

Els llibres de Consells de la vila de Vila-real

.I.

(1377 – 1394)

Edició a cura de
Joaquim Aparici Martí

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

2021

---

*f*onts històriques valencianes

Els llibres de Consells
de la vila de Vila-real
.I.
(1377 – 1394)

Els llibres de Consells de la vila de Vila-real

.I.

(1377 – 1394)

Edició a cura de
Joaquim Aparici Martí

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

2021

---

*f*onts històriques valencianes

Directors de la col·lecció
Antoni Furió i Enric Guinot

Aquesta obra està sota una Llicència Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional.

© *Joaquim Aparici Martí, 2021*

© *D'aquesta edició:*

Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2021

Universitat de València, 2021

Disseny de la col·lecció: J.P.

Il·lustració de la coberta:

Arxiu Municipal de Vila-real, Llibre de sequiatge, 1551, f. 80v

Coordinació editorial: Maite Simón

Correcció: Elvira Iñigo / Pau Viciano

Maquetació: Inmaculada Mesa

ISBN: 978-84-9134-861-0

<http://dx.doi.org/10.7203/PUV-OA-861-0>

Edició digital

Introducció

Veritablement, es pot dir que Vila-real gaudeix d'un dels arxius valencians amb la documentació medieval, seriada i variada, de les més interessants i completes de tota la Comunitat Valenciana. El catàleg publicat ja fa alguns anys per Camarena i Doñate¹ ens permet veure unes sèries cronològiques molt àmplies i continuades, especialment de llibres de claveria i de manuals de consells,² que es complementa amb un nodrit grup de llibres de peita, així com un padró de riquesa de finals del XIV i altres dos d'inicis del XVI,³ a més de nombrosos pergamins i cartes.⁴ Es tracta de documentació generada per la institució del govern local, és a dir, el consell municipal i els seus representants, resultat del seu aparell burocràtic, de la qual es conservava només la relativa als aspectes que en aquells temps eren considerats importants, amb prevalència dels textos de privilegis o els de caràcter normatiu o comptable-fiscal, per la qual cosa es pot dir que la documentació que arriba a nosaltres és aquella que es considerava pràctica, operativa i administrativa.

¶¹ J. CAMARENA, J. M. DOÑATE, *Catálogo del archivo histórico municipal de Vila-real*, Diputació de Castelló, 1986. ¶² Els manuals de consells són seixanta-quatre llibres que abasten des de l'any 1377 fins al 1521. Del segle XIV sols se'n conserven cinc que són els transcrits en aquest treball. Els llibres de claveria són un total de 85 volums que abasten des del 1348 fins al 1521. De fet, d'aquesta tipologia documental es conserven un total de 26 llibres de la segona meitat del segle XIV. ¶³ Els llibres de peita que corresponen al perío-

de medieval són del segle XV i inicis del XVI. Un total de 17 volums que van des del 1435 fins al 1516 i que recullen bàsicament nòminals de contribuents i quantitats assignades. Això es complementa amb un padró de riquesa datat, aproximadament, als anys 1360-70, i un altre del 1523, on es detalla el conjunt del parcel·lari i el seu valor. ¶⁴ Es tracta d'un centenar de documents aproximadament, molts d'ells cartes de resposta del justícia d'una localitat propera per algun assumpte que implica Vila-real o els seus veïns.

Breument descrits, els manuals de consells són llibres de registre d'actes municipals on s'inscriuen els acords que, sota la fórmula d'ordenances o establiments, regulen tots els aspectes de la vida socioeconòmica sobre els quals el municipi té jurisdicció (abastament, obres, preus de productes, cura de les séquies, pagament de salaris, enviament de lletres, etc.). El caràcter oficial i normatiu d'aquests acords suposà que algunes de les ordinacions tingueren una validesa secular i foren integrades en un volum especial d'ordinacions i establiments, volum transcrit i publicat al seu moment per Vicent Gil, amb documentació del segle XIV al 1711.⁵

Amb el pas del temps, la redacció d'aquests manuals de consells adquireix una estructuració cada vegada mes definida per seccions: acords del consell i jurats, albarans de pagament, correu emanat dels diversos òrgans de gestió municipal, ordinacions i arrendaments. Precisament, és aquesta última secció la que no trobem als llibres del segle XIV, mentre que al XV es desenvolupa de forma irregular. Així, trobem a inicis i mitjans de la centúria capítols sobre l'arrendament de la cisa de les mercaderies, del pa, vi i civada; del tall de drap o bolla; del molí del Cap del Terme, etc. I a finals del XV i inicis del XVI d'altres, sobre l'arrendament de la panaderia, la venda de sal, etc.

Aquesta sèrie municipal fou completada amb els llibres de claveria, on el síndic pren nota de les dades i rebudes, despeses i ingressos municipals, amb especial atenció al resultat final establert entre un concepte i l'altre, controlat pels comptadors que, amb aquesta finalitat, nomenava el consell municipal. Per a aproximar-nos al Vila-real de la segona meitat del segle XIV resulten cabdals, tant per la quantitat com per la qualitat que presenten.

Finalment, les fonts fiscals sobre béns immobles poden ser emprades com a possible camí per aproximar-nos a la demografia de Vila-real, però cal tenir en compte que només hi consta part de la població, els propietaris d'un cert patrimoni o nivell de riquesa, i en queden exclosos els *nihils* i els exempts per privilegi. Als llibres de peita es consigna el nom del contribuent, la condició civil, l'ètnia i religió, la professió i si és foraster o no. I al costat, el total a pagar pels béns immobles (i de vegades, l'aveïnement o el ramat). D'altra banda, els padrons de riquesa ofereixen més informació aprofitable, ja que sota el nom de cada contribuent s'indiquen, ara sí, les propietats (casa, terra, vinya, horta, corrals, etc.) i el seu valor fiscal. J. A. del Pozo, utilitzà el padró de 1360-1370 per a apropar-se a l'estructura del parcel·lari i els nivells de riquesa i diversitat social en la segona meitat del XIV.⁶

Tot i aquesta abundància de fonts locals de caràcter municipal, es troba a faltar una altra tipologia documental que ens aproximaria a un altre nivell de la

¶⁵ Vicent GIL VICENT, *Ordenances municipals de Vila-real (segles XIV-XVIII)*, València, PUV, col. Fonts Històriques Valencianes, 2002. ¶⁶ José

A. del POZO CHACÓN, *Prohoms i camperols. Espai agrari i poder local a Vila-real (1362-1386)*, Vila-real, Ajuntament, 1995.

realitat socioeconòmica de la vila, com són els llibres del justícia i els protocols notariais. D'aquests últims, a l'Arxiu Municipal se n'han conservat dos complets i un altre fragmentari del notari vila-realenc Guillem Ocelló.⁷ Amb tot, aquest tipus d'aproximació és pot complementar amb l'existència d'altres dos protocols notariais de Francesc Mascarell, d'inicis del segle XVI, un conservat a l'Arxiu del Regne de València, i l'altre al del Col·legi del Corpus Cristi de València, conegut com a Arxiu del Patriarca.⁸

Finalment, cal dir que també es conserva la sèrie, molt completa, dels registres de la batlia de Vila-real a l'Arxiu del Regne de València, amb alguns volums de la segona meitat del segle XIV.⁹

Tot això vol dir que, a l'actual importància socioeconòmica de Vila-real en el conjunt de la província de Castelló (recordem que n'és la segona aglomeració demogràfica), se suma que ha permès un estudi en profunditat de la seua història medieval gràcies a la conservació d'aquests fons documentals, i també (i això no ho podem oblidar), al saber fer dels professionals que s'hi han fet càrrec de l'arxiu municipal els darrers anys. Vila-real compta, doncs, amb un bon recull bibliogràfic que ens apropa a la conquesta, repoblació i consolidació socioeconòmica de la vila al llarg dels segles XIII, XIV i XV. Als coneguts treballs de les primeres dècades del segle XX del pare Ramón de María o de Benito Traver,¹⁰ cal afegir tota una sèrie de publicacions que tingueren en la documentació conservada en l'arxiu vila-realenc el principal cos d'estudi, amb una temàtica molt variada, com són els treballs de J. M. Doñate Sebastiá, (sobre aspectes mèdics, seda, arqueologia, molins, etc.),¹¹ de Ramon Ferrer Navarro (sobre la fundació, repoblació, demografia, onomàstica, etc.),¹² de J. A. del Pozo Chacón (sobre societat i economia a finals del XIV),¹³ d'Àngels de Beltran (estudi sobre un llibre de claveria del XIV),¹⁴ de Joaquín Aparici Martí (sobre artesania, comerç, ramaderia, demografia, hàbitat

¶⁷ Els protocols de Guillem Ocelló abasten de 1425 a 1427, de 1433 a 1434, i se'n conserva un fragment del 1428. ¶⁸ ARV, protocol de Francesc Mascarell (1509), signatura 1429. APPV, protocol de Francesc Mascarell (1513), signatura 22756. ¶⁹ ARV, *Mestre Racional*, Batlia de Vila-real, signatures 4952-5001. Es tracta d'una sèrie de 49 llibres que abasten des del 1355 fins al 1501. La sèrie presenta salts fins l'any 1445 (10 llibres), però a partir d'aleshores es conserven tots els volums. ¶¹⁰ Ramón de MARÍA, *El repartiment de Burriana y Villarreal*, Vila-real, Caja Rural, 1935 (ed. facsímil). Benito TRAVER, *Historia de Villarreal*, Vila-real, Establecimiento tipográfico de Juan Botella, 1909. ¶¹¹ J. María DOÑATE SEBASTIÁ, *Datos para la*

historia de Villarreal, Vila-real, Anubar ediciones, 1972-1980, 7 vols. ¶¹² Ramon FERRER NAVARRO, «Una fundación de Jaime I: Villarreal», *Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón*, 10 (1975), pp. 403-437; «La Plana: su estructura demográfica en el siglo XV», *Cuadernos de Historia anexas a la revista Hispania*, 5 (1975), pp. 67-91; «Onomàstica i mobilitat de la població de Vila-real (ss. XV-XVI)», *BSCC*, 81 (2005), pp. 352-369; «El naixement d'un poble», en *Història de Vila-real*, Vila-real, Ajuntament, 2010, pp. 3-44. ¶¹³ José A. del POZO CHACÓN, *Prohoms i camperols*, cit. ¶¹⁴ Àngels de BELTRAN, «L'economia municipal de Vila-real en 1362-1363 segons un llibre de claveria», *I Congrés d'Història i Filologia de la Plana*, Nules, 1990, pp. 131-139.

dispers, música i festa),¹⁵ de Vicent García Edo,¹⁶ d'Inmaculada C. Román,¹⁷ de Vicent Felip,¹⁸ de Vicent Salavert,¹⁹ o de Vicent Gil.²⁰

De fet, l'Ajuntament de la vila va publicar una important obra científica i de divulgació sobre la història del municipi, des dels seus orígens fins a l'actualitat, en la qual el professor Ramon Ferrer Navarro fa una valuosa síntesi del període medieval recollint tots els aspectes comentats.²¹

VILA-REAL EN LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XIV

Jurisdicció

Vila-real no sempre fou patrimoni reial, en alguna ocasió també va ser senyoriu d'algun membre de la família del monarca, de manera que se separava de la corona, però hi mantenia un lligam molt estret. Aquestes situacions foren breus en el temps i es van donar especialment durant la segona meitat del segle XIV. Així, a pesar que el 21 de desembre del 1336 Pere el Cerimoniós confirmava els privilegis atorgats pels seus predecessors a Vila-real, entre els quals hi havia la impossibilitat d'alienar-la separant-la de la corona, els anys 1355-1356 la vila estava en mans de les infantes Joana i Constança i el 1356, dins del context polític i militar de la guerra amb Castella, Castelló i Vila-real foren donades a l'infant Enric de Trastàmara, que en fou el senyor almenys fins 1366, moment en què esdevé rei de Castella. Poc de temps després, el 10 de març de 1368, el Cerimoniós dona novament ambdues viles, juntament amb el castell d'Uixó i el feu i jurisdicció del lloc de Nules, ara a favor del seu fill l'infant Martí, i així es crea l'efímer comtat de la Plana. Els

¶¹⁵ Joaquín APARICI MARTÍ, «El trabajo de los jóvenes en la edad media. Contratos de “afermament” en Vila-real», *Millars, Espai i Història*, 18 (1995), pp. 97-112; *Producció manufacturera i comerç a Vila-real (1360-1529)*, Vila-real, Ajuntament, 1996; «Vila-real y los ganados de Teruel en el s. XV», *BSCC*, 75, 1999, pp. 308-323; «Juglares mudéjares en Vila-real durante el siglo XV», *Actas del X Simposio Internacional de Mudejarismo*, Terol, 2007, pp. 579-592; «De molinos, alquerías y poblas. Hábitat mudéjar disperso en la Plana de Vila-real y Burriana (ss. XIV-XVI)», *Actas del XI Simposio Internacional de Mudejarismo*, Terol, 2009, pp. 707-727; «Vicisitudes demogràfiques en Vila-real durante el siglo XV», *Homenaje al profesor Pedro López Elum, Saitabi*, 59 (2009), pp. 97-116. ¶¹⁶ Vicent GARCÍA EDO, «Adopció del fur de València per la vila de

Vila-real a les corts generals del regne de 1329-1330», *Miscelánea homenaje a José M. Doñate*, Castelló, UJI, 1993, pp. 195-215.

¶¹⁷ Inmaculada ROMÁN, *El regadío de Vila-real durante los siglos XIII-XV. Orígenes, administración y conflictos*, Vila-real, Ajuntament, 2002.

¶¹⁸ Vicent FELIP, «Revoltes populars a la Plana durant la segona meitat del s. XIV. Aproximació a l'actitud de Vila-real i Castelló en ser separades de la Corona», *BSCC*, 55 (1989), pp. 51-87. ¶¹⁹ Vicent SALAVERT, *Aproximació a la Germania a Vila-real (1520-1521)*, Vila-real, Ajuntament, 1988. ¶²⁰ Vicent GIL VICENT, *Ordenances municipals de Vila-real...*, cit; «Noblesa i poder senyorial al temps dels Viciano (1461-1581)», *Saó*, 32 (2002), pp. 11-14; *Nos Jacobus. Els orígens de Vila-real*, Vila-real, Ajuntament, 2008. ¶²¹ *Història de Vila-real*, Vila-real, Ajuntament, 2010.

habitants de Castelló i Vila-real s'oposaren a aquesta donació, que fou revocada el 21 d'abril de 1368. Tanmateix, un parell de mesos després, el 24 de juliol, el rei donava novament ambdues viles, ara a favor del fill primogènit, l'infant Joan, donació que es tornava a revocar el 6 d'octubre del mateix any.

La titularitat del senyoriu encara va experimentar alguns canvis, que foren refutats pels dirigents locals i els habitants. Així, segons consta en els llibres conservats a l'Arxiu Municipal, entre 1372-1373 es pagaven rendes a la infanta Joana, senyora de Vila-real, en ajuda al seu matrimoni celebrat amb Joan, comte d'Empúries, qui ja al 1374-1375 apareix rebent les rendes com a senyor. Els habitants de la vila, però, volien retornar a la corona, i cercaren la quantitat de diners necessària per satisfer el rescat, obtenint en abril de 1377 l'absolució per a no retre homenatge al comte d'Empúries ja que Vila-real havia tornat a mans del rei. Tanmateix, aquesta situació durà poc, a l'octubre del 1380 la vila fou venuda pel rei al seu fill l'infant Martí, però davant les protestes i al·legacions, el rei revocà la donació al desembre següent. Novament, al maig de 1383 planava sobre la vila la possibilitat d'un nou traspàs, ara a favor de Pere de Centelles, conseller reial, camarlenc de la reina, i senyor del proper lloc de Nules, personatge amb qui Vila-real no tenia molt bones relacions a causa dels problemes sorgits al voltant de la pobla de Bonretorn, senyoriu del de Nules però situada dins del terme de Vila-real. De fet, el 14 de novembre de 1383 se'n produí la venda, que incloïa les rendes i drets del rei a la vila així com tota la jurisdicció, alta i baixa. Al gener del 1384 els de Vila-real tapiaren els portals i es prepararen a defensar la seua permanència en la corona. Després de moltes gestions, pareix que tot tornà al seu lloc al maig del 1384. Durant la resta de la centúria i segle XV, no hi hagué més intents de senyorialització de la vila, però sí tensions amb els senyors de Nules per la jurisdicció de la pobla de Bonretorn.

I és que el terme municipal de Vila-real estava ple d'altres entitats de població, de diferents característiques físiques i poblacionals. Al padró de riquesa de 1360 es comptabilitzen fins a 44 alqueries diferents distribuïdes per tot el terme, associades a un parcel·lari d'entre 2 i 4 jovades per terme mitjà. La possessió d'alguna d'aquestes alqueries es completava amb la propietat de 3 o 4 parcel·les properes que permetien racionalitzar al màxim l'explotació de recursos. D'algunes sols en sabem el nom, però d'altres en coneixem la ubicació o el valor. Així, l'alqueria de Bertomeu Juneda *el major*, que declara la terra, una jovada de vinya i 7 bòvids, era valorada en 1.300 sous; les dues que declara Guiamó Martí, una coneguda com Dellà Riusech, valorada en 3.000 sous (7 jovades de terra) i l'altra coneguda com Davall, que havia sigut de sa mare, valorada en 1.500 sous (4 jovades); o les dues de Joan Pineda, la primera situada al barranc de Ràtils, valorada en 2.500 sous (10 jovades de terra i vinya) i l'altra valorada en 3.500 sous (4 jovades de vinya i una de terra campa). En aquests casos es tracta segurament d'alqueries de tipus unifamiliar amb els seus annexos per al treball agrari. Però hi havia

altres formes d'hàbitat més complexes, amb més habitants, edificis, un senyor, jurisdicció, etc., com ara són les pobles de Bellaguarda i Bonretorn.²²

El cas de Bonretorn és força simptomàtic. Pobla dins del terme de Vila-real, però senyoriu de Pere de Soler en 1312 i a continuació dels Montcada, els quals el 1314 la veneren a Gilabert de Centelles, qui comprà castell, baronia i vila de Nules, juntament als llocs de Moncofa, Mascarell, Aiguaviva i Bonretorn. Ja el 1332 hi ha friccions entre Vila-real i els senyors de Bonretorn per qüestió de jurisdicció, que arriben a un punt àlgid el 1383, quan Pere de Centelles intenta comprar Vila-real. Els problemes de jurisdicció continuen durant tota la resta de la centúria i el segle XV, per exemple amb les càrregues comunitàries demanades per la vila als habitants de la pobla per a reparar els murs els anys 1375, 1381, 1429; a l'hora de contribuir en el pagament d'uns ballesters el 1429; o el 1475 quan el senyor de Bonretorn (i comte d'Oliva) pretén rebre el terç delme en el territori de Bonretorn i en la Torraça (que també pertany al terme de Vila-real). Però la lluita contra Vila-real no sols fou en l'aspecte jurisdiccional, sinó també en el religiós. Des de 1348, quan Vila-real estava submergida en la formació d'una milícia per a combatre els unionistes de Castelló, Bonretorn intentava obtenir del bisbe de Tortosa permís per a tenir fossar propi. Ja el 1366 Gilabert de Centelles havia obtingut permís per a soterrar els cossos dels difunts i celebrar matrimonis en l'església de la pobla, tot a pesar de les protestes dels de Vila-real.

Estructura urbana i població

La vila fou creada *ex novo* a finals del segle XIII. Per tant el seu plànol no respon a cap estructura d'hàbitat preexistent, ja que les cases o la pobla originària degué desaparèixer submergida en favor del plànol hipodàmic o en quadrícula típic d'un repartiment racionalitzat del nou espai a poblar. Estava voltada de muralla, amb les seues torres i un vall. Encara avui es conserva algun fragment del mur, visible a la casa de l'Oli, així com part de la torre Motxa. Dos carrers principals perpendiculars entre si (un és el carrer Major) divideixen el recinte en quatre parts (quarters), conegudes amb els noms de Sant Julià, Santa Maria, Santa Llúcia i Santa Caterina, que donen lloc també als quatre principals portals de la vila. En l'encreuament d'aquestes dues vies principals hi ha la plaça on estava la sala del consell, certs obradors, les sitges municipals, l'almodí o botiga del blat (d'on disposem d'un inventari dels pesos i mesures de l'any 1419). Paral·lels a aquests dos carrers,

¶ ²² Vicent FELIP, «Revoltes populars a la Plana durant la segona meitat del segle XIV. Aproximació a l'actitud de Vila-real i Castelló en ser separades de la Corona», BSCC, 55 (1989), pp. 51-87. Enric GUINOT, Joaquín APARICI, «Bellaguarda: un pequeño señorío territorial

periurbano en la Valencia bajomedieval», *Seminario de Historia Agraria*, 15 (1998), pp. 185-205. Joaquín APARICI, Vicent GARCIA, «El territorio de Alquerías entre los siglos XIII y XVI», en *Alquerías, el temps d'un poble*, vol. I, 2004, pp. 147-331.

perpendiculars entre ells dos a dos, i a mitjan camí entre ells i els murs, quatre carrers més completaven el traçat urbà principal (hi destaquen el carrer d'Amunt i el carrer d'Avall). L'entramat es completava amb uns pocs carrerons més per facilitar el trànsit cap a les parts interiors dels quaters. En conjunt, carrers rectes i, des de la perspectiva actual, estrets. El subministrament de l'aigua procedia de dos pous (el de la plaça i el del racó o *chich*). Ja des de mitjans del XIV es documenta el raval de Santa Llúcia (enfront del portal de València), on se situava l'hospital de Sant Miquel i Santa Llúcia però també el bordell. I és que Vila-real, a finals del XIV, era una de les aglomeracions demogràfiques més importants al nord de la capital del regne: el 1379 comptava amb 590 focs, i el 1385 amb 587, símptoma d'estabilitat. En la part oposada de la vila, sorgeix el raval de Castelló, en el qual a finals del XV pren forma la moreria.²³

Pel que fa a certs edificis singulars o d'importància per al desenvolupament d'un nucli urbà, cal mencionar que el 17 d'abril de 1275 Jaume I atorga llicència a Pere Dahera per a construir i edificar un hospital en la vila. El 1380 l'administració d'aquest espai, l'hospital de Sant Miquel i Santa Llúcia, està en mans del consell. Per un inventari del segle XV sabem que disposava de 4 llits per atendre els necessitats, i que existia llicència per acaptar, encara que hi havia moltes almoines pietoses i ofrenes, així com l'obligació per part de l'hospitaler que després del seu òbit, els seus béns (o el 50 % d'aquests) passara a engreixar el patrimoni per al manteniment d'aquest hospital.²⁴

Altres edificis documentats durant la segona meitat del XIV són la presó de la vila (1373) i alguns hostals inscrits al padró de riquesa de l'any 1360, com el de Pere Malrich, el de l'hereua de na Balesta situat al raval, i el de Joan de Calaceyt situat prop del portal de València. També hi ha edificis religiosos, com l'església dedicada a Sant Jaume, construïda allà pel 1298, d'una única nau amb un absis de tres altars i capelles adossades a la nau. La documentació de l'Arxiu Municipal permet veure tot el seguit d'obres i reformes fetes des de finals del segle XIV fins a ben avançat el XVI.²⁵

Desenvolupament econòmic

Amb la carta pobla de febrer de 1274, el rei Jaume I concedia el privilegi de mercat setmanal establert per a cada dissabte, així com una fira anual, la data de la qual quedava a voluntat dels pobladors de la vila sempre que no destorbara

¶²³ J. María DONATE, «Evolución urbana de Villarreal», en *VIII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, vol. I, 1969, pp. 149-163. Ramón FERRER, «El naixement d'un poble», en *Història de Vila-real*, 2010, pp. 3-44. ¶²⁴ *Id.*, «El hospital de San Miguel y Santa Lucía. Sie-

te siglos de historia en 100 documentos», *Datos para la historia de Villarreal*, vol. VI, 1984, pp. 9-98. ¶²⁵ *Id.*, «Retrato arqueológico de una iglesia desaparecida. La parroquial de San Jaime de Villarreal» *Datos para la historia de Villarreal*, vol. V, 1982, pp. 7-42.

la de Castelló i les poblacions properes. Al document s'indica que totes aquelles persones que anaren o tornaren bé a la fira o al mercat romanien sota protecció reial i poc després, segons privilegi del 4 de març de 1274, s'afegia que també quedaven eximits del pagament de la lleuda i peatge durant sis anys. Aquesta fira pareix que se celebrava al llarg de 15 dies des de la festa de Sant Mateu (21 de setembre), fins que, el 16 de setembre de 1347, es mudà la data establint-se, també durant 15 dies, a partir del dia de Sant Martí (11 de novembre). Però, a inicis del segle XV sorgí un problema. Amb data 30 de juny de 1402 el rei Martí l'Humà permetia el manteniment de la celebració de les fires de Castelló i de Morvedre, a pesar de la proximitat cronològica amb la fira d'Almassora. Els de Vila-real se sentiren perjudicats per la situació i a finals d'octubre del 1404 es creuen diverses missives del consell de la vila, que demanava iniciar la fira el 2 de novembre, amb el lloctinent del governador, qui els ordenava que *no mudassen la fira*. La qüestió no es degué solucionar, ja que encara en agost de 1427 el consell vila-realenc, en un intent d'ordenar el seu espai econòmic, acorda demanar al rei la gràcia d'atorgar fira a la vila després de la fira de Castelló, i també la possibilitat de canviar el mercat setmanal al dimecres.²⁶

Vila-real estava integrada dins la via principal de comunicació terrestre que travessava el regne de nord a sud. Aquesta via quedava articulada i complementada per la navegació de cabotatge amb els carregadors marítims de Nules, Borriana, Castelló, Moncofà i Almassora. Vila-real, que està a uns pocs quilòmetres de la mar, gaudí de la possibilitat de tenir carregador a Borriana, ja que en la carta pobla se li concedien els mateixos privilegis i emprius. Ja el 1377 el consell de la vila autoritzava dos pescadors a construir una barraca a «l'arenys de la mar, on ja la dita vila ha acostumat tenir barraqua». Calia fer-la de canyes, amb portes, per aixoplugar els pescadors i les seues xarxes. El 1419 els jurats de la vila acordaren novament «que sie feta per la dita vila una barraqua en la mar, en lo terme de Buriana, segons solia ésser en temps passats, e açò per continuar lo aempriu que la dita vila ha en lo dit terme». Amb tot, aquests emprius foren derogats per ordre reial el 1426.²⁷

D'altra banda, a la Plana, el desenvolupament de l'agricultura hidràulica se serví de l'aigua del riu Millars. A Vila-real, una extensa xarxa de séquies, files i braçals canalitzava les aigües d'aquest riu cap a la séquia Major gràcies a l'assut. Aquesta séquia després de vorejar el riu es dirigia cap a la vila, partida en dos: Sobirana o Roja i Jussana, que al seu torn es dividien en multitud de séquies menudes que portaven l'aigua a les diferents parcel·les amb possibilitat de reg. A Vila-real, el terme *hort* determina un camp regat de 1,5 fanecades, i el valor de la parcel·la augmentava a mesura que s'apropava a la séquia Major i la vila, i minvava a mesura

¶ ²⁶ *Id.*, «En torno a nuestras ferias: Santa Catalina», *Cadafal* (1988), s. f., doc. 1-4.

¶ ²⁷ David IGUAL, «Non ha porto alcuno ma

sola spiaggia. La actividad marítima valenciana en el siglo XV», *Aragón en la Edad Media*, 25 (2014), pp. 101-134.

que s'allunyava cap al regadiu nou o segon sedeny. Amb tot, l'àrea de regadiu no era massa gran. El 1360 la reconstrucció efectuada de l'espai ocupat pels distints tipus de cultiu i dels valors fiscals globals indicava que aquesta àrea de regadiu no superava el 16 % del total conreat. Però, segons les dades oferides per a l'any 1566, el percentatge hauria crescut fins al 37,23 %.

Tanmateix, a Vila-real s'observa el progressiu trencament de l'equilibri de la clàssica trilogia mediterrània. D'una banda s'intensifica el cultiu del cereal però al mateix temps es redueix el de la vinya, que serà substituïda a poc a poc per garrofers i oliveres. Així, l'olivera passa d'ocupar el 1360 un 1,06 % de la superfície conreada a un 21,22 % el 1566. La vinya (amb mallol) descendeix del 28,15 % de 1360 al 12 % de 1566. I els garrofers, dels quals no hi ha constància en 1360, ascendeixen a un 5,5 % el 1566. A més, encara que no es menciona específicament als llibres de peita, des de 1388 s'hi detecta la presència d'arròs, amb una posterior ordenança, de 1434, que indicava els llocs on no se'n permetia el cultiu i la zona on sí que es podia conrear, a saber, des del riu Sec cap a Nules, la zona més allunyada de la vila. Amb tot, se'n prohibeix el cultiu el 1504.²⁸

Pel que fa a la ramaderia, aquesta quedava integrada en l'espai econòmic organitzat des de la perspectiva de l'agricultura. Es tracta de ramaderia autòctona que aprofitava les pastures municipals, minses i en franca competició amb la terra destinada als cultius, però amb possibilitats de transhumància cap a les veïnes terres de Terol, aspecte ja formalitzat des de 1325 pel rei Jaume II. De fet, la reciprocitat de pastures queda recollida als llibres de peita de Vila-real amb la presència de nombrosos pastors o ramaders d'aquelles terres del sud d'Aragó que arriben a Vila-real amb els seus ramats. A títol d'exemple, el 1451 hi arribaren 4.660 caps de bestiar provinents de terres de Terol (Tronchón, Puertomingalvo, Fortanet, Galbe, Exarc, Mosqueruela, etc.) més 1.030 de Castelló i Catí. Amb alguna excepció, es tracta bàsicament d'ovelles.

A més, el sector secundari de Vila-real oferirà nous vectors per al creixement econòmic de la vila i la diversificació de les ocupacions laborals. Des del 1326 tenim ordenances que regulen el treball del cuir, i el 1360 es documenta una adoberia. També hi ha constància d'altres sectors manufacturers amb un important volum de treballadors i d'activitats des de finals del XIV fins a inicis del XVI. Així, la construcció edilícia resulta molt activa segons ens mostra la conservació completa d'algun llibre d'obres del mur (1382), així com les contínues

¶ ²⁸ Concepción DOMINGO, *La Plana de Castellón. Formación de un paisaje agrario mediterráneo*, Castelló, 1983. José A. del POZO, *Prohoms i camperols...*, cit. Ramón FERRER, «El naixement d'un poble»..., cit. Joaquín APARICI, «Les relacions institucionals com

a recurs didàctic. Convivència i resolució de problemes. L'exemple d'Almassora i Vila-real durant l'edat mitjana», en J. Soriano (coord.), *Els orígens de la vila d'Almassora. Nous documents, noves visions*, Castelló, UJI, 2019, pp. 151-174.

referències contingudes als manuals de consell sobre reparacions dels murs, torres, etc. I, per descomptat, és el sector de la manufactura tèxtil el que aconseguix un enlairament considerable, especialment al llarg del segle XV amb les bases assolides la centúria anterior. Diverses ordenances del XIV parlen de com cardar la llana, de pentinar-la, de rentar draps en les sèquies, de plegar-los, etc. La reduïda nòmina d'artesans i els pocs teixidors dels anys 1394-95 donaran pas a una bulliciosa activitat als següents anys.

Finances

Finalment, i pel que fa a la hisenda municipal, el volum d'ingressos i despeses es pot seguir observant l'evolució comptable a través dels diferents llibres de claveria de Vila-real. Afortunadament disposem d'alguns estudis per al segle XIV. Així, en l'exercici del període 1348-1349 s'ingressa un total de 12.499 ss. 10 dd. i es gasta un total de 12.986 ss. 9 dd. Crida l'atenció la recaptació de la peita, 7.975 ss. dels quals sols en van a parar al rei 1.000. La cena d'absència és de 500 ss. En el període 1362-1363, s'ingressen 32.005 ss. 10 dd. i es gasten 31.945 ss. 4 dd. S'ha reduït l'ingrés per la peita (5.373 ss. 10 dd.), però s'ha compensat amb les cises (5.227 ss. 6 dd.). Cal tenir en compte que ambdós períodes tenen importants despeses en defensa, per la guerra de la Unió i per la guerra amb Castella. A banda, en els exercicis de 1362-63, 1364-65 i 1366-67 s'efectuaren diversos pagaments connectats amb els subsidis aprovats en corts, entre els quals cal destacar els 14.230 ss. satisfets en 1364-65. Entre 1376 i 1386 s'invertiren 25.080 ss. en les obres de reparació del mur i les peticions extraordinàries de la senyoria, emparades en la constant amenaça de venda o traspàs de la vila, suposaren desembossaments importants, com els 16.000 ss. de 1372-73, els 21.000 ss. de 1377-78 o els 25.000 ss. de 1382-83.

La satisfacció de les quantitats mencionades no hauria estat possible sense una reforma de l'estructura dels ingressos municipals. Mentre que en 1348 la font principal de numerari per a la hisenda local era la peita, en 1362-63 ja s'havia produït el canvi en favor de les cises i el deute públic, i la peita quedava vinculada al pagament de pensions censals. Però el deute públic es convertí en un llast per a l'economia local, el que provocà en 1379-80 la necessitat d'una «derrama» extraordinària sobre la població, segons el nivell de riquesa, per a redimir censals, i una dècada després una operació de venda de pensions censals a un millor interès (8.000 ss. censals a preu de 117.000 ss.), invertits en operacions de quitament. Amb tot, l'endeutament censal serà un problema continu al llarg de la següent centúria.²⁹

¶ ²⁹ Àngels de BELTRAN, «L'economia municipal de Vila-real en 1362-1363 segons un llibre de claveria», en I *Congrés d'Història i Filologia de la Plana*, 1990, pp. 131-139. José A. del POZO, *Prohoms i camperols...*, cit.

ELS MANUALS DE CONSELLS DEL SEGLE XIV

Aquests llibres, que arpleguen les ordenances i acords presos pels jurats i consell municipal, mantenen unes característiques formals durant tot el període cronològic estudiat. No es tracta de llibres elaborats en pergamí (sols les cubertes, amb la reutilització de pergamins que contenen altra informació), sinó en paper, elaborats pel notari-escrivà municipal, sense decoracions ni lletres capitals, ni utilització de colors per a diferenciar títols o parts inicials dels ítems. No són llibres de luxe, es tracta de llibres de gestió, d'utilització quotidiana i la informació que contenen serveix administrativament als interessos del municipi. Per això apareixen contínues anotacions marginals, textos afegits, correccions i ratllades, etc.

MANUAL DE CONSELLS, NÚM. 0 (del 18 de maig de 1377 al 30 de maig de 1378)

Es tracta d'un volum de 94 fulls de paper escrits, i d'altres en blanc enmig. El manuscrit apareix numerat en aràbics per una mà posterior, amb llapis, a la part superior dreta dels fulls. Però a partir del full 15 no s'ha respectat l'existència de fulls en blanc, i s'han numerat solament aquells que tenien escriptura. He mantingut aquesta numeració per facilitar la localització documental. Aquest manuscrit presenta una estructura clara en les parts que el componen (quatre en total). Al full 1r hi ha l'encapçalament del llibre amb el nom dels jurats i una invocació religiosa, que dona peu als acords i ordenances. Al full 21r apareix el registre d'albarans. Al 55r les anotacions sobre els viatges dels missatgers. Al 63r, el correu enviat i rebut per part dels jurats.

MANUAL DE CONSELLS, NÚM. 1 (8 de juny de 1382 a 14 d'abril de 1383)

El manuscrit manté en alguns moments un cert desordre cronològic en les anotacions (per exemple, als fulls 33-35). Es tracta d'un volum de 54 fulls de paper, de 210 × 160 mm, amb coberta de pergamí reutilitzat. Els fulls estan numerats per una mà molt posterior amb aràbics escrits amb llapis, respectant (a diferència de l'anterior), els fulls en blanc. El conjunt escrit no presenta títols per diferenciar capítols o seccions, com s'havia fet al manual número 0, amb excepció del full inicial on apareix la llista d'alguns dels càrrecs municipals del moment. Es passa dels acords presos pels jurats al registre d'albarans, o d'aquests a la correspondència dels jurats, o d'aquesta al registre dels missatgers, deixant simplement alguns fulls en blanc entre el que podem considerar les diferents seccions del llibre (fulls 23v-24r, 40r-42r, 49r-50r). Cal indicar també que s'ha produït el reaprofitament d'alguns fulls, com en la redacció de

l'acte del 18 de juliol de 1382 (full 44r-v), que continua en la part inferior dels fulls anteriors (43v-44r).³⁰

MANUAL DE CONSELLS, NÚM. 2
(21 de maig de 1383 al 18 de maig de 1384)

Volum de 124 fulls numerats amb llapis i en aràbics per una mà posterior. S'han numerat també els fulls en blanc. Els últims, que corresponen a les anotacions de les missatgeries, estan deteriorats en la part superior per taques d'humitat, el que provoca l'existència de llacunes en la lectura i transcripció. L'estructura interna del llibre no queda ben definida. El full 1r-v està en blanc i a continuació s'inicien els acords de consell. Al full 31r sí que apareix el títol del registre dels albarans de manament. L'inici del correu dels jurats es marca amb alguns fulls en blanc, concretament del 61v al 63v. Finalment, es deixa en blanc el full 115 per a iniciar en el següent les anotacions de les missatgeries. Aquest volum conté alguns fulls afegits al manuscrit, com ara entre els fulls 107-108.

MANUAL DE CONSELLS, NÚM. 3
(17 de maig de 1388 a 19 de maig de 1389)

Volum de 77 fulls numerats amb llapis i aràbics per una mà posterior, numerant també els fulls en blanc. El llibre ha estat restaurat reconstruint-se aquelles parts perdudes (marge, forats, etc.). A tots els fulls inicials els falten els angles superiors, cosa que provoca la pèrdua d'una o dues paraules a l'inici de cada un d'ells. Manté l'estructura interna clàssica, amb fulls en blanc per a assenyalar les separacions temàtiques. El full 1r encapçala el llibre amb els acords del consell, però sense mencionar el nom dels jurats. Queden en blanc els fulls 12 a 15, i al 16 s'inicien els albarans de manament del consell. Queden en blanc del 37 al 43, i al 44 s'inicia el correu dels jurats. Queda en blanc del 70 a 71, i al 72 s'inicien les anotacions de les missatgeries.

MANUAL DE CONSELLS, NÚM. 4
(26 de maig de 1393 a 5 de maig de 1394)

Volum de 62 fulls numerats amb llapis i aràbics per una mà posterior, numerant també els fulls en blanc. Manté l'estructura interna clàssica. Al full 1r apareix la llista dels càrrecs municipals i l'encapçalament dels acords del consell. El full 19 en

¶³⁰ Cal indicar que hi ha un treball de regist documental d'aquest manual de consells, amb xicotetes errades cronològiques, publicat per José María DOÑATE SEBASTIÁ, «Un año de

vida municipal en el Villarreal del siglo XIV. El manual de consells número 1 del Archivo Municipal», *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura*, 34 (1958), pp. 110-138.

blanc dona pas al registre d'albarans de manament, que comença al full 20. Després queda en blanc el full 45, i en el 46 s'inicia la correspondència municipal. El 55 queda en blanc, i al 56 s'inicien les anotacions de missatgeries. A diferència dels altres manuals, en tot aquest manuscrit es percep una tendència a abreujar un procediment administratiu ja conegut, a establir fórmules per racionalitzar l'escriptura i estalviar el màxim possible d'espai i de temps. Per això, moltes vegades el formulisme final de la redacció d'un document queda reduït a l'expressió «en testimoni, etc.», mentre que als anteriors es redactaven un parell o tres de línies. A més, a l'inici dels ítems ja no s'inclou sempre, com abans, el nom de tots els jurats, sinó que s'abreuja amb «els jurats». Fins i tot en algun cas, f. 48v, una lletra enviada al justícia d'una altra localitat queda inacabada sota la fórmula «sia feta, sens pus e sens mes, segons la letra dejús escrita directa al justícia de Nuvles».

CRITERIS DE TRANSCRIPCIÓ

1. Es conserven les grafies tradicionals.
2. Es puntuen i separen les paraules segons les convencions de la llengua moderna.
3. S'accentua el text d'acord amb les regles ortogràfiques vigents.
4. Es respecten les grafies originals, però regularitzem i/j, j/s, u/v i c/ç, d'acord amb els usos actuals.
5. Se simplifiquen de les consonants dobles només a inici de paraula.
6. Se substitueix ll per l·l, quan aquestes grafies tenen valor geminat.
7. S'aplica el criteri normatiu de l'ús de majúscules i minúscules.
8. S'usa la dièresi i el guionet d'acord amb la normativa actual.
9. Es despleguen les sigles i les abreviatures. En el cas de noms propis representats per una inicial, es desenvolupa el nom complet entre parèntesis: R(amon).
10. S'empra l'apòstrof d'acord amb la normativa actual.
11. Les formes verbals del verb *haver*: *ha he*, quan no duen la *h*, van accentuades de la següent manera: à i é.
12. S'empra el punt volat per a indicar l'elisió de vocals en aquelles reduccions que no tenen representació gràfica en la normativa actual.
13. Les xifres romanes van en versaleta i entre dos punts: .III., .IIII°., .V^a., .II^m.
14. Les paraules, frases o paràgrafs escrits en llengua diferent a la principal del document van en cursiva.
15. Les lletres o mots omesos per l'escrivà i indispensables per al sentit que són restituïts per l'editor, van entre parèntesis angulars < >.
16. Les lletres o mots que falten per deteriorament del document o forats van entre claudàtors [abc].

17. La indicació d'un blanc s'indica: (en blanc). Si és un manuscrit i hi ha un full en blanc, s'indica: ¶^{5r} (en blanc).
18. Les indicacions com (sic) van entre parèntesis redons.
19. Les lectures dificultoses o no segures que sí que poden restituir-se pel significat o per aparèixer en altre apartat del document van entre claudàtors amb tres punts [...]. També pot advertir-se amb un signe d'interrogació.
20. Les notes i mots al marge del document, la indicació d'un símbol o dibuix, així com els ratllats en el text van en nota a peu de pàgina.
21. Els interlineats van al seu lloc natural en la frase, indicats amb les dues barres inclinades d'aquesta manera: \abc/.
22. La *t* tironiana, amb sentit d'*et*, es transcriu *et* o *e* d'acord amb l'ús de l'escrivà.

BIBLIOGRAFIA

- APARICI MARTÍ, Joaquín, «El trabajo de los jóvenes en la edad media. Contratos de “afermament” en Vila-real», *Millars, Espai i Història*, 18 (1995), pp. 97-112.
- *Producció manufacturera i comerç a Vila-real (1360-1529)*, Vila-real, Ajuntament, 1996.
- «Vila-real y los ganados de Teruel en el s. XV», *BSCC*, 75, 1999, pp. 308-323.
- «Juglares mudéjares en Vila-real durante el siglo XV», *Actas del X Simposio Internacional de Mudejarismo*, Terol, 2007, pp. 579-592.
- «De molinos, alquerías y poblas. Hábitat mudéjar disperso en la Plana de Vila-real y Burriana (ss. XIV-XVI)», *Actas del XI Simposio Internacional de Mudejarismo*, Terol, 2009, pp. 707-727.
- «Vicisitudes demogràfiques en Vila-real durante el siglo XV», *Saitabi. Homenaje al profesor Pedro López Elum*, *Saitabi*, 59 (2009), pp. 97-116.
- APARICI, Joaquín; Jorge APARICI, «Els músics en la festa medieval. Vila-real de 1348 a 1500», *BSCC*, 84 (2008), pp. 89-165.
- «Les relacions institucionals com a recurs didàctic. Convivència i resolució de problemes. L'exemple d'Almassora i Vila-real durant l'Edat Mitjana», en J. Soriano (coord.), *Els orígens de la vila d'Almassora. Nous documents, noves visions*, Castelló, UJI, col. Humanitats, 58, 2019, pp. 151-174.
- APARICI, Joaquín; Vicent GARCÍA, «El territorio de Alquerías entre los ss. XIII y XVI», en *Alquerías, el temps d'un poble*, vol. I, 2004, pp. 147-331.
- BELTRAN, Àngels de, «L'economia municipal de Vila-real en 1362-1363 segons un llibre de claveria», *I Congrés d'Història i Filologia de la Plana*, Nules, 1990, pp. 131-139.
- CAMARENA, José; José M. DOÑATE, *Catálogo del archivo histórico municipal de Vila-real*, Diputació de Castelló, 1986.

- DOMINGO, Concepción, *La Plana de Castellón. Formación de un paisaje agrario mediterráneo*, Castelló, Caixa d'Estalvis, 1983.
- DOÑATE SEBASTIÁ, José M., «Un año de vida municipal en el Villarreal del siglo XIV. El manual de consell número 1 del Archivo Municipal», *BSCC*, 34 (1958), pp. 110-138.
- «Villarreal en el itinerario vicentino», *BSCC*, 35 (1959), pp. 129-138.
- «Salarios y precios durante la segunda mitad del siglo XIV», *VII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, vol. 2, Barcelona (1962), pp. 417-506.
- «Evolución urbana de Villarreal», *VIII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó*, 1969, vol. I, pp. 149-163.
- «Datos negativos referidos a la Plana de Castellón en relación con la peste de 1348», *VIII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó*, 1969, vol. II, pp. 27-43.
- «Hace 500 años. El Villarreal de 1470 visto desde su archivo», *Datos para la historia de Villarreal*, 1973, vol. I, pp. 183-194.
- «Sobre el general del tall del drap o del quarter», *Datos para la historia de Villarreal*, 1973, vol. I, pp. 195-204.
- «Saludadores y médicos en la baja edad media», *Datos para la historia de Villarreal*, 1977, vol. IV, pp. 11-21.
- «Las juderías de la Plana», *Datos para la historia de Villarreal*, 1977, vol. IV, pp. 25-38.
- «Retrato arqueológico de una iglesia desaparecida. La parroquial de San Jaime de Villarreal», *Datos para la historia de Villarreal*, 1982, vol. V, pp. 7-42.
- «La Torre Mocha», *Datos para la historia de Villarreal*, 1982, vol. V, pp. 161-180.
- «El hospital de San Miguel y Santa Lucía. Siete siglos de historia en 100 documentos», *Datos para la historia de Villarreal*, 1984, vol. VI, pp. 9-98.
- «El gobierno de la villa», *Datos para la historia de Villarreal*, 1984, vol. VI, pp. 107-166.
- «Delitos y delincuentes. La Plana, época foral», *BSCC*, 64 (1988), pp. 309-333.
- «En torno a nuestras ferias: Santa Catalina», *Cadafal* (1988), s. f., doc. 1-4.
- «Molinería y molinos en la Plana de Castellón», *BSCC*, 66 (1990), pp. 99-123.
- FELIP, Vicent, «Revoltes populars a la Plana durant la segona meitat del s. XIV. Aproximació a l'actitud de Vila-real i Castelló en ser separades de la Corona», *BSCC*, 55 (1989), pp. 51-87.
- FERRER NAVARRO, Ramon, «Una fundación de Jaime I: Villarreal», *Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón*, 10 (1975), pp. 403-437.
- «La Plana: su estructura demográfica en el siglo XV», *Cuadernos de Historia anexas a la revista Hispania*, 5 (1975), pp. 67-91.
- «Onomàstica i mobilitat de la població de Vila-real (ss. XV-XVI)», *BSCC*, 81 (2005), pp. 352-369.
- «El naixement d'un poble», en *Història de Vila-real*, Vila-real, Ajuntament, 2010, pp. 3-44.

- GARCÍA, Arcadi; Vicent GARCÍA, *Carta pobla. Vila-real. Febrer, 1274*, Vila-real, Ajuntament, 1995.
- GARCÍA EDO, Vicent, «Adopció del fur de València per la vila de Vila-real a les corts generals del regne de 1329-1330», *Miscelánea homenaje a José M. Doñate*, Castelló, UJI, 1993, pp. 195-215.
- GIL VICENT, Vicent, «Noblesa i poder senyorial al temps dels Vicià (1461-1581)», *Saó*, 32 (2002), pp. 11-14.
- *Ordenances municipals de Vila-real (ss. XIV-XVIII)*, València, PUV, col. Fonts Històriques Valencianes, 2002.
- *Nos Jacobus. Els orígens de Vila-real*, Vila-real, Ajuntament, 2008.
- GUINOT, Enric; Joaquín APARICI, «Bellaguarda: un pequeño señorío territorial al periurbano en la Valencia bajomedieval», *Seminario de Historia Agraria*, 15 (1998), pp. 185-205.
- IGUAL, David, «Non ha porto alcuno ma sola spiaggia. La actividad marítima valenciana en el siglo XV», *Aragón en la Edad Media*, 25 (2014), pp. 101-134.
- MARÍA, Ramón de, «Un hospital y dos puentes», *BSCC*, XVII (1934), pp. 38-45.
- *El repartiment de Burriana y Villarreal*, Vila-real, Caja Rural, 1935 (ed. facsímil).
- POZO CHACÓN, José A. del, *Prohoms i camperols. Espai agrari i poder local a Vila-real (1362-1386)*, Vila-real, Ajuntament, 1995.
- ROMÁN, Inmaculada, *El regadío de Vila-real durante los siglos XIII-XV. Orígenes, administración y conflictos*, Vila-real, Ajuntament, 2002.
- SALAVERT, Vicent, *Aproximació a la Germania a Vila-real (1520-1521)*, Vila-real, Ajuntament, 1988.
- TRAVER, Benito, *Historia de Villarreal*, Vila-real, Establecimiento tipográfico de Juan Botella, 1909.
- «Del fallecimiento de la reina doña María de Luna», *BSCC*, 3 (1922), pp. 416-422.

*M*anual de Consells

Núm. 0

(1377-1378)

||^{1r} Libre dels notaments de consell del temps dels honrats
en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà
e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. septimo.

Die lune, .XVIII^a. die madii anno a Navitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, tot lo dit consell a una veu concordat feu gràcia e volch que gràcia sie feta a n'Arnau Bosch, *olim* síndich e dispenser de la dita vila, de tota aquella quantitat en què per los comptadors de la dita vila ere stat condempnat lo dit n'Arnau en la reddició del seu compte per rahon de pena de deenes, segons que en la¹ dita condempnació, la qual és escrita en lo libre del compte del dit n'Arnau Bosch après la diffinició del dit compte largament és contengut, volent encara lo dit consell que dels .D. sous que'l dit n'Arnau Bosch pagà a n' Martí Contigoch de aquells .DCXXII. sous, .VI. diners ||^{1v} que com a síndich reebé d'en Arnau Aiç, *olim* justícia de la dita vila, segons que en lo libre

¶ ¹ Ratllat: *deffinició dels.*

de la cort apar, que jassie lo dit n'Arnau no tingue albarà de manament que fes la dita paga, que los dits comptadós li reeben en los dits comptes la data o paga dels dits .D. sous per lo dit n'Arnau pagats al dit en Martí Contigoch, si emperò lo dit n'Arnau donarà e liurarà sufficient e bastant cautela de la dita paga com lo dit consell volgués e suplís lo deffalliment del dit albarà de manament. Et reebuda la dita data, que los dits comptes del damunt dit libre del dit n'Arnau Bosch sien diffinites per los dits comptadós no contrastant la deffinició que ja n'avien feta, la qual lo dit consell volch que anàs per no feta.

Ítem, acordà encara lo dit consell, elegí e assignà en comptadós dels comptes de la dita vila, és a saber, en Pasqual Torner e a n Ramón Vinyoles, als quals lo dit consell donà loch e plen poder de hoir e diffinir los dits comptes, e que los dits comptadós hajen per llur salari de hoir e diffinir los damunt dits comptes, ço és, de cascun libre de síndich e dispenser que hoiran e diffiniran entre abduy los dits comptadors .XL. sous, ço és, cascun d'ells vint sous. Ítem, de cascun libre de peyter que hoiran e diffiniran hajen entre abduy los dits comptadós vint sous tan sola-^{2r}ment, ço és cascu d'ells deu sous, e que los dits comptadors hajen a justificar les cèdules que a justificar faran franquament e sens alcun salari.

Die iovis, .XXI^a. die madii, anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que na Saurina, muller *quondam* d'en Guillem Foçmany, hospitalera del hospital de Sancta Lúcia, hisque del dit hospital e que·ls jurats la'n facen exir de continent com se atrob que y done mala administració. Quant és a açò que la dita dona mès en lo dit hospital quant hi entrà e ço que deu traure, que sie regonegut, e que ço que per justícia se atrobarà que deje haver a traure, que li sie donat. Et que entretant los jurats que cerquen alcun bon hom per a hospitaler del dit hospital, et que de present, tro que hajen trobat alcun bon hom per a hospitaler del dit hospital, que comanen aquell a alcun bon hom qui reje e tingue aquell tro que·n haje hospitaler.

Die dominica, .XXXI^a. die madii, anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat per aquell que en Marquo de Calaceyt vaje ab en Berthomeu ^{2v} Çamel a aquells lochs on lo dit en Berthomeu Çamel és stat penyorat contra forma de la franquea, per reebre les scriptures e protestacions que lo dit en Berthomeu Çamel proposarà, e que·l dit en Marquo haje cascun jorn anan, estan e tornan, de salari, .VI. sous, en cars emperò que la vila o lo dit en Çamel ho hajen a pagar, e d'altra part que li sien pagades ses scriptures. Et si és cas que aquells que les dites penyores han feytes o altres persones ho hauran a pagar, que·n haje tot ço que haver ne puxe. Et lo dit en Marquo de Calaceyt, qui present ere, dix que no y consentie com lo dit consell no li pogués sotsmetre ne constrènyer son offici.

Ítem, acordà lo dit consell que en Johan Pineda, ensemps ab en Pasqual Torner o ab n'Arnau Aiç, vagen a Onda per lo fet de la penyora que fon feta a'n Jacme Pedrinyà.

Ítem, acordà encara lo dit consell que n'Arnau Aiç e en Jacme de Pedrinyà vagen a Burriana per parlar ab en Bernat Guillem e per avenir, si fer-ho poran, lo fet de la calònia que lo dit en Bernat Guillem demane a'n Johan Carbonell per rahon de sal.

Die dominica, .VII. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en ¶^{3r} aquell a donar per lo dit consell plen poder als jurats de la vila damunt dita de finar, capçar e avenir-se ab en Domingo Bonet, maestre de obra de vila, de fer lo pany de argamassa que's deu fer² en lo mur de la dita vila, de la torre apellada d'en Folch Miquel, qui és en lo dit mur, tro a la torre apellada la torre Motxa, en aquella millor manera que puixen e sots aquelles capítols e condicions que pus profitoses sien a la obra del dit mur e a la dita vila, segons llur bon enteniment, e que en cars que ab aquell de la dita obra se puxen convenir, que li donen per son salari e treballs de fer lo dit pany la primícia de la dita vila a cinch anys, del primer dia de abril a avant contínuament comptadós, e quatre mil sous que en Berthomeu Çamel deu a la dita vila per preu de la primícia del any present. E si per açò se poran convenir ab aquell, e si no que li afigen en diners ço que'ls serà ben vist ne ab aquell convenir se poran.

¶^{3v} Ítem, acordà encara lo dit consell que si n'Apparici d'Anyó e n'Alfonso de Pina, pescadors que's diu que se'n volen³ venir a estar ab llurs mullers ací en Vila-real, que si venir-hi volran ab ses mullers e's faran vehins de la dita vila e tendran pròpria habitació e cap major en aquella ab llurs mullers contínuament a aquell temps al qual ab los jurats se poran convenir e asseguraran ab principals obligats de tenir casa poblada en la dita vila ab llurs mullers, que los jurats facen prestar dels diners de la dita vila al síndich de aquella, és a saber, als damunt dits n'Aparici e n'Alfonso, entre abduy doents quaranta sous, axí emperò que aquells e principals obligats ab aquells *simul et in solidum* asseguren de tornar los dits doents .XL. sous al dit síndich de la dita vila al temps que complirà lo vehinatge al qual se faran vehins, o abans si abans se'n hiran. Et si per aventura los dits jurats e síndich no penran bones seguretats, e no faran bé assegurar lo dit deute en manera que la vila lo puxe haver de continent que finiran lo dit vehinatge, o abans si abans se'n hiran, que en aquest cars los dits jurats e síndich principal-¶^{4r}ment sien tenguts restituhir de sos propis béns tornar e pagar a la dita vila los dits doents .XL. sous que prestats hauran.

¶² Ratllat: *de la torre apellada.*

¶³ Ratllat: *ves.*

Die mercurii, .XXII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat per lo dit consell que·ls jurats se convinguen ab en Domingo Bonet, mestre de obra de vila, de fer lo pany del mur de la dita vila qui és de la torre apellada la torre Motxa tro a la torre qui és en lo dit mur apellada la torre d'en Folch Miquel, segons forma dels capítols qui són estats ja ordenats entre los dits jurats e lo dit en Domingo Bonet. Et si⁴ lo dit en Domingo atrobarà e donarà als dits jurats fermances e principals obligats a complir e fer la obra⁵ del dit pany entregament dins cinch anys segons forma dels dits capítols, que·ls dits jurats les li reeben. Et si per aventura no les atrobarà de tota la dita obra e atrobarà e volrà donar aquelles de any en any, ço és de tanta obra com lo dit en Domingo deu e és tengut fer cascun any dels dits cinchs any<s> segons forma e tenor dels damunt dits capítols, ¶^{4v} que los dits jurats les li reeben de aytant temps com dar-les volrà. Axí emperò que los dits jurats se retinguen en la carta que de la avinença de la dita obra faran ab lo dit en Domingo, que lo dit en Domingo no pas ne sie en neguna senyoria o propietat de la⁶ primícia de la dita vila, ne de res que la dita vila li haje a donar, ne a fer ne pagar per fer la dita obra, sinó tan solament de aytant temps e de aytanta obra com lo dit en Domingo assegura de present, o⁷ assegurarà d'ací a avant, de fer segons continència dels dits capítols, e no pus.

Die lune, .XVII^a. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que en Johan Pineda e n'Arnau Aiç vajen a Onda per parlar ab los jurats e prohòmens de Onda del feyt de les penyores⁸ que los vedalers de Onda feren a n Jacme de Pedrinyà de les sues vaques, e per rahó encara de les penyores que han feytes los dits vedalers de les bèsties d'en Miquel Dezblada, d'en Jacme de la Font e d'en Rosinyol. Et si per aventura no poran finir allí en Onda del feyt de les dites penyores, que y vajen al mestre de Muntesa.

¶^{5r} Ítem, acordà encara lo dit consell que en Pasqual Torner, qui va ja a València per ses fahenes, parle ab en Rigo Johan dels diners que havie promeses prestar per venda de censal a la dita vila, e que li digue que d'ací a avant no·ls tingue per la vila. E que·s compòs al mills que puxe ab lo dit en Rigo del interés o cens degut del temps que·ls diners ha tengut per la dita vila. Et axí matex ab lo corredor⁹ qui havie atrobada la quantitat dels dits diners, del salari qui deu haver de correduries e treballs de la dita rahó. Et que los jurats facen satisfer e pagar al dit en Pasqual dels treballs e affans que haurà per la dita rahó.

¶⁴ Ratllat: *per aventura*. ¶⁵ Ratllat: *de la obra*. ¶⁶ Ratllat: *dita*.
¶⁷ Ratllat: *volrà*. ¶⁸ Ratllat: *han feytes*. ¶⁹ Ratllat: *de la sala*.

Die martis, .XXV^a. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats jurats de la dita vila, ab acord e consell de alguns prohòmens de la dita vila, acordaren que en Marquo de Calaceyt, qui ere vengut de Castellnou, de Sogorp e de Exèrica ab en Berthomeu Çamel, e qui havie reebut \així com a notari/ les protestacions que per lo dit en Çamel foren proposades en los dits lochs per rahon de les penyores que en cascú dels dits lochs li eren stades feytes, e qui havie axí matex ¶^{5v} reebut la presentació dels privilegis de la franquea de Vila-real e de Burriana, qui ere stada feta en les dites viles per lo dit en Berthomeu Çamel, axí com a síndich substituït de la dita vila, anàs a València per demanar de consell a n Martí de Torres e a micer Jacme Joffre, sobre lo fet de les dites protestacions e sobre les respostes que y eren stades feytes, e per saber de aquells com ne en qual manera los dits jurats farien procehir d'ací a avant en lo dit feyt.

Die dominica, .XIII^a. die septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat en aquell que en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, manlleu cent florins de qui haver-los puxe e al millor que puxe e, manllevats, que n face paga a n Guiamó Pellicer, vehí de Betxí, a qui la vila los deu ab carta de deute.

Ítem, acordà e ordenà¹⁰ lo dit consell, milloran e corregín un establiment contengut en la .LXXIII^a. carta dels establiments de la dita vila qui parle del cot del peix, que d'ací a avant lampuga e peix liçal de batuda se vene en la dita vila a quatre diners cascuna lliura en los dies de menjar carn, e en los altres dies a raó ¶^{6r} de cinch diners per cascuna lliura tan solament e no pus; les altres coses en lo dit establiment contengudes romanents en sa força e valor.

Die lune, .XIX^a. die octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa del la cort, fon acordat en aquell que una barraqua covinent de canes e ab ses portes sie feta per la dita vila en lo areny de la mar on ja la dita vila ha acostumat de tenir barraqua, en la qual los pescadors de la dita vila se puxen recollir e on puxen tenir ses exàrcies. Et com lo dit consell concordàs¹¹ que la dita barraqua fos donada a fer a estall, et n'Apparici d'Anyó e n'Alfonso de Pina, pescadors de la dessús dita vila, se proferisen fer \aquella/ a estall e pròpria messió e despesa de aquells per quaranta sous. Per tal, lo dit consell a una veu concordat volch e acordà que per los jurats de la dita vila sie manat albarà de manament al síndich e dispenser de aquella matexa ¶^{6v} vila que pach als dits pescadors per fer la dita barraqua los dits .XL^a. sous, per los quals dits .XL^a. sous los dits n'Apparici d'Anyó e n'Alfonso de Pina prometeren al dit consell de fer la dita barraqua.

¶¹⁰ Al marge esquerre: *establiment*. ¶¹¹ Ratllat: *de donar*.

Die martis, .VIII^a. die Decembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon proposat en aquell per los jurats que com ells, per integrar de penyores a·n Berthomeu Çamel e a·n Pere Martorell e a d'altres vehins de la dita vila qui són estats penyorats en Sogorp contra libertat de la franquea de la dita vila, hajen ensemps ab lo justícia de la dita vila penyorat o fet penyorar dues bèsties mulars de moros vehins e habitants de la dita ciutat de Sogorp, per ço que·l consell acordàs que farien sobre·l dit feyt. Fon acordat per lo dit consell que·ls justícia e jurats de la dita vila facen execució e venda de les dites dues bèsties mulars, e que del preu de aquelles que integren al dit en Berthomeu Çamel, en Pere Martorell e altres \vehins de la dita vila/ que sien stats penyorats en la dita ciutat de Sogorp, tro en quantitat de les dites penyores que·ls són estades feytes o de la justa extimació de aquelles e de les messions.

Ítem, fon acordat encara per lo dit consell que feytes per los dits justícia e jurats les dites execució, venda e integració, que en continent vaje a València en Marquo de Calaceyt per missatger ||^{7r} de la dita vila, e que face fermar en València de dret a·n Pere Cavaller, síndich de la universitat de la dita vila, en poder del governador sobre la possessió en què la dita vila, justícia e jurats de aquella són de fer semblants execucions, vendes e integracions.

Ítem, acordà encara que·l dit missatger deman de consell en València als honrats micer Jacme Joffre e a·n Martí de Torres, savi en dret, sobre diverses fets que·s diu que lo lochtinent de governador \del riu d'Uxó ençà,/ axí com a comisari que·s diu, ha començat e vol començar en Vila-real, e com ne en qual manera los justícia, jurats e consell de la dita vila se hauran ne se'n defendran, dels quals fets e de part de aquells és ja lo dit missatger infformat.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que·ls jurats de la dita vila facen adobar, examplar e tornar a bo e degut estament los camins del terme de la dita vila, lla on adobar, examplar e tornar facen, e que ço que la dita vila deje adobar, examplar e tornar, que u facen pagar al síndich e dispenser de la dita vila. Et ço que singulars persones dejen o sien tengudes adobar, examplar e tornar en los dits camins, que u facen fer a messió de aquells qui·ls són tenguts adobar, examplar e tornar.

Ítem, fon acordat encara per lo dit consell que·ls dits jurats ||^{7v} facen pagar al síndich e dispenser de la dita vila \aytant com munten/ les scriptures que per lo justícia de la dita vila o lochtinent seu, són stades ja feytes en la qüestió que \vere/ entre lo dit justícia o lochtinent de aquell de una part, e lo rector de Betxí de la part altra, davant lo official de Almagora, per rahon de unes rahons declinatòries de juhí que per lo dit justícia o lochtinent foren proposades davant lo dit official.

Die martis, .XIX^a. die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que per ço com la dita vila de Vila-real és sotsmesa e obligada a grans càrrechs de deutes que deu, e a censals e violaris que fa, e per ço que començament e principi sie donat a relevar e quitar aquells, que per los jurats de la dita vila sien ordenades tres mans per casats de la dita vila de Vila-real e de son terme, és a saber ma major, migana e menor. En axí que de la ma major sien doents e de la migana doents et de la menor cent. Et que cascú de la dita ma major pach quinze sous, et cascú de la ma migana pach deu sous, et cascú de la ma menor pach cinch sous. Et que totes les dites quantitats aytant com muntaran, ¶^{8r} emsemps ab lo preu de les imposicions de la dita vila, sien per los jurats dessús dits assignades a quitar dels violaris e censals que la dita vila fa, aytants com quitar se'n poran, e dels qui sie major necessari de quitar al major profit de la dita vila.

Ítem, acordà encara e volch lo dit consell que la tatxació de la peyta de la dita vila sie feta et assigna en tatxadors de aquella, ço és saber, en Johan Pineda, en Pasqual Torner, en Ramon Vinyoles, en Pere Rovira, en Domingo Martorell e en Pere Maçaner, e que aquells ensemps ab los jurats de la vila damunt dita facen la dita tatxació de peyta. Et que hajen per llur salari de tatxar la dita peyta, cascú dels dits jurats e tatxadors, deu sous tan solament e no pus.

Die martis, secunda die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que en Marquo de Calaceyt vaje a València per lo fet de la qüestió que és entre Vila-real e Sogorp per rahon \de/ penyores¹² e que lo dit en Marquo mete la dita qüestió per part de Vila-real en ¶^{8v} poder de micer Jacme Joffre. Et los de Sogorp hajen per part de Sogorp en Bernat d'Alpicat com se digue que aquell hi volen per llur part. Et que lo dit micer Jacme Joffre e en Bernat d'Alpikat, concordants a una veu, puxen diffinir lo dit feyt o qüestió. Et si per aventura lo dit micer Jacme Joffre no y porà ésser, que'l dit en Marquo hi assigne per part de Vila-real l'onrat en Martí de Torres, savi en dret de València.

Ítem, acordà encara lo dit consell que dos hòmens anassen a Castelló per parlar ab en Matheu Caro sobre la demanda que fa al síndich de Vila-real de cert dret que diu que li pertany axí com a escrivà de les inquisicions de regne de València per rahon de la remissió que hac Vila-real del senyor duch de les inquisicions de mer offici. Et si los dits dos hòmens que hiran a Castelló se poran convenir ab lo dit en Matheu del dit feyt per alcuna poqua cosa, que u facen e se'n avinguen

¶¹² Ratllat: *que en Vila-real.*

ab aquell, e si no, que aporten a informació tot lo dret que'l dit en Matheu afferme haver contra Vila-real per la rahó dessus dita. E haüt allò, que'ls jurats ho trameten a València a'n Marquo de Calaceyt qui deu anar a la dita ciutat com a missatger de la dita ||^{9r} vila, e que'l dit en Marquo que haje consell dels honrats micer Jacme Joffre e en Martí de Torres, si la dita vila és tenguda pagar al dit en Matheu alcuna cosa per la dita rahó, o si per justícia se'n pot escusar.

Ítem, acordà encara lo dit consell e volch que'ls jurats facen pagar a Ramonet Sent Johan, juglar de cornamusa, a'n Juncós e a'n Gilabert, trompadós de la dita vila, per sos treballs de fer so ab sos esturments a festes \prop passades/ de Nadal, Ninou e Aparici, trenta sous, ço és, a cascú d'ells, deu sous.

*Die mercurii, .X. die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.*¹³

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat e ordenat en aquell que alcuna persona estranya o privada no sie tan osada que gos entrar, passar e traversar per heretat d'alcú o d'alcuns, et qui contrafarà que pach de dia, per quantes vegades contrafarà, de pena per cascuna heretat en que entrarà, passarà o travessarà, ço és, si va a peu, vint sous, et si menarà bèstia, en pena de .XL. sous, et de nit la dobla. Et en aquelles matexes penes encórreguen tots aquells qui hiran, travessaran ne passaran per sedenys ne per carreres que no sien públi-||^{9v}ques e generals si donchs dret no han de passar-hi. Et que cascun vehí de la dita vila puxe acusar les dites penes, les quals penes si comeses e acusades seran, sien departides en aquesta manera: lo terç a la senyoria, lo terç al comú de la dita vila e lo terç al acusador.

Die mercurii, .XVII. die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que la qüestió que és entre la universitat de la dita vila de una part, e la muller *quondam* d'en Jacme Guasch de la part altra, de la qual qüestió és pleyt pendent,¹⁴ sie menada per lo síndich de la dita vila, e que'l dit síndich pach tot ço que sie necessari a les messions del dit pleyt, e que'ls jurats que li facen albarà de manament de les quantitats que per la dita rahó li convendrà pagar.

Die martis, .II^a. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat en aquell que n'Anthoni Guasch vaje a València per parlar ab l'onrat micer Jacme Joffre sobre lo fet de la qüestió que és entre Vila-real e Sogorp, e si porà fer que la dita qüestió sumàriament e sens compromés, regone-||^{10r}guts e vists los privilegis

¶¹³ Al marge esquerre: *establiment*.

¶¹⁴ Ratllat: *que'l síndich*.

de la dita vila, se pogués levar de carrera, e que per semblant manera ves si's porie levar la qüestió que és entre Vila-real e Exèrica, e per parlar ab en Rigo Johan que no tingue per la vila lo mig censal que'l consell li volie vendre, e per avenir-se al mills que puxe ab lo corredor que y havie treballat.

Ítem, acordà encara e volch lo dit consell que'ls cinch florins que'ls jurats havien promés a'n Ramon Queralt, porter, per ço que fluxà del nombre de les adzembles que demanave per a tirar la fusta de les galeres, que'ls jurats manen al síndich que'ls pach, e que li'n facen albarà de manament.

*Die iovis, .XI. die Marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*¹⁵

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort,¹⁶ presents los honrats en Johan Pineda, justícia de la dita vila, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats, en Pasqual Torner, en Jacme Juneda, major, en Berthomeu Gil, n'Arnau Bosch, en Bernat Garriga, en Ramon Vinyoles, en Domingo Martí, en Jacme Sent Johan, en Domingo Romeu, en Ramon Ametla, major, en Pere Ferrer, en Berenguer Ripoll, e en Pere Rovira, consellers e prohòmens de consell,¹⁷ ||^{10v} tots a una veu concordats exceptat lo dit en Domingo Romeu, que dix que no u volie, ans ne protestave, acordaren que les messions que són stades feytes axí per rahon de misatgeries feytes en demanar de consell per quin enantament ne quin procés podie ésser començat ne feyt per rahon de alcunes robes que's deye que eren stades levades e abcegadas en l'espital de Sancta Lúcia.

||^{10r} *Die dominica, .VII^a. die marcii anno predicto.*¹⁸

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell que .I. hom per .X. vagen al escurament de la gola de la céquia, los quals lo consell volie que de gràcia e en ajuda del enrunament d'ela e del dan que's és donat per rahon del diluvi de aygües, axí en ajuda de la gola de la céquia e de la dita céquia e de les travesses del riu Sech, et que tot l'als que escurar ni adobar hi farà que'n facen los cequiers [...] segons la carta.

Die iovis, .XI^a. die Marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, en lo qual eren presents los honrats en Joan Pineda, justícia de la dita vila; en Jacme Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats, en Pasqual Torner, en Jacme Juneda, major de

¶¹⁵ Tot el text apareix ratllat. Al marge esquerre: *Iam est ultra.* ¶¹⁶ Ratllat: *en lo qual eren.*

¶¹⁷ Ací gira el full i continua el text ratllat al full 10v, però després s'afegí un ítem en la part baixa del full, que és el que transcrivim a

continuació. ¶¹⁸ Text afegit aprofitant l'espai en blanc de la part inferior del full 10r. Amb cos d'escriptura més reduït, tinta més obscura, i una sèrie de taques i esclertes que dificulten part de la lectura i transcripció.

dies, en Berthomeu Gil, n'Arnau Bosch, en Bernat Garriga, en Ramon Vinyoles, en Domingo Martí, en Jacme Sent Johan, en Domingo Romeu, en Ramon Ametla, major de dies, en Pere Ferrer, en Berenguer Ripoll e en Pere Rovira, tots los dessus nomenats a una veu concordants exceptat lo dit en Domingo Romeu, que dix que no u volie ne y consentie, acordaren que totes e qualsevol mesions que sien stades feytes, axí per missatgeries feytes per demanar de consell per rahon de alcunes robes e joyes que són estades abcegadas, segons se diu, del hospital de Sancta Lúcia ¶^{11r} en lo temps que'l regie na Saurina, *quondam* muller d'en Guillem Foçmany. Et axí matex, per demanar de consell en València als savis quin procés devie ésser fet contra les alcavotes, e axí matex totes scriptures devallants del dit feyt, com encara les scriptures que a'n Pere Maçaner se pertanyen pagar per rahon de la acusació que feu contra na Marieta d'en Adam, que'l síndich de la dita vila que les pach e que'ls jurats que li facen albarans de manament.

Ítem, fon acordat encara en lo dit consell que n'Arnau Aiç anàs a la Serra d'en Galceran per parlar ab l'onrat en Domingo Borraç, comissari del bestiar de les galeres, e per pregar¹⁹ a aquell, de part del consell, que degués mitigar lo nombre de les adzembles que demanave a Vila-real per tirar la fusta de les dites galeres, e que a aquells que y hirien a tirar la dita fusta ab ses adzembles, que'ls fes donar loguer convinent.

Die mercurii, .XVII^a. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, en lo qual eren presents los honrats en Johan ¶^{11v} Pineda, justícia, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats, en Jacme Juneda, major de dies, en Nicholau Palacià, en Ramon Vinyoles, en Pere Jover, Guillem Suchs, en Domingo Ferrer, en Johan de Sent Vicent, en Ramon Torner, en Domingo Martorell, en Pere Maçaner, en Pere Conques, en Pasqual Esquerre, en Pere Rovira, en Berenguer Font, n'Anthoni Guasch, n'Aznar Pardo, en Pasqual Torner e en Domingo Martí, tots los dessus nomenats concordats a una veu acordaren que los honrats n'Aznar Pardo, n'Anthoni Guasch, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, vajen a Eslida per parlar ab los missatgers de la ciutat de Sogorp que deuen per aquesta rahó venir al dit loch de Eslida, e per composar-se ab aquells en cars que hajen bastant poder per lo consell e universitat de Sogorp de composar la qüestió que entre les dites universitats és per rahon de una²⁰ cabeça de bestiar lanar que fon penyorada a'n Çamel en la dita ciutat de Sogorp per rahon de assadura que li demanaven contra libertat²¹ e franquea dels privilegis de la dita vila. Axí emperò que'ls sobredits n'Aznar, n'Anthoni, en Marquo e n'Arnau puxen ¶^{12r} composar e avenir lo dit feyt quant

¶¹⁹ Duplicat i ratllat. ¶²⁰ Ratllat: *res que*.

¶²¹ Error de l'escrivà, posa *libretat*.

és per les messions que's són feytes per rahon de la dita qüestió. Emperò que en la libertat, dret e privilegis que Vila-real ha, no sie ne puxe ésser toquat per aquells ni disminuït, com en disminuir lo dret dels privilegis e libertats de la dita vila lo consell no'ls do alcuna licència ne poder. Et si per semblant manera poran levar lo fet de Exèrica, que'l leven, e'l componen.

Die veneris, II^a die aprilis anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat en aquell que .I. síndich de la dita vila vaje a Castelló ensemps ab l'onrat en Joan Pineda, justícia de la dita vila, per posar rahons contra la letra per lo lochtinent de governador deçà lo riu d'Uxó tramesa al dit justícia a instància d'en Anthoni Torres, batle qui's diu de Nules e procurador del noble en Pere de Centelles, en la qual lo dit honrat tinent loch de governador manave al dit justícia que, sots certa pena, revocàs lo manament penal per aquell²² dit justícia feyt al justícia ¶^{12v} de la Pobla de Bonretorn, situada dins terme de la dita vila, en que lo dit justícia de Vila-real manave, sots pena certa, al dit justícia de Bonretorn que li trametés certes adzembles a tirar la fusta de les galeres. Et que'l dit justícia de Vila-real, posades les dites rahons, que \face/²³ procurador al dit fet a menar²⁴ lo damunt dit síndich de la dita vila.

Ítem, acordà encara la major part del dit consell que'l libre de la peyta de la dita vila sie sumat, e que aytant com muntaran los censals e violaris que la dita vila fa, que a aytant munt lo libre de la dita peyta fahen compte a quant vendran per lliura.

Die dominica, nona die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.²⁵

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort, fon acordat en aquell ço que's seguex, que per los jurats sie haüda infformació quinya forma és stada servada en Castelló e en Burriana de pagar los hòmens de les dites viles qui, ab llurs bèsties, són anats a tirar la fusta de les gale-¶^{13r}res, ne quiny salari los és stat donat per les dites viles, e que semblant salari sie donat en Vila-real als de la dita vila qui, ab llurs bèsties, són anats tirar de la dita fusta de les dites galeres.

Ítem, fon acordat encara que substitució sie feta per en Pere Martorell, síndich de la dita vila, a'n Domingo Martí, notari, a demanar e requerre execució contra aquells qui prengueren o reeberen, ne de present tenen, del preu del mig censal que per lo síndich *olim* de la vila dessus dita fon venut a'n Serrana.

¶²² Ratllat: *feyt*. ¶²³ Ratllat: *substituesque*.

¶²⁴ Ratllat: *lo dit feyt*.

¶²⁵ Al marge esquerre: *Recepit D[omingo] M[artí], notari*.

Die mercurii, .XII^a. die Madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat en aquell²⁶ que·ls àssens que en la dita vila són estats penyorats²⁷ de hòmens de Exèrica a instància d'en Berthomeu Çamel, sien venuts, e que del preu de aquells sie feta integració al²⁸ ¶^{13v} dit en Berthomeu de ço que en Exèrica li fon penyorat contra libertat de la franquea de Vila-real.

Die sabbati, .XXII^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat en aquell que·l síndich de la dita vila puxe manllevar DCC sous per fer compliment de paga de aquella quantitat que a la vila s'és estada tatxada pagar en lo compartiment últimament feyt en València de partida del do de Monçó.

Die dominica, .XXX^a. die Madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que si en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, cequiers de la céquia de la vila dessus dita, volran donar encontinent nou-cents sous a la damunt dita vila a obs de scurar, que los jurats que·ls reeben e que facen escurar ab aquells la dita céquia. Et si per aventura no·ls volran donar ne volran escurar²⁹ o fer escurar la dita céquia, que los dits jurats loguen o logar facen hòmens a escurar la dita céquia, e facen e fer facen execució en los béns ¶^{14r} dels dits cequiers a compliment de ço que costarà de escurar la dita céquia.

Ítem, fon elet e assignat per lo dit consell en çabacéquia, ço és saber, en Pere Maçaner, vehín de la dita vila, e que haje per salari e treballs per cascun jorn que haurà a seguir, règer e aministrar la dita céquia e aygües, dos sous sis diners.

Ítem, assignà encara lo dit consell en comptadors dels béns dels capellans e de altres qualsevol persones qui no volran pagar la peyta, e per la dita rahó se haurà a fer venda dels béns seents de aquells, ço és saber, en Jacme Juneda, menor de dies, per a la peyta qui fon donada a collir³⁰ a·n Daudé Devinat, et lo dit en Daudé Devinat per a la peyta qui és stada donada a collir al dit en Jacme Juneda. Et en aquell matex instant lo dit consell promès guardar de dan los jurats de la dita vila per fer les dites vendes e los dits comptadós per fer les dites comptes.³¹

¶^{14v-14bis} (en blanc)

¶²⁶ Ratllat: *quals*. ¶²⁷ Ratllat: *contra*.

¶²⁸ Duplicat: *al*. ¶²⁹ Per error de l'escrivà, hi posa *escurarar*.

¶³⁰ Ratllat: *al dit*. ¶³¹ Al marge esquerre: *comptadors de béns per la peyta*,

||^{15r} Die lune, .XXIII^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.

Los honrats en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, \jurats de Vila-real, a instància d'en Bernat Garriga, vehí de la dita vila, / personalment manaren a mi, en Jacme Cortés, notari scrivà dels dits jurats, que ensemps ab en Berthomeu Manyes, saig de la cort de la dita vila, anàs a les cases on en Berenguer Odé, cequier de la céquia de la dita vila,³² està, e que scrivís e fes inventari dels béns mobles que dins les dites cases on aquell està atrobarien. Per què haüt lo dit manament, yo dit notari, ensemps ab lo dit saig, anam a les dites cases on lo dit en Berenguer Odé té sa habitació en la dita vila e, present la muller del dit en Berenguer Odé, fem inventari dels béns mobles que y atrobam *ut sequitur*:

Primo, una tauleta sotil de fust. Ítem, dos banchs de fust. Ítem, .I. broquer de ferre. Ítem, .I. falç e .I. escarpre de ferre. Ítem, .I. capa de burell de hom esquinçada. Ítem, .I. lança e dos darts. Ítem, .I. post de pi. Ítem, .I. legonet oldà e .I. destral. Ítem, uns exengues ab sa tràsega. Ítem, dos cerrons de cuyr. Ítem, .I. bor-ratxeta sotil. Ítem, .I. cànter, .I. terraç e .I. trescolador de terra. Ítem, tres talladós de fust. Ítem, .I. pastera. Ítem, .I. arquibanch larch de poqua valor. Ítem, .I. mantó de burell es-||^{15v}quinçat. Ítem, .I. candelera de poqua valor. Ítem, dues miges flaçadetes esquinçades. Ítem, .I. lit ab canic ab sa màrfega e ab .I. capçal. Ítem, una spasa ab lo foure negre. Ítem, .I. cervellera. Ítem, .I. porcelleta. Ítem, dues gallines e .I. gall e .VI. polletes.

||^{16r} Die veneris, .XXVII^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

Los honrats en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, personalment manaren a mi, en Jacme Cortés, notari scrivà llur, e a n Jacme Ferrando e en Berthomeu Manyes, saigs de la cort de la dita vila, que anassen scriure e fer inventari dels béns mobles d'en Guillem Arnau, cequier de la céquia de la dita vila, que atrobarien dins les cases on lo dit en Guillem Arnau està e habite, per vigor del qual manament lo dit scrivà e saigs anaren a casa del dit en Guillem Arnau e feren dels béns mobles que aquí foren atrobats lo inventari següent:

+³³ Primo, una somera ab sa albarda. + Ítem, una taula de fust sens peus. Ítem, .IIII. posts de pi noves. Ítem, .I. banch. + Ítem, .I. aradre ab sa rella. + Ítem, dos \escudets/³⁴ pintats. Ítem, .I. alcolla gran buyda. Ítem, .I. legonet. Ítem, .I. torn ab sa agulla. Ítem, .I. teler de paratge ab uns liços. Ítem, .I.^a. spasa ab .I. broquer, la bahina negra. + Ítem, .I. broquer de ferre. Ítem, .I. ordidor de fust. + Ítem, .I. tràsega ab ses exangües, de poca valor. Ítem, .I. liç de texir borres. Ítem,

¶ ³² Ratllat: *vehí*.

¶ ³³ A l'inventari apareixen diverses creus (+) sobre alguns dels ítems.

¶ ³⁴ Ratllat: *escuts*.

.I. semaler de fust. Ítem, .I. peu de debanadores. Ítem, .I. arquibanquet de poca valor. Ítem, dues lances de ferre. Ítem, .I. sedaç de seda. ¶^{16v} + Ítem, .I. recolçador de drap blau ple de lana. Ítem, .I. lançurtia sotil. Ítem, .IIII. postaces sotils. Ítem, .I. garbell de porgar forment. Ítem, .I. boç de espart e .I. talaguer de tenir ampolles. + Ítem, .I. librel de terra ab .I. assa. + Ítem, .I. jou de fust. Ítem, .I. gerra de .XXX^a. quànters, buyda. + Ítem, .I. matalaf ab lana de poqua valor. Ítem, dues gerres de .XXX^a. quànters, buydes. Ítem, tres³⁵ gerretes sotils,³⁶ les dues buydes, la una plena de vi. Ítem, .I. gerreta sotil en que ha tro a .I^a. barcella de ordi poch més o menys. Ítem, dos exarrellets e .I. ferrada +. Ítem, .I. caxa de pi ab sos peus. Ítem, .I. lit de posts ab sa màrfega, ab son traveser e ab miga flaçadeta sotil. Ítem, .I. banquet de fust. Ítem, .I.³⁷ arquade fust. Ítem, .I. caxeta ab sos peus. Ítem, dues gerretes olieres buydes. Ítem, .I. escala de fust.

Ferem ta[txar] [...] los dits béns per en Thomàs Belsa de poder de [...] promès-los tornar decontinent que request ne [serà?]. Testimonis, Bernat [...].

¶^{16bis} (en blanc)

¶^{17r} *Die sabbati, intitulata .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

Primo, .I. banch de fust a'n Guillamó Sent Johan.....XV. diners.

Ítem, .I. legonet a aquell matex .....VII. diners.

Ítem, .I. recolçador de drap blau a aquell matex .....VI. diners.

Ítem, .I. tràsega ab sos exangües.

Ítem, .I. ferradella, a'n Guillamó Sent Johan per .....V. diners.

Ítem, tres postaces sotils a aquell matex per .....III. diners.

Ítem, .I. ordidor de fust a aquell matex .....IIII. diners.

Ítem, .I. taula de fust sens peus, a aquell matex.....XVIII. diners.

Ítem, .I. teler de paratge ab sos liços e ab .I. torn, e ab sa

agulla, a aquell matex .....III. sous.

¶^{17v} Ítem, .I. matalaff ab lana, oldà, a'n Bernat Garriga.....VI. diners.

Ítem, dues postaces corquades a'n Pere Foix .....II. diners.

Ítem, .I. aradre ab sa rella ab son jou e ab ses exangües e tràsega

a'n Guillamó Sent Johan .....VII. sous.

Ítem, .I. lançureta a'n Jacme Cortés .....VI. diners.

Ítem, .I. broquer landat de ferre a'n Venrell de Castelló .....VIII. diners.

Ítem, .I^a. spasa ab sa bahina a'n Guillamó Sent Johan.....III. sous.

Ítem, dos escudets pintats, a aquell matex.....XVIII. diners.

¶^{18r} Ítem, .I. somera ab sa albarda, a'n Bernat Garriga .....LX. sous.

¶³⁵ Ratllat: *dues*. ¶³⁶ Ratllat: *buydes*. ¶³⁷ Ratllat: *mig*.

||^{18v} (en blanc)

||^{19r} *Die sabbati, [.XX]IX^a. die Mmdii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.*

Davant la presència del honrat n'Arnau Aïç, jurat de Vila-real, comparech la dona na Maria, muller d'en Guillem Arnau, vehí de Vila-real, e en scrit donà ço que's seguex:

En presència del notari e testimonis dejús scrits, comparech denant la presència dels honrats en Marcho de Calaceyt, en Jacme Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, la dona na Maria, muller d'en Guillem A(rnau), vehín de la dita vila, dien que com nos, dits honrats jurats, façats o fer façats executió en los béns del dit marit seu per ço com no cumple o pot complir a scurar la céquia de la dita vila, la qual a aquell per vosaltres ere stada liurada, e la qual per grans fortunes e aygües pluvials se's enrunada. Et com lo dit marit seu, sens voler e consciència de la dita na Maria, hagués reebuda la dita céquia ||^{19v} a gran desplaer de aquella. Et ella per [contracte] de germania feta entre ells en temps de lurs núpcies, haje la meytat en los dits béns, e per les culpes del marit la muler no deje ésser obligada \ni en sos béns agreujada./ Et haje requests nos, .I^a. e moltes de vegades que's plagués de sobreseir en fer la dita executió en la part a aquella pertanyent en los dits béns, e vós no hajats curat ne curets fer nenguna de les dites coses. Per tal, altra e altra vegada requer e suplique a vós, dits jurats, que cessets de fer la dita executió en la part a aquella pertanyent en los dits béns, donan e liuran a aquella sa part dels dits béns segons que li's pertangue. En altra manera, si contrafeyt serà, ço que no creu, proteste contra vós e béns vostres, e que de les dites coses puxe convenir-vos, dits honrats jurats, e béns vostres, en son loch e temps denant qui deje e là on deje, ab restitució e esmena de tots dans, menyscapes de béns, greuges e messions que per la dita ||^{20r} rahó li con[ven]drà a fer e sostenir, de les quals coses requer carta pública quant la'n volrà o requesta serà. Et demostre a hull les cartes de la germania la qual fon feta entre aquells.

Fon interrogada per sacrament \la dita proponent/ qui li havie ordenanda la dita scriptura, e dix que en Berthomeu Gil, notari.

Et lo dit honrat n'Arnau Aïç, jurat qui dessús, en continent lesta la dita scriptura, dix que's aturave acord sobre aquella.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Johan Cortés e en Pere Sen Genís, vehins de Vila-real.

||^{20bis r-v} (en blanc)

||^{21r} *Ihesus. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.*

Registre dels albarans de manament del temps dels honrats n'Arnau Aïç, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Francesch Cesoliveres, rector de Cubelles, col·lector de la dècima triennial per lo sant papa³⁸ atorgada al senyor rey, cinquanta sous los quals a la dita vila se pertanyen pagar en la dita dècima per la paga de la primeravinent festa de sent Johan Babtista del mes de juny. Et los quals vos manam que de continent delliurets a'n Domingo Argent per portar aquells a Tortosa per fer-ne la dita paga al dit col·lector.³⁹

Ítem, vos manam que paguets d'altra part al dit en Domingo ^{||21v} Argent, per sos treballs de anar a Tortosa a fer la dita paga, dos sous, en dotze diners per al salari de la àpoca que aportarà de la paga de la dita dècima. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIX. dies de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX° VII°.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Bosch, vehí de la dita vila, dos mil cinch-cents sexanta-cinch sous nou diners, los quals per la dita vila li són deguts e los quals lo dit n'Arnau axí com a síndich \e dispenser/ *olim* de la dita vila, havie mes, donat e pagat que reebut segons que per lo libre dels comptes per lo dit n'Arnau, com a síndich e dispenser dessús dit rep, e per les sumes de aquell clarament appar, e dels quals en lo present dia e any per los comptadors de la dita vila assignats per lo consell de aquella matexa vila a hoir e diffinir lo dit compte, sots estat condempnat segons que en la fi del dit libre de comptes per la diffinició de aquells clarament se demostre. Per què en testimoni de veritat, manam-^{||22r}vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a tres dies de juny del any etc., mil .CCC LXXVII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que prestets a'n Apparici d'Anyó e a'n Alfonso de Pina, pescadors, doents quaranta sous los quals lo consell de la dita vila acordà⁴⁰ que-ls fossen prestats si los dits pescadós se feyen vehins de la dita vila ne venien tenir sa casa poblada e cap major ab llurs mullers en la vila dessús dita, segons que en lo notament del dit consell, scrit .VII^a. *die iunii anno infrascripto*, és largament con-

¶ ³⁸ Ratllat: *pare*.

¶ ³⁹ A partir d'ara, en tots els ítems, a l'esquerra, s'hi indica *factum*.

¶ ⁴⁰ Ratllat: *ha acordat*.

tengut, com nos los hajam ja reebuts per vehins de la vila dessus \dita/ sots certes condicions e pactes en lo vehinatge per aquells fet, scrit en lo libre del adzimén sots kalendari de .VIII^a. die iunii del any dejús scrit, largament expressades, fahen emperò obligació los dits pescadors ab carta pública de \restituhir e/⁴¹ pagar la dita quantitat a la dita vila, o a vós com a síndich de aquella, d'ací a .V. anys primers-vinents, com a cinch anys se sien fets vehins, o abans en cars que en la dita vila no tinguessen casa ¶^{22v} poblada e cap major ab llurs mullers. E prenen principals obligats de pagar lo dit deute en Berthomeu Gil, en Pasqual Esquerre e en Pere Roig, vehins de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a VIII de juny del any etc., mil .CCC LXX VII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Daudé Devinat, barber de la dita vila, vint sous los quals lo consell de la vila dessus dita acorda que cascun any li fossen donats aytant com al consell plàcie \de pensió/ per ço com està en la dita vila e serveix en aquella del dit seu offici de barber, e los quals dits vint sous li <ha> pagat per la paga del present any. Per què en testimoni de veritat, manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIX. dies de juny del any etc., mil .CCC LXX VII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pasqual Baciero, cinch florins d'or los quals per la dita vila li són deguts per sos treballs e salari de mans de fer una roda al pou nou. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en ¶^{23r} Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XX. de juny del any etc., mil .CCC LXX VII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets o liurets a'n Anthoni Guasch vint cinch sous los quals se pertanyen pagar a la dita vila de cens en la primervinent festa de sent Johan Babtista, per aquella quantitat que té o fon reebuda per part de la dita vila d'en Johan Çavila o de sos hereus, e los quals dits XXV sous lo dit n'Anthoni a a trametre, ensemps ab major quantitat e ab d'altres singulars de la dita vila, a Adzeneta, a la muller e hereus d'en Serrana per rahon de cens que fan e la dita vila fa en la dita festa. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret,

¶⁴¹ Ratllat: *de pa*.

scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIII. de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

||^{23v} Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als hereus o marmessors generals d'en Domingo Sentís, *quondam* notari de la dita vila deffunt, e a na Calaceyta, muller *quondam* del dit deffunt e ara muller del discret en Domingo Muret, notari, quaranta sous, los quals lo dit en Domingo Sentís, en temps de la sua vida, bestragué e pagà en la compra de la fusta de la barqua que, a manament del consell de la dita vila, comprà al grau de la mar de Burriana per a obs de fer les verdesques del mur de la dita vila. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de juliol del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Ramonet Ametla .VIII. sous, .VI. diners⁴² los quals per la dita vila li ||^{24r} són deguts per tres cabirons que de aquell són stats comprats e presos per a obs de fer la roda del pou Nou. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XI. de juliol del any etc., mil .CCC LXX VII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Caleceyt, jurats de Vila-real, manam a vos, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat micer Jacme Joffre cent sous los quals la dita vila li ere tenguda pagar en la festa de sent Johan prop passada, de aquells doents sous que la vila dessus dita cascun any li done entre dues pagues per pensió sua de advocar los pleyts de la dita vila. Ítem, pagat d'altra part al honrat en Martí de Torres, savi en dret de València, cent sous los quals la dita vila li ere tenguda donar de la solució o paga del mes de juliol proppassat de aquells doents sous que la vila damunt dita cascun any li done entre dues solucions o pagues per prestar e donar patrocini e advocació en los pleyts de la dita vila. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de ||^{24v} mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a tres dies de agost del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX^a VII.

Nos, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Jacme

¶⁴² Ratllat: *diners*.

Siurana, notari scrivà dels jurats de Burriana, vint-dos sous per son salari de dos translats autèntichs que ha feyts de privilegis de la franquea de Burriana⁴³ dels quals privilegis los vehins de Vila-real se poden ajudar e deffendre com se compreguen en la franquea de Vila-real. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de agost del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil CCC LXX VII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Ramonet Sent Johan, juglar de cornamusa, a'n Ferrer Gasch e a'n Gilabert Guerau, tro<m>padós, deu sous los quals nos, ab acord de prohòmens, havem acordat que'ls sien donats per sos ^{25r}treballs de fer so ab sos esturments la vespra e dia de sent Berthomeu, axí per vila com al córrer de la oqua. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXV. dies de agost del any etc. .LXX VII.

Nos, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets o façats paga a casa d'en Guillem Serra, notari de València, de aquells .CCCC. sous los quals són estats taxats pagar a la dita vila en la segona talla feta en lo braç militar del regne de València, de partida de la proferta feta al senyor rey en les corts de Monçó. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de setembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX^a VII.

^{25v} Nos, en Domingo Aragonés, \en Marquo de Calaceyt/ e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que⁴⁴ manllevets cent florins de qui haver-los porets e al millor que porets, a obs de la dita vila. E que de continent que'ls haurets, que de aquells façats paga a'n Guillamó Sanç, vehí de Betxí, a qui la damunt dita vila los deu ab carta de deute per la rahó en la dita carta contenguda, e cobrar de aquell la dita carta de deute. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. dies de setembre del any etc. mil .CCC LXX VII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Jacme Ferrando, saig e corredor públich

¶⁴³ Ratllat: *los quals nos havíem mester*. ¶⁴⁴ Ratllat: *paguets*.

de la dita vila, vint sous de aquells .XL. sous que per lo consell de la dita vila li foren promeses donar per cascun any, és a saber a tres anys per sa soldada e salari de cridar consells e fer altres manaments dels jurats de la dita vila, segons que per lo notament del dit consell scrit *quinta die septembris*⁴⁵ \anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VI°. / pus largament és contengut, et ¶^{26r} los quals vint sous li pagats per la paga del segon any. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXVIII. dies de setembre del any de la Nativitat etc. mil .CCC LXX VII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a-n Marquo de Calaceyt trenta-sis sous per .VI. jorns que ha estat com a missatger de la dita vila en .I. viatge que, a manament del consell de la vila dessus dita, ha fet a València per demanar de consell als honrats micer Jacme Joffre e en Martí de Torres sobre lo procés qui ere stat començat per part de la dita vila contra Castellnou, Exèrica e Sogorp per rahon de les penyores que en cascun dels dits lochs són stades feytes a-n Berthomeu Çamel, e per saber de aquells com ne en qual manera se procehirie en lo dit feyt. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari \scrivà nostre, / a .XXVIII. dies de setembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, n'Arnau Aiç,⁴⁶ en Jacme de Pedrinyà, en Marquo ¶^{26v} de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat n'Aznar Pardo de la Casta cinquanta florins \d'or/ los quals lo consell de la dita vila volch e acordà que li fossen donats per sos treballs per aquell \sostenidors en/⁴⁷ haver del senyor rey los⁴⁸ privilegis e provisions que devie haver dels capítols que per lo senyor rey e per lo senyor duch foren fermats com en Jacme Pedrinyà hi anà a Barcelona per missatger de la dita vila, los quals lo dit n'Aznar, segons ha tramés a dir, no ha pogut haver com en cars que·ls pogués haver haüts, lo dit consell hagués acordat que li'n fossen donats cent florins segons que en lo notament del dit consell, scrit a XV dies de abril del present any e dejús scrit, clarament prop havem vist ésser contengut. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIX. dies de setembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

¶⁴⁵ Ratllat: *del present any dessus scrit.*

¶⁴⁶ Ratllat: *jurats.*

¶⁴⁷ Ratllat: *sostenguts en fer provehir.* ¶⁴⁸ Ratllat: *capítols que per lo.*

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda e a'n Arnau Aiç .XVIII. sous per rahon de un viatge que an fet a ||^{27r} Onda per parlar⁴⁹ ab los jurats e prohòmens de Onda del feyt de les penyores que'ls vedalers de Onda havien fet de les vaques d'en Pedrinyà e de les bèsties d'en Miquel Dezblada, d'en Jacme de la Font e d'en Rosinyol, en lo qual viatge esti-gueren dos jorns. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXX. dies de setembre del any etc. mil .CCC LXX VII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats⁵⁰ de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Apparici d'Anyó e a'n Alfonso de Pina, pescadors de la dita vila, quaranta sous per los quals los dits pescadors se són proferts⁵¹ al consell de la dita vila fer a pròpria messió e despesa de aquells, una barraqua covinent de canyes e ab ses portes, la qual lo dit consell havie acordat fer al areny de la mar, on ja la dita vila ha acostumat tenir barraqua. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIX. dies de octubre del any etc. mil .CCC LXX VII.

||^{27v} Nos, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Pere Sorribes, del orde dels Prehcadors, deu sous los quals, ab acord de prohòmens, havem acordat que li sien donats per sa karitat de .I. sermó que ha fet en la ecclésia de la dita vila. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. dies de noembre del any etc. mil .CCC LXX VII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pasqual Exemeno, a'n Johan Gual e a'n Berthomeu Perdigo noranta sous, és a saber, trenta sous a cascú d'ells, romanents a ells a pagar de major quantitat que per los jurats *olim* de la dita vila los fon promesa donar per soldada de ésser guardians o vedalers del terme de la dita vila en l'any passat, segons que per carta pública feta per autoritat d'en Jacme Cortés, notari, .XVII^a. die novembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VI°. clarament appar. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament,

¶⁴⁹ Ratllat: *e composar*.
¶⁵⁰ Duplicat: *jurats*. ¶⁵¹ Ratllat: *fer*.

sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari \scrivà nostre,/ a .VII. dies de noembre del ¶^{28r} any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Ferrando, a'n Domingo Girbet e a'n Domingo Pasqual, vedalers o guardians del terme de la dita vila, cent vint sous, és a saber a cascú d'ells quaranta sous, de aquells setanta sous que a cascú dels dits guardians són stats promeses per nos donar per sol<da>da de⁵² ésser guardians o vedalers del terme de la dita vila .I. any, segons que per carta pública feta per autoritat d'en Jacme Cortés, notari, el dia e any presents e dejús scrits clarament appar. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVII. dies de noembre del any etc. mil .CCC LXX VII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que pa-¶^{28v}guets a'n Johan Moliner, menescal de la dita vila, cent sous per la paga del terç any qui comença a .XXVIII. dies del mes de setembre proppassat del present any e dejús scrit, de aquells sis-cents sous que per lo consell de la dita vila li foren promeses donar a cinch anys per servir en la dita vila del seu offici de menescalia en aquesta manera, és a saber, doents sous lo primer any e cent sous per cascuns dels altres anys, segons que en carta pública feta per autoritat d'en Jacme Garriga, notari, clarament appar. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXI. dia de noembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Colomer, notari, huytanta sous los quals lo consell de la dita vila acordà que li fossen donats cascun any aytant com al dit consell plàcie, per advocar los pleyts de la dita vila segons que en lo dit notament és contengut e la qual quantitat li pagats per la paga del any del nostre \offici de/ juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ¶^{29r} ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. de deembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

¶⁵² Ratllat: *guardar*.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Miquel Arruffat huyt sous per rahon e preu de un fust de sertre-
ra que de aquell fon comprat a obs de fusell a la roda del pou Nou. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. de deembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Miquel Arrufat dotze sous per les rahons dessus en la present cè-
dula per los comptadós de la dita vila justificada largament declarades. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo ^{29v} present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXXI. dia de deembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Marquo de Calaceyt cinquanta-set sous \onze diners/ per les següents rahons, és a saber, .XLII. sous per son salari de .VII. jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per fermar dret per part de la dita vila sobre les repenyores feytes en Vila-real per lo justícia⁵³ de la dita vila e \per nos,/ de dues bèsties mulars de .I. moro de Sogorp per integrar a·n Berthomeu Çamel⁵⁴ de la penyora que li ere stada feta en Sogorp contra libertat de la franquea de la dita vila⁵⁵ e sis sous, .XI. diners los quals lo dit en Marquo havie bestret e pagat en València per scriptures feytes en la cort de la Governació de València per rahon de la dita ferma de dret, e per la letra del governador qui anà a Sogorp. Et los romanents nou sous per salari del saig qui portà la dita letra a Sogorp. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà ^{30r} nostre, a .IX. de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX. huyt.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Marquo de Calaceyt quaranta-hun sous, .VI. diners per les següents rahons, és a saber, .XXXVI. sous per .VI. jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per proposar rahons contra la ferma de dret proposada per lo sín-
dich de Sogorp; e los romanents cinch sous, .VI. diners per ço com aquells ha bes-
trets e pagats en València a dos scrivents qui⁵⁶ li feren traslat de dos privilegis de

¶ ⁵³ Ratllat: *los, e jurats.* ¶ ⁵⁴ Ratllat: *e a·n Pere M.*

¶ ⁵⁵ Ratllat: *e los romanents quinze sous .XI. diners.* ¶ ⁵⁶ Duplicat: *qui.*

la franquea de Burriana, e de la confirmació de la dita⁵⁷ franquea feta per lo senyor rey a Vila-real, lo qual traslat liurà al scrivà de la cort de la Governació de València per ço com de aquells ere stada feta fe, e que ell se'n pogués adur los originals. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de gener del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX. huyt.

¶^{30v} Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau⁵⁸ Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Conques set sous per sos treballs de portar a València aquells .CCCC. sous, los quals a la dita vila se pertanyie pagar en la segon talla feta en lo braç militar del regne de València de partida de la proferta de les corts de Monçó. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. dies de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Guillem Sanç .XLI. sous per interés de aquells cent florins que la dita vila li devie ab carta de deute, segons que en aquella és contengut, e lo qual interés li ere degut del dia de la paga del interés que per lo peyter de la dita vila li fon feta tro al dia que \vós li/ havets pagats los dits cent florins. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo ¶^{31r} nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a nou de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Cavaller, notari de València, síndich de la dita vila als pleyts, cent sous, los quals la dita vila cascun any li done per son salari de procurar e ésser síndich de la dita vila als dits pleyts, entre dues solucions, ço és, la meytat en la festa de sent Johan \Babtista/ e l'altra meytat en la festa de Nadal de Nostre Senyor, e los quals són de les festes o solucions de sent Johan Babtista e de Nadal prop pasades. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

¶⁵⁷ Ratllat: *confirmació*.

¶⁵⁸ Ratllat: *Arago*.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que ^{31v} paguets al honrat en Francesch Cesoliveres, rector de Cubelles e sots col·lector de la dècima triennial atorgada al senyor rey per lo Sant Pare, per la dècima a la dita vila pertanyent pagar, per rahon de la primícia de la dita vila en la festa de *Omnium Sanctorum* prop passada, cinquanta sous. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX. huyt.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que⁵⁹ donets et liurets al honrat lo lochtinent de governador del riu d'Uxó a ençà, deu florins d'or los quals lo consell de la dita vila ha acordat que li sien donats per alguns servis que ha fets a la dita vila segons que per lo notament del dit consell reebut per en Berthomeu Gil, notari, clarament pot apparer. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari \scrivà nostre,/ a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

^{32r} Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt et en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Arnau Aiç cinquanta-quatre sous per les rahons següents, és a saber, vint-quatre sous per un viatge que feu a València per demanar de consell a n Martí de Torres, \savi en dret,/ quiny procès devie fer lo justícia de la dita vila contra les alcavotes ne en quinya manera hi devie procehir, e per saber axí matex lo justícia de València quiny procès ne quiny enantament ne feye, en lo qual viatge estech quatre jorns entre anar, estar e tornar. Et los romanents .XXX^a. sous per altre viatge que feu a la dita ciutat, en lo qual estech .V. jorns \entre anar, star e tornar,/ per impetrar e haver del governador de València una letra de manament al lochtinent de governador de aquell, deçà lo riu d'Uxó, que no s'entrametés de conèxer de la qüestió que s'esperave ésser⁶⁰ per rahon de la presó feta de la persona d'en Domingo Muret, a instància del síndich de la dita vila, per rahon de alcunes paraules injurioses les quals se deye que havie dites lo dit en Domingo, com lo dit en Domingo hagués presentat una letra del dit tinent loch de governador,⁶¹ e per fer ordenar rahons contra ^{32v} la dita letra. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

¶ ⁵⁹ Ratllat: *paguets*.

¶ ⁶⁰ Ratllat: *entre*. ¶ ⁶¹ Ratllat: *als justícia*.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Piquer onze sous per sos treballs de portar a València al honrat en Berenguer Mercader, lo procés de la qüestió de dona Marieta \d'en Adam,/ per acordar sentència en aquell. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Martí, notari, sis sous los quals ha bestrets e pagats a'n Bues, savi de Castelló, per son salari de ¶^{33r} acordar una sentència en lo procés de dona Marieta d'en Adam. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme de Pedrinyà, jurat ab nos ensemps de la dita vila, cinquanta sous per son salari de servir .I. any lo dit ofici de juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila,⁶² que paguets a'n Marquo de Calaceyt, ¶^{33v} jurat ab nos ensemps de la dita vila, cinquanta sous per son salari de servir I any lo dit ofici de juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Aiç, jurat de la dita vila ab nos ensemps, cinquanta sous per son salari de servir .I. any lo dit ofici de juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

¶⁶² Ratllat: .L. sous per son salari de.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Domingo Aragonés, jurat ab nos ensemps de la dita ||^{34r} vila, cinquanta sous per son salari de servir .I. any lo dit offici de juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IX. de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Domingo Bonet, mestre de la obra del mur de la dita vila, cent noranta-set sous los quals li són deguts per la dita vila per diverses rahons dessus en la present cèdula per los discrets en Pasqual Torner e en Ramon Vinyoles, comptadós dels comptes de la dita vila, justificada largament declarades. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç e en Marquo de Calaceyt, jurats de ||^{34v} Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Domingo Bonet XX sous per son loguer de dos jorns que, ensemps ab .VI. hòmens logats per lo dit en Domingo \e ab ses ferramentes,/ ha laguiat a trencar e traure una roqua o tormo que ere caygut en la céquia major de la dita vila, és a saber a damunt la gola de la céquia Nova. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXX. dies de giner del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Ramon Sent Johan, a n Domingo Juncós e a n Gilibert Dezgraus, juglars de la dita vila, trenta sous, ço és, a cascú d'ells deu sous, los quals lo consell ha acordat que ls sien donats per los treballs per aquells sostenguts en sonar e fer so ab sos esturments a festes de Nadal, Ninou e Apparici prop passades. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .III. dies ||^{35r} de febrer del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Marquo de Calaceyt vint-quatre sous per .III. jorns que ha estat entre anar a València, star e tornar, per metre per part de la dita vila lo fet de la qüestió que és entre la vila dessus dita e Sogorp, en poder del honrat micer Jacme Joffre. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab

lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de febrer del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Alberich .XV. sous nou diners per les següents rahons, és a saber, dotze sous per rahon de quatre jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per portar a'n Pere Cavaller, notari síndich de la dita vila *ad lites*, una letra en la qual los jurats li feyen saber que impetràs una letra del governador ¶^{35v} de València en la qual lo dit governador man, sots grans penes, al tinent loch de governador del riu d'Uxó a ençà, que no s'entrameta de conèxer de la qüestió que és entre la universitat de Vila-real de una part e en Matheu Caro de la part altra. Et los romanents tres sous nou diners per ço com aquells bestragué e pagà al scrivà de la cort de la governació de València per scriptures de la dita letra que'l dit en Pere Cavaller impetrà. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a dos dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Ramon Queralt, porter e comissari per fer anar adzembles a tirar la fusta de les galeres, cinch florins d'or, los quals lo consell de la dita vila el present dia ha acordat que li sien donats per esguart com nos mitigà les .L^a. adzembles que demanave per ¶^{36r} a tirar la dita fusta, és a saber a deu adzembles. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a dos dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Berthomeu Bues, savi en dret de Castelló, sis sous per la part pertanyent pagar a la dita vila en aquells .XII. sous que'l dit en Berthomeu devie haver de salari de una interloqutòria que acordà en lo procés de la qüestió que és entre Vila-real e en Matheu Caro. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a dos dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real,⁶³ manam ¶^{36v} a vós en Pere Martorell, síndich

¶⁶³ Ratllat: *Vilareal*.

e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Ferrer Sentadina, \notari,/ .XVI. sous .VIII. diners per scriptures \per aquell reebudes/ de dos proceses actitats denant lo lochtinent de governador, lo .I. entre lo síndich de Vila-real de una part, e en Domingo Muret, notari, en son propri nom e com a procurador de na Marieta d'en Adam de la part altra. Et l'altre entre en Miquel Arruffat, axí com a justí-cia de Vila-real de una part e⁶⁴ la muller *quondam* d'en Bonanat Martí de la part altra, per les rahons en los dits dos proceses largament declarades, e recobrar de aquell los dits dos proceses. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VII. dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Bernat Xiquaç, porter del senyor rey, dos florins d'or per \son/ salari de tres jorns que ha estat per demanar e haver en la dita vila adzembles a obs de tirar la fusta de les galeres, és a saber del bosch de la Serra⁶⁵ tro a Orpesa. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

||^{37r} Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Anthoni Guasch cinquanta-quatre sous per \salari de/ nou jorns que ha estat entre anar a València, star e tornar, per veure si porie fer ab micer Jacme Joffre que la qüestió que és entre Vila-real e Sogorp, e axí matex la qüestió que és entre Vila-real e Exèrica, se⁶⁶ levare sumàriament e sens que no'n fos fet compromés. Et axí matex per scusar, si fer-ho porie, les adzembles que demanaven a Vila-real per a tirar la fusta \de les galeres/ e per altres affers molts de la dita vila. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de març del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Domingo .VII. sous .III. diners per rahon e preu de quatres mans de paper tosquà que de aquell són estades comprades a obs de fer lo cappatró de la peyta ||^{37v} de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶⁶⁴ Ratllat: *en*. ¶⁶⁵ Ratllat: *d'en G*. ¶⁶⁶ Ratllat: *porie*.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Aragonés, notari, XVIII sous per les següents rahons, és a saber, .XV. sous per satisfacció del dan que per en Pere de Conques, axí com a manobrer de la obra del mur de la dita vila, li fon donat en lo olivar del dit \en Domingo, on/ lo dit manobrer feu arrancar pedres per a la dita obra. Et los romanents tres sous per rahon e preu de les pedres qui ja eren arrancades en lo dit olivar, les quals lo dit manobrer se'n portà per a la obra del dit mur. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de març del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere ¶^{38r} Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Alberich sis sous per son salari de portar a València a'n Anthoni Guasch, qui y ere com a missatger de la dita vila, una letra la qual nos⁶⁷ li trametiem⁶⁸ e en la qual li féyem saber com ere vengut en Bernat Xiquaç, porter, a Vila-real, e que acuradament demanave .XXV. adzembles per a tirar la fusta de les galeres, e que'l dit n'Anthoni que ves si ab lo governador o ab los diputats les porie scusar que no y anassen totes o partida. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XIII. de març del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als honrats micer Jacme Joffre e en Martí de Torres, savi en dret, doents sous, és a saber, a cascú de aquells .C. sous, los quals la dita vila los ere tenguda donar, és a saber, al dit honrat micer Jacme Joffre de la paga de Nadal proppassat, e al dit honrat en Martí de Torres ¶^{38v} de la paga del mes de \giner/ proppassat, de aquells doents sous que a cascun de aquells la⁶⁹ universitat de la dita vila done cascun any entre dues pagues per advocar los pleyts de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVII. de març del any etc. mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Cigar, corredor de València, cinch florins d'or per los quals n'Anthoni Guasch, a qui per lo consell de la dita vila fon comanat, s'és avengut e composat ab aquell per correduries e per treballs que hac de tractar e dur a estament que

¶ ⁶⁷ Ratllat: *jurats*. ¶ ⁶⁸ Ratllat: *per*. ¶ ⁶⁹ Ratllat: *dita*.

Vila-real hagués lo mig⁷⁰ censal que'l consell havia acordat que fos venut a n Rigo Johan. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVII. de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{39r} Nos, en Jacme de Pedrinyà de Pedrinyà,⁷¹ e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als honrats n'Aznar Pardo, n'Anthoni Guasch, n'Arnau Aïç e en Marquo de Calaceyt, quaranta-huyt sous, és a saber, a cascú d'ells .XII. sous per son salari de .I. viatge que, a manament del consell \de la dita vila,/ han fet a Eslida per parlar ab los missatgers⁷² de Sogorp, e per finir ab aquells e compositar la qüestió que ere entre Vila-real e Sogorp per rahon del castelatge e asadura que demanaven en Sogorp als vehins de Vila-real contra libertat de la franquea de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XX. dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets o façats paga a n Jordi Johan en València, hu dels diputats del general del regne de València, .DCCCXCIX. sous, .VII. diners, mealla, los quals \se pertanyen/⁷³ pagar ¶^{39v} a la dita vila \per tot lo present mes de març/ en lo compartiment per aquells \dits diputats/ últimament feyt en València de partida del do de Monçó, e la qual quantitat liurat a n Anthoni Guasch qui aquella port a València per fer la dita paga. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIX. dies de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Marquo de Calaceyt .XXX^a. sous los quals per la dita vila li són deguts per son salari de cinch jorns que ha estat entre anar a València, star e tornar, axí com a missatger per rahon de la carta de guardar de dan que'l síndich de Sogorp devia fer a n Pere Cavaller, notari, axí com a síndich de Vila-real, per rahon de la assadura o castelatge que en Sogorp demanaven als vehins de Vila-real contra libertat de la franquea de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà ¶^{40r} nostre, a .XXIX. de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX. huyt.

¶⁷⁰ Ratllat: *violari que'l consell*. ¶⁷¹ Cognom duplicat.

¶⁷² Ratllat: *que y donaven*. ⁷³ Ratllat: *per los dits diputats són stats tatxats*.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Anthoni Guasch .XXXVI. sous per son salari de .VI. jorns que ha estat entre anar \a València,/ star e tornar, per portar-hi la paga de aquella quantitat que a la dita vila se pertanyie pagar per tot lo mes de març proppassat, per rahon del compartiment feyt en València de certa quantitat del do de Monçó a obs de fer les galeres, e per mitigar-se la dita quantitat aytant com pogués. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Domingo Pasqual sis sous per son salari e treballs de portar \a València/ una letra nostra, la qual nos trametiém a n'Anthoni Guasch, qui ere en València axí com a missatger de la dita vila, en la qual li feyem saber que fes ordenar rahons als advocats que Vila-real té en València contra la letra per lo ^{40v}lochinent de governador tramesa al justícia de Vila-real, a instància del procurador del noble en Pere de Centelles, en la qual, sots certa pena, manave al justícia⁷⁴ que revocàs lo manament penal⁷⁵ que havie fet al justícia de Bonretorn que li degués trametre adzembles a tirar la fusta de les galeres, o que dins tres dies hagués posat rahons perquè tengut no'n fos. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat en Berthomeu Bues, savi en dret de Castelló, sis sous pertanyents pagar a la dita vila per sa part en aquells .XII. sous que a aquell se pertanyen per salari de acordar una interlocutòria⁷⁶ en lo procés de la qüestió que és entre la dita vila e en Matheu Caro. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VI. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

^{41r} Nos, n'Arnau Aiç, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Johan Pineda, a n'Pasqual Torner, a n'Ramon Vinyoles, a n'Pere Rovira, a n'Domingo Martorell e a n'Pere Maçaner .LX. sous, ço és, a cascú de

¶ ⁷⁴ Ratllat: *de Vilareal*.

¶ ⁷⁵ Ratllat: *que'l dit justícia*. ¶ ⁷⁶ Error de l'escrivà: *interlocuria*.

aquells, deu sous per son salari e treballs de tatxar \e fer novella tatxació/ en lo present any de la peyta de la dita vila, e los quals lo consell acordà que'ls fossen donats per llurs treballs de fer la dita tatxació. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Aiç dotze sous per son salari de dos jorns que ha estat entre anar a la Serra d'en Galceran, star e tornar, per parlar ab en Domingo Borraç, aministrador del boscar de les galeres \qui ere al dit loch de la Serra,/ e per mitigar ab aquell aytant com⁷⁷ pogués lo nombre de les adzembles que demanave a Vila-real a tirar la fusta de les dites galeres. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sa-^{41v}gell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marquo de Calaceyt, jurat ab nos ensemps de la dita vila, deu sous per sos treballs de ésser a la tatxació de la peyta de la dita vila ensemps ab los tatxadors per lo consell de la dita vila assignats a tatxar aquella el present any. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Aiç, jurat ab nos ensemps de la vila dessus dita, deu sous per sos treballs de ésser a la tatxació de la peyta de la dita vila ensemps ab los tatxadors⁷⁸ per lo consell de la dita vila assignats a tatxar aquella el present any. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. de ^{42r} abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Aragonés, jurat ab nos ensemps de la vila dessus dita, deu sous per sos treballs de ésser a la tatxació de la peyta de la dita vila ensemps ab los tatxadors per lo consell

¶⁷⁷ Ratllat: *poch les galeres adzemb.* ¶⁷⁸ Ratllat: *de aquella.*

de la dita vila assignats a tatxar aquella el present any. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Jacme de Pedrinyà, jurat ab nos <en>semps de la dita vila, deu sous per sos treballs de ésser a la tatxació de la peyta de la dita vila ensemps ab los tatxadors per lo consell de la dita vila assignats a tatxar aquella el present any. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{42v} Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Pere Alberich .VII. sous⁷⁹ per les següents rahons, és a saber, .VI. sous per sos treballs de anar a València e portar a n Francesch Aguilar los .CCL. sous que la dita vila li ere tenguda pagar de violari que li fa, és a saber, per la paga del mes de març proppassat com lo libre de la peyta dels violaris encara no fos stat liurat. Et los romanents .XII. diners per la àpoca⁸⁰ que fon feta de la paga de la dita quantitat. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .VIII. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Anthoni Guasch, notari, trenta-cinch sous per les següents rahons, és a saber, .XXIII. sous per raó de quatre jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per fer reduhir a justícia lo compartiment últimament feyt en València de certa part del do de Monçó. Et los romanents ¶^{43r} .XI. sous per ço com aquells havets bestrets e liurats en València al discret en Pere Cavaller, notari síndich de la dita vila *ad lites*, a obs de scriptures per aquell fahedores per rahon de la ferma de dret que per aquell és stada proposada, axí com a síndich dessus dit, davant lo governador de la possessió en què lo justícia de la dita vila és de manar al justícia de Bonretorn que li tramete adzembles tota vegada que la dita vila n'ha a donar. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari .X. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX. scrivà nostre, a .VIII.

¶⁷⁹ Ratllat: *és a saber.*

¶⁸⁰ Ratllat: *que li.*

Nos, n'Arnau Aiç e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marquo de Calaceyt, notari, trenta-tres sous per rahon de .XI. viatges que ha fets a Castelló, axí com a síndich de la dita vila *ad lites*, per compàrer davant lo lochtinent de governador a les assignacions de la quèstió que és entre la dita vila e en Matheu Caro. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil CCC LXX VIII.

¶^{43v} Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Sobirats, notari scrivà de la cort del molt honrat lo lochtinent de governador del riu d'Uxó a ençà, vint-dos sous de aquella quantitat que a la dita vila se pertany pagar per scriptures del procés de aquella quèstió que és entre la dita vila de Vila-real de una part, e en Matheu Caro de la part altra, per \la raó en lo dit procés contenguda./ Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVI. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Mora, prevere vicari de la ecclésia de la dita vila, deu sous los quals lo dit vicari deu trametre a la ciutat de Tortosa, al col·lector de les messions feytes per lo senyor bisbe, per rahon del consili de Taragona, e los quals a la dita vila eren stats tatxats pagar per rahon de la ¶^{44r} primícia de la dita vila en les damunt dites messions. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVI. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n⁸¹ Domingo Campos nou sous los quals al dit en Domingo són deguts per rahon de tres jorns que estech entre anar a València, star e tornar, per portar .i^a. letra nostra a València a'n Anthoni Guasch, qui ere en la dita ciutat com a missatger de la dita vila, en la qual li \féyem saber/⁸² que, ab lo governador o ab los diputats, fes mitigar lo nombre de les adzembles que en Bernat Xiquaç, porter del senyor rey, demanave a la dita vila a obs de tirar la fusta de les galeres. En

¶⁸¹ Ratllat: *na Maria, muller d'en.*

¶⁸² Ratllat: *paguets.*

testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XVI. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre ¶^{44v} Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Arnau Marqués, del orde de Sent Agostí del convent de Castelló, tres florins d'or, és a saber, .I. florí a obs del dit covent e dos florins a obs del dit frare per esguart de cinch sermons que ha fet en la dita \vila,/⁸³ hu lo dia de santa Lúcia, altre lo dia de santa Maria de març, altre lo dia de Rams, altre lo dia del Divendres Sant, e altre lo dia de Pasqua de Resurrecció, e per esguart axí matex de una setmana que ha confesat en la ecclésia de la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXII. dies de abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Do-¶^{45r}mingo Bonet, mestre de la obra del mur de la dita vila, quatre-cents sous los quals la dita vila li ha a donar en diners cascun any, és a saber, a cinch anys per fer lo pany del mur de la vila dessus dita, ço és, de la torre del dit mur apellada la torre d'en Folch Miquel tro a la torre \apellada la Torre/⁸⁴ Motxa, segons que en carta pública⁸⁵ reebuda per en Jacme Cortés, notari, és llargament contengut. Et los quals dits quatre-cents sous li pagats per la paga del primer any dels dits cinch anys. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari, lo primer dia de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Anthoni Guasch quaranta-set sous per les següents rahons, és a saber, trenta-sis sous per son salari de .VI. jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per requerre ensemps ab los altres síndichs de les viles reals, que scrutini sie feyt en les ciutats e viles reals del regne de València per rahon del compartiment de la proferta al senyor rey feta en les corts de Monçó, e los romanents .XI. sous per⁸⁶ ¶^{45v} ço com aquells havie liurats a n Pere Cavaller, notari de la ciutat de València, síndich de la dita vila als pleyts, a obs de scriptures per aquell fahedores per rahon de la ferma de dret per lo dit síndich feta de la possessió en què la vila dessus dita és de repenyorar

¶⁸³ Ratllat: *ecclésia de la*. ¶⁸⁴ Ratllat: *Motxa*. ¶⁸⁵ Ratllat: *feta*.

¶⁸⁶ Ratllat: *scriptures*. La preposició *per* apareix duplicada.

los de Exèricha, tota vegada que per⁸⁷ los de Exèrica són feytes penyores de béns de hòmens de Vila-real contra libertat de la franquea als habitants de Vila-real atorgada. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, n'Arnau Aiç e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Jacme Ferrando, saig de la dita vila, .XIII. sous per rahon de .IIII. parells de gallines que, a manament nostre, ha comprat, les quals nos, ab acord de prohòmens, havem tramés e donat a la muller del honrat en Martí de Torres, savi en dret de València, qui ere en la dita vila, per esguart de alguns servis que'l dit en Martí ha fet e fa a la dita vila. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .X. dies de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{46r} Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que⁸⁸ manllevets de qui atropar-los porets e al millor que porets, a profit de la vila dessus dita, cinquanta florins d'or de Aragó per fer paga a'n Domingo Bonet, mestre de la obra del mur de la vila damunt dita, de aquells .CCCC. sous los quals nos vos havem manat que li paguets, e los quals la dita vila li ha a donar cascun any a cinch anys per fer cert estall del mur de la dita vila, / e per pagar axí matex a'n Johan Martí, notari de València, los diornals e scriptures dels testimonis per aquell reebuts, los quals testimonis per part de la dita vila són stats produhits en la qüestió que és entre la dita vila e lo noble en Pere de Centelles e los de Bonretorn, per rahon de les adzembles, la qual qüestió se mene⁸⁹ en València davant lo governador. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XII. de maig *anno* etc. LXX° VIII°.

Nos, n'Arnau Aiç, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Johan Martí, notari de València, cent vint-nou sous entre sos diornals de venir ¶^{46v} a Vila-real, estar e tornar, per reebre los testimonis que per part de la dita vila són stats produhits en la qüestió que's mene en València, davant lo governador, entre la dita vila e lo noble en Pere de Centelles e los de Bonretorn, per rahon de la qüestió de les adzembles, e per scriptures axí

¶⁸⁷ Ratllat: *aquells se*. ¶⁸⁸ Ratllat: *paguets*. ¶⁸⁹ Ratllat: *damunt*.

matex dels dits testimonis. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XII. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Berenguer Matheu, notari vehí de Castelló, cent-quatre sous huyt diners per les següents rahons, és a saber, .XXX^a. sous per son salari de tres dies que li⁹⁰ ha convengut estar en la dita vila per reebre testimonis per part de la dita vila sobre lo pleyt e qüestió que la universitat de la dita vila ha e mene davant lo lochtinent de governador del riu d'Uxó a ensús, contra lo noble en Pere de Centelles per la rahó en lo procés de la dita qüestió contenguda, e los romanents .LXXIII^a. sous .VIII. diners \per rahon de .XXVIII. fulls/ de scriptures dels dits testimonis, ço és a rahó de⁹¹ dos sous .VIII. diners per cascun full. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present alba-||^{47r}rà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XV. dies del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que façats paga al honrat en Gordi Johan, diputat e clavari general del regne de València, de⁹² .DCCC XC IX. sous .VII. diners, mealla, romanents a pagar de aquells M .DCC XC IX. sous tres diners los quals són stats tatxats pertànyer pagar a la dita vila, ço és, la meytat \per tot/ lo mes de març e l'altra meytat per tot lo mes d'abril proppassats, en lo compartiment últimament feyt en València de certa part del do de Monçó. Atorgam⁹³ e donam a vós licència ab lo present que per fer la dita paga puxats manllevar de qui haver-los puxats e al millor que porets, a profit de la dita vila, .DCC. sous tan solament e no pus. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sa-||^{47v}gell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXII. dies de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a-n Francesch Serra cinquanta-cinch sous los quals pervenen pagar a la dita vila en la talla que és stada feta per a les messions que's fan en l'es-
crutini que s'à a fer en les ciutats e viles reals del regne de València, \per eguallar e

¶⁹⁰ Ratllat: *ell*. ¶⁹¹ Ratllat: *.VIII., i fulls*.

¶⁹² Ratllat: *.DCCXCIX. sous, tres*.

¶⁹³ Ratllat: *e la que, e si per aventura*.

justificar lo compartiment del do de Monçó./ En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXVI. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Anthoni Guasch .XLII^a. sous per son salari de .VII. jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar,⁹⁴ axí com a síndich e missatger de la dita vila, per concordar-se ¶^{48r} ab los altres síndichs e missatgers de les ciutats e viles reals del regne de València si scrutini serie fet en les dites ciutats e viles reals sobre lo nombre dels fochs per rahon del compartiment del do de Monçó. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXVI. dies de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Berthomeu Çamel .CXL^a VIII. sous, .VIII. diners, per les rahons dessus en la present cèdula, per los discrets en Pasqual Torner e en Ramon Vinyoles, comptadós per lo consell de la dita vila assignats a fer los comptes de la dita vila, justificada largament declarades. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXVIII. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{48v} Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Francesch Aguilar \de València/ .CCL. sous los quals la dita vila li fa de violari e los quals li ere tenguda pagar \de la paga/ de .XXV. de març propassat. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIX. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Martí, notari, .VII. sous .IIII. diners los quals ell havie bestret e pagat a'n Bernat Cortés, notari scrivà de la cort del official de Almagora, per scriptures de un procès lo qual lo dit en Domingo Martí, axí com a lochtinent de justícia deffenent, menave contra en Pedro Navarro,⁹⁵ rector de Betxí, per la rahó

¶⁹⁴ Ratllat: *per concordar-se*. ¶⁹⁵ Ratllat: *vehín*.

en lo dit procés contenguda, e cobrar de aquell lo dit procés, com lo consell de la dita vila haja acordat que les dites scriptures li sien pagades. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXIX. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{49r} Nos, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Sentadina .VII. sous per son salari de portar a València a'n Pere Cavaller, notari⁹⁶ síndich de la dita vila *ad lites*, la derrera paga que la dita vila ha a fer en València a'n Jordi Johan, diputat e clavari general del regne de València, a compliment de aquells mil .DCCXCIX. sous .III. diners los quals eren stats tatxats pertànyer pagar a la dita vila, la meytat per tot lo mes de març e l'altra per tot lo mes de abril proppassats, \en lo compartiment feyt en València de certa part del do de Monçó, / per ço que'l dit en Pere Cavaller, en loch nostre, fes la dita paga al dit en Jordi Johan ab aquelles protestacions que's pertanyie. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .XXX. de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Maçaner, trenta-¶^{49v}cinch sous, quatre diners, mealla, romanents a pagar de aquells .XLI. sous, .IIII. diners, mealla, los quals foren adjutjats a'n Berthomeu Gil, notari e scrivà de la cort de la vila dessus dita, per scriptures del procés de la acusació que en Pere Maçaner feu contra na Marieta d'en Adam, per la rahó en lo dit procés contenguda, les quals scriptures lo consell de la dita vila ha acordat que li sien pagades, et recobrat lo procés de la dita acusació. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IIII. dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pasqual Exemeno dotze sous per les rahons dessus en la present cèdula per los discrets en Pasqual Torner e en Ramon Vinyoles, comptadós per lo consell de la dita vila assignats a fer los comptes de la dita vila, justificada largament contengudes. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ¶^{50r} ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IIII. de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶⁹⁶ Ratllat: *de València*.

Nos, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marquo de Calaceyt trenta-huyt sous per les rahons dessus en la present cèdula per los discrets en Pasqual Torner e en Ramon Vinyoles, comptadós per lo consell de la dita vila assignats a fer los comptes de la dita vila, justificada largament explicades. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IIII. dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Lorenc Oller, a'n Berthomeu Verdú, a'n Bernat Escuder menor de dies, a'n Domingo Estopinyà, a'n Ramonet Ametla, a'n Domingo Batle, a'n Pere Reus, a'n Domingo Vilagrassa, a'n Guillamó Martorell, a'n Bernat Miquel, a'n Ramon de Conques, a'n Jacme Cabrera, a'n Pere Çabater, a'n Anthoni Valls, a'n Steve Vicent, a'n Francesch Campos, a'n Berthomeu Çamel, a'n Ramon Bretó, a'n ^{50v} Pere Tarragó, a'n Bernat Guasch, a'n Jacme Juneda, a'n Miquel Dezblada, a'n Ferrer Garriga, e a'n Bonanat Porquet nebot de la muller *quondam* d'en Berthomeu⁹⁷ Vidal, dotze florins d'or, és a saber, a cascú d'ells mig florí per esguart de .I. viatge que ab llurs bèsties o adzembles feren a tirar la fusta per a les galeres, és a saber, de la Serra d'en Galcerà a Orpesa. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a .IIII. de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Assensi Bonshom e a'n Arnau Téner, trenta sous per les rahons dessus en la present cèdula, per los discrets en Pasqual Torner e en Ramon Vinyoles, comptadós per lo consell de la dita vila assignats a fer los comptes de la dita vila, justificada largament declarades. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

^{51r} Nos, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Anthoni Guasch deu sous per ésser a la diffinició del compte que en Daudé Devinat reté de la peyta dels violaris que li ere stada donada a collir a raó de dos sous .VI. diners per lliura. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶ ⁹⁷ Ratllat: *Berenguer*.

Nos, en Domingo Aragonés, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Ramon Vinyoles .XXXV. sous per les rahons següents, és a saber, .XX. sous per diffinir ensemps ab en Pasqual Torner, axí com a comptadors dels comptes de la dita \vila,/ lo libre de la dispenseria del any que en Bernat Garriga fon síndich e dispenser de la dita vila. Et deu sous per diffinir lo libre de peyta que fon donat a collir a n Daudé Devinat per pagar los censals e violaris que la dita vila fa a diverses persones. Et los romanents ¶^{51v} cinch sous per diffinir lo compte que en Pere Conques reté de la obra del mur \de la dita vila/ que havie feta, axí com a manobrer de la dita obra del dit mur. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, en Marquo de Calaceyt, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Pasqual Torner .XXV. sous per les següents rahons, és a saber, .XX. sous per son salari de diffinir, ensemps ab en Ramon Vinyoles, axí com a comptadós \dels comptes/ de la dita vila, lo libre del compte de la dispenseria del any que en Bernat Garriga fon síndich e dispenser. Et los romanents .V. sous per son salari de diffinir lo compte que en Pere Conques reté axí com a manobrer de la obra del mur, ço és del pany del dit mur que és⁹⁸ de la torre⁹⁹ apellada d'en Baquó tro a la torre apellada d'en Bernat Miquel. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme ¶^{52r} Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Pasqual Torner .XXI. sous per son salari de set viatges que ha feyt a Castelló, ço és, .VI. viatges per compàrer axí com a síndich de Vila-real davant lo¹⁰⁰ lochtinent de governador a les assignacions de la qüestió que és davant lo dit tinent loch de governador entre la universitat de Vila-real e¹⁰¹ en Matheu Caro per la rahó en lo procés de la dita qüestió largament declarada. E lo romanent .I. viatge per dir al dit lochtinent de governador que ell ne son assessor no vinguessen a la dita vila de Vila-real per reebre los testimonis que per part de la dita vila se devien produhir sobre la qüestió \que/ és entre la dita vila e en Pere de Centelles com assats complis que y vingués lo seu scrivà. Per què en

¶⁹⁸ Ratllat: *atinent*. ¶⁹⁹ Ratllat: *d'en*.

¶¹⁰⁰ Ratllat: *governador*.

¶¹⁰¹ Ratllat: *lo noble en Pere de Centelles*.

testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{52v} Nos, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Jacme Ferrando, saig e corredor públich de la dita vila, .XX. sous romanents a aquell a pagar de aquells .XL^a. sous que¹⁰² al dit Jacme Ferrando se pertanyie e li foren promeses donar per salari e treballs de cridar consells e fer alguns altres manaments \nostres/ dins lo¹⁰³ any del nostre juradesch. Per què en testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX^a VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Jacme Ferrando, a Berthomeu Manyes e a Pere Guiam, saigs e corredós públichs de la dita vila, ço és, al dit Jacme Ferrando .XI. sous, e al dit Berthomeu Manyes deu sous, e al dit Pere Guiam cinch sous, per diverses affanys e treballs que han sostenguts en fer nostres manaments dins lo any del nostre juradesch, axí en les reddicions dels comptes de la dita vila ¶^{53r} que's són retuts com en altra manera. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX^a VIII.

Nos, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, e en Jacme Domingo, tinent loch del honrat en Jacme de Pedrinyà, semblantment jurat de la dita vila, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que¹⁰⁴ quitets e comprets a obs de la dita vila, d'en Guillem Sent Johan, de aquella mateixa vila vehí, aquells cent deu sous reals de València censals, que la universitat de la dita vila li fa de cens, e los quals *olim* feye a n Guillem Sanç \per preu, ço és a saber, de mil .C. sous,/ et que paguets al dit en Guillem Sent Johan los dits mil cent sous preu del dit censal, e lo cens degut *prorata temporis* \preterita./ En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX^a VIII.

¶¹⁰² Ratllat: *en lo present*.

¶¹⁰³ Ratllat: *dit*.

¶¹⁰⁴ Ratllat: *paguets*.

¶^{53v} Nos, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, e en Jacme Domingo, tinent loch del honrat en Jacme de Pedrinyà, semblantment jurat de la dita vila, manam a vós en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Ferrer sis sous .VI. diners per raó e esguart de diners que'l dit en Domingo vos ha anticipat axí com a comprador de les imposicions de la carn, del vi en menut, de civada de hostalers e molre de flequeres, de certa quantitat del preu de les dites imposicions, a obs de pagar a'n Guillem Sent Johan aquells mil cent sous per los quals el present dia de aquell havets comprats e quitats cent deu sous censals que la dita vila feye. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

Nos, n'Arnau Aiç e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de a dita vila, que paguets a'n Miquel Sentís, ussufuctuari dels béns que ça enrere foren d'en Domingo Sentís, *quondam* fill seu, cent sous per servi de .I. any de aquells mil ¶^{54r} sous que, a manament nostre, manlevàs del dit en Miquel Sentís e d'en Pasqual Torner, axí com a marmessors del derrer testament del dit en Domingo Sentís, deffunt, a obs de pagar aquells mil cent sous que la universitat de la dita vila devie a'n Guillem Sanç, vehí de Betxí. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, sagellat ab lo nostre sagell secret, scrit de mà d'en Jacme Cortés, notari scrivà nostre, a cinch dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .CCC LXX VIII.

¶^{54v} (en blanc)

¶^{55r} Libre dels viatges e missatgeries del temps dels honrats
en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés,
en Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real.¹⁰⁵

Anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die lune, .XV. die iunii anno predicto.

N'Arnau Aiç anà a València per demanar de consell a'n Martí de Torres quiny procés deu fer lo justícia contra les alcavotes, ne en quinya manera hi deu procehir, e per saber axí matex lo justícia de València quiny procés ne quiny enantament ne fa. Tornà digous següent, a .XVIII. del dit mes de juny.

¶¹⁰⁵ Com a títol, línies escrites entre dos grans parèntesis i una mena de requadre.

Divendres, a tres de juliol *anno predicto*.

N'Arnau Aiç anà a València per¹⁰⁶ impetrar letra del governador de València en la qual lo dit governador manàs al lochtinent seu deçà lo riu d'Uxó, que no s'entrametés de conèxer de la qüestió que s'esperave ésser per rahon de la presó feta de la persona d'en Domingo Muret, a instància del síndich de la dita ^{55v} vila, per rahon de alcunes paraules injurioses que's deye que'l dit en Domingo havie dites, com lo dit en Domingo hagués presentat .I^a. letra \del dit lochtinent de governador/ al justícia e síndich de la vila dessus dita que, sots pena certa, li deguessen cancel·lar la capleuta per aquell donada, e per fer ordenar rahons e demanar de consell sobre'l dit feyt a'n Martí de Torres. Tornà dimarts següent, a .VII. de juliol *anno predicto*.

Dimarts, a .VII. de juliol *anno predicto*.

En Pasqual Torner e en Miquel Arruffat anaren a Castelló per presentar una letra del governador de València al lochtinent de governador \de riu d'Uxó a ençà,/ la qual n'Arnau Aiç havie aportada de València del fet d'en Muret, e per posar rahons e'l fet. Tornaren aquell dia matex.

Disapte, a .XI. de juliol *anno predicto*.

En Jacme de Pedrinyà e n'Arnau Aiç dixeren que eren anats a Burriana a .XXIII. dies de juny proppassat per composar lo fet de la calònia que en Bernat Guillem, batle de Burriana, demanave a'n Johan Carbonell per rahon de sal, com lo consell hagués acordat que y anassen e que eren tornats aquell dia matex.

¶^{56r} *Die martis, .III. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

En Pasqual Torner e en Marquo de Calaceyt anaren a Burriana per protestar e acusar penes al batle de Burriana, per ço com no volie donar¹⁰⁷ o vendre la sal als vehins de Burriana¹⁰⁸ a raó de .XII. sous lo kaffiç segons la provisió del senyor duch. Tornaren aquell dia matex.

Die mercuri<i>, .V. die augusti anno predicto.

En Jacme Cortés anà a Burriana per fer fer al scrivà dels jurats de Burriana translat autèntich del privilegi de les franquees de Burriana, lo qual haviem mester per portar-los a la qüestió de les penyores que foren fetes a'n Çamel en Sogorp e en Exèrica contra la franquea de Vila-real. Tornà aquell dia matex.

¶¹⁰⁶ Ratllat: *demanar*. ¶¹⁰⁷ Ratllat: *la sal*.

¶¹⁰⁸ Possible error de l'escrivà, Borriana en lloc de Vila-real.

Die lune, .XVII^a. die augusti anno predicto.

En Johan Pineda e n'Arnau Aiç anaren a Onda per parlar ab los jurats e prohòmens de Onda del feyt de les penyores que·ls vedalers de Onda havien feyt de les vaques d'en Jacme Pedrinyà e de les bèsties d'en Miquel Dezbлада, d'en Jacme de la Font e d'en Rosinyol. Tornaren dimarts següent, a .XVIII. de agost *anno predicto*.

¶^{56v} *Die Iovis, .XXVII^a. die Augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

En Marquo de Calaceyt anà a València per demanar de consell a micer Jacme Joffre e a n Martí de Torres, sobre lo procés qui ere stat començat en Castellnou, en Sogorp e en Exèrica, per rahon de les penyores que en cascun dels dits lochs foren feytes a n Berthomeu Çamel, e per saber de aquelles com ne en qual manera d'ací a avant se haurien en lo dit feyt. Tornà dimarts¹⁰⁹ següent, primer dia de setembre *anno predicto*.

Die lune, .XIII^a. die septembris anno predicto.

En Pere Martorell anà a Betxí per fer paga a n Guillamó Sanç dels cent florins que la vila li devie. Tornà aquell dia matex.

Eodem die.

En Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç anaren a l'alqueria d'en Conques per haver parlament ab los jurats de Almagora sobre alguns clams que·s eren feyts per hòmens de Almagora contra hòmens de Vila-real. Tornaren aquell dia matex.

Die mercurii, .XVI^a. die septembris anno predicto.

Aquells matexs anaren a Almagora per finir del fet dels clams sobre los quals havien haüt lo dit parlament. Tornaren *eodem die*.

¶^{57r} *Die martis, .XXIX. die septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. septimo.*

En Miquel Arruffat e en Marquo de Calaceyt anaren a Betxí¹¹⁰ per parlar ab mossén en Pere Ladró sobre lo fet del moro qui ere pres, del qual lo dit en Pere Ladró havie scrit al justícia e jurats de Vila-real. Tornaren aquell dia matex.

Digous, a .XVII. de deembre *anno predicto*.

En Marquo de Calaceyt dix que ere anat a València digous a .X. de deembre per fermar dret sobre les repenyores que·ls justícia e jurats de Vila-real

¶¹⁰⁹ Duplicat i ratllat: *dimarts*. ¶¹¹⁰ Ratllat: *sobre*.

havien feytes de dues bèsties mulars de .I. moro de Sogorp, per com havien penyorat a'n Çamel e a'n Pere Martorell en Sogorp contra libertat de la franqueta de Vila-real, e que ere tornat lo dimecres següent, a .XVI. del dit mes de deembre *anno predicto*.

Anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

||^{57v} Dimecres, a .XXX^a. de deembre *anno predicto*.

En Marquo de Calaceyt anà a València per posar rahons contra la ferma de dret proposada per lo síndich de Sogorp davant lo governador. Tornà dilluns següent, a quatre dies de giner *anno predicto*.

Die sabbati, .IX^a. die ianuarii anno predicto.

N'Arnau Aiç dix que en lo mes de agost proppassat feu .I. viatge a Burriana per presentar a'n Bernat Guillem, batle de Burriana, la carta que'l senyor duch havie feta de provisió a \Vila-real/ del fet de la sal, e que ere tornat aquell matex dia del dit viatge.

Die mercurii, .XIII^a. die ianuarii anno predicto.

En Marquo de Calaceyt e en Jacme Cortés anaren a Bellaguarda, a Bonretorn e a Bonastre per scriure los noms dels casats com se hagués a tatxar la peyta. Tornaren aquell dia matex.

Die mercurii, .XXVII^a. die ianuarii anno predicto.

En Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats, anaren ensemps ab en Pere Martorell e en Jacme Cortés \e en Domingo Bonet/ ab los cequiés de la dita vila a damunt la gola de la céquia Nova qui solie ésser ||^{58r} per regonèxer e veure .I. gran tormo o roqua que los dits cequiés los havien dit que ere cayguda en la céquia de la vila dessus dita, perquè acordassen en quinya forma ne porie exir com estigués a gran perill de la céquia.

Die iovis, .III^a. die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

En Marquo de Calaceyt anà a València per metre en poder de micer Jacme Joffre la qüestió que és entre Vila-real e Sogorp, com lo consell hagués acordat que micer Jacme Joffre hi fos per part de Vila-real si ésser hi podie, e si no, que y fos en Martí de Torres. Tornà digmenje següent, a .VII. de febrer *anno predicto*.

Die lune, .VIII^a. die febroarii anno predicto.

En Marquo de Calaceyt e en Pasqual Torner anaren a Castelló per la qüestió que ere entre la dita vila e en Matheu Caro, per raon de aquells .XX. florins que'l dit en Matheu demane a la vila davant lo lochtinent de governador, per rahon de averies de la remissió de les inquisicions de mer ofici que'l senyor duch feu a Vila-real. Tornaren aquell dia matex.

||^{58v} *Die mercurii, .X^a. die febroarii anno predicto.*

Los dits en Marquo de Calaceyt e en Pasqual Torner anaren altra vegada a Castelló per aquella matexa rahó. Tornaren aquell dia matex.

Disapte, a .XIII. de febrer *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

En Pasqual Torner anà a Castelló per compàrer a la assignació que havie en la dita qüestió d'en Caro. Tornà aquell dia matex.

Dimarts, a .XVI. de febrer *anno predicto.*

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló per compàrer a la assignació de la dita qüestió. Tornà aquell dia matex.

Disapte, a .XX. de febrer *anno predicto.*

Anaren en Pasqual Torner e en Marquo de Calaceyt a la rambla de Algonder et com no poguessen passar per la gran multitud de aygua que venie en la dita rambla, com volguessen anar a Castelló per compàrer a la assignació de la qüestió d'en Caro, protestaren, ço és lo dit en Pasqual com a síndich, e reebé la protesta-ció lo dit en Marquo de Calaceyt.

||^{59r} *Dilluns, a .XXII. de febrer anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

En Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, n'Anthoni Guasch, en Domingo Aragonés e en Jacme Cortés anaren al parlament que hagren ab lo official e ab los jurats de Almagora en l'areny del riu, davant la terra de la alqueria d'en Conques, sobre alguns clams que s'eren posats per¹¹¹ en Guillamó Gòmiç contra hòmens de Almagora qui anaven fora camí. Tornaren aquell dia matex.

Dimarts, a .XXIII. de febrer *anno predicto.*

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló per compàrer en la assignació de la qüestió d'en Caro. Tornà aquell dia matex.

¶ ¹¹¹ Ratllat: *hòmens*.

Digous, a .XXV. de febrer *anno predicto*.

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló per aquella matexa raó. Tornà aquell dia matex.

Ítem, hi tornà lo dit en Marquo a Castelló per aquella raó matexa e vench-se'n aquell matex dia, ço és, dilluns primer dia de març *anno predicto*.

Ítem, hi tornà per aquella matexa raó digous a .III. de març.

Ítem, hi tornà per aquella matexa rahó disparte a .VI. de març.

¶^{59v} Digous, a .III. de març *anno predicto*.

N'Anthoni Guasch anà a València per veure e saber si ab micer Jacme Joffre les qüestions que són entre Vila-real e Sogorp, e entre Vila-real e Exèrica, se porien levar sumàriament e sens compromés, e per veure axí matex si porie escusar que adzembles de Vila-real no calgués anar a tirar la fusta, e per altres faenes de la dita vila. Tornà divendres a .XII. de març *anno predicto*.

Die lune, .VIII^a. die marcii anno predicto.

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló ensemps ab n'Aznar Pardo e en Jacme Pedrinyà, e per produhir aquells en lo fet de la qüestió d'en Caro.

Die iovis, .XI^a. die marcii.

Lo dit en Marquo de Calaceyt anà a Castelló per compàrer en la dita qüestió d'en Caro com hi hagués assignació. Tornà aquell dia matex.

Ítem, hi tornà per aquella matexa rahó dilluns, a .XV. de març *anno predicto*.

Ítem, hi tornà per aquella matexa rahó dimecres a .XVII. de març *anno predicto*.

Ítem, hi tornà per aquella matexa raó divendres, a .XIX. del dit mes de març.

¶^{60r} *Die veneris, .XII^a. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.*

N'Arnau Aiç anà a la Serra d'en Galcerà ab¹¹² les adzembles que Vila-real trametie a tirar la fusta de les galeres per parlar ab en Domingo Borraç, administrador del boscar de les dites galeres, per si porie mitigar les dites adzembles. Tornà disapte següent, a .XIII. dies del dit mes de març *anno predicto*.

Die iovis, .XVIII^a. die marcii/ anno predicto.

N'Aznar Pardo, n'Anthoni Guasch, en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç anaren a Eslida per parlar ab los missatgers que y devien venir de Sogorp, e per

¶¹¹² Duplicat i ratllat: *ab*.

composar-se ab aquells de la qüestió que ere entre Vila-real e Sogorp per rahon de alcunes penyores que eren stades feytes en Sogorp a'n Berthomeu Çamel e a'n Pere Martorell per dret que demanaven de assadura. Tornaren divendres següent a .XIX. del dit mes de març.

Die lune, .XXII^a. die marcii anno predicto.

En Marquo de Calaceyt anà a València per rahon de la carta de composició e de guardar de dan que per lo síndich de Sogorp devie ésser feta al síndich de Vila-real, de la composició feta sobre la qüestió que ere per rahon del dret de assadura que demanaven en Sogorp. Tornà divendres següent, a .XXVI. del dit mes de març.

||^{60v} *Eodem die.*

En Pasqual Torner anà a Castelló per compàrer a la assignació del pleyt que's mene entre Vila-real e en Matheu Caro davant lo lochtinent de governador. Tornà aquell matex dia.

Die martis, .XXX^a. die marcii anno predicto.

N'Anthoni Guasch anà a València per fer paga dels .DCCCXC. nou sous, .VII. diners, mealla, que Vila-real deu pagar per tot lo present mes de març los quals, segons lo compartiment fet en València, li pertanyen pagar per tot lo dit mes, e per veure si porie mitigar la dita quantitat. Tornà digmenje següent, a .IIII. de abril *anno predicto*.

Die sabbati, .III^a. die aprilis anno predicto.

En Johan Pineda e en Marquo de Calaceyt anaren a Castelló per posar rahons contra la letra tramesa per lo lochtinent de governador, a instància del batle e procurador qui's deye del noble en Pere de Centelles, en la qual lo dit lochtinent manave al dit \en Johan Pineda,/ justícia, que revocàs lo manament feyt per ell al justícia de Bonretorn en què li manave que li trametés adzembles a tirar la fusta de les galeres. Tornaren aquell dia matex.

||^{61r} *Die martis, .VI^a. die aprilis anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló per compàrer a la assignació feta en la dita qüestió que és entre Vila-real e lo noble en Pere de Centelles.

Ítem, hi tornà per aquella matexa raó digous, a .VIII. de abril *anno predicto*.

Die mercurii, .VII^a. die aprilis anno predicto.

N'Anthoni Guasch anà a València per fer reduhir a justícia lo compartiment fet en València de partida del do de Monçó, com en lo dit compartiment sie stada Vila-real molt carregada. Tornà¹¹³ \disapte/ següent, a .X. de abril *anno predicto*.

Die mercurii, .XXI^a. die aprilis anno predicto.

En Marquo de Calaceyt anà a Castelló per compàrer a la assignació feta en la qüestió que és entre Vila-real e lo noble en Pere de Centelles.

Ítem, hi tornà per aquella matexa rahó dilluns, a .XXVI. de abril *anno predicto*.

Ítem, hi tornà dimecres, a dos dies de juny *anno predicto*.

¶^{61v} *Die lune, .XXVI^a. die aprilis anno predicto.*

N'Anthoni Guasch anà a València per fer diminuhir la quantitat que ere demanada a Vila-real per rahon del compartiment fet en València de certa part del do de Monçó, e per fer si's merexia e requerre scrutini ésser fet de la ciutat e viles reals del regne de València per ço que en lo dit fet mills sie feta justícia. Tornà disapte següent, primer dia de maig *anno predicto*.

Die lune, .X^a. die madii anno predicto.

N'Anthoni Guasch anà a Alpont e a Adamuç e a Castellfabib per requerre les universitats dels dits lochs que trametessen síndich per concordar-se ab los altres síndichs de les ciutats e viles reals del regne de València si's farie escrutini dels casats o fochs en les dites ciutats e viles reals. Tornà digmenje, a .XVI. del dit mes de maig.

Die martis, .XI^a. die madii anno predicto.

Anà en Pasqual Torner a Castelló per dir al honrat lochtinent de governador que no'l calie venir ací a Vila-real, a ell ne a son assessor, per rebre los testimoniis que la vila done en lo feyt de la qüestió que és entre Vila-real e en Pere de Centelles per rahó del manament que'l justícia de Vila-real feu al justícia de Bonretorn que li degué trametre adzembles, com assats complís que y vingúes .I. scrivà ab comissió del dit lochtinent de governador. Tornà aquell dia matex.

¶^{62r} *Die lune, .XVII^a. die madii anno predicto.*

N'Anthoni Guasch anà a València per ésser al parlament ab los altres síndichs de les ciutats e viles reals e per concordar-se si lo escrutini¹¹⁴ sobre lo nombre

¶¹¹³ Ratllat: *disapte següent, divendres*. ¶¹¹⁴ Ratllat: *o nombre*.

dels casats se farie en les ciutats e viles reals del regne de València. Tornà digmenje següent, a .XXIII. de maig *anno predicto*.

¶^{62v} (en blanc)

¶^{63r} Libre comú de la cort dels jurats de Vila-real del temps dels honrats en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de la dita vila.¹¹⁵

Die veneris, .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Jacme Pedrinyà, n'Arnau Aiç, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manarem fer la letra dejús següent:

Als honrats e discrets l'alcayt, batle, justícia e jurats de Castellnou o a qualsevol d'ells als quals la present pervendrà o a llurs lochtinents, de nos los jurats de Vilareral, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Berthomeu Çamel, carnicer e vehí nostre, \dient e/ afferman denant nos que com lo bestiar d'ell, dit en Berthomeu, poch dies són passats, anan son camí caminan per loch acostumat e sens alcun dan que no feye, \passàs per lo terme del dessus dit loch de Castellnou e/ fos a les taqueses del dit loch,¹¹⁶ vós, sens alcuna altra justa causa, no volén servir al dit vehí nostre sa carta ¶^{63v} de franquea la qual a hull vos fon demostrada, \la qual franquea/ a nos e a tots los vehins¹¹⁷ de la dita vila \de Vila-real e habitants en aquella o en son/ terme, per lo senyor rey e altres predecessors seus \és stada/ atorgada e confirmada, contra forma de la dita franquea hajats penyorat o fet penyorar set cabeces de bestiar lanar del dessus dit bestiar del dit vehí nostre, ço que de justícia fer no podíets ne devíets. Per tal, instant e requirent lo dit en Berthomeu Çamel, nos en deute de justícia, requerim e de part nostra affectuosament pregam que, encontinent e de feyt, tornets e restituhiscats al dit vehí nostre les dites .VII. cabeces de bestiar que penyorades li havets segons dit és, o feytes penyorar, ensemps ab \totes/ les messions que per ocasió de la dita penyora li ha convengut ne convendrà fer o sostenir. Et no res menys, servets e servir façats al dit en Berthomeu Çamel e a tots altres vehins nostres llurs franquees e libertats; àlias, si contra les dites coses o qualsevol de aquelles farets o acceptarets fer, \ço que no creem,¹¹⁸ nos, qui no podem \ne devem/ deffallir en deffendre \e sostenir/ nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirem en lo fet segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. \Conexerets nos ésser aparellats tota vegada vostres justes requestes ensequir./

Datum in Villaregali, .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

¶¹¹⁵ Funció de títol, dins d'un rectangle. ¶¹¹⁶ Ratllat: *de Castellnou. Et.*

¶¹¹⁷ Ratllat: *e habitants*. ¶¹¹⁸ Sobre línia: *ço que no creem*. Ratllat: *axí com aquells*.

¶^{64r} *Eodem die et anno.*

Los dits honrats jurats, a instància del dit en Berthomeu Çamel, manaren la letra dejús següent:

Als honrats e discrets los batle, justícia, jurats, \leuder o peatger/ de la ciutat de Sogorp o a qualsevol d'ells als¹¹⁹ quals la present pervendrà, o a llurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Berthomeu Çamel, carnicer e vehí nostre, affermant denant nos que com lo bestiar d'ell, dit en Berthomeu, poch dies són passats, camí caminan passàs per lo terme de la dita ciutat per loch acostumat e sens alcun dan que no feye, vós, dit leuder o peatger, no volén servir al dit vehí nostre \la carta de/ franquea, la qual a hull vos fon demostrada, e la qual franquea a nos e a tots los vehins e habitants de Vila-real e de son terme per lo senyor rey e altres predecessors seus és stada atorgada e confirmada, contra forma de la dita franquea penyoràssets e hajats penyorat una cabeça de bestiar del dessus dit¹²⁰ bestiar del dit vehí nostre, ço que de justícia fer no podíets ne devíets. Per tal, ¶^{64v} instant e requirent lo dit vehí nostre, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que en continent e de feyt tornets e restituescats o tornar e restituhir fçats al dit vehí nostre la dita cabeça de bestiar que vós, dit leuder o peatger, li havets penyorada, ensemps ab totes les messions per ocasió de la dita penyora feytes e fahedores. Et no res menys, servets e servir fçats al dit en Berthomeu Çamel e a tots altres vehins nostres llurs franquees e libertats; àlias, si contra les dites coses o qualsevol de aquelles faretis o acceptaretis fer, \ço que no creem,/ nos, qui no podem ne devem deffallir en deffendre \e sostenir/ nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirem el fet segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. \Conexerets nos tota vegada ésser aparellats vostres justes requestes en seguir./

Datum in Villaregali, .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Eodem die et anno, los dits honrats jurats manaren fer la letra dejús següent:

Als honrats e discrets, los batle, justícia, jurats, leuder o peatger del \loch de/ Exèrica, o a qualsevol de aquells als quals la present ¶^{65r} pervendrà, o a llurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Berthomeu Çamel, carnicer e vehí nostre, affermant devant nos que com lo bestiar d'ell, dit en Berthomeu, poch dies són passats, camí caminan passàs per lo terme del dit loch de Exèrica per loch acostumat e sens alcun dan que no feye, vós, dit leuder o peatger, no volén servir al dit vehí nostre la carta de franquea, la qual a hull vos fon demostrada, e la qual franquea a nos e a tots los vehins e habitants de Vila-real e de son terme per lo senyor rey e altres

¶¹¹⁹ Duplicat i Ratllat: *als*. ¶¹²⁰ Ratllat: *vehí nostre*.

predecessors seus és stada atorgada e confermada, contra forma de la dita franquea en la pobla de Caudiell, situada dins lo¹²¹ terme del dit loch de Exèrica, penyoràssets e hajats penyorat una cabeça de bestiar del dessús dit bestiar del dit vehí nostre, ço que de justícia fer no podíets ne devíets. Per tal, instant e requirent lo dit vehí nostre, nos, en deure de justícia, requerim e de part nostra pregam que en continent de ¶^{65v} feyt tornets e restituescats, o tornar e restituhir façats al dit vehí nostre, la dita cabeça de bestiar que vós, dit leuder o peatger, li havets penyorada, ensemps ab totes les messions per ocasió de la dita penyora feytes e fahedores. Et no res menys, servets e servar façats al dit en Berthomeu Çamel e a tots altres vehins nostres llurs franquees e libertats; àlia, si contra les dites coses o qualsevol de aquelles farets o acceptarets fer, ço que no creem, nos, qui no podem ne devem deffallir en deffendre e sostenir nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirrem el feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. \Conexerets nos ésser apparellats tota vegada vostres justes requestes enseguir./

Datum in Villaregali, .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Eodem die et anno predictis, los dits honrats jurats manaren éser feta la letra dejús següent:

Al honrat lo justícia de la ciutat de València tro en suma de .CCC. sous o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, administradós de les impositcions de la dita vila, saluts e honor. Fem-vos saber en lo dia *datum* de la present ésser comparegut denant ¶^{66r} nos en Jacme Juneda, menor de dies, vehí nostre comprador de les impositcions de les mercaderies, de béns seents, de bèsties e bestiars de Vila-real e de son terme, afferman denant nos que \com/ per en Domingo Albert, ciutadà de la dita ciutat, li sien deguts .XXV. sous per rahan de impositció al dit en Domingo pertanyent pagar per rahan de una compra de doents sous censals que ha comprat d'en Guillem Loreta, vehí nostre, sobre la Pobla de Bellaguarda, situada dins terme de la dita vila, per preu de dos mil sous. Et haje request nos que li deguésem fer execució en los béns del dit en Domingo Albert tro en compliment dels dits .XXV. sous per aquell deguts de impositció segons dit és e per les messions. Et nos açò bonament fer no puxam sens que'l dit en Domingo Albert, ans e primerament, citat e apellat no y sie. Per tal, instant e requirent lo dit en Jacme Juneda, comptador qui dessús, vós, en deute de justícia requerim e de part nostra affectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, citets e amonestets o citar e amonestar façats lo dit en Domingo Albert que, dins .VIII. dies primersvinents après la citació e monició per vós a aquell fahedora e peremptòria, haje donat e pagat al dit en Jacme Juneda, comprador qui dessús, ¶^{66v} los dits .XXV. sous

¶¹²¹ Ratllat: *dit*.

per aquell deguts de imposició segons dit és, e les messions, o lo dit .VIII^{en}. dia, si feriat no serà, e si feriat serà el subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e peremptòria, sie e comparegue devant nos per posar justes e legítimes rahons perquè tengut no'n sie, com nos siam aparellats de hoir-lo en son dret. En altra manera certifficat a aquell que passat lo dit dia e hora, nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor, la sua absència o contumàcia en alcuna cosa no contrastant. Et de la citació que a aquell farets e de ço que us responderà, vós, si plaher és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que nos mills per via de justícia puxam procehir en lo dit feyt, com nos siam aparellats fer per vos semblants coses e majors justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .XXIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die martis, .II^a. die iunii anno a Nativitate Domini .CCC^o LXX° VII°.

Davant la presència dels honrats en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, comparech en Jacme Juneda, *iunior*, e vehí de la dita vila, e presentà a aquells una letra del honrat lo justícia de la ciutat de València en lo civil tro en suma de .CCC. sous, en paper escrita, uberta e el dors de aquella ab lo sagell de la cort del dit justícia, en cera vermella sagellada, de la tenor següent:

||^{67r} Als honrats lo justícia e jurats de Vila-real, de nos en Bernat Ros, justícia de la ciutat de València en lo civil tro en suma de .CCC. sous, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Jacme Juneda, vehí vostre, e ha presentada davant nos una letra vostra en la qual *in effectu* nos requeriets que forçàssem e costrenguéssem en Domingo Albert, ciutadà de la dita ciutat, en donar e pagar .XXV. sous los quals deu per imposició de aquells .CC. sous censals per lo dit en Domingo Albert comprats d'en Guillem Loreta, vehí vostre, segons que les dites coses e altres en la dita vostra letra que *data fuit in dicta villa, .XXIX°. madii anno infrascripto*, largament són contengudes. A la qual vos responem que nos, enseguín vostra requesta, encontinent fem venir denant nos lo dit en Domingo Albert, al qual de feyt manam que pagàs los dits .XXV. sous en la dita vostra letra contenguts, lo qual en lo dit instant dix e respòs que tengut no'n ere, e a avant la dita sua resposta mostrà a hull la carta de la compra dels dits .CC. sous censals, la qual fon ||^{67v} feta en València, closa e subsignada per en Bertran Ferrer, notari, *.IX. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VI°.*, en la qual se conté que'ls dits .CC. sous censals lo dit en Domingo Albert ha comprats franchs e quitis de tota quèstia, peyta, sisa, imposició e de tota altra exacció, per què diu que les coses en vostra letra contengudes fer no és tengut, ans hi és o serie tengut lo dit en Guillem Loreta. Et de les dites coses vos certifficam ab la present, sots lo sagell de nostre offici sagellada, tota vegada som aparellats vostres justes requestes obehir justícia migançan.

Datum Valencie, .XXX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die iovis, .XVIII^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Assensi Bonshom, cequier de la céquia de Vila-real, manaren ésser feta la letra dejús següent:

Al honrat lo justícia de¹²² Burriana o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com n'Assensi Bonshom, cequier \nostre/ de la céquia de la dita vila de Vila-real ¶^{68r} se sie a nos clamat d'en Domingo Rovira, vehí vostre, per ço com ha regat e fet regar la sua terra al seu moço de la aygua de la \dita/ céquia de Vila-real, fahén obrir lo hull e prenen l'aygua de la dita céquia mare sens demanar aquella al dit cequier. \On com/ segons nostres establiments lo dit en Domingo Rovira sie encorregut per la dita rahó en pena de .XL^a. sous reals de València, et siam estats requests per lo dit cequier que deguésem fer execució en los béns del dit en Domingo Rovira tro en compliment de la dita quantitat per aquell, segons dit és, comés de pena e per les messions. Et nos açò bonament fer no puxam sens que'l dit en Domingo, ans e primerament citat e apellat no y sie. Per tal, instant e requirent lo dit cequier nostre, vós, en deute de justícia requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets e amonestets o citar e amonestar façats lo dit en Domingo Rovira, que al terç dia primervinent e peremptòria après la citació per vós a aquell fahedora \si feriat no serà, e si feriat serà, al subsegüent dia no feriat,/ de maytí ans de cort partida, sie e comparegue davant nos per veure, justificar lo dit clam o pena per aquell segons dit és comessa, com nos siam aparellats de ¶^{68v} hoir aquell *ad plenum* en son dret. En altra manera certifficat a aquell que, passat lo dit dia e hora, nos haurem lo dit clam o pena per justifficat, e si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor, la sua absència o contumàcia en alcuna cosa no constasant. Et de la citació que a aquell farets, e de ço que us respondrà, vós, si plaher és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que nos mills per via de justícia puxam procehir en lo dit feyt. Com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors justícia ensegüin.

Datum in Villaregali, .XVIII^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die veneris, .XIX^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Davant los honrats en Jacme de Pedrinyà et en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, comparech Jacme Ferrando, saig de la dita vila, e presentà als dits jurats una letra responsiva del honrat lo lochtinent de justícia de la vila de Burriana, en paper escrita, uberta e el dors de aquella ab lo sagell de la cort de Burriana, ab cera vermella sagellada, de la tenor e continència inffrasegüent:

¶¹²² Ratllat: *Vilareal*.

Als honrats los jurats de Vila-real o a son lochtinent, de nos en ¶^{69r} Guillem Erau, tinent loch del honrat en Pere de Monçó, justícia de Burriana, saluts e honor. Fem-vos saber que per enseguir una letra vostra a nos *die subscripta*, presentada per Jacme Ferrando, saig de la cort de Vila-real, *data in Villaregali die data huiuscemodi* contra en Domingo Rovira, vehí nostre. Nos, *presenti die et subscripta*, havem fet al dit en Domingo Rovira la assignació citatòria en vostra letra contenguda, lo qual nos ha respost que no y sab res, però que disapte primervinent que ell comparrà denant vós. Conegats nos tota vegada ésser aparellats vostres justes requestes enseguir.

Datum Burriane, .XVIII^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die iovis, .XXV^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Assensi Bonshom, cequier de la céquia de la dita vila, manarem ésser feta la letra dejús següent:

Al honrat lo justícia de Nules o a son lochtinent, de nos los jurats ¶^{69v} de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Assensi Bonshom, cequier nostre de la céquia de la dita vila de Vila-real, e per paga a aquell fahedora de set sous a aquell deguts de cequiatge per en Miquel Miqueló, vehí vostre, per rahon de terra que té a lauró dins nostre terme, \en lo regadiu,/ la qual terra és del honrat en Martí de Torres, savi en dret de la ciutat de València, hajam fet públicament subastar per la dita vila, liurar e vendre a'n Bernat Garriga, vehí nostre, axí com a més donant, tant de aquell forment \pertanyent a part al dit vehí vostre, lo qual forment/¹²³ de present és en la dita terra del dit honrat en Martí de Torres, lo qual lo dessús \dit/ vehí vostre¹²⁴ té a lauró, que bast a compliment dels dits set sous deguts de cequiatge e a les messions, és a saber a rahó de XVI sous lo kaffis. Et segons nostres stabliments al dit vehí vostre sie legut e permís dins deu dies, pagan emperò lo preu e les messions, quitar la dita cosa venuda. Per tal, instant e requirent lo dit cequier nostre, vós, en deute de justícia requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, façats fadiga al dit vehí vostre de la dita venda, certiffican a aquell que, si dins los dits deu dies no quitarà la dita cosa venuda, nos, passats aquells, si requests ne serem, ¶^{70r} farem e atorgarem carta al dit en Bernat Garriga de la dita venda e metrem aquell en possessió de la dita cosa venuda; àlias procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de ço que en lo dit feyt procehirets e de la resposta que per lo dit vehí vostre vos serà feta, vós, si plaher és vostre, per letra vostra certifficar curets per tal que mills, per via de justícia, per nos puxe ésser procehit en lo dit fet, com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia ensegüin.

Datum in Villaregali, .XXV^a. die iunii¹²⁵ anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

¶¹²³ Ratllat: *qui*. ¶¹²⁴ Ratllat: *ho*. ¶¹²⁵ Ratllat: *.XIX. die aprilis*.

Eodem die iovis, intitulata .XXV^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Domingo Aragonés, n'Arnau Aiç e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, manaren ésser feta la letra dejús següent a instància e requisició d'en Assensi Bonshom, cequier de la céquia de la dita vila:

¶^{70v} Al honrat lo alamí o loch de senyoria tinent en Mascarell, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com n'Assensi Bonshom, cequier nostre de la céquia de la dita vila de Vila-real, se sie a nos clamat de don Terolí, sarrahí habitador en lo dit loch de Masquarell per ço com ha feta parada en la dita céquia de Vila-real, et segons nostres establiments lo dit Terolí, per la dita rahó, sie en-corregut en pena de .XL^a. sous, la qual pena per nos, present lo dit Terolí e en son dret hoït, és ja stada justificada e donada per justa. Et siam estats requests per lo dit cequier nostre que dejam fer execució en los béns del dit Terolí tro en compliment dels dits .XL^a. sous per aquell comeses de pena segons dit \és./ Et nos a present no sapiam béns alguns del dit Terolí dins la jurisdicció de la dita vila de Vila-real e hajam entés haver-ne dins la vostra. Per tal, instant e requirent lo dit cequier nostre, nos en deute de justícia requerim e de part nostra pregam que en loch nostre e per nos encontinent e de feyt ¶^{71r} façats execució en los béns del dit Terolí que dins vostra juredicció atrobarets tro en suma dels dits .XL^a. sous per aquell comeses de pena, los quals si plaher és vostre a nos trametats per Jacme Ferrando, saig portador de la present, ensemps ab .XII. diners per la present letra, e dos sous per son salari e treballs per cascun jorn, anan, stan e tornan, que per la dita rahó li convendrà treballar et¹²⁶ totes altres messions que per la dita rahó davant nos \justament/ demostrarà haver feytes.¹²⁷ Com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .XXV^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

*Die lune, .VI^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*¹²⁸

Los honrats en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés, en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, personalment vengren a la açut de la dita vila ensemps ab mi, en Jacme Cortés, notari scrivà llur, e ensemps encara ab los honrats en Pere Rovira, en Jacme Martí, en Pere Maçaner, en Bernat Garriga, en Pere Sen Genís, en Ramon Vinyoles, e presents n'Assensi Bonshom e n'Arnau Téner, cequiers en l'any passat de la dita vila, la dita açut retents, e presents encara en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, cequiers de la céquia de la vila dessus dita en l'any present, regonegueren la dita açut e l'estament de aquella en aquesta manera, que en la dita açut entraren los dits en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Martí, en Ramon Vinyoles, ¶^{71v} en Pere Sen Genís e en Pere Maçaner e passejaren, palpa-

¶¹²⁶ Ratllat: *segons*. ¶¹²⁷ Ratllat: *per la dita raó*.

¶¹²⁸ Al marge esquerre, amb el mateix tipus de lletra: *l'estament de la açut*.

ren e regonegueren aquella per veure pus clarament lo estament de aquella en-
semps ab lo dit n'Assensi Bonshom, la qual açut regoneguda en la forma dessús
dita, fon atrobada en l'estament següent \segons relació de aquells que en la dita
açut entraren,/ ço és, que en la dita açut ha .XXXIX. asnadós, és a saber, .XXVII°.
asnadós bons e .XII. sotils. Et ha la dita açut, en lo mig, .XXIII. palms de ample
e en l'àls .XXI. palm, salvu los caps de la dita açut ves lo terme de Vila-real e ves
lo terme de Almagora, que no ere tan ampla, e és covinent estaquada de bo-
nes estaques, e és axí matex la dita açut covinent entosquada salvu al cap dellà
devés lo terme de Almagora tro a .LX^a. palms poch més o menys, que no ere prou
bé entosquada, e havie encara a damunt la dita açut envés lo terme de Almagora,
en l'endret on la dita açut no ere prou bé entosquada, un alar en lo qual ha tres
asnadós bons ab estaques e ab broça, lo qual alar hi ere stat feyt per girar més aygua
a la céquia de la dita vila. Et la qual açut e alar en l'estament dessús dit, los dits
jurats hagren per reebuda dels dits n'Assensi Bonshom e n'Arnau Téner, cequiés
del any passat de la céquia de la vila dessús dita.

Et encontinent, en aquell matex instant o quasi, los dits honrats jurats liu-
raren o quasi liuraren la dita açut e alar en lo estament dessús declarat als dits en
Guillem Arnau e en Berenguer Odé, axí com a cequiés de la céquia de la damunt
dita vila en l'any present, presents e reebents. Enaxí que ls dits en Guillem Arnau e
en Berenguer Odé sien tenguts tenir en condret la dita açut e aquella tornar en la
fi del llur any a la dita vila o jurats de aquella, segons són tenguts e obligats en carta
pública feta per en Jacme Cortés, notari, segons que en aquella és largament decla-
rat, la qual açut e alar los dits en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, cequiés qui
dessús, en la forma e estament dessús declarat, dels dits honrats jurats confessaren
haver reebuda en presència de tots los dessús nomenats, e aquella prometeren ten-
nir en condret e tornar en la fi del llur any en la forma que són tenguts fer segons
continuació de la dita carta.

||^{72r} *Die sabbati, .XXVII^a. die iunii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

Com qüestió e contrast fos de paraula davant los honrats en Jacme de Pe-
drinyà e n'Arnau Aïç, jurats de Vila-real, entre en Bernat Garriga, vehín de la dita
vila de una part demanant, en en Jacme Maestre, de aquella mateixa vila vehí de
la part altra deffenent, sobre un braçal qui passe per la terra de la alqueria del dit
en Jacme Maestre, lo qual braçal lo dit en Bernat Garriga affermave que'l dit en
Jacme Maestre havie mudat en aquesta guisa, que havie riblert e desfeyt lo braçal
antich que y solie ésser e havien fet altre a amunt devés la vila, en perjudici del
dit en Bernat segons affermave. Et com lo dit en Jacme Maestre, en presència dels
dits honrats jurats e del dit en Bernat Garriga, atorgàs que ere ver que ell, dit en
Jacme, havie mudat lo dit braçal en la forma dessús declarada, per tal los dits jurats,
moguts per les dites rahons, pronunciaren lo dit en Jacme Maestre ésser encorre-
gut per la dita rahó en la pena en los stabliments de la dita vila imposada contra

aquells qui, sens voluntat dels jurats de la vila dessus, mudaran o pigoraran braçals. Pronunciaren encara lo dit en Jacme Maestre ésser tengut tornar lo dit braçal al loch on solie anar e havie acostumat de estar, ¶^{72v} e açò a sa pròpria mesió e despesa et açò dins .XV. jorns primersvinents.

Lata pronunciació en lo perxe de la cort de Vila-real, presents les parts dessus dites, *die et anno predictis*.

Testimonis Pasqual Torner e en Domingo Martí, notari, vehins de Vila-real.

Postque die iovis, .XX^a. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Domingo Aragonés, jurat de Vila-real, e en Pere Rovira, tinent loch del honrat n'Arnau Aiç, semblantment jurat de la dita vila, a instància e requisició del dit en Bernat Garriga, personalment manaren al dit en Jacme Maestre que de huy en huyt jorns primersvinents, per tot dia, haje tornat lo dit braçal al loch acostumat segons tenor de la dita pronunciació, e açò sots pena de .XL^a. sous. Et lo dit en Jacme Maestre dix que no y consentie e que se'n apel·lave. Et los dits jurats dixeren que y perseveraven.

Presents testimonis en Pere de la Font e en Thomàs Belsa, vehins de Vila-real.

¶^{73r} *Die sabbati, intitulata .XI^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

Davant la presència dels honrats en Jacme de Pedrinyà, en Domingo Aragonés, n'Arnau Aiç e en Marquo de Calaceyt, jurats de Vila-real, comparegren en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, cequiers de la céquia de la dita vila en l'any present, e presents n'Assensi Bonshom e n'Arnau Téner, cequiers qui foren de la dita céquia en l'any passat, per scrit proposaren la scriptura infrasegüent:

En presència del notari e testimonis dejús scrits, comparegren davant la presència dels honrats en Jacme de Pedrinyà, d'en A(rnau) Aiç, d'en Marquo de Calaceyt e d'en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, cequiés vehins de la dita vila, dients que com a ells poch dies són passats per los dits jurats, síndich e consell de la dita vila, sien stades liurades la açut e céquies de la dita vila per règer, procurar e administrar aquelles ab certes condicions e pactes, e en special que'ls dits en Guillem¹²⁹ e Berenguer, entre les altres coses, hajan a tenir en condret la \dita/ açut e céquia e ¶^{73v} a donar compliment de aygües als regants de les dites céquies, com si no ho faran,¹³⁰ splets o fruyts per minva de aygües se perdran en lo dit rech o terme, que tot allò los dits cequiés són tenguts pagar et satisfèr de llurs propis béns segons que totes les dites coses e altres en .I. carta per la dita rahó a éls feta, e per en Jacme Cortés, notari, reebuda, són mills e pus largament contengudes. On com en lo dia de

¶¹²⁹ Ratllat: *Berenguer*.

¶¹³⁰ Ratllat: *que ells dits cequiés*.

digous proppassat vós, dits honrats jurats, o alcun de vós hajats manat a'n Asensi Bonsom e a'n Arnau Téner, vehins de la dita vila, cequiés qui foren de la dita céquia en l'any passat, que scurasen la gola de la dita céquia de sòl segons són tenguts fer, e per la dita rahó los hajats donada licència de tallar la dita céquia, e ells hajen tallada e tallasen aquella en lo dit dia de ¶^{74r} digo<u>s en tal manera que res de aygua no ve a la vila, ne ha venguda del dit dia a ençà, ans lo que pegor és, aquells dits n'Asensi Bonsom e A(rnau) Téner no han scurada ne acabada de scurar la dita gola ab acabament segons que tenguts són fer de sol a sol, per la qual cosa cesen e an cessat girar la dita aygua en la dita céquia. Et està apparellat la dita aygua no venir a la dita vila d'esta part de dimarts o dimecres. Et per la dita rahó se mogué gran remor en la dita vila per los regants de la dita aygua per la gran freytura que de aquella passe, per què's porie ensequir per la minva de la dita aygua, per ço com lo temps és molt calt e perillós que entretant se poren perdre alguns blats e splets, axí sembrats com per sembrar. Et si açò ere, ço que ja Déu no vulle, els dits en Guillem e Berenguer Odé, ¶^{74v} segons la dita carta, aurién a satisfèr e pagar de llurs béns aquells. Per tal protesten que si per la dita rahó blats alguns, splets axí sembrats com per sembrar, fruyts, vinyes o arbres se perdran¹³¹ o a ells per la dita rahó per qualsevol causa, dan alcú los ensequirà, que allò sie imputat als dits Asensi Bonsom, Arnau Téner o a vosaltres dits honrats jurats, e no a ells, com ells sien prests e aparellats ab compliment girar e donar compliment de aygua al dit terme e regants de aquella, si aquella los serà girada en la dita céquia. No res menys com la gola, segons dit han, sie tanquada e la aygua del riu per ço com no pot aviar per la dita céquia, haje feyt e face gran regolfament en lo riu per la molt gran parada que los dits cequiés an feta en la dita céquia, per la qual cosa¹³² la aygua sobrepuge tota la açut e descal-¶^{75r}ce e rovine aquella en tant que per lo gran càrrech de la dita aygua leugerament se porie fer alcun gran trench o portell en la dita açut. Per tal semblantment protesten que si les dites coses se ensequien, ço que ja *Deus* no vulle, ni per la dita rahó dan alcú a la dita açut venie, que tot allò sie imputat als faents fer la dita parada e no a ells, e que de les dites coses puxen a aquells convenir en un loch e temps là on dejen e davant qui dejen, ab plenera restitució e esmena de tots dans, greuges e messions per la dita rahó sostenguts e sostenidor, *de quibus petunt instrumentum si voluerint*.

Foren interrogats los dits proposants per sacrament qui·ls havie ordenada la dita scriptura, e dixerén que en Berthomeu Gil, notari.

¶^{75v} Et lesta e publicada la dita scriptura, encontinent los dits honrats jurats dixerén que no consentien en les damunt dites protestacions e coses dessus contra ells proposades en tant com feyen o eren vistes fer contra ells e son offici e béns llurs tan solament e no en pus. Et manaren personalment als dits n'Assensi Bonshom e

¶¹³¹ Ratllat: *que allò sie imputat als dit*.

¶¹³² Ratllat: *leugerament*.

n'Arnau Téner, qui presents eren, que encontinent e de feyt anassen a la gola de la dita céquia e que desfessen la parada que y ere, e que girassen la aygua en la dita céquia ay tanta com mester n'i hagués per a la dita vila e terme de aquella. Et no res menys, manaren personalment als dits en Guillem Arnau e en Berenguer Odé, qui presents eren, que encontinent e de feyt anassen règer e guiar la dita aygua per la dita céquia segons fer deuen e són tenguts fer.

Et los dits n'Assensi Bonshom e n'Arnau Téner dixeren que no consentien en la dita scriptura dessus per los dits en Guillem Arnau e en Berenguer Odé proposada. Et enaprés dixeren que·ls plahie de anar ¶^{76r} a girar la dita aygua per la dita céquia però que protestaven del enrunament que la dita aygua darie e farie en la gola de la dita céquia e del dan que a ells se'n ensequirie.

Et los dits en Guillem Arnau e en Berenguer Odé dixeren que·ls plahie de anar règer e guiar la dita aygua per la dita céquia segons que·s pertany e segons que són tenguts fer.

Presentis testimonis foren a totes les dites coses en Ramon Claramunt, en Bernat Vinader e Jacme Ferrando, saig, vehins de la dita vila.

¶^{76v} *Die sabbati, intitulata .XVIII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

Los honrats n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, manaren ésser feta la letra dejús següent a instància e requisició d'en Pasqual Benet, vehí de la dita vila:

¶^{77r} Al honrat lo justícia de Benecàcim o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com la dona na Assenó, muller *quondam* d'en Johan Pèriç, \deffuncta,/ e filla d'en Pasqual Benet, vehí nostre, *tempore sue mortis* fos e per alcun temps abans fos vehina e habitadora de la dita vila de Vila-real, e aquí en la dita vila pagàs e contribuís en peytes e altres contribucions de la dita vila, segons que semblants vehins de la dita vila pagaven e eren tenguts pagar. Per tal, a instància e requisició del dit en Pasqual Benet,¹³³ manam¹³⁴ ésser feta la \següent/ letra testimonial sagellada ab lo sagell de la nostra cort.

Datum in Villaregali, .XVIII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die Lune, .XXVII^a. die Iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Pere Gómiç, vehín de la dita vila, manaren fer la letra dejús següent:

Als honrats e discrets los jurats e prohòmens de Mosquerola, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos ¶^{77v} saber denant nos ésser comparegut

¶¹³³ Ratllat: *vos de les dites*. ¶¹³⁴ Ratllat: *aquell*.

en Pere Gómiç, vehí nostre, dient e affermant denant nos que com pochs dies són passats lo bestiar del dit en Pere Gómiç qui té erbatgat en lo terme de Vistabella, abeuràs en lo riu de Arzedo, e abeurant aquí, partida del dit bestiar passàs en lo terme del dit loch de Mosquerola, e passat partida de aquell, begués, e l'altre bestiar estigués en lo ramblar del dit riu, e lo dit bestiar estant axí e no fahent alcun mal ne dan, vinguessen los vostres carnejadós o munteros e carnejassen .VII. cabeces de lanar del dit bestiar, ço que ab honor parlan de justícia ne bona rahó, fer no podien ne devien, et siam estats requests per lo dit vehí nostre que us deguésem scriure de les dites coses. Per tal, instant e requirent lo dit vehí nostre, vós, en deute de justícia requerim e de part nostra affectuosament pregam que encontinent e de feyt, restituescats e tornets o restituhir e tornar façats al dit vehí nostre o al pastor de aquell¹³⁵ qui guardave lo dit bestiar com fon carnejat, les dites .VII. cabeces del dit bestiar que li són stades carnejades segons dit és, ¶^{78r} ensemps ab les messions que per la dita rahó li ha convengut fer. En altra manera, si lo contrari serà fet, ço que no creem, nos, axí com aquells qui no podem deffallir en mantenir e defendre nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Conexerets emperò nos tota vegada ésser apparellats vostres justes requestes enseguir.

Datum in Villaregali, .XXVII^a. die iulii, anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die lune, tercia die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats n'Arnau Aiç, en Jacme de Pedrinyà e en Domingo Aragonés \e en Marquo de Calaceyt,/ jurats de Vila-real, affermaren e reeberen en porquer de la dita vila, \d'ací a hun any primervinet et contínuament comptador,/ en Jacme d'Alaguó, vehín de la dita vila, sots les condicions dejús següents:

Primo, que'l dit en Jacme d'Alaguó guart e sie tengut guardar tots los porchs que a la porqueria seran menats e trameses e aquells pastorejar \e abeurar/ segons que a bon porquer se pertany a pròpria messió e despesa de aquells. ¶^{78v} Ítem, que sie tengut lo dit en Jacme de tornar dins la dita vila e donar compte dels porchs que a la dita porqueria seran menats o trameses, \e si no u farà e porch o porchs se perdran,/ que sie tengut pagar aquells de ço del seu propri al senyor o senyors de qui lo dit porch o porchs seran. Ítem, que si los dits porchs faran tala o dan que en qualsevol heretats, blats, splets o fruyts, que vós siats tengut pagar la tala e dan que fet hauran, e avenir-vos ab aquells a qui la dita tala o dan serà feta o feyt. Et vós, fahén e complín les dites coses, hajats per vostre salari e treballs de guardar los dits porchs dos diners per cascun porch e per cascun mes dins lo dit any que'ls guardarets del senyor o senyors qui los dits porchs guardarà, ço és en la fi de

¶¹³⁵ Ratllat: *a qui lo dit*.

cascon mes segons se acostume fer en la dita vila.¹³⁶ Et lo dit en Jacme d'Alaguó reebé a guardar los dits porchs e porqueria dels dits honrats jurats al dit any, e sots les formes, condicions e pactes dessús declarats, promès als dits jurats qui presents eren totes les dites coses per ell dessús atenidores e complidores, atendre fermament e complir e en alcuna cosa no contravenir per alcuna rahó o manera. Et per les dites coses axí atenidores e complidores,¹³⁷ lo dit en Jacme d'Alaguó obliga tots sos ¶^{79r} béns mobles e seents, haüts e per haver on que sien.

Testimonis, Pere Aycart e Pere Rovira, vehins de Vila-real.

Die martis, quarta die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Davant la persona dels honrats en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, comparech en Pere Gómiç, vehín de la dita vila, e presentà a aquells una letra en paper escrita, uberta, e el dors de aquella sagellada, de la tenor e continència següent:

A los honrados e discretos los jurados de Villareal, de nos los jurados e hombres buenos de la villa de Mosqueruela, salut e honor. Sepa la vuestra discreción nos haver recebido una letra vuestra en la qual nos faziades saber que era parecido ante vós en Pere Gómiç, vezino vuestro, diciendo e afirmando que pocos días eren pasados que el bestiar del dito en Pere Gómiç, qui tenie erbatjado en el término de Vistabella, abeurás en el río de Arziedo e, abeurant aquí partida del dito bestiar, passás en el término de Musqueruela e, passado, partida de aquell beviés e l otro estuviés en el ramblar del dit río. ¶^{79v} Et el dito bestiar estando asín e non faziendo alcun mal ni danyo, vinieron los nuestros carneyadores o monteros e carnejaron-le syet cabeças de lanar del dito bestiar, lo qual de buena justícia ni razón fer no devien ni podien. Et fuésedes estados requeridos por el dito vezino vuestro que d'aquesto nos deviésedes escribir, por lo qual instant e requirent el dito vezino vuestro nos requeriedes que en continent e de facto restituíssemos e tornásemos e restituir e tornar feziésemos al dito vezino vuestro, o al pastor de aquell, las ditas set cabeças del dito bestiar con todas las misiones por la dita razón fechas. En otra manera, si el contrario sería fecho, que vós, asín como a aquellos qui non podiedes deffallir en mantener e deffender vuestros vezinos en su drecho e justícia procehiríedes el dicho fecho segunt que de justícia trobaríedes séyer fazedero segunt que todas las ditas cosas más largament en la dita vuestra letra que *data* fue en Vila-real, .XXVII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°. són contenidas.

A la qual vos respondemos que nos, ni monteros nuestros, ni por nuestro mandamiento tal ganado ni bestiar nunca prendieron ni montaron, mas si fecho fue aquello, fiço el muntero de Teruel, e sobre aquell nos no havemos ningún mandamiento ni poder, e de otra part que no és aquí, por la qual cosa nos non podemos tornar ni restituir ¶^{80r} al dito vuestro vezino el dito bestiar, más si el

¶¹³⁶ Ratllat: *prometens que de les dites coses.* ¶¹³⁷ Ratllat: *obliga.*

dito muntero fizo lo que non devíe, vaya el dito vezino vuestro a demandar al dito montero dó sea, que nos, lo que nos pesa, res no y podemos fer de neguna justícia. En todas otras cosas que a justícia sean consonantes e a nos se pertanescan, somos apparellados las vuestras requisiciones obedescer.

Datum en Mosqueruela, .XXIX. días del mes de julio *anno a Nativitate Domini* .M^o CCC^o LXX° VII°.

Die martis, .XI^a. *die augusti anno a Nativitate Domini* .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats en Marquo de Calaceyt e n'Arnau Aiç, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Pere Martorell, vehín de la dita vila, manaren ésser feta la letra dejús següent:

Als honrats e discrets los batle, justícia, jurats, leuder o peatger de la ciutat de Sogorp, o a qualsevol d'ells als quals la present pervendrà, o a llurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Pere Martorell, vehí nostre, afferman denant nos que com lo bestiar d'ell, dit en Pere Martorell, en lo mes de setembre proppassat, camí caminan passàs per lo terme de la dita ciutat per loch acostumat ^{80v} e sens alcun dan que no feye, vós dit leuder o peatger, no volén servir al dit vehí nostre la carta de franquea, la qual a hull vos demostrà, e la qual franquea a nos e a tots los vehins e habitants de la dita vila per lo senyor rey e altres predecessors seus és stada atorgada e confirmada, contra forma de la dita franquea pe<n>yorassets e hajats pe<n>yorat una ovella del ramat del \bestiar del/ dit vehí nostre¹³⁸ per dret que demanàvets de castelatge, lo qual castelatge lo dit en Pere Martorell, ne altres vehins de la dita vila de Vila-real no són tenguts pagar com ne sien franchs, quitis e exemps segons los privilegis reals per lo dit senyor rey e altres precedessors seus als vehins e habitants de la dita vila, segons dit és, atorgats. Per tal, instant e requirent lo dit vehí nostre, nos e cascun de nos, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, encontinent e de feyt, tornets e restituescats, o tornar e restituhir façats, al dit vehí nostre o a'n Berthomeu de la Mel, portador de la present en loch de aquell, la dita ovella que vós, dit leuder o peatger, li havets penyorada, ensemps ab ^{81r} totes les messions per ocasió de la dita penyora feytes e fahedores. Et no res menys, servets e servir façats al dit vehí nostre e a tots altres vehins de la dita vila de Vila-real llurs franquees e libertats. En altra manera, si contra les dites coses o alguna de aquelles farets o acceptarets fer, ço que no creem, nos, qui no podem ne devem deffallir en deffendre e sostenir nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirem el feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Conexerets nos ésser apparellats tota vegada vostres justes requestes enseguir.

Datum in Villaregali, .XI^a. *die augusti anno a Nativitate Domini* .M^o CCC^o LXX° VII°.

^{81v} (en blanc)

¶ ¹³⁸ Ratllat: *en Pere Martorell*.

||^{82r} *Die iovis, .XXVII^a. die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.*

Los honrats en Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Anthoni Guasch, tinent loch de batle de la vila de Vila-real, e d'en Anthoni Valls,¹³⁹ vehí de la dita vila, personalment manaren a'n Berhtomeu Çamel, batle de la Pobla de Bonretorn, situada dins terme de la dita vila,¹⁴⁰ e procurador del noble en Pere de Centelles, senyor de la baronia de Nules, que d'ací de huy en huyt jorns primersvinents e contínuament \complits per tot dia,/ haze escurat e aerbat bé e covinentment segons que's pertany, la céquia Jussana de la dita vila, és a saber aytanta de la dita céquia com lo molí que'l dit noble ha dins terme de la dita vila construhit en la dita céquia o lo dit noble, axí com a senyor del dit molí, ha a escurar. Et açò en pena de .LX^a. sous.

Et lo dit en Berthomeu¹⁴¹ Çamel dix que li plahie de escurar e fer escurar e aerbar la dita céquia aytanta com lo dit molí és tengut escurar e aerbar, però que no consentie en la dita pena.

Et los dits jurats dixeren que y perseveraven.¹⁴²

||^{82v} Et lo dit lochtinent de batle dix que protestave que per la dita céquia no sie feyt ne engenrat alcun prejudici a la juredicció del¹⁴³ senyor rey, senyor de la dita vila.

Et los dits jurats dixeren que'ls plahie que alcun prejudici a la juredicció del dit senyor rey per la dita requesta no sie feyt ne engenrat.

Testimonis Francesch Ballester e Jacme Ferrando.

||^{82bis} (en blanc)

||^{83r} *Die mercurii, intitulata .XIII^a. die mensis octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. septimo.*

Com qüestions e contrasts fossen de paraula entre en Guillem Giner, vehí de Vila-real de una part demanant, e en Matheu Tolrà, vehí de aquella matexa vila de la part altra deffent, davant los honrats en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aiç, jurats de la vila damunt dita, per les següents rahons, és a saber, per ço com lo dit en Guillem Giner affermave e deye que'l dit en Matheu Tolrà no devie ne podie regar la terra de la sua alqueria que ha en terme de la dita vila, prop lo braçal devallant del hull de la céquia de la dessus dita vila apellat lo hull del pont de Almaçora, ans affermave e deye que devie regar la dita terra del braçal devallant del hull apellat lo hull d'en Berenguer Romeu tan solament. Lo dit en Matheu Tolrà lo contrari dient e affermant, e per rahó encara de alcunes calònies per lo dit en Guillem Giner al dit en Matheu Tolrà

¶¹³⁹ Ratllat: *Guasch*.

¶¹⁴⁰ Ratllat: *que d'ací*. ¶¹⁴¹ Ratllat: *de la*.

¶¹⁴² Ratllat: *Testimonis Francesch Ballester e Jacme Ferrando*. ¶¹⁴³ Ratllat: *dit*.

acusades per rahon com tenie escorredors o feye discòrrer per la dita terra sua en la céquia de Burriana les aygües devallants per los dits braçals, dels quals lo dit ¶^{83v} en Matheu regave la dita sua terra e de la qual feye correnties en aquella. Per tal los dits honrats jurats, anats personalment als lochs on les dites qüestions eren, e vistes a hull aquelles e hoïdes *ad plenum*, cascuna de les dites parts en son dret, pronunciarren e donaren sentència sobre les dites qüestions, presents les parts damunt dites e cascuna de aquelles sentència demanants en la forma següent:¹⁴⁴

On nos, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, n'Arnau Aïç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real en l'any present, vista la demanda o requesta de paraula per en Guillemó Giner contra en Matheu Tolrà davant nos proposada. Vista enaprés la resposta a la dita demanda per lo dit en Matheu Tolrà feta denegan les coses en la dita demanda o requesta ésser veres. Vist encara los testimonis per part del dit en Guillemó Giner per la dita rahó produhits e donats, e axí matex los testimonis per lo dit en Matheu Tolrà en ajuda de son dret produhits. Vist *insuper* a hull la cosa per la qual la dita demanda o requesta és stada proposada, et vist finalment tot ço que la una e l'altra part denant nos han volgut dir, proposar e al·legar e en prova traure, haüt ¶^{84r} lo present feyt per renunciat e conclús e sentència demanada, *Deus* havent devant nostres hulls e los sants .IIII°. Evangelis¹⁴⁵ davant nos proposats per tal que'l nostre juhí proceescha de la faç de aquell, seents com a jutges del dit feyt en loch legut e acostumat, presents les parts damunt dites, pronunciam sentència en lo dit feyt en la forma següent:

Com a nos sia cert per inspecció de la dita cosa, la qual a hull per nos és stada vista e per les dites parts demostrada, majorment per lo dit e deposició dels testimonis per part del dit en Guillamó Giner produhits, *signanter* per lo dit e deposició d'en Guillamó Oller, d'en Berthomeu Verdú, d'en Berenguer Sala, d'en Guillamó Aragonés, d'en Jacme Sala, d'en Ramon Torner e d'en Arnau Bou, los quals tots a una veu concordants testifiquen clarament que antigament, ans que'l dit en Matheu Tolrà compràs la terra d'en Mulner, lo dit en Matheu regave e acostumave de regar per lo hull d'en Berenguer Romeu la terra de la sua alqueria, e lo dit en Mulner regave la sua terra per lo hull del pont d'Almaçora, e que enaprés que hac comprada lo dit en Matheu la dita terra d'en Mulner ha regat e acostumat de regar la una e l'altra terra per lo dit hull del pont de Almaçora.

Per ço, moguts ¶^{84v} per les dites rahons e altres que poden e deuen moure coratge de verdaders jutgants, pronunciam e declaram per aquesta nostra present sentència lo dit en Matheu Tolrà deure e ésser tengut d'ací a avant regar la terra que fon d'en Mulner per lo dit hull del pont de Almaçora, e la romanent terra de la alqueria per lo hull d'en Berenguer Romeu, segons que antigament solie regar, e no en altra manera. No contrastan la prescrita possessió per lo dit en Matheu

¶¹⁴⁴ Al marge esquerre: *Sentència*.

¶¹⁴⁵ Ratllat: *de aquell*.

Tolrà al·legada com loch alcú en lo present cars no haje com sie de cosa comuna, e possessió al·legar no s'i puxe. Ítem, pronunciam e declaram que·ls escorredors que de present són en la terra de la dita alqueria del dit en Matheu Tolrà, los quals donen e escorren en la céquia de Burriana, sien per lo dit en Matheu Tolrà dins spay de cinch jorns primersvinents dirruhits e tanquats per tal manera que jamés d'ací a avant allí ne en altre loch de la dita terra no sien. Ítem, pronunciam e declaram les penes per part del dit en Guillamó Giner al dit en Matheu, per rahon dels dits escorredors acusades, no haver loch a present ans de aquelles e de qualsevol de ¶^{85r} aquelles, ab aquesta present sentència lo dit en Matheu absolvem. En les messions feytes per la dita rahó la una e l'altra part per egual condepnam, tatxació a nos de aquelles reservada.

Data sententia in domo curie Villeregalis, presentibus partibus suppradictis e la qual fon lesta e publicada per mi, dit en Marquo de Calaceyt, en lo dita e any damunt dits.

Presentis testimonis foren a la publicació e promulgació de la dita sentència en Berthomeu Gil, notari, n'Arnau Bosch, en Pere Martorell e en Domingo Guàrdia, vehins de Vila-real.

Et lesta e publicada la dita sentència, lo dit en Matheu Tolrà dix de paraula que protestave de tot son dret e que demanave¹⁴⁶ translat de la dita sentència.

Et los dits jurats dixeren que perseveraven en la sentència dessus per ells promulgada e que atorgaven e manaven ésser donat al dit en Matheu Tolrà lo translat dessus per aquell demanat.

Presentis los testimonis qui dessus.

Die sabbati, .XXIII^a. die octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Com qüestió e contrast fos de paraula entre en Miquel Ferrando, vehí de Vila-real de una part demanant, e en Bonanat Figuerola, vehí de la dita vila de la part altra deffenent, davant los honrats en¹⁴⁷ ¶^{85v} Jacme de Pedrinyà, n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real per les següents rahons, és a saber, per ço com lo dit en Miquel Ferrando se¹⁴⁸ ere clamat \del dit en/ Bonanat Figuerola per ço com affermave \e deye que·l dit en Bonanat li/ havie desfet un braçal o regadora qui devallave e ere entre los orts del dit en Bonanat, e qui ça enrere foren d'en Ramon Torner, e los orts del dit Bonanat, e qui ça enrere foren d'en Miquel Dezblada, per lo qual braçal o regadora lo dit en Miquel Ferrando affermave e deye que regave, devie e podie regar los seus orts qui ha en lo rech del dit braçal. Lo dit en Bonanat Figuerola lo contrari dient, que lo dit en Miquel Ferrando¹⁴⁹ no devie ne podie regar los dits seus orts per lo dit braçal o regadora sinó tan solament

¶¹⁴⁶ Ratllat: *sentència*. ¶¹⁴⁷ Afegit en la part inferior del full, amb lletra molt més menuda:

a instància del dit Miquel. ¶¹⁴⁸ Ratllat: *clamave*.
¶¹⁴⁹ Ratllat: *lo contrari dient que lo dit*.

per .I. braçal o regadora que solie ésser e deu ésser al cap dels orts d'en Guillamó Gil. Per tal, los dits honrats jurats, anats personalment als lochs on les dites qüestions eren, e vistes a hull¹⁵⁰ aquelles e hoïdes *ad plenum* cascuna de les dites parts en son dret, presents les parts damunt dites e lo dit en Miquel Ferrando sentència demanant, pronunciarem sentència en lo dit feyt en la forma següent:

¶^{86r} On nos¹⁵¹ en Jacme de Pedrinyà,¹⁵² n'Arnau Aiç e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, vista la demanda o requesta de paraula davant nos proposada per lo dit en Miquel Ferrando contra lo dit en Bonanat Figuerola, e vista la resposta a aquella de paraula per lo dit en Bonanat feta. Vists enaprés los testimonis per cascuna de les dites parts produhits e donats a provar la sua intenció e los dits e depossicions de aquells diligentment examinats. Vist *insuper* tot ço que la una e l'altra part denant nos han volgut de paraula dir e al·legar e en prova traure. Et vist axí matex¹⁵³ a hull lo braçal o regadora de la qual ere la present qüestió e tot ço àls que al present feyt se pertany veure e regonèxer, e com cascuna de les dites parts ha renunciat e conclús sentència demanada e per nos acord retengut. Per tal, Deus havents denant los hulls de la nostra pensa e los sants .IIII°. Evangelis de aquell davant nos proposats, seents com a jutges e en loch covinent de jutgar, pronunciam sentència en lo dit feyt en la forma següent:

Com a nos sie cert *ad plenum* per lo dit e deposició dels testimonis per cascuna de les dites parts¹⁵⁴ produhits \testifican que/ de .XL. anys, de .XX. e de deu anys a ençà los orts de \present/ són del dit Miquel Ferrando se reguen e s'acostumen regar ¶^{86v} per lo braçal o regadora que lo dit Bonanat, \de poch temps a ençà,/ ha desfeyt o desfeyta, e lo qual braçal o regadora ere e deu ésser entre los orts que de present són del dit Bonanat, e que ça enrere foren d'en Ramon Torner, e los orts¹⁵⁵ del dit Bonanat e que ça enrere foren d'en Miquel Dezblada, e axí matex entre los orts d'en Guillamó Escuder e los orts de la filla d'en Jacme Lobregat. Per tal, per aquesta nostra present diffinitiva sentència, pronunciam e declaram lo dit Bonanat Figuerola deure e ésser tengut tornar \e fer/ a sa pròpria messió e despesa lo dit braçal o regadora que ha desfeyt segons dit és. Et açò dins deu dies primersvinents e contínuament comptadors. Et lo dit Miquel Ferrando d'ací a avant¹⁵⁶ deure e poder regar los dits seus orts per lo dit braçal o regadora sens alcun empediment e contrast del dit Bonanat Figuerola. Condemnam \ex causa/ lo dit en Bonanat Figuerola en les messions de la present qüestió, tatxació judiciària a nos reservada, per la present emperò sentència no entenem absolve lo dit en Bonanat de la pena o penes per aquell comeses per lo desfahiment que ha fet del dit braçal, ans protestam que aquelles puxam demanar e haver tota vegada que ben vist nos sie la present sentència en alcuna cosa no contrastant.

¶¹⁵⁰ Ratllat: *lo dit*. ¶¹⁵¹ Hi ha un parell de fulls intercalats, numerats com a 94-95. Al marge esquerre: *sentència*. ¶¹⁵² Ratllat: *en Marquo de*

Calaceyt. ¶¹⁵³ Ratllat: *lo bra*. ¶¹⁵⁴ Ratllat: *a speregar*. ¶¹⁵⁵ Ratllat: *axí matex*. ¶¹⁵⁶ Ratllat: *regar*.

Lata sententia in domo ^{||87r} *curie Villeregalis, presentibus partibus supradictis* en lo dia e any damunt dits.

Presentis testimonis foren a la publicació e promulgació de la dita sentència en Romeu Bonet, en Johan Massot?, vehins de Vila-real, e en Berthomeu Sala, vehí de Burriana.

Die sabbati, .XIII^a. die novembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

Los honrats n'Arnau Aiç e en Jacme de Pedrinyà, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Daudé Devinat, peyter e collitor de la peyta de la dita vila, manaren ésser feta la letra dejús següent:

Al honrat lo justícia de Castelló o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Daudé Devinat, peyter e collitor de la peyta ordenada en la dita vila de Vila-real per pagar los violaris¹⁵⁷ e censals que la dessús dita vila fa a diverses persones, e per paga al dit peyter fahedora de cinch sous nou diners pertanyents pagar en la dita peyta a n Nadal d'Alaqua[nt],¹⁵⁸ ^{||87v} vehí vostre, per rahon de alguns béns seents que ha dins terme de la dita vila de Vila-real, \e per les messions,/ hajam fet córrer e públicament subastar per la damunt dita vila¹⁵⁹ les olives que de present són en les oliveres de .I. troç de terra sequà que l dit vehí vostre ha en lo terme de la dita vila de Vila-real, e de aquelles hajam fet venda a n Domingo Aragonés, vehí nostre, axí com a més donant en aquelles per .XI. sous reals de València. Et segons nostres establiments, al dit vehí vostre sie legut e permís dins deu dies, pagan lo preu e les messions, quitar la dita cosa venuda. Per tal, instant e requirent lo dit peyter \nostre,/ vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que en loch nostre e per nos façats fadiga al dit vehí vostre de la dita venda, certiffican a aquell que si dins los dits deu dies no quitarà la dita cosa venuda, que passats aquells nos haurem la dita venda per ferma e procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de ço que en lo dit feyt procehirets et de la resposta que per lo dit vehí vostre vos serà feta, nos, si plaher és vostre, per letra \vostra/ certifficar curets per tal que mills, per via de justícia, per nos puxa ésser procehit en lo dit feyt. Com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .XIII^a. die novembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VII°.

^{||88r} *Die sabbati, tercia die aprilis anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

Al honrat lo justícia de la vila de Morella o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, administradós de les impositcions¹⁶⁰ de aquella matexa vila, saluts e

¶ ¹⁵⁷ Ratllat: *que*. ¶ ¹⁵⁸ Possiblement manca la part final del nom ja que el full està trencat.

¶ ¹⁵⁹ Ratllat: *lo esplet*. ¶ ¹⁶⁰ Ratllat: *de la dita vila, saluts*.

honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Jacme Juneda, menor de dies e vehín nostre, afferman denant nos que a ell, dit en Jacme, axí com a comprador de les imposicions dels béns seents de la dita vila de Vila-real e terme de aquella, són deguts \de imposició/ per l'onrat en Miquel Barreda, vehín vostre, dotze sous .VI. diners \de reals/ e per la honrada dona na Gileta, muller *quondam* d'en Arnau Aster, deffuncta, o per los hereus de aquella, altres dotze¹⁶¹ sous .VI. diners de reals, e açò per rahon de¹⁶² una compra de cent sous censals que'l dit honrat en Miquel Barreda ha feta de la dita dona o hereus de aquella \per preu de mil sous,/ los quals dits ^{||88v} cent sous \censals/ la universitat de la dita vila solie fer a la dita dona¹⁶³ na Gileta. Et siam estats requests per lo dit en Jacme Juneda que li deguésem fer execució en los béns del dit en Miquel Barreda e de la dita dona na Gileta, o hereus de aquella, tro en compliment de les dites quantitats per aquells degudes de imposició, segons dit és, e per les messions. Et nos açò bonament fer no puxam sens que aquells, ans e primerament citats e apel·lats, no y sien. Per tal, instant e requirent lo dit en Jacme Juneda, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats lo dit en Miquel Barreda e los hereus de la dita dona na Gileta, que dins .VIII. dies primers- vinents après la citació per vós a aquells fahedora hajen donat e pagat al dit en Jacme Juneda, com a comprador qui dessús, les damunt dites quantitats per aquells degudes de imposició, segons dit és, e les messions, o lo dit .VIII^m. dia si feriat no serà, e si feriat serà lo subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e peremptòria, sien e compareguen denant nos per posar ^{||89r} justes e legítimes rahons per què tenguts no'n sien, com nos siam aparellats hoir aquells *ad plenum* en son dret. En altra manera, certifficat a aquells e a cascun d'ells que passat lo dit dia e hora nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor, la absència o contumàcia de aquells o de qualsevol d'ells en alcuna cosa no contrastant. Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, vós, si plaher és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que nos mills per via de justícia puxam procehir en lo dit feyt, com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .IIIe. die aprilis anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°. octavo.

^{||89v} (en blanc)

^{||90r} *Die mercurii, quinta die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o. septuagesimo octavo.*

Com qüestió e contrast fós de paraula¹⁶⁴ davant los honrats en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, entre en Pasqual Sanxo e en

¶¹⁶¹ Ratllat: .XXV. ¶¹⁶² Ratllat: *imposició*.

¶¹⁶³ Duplicat *dona* i ratllat: *per preu de mil sous*. ¶¹⁶⁴ Ratllat: *entre en Pasqual Sanxo*.

Pere Sexa, vehins de la damunt dita vila de Vila-real de una part demanants, et en Martín Gil de aquella matexa vila vehí de la part altra deffenent, per les següents rahons, és a saber, per ço com los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa s'eren clamats del dit en Martín Gil per rahon de¹⁶⁵ un escorredor que·ls dits en Pasqual e en Pere affermaven haver, ço és, lo dit en Pasqual a .I. troç de terra e vinya que ha en lo regadiu, terme de Vila-real, e lo dit en Pere Sexa a .I. troç de terra que ha en lo dit regadiu, lo qual dit escorredor los dits en Pasqual e en Pere affermaven que passa[va] per lo cap de la terra del dit en Martín Gil, e lo qual dit escorredor lo dit en Martín Gil havie desfet. Et ^{90v} per ço encara com los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa affermaven, demanaven e deyen haver carrera a les dites llurs heretats per lo dit troç de terra del dit en Martín Gil, ço és, al cap del dit troç de terra del damunt dit en Martín Gil e atinent del dit escorredor. Lo dit en Martín Gil lo contrari dient, denegan¹⁶⁶ los dits en Pasqual e en Pere Sexa haver la dita carrera e escorredor a les dites llurs heretats per lo dit troç de terra del dit en Martín Gil. Per tal, los dits honrats jurats, anats personalment al loch on les dites qüestions eren e vistes a hull aquelles e hoïdes *ad plenum* cascuna de les dites parts en son dret, presents les parts damunt dites e los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa sentència demanants, pronunciaren sentència en lo dit feyt en la forma següent:

^{91r} On nos, en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, vista la requesta o demanda¹⁶⁷ de paraula davant nos proposada per los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa contra lo dit en Martín Gil, e la resposta per lo dit en Martín Gil a aquella feta. Vist enaprés los testimonis per los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa en ajuda de sa intenció produhits e donats, e los dits e deposicions de aquells diligentment examinats. Vist *insuper* tot ço que la una e l'altra part davant nos han volgut dir e al·legar de paraula e en prova traure. Et vist axí matex a hull lo braçal o escorredor dessús dit e la dita carrera, dels quals braçal e carrera ere la present qüestió entre les dites parts, et tot ço als que al present feyt se pertany veure e regonèxer, Deus havents denant los hulls de la nostra pensa e los sants .IIIIe. Evangelis de aquell denant nos proposats, seents com a jutges e en loch covinent de jutgar, pronunciam sentència en lo dit feyt en la forma següent:

Com a nos sie cert *ad plenum* per lo dit e deposició dels dits testi-^{91v}monis per los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa produhits e donats, que·l troç de terra e vinya del dit en Pasqual Sanxo e lo troç de terra del dit en Pere Sexa han carrera \a entrar e exir/ per lo troç de terra del dit en Martín Gil, e axí matex han escorredor per lo damunt dit escorredor, lo qual lo dit en Martín Gil de poch dies a ençà havie desfet, e que axí ho an possehit no solament los dits en Pasqual

¶ ¹⁶⁵ Ratllat: *una regadora*.

¶ ¹⁶⁶ Ratllat: *que·ls*.

¶ ¹⁶⁷ Al marge esquerre: *sentència*.

Sanxo e en Pere Sexa, hoc encara los llurs antecessors en los dits troços de terra e vinya de .XXX. anys, de .XV., de .XII. e de .X. anys a ençà. Per tal, \moguts per les dites rahons e altres que poden moure coratge de jutges a jutgar,/ per aquesta nostra present diffinitva sentència pronunciam \sentencialment/ e declaram lo dit en Martín Gil deure e ésser tengut tornar a fer a sa pròpia messió e despesa lo dit braçal o escorredor que ha desfeyt segons dit és. Et açò dins .X. dies primers- vinentes e contínuament comptadors. Et los dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa d'ací a avant deure e poder discórrer les aygües dels dits troços de terra de aquells per lo dit escorredor, e axí matex haver e deure haver carrera \covinent/ als dits dos troços de terra de aquells ^{92r} per lo troç de terra del dit en Martín Gil, és a saber, per lo cap del dit troç de terra atinent del dit escorredor e confrontant ab terra d'en Jacme Renau. Condemnam lo dit en Martí Gil en les messions de la present qüestió tatxació emperò judiciària a nos reservada.

Lata sententia in portico domus curie Villeregalis, presentibus partibus supradictis die et anno predictis.

Presentis testimonis foren a la pronunciació e promulgació de la dita sentència e pronunciació en Miquel Dezblada e en Guillem Oller, vehins de Vila-real.

^{92v} *Postque die iovis, XX die mensis madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

Los \dits/ honrats en Marquo de Calaceyt e en Domingo Aragonés, jurats de Vila-real, a instància dels dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa, e per menar a execució la damunt dita sentència per ells pronunciada, personalment manaren al dit en Martín Gil, qui present ere, que d'ací a disapte primervinent per tot dia haje ubert, tomat e fet lo dit braçal o regadora que havie desfet, e axí matex haje adobat carrera covinent a entrar e exir als dits en Pasqual Sanxo e en Pere Sexa segons que ja dessús per ells dits jurats és stat pronunciat, faent lo dit braçal o regadora per la dita sua heretat e atinent de la terra d'en Jacme Renau, e fahent semblantment la dita carrera covinent e de amplària al menys de quatre palms per la dita sua terra e atinent del dit braçal o regadora. Et açò sots pena de sexanta sous.

^{93r} *Die dominica, .IX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*

Los honrats n'Anthoni Guasch, lochtinent de batle en la vila de Vila-real, en Jacme de Pedrinyà, en Marquo de Calaceyt, en Domingo Aragonés e n'Arnau Aïç, jurats de la vila dessús dita, a pregàries d'en Guillem Sanç e d'en Johan Sanxo, vehins de Vilafranca, aldea de Morella, graciosament relexaren o feren gràcia de aquelles .VII. cabeces de bestiar, ço és, cinch cabres, una cabrida e .I. borrego que en Domingo Ferrando e en Domingo Pasqual, guardians del terme de la dita vila, havien carnejat de .I. ramat de bestiar d'en Domingo Bonfill e d'en Pere Salvador, vehins de Vilafranca, per ço com havien atrobat aquell fora camí dins lo terme de la dita vila de Vila-real.

Protestaren, emperò, los dits jurats que alcú prejudici no sie feyt a ells ne al comú de la dita vila en quant lo dit lochtinent de batle entervé en fer la dita gràcia del dit bestiar carnejat.

Et per semblant manera lo dit honrat tinent loch de ¶^{93v} batle protesta que¹⁶⁸ al senyor rey, senyor de la dita vila, ne a ell, dit tinent loch de batle, no sie feyt alcun prejudici en quant los dits jurats entervenien en fer la dita gràcia del dit bestiar carnejat.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Miquel Dezblada e en Ramon Urgell, vehins de la dita vila.

¶^{94r} *Die dominica, .IX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX° VIII°.*¹⁶⁹

En Johan de Sent Vicent, vehí de Vila-real, per sa plana voluntat se constituí fermança de dret en poder dels honrats n'Anthoni Guasch, tinent loch de batle en la dita vila, d'en Jacme de Pedrinyà, d'en Arnau Aiç, d'en Domingo Aragonés e d'en Marquo de Calaceyt, jurats de la vila dessus dita, per en Pere Pinós, vehí de Betxí, axí per rahon de aquelles .VII. cabece de bestiar que's pertanyen per dret de carnatge del bestiar del dit en Pere Pinós, per ço com los guardians o vedalers del terme de Vila-real trobaren aquell fora camí en lo terme de la dita vila, com encara per ço com lo pastor del dit bestiar se negà lo nom, com encara per rahon de tales que'l dit bestiar haje feytes en lo terme de la dita vila de Vila-real. Promès \estar a dret e fer dret e/ pagar la cosa jutgada sots obligació de sos béns mobles e seents, haüts e per haver on que sien.

Protestaren emperò los dits jurats que per ço com lo dit ¶^{94v} tinent loch de batle entervé en la constitució de la dita fermança de dret que'l dit en Johan de Sent Vicent fa que alcun prejudici no'n sie fet a ell el dit nom ne a la universitat de la dita vila.

Et per semblant manera protestà lo dit tinent loch de batle que no sie fet alcun prejudici al senyor rey, senyor de la dita vila, ne a ell el dit nom, per ço com los dits jurats entervenien en la constitució de la dita fermança de dret que'l dit en Johan de Sent Vicent fa.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Pasqual Exemeno e en Pere de la Font, vehins de Vila-real.

¶¹⁶⁸ Ratllat: *a ell*.

¶¹⁶⁹ Els fulls 94 i 95 estan enquadrats entre el 85 i 86.

*M*anual de Consells

Núm. 1

(1382-1383)

||^{1r} Libre de notaments del co[nsel]l de Vila-real,
albarans de manament dels jurats e de altres coses
e negociis del dit consell, jurats e universitat de la vila dessús dita,
del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX. dos.

Jurats: en Pasqual Torner, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder,
en Francesch Martí. Síndich: en Pasqual Torner, major.
Scrivà: en Marcho de Calaceyt.

||^{1v} (en blanc)

||^{2r} Ihesus.

Ad sit principio Santa Maria ma[...].

Libre dels notaments del consell de Vila-real del temps dels honrats en
Pasqual Torner, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder e en Francesch
Martí, jurats de la dita vila en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor
.M CCC LXXX. dos.

*Die dominica intitulata .VIII^a. die iunii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°.
secundo.*

Consell cridat per veu de Johan Piquer, saig e corredor públich de la cort
de Vila-real, ab so de trompeta segons que consell és acostumat de cridar en la
dita vila e ajustat e plegat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat per lo dit

consell a una <veu> concordant que en Pasqual Torner, síndich e dispensser de la vila dessus dita, vaje a la ciutat de València ab lo sindicat que'l dit consell en lo present ¶^{2v} dia li ha feyt per vendre cinch-cents sous censals, sens fadiga e loïsme, a la dona na Angellina, muller *quondam* d'en Nicholau de Valliriola, de la dita ciutat, per preu de sis mil sous reals, fahent la dita dona a la vila dessus dita carta de gràcia del dit censal.

Ítem, acordà lo dit consell que dels damunt dits .VI^a. mil sous, preu dels dits .D. sous censals, e de ço que resta dels .XII. mil sous que'l dit síndich ha reebuts d'en Bernat Cabeça com a procurador per rahó e preu de .M. sous censals, lo dit síndich quite e compre per a ops de la vila damunt dita los .M. sous censals que la dita vila fa a la dona na Francescha, muller *quondam* d'en Bonanat de Bergua, per preu de .XII. mil sous. Et si alcuna quantitat defallirà a compliment dels dits .XII. mil sous, que \de/ aquella quantitat restant aempre a mossén n'Aznar Pardo que li face plaer, tro per tot lo mes de juliol primervinent, com lo dit consell per relació d'en Jacme Juneda, peyter, haje entés que'l dit mossén n'Aznar ¶^{3r} s'és proffert en honor del consell, sens alcun interés ne servi, prestar a la dita vila \tant com restarà/ tro per lo dit mes de juliol. Et si lo dit n'Aznar no volrà prestar la dita restant quantitat, que la venda fahedora dels dits .D. sous censals de¹ la dona na Angellina romanguen a present que no's face, com la intenció del dit consell fos e sie que per quitar los dits .M. sous \censals/ de la dita dona na Francescha, la damunt dita venda dels dessus dits .D. sous censals fos feta ab la proferta del dit honrat n'Aznar Pardo, e no en altra manera.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo dit síndich sie feta venda de .M. sous censals, sens fadiga e loysme emperò ab tot altre plen dret emphiteòtich, a'n Bernat Cabeça de Castelló, axí com a procurador (en blanc) per preu de .XII. mil sous, fahent lo dit en Bernat Cabeça, en lo dit nom, a la dita vila carta de gràcia que puxe ¶^{3v} quitar o enffranquir aquells per preu dels dits .XII. mil sous tota vegada e quant que quant ben vist li sia. Et que del dit preu e de la quantitat que ha reebuda de mossén n'Aznar Pardo, per rahó e preu de .MD. sous censals que per lo dit síndich li són estats venuts sobre la dita vila e singulars de aquella, sie feta paga al tresorer del senyor rey de aquells .XXV. mil sous que la dita vila, per compassió e avinença, ha a donar al dit senyor rey, et \de/ cent florins d'or a'n Bernat de Bonastre, protonotari del dit senyor rey, per dret de sagell de la concessió que'l dit senyor ha feta a la vila sobredita de les imposicions a cinquanta anys.

Die martis, .XXII. iulii anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de la dita vila, fon acordat en aquell que en Johan Pineda e en Jacme Cortés sien comptadors en l'any present, d'ací

¶¹ Ratllat: *mad*.

a la primervinent ^{4r} festa de Cinquagèsima, dels comptes de la vila, e justiffiquen cèdules que dins lo dit any faran justificar franchament sens alcun salari. Et que hajen per lur salari de reebre e difinir los dits comptes, cascú, ço és, de compte de tresorer, .XX. sous; e de peyter, .X. sous; e dels altres comptes segons que d'ací atràs és acostumat.

Ítem, acordà lo dit consell que la obra del mur del enffront del ravall de València se face, e que a fer aquella passen les deenes que romangueren per passar com la dita obra se començà tro en lo dia que la dita obra cessà. Et axí matex que per los jurats sie regonegut lo mur en l'enffront del pany jussà dins la vila, e que là <on> veuran e conexeran que adob ^{4v} o reparació sia necessari et que'l manobrer del mur no haja a fer, que per los dits jurats sie feyt adobar en manera que'l dit mur romangue bo e cosser.

Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats e síndich sie feta quitació o compra dels censals que la vila fa, de tants censals com munte la quantitat que a present és e pot ésser en mà del dit síndich, del preu de les imposicions, et que la dita quitació o compra sie feta de aquelles persones que'ls dits jurats conexeran ne entendran al major profit de la vila.

Ítem, acordà lo dit consell que nengun hostaller de Vila-real, muller ne companyes de aquell no gossen vendre o fer vendre per si o per interposades persones, als caminants qui vendran pasar en los hostalls ne en altre loch alcú de la dita vila, si no solament civada, ^{5r} palla e candelles. Et açò sots pena de .XX. sous per cascuna vegada que contra faran, pagadós lo terç a la senyoria, lo terç al comú e lo terç al acusador, e que del dit terç del acusador no puxe ésser feta gràcia sens voluntat d'aquell. Et que de les dites coses puxe ésser feta inquisició per lo mustaçaff qui ara és o per temps serà per totes aquelles maneres que'l feyt de la veritat puxe ésser atrobat. Et que no sie tengut dexellar l'acusador, la qual ordenació volch lo dit consell que fos escrita e continuada en los establiments de la dita vila, e de aquella feta crida pública per ço que ignorància alcuna no puxe ésser al·legada.

Ítem, acordà lo dit consell que los cinquanta florins d'or que per lo dit consell foren promesses per comprar vestiments per a la ecclésia, sien pa-^{5v}gats per lo síndich, et que de aquells ensemps ab los diners que són estats promesses singularment e collits, sien comprats per lo sacristà major de la dita vila los dits vestiments en la ciutat de València, demanan e asocian a fí a la dita compra, si necessari \serà,/ alcuna bona persona.

Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats sie feta fer roda al pou de la plaça, lo qual per minva e fretura de bona roda està a gran perill de caure e gitar alcuna persona en lo dit pou. Et que a fer aquella hajen bon mestre e bona fusta de qualsevol part on atrobar lo puxen, per manera que la dita roda sie ben feta e durable e sens perill a conservació de persones.

Die veneris, .XXV. die iulii.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de la dita vila ab so de trompeta per veu ¶^{6r} de Pere Guiam, saig e crida pública de la vila damunt dita, fon acordat en aquell \la/ declaració de un notament feyt per lo dit consell en lo dia de dimarts proppassat que ere comptat .XXII^a. *die iulii presentis mensis et anni*, qui parle de la elecció dels comptadors dels comptes de la vila, com fos dupte si en Johan Pineda podie ésser comptador o no per ço com s'ere desvehinat de la dita vila, que no contrastant lo dit desvehinament feyt per lo dit en Johan, que la elecció feta per lo dit consell del dit en Johan e d'en Jacme Cortés sie \vàllida e haje fermetat segons que per lo dit consell acordat, acceptat fo,/ no contrastant nengunes rahons en contrari proposades, com lo dit consell haje lo dit en Johan Pineda per vehí tinent sa \habitació,/ casa e cap major en la dita vila. Et com n'Arnau Ayç, síndich e dis-¶^{6v}penser de la dita vila en l'any prop pasat, haje proposat per excepció que'l dit en Johan no pot ne deu ésser comptador per rahon del dit desvehinament, \per ço lo dit consell volch/ que, no constrantant la dita excepció, los dits comptadors proceesquen a difinició dels comptes segons que per fur e rahó atrobaran ésser fahedor.

Nos, en Pasqual Torner, en Bernat Scuder e en Guiamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila.²

Dilluns, a .XI. d'agost *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que per en Pasqual Torner, síndich, sie sobresehit de no forçar ni destrènyer a'n Nicolau Palacià e en Jacme Juneda, compradós de les imposicions de la carn e del pa de ¶^{7r}flequés, vi en menut e civada de hostallers, en les terces per aquells degudes del preu de les dites imposicions, ço és, del present dia en un mes, e passat lo dit mes que de continent e de feyt, si les dites terces no seran per los dits compradós pagades \ab íntegre,/ sie feyt per lo dit síndich execució realment e de feyt en los béns de aquells segons tenor de la carta de la compra \de les dites imposicions,/ romanent la dita carta en sa força e valor. Et si lo dit síndich no haurà les dites quantitats de feyt pasat lo dit mes, que d'allí avant de tant temps com passarà ne s'oferrà los dits compradós, sie tengut pagar del seu propri l'interés a rahó de dos sous per lliura.

Et lo dit en Pasqual Torner, síndich, dix que no consentie en lo dit notament en tant com fahie contra ell e béns seus, e no en pus.

Et lo dit consell dix que y perseverave en lo dit notament.

¶² Les dues línies apareixen ratllades.

[tros de full intercalat]:

Die sabbati intititata .XXX^a. augusti anno .CCC LXXX°. secundo.

Foren assignats per inpugnadors del comptes del libre d'en Guillamó Loreta, ço és, en Johan Pineda e n'Anthoni Guasch. L'onrat en Ferrando de Calaceyt, tinent loch de justícia, comanà e donà loch als honrats en Pasqual Torner e a'n Miquel Marçal, notari, comptadors, que sobre los dits comptes cascun de aquells puxen || fer tots aquels manaments e assignacions que's pertanguen a la reddició dels dits comptes, faent sa assignació a aquells sobre les dites coses, e en aquells en lochtinents de justícia.

||^{7v} Ítem, acordà lo dit consell per obviar scàndells e perills que legítimament se porien enseguir, que tots los flequers de la dita vila venen lo pa que pasten a la lur porta o en l'enfront del seu alberch de la plaça tro al portal de València, e no en altre loch nengú. Et de la plaça anllà ves lo portal de Castelló, que'l puxen \vendre,/ tenir e comanar a qui's vullen e en qual loch se vullen. Et que³ per fer servir e tenir lo dit notament, lo mustaçaff de la dita vila qui ara és e per temps serà, puix a aquells imposar aquella pena que ben vist li serà, de la qual \pena/ haje lo senyor lo terç, lo comú lo terç e lo acusador l'altre terç.

Disapte, a .XXX. d'agost *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat, fon acordat ||^{8r} en aquell que en Johan Pineda e en n'Anthoni Guasch inpugnen e sien inpugnadors dels comptes del libre d'en Guillellem \Loreta,/ *olim* síndich e tresorer de la dita vila, davant los honrats en Pasqual Torner e en Miquel Marçal, notari, comptadors per lo dit consell als dits comptes \a reebre/ assignats.

Digmenje, a .VII. dies de setembre *anno predicto*.⁴

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que a'n Johan Pineda e a'n Anthoni Guasch sien pagats per lo síndich de la dita vila per llur salarii e treballs de inpugnar los comptes d'en Guillellem Loreta, *olim* síndich e dispenser de la vila damunt dita, finits e acabats los dits comptes, quinze sous a cascú.

Ítem, fon acordat en lo dit consell que per lo síndich sien pagats anticipats a'n Johan Piquer, saig, los .XL^a. sous que per los jurats li són estats promesses ||^{8v} donar e pagar de soldada⁵ del present any per fer los manaments dels dits jurats e per cridar consells. Et trenta-tres sous per una trompeta que té, et que la dita trompeta sie e romangue a la vila.

¶³ Ratllat: *per servir*. ¶⁴ Al marge esquerre, amb lletra un poc més menuda: *vide nota-*

mentum et alii sequentes recepit Domingo Martí. ¶⁵ Ratllat: *per*.

Ítem,⁶ acordà lo dit consell que sie pagat⁷ per lo síndich al fill del maestre del mur son salari dels dies que ha obrat e d'aquí avant obrarà en lo dit mur obrant ab tapieres, axí com als altres qui obraran en la dita obra.

Dimecres, a .XVII. de setembre.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de la dita vila, fon acordat en aquell que com en Ramon Clayrà, porter del senyor rey, en lo present dia haze presentat als honrats justícia e jurats de la dita vila una carta o letra del senyor rey en la qual mana als dits honrats justícia e jurats que com ell entena a partir de la ciutat de València per anar tenir corts al loch de Gandessa, e haze mester atzembles e bèsties de sella per portar la roba e per a cavalcar, per ço que de feyt, vista la present, li trametessen a la dita ciutat ¶^{9r}.XXX^a. bèsties d'albarda e .V. de sella, sots pena de .D. morabatins segons que les dites coses e altres en la dita carta e letra són larguament contengudes. Per tal lo dit consell, esguardant lo temps que és fort afaynat de ve-remar e lo sementer que és prop, e per ço que les gents no sien opresses⁸ que pus volunterosament vagen ab lurs bèsties en lo dit viatge acorda que, ultra lo salarii que'l dit senyor rey done, sien pagats⁹ per lo síndich de la vila desús dita als hòmens qui iran ab lurs bèsties en lo dit viatge, per cascun jorn, dotze diners a cascú.

Die lune, festum beati Miquaelis intititata .XXIX^a. die septembris anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que sien donats e pagats per lo síndich de la vila desús dita en ajuda de loguer de cases (en blanc), barber, lo qual se'n entenen venir estar en la vila damunt dita per tenir obrador, a un any primervinent, ¶^{9v} cinquanta sous, e de allí avant mentre al dit consell plaurà per lo temps que y estarà a la dita rahó.

Ítem, acordà lo dit consell que en Pasqual Torner e en Jacme Cortés hajen, reeben e defenesquen los comptes d'en Guillem Loreta, *olim* síndich de la vila sobre dita, e sobre aquell facen, proceesquen e enanten tot ço e qualque cosa a difinició e expedició dels dits comptes se pertangue. Et constituí a aquells per llur salarii e treballs a cascú .XX. sous segons que és acostumat donar per lo dit consell a reebre comptes de tresorer.

Ítem, acordà lo dit consell que en la recepció e retiment dels dits comptes \d'en Guillem Loreta/ sien elets inpugnadors per part de la vila que inpugnen tot ço e qualque cosa entendran ne conexeran que a inpugnar face, en e sobre los dits comptes. Et eligí e assignà per inpugnadors dels dits comptes los discrets n'Anthoni Guasch e en Miquel Marçal, notari, als quals constituí e ordenà per llur salarii e treballs de fer les dites inpugnacions¹⁰ tro a difinició dels ¶^{10r} dits comptes, a cascú, trenta sous.

¶⁶ Ratllat: *dimecres*. ¶⁷ Ho posava en plural *s* final. ¶⁸ Ratllat: *ne*. ¶⁹ Error de l'escrivà. *sien pagats*. S'ha ratllat l'abreviatura de la *n* i la *Sobra als*. ¶¹⁰ Ratllat: *e*.

Die Dominica intitulata .XII^a. die octobris.

Consell cridat e ajustat, fon acordat en aquell, \a supplicació e pregàries d'en Domingo Bonet, mestre de la obra del mur de la dita vila, e a expedició de la dita obra,/ la qual lo dit Domingo Bonet ha a fer, sien pagats loguers de bèsties per tirar la calç necessària a la dita obra per lo síndich de la vila dessus dita, metén en compte los dits loguers o ço que costarà de portar \la dita calç/ al dit en Domingo Bonet en los .III. mil sous que la vila damunt dita li ha a donar per rahó e preu de la primícia de cinquén e derrer any que havie a pendre per fer la obra sobre dita, romanent tots e qualsevol contractes, pactes, composicions e avinences feytes entre la vila sobredita e en lo dit en Domingo Bonet en sa força e valor.

Ítem, fon acordat en lo dit consell que les deenes que romanen per passar a la obra del mur que la vila fa, passen e sien manades per en Guillamó ^{¶10v} Scuder, manobre de la dita obra, en aquesta manera: que'l dit en Guillamó man als deenés que ab sa deena sien a la dita obra, e si alcú de la deena s'escusarà que no y porà ésser, que de feyt pach al dit deener .XVIII. diners per hom e .X. diners per dona, e si pagar no'ls volrà, que'l dit deener puxe e sie tengut fer execució realment e de feyt en los béns de aquells. Et si açò lo dit deener no farà o volrà fer, que'l dit en Guillamó Scuder, manobre, face e puxe fer execució en los béns del dit deener segons que dessus. Et si per aventura alcú o alcuna de la dita deena atorgarà al dit deener de ésser a la dita obra e depuis fallirà, que no serà a la dita obra, que pach la dobla, ço és, lo hom .III. sous e la dona .XX. diners, de les quals quantitats lo dit manobre loch e haje a loguar hòmens per a la dita obra. Et que tocant lo toch de la campana de missa major, cascú e cascuna, sots la dita pena de la dobla, sien tenguts ésser a la obra damunt dita, e sots aquella pena matexa no ossen partir de aquella tro ^{¶11r} lo sol sia post.

Ítem, acordà lo dit consell que les .XIII. lliures, .XIX. sous, .X. diners, me-alla, que'ls deputats del General del regne, ab letra sua, demanaven a la vila per rahon del do o proferta que per lo dit general fon feta al senyor rey en les corts últimament celebrades en loch de Monçó, sien tramesses per los jurats de la dita vila als honrats micer Pere Pastor e a'n Anthoni Guasch qui és en la ciutat de València, o a qualsevol de aquells. Et que per aquells sie feta paga de la dita quantitat als dits deputats si les altres viles reals faran la dita paga de ço que'ls demanen per la dita rahó. Recobran àpocha de aquells, la qual se'n dret a'n Pasqual Torner, síndich de la vila sobre dita en l'any present.

Die veneris, .XVII. die octobris.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per aquell que en Jacme Vives, notari vehín e habitador de la ciutat de València, procurador substituït d'en Pasqual Torner, síndich de la dita vila, haje per son salarii e per gràcia de procurar los feytes e negociis de la dessus dita vila en la ciutat de València, a un any primervinent, ^{¶11v} cent sous reals, e finit lo dit any, d'allí avant a tant de temps com al dit consell plaurà, a rahó de cent sous per cascun any. Et volch e acordà lo dit consell que

començàs lo damunt dit any o pensió (en blanc) proppassat, los quals dits cent sous sien pagats per lo síndich o dispenser de la vila sobredita al dit en Jacme Vives en dues pagues del any, és a saber, cinquanta sous en la migania del any e los romanents cinquanta sous en la fi del dit any.

Die dominica, secunda die novembris.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila ab so de trompeta per veu de Johan Piquer, saig e corredor públich de la cort de la vila desús dita, segons que és acostumat, fon acordat per lo dit consell que, no contrastant qualssevol cartes fetes entre la dita vila e los jurats en loch e nom de aquella, et en Domingo Bonet, maestre de la obra del mur de la vila sobredita, sien pagats per lo síndich al dit maestre per a ops de provesió de si e de ses companyes e bèsties, per cascun mes en dues pagues o solucions del dit mes, ^{||^{12r}} continuan \e obran/emperò la obra del dit mur contínuament segons e per la manera que's pertany, a expedició de la dita obra e no en altra manera, cent sous, los quals dits cent sous lo dit síndich [bestrau] dels .III. mil sous que la vila li ha a donar per raxon de primícia del cinqué e derrer any que li fon promesa per part de la dita vila per fer la obra desús dita, segons que en carta pública d'aquén feta per autoritat del discret en Jacme Cortés, notari, és larguament contengut, o de ço que la vila damunt dita, ultra la dita promícia, li ha a donar en diners feyt compte clarament e justa de ço que romandrà a pagar, romanín les damunt dites cartes en sa força e valor com lo dit consell de gràcia special vulle que axí sie feyt.

Die iovis, .XXVII^a. die novembris.

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat en lo dit consell que sobre la letra del senyor duch presentada per en Bernat Arnau, fiscal de la vila de Castelló, als jurats e síndich de la dita vila, sobre la reparació e construcció que'l dit senyor¹¹ ^{||^{12v}} duch manave als dits jurats e síndich que de feyt fessen del molí Nou sots pena de mil florins, vagen e sien tramesses per missatgers a la ciutat de València per possar rahons contra la dita letra davant l'onrat micer Bernat Dezpont o lochtinent de dispenser del dit senyor duch, als quals lo dit senyor, en la dita sua letra, ha comanat lo dit feyt. E axí matex per fer fe del privilegi que la senyora infanta dona Johana, senyora lladonchs, feu a la vila que molí per null temps no pogués ésser feyt e construït en la céquia Major de la vila anssús, ab ferma del damunt dit senyor duch, en Pasqual Torner e en Jacme Pedrinyà, lo qual privilegi en sa forma fet per mi en Marcho de Calaceyt, notari, a'n Pasqual Torner.

¶ ¹¹ En la part de sota del full, amb lletres mig esborrades, i faltant l'inici de la frase, es pot llegir una anotació marginal que hi diu «[...] per en Bernat Scuder e en Francesch Martí, dels dits .C. sous».

Divenres, a .V. de deembre *anno predicto .LXXX°. secundo.*

Consell cridat e ajustat en la ||^{13r} casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat en aquell que en Pasqual Torner, síndich, e en Francesc Ballester, sacristà major de la ecclésia de la dita vila, vajen per missatgés a la ciutat de València per comprar los vestiments per a ops de la ecclésia, et axí matex que'l dit en Pasqual com sie en la dita ciutat¹² mostre als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres, savi, advocats de la dita vila, lo compromís que fon feyt e fermat entre en Jacme Juneda com a síndich de la vila dessus dita de una part, e los perçoners del molí ||^{13v} Nou de la part altra, et los discrets en Johan Pineda e en Pere Colomer, notaris, vehins de la vila damunt dita, d'ells la sentència per aquells per vigor del dit compromés donada. Et vist e regonegut, que presten son consell si per vigor del dit compromés e sentència en Jacme de Sent Ilari, de la dita ciutat de València, .I. dels dits perçoners, ha comés les penes del dit compromés per ço com ha intemptat, o posada demanda contra la vila sobredita, per rahó [de] \defalliment del/ regadiu nou del dit molí. Et de qualque cosa atrobarà de consell que'n face relació e notificació al consell de la dita vila per ço que'l dit consell ab \rahó/ puxe aconseguir del dit en Jacme Sent Ilari sa justícia.

Die sabbati, .X. die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. tercio.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat en aquell que per¹³ en Pasqual Torner, síndich ||^{14r} e dispenser de la dita vila, sien pagats a'n Domingo Lucha, Domingo Juncós, a'n Macià Losella e a'n Jacme Rovira, juglars,¹⁴ per sos treballs de toquar lurs esturments fahent honor e solaç a la dita vila ans de les festes, en les festes, e après les festes de Nadal, tro en lo present dia, trenta sous reals, recobrant de aquells albarà de reebuda per rahon de la rendició del compte del dit síndich.

Die dominica, .XXV. die ianuarii.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell a una veu concordant que n'Anthoni Guasch, lochtinent de batle

¶ ¹² Fragment de text, de 18 línies, completament ratllat, de difícil lectura per l'existència a més d'altres frases ratllades i sobre línia. És una primera redacció d'aquest document, canviat pel text definitiu que comença a partir del punt on hi és aquesta nota: «[...] [...] que fon feyt entre lo síndich de la dita vila e los perçonés del molí Nou e micer Pere Pastor e en Martí de Torres, savi, que sobre [...] hoc compromés e sentència que fon feyt [...] de la vila per ço com [...] Pineda com a síndich de la

dita vila de una part en Jacme Sent Ilari de la dita ciutat ho [...] e los perçonés del molí Nou de la part altra en los [...] en Johan [...] e en Pere Çafont, notaris, e la sentència per vigor del dit compromés donat [...] demanda contra la dita vila per rahon del defalliment que per la senyora infanta dona [...] senyora de la vila desús dita aduch per en Alamany, batle e comissarii per la dita senyora fon feyt del molí Nou e del regadiu de aquell». ¶ ¹³ Ratllat: *per lo síndich*. ¶ ¹⁴ Ratllat: *los*.

en la dita vila, sie request e pregat per los jurats de part del dit consell que com l'onrat en Pere Dezvalls, tresorer del senyor rey, haje tramés a la dita vila per demanar, haver e recobrar, los .II. mil .DCCLXXII. sous, .VI. diners, que'l dit senyor rey li ha venuts sobre la peyta, cena, censals e terç de delme que ha en la dita vila, et los quals li han a ésser pagats¹⁵ ¶^{14v} de la forma sigüent, ço és .MD. sous de peyta e cena, .M. sous de cens, e los romanents a compliment dels dits .II. mil .DCCLXXII. sous, .VI. diners, del terç del delme, segons que per la carta de la venda feta per lo dit senyor rey al dit honrat en Pere Dezvalls, e per privilegi feyt atorgat per lo dit senyor rey a la dita vila a caució e seguretat de aquella clarament se demostre, les quals dites quantitats han a venre en mà e poder dels dits jurats o de a qui aquells plaurà e¹⁶ per los dits jurats ésser feta paga al dit honrat en Pere Dezvalls o a persona legítima per aquell, que li plàcia donar e delliurar als dits jurats tots los censals que ha collits o feyts collir en la dita vila del dit senyor rey e a compliment dels dits .II. mil .DCCLXXII. sous, .VI. diners, tant com restarà del preu de les rendes del dit senyor rey. Et si no u volrà, que per los dits jurats li'n sie protestat per scrit en manera que culpa ne càrrech alcú de mesions non puxe ésser donat al dit consell e jurats, e si's convendrà ¶^{15r} acusar al dit loctinent de batle les penes en lo damunt dit privilegi contengudes, axí com a perturbador e inquietador de la dita paga.

Die dominica, .VIII. die febroarii.

Consell cridat e ajustat, fon proposat en aquell per los jurats que com als vestiments que són estats comprats en l'any present per a ops de la ecclésia falleguen de .III. a .IIII. florins e no sàpien d'on los hajan ne'ls paguen, per ço lo consell que <a>cord sobre lo dit feyt d'on volrà ni li plaurà que aquests florins sien haüts. Acordà lo dit consell que'ls dits \.III. o .IIII./ florins, o tant com restarà¹⁷ tro en la dita quantitat, sien pagats per lo síndich de la dita vila.

Die dominica, prima die marcii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que en Francesch Ballester, ensemps ab en Jacme Cortés, notari, hagen e reeben los comptes d'en Arnau Ayç, tresorer¹⁸ e d'en Jacme ¶^{15v} Juneda, peyter del any proppassat, et açò per la absència d'en Johan Pineda qui per lo dit consell ensemps ab lo dit en Jacme Cortés, ere estat assignat rebedor als dits comptes, e que hagen lo salarii hacostumat, ço és, .XX. sous cascú del compte de tresorer e .X. sous del peyter cascú.

Ítem, acordà lo dit consell que la tatxació novellament fahedora dels bestiaris sie feta en aquesta manera, que ovella e cabra ab sos \fills o/ criañons sien taxades a raó de .X. sous, e sens criaçon a .V. sous; moltó .X. sous; borrego .VI. sous. Et que la dita tatxació dur tro a la primera e general tatxació de \tots/ los béns fahedora.

¶¹⁵ Ratllat: *e de les dites*. ¶¹⁶ Ratllat: *en après*.
¶¹⁷ Ratllat: *a compliment de*. ¶¹⁸ Ratllat: *del any present, passat*.

Ítem, acordà lo dit consell que'l retiment del compte donador per en Jacme Juneda, del libre de la peyta, estigue sobresehit e prorogat \tro/ per tota la Setmana Santa primervinent ab tal emperò condició, que'l dit en Jacme Juneda pach e sie tengut pagar.

¶^{16r} Et lo dit en Jacme Juneda, acceptan lo dit sobresehiment e prorogació en gràcia del dit consell, promès al dit consell fer la dita paga dels dits (en blanc) e totes les altres coses complir, tenir e servir segons que dessús són declarades, sotsmetén si e sos béns que puixe ésser feta execució realment e de feyt \per lo justícia de la dita vila/ segons que és acostumat fer per rendes, drets e regalies de senyor, en cars¹⁹ que les dites coses e sengles no complís, e per tots dans, greujes, mesions e interesos que a la dita vila, pagar ne sostenir convingués.

Del peix. Ítem, acordà lo dit consell.²⁰

¶^{16v} *Die sabbati, .XIII. die marcii.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per aquell que en Jacme Pedrinyà vaje per missatger de la dita vila a la ciutat de Tortosa per haver e recaptar executòria de tresorer sobre lo feyt dels .II. mil .DCCLXXII. sous .VI. diners que'l honrat en Pere Dezvall ha per títol de compra del senyor rey sobre les rendes, censals e terç de delme que'l dit senyor rey ha en la vila sobredita. Et axí matex per parlar ab lo rector sobre lo feyt de la letra que'l vicari general ha tramessa als jurats, a instància e requisició del dit rector, que d'ací a la festa de Pasqua de Resurrecció hajen pagats al dit rector .XXX. florins d'una part, e sis lliures reals d'altra, los quals ha pagats en los vestiments sots pena de vet, o dins lo dit termini hajen posades rahons per què tenguts no'n sien. Et si lo ¶^{17r} dit rector volrà renunciar a la dita letra en honor del consell, que haje la renunciació. Et si \no,/ que pos rahons contra la dita letra per no caure en lo vet.

Ítem, acordà que les protestacions ordenades per en Pere Colomer a requesta dels jurats sien taxades per en Jacme Cortés e en Marcho de Calacey, notari.

Digmenje, a .XXIX. de març.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell²¹ que per ço que la obra del mur \se/ face continuadament e espatxada, e que \per/ minva de diners no romangue desemparrada, haüda relació plenera dels comptadors per lo dit consell assignats a reebre los comptes de la vila, que ço que la dita vila havie a donar entre la primícia e dons al maestre del

¶¹⁹ Duplicat i ratllat: *en cars*.

¶²⁰ Escrit al marge esquerre: *del peix*. La resta de la frase està inconclusa.

¶²¹ Ratllat: *que la*.

dit mur segons la carta \reebuda per en/ Jacme Cortés, notari, és ja reebut ¶^{17v} per lo dit maestre tot complidament e ab íntegre, que d'ací avant la dita obra sie continuada per lo dit maestre e que'l síndich li pach calç, carregament de pedres, arena e port de aquelles salvu ço que les bèsties del dit maestre portaran, e axí matex loguers de hòmens e tot ço àls que sia necessari a la dita obra tro a tant que'l enffront jussà del dit mur sie \reebut a obrar per lo dit maestre segons tenor de la dita carta fos complidament acabat de obrar./ Et que per cascun mes sien donats al dit maestre, per a ops de sa provessió de si e de ses companyes \durant la dita obra,/ .C. sous, e per loguer de sos fills, per cascun dia que obraran, a tres sous. Et finida e acabada la dita obra del dit enffront \ab acabament,/ que sia feta difinició e absolució al dit maestre de la obligació en què és obligat a la dita vila per rahon de la dita obra segons la carta del dit en Jacme Cortés, notari.

Ítem, acordà lo dit consell a pregàries \e supplicació/ de Jacme Juneda, ¶^{18r} d'en Nicholau Palacià e d'en Domingo Aragonés, compradors de les inposicions de la dita vila en temps passat, och encara²² lo dit en Jacme Juneda com a peyter del any proppassat, e lo dit en Domingo Aragonés, com a conprador de la primícia en l'any present, com en Pasqual Torner, síndich, cominàs e volgués fer execució en los béns dels dessus dits e de cascun de aquells, de la resta del preu de les inposicions, peyta e primícia per aquells e cascun de aquells deguda, que fos sobresehit en la dita execució tro en la festa de sent Johan Babtista primervinent, sots tal emperò condició que'ls damunt dits en Jacme Juneda, en Nicholau Palacià e en Domingo Aragonés, de la dita resta durant lo dit sobresehit sien tenguts pagar al síndich de la vila per a ops de la obra del mur tanta quantitat com a la dita obra serà necessària, e per a obs de mesions de la vila compartint entre aquells les dites pagues segons més o menys de ço que cascu és tengut \e obligat per rahon de la dita resta/ a la dita vila, romanín les cartes e obligacions de les dites inposicions, peyta e primícia en sa força e valor. Enaxí que per lo present sobre-¶^{18v}sehit no'n sie feyt alcun prejudici al consell de la dita vila, ans passat la dita festa de sent Johan, si pagat no hauran, puixe ésser feta execució en los béns dels dits en Domingo Aragonés, Jacme Juneda e Nicholau Palacià segons tenor e continència de les dites cartes.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo síndich sien pagats a'n Nicholau Palacià .LXIII. sous .VI. diners, los quals com a sacristà de la ecclésia de la dita vila en l'any .M CCC LXXXI. havie pagats e bestreys del seu propri en un ensenser, caxes e altres arreus de la dita ecclésia, segons que per la difinició del compte donat per lo dit en Nicholau de la administració per aquell feta de la dita sacristania, clarament appar.

¶²² Ratllat: *axí*.

Ítem, acordà que d'ací a avant los comptadors per lo dit consell eligidors a reebre los comptes de la vila hajen per lur salarii de reebre los dits comptes ço és, de compte de tresorer deu sous, et de compte de peyter deu sous, cascun dels dits comptadors, e que sien tenguts justificar cèdules ¶^{19r} e fer regoneximent dels dits comptes franchament sens alcun salarii.

Die martis, .VII^a. die aprilis.

Consell cridat e ajustat, fon proposat en aquell per en Pasqual Torner, major de dies, que en Domingo Piquer de Atzeneta li havie parlat alcunes vegades que si'l consell havie mester diners, que ell li'n farie plaer a raó de .XIII. mil sous per .M. sous de cens, e que farie que la paga dels dits .M. sous \e lo contracte/ se fes en Vila-real, och encara que farie en la \carta de gràcia/²³ que pogués ésser remut o quitat en dues pagues, ço és, de mig en mig censa.²⁴ Emperò que a present no \té/ los diners a mà tro per tot lo mes de maig primervinent, mas si en aquest endemig lo consell haurà mester .CCC. o .CCCC. florins²⁵ tro per tot lo dit mes de maig franchs e quitis, que ell ho farà molt volunterós. Et axí lo consell acord ¶^{19v} sobre lo dit feyt ço que tendrà per bé. Fon acordat per lo dit consell a una veu concordant que lo dit en Ramon²⁶ Piquer, fahent e complín ço que dessus per lo dit en Pasqual Torner és estat proposat, que al dit consell plau que venda sie feta al dit en R(amon) Piquer de .M. sous censals per los dits .XIII. mil sous per quitar en València altres .M. sous de aquelles persones que'ls jurats entendran ne conexe-ran que facen a quitar, emperò lo dit en Ramon²⁷ Piquer fahen e complin ço que dessus e no en altra manera.

Ítem, acordà la \major part del/²⁸ dit consell que per los jurats sie request en Pere Forner, a qui és estat liurat lo libre de peyta ara derrerament, que deje reebre e collir lo dit libre e donar ses fermances principals segons tenor dels capítols de la dita peyta. En altra manera, si penes alcunes seran acusades per los creadors als quals la dita vila és obligada ¶^{20r} segons los dits capítols a la dita vila, ne mesions si faran o seran feytes, que sie inputat al dit en Pere Forner e béns seus. Et que de la dita rahó li sia protestat per scriptura per los dits jurats per ço que ignorància alcuna no puxe ésser al·legada. Més encara, que'ls dits jurats faran córrer, subas-tar lo dit libre e liurar aquell, et si mes costarà de plegar dels .DCCC. sous per los quals lo dit Pere Forner ha treyt lo dit libre, que allò tant com costarà de més faran pagar dels béns del dit Pere Forner o de qui's pertangua. Et que \de/ totes les dites coses sia feta protestació e notificació per los dits jurats al dit en Pere Forner.

¶²³ Sobre línia: *carta de gràcia*, baix i ratllat: *contracte*. ¶²⁴ Ratllat: *e axí que'l consell acord sobre lo dit feyt ço que tendrà en bé*. ¶²⁵ Ratllat: *d'ací*.

¶²⁶ Ratllat: *Domingo*. ¶²⁷ Sobre línia *Ramon* i a sota, ratllat: *Domingo*. ¶²⁸ Sobre línia: *major part del*.

Divenres, a .X. de març.²⁹

Consell cridat e ajustat, fon acordat que·l libre de peyta ara dererament feyt e ordenat, lo qual fon liurat a·n Pere Forner a collir e plegar per .DCCC. sous, per ço ^{||20v} com lo dit Pere Forner no·s tenie per \complet/ a donar recapte al dit libre, e axí matex per no alterquar ne haver qüestió de la dita rahó ab lo \dit/ Pere Forner, que·l dit libre de peyta sie donat a collir a·n Jacme Juneda per preu de .DCCCv. sous. Et que·l síndich li preste d'ací a dimarts primervinent .CCC. florins per ço que per aquell puxe ésser feta paga e \atorcament/³⁰ als creadors de les primeres pagues de mingan abril. Et que·l dit en Jacme Juneda do principals obligats a la dita peyta en Guillem Loreta e n'Andreu, muller del dit en Jacme Juneda, \cascun d'ells per lo tot./ Et per seguretats dels .CCC. florins, que més en penyora lo celler del seu oli e \que liure/ les claus de aquell \dit celler/ al síndich de la dita vila d'ací a sent Johan Bapista primervinent, e que en la dita festa sie tengut tornar al dit síndich los dits .CCC. florins. \Et si no u farà, que/ per cascun dia que passarà d'allí avant sia encorregut en pena de .X. sous, \donadors e pagadors les dues parts al dit síndich e la terça part a la senyoria de la dita vila. Et ultra la dita pena, que de[...]ment puxe ésser feta/ ^{||21r} execució en lo dit oli, e a menys falliment en tots los altres béns del dit en Jacme Juneda, mobles e seents on que sien, haüts e per haver, tro a compliment dels dits .CCC. florins e de les mesions d'aquén³¹ feytes e fahedores per la dita rahó. Et lo dit en Jacme Juneda, lo qual present ere en lo dit consell, dix que reebie e acceptave del dit consell lo dit libre de peyta a collir e plegar per preu dels dessus dits .DCCCv. sous e donar los dits principals obligats, e per seguretats dels .CCC. florins d'or damunt dits liurar al dit síndich les claus del dit celler de oli d'ací a la dita festa de sent Johan Bapista primervinent. Et si d'ací a la dita festa de sent Johan no hauré tornats e pagats al dit síndich los dits .CCC. florins, per cascun dia passada la dita festa, ésser encorregut en pena de deu sous, e res no menys que en lo dit oli \puxe ésser feta execució,/ e a menys falliment del dit oli³² en los altres béns meus realment e de feyt, tota solemnitat de fur e de dret apart posada segons que és acostumat per drets e regalies del senyor rey, prorogan juredicció en lo dit síndich e jurats per la ^{||21v} dita rahó. Et del dit libre de peyta fer e fermar carta ab totes aquelles clausules e seguretats neccessàries e oportunes segons tenor e continència dels capítols de la dita peyta. Et totes altres coses complir e ensiguir que segons los dits capítols fer sie tengut e obligat. \Et no res menys volch e atorga que si penes d'ací avant seran acusades a la dita vila/³³ per los creadors contenguts en los capítols de la dita peyta o per qualsevol de aquells, o porters, \procuradors/ e misatges seran trameses \a la dita vila/ de pagar de sos propis béns les dites penes e lo salarii dels dits porters, procuradors e missatges e

¶ ²⁹ Possible error de l'escrivà, ja que març trenca l'ordre cronològic del llibre. Segurament es refereix al divendres 10 d'abril. ¶ ³⁰ Errada

del notari per atorgament. ¶ ³¹ Ratllat: *fahen*. ¶ ³² Ratllat: *puxe ésser feta execució*. ¶ ³³ Ratllat: *et per les dites coses per [...] e cumplidores obliga*.

totes altres mesions per la dita rahó fahedores. Et guardar de tot dan de les coses sobredites la dita vila e singulars de aquella. Et per totes les damunt dites coses e sengles per ell complidores, atenedores e servidores, obliga al dit consell tots sos béns mobles e seents on que sien, haüts e per haver.

¶^{22r} Ítem, fon acordat per lo dit consell que d'ací avant, enper totstemps³⁴ a profit e utilitat de la dita³⁵ vila e del plegador qui per temps serà del libre de peyta de la vila desús dita, que per los jurats de la vila damunt dita qui ara són o per temps seran, sie feyt córrer e subbastar lo dit libre de peyta ans de la festa de Nadal, e aquell liuren e hagen a liurar lo dia de Ninou. Et aquell a qui lo dit libre serà liurat a collir, puxe, \deje/ e haje a començar a collir lo dit libre de peyta cascun any lo primer dia de febrer per ço que sie complent a fer les pagues en los capítols feyts e ordenats de e per rahon de la peyta. Et si los dits jurats, \lo dit dia de Ninou lo dit libre de peyta liurar no faran,/ que perden lo salarii del juradesch de aquell any que seran jurats.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que en Pasqual Torner vaje <a> Adzeneta per haver e recaptar d'en Ramon Piquer .CCC. florins que per part sua són estats promeses prestar a la ¶^{22v} dita vila, franchs, d'ací a sent Johan Babtista³⁶ primervinent.

Die dominica, .III. die madii.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que per los jurats de la dita vila sie affermat e haüt Miquel Blanch, vehín de Borriana, per ésser saig de la vila desús dita com n'i haje gran minva e fretura. Et los justícia, jurats, mustaçaff, col·lectors de peyta, cequiatge e vedallers, no puxen ésser servits per la gran minva de saig que és en la vila sobredita com \non hic/ haje sinó solament en Berthomeu Manyes, per la manera que's mereix, ans per la dita rahó cascuns dels dits oficials e col·lectors estiguen en gran perill en sos officiis e administració, lo qual dit en Miquel Blanch lo dit consell ha entés que se'n vendrà a la dita vila per servir del dit officii de sagonia och encara de juglar si soldada \convinent/ per los dits jurats ¶^{23r} li serà donada. Et que'l dit³⁷ en Miquel Blanch servesque los dits jurats en cridar consells e fer tots altres manaments que per los dits jurats li seran manats, e axí matex servesque de sos esturments la dita vila en festes de Nadal, Pasqua Florida, Cinquagèssima, de sent Berthomeu, de la Assensió e del Corpus Christi en \totes/ professons franchament sens alcun salarii. Et que'l dit affermament sie feyt a dos anys primervinents, e que li donen de soldada per cascun dels dits dos anys cent sous, e vestir en los dits dos anys una vegada solament, asseguran-se de aquell al mills que puxen.

¶³⁴ Ratllat: a declaració. ¶³⁵ Duplicat: dita.

¶³⁶ Ratllat: tro per tot lo mes de maig. ¶³⁷ Ratllat: que·ls dits jurats.

Die sabbati, .IX^a. die madii.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de Vila-real, fon acordat en lo dit consell que en \reverència/³⁸ de Nostre Senyor Deus, e per relevar scàndells e perills, e per axí matex per conservar bona amistat e vehinatge que sobre ||^{23v} lo contrast e divissió que és entre³⁹ lo noble en Rodrigo Diez, senyor de Artana e los moros de la vall de una part, et lo senyor de Betxí e los habitants en lo dit loch de Betxí \de la altra,/ sien trameses⁴⁰ per missatgers per part de la dita vila per tractar pau e concòrdia entre aquells, en Johan Pineda e en Pasqual Torner, e que aquells ensemps ab misatgers dels altres lochs de la Plana, com lo dit consell haje entés que missatgers dels dits lochs de la Plana sien elets per missaters per la dita rahó, facen e tracten sobre lo dit feyt segons que Nostre Senyor Deus los administrará, e que'l tracte dure dos dies tan solament.

Ítem, acordà lo dit consell que al síndich sien preses en compte de data deu sous, los quals se són perduts ||^{24r} e bescomptats en les quantitats que per los jurats foren prestades als atzemblés qui anaren ab los senyors rey e duch com partiren de València.

||^{24v} (en blanc)

||^{25r} Nos,⁴¹ en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós en⁴² Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a l'honorat en Pere Dezvall, tresorer del molt alt senyor rey, vint e cinch mille sous reals, los quals la dita vila al dit molt alt senyor rey ha a donar per composició e avinença feta per part de la dita vila ab lo dit senyor rey \e ab lo dit son tresorer,/ de e per rahon de aquells .XL. mil sous que'l damunt dit senyor rey demanave a la vila damunt dita. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament ||^{25v} scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. dies del mes de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX. dos.

Nos, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder, en Pasqual Torner e en Francesch Martí, jurats etc. manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a l'honorat en Bernat de Bonastre, protonotari del molt alt senyor rey, per dret de sagell de un privilegii o concessió feta e atorgada per lo dit senyor rey a la dita vila de les inposicions a cinquanta anys, mil cent quatre sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.*

¶³⁸ Ratllat: *honor*. ¶³⁹ Ratllat: *los moros*. ¶⁴⁰ Ratllat: *missatgés*.

¶⁴¹ A partir d'ara, si no indiquem altra cosa, en tots aquests albarans de manament apareix al marge esquerre la paraula: *factum*. ¶⁴² Ratllat: *que*.

¶^{26r} Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Francesch Bisbals, scrivà del senyor rey, per diverses treballs que ha sostenguts en la cort del senyor rey en alguns negociis de la dita vila sobre lo feyt de la demanda que'l dit senyor rey fahie a la vila desús dita, de quaranta mil sous, cinquanta-cinch sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets ¶^{26v} al discret en Berthomeu de Vilalba, notari de la ciutat de València, per son salarii de reebre e fer los encartaments dels .MD. sous censals que vós, dit síndich, havets venut a l'honrat n'Aznar Pardo de la Casta, cavaller habitador en la dita ciutat de València, sexanta-sis sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a l'honrat micer Aymerich Donat, hereu de la dona na Saurina, mare sua, habitador en la ciutat de València, per rahó e preu de .CCC. sous censals que de aquell havets comprat per a ops de la vila desús dita. Et los quals ¶^{27r} la dita vila li fahie cascun any de cens mort en la festa de santa Eulàlia, tres mil sis-cents sous reals. \Et cent sous deguts de cens tro en lo dia de la compra, compta prorata./ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Ramon Martell, notari de la ciutat de València, per son salarii de reebre e fer la carta de revenda dels .CCC. sous censals que vós, dit síndich, havets comprat, quitat e reemut del honrat \micer/ n'Aymerich Donat, de la dita ciutat, \au-los de la dita vila,/ e per la àpocha del preu, onze sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno etc. .LXXX°. secundo.*

¶^{27v} Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Pere Moster, notari de la vila de Castelló, per rahon de ordenació de una carta de \venda/ per vós, dit síndich, feta⁴³ de mil sous censals a l'honrat n'Arnau de Vilarnau, e per aquell a·n Bernat Cabeça com a procurador seu, de la dita vila de Castelló, la qual ordenació lo dit en Bernat Cabeça volch que fos feta de la dita carta per lo dit en Pere Moster, com en altra manera no volgués fer la dita compra, \onze sous reals./ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de juny *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos,⁴⁴ en Guillamó Scuder, en Pasqual Torner e en Francesch Martí, jurats de Vila-real ¶^{28r} manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Domingo Martí per son salarii de portar a València, \e a vós dit síndich com/⁴⁵ erets per missatger de la dita vila en la dita ciutat, lo sindicat que'l consell havie feyt e fermat sobre la venda dels .MD. sous censals que foren venuts per vós⁴⁶ com a síndich \dessús dit/ a mossén n'Aznar Pardo, sis sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVI. de juliol *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos, en Pasqual Torner, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Domingo Bonet, maestre de la obra del mur de la dita vila, doents sous reals ¶^{28v} romanents a aquell a pagar de aquella quantitat que la dita vila li és tenguda donar e pagar en diners, ultra la primícia a cinch anys, per a ops de la obra del dit mur, segons que en carta pública reebuda per lo discret en Jacme Cortés, notari, és larguament contengut, és a saber de la paga del cinquén e derrer any. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXIX. del dit mes de juliol *anno etc. .LXXX°. secundo.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner e en Berenguer Pellicer, tinent loch d'en Guillem Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Johan Piquer, saig e corredor públich de la cort de la vila damunt dita, setanta-tres sous reals, per les rahons

¶⁴³ Ratllat: *a ops de la dita vila.*

¶⁴⁴ Al marge esquerre, ratllat: *albarà de paga.*

¶⁴⁵ Ratllat: *a·n Pasqual Torner, qui.*

¶⁴⁶ Sobre línia: *per vós.* A sota, ratllat: *pel dit en Pasqual Torner.*

sigüents, ço és, quaranta sous per rahon de la soldada del any present e dejús scrit que per los jurats del any proppassat li fon promessa per cridar consells e per fer los manaments ¶^{29r} nostres, la qual soldada per lo consell és estat acordat que li sie anticipada per vós, dit síndich, segons que per notament del dit consell feyt a VII dies del present mes de setembre se demostre. Et trenta-tres sous per rahon e preu de una trompeta que de aquell, per manament del dit consell, per vós és estada comprada a obs de la vila \desús dita./ En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .IX. dies del mes de setembre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.*

Nos, en Guillamó Scuder e en Pasqual Torner, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, \major de dies,/ síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Ramon de Clayrà, porter del senyor rey, per alguns servis que ha feyts a la \dita/ vila, en sobreseure en les .XXX^a v. atzembles que l dit senyor rey demanave a la damunt dita vila, \alcuns dies per ço que l dit senyor rey per la desús dita del dit feyt, fos suplicat per la dita rahó, /⁴⁷ onze sous reals, los quals per lo consell graciosament ha manat que li sien donats. En testimoni de veritat faç-vos fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XII. de octubre, *anno a Nativitate Domini .M^o ¶^{29v} CCC^o LXXX°. secundo,* e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Nos, en Pasqual Torner e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Arnau Ayç per son salarii de .IIIIe. jorns que, com a missatger de la dita vila, és estat entre anar a València, estar e tornar, per mitigar de les .XXXV. atzembles que l senyor rey demanave a la vila desús dita per anar a les corts, les quals entenia Deus volent celebrar en lo loch de Gandessa, trenta-dos sous reals a raó de .VIII. sous per cascun dia, com al dit for li u fos promès donar per lo dit consell, per ço com no trobaven nengú que y volgués anar. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari scrivà nostre, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XI. de octubre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.*

Nos, en Pasqual Torner e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita ¶^{30r} vila, que paguets a n Domingo Pelegero, per son loguer o salarii de portar a València als deputats del General del regne .XIIII. lliures, .XIX. sous, .X. diners, mealla,

¶⁴⁷ Enmig d'aquesta línia sobreescrita també està ratllat: *per la dita rahó, per de la vila.*

pertanyents pagar a la dita vila en lo do o proferta feta per lo dit General al senyor rey en les corts últimament celebrades en lo loch de Monçó, segons que en una letra tramesa per los dits deputats als justícia \e/ jurats de les viles de Morella, Castelló, Vila-real e Borriana que *datum fuit Valencie, .XXVII^a. die Septembris anno inffrascripto*, les dites coses e altres larguament són contengudes, és a saber, per dos jorns a raó de .III. sous per cascun jorn, .VI. sous. En testimoni de la qual cosa manam-\vos/ fer lo present albarà de manament scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà nostre, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XI. dies del mes de octubre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX II.

Nos, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder e en Pasqual Torner, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita ¶^{30v} vila, \que paguets/ a'n Bernat Miquel, scrivà e secretarii del senyor rey, per una letra de pregàries que'l dit senyor rey, a supplicació⁴⁸ e instància nostra, tramès al senyor duch que donase [...] per escusada [...] ⁴⁹ de les atzembles que li⁵⁰ demanave⁵¹ com ja, segons son poder, la vila sobredita servís de atzembles al dit senyor rey en lo viatge que de present fahie ve<r>s Catalunya, deu sous, tres diners reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà nostre, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon dimecres a .XXII. de octubre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo*.

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Ayç,⁵² per son salarii de portar a València al senyor ¶^{31r} duch una letra que'l senyor rey li trametie de pregàries que de les atzembles que demanave a la dita vila, tingués la dita vila per scusada com ja servien al dit senyor rey de tantes atzembles que ere massa, sis sous reals, per los quals nos som avenguts ab lo dit n'Arnau. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a XXIII de octubre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo*.

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Pere d'Oliva, notari de la ciutat de València, per son salarii de .VII. jorns que ha estat en la dita vila entre

¶⁴⁸ Ratllat: *a instància*. ¶⁴⁹ Algunes paraules de difícil lectura. ¶⁵⁰ Ratllat: *dit senyor duch*.
sobre línia i altres ratllades, molt gargotejades, ¶⁵¹ Ratllat: *a la vila desús dita*. ¶⁵² Ratllat: *síndich*.

venir de València, estar e tornar a la dita ciutat, per reebre testimonis [de pa]rt de la dita vila sobre la qüestió que's mena [entre] la vila damunt dita e en Jacme Sent I-^{31v}larii per rahon del regadiu nou, davant l'onrat micer Berenguer Gallach, comissarii per lo senyor duch en lo dit feyt assignat, setanta sous reals, és a saber a raó de deu sous per cascun dia. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXVII°. de octubre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.*

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Pere d'Oliva, notari de la ciutat de València, en paga e solució de les scriptures e esecucions per aquell reebuts e reebudes per part de la dita vila sobre lo pleyt e qüestió que en Jacme Sent Ilari, de la dita ciutat de València, ha proposad e mogud⁵³ contra la dita vila per rahon del regadiu nou, davant l'on[rat] micer Berenguer Gallach, comissari [per lo sen]yor duch en lo dit feyt assignat, ^{32r} quaranta sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXVII°. de octubre *anno etc. .LXXX°. secundo*, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder e Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a l'honrat micer Pere Pastor, advocat de la dita vila, cent sous reals los quals la dita vila li done cascun any mentre al consell plàcia, en dues pagues \de pensió/ per rahonar e advocar los feyts e negociis de la vila sobredita, la darrera de les quals pagues fi[ní] en lo mes de octubre present. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXVII°. de octubre *anno etc. .LXXX°. secundo*, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder, ^{32v} en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Arnau d'Alós per son loguer de dos jorns que és estat entre anar a València a n Bertran Pastor, de casa del senyor duch, estar e tornar, ab una letra nostra sobre lo feyt de les atzembles que'l dit senyor duch demanave a la dita vila, sis sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà nostre, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. dies del mes de novembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX°. dos.

¶ ⁵³ Inicialment hi ficava *proposada e moguda*.

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets ¶^{33r} a·n Bernat Arnau, fiscal, e a·n Bernat Pujalt, notari de la vila de Castelló, per son salarii de un jorn que, a pregàries nostres, aturaren en la dessus dita vila de Vila-real après que hagren feta presentació al justícia \e a nos, dits/ jurats,⁵⁴ de una carta del senyor duch en la qual *in effectu* ere contengut que·l dit senyor manave al dit justícia \e a nos,⁵⁵ que de feyt tornassen lo molí Nou sots pena de .M. florins, o si justes rahons havien per què tenguts no·n fossen, que dins dos jorns les haguésem posades davant l'onrat micer Bernat Dezpont, o lochtinent de dispenser del dit senyor duch⁵⁶ per ço que pus ivaçosament haguérem tresllat de la dita carta e presentació, e que·l consell pus sàviament pogués acordar e delliberar en lo dit feyt, et axí matex per les scriptures de la dita presentació \havem acordat ésser per vós pagats/ onze sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer etc.

Feyt fon a .XV. de deembre *anno etc. .LXXX°. secundo.*⁵⁷

¶^{33v} Nos, en Francesch Martí, en Pasqual Torner, menor de dies, e en Bernat Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Francesch Ballester, sacristà major de la ecclésia de la vila desús dita, los quals lo consell graciosament ha acordat e manat que li sien donats en ajuda de comprar alguns vestiments necessaris a la dita ecclésia, cinquanta florins d'or. En testimoni de la qual cossa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XI. dies del mes de janer del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX III., e sagellat ab lo nostre sagell secret

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Bernat Desjonquer, lochtinent de procurador del senyor duch, per rahó de alcunes comparacions e rahons que ha reebudes e meses en pública forma les quals vós, dit síndich, havets posades davant los honrats micer Bernat Dezpont e en Pere Ermen-¶^{34r}gau, lochtinent de dispenser del dit senyor duch, per lo feyt del molí Nou que·l dit senyor manave tornar, \vint-dos sous./ En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .IIII. de deembre l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX. dos.

¶⁵⁴ Ratllat: *de la damunt dita vila*. ¶⁵⁵ Ratllada la forma en plural, ratllat: *jurats*. ¶⁵⁶ Ratllat: *et*. ¶⁵⁷ Part inferior del full, escrit amb posterioritat i ratllat amb una línia corba, de difícil lectura

per estar trencada la dita part inferior, «*die Sabbati, .XI. ianuarii, anno et. .LXXX°. tercio*. En Bernat Scuder, en Francesch Martí, e en Pasqual Torner, jurats manam al dit síndich [...] [...]».

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Jacme Pedrinyà, \trenta-sous reals/ per son salarii de .VI. jorns que, com a missatger de la vila desús dita ensemps ab vós, dit síndich, és estat entre anar a València, estar e tornar, per posar rahons e per fer fe de un privilegii davant l'onrat micer Bernat Dezpont, promovedor del senyor duch, de e per rahon de una carta del dit senyor duch, la qual nos fon presentada per lo fiscal de Castelló, en la qual *in effectu* lo dit senyor \duch/ nos manave que de feyt tornassem lo molí nou, o si justes rahons haviem que, dins dos ^{34v} jorns après presentació de la dita carta, haguéssim posades aquelles davant lo dit honrat micer Bernat o davant lo seu dispenser. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VIII. de deembre del any etc. .M CCC LXXX. dos.

Nos, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder, en Francesch Martí e en Pasqual Torner, menor de dies, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat n'Aznar Pardo de la Casta, \cavaller,/ ⁵⁸ de aquells .MD. sous reals que la vila damunt dita li fa de cens mort cascun any en dues pagues, ço és de la primera pagua que finí lo derrer dia de noembre del any davall scrit proppassat, set-cents cinquanta sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de deembre *anno etc. .LXXX°. secundo.*

^{35r} Nos, en Bernat Scuder, en Francesch Martí, en Guillamó Scuder e en Pasqual Torner, menor de dies, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Domingo Lucha, Domingo Juncós, Macià Losella e Jacme Rovira, juglars, ⁵⁹ trenta sous reals, los quals lo consell ha acordat e tengut en bé que graciosament los sien donats e per vós pagats, per ço com han servit la vila sobre dita ab lurs sturments de festes de Nadal. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. dies de jener *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, menor de dies, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Arnau Ayç, déhuyt sous reals per son salarii de tres jorns que, com a missatger de la dita vila,

¶ ⁵⁸ Ratllat: *los quals la dita vila li fa de cens mort.*

¶ ⁵⁹ Ratllat: *los quals.*

és estat entre anar a València, estar e tornar, per pregar e supplicar lo molt honrat ¶^{35v} n'Aznar Pardo, \portanveus/ de governador del regne de València, que li plagués tenir per escusada la dita vila de la host que demanave per anar a Xelva, o per mitigar aquella tant com pogués. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXXI. dia del mes de jener *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Anthoni Guasch, notari, vint-cinch sous, \los quals/⁶⁰ pertanyen pagar a la \dita/⁶¹ vila de cens cascun any en la festa de sent Johan Babtista, de aquella quantitat que la vila damunt dita és tenguda e obligada per alguns singulars de la dita vila a'n Serrana, *quondam* vehín de Atzeneta, et los quals dits .XXV. sous són de la festa de sent Johan prop passada. Ítem, li paguets d'altra part dotze diners entre port e cautela fahedora de la damunt dita quantitat. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XII. de febrer *anno etc. .LXXX°. tercio.*

¶^{36r} Nos, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e procurador del consell e universitat de la dita vila, que paguets a'n Jacme Cortés, notari, vint-cinch sous reals los quals per los discrets en Miquel Marçal, en Domingo Aragonés e en Marcho de Calaceyt, notaris, de voluntat nostra e del dit en Jacme Cortés, li són estats tatxats e ajugats per \ metre en pública forma una/⁶² sentència, e declaració de aquella, \pertanyents pagar a la dita vila,/ que per lo dit en Jacme fon reebuda \per vigor de un/⁶³ compromés feyt e fèrmat entre en Jacme Juneda com a síndich de la vila desús dita de una part, e los perçonés *olim* del molí Nou de la part altra, en poder dels honrats en Johan Pineda e en Pere Colomer, axí com en àrbitres arbitradós e amigables composadors per les dites parts comunament elets.⁶⁴ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. de febrer *anno etc. .LXXX°. tercio.*

¶^{36v} Nos, en Francesch Martí, en Pasqual Torner e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Garcia Ferrandis, porter de la ínclita infanta na

¶⁶⁰ Ratllat: *que*. ¶⁶¹ Ratllat: *dessús dita*. ¶⁶² Ratllat: *scriptures de un compromés*. ¶⁶³ Ratllat: *en forma pública, lo qual, fou*. ¶⁶⁴ Ratllat: *per vigor del qual fon pronunciada sentència e declaració de aquella*.

Yolant, del molt alt senyor inffant en Johan,⁶⁵ del molt alt e excel·lent senyor rey primogènit e general governador, e⁶⁶ \per lo dit senyor inffant comissarii/ a les coses dejús scrites diputat, cent sexanta-sis sous .VIII. diners, los quals a la dita vila pertanyen pagar en les kalendes de jener prop pasat per cena de absència al dit senyor infant pertanyent per rahon de la general governació. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. de febrer *anno etc.* .LXXX°. *tercio*.

Nos, en Francesch Martí, en Bernat Scuder, en Pasqual Torner e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Bernat Aymar, Domingo Périç e Ramon Girvet, ¶^{37r} guardians del terme de la vila desús dita en l'any present e dejús scrit, de aquells .LXXV^a. sous que a cascú dels dits guardians per nos foren e són estats promeses donar per llur soldada de guardar lo dit terme a un any primervinent, segons que en carta pública reebuda per en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXIX. de giner és contengut, cent trenta-cinch sous, és a saber a cascú de aquells .XLV. sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de febrer del any etc. .M CCC LXXX III.

Nos, en Bernat Scuder, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Cortés e en Francesch Ballester, comptadors per los consell de la dita vila assignats a reebre los comptes d'en Arnau Ayç, síndich, e d'en Jacme Juneda, peyter en l'any proppassat, per llur salarii de reebre e difinir lo compte del dit n'Arnau Ayç, síndich, qua-¶^{37v}ranta sous reals, és a saber, a cascú vint sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVI. de març del any etc. .M CCC LXXX III.

Nos, en Francesch Martí e en Bernat Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Jacme Vives, notari de la ciutat de València, cinquanta sous reals de aquells cent sous que la dita vila li done cascun any \de pensió/ mentre al consell plàcia, per procurar los feyts e negociis de la vila desús dita en la dita ciutat de València, és a saber, en dues pagues del any \segons que per notament del dit consell feyt a .XVII°. de octubre *anno proxime preterito* clarament appar./ Et los quals dits cinquanta sous són de la primera paga o solució fahedora de la dita pensió.

¶ ⁶⁵ Ratllat: *primogènit*.

¶ ⁶⁶ Ratllat: *comissari*.

En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de març del any etc. .M CCC LXXX III.

||^{38r} Nos, en Francesch Martí, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Jacme Pedrinyà, per son salarii de cinch jorns que com a missatger de la vila desús dita és estat entre anar a Tortossa, estar e tornar, per possar rahons contra una letra \de vet/ del vicarii general, la qual fon inpetrada per lo rector de la dita vila per rahon dels .XXX. florins, e .CXX. sous d'altra part, que havie pagats en los vestiments de la ecclésia, los quals requerie e demanave a nos, dits jurats, que li deguésem restituir e tornar per ço com los dits vestiments no eren estats comprats segons que ell los volie, e axí matex per haver e recaptar del tresorer del senyor rey letra executòria sobre lo feyt dels .II. mil .DCCLXXII. sous .VI. diners censals d'en Pere Dezvalls, quaranta sous reals a raó de .VIII. sous per cascun dia. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXIII. de març *anno etc.* .LXXX°. *tercio*.

Eodem die,⁶⁷ manaren Bernat Scuder, Guillamó Scuder e Pasqual Torner al síndich que [...] florins que'l consell ha acordat que sien donats als atzemblés en ajuda, ço és, a cascun [d'ells] [...].

||^{38v} Nos, en Pasqual Torner, en Bernat Scuder, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats etc. manam a vós, en Pasqual Torner, síndich etc. que paguets al honrat en Pere Johan, regent la deputació e claveria del General del regne de València per l'onrat en Jordi Johan, los quals pertanyen pagar a la dita vila en aquelles .DCCXCVI. lliures, .XI. sous, .I. diner, que per los deputats del dit regne en lo mes de setembre fon feyt compartiment entre les universitats reals e lochs del braç de les ciutats e viles reals del dit regne, de la proferta que per lo General del regne dessus dit fon feta al senyor rey en les corts celebrades últimament en lo loch de Monçó, segons que per letra dels damunt dits deputats a nos tramessa que *datum fuit Valencie, .XXVII^a. die septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo*, clarament pot ésser vist. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XX. dies del mes de octubre *anno etc.* .LXXX°. *secundo*.

¶⁶⁷ Text afegit en la part inferior del full, perdent-se part de les paraules.

||^{39r} Nos, dits jurats manam a vós, dit en Pasqual Torner, síndich etc. que paguets al honrat en Pere Johan, regent la deputació e claveria del General del regne de València per l'onrat en Jordi Johan, mil cent quaranta-huyt sous, \.VI. diners/ reals pertanyents pagar a la dita vila en aquelles tres mil cinquanta-tres lliures .VIII. sous, .XI. diners, mealla, que per los deputats del dit regne en la fi del mes de jener fon feyt compartiment entre les universitats de les ciutats e viles reals del dit regne, de la proferta que per lo General del regne damunt dit fon feta al senyor rey en les corts últimament celebrades en lo loch de Monçó, segons que per letra dels damunt dits deputats a nos tramessa, la qual fon donada en València a .VIII. d'octubre del any \proppassat .M CCC LXXXII.⁶⁸ clarament appar. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXI. dia del mes de febrer *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Bernat Scuder e en Guillamó Scuder, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pasqual Exemeno, Johan Igual e Domingo Vidal, guardians del terme de la dita vila en l'any ||^{39v} proppassat, noranta sous reals, és a saber a cascú .XXX. sous, los⁶⁹ quals los resten a pagar de aquells .CCXXV. sous que per los jurats del dit any proppassat los foren promeses donar de soldada per ésser guardians, segons que en carta pública reebuda per en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà de nos, dits jurats, és contengut. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà, scrit de mà del dit en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de jener *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Bernat Scuder, en Francesch Martí e en Guillamó Scuder, jurats etc. manam a vós, en Pasqual Torner, síndich etc. que paguets a'n Pasqual Torner, menor de dies, jurat e companyó nostre, per son salarii de règer lo officii de juradesch, cinquanta sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà, scrit de mà del dit en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. d'abril *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Pasqual Torner, menor de dies, en Guillamó Scuder e en.⁷⁰

||^{40r-42v} (en blanc)

||^{43r} Als honrats e discrets los justícia e jurats de la vila de Borriana o a lurs loch-tinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber en lo present dia de huy *data* de la present, ésser comparegut denant nos en Domingo Reus,

¶⁶⁸ Ratllat: *dejús scrit*. ¶⁶⁹ Duplicat: *los*. ¶⁷⁰ Inacabat. Sembla que falta algun full.

vehín nostre, dient e affermant denant nos que vós \la/⁷¹ havets feyt pe<n>orar⁷² per ço com té \major suma/⁷³ de cabeces de porchs \en vostre terme/ que tenir no deu, segons vostres stabliments⁷⁴ que per la \dita/⁷⁵ rahó és encorregut en certa pena,⁷⁶ cominan e menaça aquell que per cascuna vegada que ultra⁷⁷ \forma dels dits stabliments/ li seran atrobats porchs \en vostre terme,/ li farets pagar la dita pena, de la qual cosa som fort meravellats⁷⁸ car sabets bé e ser<t>s^{43v} que ls⁷⁹ vehins de Vila-real no poden ésser restrets dins vostre terme a tenir certes cabeces de bestiar,⁸⁰ per⁸¹ \què us/ pregam nos que us plàcie per bonea nostra⁸² conservar bona admistat e vehinatge entre vós e nos, feu restituir e tornar al dit en Domingo Reus, vehín nostre, la penyora que per la dessus dita rahó feta li havets. No res menys, vos plàcia^{44r} d'aquí avant no⁸³ voler fer ne consentir senblants greujes ésser feyts a vehins nostres. En altra manera, si contrafeyt serà, ço que no creem, molt greuje serà, certifficam-vos nos no podem defallir en deffendre e sostenir nostres vehins en son dret e en sa justícia, hauríem a procehir el dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Conexerets nos ésser aparellats tota vegada vostres justes requestes ensequir.

Datum in Villaregali, quarta die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.

Die veneris, intitulata .XVIII^a. die iulii, anno a Nativitate Domini Millesimo .CCC^o LXXX°. secundo.

Davant los honrats n'Anthoni Guasch, tinent loch del honrat en Bernat Ros, batle de Vila-real, en Guillamó Scuder e en Francesch Martí, jurats de la dita vila, comparech en Pasqual Exemeno, guardià^{44v} del terme de la vila desús dita. Et dix als dits honrats batle e jurats si haver atrobat .XVIII. cabeces bovines d'en Domingo Ramo, vehín de Mora del Sol de Terol, en lo figueral d'en Berthomeu Perdigó, menjan e pexen per lo dit figueral, e axí que, per conservació del dret de la senyoria e de la universitat de la dita vila,⁸⁴ notificave les dites coses. Per què los dits honrats batle e jurats, entessa la relació del dit guardià, en continent e de feyt manaren al dit guardià que anàs a les dites cabeces bovines e que prengué e penyoràs una cabeça de aquelles, e que la tingués de manifest tro per aquells fos vist e regonegut lo dit feyt, en manera⁸⁵ que'l dret de la senyoria e de la dita universitat romangués salvu e conservat.

¶ ⁷¹ Tal volta error, en lloc de *li*. ¶ ⁷² Ratllat: *aquell*. ¶ ⁷³ Ratllat: *mes*. ¶ ⁷⁴ Ratllat: *cominan e menaça la aquell que per cascuna vegada*. ¶ ⁷⁵ Ratllat: *qual*. ¶ ⁷⁶ Ratllat: *per cascuna cabeça de porch que té ultra la forma dels dits vostres stabliments*. ¶ ⁷⁷ Ratllat: *la dita*. ¶ ⁷⁸ Ratllat: *que per la dita rahó vós agreujets, inquietets ne amolestets los vehins nostres*. ¶ ⁷⁹ Ratllat: *que en la població que fon feta de Vila-real en vostre terme per lo molt alt senyor*

rey en Jacme, de bona memòria, fon atorgat per lo dit alt senyor rey. ¶ ⁸⁰ Ratllat: *perquè alguna ordenació o estatut en prejuhi de la universitat de la dita vila de Vila-real ne dels vehins e habitants en aquella per vós no pot ne deu ésser feta toquant los aemprius del dit terme*. ¶ ⁸¹ Ratllat: *tal*. ¶ ⁸² Ratllat: *sevar lo privilegii de la dita població e per conservació de*. ¶ ⁸³ Ratllat: *consentir*. ¶ ⁸⁴ Ratllat: *sa lealtad*. ⁸⁵ Ratllat: *com, ne per qual*.

Et encontinent, lo dit guardià, haüt lo dit manament, anà a les dites cabeces bovines e près en penyora una cabeça de aquelles, la qual confessà tenir de manifest per dits batle e jurats.⁸⁶

Et a poch instant, en aquell dia matex, comparech davant los dits honrats batle e jurats lo dit en Domingo Ramo e, en paga e satisfacció de la dita cabeça penyorada, donà e deliurà als dits batle e jurats .VI. florins, pregan e supplican a aquells que en lo dit feyt li vullen fer gràcia e mer[cè] [...] ^{43v-44r} ne haver aempriu alcú en aquell, sinó tan solament menant les dites vaques per vendre aquelles a mercat. Et de feyt, los dits batle près a sa part dels dits .VI. florins, .III. florins. Et los jurats altre florí, dels quals feren les pagues e de[...]ment sigüent: primo, als guardians, .III. sous; ítem al scrivà, .XIII. diners. Del romanent se retench lo dit batle a dret de senyor, .I. florí. E lo romanent [...] Domingo Ramo, e de aquells li fon feta [...].

^{45r} Als honrats e discrets los batle, justícia e jurats del loch de Borriol o a qualsevol d'ells als quals la present pervendrà, o a lurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber en lo dia *data* de la present ésser comparegut denant nos en Domingo Romeu, vehín nostre, affermant denant nos que ell, vinent \camí caminan per lo camí Real per loch acostumat/ ab un ramat de bestiar cabriu que havie comprat en Benaçal poch dies són passats, \com/⁸⁷ fos als entreforchs dels camins⁸⁸ qui se fronten dins vostre terme, prop l'ostal d'en Verdú, \ell girà/ per lo camí Real qui va a Castelló⁸⁹ lo dit bestiar [...] per abeurar aquell a una aygua \o abeurador/ que és en lo dit camí, en \un/ barranch o riu qui traverse lo dit camí, a un treyt de ballesa poch més o menys dels dits entreforchs. Et abeurat lo dit bestiar, de feyt \girà e tornà aquell/ per lo dit camí matex⁹⁰ al camí Real \qui passe per lo dit loch de Borriol e/ ve vers la dita vila de Vila-real, sens⁹¹ alcun dan que no fahia. Vós dits ^{45v} batle, justícia, jurats, e lo guardià del vostre terme, per manament de vosaltres no volén servir al dit vehín nostre la carta de franquea la qual a vull vós fon demostrada, e la qual franquea a nos e a tots los vehins e habitants de Vila-real e de son terme per lo senyor rey e altres predecessors seus és estada atorgada e conffirmada, contra forma de la dita franquea en lo dit camí Real penyoràssets e hajats penyorat o feyt penyorar al dit \vehín/⁹² nostre .VII. cabeces del dessus dit bestiar,⁹³ ço que de justícia fer no podíets ni devíets. Per tal, instant e requirent lo dit vehín nostre, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, encontinent e de feyt, tornets e restituiscats o tornar e restituir

¶ ⁸⁶ El document continua amb sis línies en la part inferior del full, però també amb altres quatre línies als fulls 44r i 43v, quedant l'última línia il·legible per trencament del paper. ¶ ⁸⁷ Ratllat: *camí caminan*. ¶ ⁸⁸ Ratllat: *reals*. ¶ ⁸⁹ Ratllat: *ell girà*. ¶ ⁹⁰ Ratllat: *tornà lo*

dit bestiar. ¶ ⁹¹ Ratllat: *dan*. ¶ ⁹² Ratllat: *guardià*. ¶ ⁹³ Ratllat: *dient e al·legant que pus per lo camí Real qui va a Castelló lo dit bestiar ere estat girat, que depuis no podie ni devie ésser tornat atràs al altre camí, que per la dita rahon avieü penyorat o [...]*.

façats al dit ^{¶46r} vehín nostre, les dites .VII. cabeces de bestiar que vós, dits batle, justícia, jurats o lo guardià del \dit/ vostre terme, per manament de vosaltres, li havets penyorat,⁹⁴ ensemps ab totes les mesions per ocasió de les dites penyores fetes e fahedores. Et no res menys, servets e servar façats al dit en Domingo Romeu e a tots altres vehins nostres, lurs franquees e libertats, àls si contra les dites coses o qualsevol de aquelles farets o atemptarets fer, ço que no creem, nos, qui no podem ne devem deffallir en deffendre e sostenir nostres vehins en son dret e en sa justícia, procehirem el feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Conexerets nos ésser aparellats tota vegada vostres justes requestes enseguir.

Datum in Villaregali, prima die septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.

^{¶46v-47r} (en blanc)

^{¶47v} Als honrats e discrets los batle, justícia e jurats del loch de Borriol o a qualsevol d'èls als quals la present pervendrà, o a lurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber haver reebuda una letra vostra responsiva de una letra per nos a vós tramessa a instància e requisició d'en Domingo Romeu, vehín nostre, per rahon de .VII. cabeces de bestiar cabriu que \per/ vós o per los guardians del vostre terme,⁹⁵ camí caminant en lo camí Real sens dan que no fahie, li foren preses e penyorades, en la qual letra vostra nos fahiets saber *in effectu* que per ço com lo dit en Domingo Romeu no menave son bestiar cap avant \per on devia anar,⁹⁶ ans, abeurat, lo⁹⁷ tornà atràs. Et com sia pràctica e longua usança si bestiars estranys seran atrobats en térmens d'alcunys usan los térmens en alguna manera, no anant camí caminant cap avant, que són penyorats e poden ésser penyorats .VII. e .XIII. justament segons lo present cars és. Et axí ho practicave e ho havem ^{¶48r} acostumat de fer, per què no enteneu haver agreujat al dit en Domingo Romeu, vehín nostre, contra justícia. Emperò que de aquest feyt nos voliets mils certifficar per ben de vehinar, per no fer tort ni greuje alcun, per què us hi aturau en⁹⁸ major acord e delliberació ab persones discretes e sàvies, havedor segons que totes les dites coses e altres en la dita vostra letra que *data fuit .II. die Septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo*, són larguament contengudes.

Per què senyors,⁹⁹ instant lo dit en Domingo Romeu, vehín nostre, vós, \en deute de justícia/, requerim e de part nostra pregam que, de feyt, vos plàcie restituir e tornar les dites cabeces \de bestiar/¹⁰⁰ per vós dits batle, justícia e jurats, o per lo guardià vostre, al dit vehín nostre preses e penyorades, salva honor de vosaltres, injustament, ensemps ab totes les mesions per ocasió de les dites penyores feytes e fahedores. En altra manera, si contra les dites coses o qualsevol de aquelles farets

^{¶94} Ratllat: *e feyt penyorar*. ^{¶95} Ratllat: *en lo c*. ^{¶96} Ratllat baix: *com*.
^{¶97} Ratllat: *dit bestiar en lo camí de Castelló, a son camí per hon devia anar*.
^{¶98} Ratllat: *acord*. ^{¶99} Ratllat: *vos requerim*. ^{¶100} Ratllat: *al dit*.

o atemptarets fer, ço que no creem, nos, qui no podem deffallir ne devem en defendre e sostenir nostres vehins en sa justícia, procehirem en lo dit feyt a exacció de penyores de vehins vostres e àlias, segons que per justícia serà fahedor. Et de nos, de aquesta rahó, altra letra no esperets.¶^{48v} Trobarets nos apparellats fer per vós totes bones obres, justícia migançant.

Scrita en Vila-real, a .XXI. de octubre *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. secundo.*

¶^{49r-50v} (en blanc)

¶^{51r} Dilluns, a .XXVI. de maig, partí en Pasqual Torner, síndich, com a missatger de la dita vila per anar a València per vendre .MD. sous censals a mossén n'Aznar Pardo, et per fer paga al tresorer del senyor rey dels .XXV. mil sous que la dita vila havie a donar al dit senyor rey; e de cent florins a'n Bernat de Bonastre, protonotari del dit senyor rey, per dret de sagell de la concessió de les inposicions. Tornà dilluns a .II. de juny.

Dimarts, a .X. de juny, partí lo dit en Pasqual Torner com a missatger e síndich de la dita vila \per anar a València/ per vendre a la dona na Angellina, muller *quondam* d'en Nicholau de Valliriola, de la \dita/ ciutat de València, .D. sous censals, e per quitar e reembre .M. sous censals que la vila fà a la dona na Francescha, muller *quondam* d'en Bonanat de Berga. Tornà del dit viatge disapte sigüent, a .XIII. dies del dit mes de juny.

Dimecres, a .XX. d'agost *anno etc. .LXXX°. secundo*, partí en Pasqual Torner com a missatger de la vila per anar a València sobre una letra del senyor duch que en Jacme Sent Ilarii presentà als justícia e jurats sobre ¶^{51v} lo feyt dels .CCCC. florins del molí Nou. Tornà disapte sigüent, a .XXIII. dies del dit mes d'agost.

Partí en Pasqual Torner per anar a Borriana per parlar ab los jurats de Borriana sobre lo feyt dels síndichs e procuradros que'l senyor rey demanave a Castelló, Borriana e Vila-real que fossen en Gandessa lo derer dia de setembre per ésser a les corts, les quals lo dit senyor rey entenie a celebrar. Divenres a .XII. de setembre, tornà *eodem die* a poch instant.

Partí n'Arnau Ayç per anar a València per mitigar ab lo majordom o atzembler del senyor rey de les .XXXV. atzembles que'l dit senyor rey demanave a la vila per anar a Gandessa a les corts, ço és dimecres a .XVII. de setembre. Tornà disapte següent, per lo maytí.

Partiren en Johan Pineda, en Pasqual Torner e en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per reverència al senyor rey e a la senyora reyna, qui eren en la dita vila de Castelló, dimarts a .XXI. de octubre. Tornaren aquell dia matex, gran nit.

¶^{52r} Dijous, a .XXVII°. de noembre, partiren en Pasqual Torner et en Jacme Pedrinyà per missatgers de la vila per anar a València per vigor de una letra del senyor duch presentada per en Bernat Arnau, fiscal de la vila de Castelló, als jurats de Vila-real, en la qual *in effectu* lo dit senyor manave als dits jurts que de feyt tornassen lo molí Nou, o si justes rahons havien, que dins dos jorns les haguessen posades davant micer Bernat Dezpont, o davant lo lochtinent de dispenser del dit senyor Duch. Tornaren dimarts sigüent, a .II. de deembre.

Dimecres, a .X. de deembre, partiren en Pasqual Torner, síndich, e en Francesch Ballester, sacristà, per anar a València com a missatgés de la dita vila per comprar los vestiments de la ecclésia. Tornaren disapte sigüent, dia de santa Lúcia, per lo maytí, a .XIII. de dit mes.

Digmenje, a .XXI. de deembre, partí n'Arnau Ayç com ¶^{52v} a missatger de la vila, elet per los jurats e alguns prohòmens de consell, per anar al governador a la ciutat de València per pregar e supplicar lo dit governador que li plagués tenir per escusada la ost de la dita vila, la qual manave anar sobre Xelva, o si escusar no la podie, per mitigar de aquella ço que pugués. Tornà dimarts sigüent, a .XXIII. del dit mes.

Dimecres, a .XVIII.¹⁰¹ de febrer, partí en Pasqual Torner per missatger de la vila per anar a València per fer paga als diputats del General de .LVII. lliures, .VIII. sous, .VI. diners pertanyents pagar a la dita <vila> de les .LXVIII. mil¹⁰² .DCCCC. lliures per tot lo General, donades e atorgades al senyor rey en les corts generals derrerament celebrades a Monçó, et per altres affers de la vila desús dita. Tornà dilluns sigüent, a .XXIII. dies del dit mes.

Dimarts, a .XVII. de març, partí en Jacme Pedrinyà per missatger de la vila per anar a Tortosa per dues rahons, la una per haver executòria de tresorer sobre lo feyt dels .II. mil .DCCLXXII. sous, .VI. diners d'en Pere Dezvalls; e [per] posar rahons contra una letra de vet tramessa per l'onrat ¶^{53r} en Johan de Caseres, vicari general de la seu de Tortosa, la dita seu vagant, inpetrada per lo rector de la dita vila, de e per rahon de .XXX. florins de una part e sis lliures de reals de altra, pagats per lo dit rector en los vestiments \sacerdotals per a ops de la ecclésia de la vila dessús dita,/ com demanàs la dita quantitat lo dit rector per ço com ell¹⁰³ \no ere/ estat demanat a la dita compra dels dits vestiments. Tornà disapte sigüent, a .XXI. de març.

¶¹⁰¹ Ratllat: *dijous a .XIX.*

¶¹⁰² Ratllat: *lliures.* ¶¹⁰³ Ratllat: *no fós.*

Partí en Pasqual Torner com a síndich e misatger de la dita vila, per anar Adzeneta per demanar e haver d'en Ramon Piquer .CCC. florins d'or que havie promés prestar a la dita vila tro per tot lo mes de maig primervinent. Disapte, a .XI. de abril. Tornà dilluns següent, a .XIII. del dit mes.

Partí en Guillamó Scuder, jurat, e n'Asensi Bonsom per anar partir les aygües del riu de Millars, a requesta dels jurats de Borriana. Divenres, a .XXV. de març. Tornaren *eodem die*.

Partí n'Asensi Bonsom per la dita rahó, dimarts ¶^{53v} sigüent, a .XXIX. de març. Tornà *eodem die*.

¶^{54r-v} (en blanc)

*M*anual de Consells

Núm. 2

(1383-1384)

||^{1r-v} (en blanc)

||^{2r} *Die iovis, .XXI. madii anno predicto.*

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que per los jurats sie parlat e pregat n'Anthoni Guasch, tinent loch de batle en la dita vila, que la calònia que demane a'n Romeu Bonet per rahon del delme dels rayms de les parres, les quals havie penjat en lo teginat e venut en part en minut, dels quals no havie notifficat ne donat delme, segons que per los compradors del dit delme ere estat affermat, ||^{2v} li plagués remetre e lexar, com per null temps des què la dita vila fon poblada, per semblant rahó delme no fos estat demanat ne pagat, e que no volgués metre mal costum ne ús en la dita vila. Et si lo dit batle lo dit feyt no volrà lexar, que en Johan Pineda vaje Almaçora e haje tresllat de la sentència per vigor de la qual lo dit delme és estat demanat, la qual se diu que és en lo dit loch d'Almaçora. E haüt lo dit tresllat, que sie vista e regoneguda la dita sentència, e si per aquella serà vist que'l dit delme dels rayms penjats e venuts deje ésser pagat \o notificat,/ que aquella sia servada bé que lo ús e costum sia en contrari. Et si serà vist que no deja ésser pagat \e notificat,/ o dupte en contrari per rahon dels dits ús e costum hi porà ésser feyt justament sens alcun càrrech e repressió, que'l dit feyt per justícia sia finit e determenat, et que a fer la dita determenació e declaració davant qui's pertangua sia per lo síndich de la dita vila lo dit feyt proseguit e menat a messió de la dita vila, en conservació e preservació del dret de aquella.

¶^{3r} *Die mercurii, .XXVII^a. madii.*

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que en Johan Pineda e n'Arnau Ayç vagen per missatgés de la vila al senyor rey per ésser a les corts les quals lo dit senyor rey entén tenir generals a tots los de la sua terra. Et per propossar en les dites corts molts e diverses greujes feyts a la dita vila e *signanter* sobre la transportació que's diu que'l senyor rey ha feta [de la] dita vila en lo noble en Pere de Centelles, per al·legar endeffensió dels privilegis de la vila dessus dita tot ço que a la dita deffensió se pertangue.

Enaprés, dilluns primer dia de juny del dit any, lo consell acordà que'l dit en Johan Pineda, per stalvi de mesió, vaje a les dites corts, e que haje per son salarii cascun dia, .i. florí. Ítem fon acordat per lo dit consell que'l dit en ¶^{3v} Johan Pineda, ans e primerament que nos peresque per anar a les corts, vaje a València per pregar lo consell de la ciutat que'ls plàcia scriure als seus missatgés que, ensemps ab los missatgés de la dita vila e ab los altres missatgés de les viles reals, facen deffensió en les dites corts en lo feyt de la dessus dita transportació com \altres/ no sien tenguts per privilegii atorgat per lo dit senyor rey a la dita ciutat e viles reals. Et axí matex, per demanar de [consell] als advocats de la vila sobre lo feyt del delme que en Pere Rovira demane dels rayms de les parres penjats en les cases.

Die lune, primo die iunii.

Consell cridat e ajustat en la casa o cort de la dita vila, fon acordat per aquell que per los ¶^{4r} jurats ab alguns altres prohòmens sie pregat n'Anthoni Guasch, tinent loch de batle, que sobre lo feyt del delme que per alguns compradors de les rendes de la dita vila és demanat dels rayms penjats de les parres, per vigor del qual delme lo dit tinent loch de batle fa o fa fer execuició contra alguns singulars de la vila sobredita en¹ sexanta sous que afferme que los dits singulars han comés per la dita rahó, li plàcie en honor del consell lexar com jamés per null temps delme per semblant rahó en la dita vila no sie estat pagat, et que per ell mal ús o costum no sie mes en la vila damunt dita. Et si lo dit feyt, en honor del dit consell, li plaurà lexar, Deus que bé. En altra manera, que per lo síndich, ab lo consell dels honrats micer Pere Pastor e en Martin de Torres, advocats de la vila damunt dita, sie protestat al dit batle e lo dit feyt, ab consell dels dits advocats, per justícia proseguit e menat ¶^{4v} a conservació del dret de la vila.

Die sabbati, .XX. die iunii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat en lo dit consell que per los jurats sie tramés correu a'n Johan Pineda, missatger de la dita vila, al loch de Monçó per haver certificació de aquell de ço que ha feyt sobre la transportació que's diu ésser feta de la vila desús dita en lo noble en Pere de Centelles.

¶¹ Duplicat i ratllat: *en.*

Die dominica, .XIX. die iulii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat en aquell a bé e proffit de les céquies e aygües de Vila-real,² e per conservació dels privilegis de la dita vila, que çabacéquia sia elet e mes de feyt per règer, guiar e procurar les aygües de les céquies de la dita vila, çò és, del riu Sech anllà tro al cap del terme, lo qual dit çabacéquia jur que's haurà bé e lealment en lo officii de çabacéquia segons que bon çaba[céquies] ¶^{5r} és tengut fer e deu, e que no farà ne consentrà alcun frau ésser feyt en les aygües de les dites céquies, ne encara no consentrà, ne loch alcú darà per si ne per interposades persones, que les aygües de les dites céquies discòrreguen ne passen en terme de Nuules ne en altre terme, sinó per los braçalls e lochs acostumats discórrer en terme de Borriana; ans si alcunes³ persones axí estranyes com privades atrobarà prenen o passen les dites aygües en lo dit terme de Nuules e altres, o \sabrà que aquelles o part de aquelles/ hagen preses o pasades,⁴ que de feyt, sens alcun entrevall, o acusarà e notificarà als jurats de la dita vila. Per què en aquell instant lo dit consell ajustat, elegii, assignà e meté en çabacéquia del damunt dit riu Sech anllà per fer e complir ço que desús, n'Asensi Bonsom, vehí de la dita vila, lo qual en lo dit consell ere present, lo qual jurà sobre Deus e los seus sants Quatre Evgangelis ab les sues mans corporalment toquats, en poder del honrat n'Arnau Ayç, jurat de la vila damunt ¶^{5v} dita, haver-se bé e lealment en lo dit officii de çabacéquia e de fer enseguir e complir totes e sengles coses desús dites e altres que bon⁵ çabacéquia fer és tengut e deu, si Deus li ajud e los sants Quatre Evgangelis.

Ítem, acordà lo dit consell a proffit e utilitat de aquell,⁶ per scusar consells e diverses jornals que tenín consell per los⁷ consellers \se/ perden, majorment en lo temps present, que'ls dejús scrits tracten, facen e orden en loch, nom e veu de tot lo dit consell, e tractar, fer e ordenar puxen sobre lo feyt de les aygües de la dita vila, tot ço e qualque cosa a ells ben vist e fahedor sia, com lo dit consell haja e tingua per ferm tot ço que per aquells, en lo dit feyt, serà feyt, tractat e ordenat, los quals són segons que's seguexen. *Primo*, en Jacme Pedrinyà, justícia; n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats; en Francesch Ballester, en Berthomeu Gil, en Pere Colomer, en Domingo Aragonés, Domingo Martorell, Jacme Domingo, Jacme Cortés, ¶^{6r} e en Jacme Martí, consellers. Enaxí que tots o la major part de aquells hagen loch e poder de fer, tractar e ordenar sobre lo dit feyt de les aygües.

Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats sien tramesses a'n Johan Pineda, missatger de la vila en les corts de Monçó, en paga de son salarii, .XL. florins e les cauteles que ha fet a saber que li trametem.

¶² Ratllat: *que*. ¶³ Ratllat: *atrobarà que pre*.

¶⁴ Ratllat: *les dites aygües*. ¶⁵ Ratllat: *céquia*.

¶⁶ Ratllat: *e*. ¶⁷ Ratllat sobre línia: *dits*.

Ítem, acordà lo dit consell que sien pagats anticipats a micer Pere Pastor los cent sous que la vila li done de pensió cascun any per rahonar e advocar la dita vila, ço de la paga de octubre primervinent, e a n Jacme Vives, notari procurador de la dita vila, .L. sous dels .C. sous de son salarii.

¶^{6v} *Die lune, .VII. die septembris.*

Fon acordat per lo consell a una veu concordat que n'Arnau Ayç vaje a València per fer ordenar als advocats de la vila rahons contra una letra del honrat en Pere Marrades, subdellegat del honrat en Francesch Marrades, uxer del senyor duch e comissari de la ínclita infanta na Yolant, del dit molt alt senyor duch cara muller, a demanar certes rendes e drets a la dita senyora pertanyents en \alcuns lochs/ en lo regne de València, e *signanter* \a Vila-real/ cena d'absència, segons que \en/ la comissió d'aquèn feta és larguament declarat. Et ordenades, que aque-lles sien davant lo dit en Pere Marrades, subdellegat, per lo dit n'Arnau Ayç com a síndich de la vila damunt dita, proposades, per ço com per null temps la dita vila no haje pagat ne acostumat pagar semblant cena demanada.

¶^{7r} Dilluns, festa de sent Matheu, a .XXI. dia del mes de setembre *anno predicto.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que'l síndich e en Marcho de Calaceyt, notari, vagen a Borriana per possar rahons davant los jurats de Borriana a interrupció de alguns stabliments feyts per lo consell de la dita vila de Borriana⁸ en prejudici de Vila-real e contra los aemprius que la dita vila ha en lo terme de la dita vila de Borriana.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que tota la manobra que és sobrada acabat lo⁹ enfront del mur jussà, sie portada al enfront del mur del ravall de Castelló. Et que de aquella sien feytes pilades et trespolat lo andami del dit mur e enffront del ravall de Castelló. Et que a fer la dita obra sie manobre en Pere Martorell, síndich de la dita vila.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per los jurats ¶^{7v} e síndich de la dita vila sie feta absolució e difinició a n Domingo Bonet, mestre de la obra del mur, ço és del enfront jussà, de tota la dita obra. Et per consegüent, per lo dit mestre del mur a la dita vila \o als/ jurats e síndich en loch de aquella. En la qual sia enarrat tot ço que per \part/ de la dita vila fon promès donar al dit mestre per fer la dita obra. E axí matex tot ço que la dita vila, feyt e donat compliment al dit mestre segons atorgat e promès li fo, e en la carta reebuda per lo discret en Jacme Cortés, notari, com la dita obra li fon donada és contengut, ha bestreyt e pagat en

¶⁸ Ratllat: *contra*. ¶⁹ Ratllat: *mur*.

la dita obra per ço que aparegua¹⁰ la gràcia que la dita vila li ha feta, ultra tot ço que tenguda e obligada ere donar al dit maestre segons la dita carta.

Dijous, primer dia de octubre.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que en Jacme Pedri-nyà vaje per missatger a València per parlar¹¹ e saber de mossén n'Aznar Pardo si en Galceran de Centelles, qui ^{8r} ere vengut de les corts de Monçó, havie aportat comissió del senyor rey sobre lo feyt de la venda e liurament de possessió que's dehie que'l dit senyor rey havie feyt, \o volie fer,/ de la dita vila al noble en Pere de Centelles.

^{8v} *Die iovis, .XV. die octobris anno predicto.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat en aquell que'l privilegi que la ciutat e viles reals han que nenguna de les dites viles no puxen ésser separades de la corona real, e que en cars que separació alcuna fos feta, que la dita ciutat e viles qui no seran separades, ensemps ab los altres braces del regne de València sots virtut de sagrament, sien tenguts deffendre lo dit privilegi, sie presentat per part de la dita vila al noble en Pere Centelles qui's diu que ha feyta compra o entén a fer de la vila desús dita. Et que a fer la dita presentació del dit privilegi vagen en Johan Pineda com a síndich e en Marcho de Calaceyt com a notari, per reebre aquella a la ciutat de València on se diu que és lo dit noble en Pere de Centelles.

Digmenje, a .XXV. dies del mes de octubre *anno predicto.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que'ls hòmens que'l justícia ^{9r} havie loguats e haüts per guardar les portes de la vila per rahon de la compra que's dehie que'l noble en Pere de Centelles havie feta de la dita vila del senyor rey, ans que les deenes hic guardassen, sien pagats per lo síndich en la forma sigüent, és a saber als hòmens qui guardaven de dia, .XVIII. diners reals; qui guardaven de nit, .XII. diners.

Die mercuri<i>, .XXVIII. die octobris anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila ab so de trompeta per veu de Miquel Blanch, saig e corredor públich de la vila dessus dita, fon acordat per lo dit consell a una veu concordat que Bertran Pineda, fill d'en Johan Pineda, lo qual lo dit en Johan, \com a procurador e missatger de la dita vila/ ha lextat en les corts de Monçó com a substituït en loch [seu] e estigue en les

¶ ¹⁰ Ratllat: *que obra.* ¶ ¹¹ Ratllat: *ab lo saig.*

dites corts¹² per instar e possar los greuges de la vila damunt ¶^{9v} dita tant com al dit consell plaurà. Et que haje per son salarii, axí del temps passat com del esdevenidor, per cascun dia, quatre sous de reals.

Ítem, fon acordat en lo dit consell \per la major part/ que per lo síndich sien donats e pagats a'n Francesch Urgellés, síndich de la ciutat de València, per son salarii e treballs de anar ensemps ab en Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt, missatgers de la dita vila, a Riba-roja per fer presentació e notifficació al noble en Pere de Centelles, de un privilegii que la dessús dita ciutat e viles reals han que no puxen ésser \venudes ne/ separades de la corona real en lo qual [privilegi] és contengut que'l senyor rey manà a nobles richshòmens e cavallers del regne de València, sots [deute] de feultat e del sagrament e homenage que li són tenguts, astrets e obligats, que les dites \coses/¹³ guarden, ¶^{10r} observen e en aquelles pres-ten favor e ajuda, e que no consenten per alcuna forma e manera les dites vendes, alienacions e separacions de les dites viles. Et axí matex \feren presentació del dit privilegii/ al governador del dit regne,¹⁴ tres florins d'or. Et per semblant que sie pagat¹⁵ al dit en Johan Pineda tot ço que clarament mostrarà que ha pagat en la cort de la Governació per scriptures de la damunt dita presentació e per fer tresllats dels dits privilegis, e al porter del dit governador per fer manaments de part del dit governador als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres, advocats de la dita vila, que al dit en Johan Pineda, com a síndich e misatger de la dita vila damunt dita, ordenassen e advocassen sobre la presentació del dessús dit privilegi e deffensió de la dita vila en ajuda e dret de aquella.

Die martis, .XVII. die novembris anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell ¶^{10v} o cort de la vila per alguns affers e negociis de aquella e *signanter* per los affers sigüents:

Primo, fon acordat per lo dit consell que dos prohòmens sien trameses per part del dit consell a la vila de Borriana, e que sobre la qüestió e contrast que és o s'esperave ésser entre les dites viles per rahon dels aemprius, hagen parlament ab los justícia e jurats de la dita vila de Burriana, e que en lo dit feyt, a descàrrech del dit consell e per donar rahó de aquell, no contrastant¹⁶ que diverses vegades de aquesta rahó sie haüt parlament, que a superabundant cautela altra vegada lo dit parlament sie haüt. E si lo dit feyt per bona manera se pot levar de carrera, Deus que bé. En altra manera, que d'aquí avant lo consell us de son dret a conservació del privilegi que la dita vila ha per rahon dels dits aemprius. Foren elets per anar a la dita vila de Burriana per les dites rahons en Jacme Cortés e en Marcho de Calaceyt.

¶¹² Ratllat: *tro a tant que'l dit consell.*

¶¹³ Ratllat: *privilegii.* ¶¹⁴ Ratllat: *dos florins.*

¶¹⁵ Tatzada la forma plural i també *diners.* ¶¹⁶ Ratllat: *constra.*

[tros de full intercalat] *Die lune, .V. die octobris.*

Justícia, jurats e escrivà de jurats. Pere Colomer, en Francesch Ballester e en Miquel Arrufat, Pere Sent Genís, Jacme Cortés, Nicholau Palacià, Domingo Aragonés, Pere Guerau, Domingo Martorell, Pere Rovira. Fon acordat per lo consell que sien guardians de l'any.

¶^{10v} Ítem, acordà lo dit consell que la obra del mur del ¶^{11r} enfront de València sia donada \per los jurats/ a obrar a-n Domingo Bonet e altres maestres, per manera que la dita obra se face ab acabament e que sia continuada. Et que ab \aquells/ facen e tracten en, e sobre la dita obra, a profit e expenció de aquella com mils puxen e entenen a llur bona coneguda. E que possat lo dit feyt en cert estament, facey-ne relació en lo dit consell. Enaprés, dimecres a .IX. de deembre *anno predicto*, lo dit consell acordà que tots los .IIII. jurats ensemps, tracten e facen fer la dita obra a llur bona discreció e que d'aquí avant no'n [reeven] en consell.¹⁷

Ítem, acordà lo dit consell que letra sia tramessa de part del consell a mi-cer Domingo Maschó, que per sa bonea vulle certifficar lo dit consell si en Bernat Dies entén anar a les corts, ne axí matex, si ha assentiment, que les dites corts deje finir en Bernat. Et ahüda la dita certificació, de aquí avant lo dit consell acordarà si Bertran Pineda estarà en les dites corts o si se'n tornarà,¹⁸ o si y trametrà altre.

¶^{11v} *Die iovis, .XIX. novembris.*

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que lo camí qui és entre terme de Vila-real e de Borriana, davall l'alqueria e vinyes d'en Jacme Maestre, sie vist e regonegut per lo mustaçaff de la dita vila e per lo mustaçaff de Borriana, al qual, del dit camí, és estat parlat, com se digue que en culpa de heretés lo dit camí és estret e lexat enbatzerar e afollar, en tant que bestiar bonament non poden pasar sens que no facen dany a les heretats qui afronten ab lo dit camí. Et vist e regonegut, si veuran que en culpa de heretés sie afollat ne pijorat, que'l facen tornar e adobar en son estament e condret als dits heretés e a mesió de aquells. Et que ensemps ab lo dit mustaçaff vagen per part de la dita vila, per instar e requerre lo dit mustaçaff, a profit e utilitat de la cosa pública, los ¶^{12r} dejús scrits, és a saber n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada, jurats, e en Guillamó Scuder e en Pere Maçaner, prohòmens de consell.

Ítem, acordà lo dit consell que n'Arnau Ayç, com a jurat, vaje a València per mostrar e demanar de consell al honrat en Martín de Torres, savi en dret e advocat de la vila, los establiments que la vila de Borriana ha feyts, si són prejudicials als aemprius que Vila-real ha en lo terme de la dita vila de Borriana, e que segons

¶¹⁷ Afegit tot aquest ítem. ¶¹⁸ Ratllat: *et axí*.

que lo dit en¹⁹ honrat en Martin de Torres consellarà, sie ensiguit e complit per part de la vila desús dita.

Ítem, acordà lo dit consell que la peyta sia tatxada de feyt, e que sien tatxadors de aquella los dejús scrits als quals sie donat e pagat per llur salarii e treballs de ésser a la dita tatxació, a cascun deu sous, és a saber, lo justícia, jurats, scrivà, Jacme Cortés, Domingo Martorell, \Guillamó Scuder,²⁰ Jacme Martí, Domingo Aragonés, notari, en Ferrer Colomer, notari, e que·ls dits notaris hajen .XV. sous cascú.

¶^{12v} *Die mercuri<i>, .XVI. die decembris anno predicto.*

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell ço que·s seguex:

Primerament, que²¹ profesó se face \a honor e reverència de Nostre Senyor Deus e de la Verge Madona Santa Maria, e de tota la cort celestial,/ per .III. dies contínuament, e que en los dits .III. dies tot hom e dona face festa e dejuny, e que·l primer dia vaje la dita professó a les ermites, lo segon dia a la alqueria d'en Johan Pineda, et lo terç a Santa Lúcia. E que sia haüt un frare del convent de Castelló qui cascun dia face son prehich als lochs desús dits, e que comencen a fer la dita professó dijous, divenres e disapte primervinents.

Ítem, acordà lo dit consell que sobre lo feyt d'en Johan d'Aragó, de ço que diu que vendes li són estades feytes en temps passat per los jurats de la dita vila, a instància de peytés e cequiars, de alguns béns seus²² situats et dins juredicció de la vila desús dita e terme de aquella, per rahon de les peytes e cequiatges pertanyent ¶^{13r} pagar al dit en Johan d'Aragó per los béns que té e poseex en lo terme de la vila sobredita, les quals²³ vendes diu e aferme que són estades feytes il·lícitament e per forma no deguda, sien vistes e regonegudes les cartes de les dites vendes per los jurats. E vistes, si conexeran o atrobaran que no sien feytes justament e segons se pertany, que sien esmenades,²⁴ e a degut e bon estament les dites vendes reduydes e tornades. Et si conexeran o atrobaran que justament e deguda sien feytes, que aquelles sien sostengudes, mantengudes, corroborades e defeses.

Ítem, acordà lo dit consell que les calònies comeses per lo moliner del molí d'en Bernat Rafart sien per los dits jurats exsecudides e levades íntregament dels béns del dit moliner. Et vengudes les dites calònies en poder dels dits jurats, lla·donchs lo consell acordarà si farà gràcia de les dites calònies o part de aquelles, et per qual manera se haurà en lo dit feyt.

¶¹⁹ *Sobra en.* ¶²⁰ *Ratllat: Pere Maçaner.*

¶²¹ *Ratllat: que la.* ¶²² *Ratllat: per rahon de.*

¶²³ *Ratllat: dites.* ¶²⁴ *Ratllat: a bon.*

¶^{13v} Ítem, acordà lo dit consell que·l compte d'en Guillem Loreta sia reebut e difinit per n'Anthoni Guasch e per en Miquel Marçal, los²⁵ quals al dit compte per lo dit consell gran temps ha passat, comptadors foren assignats, e han vist e saben lo compte mils que nenguns altres. Et són ja pagats, segons que·s diu, del seu salarii del dit compte. Et que en cars que inpugnació alcuna en lo dit compte se haze a fer, que sie feta per los dits comptadors, jurats e altres persones que sàpien res en lo dit compte. Et que \a reebre/²⁶ lo dit compte puxen e dejen ésser forçats per lo justícia de la dita vila.

Ítem, acordà lo dit consell que en Marcho de Calaceyt vaje a Castelló e que deman a·n Berenguer Moliner, lo qual se diu que és vengut de Monçó, e que compte que la venda de Vila-real és feta per lo senyor rey a·n Pere de Centelles, e que en aquella ha fernet la senyora rehina e lo senyor duch, e que solament reste la ferma de la senyora duquessa, si és ver ço que se'n diu ne pus sab de cert. Et haüda certificació del dit ¶^{14r} en Berenguer Moliner, lladonchs lo dit consell acordarà²⁷ Bertran Pineda, qui és en les corts a Monçó com a substituït d'en Johan Pineda, pare seu, síndich de la dita vila, si li trametran a dir que se'n vingue, o que atur, o ço que tendrà en bé.

Ítem, acordà lo dit consell sobre lo feyt d'en Domingo Lucha, juglar, que si lo dit en Domingo volrà aturar de festes en la dita vila fahent honor e servi ab sos esturments a la dita vila, que per los jurats sie haüt esguart als treballs de aquell e dels altres juglars en alcuna pocha cosa a llur bona coneguda.

Die martis, .XXII. die decembris anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que com en Nicholau Palacià sie tengut en certa quantitat a la vila axí com a compra-¶^{14v}dor de les inposicions de temps passat e del any present, les quals bonament pagar no pot si donchs lo consell no li fahie \la/ gràcia següent, ço és, que ell²⁸ trobe que per amor d'ell en Jacme Juneda, major de dies, farà venda de \la meytat en loch de aquella,²⁹ de aquells .CLXVI. sous, .VIII. diners censals que la vila desús dita³⁰ fa cascuns anys ab carta de gràcia \al dit en Jacme Juneda,³¹ al for que la dita vila los \vené./³² Et feta la dita venda de la dita \meytat dels dits cent sexanta .VI. sous VIII diners censals/³³ per lo dit en Jacme Juneda al dit síndich, lo dit en Nicholau farà finament de paga de tot ço que tengut sie per rahon del preu de les dites inposicions o per altra qualsevol manera. Acordà³⁴ lo

¶²⁵ Ratllat: *als que*. ¶²⁶ Ratllat: *a fer*. ¶²⁷ Ratllat: *si*.

¶²⁸ Ratllat: *trobe donant a la vila*.

¶²⁹ Ratllat: *cent sous censals a la dita vila, o al síndich*. ¶³⁰ Ratllat: *li*. ¶³¹ Ratllat: *tro*.

¶³² Ratllat: *comprà*. ¶³³ Ratllat: *.C. sous censals*. ¶³⁴ Ratllat: *fou*.

dit consell que \fahent lo dit en Nicholau/ que en la forma e manera desús dita \segons/³⁵ que desús plau al dit consell³⁶ que's faça, los jurats emperò aseguran-se en lo dit feyt per tal manera que la vila d'aquí avant no sostingue dan alcú per la dita rahó.

¶^{15r} Ítem, acordà lo dit consell que Johan Piquer, saig, sie afermat per los dits jurats a un any o dos per servir los dits jurats en cridar consells e fer tots altres manaments que per los dits jurats li seran manats, donant al dit en Johan Piquer aquella soldada e vestir que en temps passat donaven a Jacme Ferrando, saig.

Ítem, acordà lo dit consell que de tot lo temps passat³⁷ tro en lo present dia de huy, sie feta gràcia als justícies e mustaçaffs dels terços pertanyents³⁸ a la vila.

Ítem, acordà lo dit consell³⁹ sobre lo feyt de les calònies comesses per lo moliner d'en Bernat Raffart per rahon del tanquament de portells e ulls de la céquia per menar e guiar les aygües al dit molí, sie haüda, levada e exsecudida dels béns del dit moliner segons ¶^{15v} que per altre notament feyt per lo dit consell, a .XXI. de deembre proppassat, se demostre.

Dilluns, .XXVIII. dies de deembre del dit any.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que com per letres dels misatgers de la ciutat de València e d'en Bertran Pineda, als jurats de la dita vila trameses, sia cert que'l senyor rey ha feta venda de la vila sobredita al noble en Pere de Centelles, e que per liurar la possessió de aquella, lo dit senyor rey tramet comissarii, ço és, en Bernat Prats Narbonés, lo qual hic deu ésser d'ací a dos dies primervinents, que en \Johan Pineda/⁴⁰ vaje a la ciutat de València per requerre e instar los jurats de la dita ciutat que sobre lo dit feyt donen consell, favor e ajuda a la dit vila com ne sien tenguts per virtut de sagrament e homenatge segons tenor de un privilegii feyt ¶^{16r} e atorgat per lo dit senyor rey a la dita ciutat e viles reals.

Ítem, acordà que en Marcho de Calaceyt, com a síndich, vaje a Castelló per fer presentació del dessús dit privilegii al lochtinent de governador del Riu d'Uxó anssús.

Ítem, acordà que fos pagat per lo síndich a'n Ramon Dolç, porter del senyor rey, lo qual anave a lloch de Monçó, en ajuda de sa mesió, e per \què/ portàs letres dels jurats als misatgers de València e a'n Bertran Pineda qui eren en les corts a Monçó, un florí e mig.

¶³⁵ Ratllat: ço. ¶³⁶ Ratllat: *et que·ls jurats*. ¶³⁷ Ratllat: *sie feta gràcia*.

¶³⁸ Ratllat: *pagar*. ¶³⁹ Ratllat: *que*. ¶⁴⁰ Ratllat: *Jacme Pedrinyà*.

Dimarts, a .XXIX.⁴¹ dies del mes de deembre.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell a una veu concordants que⁴² sobre la venda que's diu per lo senyor rey feta ¶^{16v} de Vila-real a mossén en Pere de Centelles, sie feta defensió honestament leguda e bona, segons forma e tenor del privilegii feyt e atorgat a la ciutat e viles reals de no ésser separades de la corona real, a deffensió del dit privilegii. Et que la dita deffensió, per qualsevol persona feta, sie e vaje feta en nom, loch e veu de la universitat. Et que a fer aquella sie tengud⁴³ lo consell, forma e manera que per los missatgers de la ciutat de València qui són a les corts a Monçó és estat tramés, scrit e ordenat a la dita vila, lo qual consell és de la tenor sigüent:⁴⁴

Die veneris, .XV^a. die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que les inposicions de Vila-real e de son terme sien venudes per los jurats de la dita vila a un any, e que sie enadit e afigit ¶^{17r} a les dites inposicions ço que's seguex, ço és, en cascuna lliura de carn \que carnicer vendrà,/ ultra la sissa acostumada, .I. diner; e en cascun kaffiç de forment de flaquers, ultra los .III. sous acostumats, dos sous; et en cascun kaffiç de civada de hostallers, ultra los .III. sous acostumats, dos sous. E que axí com la civada ere dita tro en una barcella en gros, que sie d'ací avant en gros tro en una faneca \de casolans./ Et que \tan solament/ per los jurats sien corrigits los capítols passats en ço que conexeran que foren a corregir e altres fer enadir a lur bona coneguda segons que ben vist los serà. Et que en la forma desús dita les dites inposicions sien venudes.

Ítem, acordà lo dit consell que per en Pere Martorell, síndich, sien pagades⁴⁵ totes e qualsevol quantitats de moneda necessàries ¶^{17v} a la obra del mur del enffront de València, donat a obrar a estall a'n Bernat Mulet, àlias appellat Bernat Alastre, \vehín de Castelló, en paga e solució del preu o salarii promés e atorgat donar al dit en Bernat per fer la dita obra, fahén lo dit síndich continuar memorial e cabbreu de totes les quantitats que pagarà per rahon de la dita obra, per cascun jorn e per minut, declaran e nomenan les persones e altres coses a qui, ne per què, les dites quantitats se pagaran, en mà e poder d'en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà dels jurats, per ço que finida e acabada la dita obra clarament puxe ésser vist què muntarà. Et que al dit en Marcho de Calaceyt, notari, sie donat e pagat per son salarii de scriure e continuar lo dit cabbreu d'ací a la primervinent festa de Cinquagèsima, un florí, pagant lo dit síndich lo paper que'n serà neccessarii, e franch de guaytes dels portals d'ací a la dita festa.

¶⁴¹ Ratllat: *a XXVIII*. ¶⁴² Ratllat: *venda*.
¶⁴³ Ratllat l'acabament de la forma femenína *a*. ¶⁴⁴ Sembla que no es va prendre

nota del document, ja que el següent no pareix tenir-hi relació. ¶⁴⁵ Ratllat: *cascun jorn los hòmens*.

Digmenje, a .XXIII. dies de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell ¶^{18r} que·l viatge que en Johan Pineda e en Jacme Pedrinyà havien fet a València digmenje a .XVII. de giner per vigor de una letra tramessa als jurats per en Martí de Torres, en la qual fahie a saber que lo governador havie manat al dit en Martí de Torres e micer Pere Pastor, com advocats de la vila, que deguessen ésser a col·lació sobre lo acord⁴⁶ que·l dit governador se havie retengut sobre les presentacions dels privilegis que·ls síndichs de la ciutat de València e de la dita vila li havien fetes per rahon del liurament que·s dehia que·l dit governador, com a comissarii del senyor rey, volia fer de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, en la qual col·lació de neccessitat se convenia ésser per part de la dita vila .I. missatger o dos que instasen e tinguessen a prop lo dit feyt, per la qual rahó los dits en Johan e en Jacme Pedrinyà, per alguns prohòmens de consell, foren elets anar a la dita ciutat.

Ítem, fon acordat pe lo dit consell que en Johan Pineda vaje per missatger de la vila al senyor rey al loch de Monçó sobre lo feyt de la venda que·l senyor rey ¶^{18v} ha feta de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, ço és, per retractar la dita venda o per haver alguna bona provisió. Et que·l dit en Johan s'enport lo privilegii que per lo dit senyor rey fon atorgat en la ciutat de Saragoça a la dita vila de no ésser separada, del qual fall lo sagell, e que si fer o porà, que·n face fer reparació. Et après que·l dit en Johan Pineda serà al dit loch de Monçó plegat, que Bertran Pineda, qui és en les corts com a substituït del dit en Johan, prengue salarii de la vila deu jorns e que, d'aquí avant, que se'n vingue o que y estigue a sa mesió, e no a mesió ne salarii de la dita vila. Et que de feyt sien donats diners al dit en Johan Pineda e que se'n partesque.

Ítem, acordà lo dit consell que·ls portals cosers de València e de Castelló, los quals són tanquats a pedra e brach per temor que persona estranya ab alcunes promisions [reals] ne altres toquants al feyt del liurament de la possessió de la dita vila no y entren, sien de continent uberts, e que per lo justícia ¶^{19r} cascun dia sie donades guardes solament de dia, e que en la nit sien tanquades ab cadenes e ab clau, ço és, a cascun portal un hom cascun dia. Et al portal \d'en Jacme Pedrinyà,/ de dia e de nit per entrar e exir los de la vila,⁴⁷ haja contínuament per guarda un hom.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per los jurats sie feyt present de capons o gallines o de ço que·ls dits jurats tendran en bé, a madona na Violant, muller de mossén lo governador, de continent ans que·s partisque de la vila, com se diga que sich deu partir per anar a València.

¶⁴⁶ Ratllat: *acodr.*

¶⁴⁷ Ratllat: *un hom.*

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per lo síndich sien pagats a mossén lo governador de València, per salarii dels assessors ab consell dels quals pronuncià sobre lo acord que's havie retengut, de e per rahon de les presentacions ¶^{19v} que'ls síndichs de la ciutat de València e de la dita vila havien fetes al dit governador en la ciutat de València, dels privilegiis que la dita ciutat e viles reals han de no ésser separades, per ço com se dehie que'l dit governador, com a comissarii del senyor rey, volie liurar la possessió de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, vint florins d'or.⁴⁸ Et d'altra part, en ajuda del salarii de un correu que'l dit governador trameté ab lo procés e pronunciació del dit acord al senyor rey al loch de Monçó, dos florins.

Dimecres, a .XXVII°. dies del mes de jener, *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consells de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que \al honrat/ en Jacme Cortés, justícia, per los treballs que ha sostenguts ne d'aquí avant sostendrá per manar e regonèxer ¶^{20r} les guardes dels portals de la dita vila que per rahon de la venda que's diu que'l senyor rey ha feta de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, se han a tenir [...] quant les dites guardes cessaran de guaytar, [...] lo dit consell volch e acordà que per los dits treballs del dit justícia sie haüt esguart vers aquell per lo dit consell [*supra labores?*]. Et que'l dit justícia, continuament ab gran e sobirana diligència, man e mete les dites guardes als dits portals segons e per la manera que per lo dit consell és estat acordat \e notat/ en lo dia de digmen<je> pus proppassat. Et que tingue a prop que persones estranyes en les quals dupte o sospita puxe ésser possada de metre en la dita vila alcunes cartes, \letres,/ provisions reals o altres scriptures toquants o devallants de la venda de la vila dessus dita e liurament de aquella al dit mossén en Pere de Centelles, \no y puxen entrar en la dita vila./ Et promès lo dit consell e en Pere Martorell, síndich e procurador del dit ¶^{20v} consell e universitat de la vila damunt dita, lo qual en lo dit consell present ere, de voluntat e exprés assentiment del dit consel que si⁴⁹ lo dit justícia o altres qualsevol \vehins/⁵⁰ de la dita vila, per les dites rahons com encara per resistència fahedora sobre lo dit feyt, haurà o hauran o sostendran alguns dapnatges, greujes e mesions, que'l dit consell, e en Pere Martorell en lo dit nom, los ne promet guardar de dan, ans de dan donat, e après, per totes aquelles maneres que mils dictar e ordenar se puxe, sots obligació de tots los béns de la universitat de la dita vila e singulars de aquella, los quals a aquestes coses obligaren de present, dels quals totes e sengles coses lo dit justícia requerí e demanà a si ésser feta carta pública si demanada serà.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Jacme de la Font e Berenguer Foçmany, vehins de Vila-real.

¶⁴⁸ Ratllat: *dos florins*. ¶⁴⁹ Ratllat: *per lo*.

¶⁵⁰ Ratllat sobre línia: *vehins o officials*.

¶^{21r} Ítem, fon acordat per lo dit consell que'l compte retut e donat per en Jacme Juneda, peyter en l'any proppassat, de la col·lecta de la peyta, sie vist e regonegut per los comptadors qui lo dit compte han reebut, com sie affermat per part del dit en Jacme que error ha en lo dit compte de .DC. sous, los quals lo dit en Jacme Juneda ha pagats a'n Arnau Ayç, síndich de la vila desús dita en l'any .M CCC LXXXII. Et si atrobaran la dita error entrevenir en lo dit compte o altre, que aquella justiffiquen e tornen a degut estament.

Dimarts, a .XVII. de febrer *anno predicto* .LXXX°. *quarto*.

Consell cridat per veu de Johan Piquer, saig, ab so de trompeta, \e ajustat,/ fon acordat per lo dit consell que com lo justícia de la vila de Borriana, per vigor de alguns stabliments feyts e ordenats per lo consell de la dita vila de Borriana, de sent Johan Babtista proppassat ançà en prejuhii dels aemprius que Vila-real ha en lo terme de la dita vila⁵¹ axí propietari com possessionarii e *signanter* de e per rahon del stabliment parlant de coltius, lo dit justícia, ¶^{21v} a instància e requesta dels vedallers o guardians del dit terme de Borriana, haze penyorat o fer penyorar lo pastor d'en Guillamó Scuder, vehín de Vila-real, per ço com havie mes lo bestiar del dit en Guillamó Scuder en la terra de na Miquela, muller *quondam* d'en Cerveró de Belloch, habitadora en la dita vila de Borriana, la qual ere tota erma e olivardar com haze .X. anys passats que no s'és laurada, dient e affermant los dits guardians ésser coltivera e que segons \los/ stabliments de la dita vila lo dit pastor e bestiar eren encorreguts en certa calònia o pena per la qual rahó havien pres e penyorat al dit pastor una capa, e de aquella \havien/ feta venda e execcució; no contrastant que per lo dit en Guillamó Scuder los dits justícia e vedallers sien estats requests moltes e diverses vegades, axí de paraula com per scrit, que la dita capa li restituissen e tornassen com ab veritat fer no u poguessen contrastat-ho lo dessús dret propietarii e possessionari que la dita vila ha en lo dit terme de Borriana de pèxer en les terres incultes e albars los lurs bestians, ¶^{22r} lo qual dit justícia de Borriana perseveran e continuan en son feyt ha denegat restituir e tornar la dita penyora dient que justament és estada feyta per vigor dels dits stabliments. Et axí, per conservació del dret del \dit consell e/ universitat de Vila-real, acordà lo dit consell que repenyores sien feytes de béns de hòmens de Borriana aenprants lo terme \de la dita vila,/ e que de aquelles sie feta intregació e satisfacció al dit en Guillamó Scuder de ço que pres e penyorat li és estat per la dita rahó. Et que de continent feytes les dites repenyores, síndich de la dita vila, vaje a la ciutat de València per fermar de dret davant lo governador per la dita rahó.

¶⁵¹ Ratllat: *e signanter*.

Die dominica, quinta die marcii.

Consell cridat etc. per veu de Johan Piquer, saig, ab so de trompeta, fon acordat per lo dit consell que d'ací a Pasqua Florida primervinent, los peix dejús declarats sien venuts al for davall scrit, ço és a saber, sutla, agulles e sorells a raó de .V. diners per lliura. Et⁵² que tot peix real ^{||22v} que en los stabliments de la vila aforat no sie, sie venut a aquell for o preu que als jurats o als dos de aquells ensemps ab lo mustaçaff, ben vist serà.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que'l libre de peyta sie donat a encantar, e que digmenje primervinent sia liurat al menys de preu donant o prometent, segons tenor dels capítols ab los quals lo dit peyter se haurà a servir. Et per ço com la peyta no és tatxada, que'l dit libre sie liurat a present ab los noms de tots los habitants en la dita vila e terme de aquella sens alcunes liures tro que la dita peyta sia tatxada, la qual de feyt acorde e vol lo dit consell que's tatxe. E feta la dita tatxació que sien meses les liures, emperò que entretant lo collitor deman e puxe demanar la quarta part de ço que a cascú convendrà pagar de peyta de tot l'any.

^{||23r} *Die martis, .VIII^a. die marcii.*

Consell cridat e ajustat etc., fon acordat en lo dit consell que la letra inpeurada per en Jacme Pedrinyà, síndich, sobre la ferma de dret donada en poder del honorable governador de regne de València per rahon dels aemprius del terme⁵³ de Borriana, sia de feyt presentada davant los justícia, jurats \e síndich/ de la dita vila de Borriana com sia perill en la triga per rahon de la dilació de testimonis que percorre a la universitat de Vila-real, e que a fer la dita presentació vagen en Ferrer Colomer, notari, com a síndich substituït del dit en Jacme Pedrinyà, e en Marcho de Calaceyt, notari, per reebre la dita presentació. Et que d'aquí avant sia procehit e enantat en lo dit feyt per justícia.

Dilluns, a .XIII. dies del mes de març.

Consell cridat e ajustat, fon acordat⁵⁴ en lo dit consell que la tatxació de la peyta se face ^{||23v} de feyt, e que a fer aquella⁵⁵ se seguesque la forma següent, ço és, que cascun vehín o habitador de Vila-real e en son terme, o altres qualssevol que béns tinguen o poseesquen en la dita vila e terme de aquella, ab sagrament hagen a dir, nomenar e notifficar les lurs possessions e heretats, singularment cascuna per si, e que aquelles sien meses en tatxa segons la forma e manera de la tatxació derrerament tatxada, no innovan, tollén ni afigín alcuna cosa a aquella quant és a les possessions, heretats, censals e bestiar.

¶⁵² Ratllat: *que'l peix.*

¶⁵³ Duplicat i ratllat: *terme.*

¶⁵⁴ Ratllat: *lo.* ¶⁵⁵ Duplicat i ratllat: *se seguesque.*

¶^{24r} Disapte, .IX. die aprilis.

Consell cridat e ajustat, fon acordat en lo dit consell que sie scrit a·n Johan Pineda que, com los jurats se sien infformats e certificats plenerament que en lo acte de les corts no·s enanten res a present ans estan apparellades de durar gran temps, la qual cosa redunde en gran dan e desfayçó de la dita vila per los grans càrrechs de missatgeries e altres despesses que la dita vila sosté e ha a sostenir per la dita rahó, per ço acorda lo dit consell que⁵⁶ al dit en Johan Pineda sie scrit que de feyt se'n vingue de les dites corts e que substiuesque alcuna bona persona de aquells qui són en les dites corts, en lo dit acte de les dites corts, a llur bona coneguda e al menys dan de la dita vila. Et axí matex acordà lo dit consell que les guardes de les portes a present cessen tro a tant que·l dit consell per altra manera hic sia provehit.

Ítem, acordà lo dit consell que·l missal de la ecclésia qui és del bisbat de València, sie feyt fer de nou e que ¶^{24v} sie tornat al bisbat de Tortosa, e que \per/ los jurats sie vist e regonegut si los sacristans del any passat e del present tenen diners dels quals se puguen acórrer a fer lo dit misal, que·s hajen. E si de aquells dits sacristans no·s poran acórrer, que ab diners de la vila los dits jurats facen fer lo dit missal al millor mercat que poran a llur bona discreció.

Divenres, a .XXII. dies del mes d'abril *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat en la casa de la cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que·l portal de Onda sie ubert de continent com la vila ne sostingue dan e gran enuig.

Et enaprés, en lo dit dia, com los honrats jurats de la dita vila, de voluntat del consell pretenessen fer execució en los béns d'en Jacme Juneda, menor, per fer paga al dit consell de les quantitats per lo dit en Jacme romanents a pagar del preu de les inposicions per aquell comprades, lo dit en Jacme ¶^{25r} per pacte special promès als dits jurats en plen consell pagar d'ací en la festa de Cinquagèsima primervinent, mil sous, ço és per cascuna setmana doents sous, et tot lo romanent entrò a la festa de sent Johan Bartista del mes de juny primervinent, \o convenir ab lo síndich./ Et a major fermetat jura per Deus e los sants Quatre Evvangelis de Deu en presència dels dits jurats e de molts d'altres, les coses sobredites axí ferma-ment complir e ensiguir com desús és scrit, volén e consentín que per lo present sagrament e pacte les cartes e obligacions d'aquèn feytes romanguen en sa força e valor. Reservan emperò que si per rahon del tanquament de les portes hauran dret de retenció de alcuna⁵⁷ quantitat, que allò puguen compensar lo que just serà en la derrera paga de sent Johan.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Ferrer Colomer, notari, e en Jacme Domingo.

¶⁵⁶ Ratllat: *que·l*. ¶⁵⁷ Ratllat: *heretat*.

¶^{25v} *Eodem die.*

Com los dits honrats jurats volguessen e pretenessen fer execcució en los béns d'en Nicholau Palacià per fer paga al dit consell de les quantitats per lo dit en Nicholau Palacià romanents a pagar del preu de les inposicions per aquell comprades, lo dit en Nicholau, per pacte special, promès als dits jurats en plen consell pagar dos o tres dies ans de la primervinent festa de Cinquagèsima al síndich de la dita vila la meytat de les quantitats per aquell degudes del preu de les dites inposicions, per manera que'l dit síndich ans de la dita festa puxe pagar de la dita meytat de les dites quantitats a qui's pertangue ne la vila sia tenguda \pagar/ la dita quantitat. Et tota l'altra meytat romanent entrò en la festa de sent Johan Babtista del mes de juny primervinent, o avenir-se ab lo síndich de la vila desús dita. Et a major fermetat jurà per Deus e los seus sants Quatre Evvangelis ab les sues mans corporalment toquats, en presència dels dits jurats e de molt<s> d'altres, les coses sobredites axí fermament complir e ensiguir com desús és scrit, volén e consentín que per lo present sacrament e pacte les⁵⁸ ¶^{26r} cartes e obligacions d'aquèn feytes romanguen en sa força e valor. Reservan emperò que si per rahon del tanquament de les portes hauran dret de retenció de alcuna quantitat, que allò puguen compensar lo que just serà en la derera paga de sent Johan.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Jacme Guasch, en Ferrer Colomer e Ferrando de Calaceyt.

Dimecres, a .XXVII°. d'abril *anno predicto.*

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que com los bestiar de Vila-real pujaran al Port, que ensemps ab los dits bestiar vagen un síndich de la dita vila ab notari qui haja auctoritat real, tro a Castellmuntan. Et si passant lo dit bestiar per lo loch e terme de Ayòder e per lo loch e terme de Castellmuntan, drets alguns per lo passatge dels dits bestiar seran demanats per los senyors dels dits lochs o per altres en loch e nom de aquells, o per los peatgers, munters o erbatgadós dels lochs desús ¶^{26v} dits⁵⁹ o per qualsevol altres persones, que aquells o a qualsevol de aquells sie mostrada la franquea de la dita vila e la franquea de Borriana, dins terme de la qual la dita vila fon poblada, requerín a aquells que inpediment alcú als vehins e habitants de Vila-real no facen ne consenten ésser feyt, ans a aquells serven e servir facen la dita franquea en totes coses e per totes. En altra manera si contrafeyt ere, que de feyt per lo dit síndich sie feta presentació de les dites franquees e protestat per lo del dret de la vila damunt dita contra los contravinents, e requesta carta públich a si ésser feta de les dites coses.

¶⁵⁸ Part inferior del full, marge dret, amb cos d'escriptura més reduït.

Ratllat: *dos o .III. dies ans de Cinquagèsima.*

¶⁵⁹ Ratllat: *lochs.*

Ítem, acordà que⁶⁰ una requesta sia feta e proposada per <lo> síndich de la dita vila davant lo molt honrat tinent loch de portantveus de governador del riu d'Uxó ansús, que com en alguns lochs del regne de València no vullen servir ne obehir la franquea de la dita vila, per ço que'l dit tinent loch de portantveus man ab letra sua sots certes e grans penes als senyors dels dits lochs, justícia e jurats de aquells, que serven e obeesquen la dita franquea e que contra aquella no vinguen ne venir facen per ^{27r} alguna manera. Et que a proposar la dita requesta vaje en Marcho de Calaceyt a Castelló com a síndich de la vila sobredita.

¶⁶¹ Ítem, senyors, vos faç saber que lo senyor rey ha feta venda de Vila-real o empenyorament a gran temps a'n Pere de Centelles. [...] Disapte a .XXIX. de maig se feren les cartes, per què Deus vulla que'ns en millorem. A adés no y ha àls en la cort de nou.

¶^{27r} Ítem, acordà lo dit consell que com los honrats jurats pretenessen fer execució en los béns d'en Domingo Aragonés en quantitat de .MCCCL. sous que per lo dit en Domingo Aragonés és deguda e reste a pagar a la dita vila del preu de les inposicions per aquell comprades, lo dit en Domingo Aragonés haje suplicat lo dit consell e per pacte special haje promés al dit consell e jurats pagar de la dita quantitat, d'ací a digmenje primervinent, cinquanta florins al síndich de la vila damunt dita. Et tota la romanent quantitat entrò en la festa de sent Miquel del mes de setembre primervinent \o avenir-se ab lo síndich de la vila damunt dita./ Et a major fermetat jurà per Déu e los seus sants Quatre Evvangelis ab les sues mans corporalment toquats, en presència del dit consell e jurats e d'altres molts, les coses sobredites axí fermament complir com desús és scrit, volén e consentín que per lo present pacte e sagrament les cartes e obligacions d'aquèn feytes romanguen en sa força e valor.

Presentis testimonis, en Ferrer Colomer, notari, e en Bernat Scuder.

¶^{27v} Ítem, acordà lo dit consell que per ço com⁶² ha poch vi en la vila, que d'ací avant lo dit vi sia vedat que no isque de la dita vila. Et si alcú de ací avant de la dita vila \ne terme de aquella/ vi traurà⁶³ o traure farà, que encorregue en pena de .LX. sous per cascuna vegada e que perde lo vi que traurà, de la qual pena sia lo terç de la senyoria, lo terç del comú de la dita vila e l'altre terç del acusador. Et que de la dita ordenació sia feta crida pública \per la dita vila e terme de aquella/ per ço que ignorància no puxe ésser al·legada. Et volch lo dit consell que la dita ordenació e vet duràs d'ací que y haje vins novells.

Ítem, acordà lo dit consell o la major part de aquell que, en honor de mossén n'Aznar Pardo, no contrastant lo establiment qui parle que revenedor⁶⁴ no puxe vendre vi, \que si/ lo dit n'Aznar Pardo vendrà lo vi que té a la alqueria a

¶⁶⁰ Ratllat: *de*. ¶⁶¹ Tros de paper de grandària reduïda, cosit entre els fulls 26-27, sense numerar. ¶⁶² Ratllat: *hic*. ¶⁶³ Ratllat: *que*. ¶⁶⁴ Ratllat: *de vi*.

hòmens de Vila-real, que·ls dits hòmens puxen revendre aquell en la dita vila e a servi de aquella, romanin tota vegada lo dit stabliment en sa força e valor com la dita licència lo dit consell, de spacial gràcia, faça o entena a fer en honor del dit mossén n'Aznar Pardo sens alcuna lesió del dit establiment. Et que·ls compradós facen e sien tenguts fer ¶^{28r} sagrament que frau alcuna no faran ne consentiran ésser feta ab lo dit vi.⁶⁵

Die martis, .III^a. die madii anno predicto.

Consell cridat e ajustat en la casa de consell o cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que sobre lo metiment que·s diu que·s fa per alguns en la Pobla de Bonretorn contra stabliment de la vila, sie demanat de consell en València als advocats de la dita vila si per dret pot ésser enantat per lo justícia de la vila desús dita contra los vinents contra lo dit stabliment en exhigir e levar la pena en lo dit stabliment contenguda, o per qual manera hic serà procehit per manera que justícia sie feta en lo dit feyt. Et fon elet per lo dit consell a fer la missatgeria ¶^{28v} a la ciutat de València per haver e demanar lo dit consell, en Ferrando de Calaceyt, jurat.

Ítem, acordà lo dit consell que per ço com los de les Pobles de Bellaguarda, Bonretorn e Bonastre no han guaytat a les portes per rahon de la transportació que·s dehia que·l senyor rey havia feta de la dita vila al noble en Pere de Centelles, per eguallar ab los de la vila qui continuament han guaytat les dites portes, los habitants en les dites pobles sien demanats e appellats a obrar en lo vall de la dita vila, e que en lo dit vall sie feyt discorredor per lo qual les aygües pluvials puxen discórrer, e que a fer la dita obra los dits habitants en les dites pobles sien per lo justícia forçats tro que hajen feyts tants jornals com los habitants de la vila desús dita han feyt a les dites portes.

¶^{29r} Ítem, fon acordat per lo dit consell e ordenat que no sie persona alcuna qui gos traure terra, fems ne altra manobra alcuna del vall de la dita vila, e açò sots pena de .XX. sous per tantes vegades contrafarà,⁶⁶ partidora la dita pena lo terç a la senyoria, lo terç al acusador e l'altre terç a la vila. Et que d'açò se haze a entrametre e conèxer lo mustaçaff.

Ítem, acordà lo dit consell que·ls portalls appellats dels Martins e d'en Que-xal, los quals són tanquats a pedra e morter per rahon de la transportació que·s diu ésser feta de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, de feyt sien uberts com se digue que·l senyor rey ha revocat la venda feta al dit mossén en Pere de Centelles de la vila damunt dita.

¶⁶⁵ Ratllat: *ne que*. ¶⁶⁶ Error: *contrafarà*.

Ítem, acordà lo dit consell que n'Arnau Ayç e en ^{||29v} Marcho de Calaceyt vajen per missatgers per parlar ab mossén Francisco Sànzez Munyoç, senyor de Ayòder, lo qual és en Betxí ab mossén en Pere Ladró, sobre lo feyt del passatge dels bestiar pujant e devallant del Port per lo terme e loch de Ayòder.

*Die lune,*⁶⁷ .IX. die madii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que per los jurats sie scrit a'n Johan Pineda, missatger de la vila qui és en les corts a Tamarit, que de feyt se'n vingue. En altra manera que no estarà a salarii ne mesió de la vila, e que del dia a avant que la letra per los dits jurats derrerament tramessa per en Domingo Argent, en la qual semblantmeynt li havíem fet saber que se'n vingués no ha estat, està, ne estarà a salarii e mesió de la vila desús dita. Et per ço que no haje excusa alcuna que per minva de diners no se'n ^{||30r} pogués venir, que li sien tramesses .X. florins, los quals ensemps ab la letra que'ls dits jurats li faran, porte un correu de la dita vila.

Dijous, a .XII. dies del mes de maig.

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que com audiència fos pervengut novellament del dit consell que⁶⁸ alguns habitants en la Pobla de Bonretorn, vinents contra los stabliments de la vila, havien mes en la dita pobla vi estrany de altre terme, per la qual rahó eren encorreguts en pena de .XL^a. sous e de perdre lo vi que mes hi havien. Per ço, lo dit consell, a conservació del dret de la dita vila, acorda que'l justícia vaje a la dita pobla ensemps ab los⁶⁹ jurats e ab alguns prohòmens \de consell/ de la dita vila, et que diligentment e curossa face inquesició contra los delinqüents e vinents contra los dits stabliments, e si atrobarà aquells ésser culpables, que de feyt realment face execució contra aquells e béns lurs, axí en la dita pena com en ^{||30v} lo vi. Et fahent la dita execució e enantament lo dit consell promès guardar de dan per la dita rahó al dit justícia.

Testimonis, Ferrer Colomer, notari, e Johan Piquer.

Enaprés, disapte a .XIII. de maig, los honrats en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, e en Pere Martorell, síndich de la dita vila, de voluntat e exprés assentiment del consell lo qual en la cort o casa de consell ere ajustat, com l'onrat en Jacme Cortés, justícia, per vigor del notament feyt per lo dit consell a .XII. dies del dit mes de maig parlant que alguns habitants de Bonretorn vinents contra los

¶⁶⁷ Ratllat: *iov.* ¶⁶⁸ Ratllat: *que'ls.*

¶⁶⁹ Ratllat: *alcuns.* Sobre línia: *los.*

establiments de la dita vila havien mes vi estrany en Bonretorn etc., lo dit justícia hagués feyt penyorar a n'Anthoni Navarro, habitador en la dita pobla, per ço com havie mes vi de Betxí en la dita pobla, e per la dita rahó lo batle de la dita pobla li hagués protestat al·legan e pretenén que la dita penyora no podie ne devie ésser feta per lo dit justícia com aquella se pertangués fer al justícia de la dita pobla, e lo dit justícia de Vila-real, duptan sobre lo dit feyt, haje fet ajustar lo dit consell. Per ço, lo dit consell acordà que, no contrastant la dita protestació, lo dit justícia fes execució en la pena en lo dit establiment contenguda, e que si per lo.⁷⁰

¶^{31r}

Albarans de manament.⁷¹

Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Johan Pineda e a n'Pasqual Torner, major de dies, per son salarii de dos jorns que com a misatgés de la dita vila són estats entre anar a la vall de Artana e al loch de Betxí, per manament del consell de la vila dessus dita, per tractar e composar les universitats de la dita vall e loch sobre lo contrast e dessensió que entre aquelles ere, vint-quatre sous reals, és a saber, a cascú dotze sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de maig *anno predicto .LXXX°. tercio.*

¶^{31v} Nos, en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt, en Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Jacme Gilabert, del orde de sent Francesch de Murvedre, deu sous reals, los quals ab consell de prohòmens li havem promés e atorgat donar per amor de Déu, e en remuneració de alguns prehics que ha feyts en la dita vila. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt a .XXII. de maig *anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. tercio.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Johan Pineda per son salarii de tres jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per demanar e haver del consell de la ciutat letra ¶^{32r} per als missatgés de la dita ciutat qui eren a les corts de Monçó que en deffensió de furs e privilegis fessen instància e deffensió ensemps

¶⁷⁰ Inacabat. Passa directament als albarans.

¶⁷¹ Al marge esquerre dels albarans està la paraula *factum*.

ab los altres missatgés de les viles reals sobre lo feyt de la transportació que's diu ésser feta per lo senyor rey de la dita vila en lo noble en Pere de Centelles, e \de/ alguns greujes molts e diverses feyts a la vila damunt dita. Et axí matex per demanar de consell als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres sobre lo feyt del delme que en Pere Rovira, comprador de les rendes e procurador de les altres rendes, demane dels rayms penjats de les parres, \déhuyt sous reals./ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, etc.

Feyt fon a .XXVII.º de maig *anno etc. .LXXX.º. tercio*. Atorgà albarà de reebuda.

Nos, en Johan Pineda, en Miquel Dezblada e n'Arnau Ayç, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a'n Guillamó Cerdà, perayre, de aquells doents sous que per los jurats del any proppassat li foren pro-^{||32v}meses per fer dues rodes per al pou de la dita vila, cinquanta cinch sous [...] e per comprar fusta per a les dites rodes. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXVII.º de maig *anno etc. .LXXX.º. tercio*.

Nos, en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vos, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, missatger per la dita vila elet per anar a les corts que de present se celebren o's deuen celebrar \per lo senyor rey/ en lo loch de Monçó, en paga e solució de son salarii de la dita missatgeria, quaranta florins d'or. Et com sie tornat de la dita missatgeria comptarets ab ell dels dies que serà estat en la dita missatgeria e eguallar-vos havets de compte ab lo dit en Johan. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer etc.

Feyt fon a .III. dies de juny *anno etc. .LXXX.º. tercio*.

^{||72} Dijous, a .IIII. de juny.

Partí en Johan Pineda per anar a les corts. Tornà divenres a .XXV. de setembre.

Divenres, a .XXIX. de giner. Partí lo dit en Johan per anar a les dites corts. Tornà disapte a .III. de juny.

Suma major de tots los dies que'l dit en Johan ha stat en les corts, .CCXLII. jorns.

^{||33r} Nos, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc. que paguets a'n Anthoni Guasch, notari, vint-cinch

¶ ⁷² Tros de paper menut, cosit al llibre, escrit sols per una cara.

sous reals los quals pertanyen pagar a la dita vila de cens cascun any en la festa de sent Johan Bartista, de aquella quantitat que la vila damunt dita és tenguda e obligada per alguns singulars de la dita vila a'n Serrana, *quondam* vehín de Atzeneta. Et los quals dits .XXV. sous són de la paga de sent Johan primervinent. Et d'altra part li pagats entre àpocha e port, XII diners. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXIII. de juny etc., .LXXX°. *tercio*.

Nos, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc. que paguets a'n Martí Mulet e a'n Bernat Vinader, fusters vehins de la dita vila, per les rahons sigüents, .CXXXII. sous ^{33v} reals, és a saber, per rahó e preu de .XVIII. cabirons de .XVI. palms, a raó de .III. sous per cabiró, .LIIII. sous; e per .LIIII. lliures de ferre obrat,⁷³ ço és claus, agulles, armelles, \branques/ e batedors que han pres e reebut d'en Francesch Ballester, ferrer, a raó de .XII. diners per lliura, .LIIII. sous; los quals cabirons e ferramenta han comprat e haüt per a les portes del portal de la vila appellat lo portal de Borriana; e .XXIIII. sous per sos diornals de fer e obrar les dites portes, les quals quantitats són en suma los dits .CXXXII. sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVII°. de juny *anno etc.* .LXXX°. *tercio*.

Nos, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc. que paguets a'n Guillamó Cerdà, perayre, doents setanta un sous .VI. diners per les rahons sigüents,⁷⁴ és a saber, doents sous per rahó e preu de dues rodes que, a manament nostre, ha feytes de fusta per als pous de la vila, les quals per los jurats del any prop pa-^{34r}sat li foren donades a estall; et .LXII. sous \.VI. diners/ entre golfes, armelles e fusells que an pres d'en Francesch Ballester, ferrer, per a ops de les dites rodes; \et .IX. sous per una rova e miga de pegunta que d'en Jacme Domingo comprà a ops de empeguntar les dites rodes./ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVII°. de juny *anno etc.* .LXXX°. *tercio*.

Nos, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Miquel Blanch, saig, cinquanta sous reals de aquells cent sous que per nos, de voluntat e exprés assentiment del consell de la dita vila, li són estats promesses donar de soldada a un any per servir lo officii de sagonia e fer los nostres manaments, segons que en carta pública d'aquèn feta per lo notari davall scrit és contengut, ço és, de

¶ ⁷³ Ratllat: *que*.

¶ ⁷⁴ Algunes paraules ratllades i altres sobre línia, molt gargotejades.

la primer paga que ha aver e reebre de la dita soldada. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, etc.

Feyt fon a .XXVIII. de juny *anno etc. .LXXX° III°*.

¶^{34v} Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc. que paguets a'n Berenguer Odé, per son loguer de .X. jorns \entre/⁷⁵ anar a Monçó ab letra nostra, la qual trametem a'n Johan Pineda, missatger de la dita vila, e tornar a la dita vila, a raó de .III. sous per cascun dia, trenta sous reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de juny *anno etc. .LXXX° tercio*.

Nos, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere d'Oluja, notari de València, sexanta sous reals, los quals a aquell resten a pagar de les scriptures per aquell feytes e reebudes en dos processos dels quals és estat scrivà, la .I. dels quals s'és menat entre en Jacme Sent Ilari ¶^{35r} demanant, e en Jacme Vives, notari ciutadà⁷⁶ de la dita ciutat, síndich de la dita vila defenent, denant los honrats micer Jacme Forner, doctor en leys, e micer Berenguer de Gallach, licenciat en decrets. Et l'altre entre la dita universitat e l'onrat en Pere Armengau, sotsdispenser del senyor duch, per les rahons en los dits processos contengudes. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXVIII. de juny *anno etc. .LXXX° III°*, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Nos, en Miquel Dezblada, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a'n Domingo Argent, vehín de la dita vila, per les rahons sigüents, quaranta florins⁷⁷ d'or los quals lo consell de la dita vila ha acordat \e tengut en bé/ que sien tramesses a'n Johan Pineda, missatger en les corts de ¶^{35v} Monçó per la vila damunt dita, et los quals lo dit en Domingo Argent ha a portar al dit loch de Monçó al dessus dit en Johan Pineda en paga e solució de son salarii.⁷⁸ En testimoni de veritat fem-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari,⁷⁹ e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. de octubre *anno etc. .LXXX° tercio*.

¶⁷⁵ Ratllat baix: *de*. ¶⁷⁶ Ratllat: *de València*.

¶⁷⁷ Ratllat: *dos florins, e .III. sous, ço és .XL. florins*. ¶⁷⁸ Ratllat: *Et dos florins e .III. sous al dit*

en Domingo per son salari e loguer de .X. jorns que ab ell nos som avenguts de fer lo dit viatge estigue poch o molt més o menys. ¶⁷⁹ Ratllat: *a .XXII*.

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Domingo Argent, vehín de la dita vila, per son loguer de deu jorns que ha estat entre anar de Vila-real al loch de Monçó, \estar e tornar/, ab letres⁸⁰ nostres, e per portar .XL. florins a·n Johan Pineda, missatger de la vila da-^{36r}munt dita en les corts qui de present se celebren en lo dit loch de Monçó⁸¹ per a ops de mesió⁸² e per los quals ab aquell nos som avenguts, estigue més o menys, .XXVI. sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. dies de octubre⁸³ *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets \al honrat/ micer Pere Pastor, de la ciutat de València, los quals la dita vila li done cascun any \de pensió/ mentre al consell plàcia per rahonar e advocar los feyts e negociis de la vila dessus dita, \cent sous reals/, et los quals són de la paga del present any qui finirà lo derrer dia de octubre primervinent.⁸⁴ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a .XXII. dies del mes de juliol *anno etc. .LXXX°. tercio*, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

^{36v} Nos, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Ramon Dolç, porter del senyor duch e comissarii del honrat en Guillem Miró, tinent loch de governador del riu d'Uxó anssús a demanar certes quantitats de moneda degudes a·n Matheu Caro, scrivà de la⁸⁵ dita governació, ab letra de comissió d'aquèn feta en la vila de Castelló a .XX. dies del mes d'agost del any dejús scrit, \XXI. sous/ per les rahons següents,⁸⁶ és a saber, \XVI. sous que són deguts/ al dit Matheu Caro per scriptures de dos processos que davant lo dit governador se menaven, \la hun/ entre en Pere Sent Genís de una part, e la muller d'en Arnau Bou de la part altra. Et l'altre entre lo síndich de la dita vila \de una part/, e en Pere Gil de Sent Matheu de la part altra.⁸⁷ Et al dit Ramon Dolç per son salarii de demanar la dita quantitat,⁸⁸ .V. sous. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, \notari/, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. dies del mes d'agost *anno etc. .LXXX°. tercio.*

¶ ⁸⁰ Ratllat: *de*. ¶ ⁸¹ Ratllat: *en pa*. ¶ ⁸² Ratllat: *estar e tomar*.

¶ ⁸³ Ratllat: *juliol*, i sobre línia: *octubre*.

¶ ⁸⁴ Ratllat: *cent sous reals*.

¶ ⁸⁵ Ratllat: *governació*. ¶ ⁸⁶ Ratllat: *.XXI. sous*.

¶ ⁸⁷ Ratllat: *Et .XVI. sous*. ¶ ⁸⁸ Ratllat: *.X. sous*.

||^{37r} Disapte, a .XXII. d'agost.

Guillem Bonet de Buriana, per .V. oques, .XIII. sous, .VI. diners, albarà de reebuda.⁸⁹

||^{37v} Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt, missatgers, per llur salarii e treballs de .XI. jorns que són estats entre anar a València e a Riba-roja, \estar e tornar/, per fer presentació e notificació de un privilegi del senyor rey que la ciutat e viles reals han que no puxen ésser venudes, alienades⁹⁰ ne separades de la corona real, \és a saber/, al honorable governador de regne de València e al noble en Pere de Centelles, per virtut del qual *inter cetera* mane⁹¹ lo dit senyor rey al dit governador e a nobles, rics hòmens, cavallers e burgesses del dit regne, sots deute de sagrament de feultat e de homenage \qui [...] e tenguts/, que'l dit privilegi e coses en aquell contengudes guarden e observen, e en aquelles presten favor e ajuda, e que no consenten per alcuna forma e manera les dites vendes e separacions, cent ||^{38r} trenta-dos sous reals, és a saber, a cascú sexanta-sis sous a raó de .VI. sous per cascú, cascun jorn. Ítem, d'altra part \manam/ paguets al dit en Johan Pineda, los quals \ha/ pagats e bestreyts del seu propri per les rahons següents: .XXIII. sous, .II. diners, ço és en la cort⁹² de la governació per scriptures de la presentació feta del dit privilegi al dessús dit honorable governador, .XVIII. sous. E a un scrivent de la ciutat per fer \dos/ tresllats del dit privilegi .III. sous, .VI. diners, e a'n Domingo Català, porter, per fer manament de part del dit governador als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres, advocats de la dita vila, que en e sobre lo dit feyt ordenassen e advocassen en ajuda, dret e defensió de la vila desús dita, e per \fer scriure e/ continuar los dits manaments, .XX. diners. Ítem, los quals ha pagats a'n Ramon [Bonanat?], notari de la dita ciutat, per cerquar en los seus llibres de notes una carta de gràcia que en Jafudà Alat[zar] havie feta a la dita vila per rahon del censal que la dita vila li fahie, .XII. diners; les quals damunt dites quantitats són en suma de cent cinquanta-sis sous, dos diners.⁹³ En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. dies de octubre *anno etc. .LXXX° III°*.

||^{38v} Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada e en Francesch Balles-ter, tinent loch d'en Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, en pagua

¶ ⁸⁹ Tot el full en blanc. Aquestes dues línies, escrites per una altra mà, estan afe- gides al marge superior. ¶ ⁹⁰ Ratllat: *trans- portades*. ¶ ⁹¹ Ratllat: *és esta*. ¶ ⁹² Ratllat:

scrivania. ¶ ⁹³ Ací he intentat ordenar les diverses frases escrites sobre línia per a veure una possible organització de l'expo- sició que es feia.

e solució del salarii de Bertran Pineda, fill del dit en Johan, lo qual és en les corts de Monçó, per [...] de la desús dita vila com a substituït del dit en Johan, \sín-dich e [missatger] constituït del consell e universitat de la vila damunt dita/, cent deu sous reals. Et d'altra part, sis sous los quals ha pagats del seu propi, per manament nostre, a don Arnau Vidal, per son salarii de portar al dit Bertran, al dit loch de Monçó, los dits diners. En testimoni de veritat fem-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, \e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon/ a .XXX. dies del mes de octubre *anno etc. .LXXX° III°*.

Nos, en Johan Pineda, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt, e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Pere Maçaner e Berenguer Morató, cequiers de la vila desús dita, los quals, per manament nostre, han pagats del seu propi ^{39r} a certs hòmens qui havien loguats per trenquar e traure de la \gola de la/ céquia, una roqua que y ere cayguda, poch dies són passats, e per cabaços e lociu de capmartells, abatuts deu sous los quals los dits cequiers del seu propi havien e eren tenguts pagar en la dita obra, quaranta sous, sis diners reals. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXX. dies de octubre *anno etc. .LXXX° III°*.

Nos, en Miquel Dezblada ⁹⁴ en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc. que paguets a n Arnau Ayç, jurat e companyó nostre, per les rahons sigüents, cent vint-sis sous, deu diners, és a saber: per son [salari]i e treballs de deu jorns que és estat entre [anar] a València, estar e tornar, per fer ordenar rahons contra una letra del honrat en Pere Marrades, subdellegat \del honrat en/⁹⁵ Francesch Marrades, \uxer del senyor duch, e/ commissarii de la \senyora duchesa,⁹⁶ del/ molt ^{39v} alt senyor \duch⁹⁷ companyona/⁹⁸ cara, a demanar \e reebre en regne de València/ alcunes \cenes e altres drets/ a la dita \senyora, segons que en la dita letra ere affermat, pertanyents/,⁹⁹ a nos dits jurats tramessa, en la qual, entre les altres coses, \demanave a la dita vila/¹⁰⁰ .LXVI. sous, huyt diners per rahon de cena de absència, o si justes rahons havíem per què a les dites coses no fossem tenguts, que dins VI jorns primersvinents les haguéssim \davant ell/ proposades. E axí matex per haver recaptat del scrivà de la governació lo procés o tresllat de aquell, del enantament e execució que mossén n'Ulfo de

¶ ⁹⁴ Ratllat: *en Johan Pineda*. ¶ ⁹⁵ Ratllat: *d'en*. ¶ ⁹⁶ Ratllat: *inclita na Yolant, del*.

¶ ⁹⁷ Ratllat: *inffant en Johan*. ¶ ⁹⁸ Ratllat: *muller, duquessa de Gerona*. ¶ ⁹⁹ Ratllat: *exhigir e demanar ... quantitats ... duquessa ...*

regne de València, degudes e squart, cena de absència, a les. ¶ ¹⁰⁰ Ratllat: *ne demanave que li donassem, que per la dita vila se que's pertanyen pagar, a la dita senyora cascun any, en les kalendaries de jener*.

Pròxida, com a governador e comissarii del senyor rey, feu en Vilarreal com hi vench per liurar la possessió de la dita vila al alt infant don Martí, o a n Bonafonat Sent Feliu, com a [...] del dit senyor infant, que a raó de .VI. sous per cascun [jorn] fan, \los dits deu jorns/, .LX. sous. Ítem, los quals lo dit n'Arnau Ayç ha pagats a n Johan Martí, scrivà de la dita cort, per scriptures del dit procés e enantament feyt per lo dit mossén n'Olfo, .XXXIII. sous. ¶^{40r} Ítem, los quals ha pagats a n Pere Çolivera, notari de València, per scriptures de un procés per¹⁰¹ lo dit n'Arnau, com a síndich e missatger, començat davant lo \dessús/¹⁰² dit honrat en Pere Marrades, en lo nom damunt dit, per rahó de la cena que demanave a la vila sobredita, vint sous. Ítem, los quals ha pagats a n Blay de Roures, scrivà de la cort de la dita governació, per son salarii de cerquar un procés e uns testimonis, actitat en la dita cort, entre lo síndich de la dita vila de una part, e lo síndich de Borriana de la part altra, cinch sous, .VI. diners. Ítem, los quals ha pagats per un treslat autèntich que feu fer de un fur¹⁰³ que l senyor rey¹⁰⁴ feu, que cena de absència no fos pagada sinó en certs cases en lo dit fur declarats, .VI. sous, .VI. diners. Ítem, los quals ha pagats a n Johan Garcia, porter del governador, per .III. manaments que feu de part del dit governador a micer R(amon) Soler, per rahon del procés que té per acordar de la qüestió del marjalet, e als honrats micer Pere Pastor, e en Martín de Torres, advocats de la vila desús dita, que rahonassen la dita vila en son dret, e per scriure los dits ¶^{40v} manaments, .XXII. diners. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XX. dies del mes de setembre *anno etc. .LXXX° III°*.

Nos, en Johan Pineda, en Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als dius scrits, per .III. parells de capons que de aquells havem comprat, los quals havem presentat al honrat micer Domingo Maschó, les quantitats següents, ço és, a n Guimerà Aragonés, per dos parells, .XIII. sous. Ítem, a n Nicholau Palacià, per un capó, .III. sous, .VI. diners. Ítem, a n Jacme Guasch, per altre capó, .III. sous, .VI. diners. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXX. dies del mes de octubre *anno etc. .LXXX° tercio*.

Nos, en Johan Pineda e n'Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita ¶^{41r} vila, que paguets al honrat en Francesch Urgellés, síndich e procurador de la ciutat de València, per¹⁰⁵ salarii e treballs per aquell sostenguts en la ciutat de València, e per anar de la dita ciutat a Riba-

¶¹⁰¹ Ratllat: *per nos comen*. ¶¹⁰² Ratllat: *damunt*. Sobre línia: *dessús*.
 ¶¹⁰³ Ratllat: *e privilegi*. ¶¹⁰⁴ Ratllat: *ha feyt e atorgat*. ¶¹⁰⁵ Ratllat: *son*.

roja per fer presentació,¹⁰⁶ ensemps ab en Johan Pineda, síndich de la dita vila, de un privilegi que la \dita/ ciutat e viles reals han del senyor rey, que no puxen ésser venudes, alienades ne separades de la corona real, en lo qual *inter alter*, lo dit senyor rey mane al governador e a nobles, richs hòmens, cavallers e burgesses del regne de València, sots lo sacrament de feultat e de homenatge que li són astrets e tenguts, que'l dit privilegi e coses en aquell contengudes, guarden e observen e en aquelles presten favor e ajuda e que no consenten per alcuna manera les dites vendes e separacions,¹⁰⁷ segons que en aquell és larguament contengut, lo qual dit privilegi fon presentat en la dita ciutat al \honorable/¹⁰⁸ governador, e en Ribarroja al noble en Pere de Centelles. \Axí manan que per los dits treballs li paguets/ quatre florins d'or. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de noembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Johan Pineda, e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, ¶^{41v} que paguets a Johan Ferrandiç, barber, los quals ab consell de prohòmens havem acordats que li sien donats per son salarii o pensió de servir la dita vila de son officii de barber per dos meses contínuament, del present \dia/ a avant comptadors, dotze sous, sis diners reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .IX. de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Johan Pineda, en Miquel Dezblada e n'Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Jacme Pedrinyà, per son salarii de .IIII. jorns qui com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per parlar ab mossén n'Aznar Pardo, e per saber de aquell si en Galceran de Centelles, qui ere vengut de les corts de Monçó, havie aportat alcuna comissió del senyor rey sobre lo feyt de la venda que's dehie ésser feta per lo dit senyor rey, de la dita vila, al noble en Pere de Centelles, \vint-quatre sous/. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt a .VIII. de noembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

¶^{42r} Nos, en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Arnau Ayç, jurat e companyó nostre, per son salarii de .IIII.

¶¹⁰⁶ Ratllat: *de un privi.*

¶¹⁰⁷ Ratllat: *ço és.* ¶¹⁰⁸ Ratllat: *dit.*

jorns que com a missatger de la dita vila, és estat entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres, advocats de la dita vila, sobre los establiments que la vila de Borriana havie feyts toquants los aemprius que Vila-real ha en lo terme de la dita vila de Borriana, tresllat dels quals se'n portà, eren prejudicials a la dita vila de Vila-real o no, ne si en res podien ésser filaxats¹⁰⁹ sens prejudiciu dels dits aemprius, vint-quatre sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon lo primer dia de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, en Johan Pineda, en Miquel Dezblada, en Ferrando de Calaceyt e n'Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat en Martín de Torres, savi en dret ^{¶42v} de la ciutat de València, advocat de la dita vila, cent sous reals los quals lo consell de la vila desús dita cascun any li done de pensió per rahonar e advocar \los feyts e negociis/ de la vila sobredita, mentre al dit consell plàcie, et los quals dits cent sous són del any present e dejús scrit, qui finí en lo mes de octubre proppassat. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies del mes de deembre del any etc. .M CCC LXXX III.

Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Cortés, notari, e en Jacme Domingo, vehins de la dita vila, per son salarii de reebre e difinir los comptes d'en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la vila desús dita en l'any proppassat, axí com a comptadors per lo consell de la vila damunt dita als dits comptes assignats, vint sous reals, és a saber, a cascú \de aquells/, deu sous. ^{¶43r} En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Cortés, notari, per les rahons següents, deu sous reals, ço és, \per un viatge que feu a la céquia Roja per manament dels jurats e/ per regonèxer los quèrns de la obra del mur, lo libre¹¹⁰ d'en Pasqual Torner, síndich e dispenser en l'any proppassat, e per diverses \vegades/ que fon a la tatiació dels bestians e altres béns mobles mercaders, lo qual regoneximent ha feyt¹¹¹

¶¹⁰⁹ Possible error, per *afluxats* o *relexats*.

¶¹¹⁰ Ratllat: *compte*. ¶¹¹¹ Ratllat: *per manament nostre*.

com a comptador dels comptes de la desús dita vila en \lo dit/ any proppassat. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de deembre *anno etc. .LXXX° III°*.

¶^{43v} Nos, en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Bernat Aymar, prior del monestir de Sent Augustí de la vila de Castelló, dos florins d'or, per son salarii e karitat de tres sermons que ha feyt en la dita vila, fahent professó a honor e reverència de Nostre Senyor Deus. En testimoni de veritat, fem-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, etc.

Feyt fon a .XIX. de deembre *anno etc. .LXXX° III°*.

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Johan Pineda, en pagua e solució del salarii de Bertran Pineda, fill del dit en Johan, lo qual és en les corts de Monçó per afers de la vila dessus dita, com a substituït del dit en Johan, síndich e procurador constituït del consell e universitat de la vila damunt dita, trenta florins d'or.¹¹² En testimoni ¶^{44r} de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIX. dies de deembre *anno etc. .LXXX°. terció*.

¶^{43r bis} Tots los jurats manaren albarà de manament de .X. sous a n Jacme Cortés per les rahons en la present cédula contengudes, dilluns a .XIII. dies de deembre, anno etc. .LXXX° III°.¹¹³

.I. viatge a la céquia Roja.

Ítem, regonèxer lo compte del mur.

Ítem, regonèxer lo compte d'en Pasqual Torner e de tots los [sisés] e altres qui devien a la vila.

Ítem, la tatxació de la peyta dels bestiar e altres béns mobles mercaders.

Ítem, los treballs de ço que ordenà en Colomer. ¶

¶ Primo, Pere Téner, .II. sous.

Pere Rebol, .II. sous.

Domingo Escuder, .II. sous.

Berenger Sifre, .II. sous.

Cardona Maçaner, .II. sous.

¶¹¹² Al marge esquerre, en lletra més menuda: *que lo síndich, al dit en Johan, .XVIII. florins, di[mecres] a .XXIII. de deembre.* ¶¹¹³ Entre els

fulls 43v-44r estan cosits dos papers de tamany més reduït que contenen les anotacions transcrites, amb una lletra diferent a la resta del text.

Pere Maçaner, .II. sous.
 Berenger Morató, .II. sous.
 Marcho Johan, .II. sous.
 Pere Exeméneç, .II. sous.
 Jacme Giner, .II. sous.
 Bernat Téner, .II. sous.
 Pere Aragó, .II. sous.
 Ítem, doní per raó de les capmartelles,¹¹⁴ .V. diners.
 Ítem, de les cabaços, que compraren .X., a raó de dos diners, mealla, .II. sous
 .II. diners.
 Primo, Pere Maçaner, .II. sous.
 Berenger Morató, .II. sous.
 Pere Rebol, .II. sous.
 Guillamó Escuder, .II. sous.
 Domingo Martorel, .II. sous.
 Bertomeu Çabater, .II. sous.
 Domingo Ferando, .II. sous.
 ¶ A(rnau) Vidal, .II. sous.
 A(rnau) Alós, .II. sous.
 Bertomeu Exemeno, .II. sous.
 Pere Pasqual, .II. sous.

¶^{44r} Nos, en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Argent, vehín de la dita vila, quaranta florins d'or, \los quals per manament nostre ha prestat/¹¹⁵ a'n Johan Pineda, qui ere en les corts a Monçó com a misatger de la vila desús dita, en paga e solució de son salarii. Et los quals, en loch nostre e per nos, bestragué e liurà al dit en Domingo Argent n'Arnau Ayç, de la resta que havie a tornar a la vila damunt dita com a síndich e dispenser que fon de la vila sobre dita en l'any etc. .MCCCLXXXI.¹¹⁶ En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIX. de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

¶^{44v} Nos, en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats etc. manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a'n Domingo Argent, vehín de la dita vila, per son loguer de un viatge que per manament nostre ha feyt al loch de Monçó per portar .XL^a. florins a'n Johan Pineda, misatger de la vila desús dita, trenta sous reals, per los quals ab lo dit en Domingo Argent, nos

¶¹¹⁴ Ratllat: *e de les cabaços.* ¶¹¹⁵ Ratllat: *per portar aquells.* ¶¹¹⁶ Afegit al marge dret. En mig   està ratllat l'encapçalament del nou ítem: *Nos, en Ferrando.*

\som/ avinguts, estigués poch o molt en lo dit viatge. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, etc.

Feyt fon a .XIX. de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Johan Pineda e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila que paguets a'n Ramon Dolç, porter del senyor rey, setze sous, .VI. diners, los quals lo consell ha acordat e tengut en bé que li sien donats en ajuda de la mesió, per ço com aporte letres de part nostra als missatgers de la ciutat de València qui són a les corts ¶^{45r} de Monçó e a Bertran Pineda, síndich substituït d'en Johan Pineda, síndich de la vila desús dita. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, etc.

Feyt fon a .XXVIII. de deembre *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Johan Pineda, en Miquel Dezblada e n'Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Ramo, correu dels \jurats de la/ ciutat de València, per son loguer de portar una letra dels dits jurats de la dita ciutat a nos,¹¹⁷ dits jurats, sobre lo feyt del liurament que's dehia que en Bernat Prats Narbonés, comissarii del senyor rey, volia fer de la vila desús dita a mossén en Pere de Centelles, dos florins d'or. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, etc.

Feyt fon a .XXIX. de deembre *anno etc. .LXXX°. tercio.*¹¹⁸

¶^{45v} Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, en Francesch Ballester, tinent loch d'en Arnau Ayç, jurat semblantment de la dita vila, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt, per les següents rahons, cent noranta-un sous, \.VI./¹¹⁹ diners reals, ço és \a saber/, per lur salarii de .XV. jorns qui són estats entre anar a València, estar e tornar com a missatgers de la dita vila per \notifficar als honrats/¹²⁰ jurats de la ciutat que en Bernat Parts Narbonés, de la tresoreria del senyor rey, ere vengut ab comissió o provisions reals per liurar la possessió de Vila-real al noble en Pere de Centelles, e per requerre a aquells \que/ en lo dit feyt donassen consell, favor e ajuda, com ne sien tenguts segons forma de privilegiis. E axí matex per fer presentació e notifficació dels dits privilegiis al dit en Bernat Prats Narbonés, requerín a aquell e protestan que en alcuna cosa no procehís ni enantàs per vigor de la dita comissió en lo liurament de possessió de la dita vila, com¹²¹ \fos fet/ contra los dits privilegiis. Et encara per fer ordenar

¶¹¹⁷ Ratllat: *als*. ¶¹¹⁸ Es tracta d'un error, ja que al computar el temps amb l'any de la Nativitat, ja no és *tercio* sino *quarto*.

¶¹¹⁹ Ratllat: *quatre*. ¶¹²⁰ Ratllat: *requerre los*. ¶¹²¹ Ratllat: *no pogués fer segons tenor dels*.

rahons als advocats de la dita vila contra la dita comissió e procehiments fahedors per lo dit comissarii, a raó de .VI. sous per cascú, cascun jorn, .CLXXX. sous. Ítem, los quals pagaren a .III. scrivents per fer \tres/ tresllats en paper dels dits ¶^{46r} privilegjis, .V. sous. Ítem, los quals pagaren a n Jacme Fellemir, scrivà dels jurats de València, per una scriptura \o requesta/¹²² que possà lo dit en Johan Pineda com a síndich de la vila desús dita, davant los dessús dits honrats jurats de la dita ciutat, .V. sous .VI. diners. Ítem, los quals pagaren entre paper que compraren per scriure los damunt dits tresllats, e per fer scriure e continuar en procés lo manament que'l governador havie feyt als honrats micer Pere Pastor e en Martín de Torres, advocats¹²³ de la vila damunt dita, que rahonassen e advocassen la dita vila, .XII. diners. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, etc.

Feyt fon a .XVI. dies del mes de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç e en Ferrando de Calaceyt, jurats etc., manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a n Berenguer Morató per son loguer de anar a València, estar e tornar, ab una letra nostra que aportà a n Johan Pineda e a n Marcho de Calaceyt, qui eren en València com a missatgers de la dita vila sobre lo feyt de la venda que'l senyor rey havie feyt de la dita vila a mossén en Pere de Centelles, per la qual rahó en Bernat de ¶^{46v} Prat Narbonés, de la tresoreria del dit senyor rey, ere vengut ab comissió o provissió real, set sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVIII. de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a n Berthomeu Ferrer, correu, per una letra que ns ha aportat dels missatgers de la ciutat de València qui són a les corts a Monçó, en la qual nos han feyt saber que la venda de Vila-real és feta per lo senyor rey a mossén en Pere de Centelles, e que en Bernat Prat Narbonés, com a comissarii, devie venir a la dita vila per liurar la possessió, .XI. sous. En testimoni de les quals coses etc.

Feyt fon a .XVIII. de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶^{47r} Nos, en Miquel Dezblada e en Ferrando de Calaceyt, jurats etc., manam a vós, en Pere Martorell, síndich etc., que paguets a n Ramon Girvet per son loguer de anar a València, estar e tornar, per portar una letra nostra a n Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt, qui eren en València com a missatgers de la dita vila sobre lo feyt de la venda que'l senyor rey havie feta de la vila desús dita a mossén en Pere de Centelles, set sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà, etc.

Feyt fon a .XVIII. de giner *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶¹²² Ratllat: *que rebé.* ¶¹²³ Ratllat: *savi.*

Nos, en Johan Pineda, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honorable mossén n'Aznar Pardo de la Casta, portantveus de [governador] en lo regne de València, doents \quaranta-dos¹²⁴ sous reals per les rahons següents, és a saber, .CCXX. sous per salarii¹²⁵ ¶^{47v} de .IIII. assessors a si reebuts sobre \lo acord per aquell retengut/ sobre lo feyt de les presentacions fetes¹²⁶ per los síndichs de la ciutat de València e de la dita vila, a ell fetes dels privilegii que la dita ciutat e viles reals han de no ésser separades, com de altres specials de la dita vila, per rahon del liurament de possessió que's dehia que'l dit honorable governador, com a comissarii del senyor rey, devia e volia fer de la dita vila a mossén en Pere de Centelles,¹²⁷ lo qual damunt dit acord lo dit honorable governador \e comissarii/, ab acort \e consell/ dels dits assessors, pronuncià e declarà la comissió a ell per lo dit senyor rey feta, no haver loch, ne per consegüent procehir, ne per vigor de aquella, als quals dits assessors per lo dit honorable governador los foren tatxats de salarii los dits .CCXX. sous, ço és, a cascun de aquells .LV. sous. Et .XXII. sous en ajuda del salarii de la [...] la dita pronunciació e declaració del dit acord per manament del dit honorable governador portarà al senyor rey ¶^{48r} al loch de Monçó. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament etc.

Feyt fon a .XXVI. de jener *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als dejús scrits les quantitats dejús scrites per les rahons següents. Primerament a la dona na Francha, muller *quondam* d'en Bernat Pineda, per \rahó e preu de/ .III. capons, .XI. sous. Ítem, a'n Pere de Conques, per un parell de capons e un parell de gallines, .XI. sous. Ítem, a'n Davina Abincanes, juheu, per un capó, .III. sous, .VIII. diners. Ítem, a'n Pere Ocelló, per un parell de gallines, .IIII. sous. Ítem, a'n Domingo Téner per altre parell de gallines, .IIII. sous. Ítem, a'n Guillamó Pasqual, per altre parell de gallines, .IIII. sous. Los quals capons e gallines, lo consell ha acordat \e tengut en bé/ que sien presentats a madona \na Violant/, de mossén Az-¶^{48v}nar Pardo de la Casta, portantveus de governador en regne de València, la qual personalment ere en la dita vila. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, etc.

Feyt fon a .XXVI. de jener *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

Albarà de reebuda a .XXVIII. dies del dit mes de jener *anno predicto*.

¶¹²⁴ Ratllat: *vint*. ¶¹²⁵ Ratllades diverses línies, una al final del full i una altra al darrere: *dels honors micer Ramon Roqua, de III doctors* ¶^{47v}, e d'en Bernat d'Alminatler?, *savi*. ¶¹²⁶ Ratllat sobre línia:

al dit honorable governador. ¶¹²⁷ Tres línies ratllades: *sobre les quals dites presentacions, lo dit honorable governador e comissarii se retench acord e delliberació com, ne per qual manera, procehiria en lo dit feyt*.

Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, lo qual lo consell de la dita vila en lo dia de digmenje proppassat que ere comptat a .XXIII. dies del mes de jener del any dejús scrit, ha elet per missatger de la vila desús dita per anar al senyor rey al loch de Monçó, sobre lo feyt de la venda feta per lo dit senyor rey, de la vila damunt \dita/ a mossén en Pere de Centelles, en paga e solució del salarii del dit en Johan per los dies que estarà en la dita missatgeria, quaranta florins d'or. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de ¶^{49r} manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. dies del mes de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, vehín de la dita vila, restants a pagar a Bertran Pineda, fill del dit en Johan, per son salarii dels dies que ha estat en les corts de Monçó com a substituít del dit en Johan, procurador \constituít/ del consell e universitat de la vila damunt dita, ço és a saber, compta del .XIX. dia del mes de setembre del any proppassat .M^o CCC LXXX° III., que'l dit en Johan partí del dit loch de Monçó per venir a Vila-real, tro a .XIII. dies del mes de febrer¹²⁸ primervinent del any present e davall scrit, compreses los .X. dies de gràcia que'l dit consell li ha atorgats segons que per notament feyt a .XXIII. dies del ¶^{49v} mes de jener del dit any davall scrit se demostre, cent quaranta sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, etc.

Feyt fon a .XXVIII. dies del mes de jener *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Pèriç, Ramon Girvet e Bernat Aymar, guardians del terme de la dita vila, restants a aquells a pagar de aquells doents vint-cinch sous que per los jurats del any proppassat los foren promesses donar per lur soldada de un any de ésser guardians, noranta sous reals, és a saber, a <casquí> de aquells, .XXX. sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XII. dies del mes de febrer, *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶^{50r} Nos, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Matheu Caro, scrivà \de la cort del honrat tinent loch de portantveus de governador/¹²⁹ del riu d'Uxó anssús, per scriptures per aquell reebudes de una

¶¹²⁸ Al marge esquerre, afegit: *a raó de .III. sous per cascum dia.*

¶¹²⁹ Ratllat: *del honrat en Guillem Miró, tinentloch de portantveus de governador.*

presentació que per en Pasqual Torner, com a síndich de la dita vila, fon feta al dit honrat lochtinent de portantveus de governador, de un privilegi real¹³⁰ atorgat a la ciutat de València e viles reals del regne de aquella, en lo qual *inter alia* és contengut que alcuna de les dites viles no puxen ésser separades de la corona real, ans si lo contrarii era feyt, mane lo senyor rey en lo dit privilegi a nobles, richs hòmens, cavallers e burgesses del dit regne, sots deute de sagrament, de feeltat e de home-nage que li són astrets e tenguts, que·l dit privilegi e coses en aquell contengudes guarden e observen, e en aquella presten consell, favor e ajuda, la qual presentació li fon feta per ço com se dehie que·l dit senyor rey havie feta venda de la dita vila al noble en Pere de Centelles,¹³¹ les quals scriptures munten vint-dos sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, etc.

Feyt fon a .XVI. de febrer *anno etc. .LXXX°. quarto.*

||^{50v} Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada \e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda/, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Nicholau Palacià, vehín d'aquella matexa vila, mil sous reals per rahó e preu de .LXXXIII^a. sous, .IIII. diners, censals per vós,¹³² en lo dit nom, de manament nostre, de aquell e de la dita na Mansella, muller sua, comprats, de e per a ops de la vila dessus dita, de aquells cent sexanta-sis sous, .VIII. diners censals que la vila damunt dita fahie, e fer ere tenguda cascun any, a·n Jacme Juneda, major de dies, \en cascuna festa de sent Martí/, e los quals lo dit en Nicholau Palacià, per títol de compra feta del dit en Jacme Juneda, tenie e possehie segons que totes les dites coses per la carta de la compra per nos, del dit en Nicholau, feta e reebuda per lo discret en Marcho de Calaceyt, notari, a deu dies de març del any present e dejús scrit, clarament se demostre. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, a deu de març *anno etc. .LXXX°. quarto.*

||^{51r} Nos, en Pere Colomer, notari, tinent loch del honrat en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Johan Lita-go, vehín de la dita vila, deu sous reals per rahon de un pont que ha feyt de volta d'argamassa, en lo camí que és miger entre lo terme de la vila dessus dita e lo terme de Borriana, davall l'alqueria e terra d'en Jacme Maestre, lo qual li fon donat a estall per los mustaçaffs de les dites viles per vint sous, axí que pertany a la dita vila, a sa part, \los dits/ deu sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XII. de març *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶¹³⁰ Ratllat: *que la.*

¶¹³¹ Ratllat: *en axí que.* ¶¹³² Ratllat: *nom de sínd.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt,¹³³ en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispen-||^{51v}ser de la dita vila, que paguets a·n Pere Maçaner, cequier, per rahon de adobar un portell de argamassa qui és davall lo molí d'en Anthoni Valls, en la céquia \Jussana/,¹³⁴ lo qual per nos li és estat donat a estall, sis sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XIII. dies de març *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, notari, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Bernat Aymar, Pere Lop e \l'onrat/ en Miquel Vilagrassa, guardians e vedallers del terme de la dita vila, B,¹³⁵ de aquells setanta-cinch sous que per nos los són estats promesses \donar/¹³⁶ de soldada a cascú de aquells a un any, per guardar lo dit terme, A, cent trenta-cinch sous, és a saber, a cascú quaranta-||^{52r}cinch sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.¹³⁷

Feyt fon a .XV. de març *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Guillamó Scuder .XLIII. sous, .V. diners reals per les rahons en la present cèdula declarades. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXII. dies del mes d'abril *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt, e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Berenguer Comalongua, de la scuderia de la senyora duquessa,¹³⁸ .XI. sous reals los quals lo consell graciosament manà que li fossen donats per ço com portà ||^{52v}albixera ab letra que la senyora duquessa ere parida en Leyda, e havie haüt <fi>ll. En testimoni de veritat manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon en lo primer dia d'abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX. quatre.

¶ ¹³³ Ratllat: *en Pere Colomer.* ¶ ¹³⁴ Ratllat: *Major.*

¶ ¹³⁵ Sobre línia, primer una B, i en la línia següent una A.

¶ ¹³⁶ Ratllat: *a cascú per guardar lo dit terme.* ¶ ¹³⁷ Duplicat: *secret.* ¶ ¹³⁸ Ratllat: *los quals.*

Nos, en Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser \de la dita vila/¹³⁹ que paguets a'n Marcho de Calaceyt, notari, per les rahons següents, nou sous, dos diners, ço és a saber: .VI. sous, dos diners los quals ha paguats e bestreys del seu propi a'n Matheu Caro, scrivà de la cort de la governació del riu d'Uxó anssús, per scriptures e letra que'l dit en Marcho, com a síndich de la dita vila, ha impetrat de la dita cort sobre los passatges dels bestiaris \pujant al Port/. Et tres sous per son salarii de anar a Castelló per haver e presentar la dita letra. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXX. dies d'abrill del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXX IIII.

||^{53r} Nos, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Argent, vehín de la dita vila, per son loguer de un vi[atge] que per manament nostre ha feyt a Tamarit per portar una letra nostra a'n Johan Pineda, qui ere per missatger de la dita vila en les corts que en \lo dit/ loch de Tamarit se celebraven, en la qual dita letra li fahiém saber que de feyt se'n vingués, trenta sous reals, per los quals ab lo dit en Domingo nos som avenguts, estigués poch o molt en lo dit viatge. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari.

Feyt fon a .VI. dies de maig *anno etc. .LXXX°. quarto*, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Nos, en Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, \que paguets/ a'n Ferrando de Calaceyt, \jurat/, companyó nostre en lo dit officii, per son salarii de règer lo dit officii per un any, .L. sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà etc.

Feyt fon a .VI. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto*.

||^{53v} *Eodem die*, los dits jurats manaren albarà de manament del viatge d'en Ferrando de Calaceyt, de anar a València sobre lo feyt del vi de Bonretorn.

Ítem, albarà que compràs drap per a vestir Johan Piquer, saig.

Ítem, albarà del salarii dels dits jurats e del scrivà.

Ítem, albarà dels .XL. florins d'en Francesch Aguilar; fés albarà de reebuda lo dit en Francesch, a .XVIII. dies de maig.

¶¹³⁹ Ratllat: *dels jurats de Vila-real*.

Die sabbati, .VII. die madii.

Los dits jurats manaren albarà de manament del salarii dels tatxadós de la peyta.¹⁴⁰

Ítem, manaren albarà dels .XI. sous que foren promesses a'n Marcho de Calaceyt per scriure e continuar lo libre del maestre del mur.

Nos, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, missatger de la vila desús dita, lo qual és a les corts que'l senyor rey té en Tamarit,¹⁴¹ en paga e solució de son salarii, deu florins d'or, los quals vos manam que donets e delliurets al honrat en Pere Arnau d'Ezparça, batle de la Vall de Uxó, lo qual de present va a les dites corts per portar aquelles al dit en Johan Pineda, com a pregàries nostres lo dit en Pere Arnau haje promés de portar los dits .X. florins ¶^{54r} e letra nostra al dit en Johan Pineda. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .IX. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Ferrando de Calaceyt, per son salarii de .IIII. jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als advocats de la vila¹⁴² si los habitants de Bonretorn vinents contra los establiments de la dita vila e *signanter* del vedament del vi, de no metre en la dita vila e terme de aquella, estarien als dits establiments e sots lo destret e juredicció del justícia de Vila-real *vel quid faciendum*. Et axí matex sobre la letra per nos tramessa al ¶^{54v} justícia de Borriana, a instància d'en Pere Maçaner, cequier nostre, contra alguns singulars de la vila de Borriana qui havien regat de les aygües de Vila-real en lo terme de la dita vila de Borriana, en loch no acostumat de regar, havien ne devien estar a la conexença e discreció de nos, dits jurats, \axí com a ju[stos] administradós de les aygües/ *vel quid faciendum*, .XXIIII. sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Ferrando de Calaceyt, jurat e

¶¹⁴⁰ Ambdues línies ratllades amb traços verticals.

¶¹⁴¹ Ratllat: *deu*. ¶¹⁴² Ratllat: *sobre*.

companyó nostre, per son salarii de règer \e servir/ lo dit officii de \jurat/¹⁴³ per un any, .L. sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, ¶^{55r} e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. dies de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

*Iam est supra in alio loco.*¹⁴⁴

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurat e companyó nostre, en loch e nom del dit en Johan Pineda, per son salarii de règer \e servir/ lo dit officii de jurat per un any, .L. sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. dies del mes de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Miquel Dezblada, jurat e companyó nostre, per son salarii de ¶^{55v} règer e servir lo dit officii de jurat per un any, .L. sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. dies del mes de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Miquel Dezblada, en Ferrando de Calaceyt e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Arnau Ayç, jurat e companyó nostre, per son salarii de règer e servir lo dit officii de jurat, per un any, .L. sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. dies del mes de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, ¶^{56r} n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marcho de Calaceyt, notari e scrivà nostre, per son salarii de règer e servir la scrivania nostra \en lo present/ any,¹⁴⁵ .C. sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà del dit en Marcho, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. dies del mes de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶¹⁴³ Ratllat: *juradesch.*

¶¹⁴⁴ Tot l'ítem ha estat ratllat, ja que, com s'indica al final, ja està consignat en altre lloc.

¶¹⁴⁵ Ratllat: *un.*

Nos, en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Miquel¹⁴⁶ Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als dejús scrits per lur salarii de tatxar la peyta, la qual de manament del consell en lo present any s'és tatxada, les quantitats següents, les quals dites quantitats per lo dit consell als dits tatxadós foren tatxades ¶^{56v} ans de la dita tatxació, segons que per notament del dit consell feyt a .XIX. dies del mes de noembre del any dejús scrit, clarament se demostre. Primo, a-n Jacme Cortés, notari, .XV. sous; a-n Domingo Aragonés, notari, .XV. sous; a-n Ferrer Colomer, notari, .XV. sous; a-n Marcho de Calaceyt, notari, .XV. sous; a-n Miquel Dezblada, jurat, .X. sous; a-n Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurat, .X. sous; a-n Domingo Martorell, .X. sous; a-n Guillamó Scuder, .X. sous. Les quals damunt dites quantitats de salarii munten a suma de cent sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat en Francesch Aguillar, ciutadà de València,¹⁴⁷ ¶^{57r} quaranta florins d'or, los quals son fill del dit en Francesch Aguillar, en lo loch de Tamarit, prestà, donà e delliurà a-n Johan Pineda, \lo qual ere/ missatger de la dita vila¹⁴⁸ en les corts en lo dit loch de Tamarit, per vigor de una letra tramessa per lo dit en Francesch Aguillar al dit fill seu, \a pregàries de nos, dits jurats/, en paga e solució del salarii que'l dit en Johan Pineda ha <a> haver e reebre per rahon de la misatgeria de la vila desús dita. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a-n Johan Piquer, saig, entre drap, costures, averies e seda que ha comprat per a ops de son vestir, ço és gramalla, gonella, capiró e calces, les quals robes lo consell acordà que li fossen feytes com se afermà ab nos, dits jurats, segons que per notament del dit consell¹⁴⁹ feyt a .XXII. de deembre *anno etc. .LXXX°. terció*, se demostre. Fon manat albarà a .VII. de [maig].

¶¹⁴⁶ Ratllat: *Ferrando.*

¶¹⁴⁷ Ratllat: *los quals lo dit en Francesch, a pregàries nostres, ha feyt prestar a son fill.*

¶¹⁴⁸ Ratllat: *lo qual ere.*

¶¹⁴⁹ Ratllat: *se demostre.*

¶^{57v} Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, en Domingo Aragonés, tinent loch d'en Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Cortés, notari, e a'n Jacme Domingo, per llur salarii e treballs de reebre e difinir lo compte d'en Jacme Juneda, peyter de la dita vila en l'any proppassat, axí com a comptadors per lo consell de la dita vila als dits comptes e altres assignats, vint sous reals, és a saber, a cascú deu sous. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVII°. de maig *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

¶^{58r} Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Johan Pineda, o a procurador legítim de aquell, cinquanta-un sous reals en paga e solució del salarii que'l dit en Johan ha haver e reebre de la missatgeria en la qual, a present, \és/¹⁵⁰ com a síndich e missatger de la dita vila en les corts en lo loch de Tamarit. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de maig *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

Nos, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marcho de Calaceyt, notari, .XI. sous reals los quals per lo consell de la dita vila li foren promesses donar per scriure e continuar a vós, dit síndich, \d'ací a Pasqua Cinquagésima [pri]mervinent/ lo libre de les dates e despeses de la obra del mur de la qual és mestre en Bernat Mulet, àlias appellat Alastre¹⁵¹ ¶^{58v} segons que per notament del dit consell feyt a .XV. dies de jener se demostre. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà, sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .VI. de maig *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Juneda, .XXVIII. sous reals per les rahons en \la present/ cèdula¹⁵² justificada per los honrats en Jacme Cortés e en Jacme Domingo, comptadors per lo consell elets, larguament declarades. En testimoni de la qual cosa manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, \e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon/ a .XXVIII. de maig *anno etc.* .LXXX°. *quarto*.

¶¹⁵⁰ Ratllat: *és en lo loch de Tamarit.*

¶¹⁵¹ Ratllat: *les quals dates e despeses.* ¶¹⁵² Ratllat: *una.*

Nos, en Miquel Dezblada, en Ferrando de Calaceyt, e en Domingo Aragonés, tinent loch d'en Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere ¶^{59r} Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Colomer, notari, cinquanta reals per les rahons en una cèdula de paper justificada per los honrats en Jacme Cortés e en Jacme Domingo, comptadós per lo dit consell elets, larguament declarades. En testimoni etc., scrit a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, en Domingo Aragonés, tinent loch d'en Arnau Ayç, e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marcho de Calaceyt, notari, quaranta-quatre sous reals, los quals li són deguts per les rahons en una cèdula de paper justificada per los honrats en Jacme Cortés e en Jacme Domingo, comptadós per lo consell de dita vila elets, larguament declarades. En testi-¶^{59v}moni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà pròpria del dit en Marcho e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Miquel Dezblada, en Ferrando de Calaceyt e en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, \que paguets a'n Jacme Pedrinyà per les rahons següents, noranta-tres sous, és a saber/, per son salarii de .VIII. jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per fermar dret com a síndich de la dita vila en poder del governador sobre los aemprius \que la dita vila e los habitants en aquella/¹⁵³ han en lo terme de Borriana, e axí matex per comprar bèsties e \altres arreus/ e exàrcies per al maestre del mur, .XLVIII. sous reals, a raó de .VI. sous per cascun jorn.¹⁵⁴ Et .XLV. sous, los quals lo dit en Jacme Pedrinyà ha pagats e bestreys del seu propri a'n Leona<r>t Gòmiç, notari, scrivà de la cort de la governació de València, per scriptures del procés de la ferma de dret ¶^{60r} desús feta per lo dit en Jacme Pedrinyà¹⁵⁵ contra Borriana, e del procés començat a .XXVI. de febrer del any dejús scrit après la dita ferma,¹⁵⁶ segons que per dos albarans de reebuda scrits de mà pròpria del dit Leona<r>t, e subsignats ab son signe de notaria, la .I. dels quals fon feyt lo primer dia de març *anno etc. .LXXX°. quarto*, e l'altre a .XVII. dies del dit mes, clarament se demostre. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, \e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon/ a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶¹⁵³ Ratllat: *que·ls vehins e habitants de la vila desús dita.*

¶¹⁵⁴ Ratllat: *En testimoni.*

¶¹⁵⁵ Ratllat: *com a síndich.*

¶¹⁵⁶ Ratllat: *.XLV. sous.*

Nos, en Miquel Dezblada, en Ferrando de Calaceyt, e en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Pedrinyà, vehín de la vila desús dita, per son salarii de .IX. jorns que com a missatger de la dita vila¹⁵⁷ és estat entre anar a València, estar e tornar, per compàrer e ésser a una assignació feta per lo governador \de regne de València/ als justícia, jurats e síndich de Borriana, sobre la ferma de dret que per lo dit en Jacme, com a síndich de la ¶^{60v} dita vila, \fon/ proposada \en poder del dit governador/, de e per rahan dels aemprius que la dita vila ha en lo terme de Borriana, cinquanta-quatre sous reals, a raó de .VI. sous per cascun jorn. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

Nos, en Pere Colomer, tinent loch d'en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Juneda, peyter, deu sous, sis diners, los quals de manament nostre ha pagats en dos parells de galines e en vi que per nos, de acord de alguns prohòmens de consell, foren presentades al honrat en Pere Johan, jurat e missatger de la ciutat de València, lo qual anave a les corts a Monçó. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

[full solt]¹⁵⁸ Compte de la anada de València que feu ab en Jacme Pedrinyà, per la venguda d'en Bernat Prat Narbonés ¶ dels .XX. florins que en Johan Pineda reebé del síndich, \o per ell d'en Jacme Juneda, peyter/, com anà a València ab en Jacme Pedrinyà, en lo qual viatge stigué .VII. jorns, feu les dates següents:

Primo, a'n Jacme Pedrinyà, desús dit, .V. florins, és ver que en la paga que fem al scrivà de la governació per salari de les scriptures dels proceses davant lo dit governador actitats que foren .V. florins, pagà lo dit en Jacme .I. florí, per què lo dit en Jacme té solament .IIII. florins.

Ítem, al dit scrivà, .LV. sous.

Ítem, a'n Jacme Vives, .L. sous.

Ítem, a mi, dit en Johan, per salari dels dits .VII. dies, .XLII. sous.

Et axí, lo dit en Jacme, aturat a si, per son salari, .XLII. sous, haurie a tornar al dit síndich, .II. sous.

Et lo dit en Johan, .XXVII. sous.

¶¹⁵⁷ Ratllat; *li són deguts.*

¶¹⁵⁸ Full solt entre 60v-61r.

¶^{61r} Nos, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, e en Domingo Aragonés, notari, tinent loch d'en Arnau Ayç, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pere Martorell, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat en Jacme Cortés, justícia de la dita vila, quaranta-quatre sous reals, los quals per nos, ab acord e consell de alguns prohòmens consellers de la dita vila, per vigor de un notament feyt [en] lo dit consell a .XXVII. de jener del any dejús scrit, li són estats ajutgats e tatxats per son salarii e treballs de manar les guardes dels portals de la dita vila, que per rahon de la venda que's dehie ésser feta per lo senyor rey de la vila dessus dita a mossén en Pere de Centelles, se han haüt a tenir als dits portals, e per regonèxer les dites guardes e tenir a prop aquelles. En testimoni de les quals coses manam-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVIII. de maig *anno etc. .LXXX°. quarto.*

¶^{61v-63v} (en blanc)

¶^{64r} *Die lune, intitulata .XVIII^a. die madii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. terció.*

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, notari per autoritat real, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Johan Pineda, en Miquel Dezblada e en Ferrando de Calaceyt, jurats de Vila-real, en la casa de consell de la dita vila comparegué en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa e en Miquel Giner, vehins de la dita vila, et dixeren paraula a aquells que ells, pujant al Port ab sos bestiaris e passant per lo loch de Ayòder, los foren presses e penyorats tres moltons, és a saber, a cascú de aquells sengles moltons, no [servan-los la carta de]¹⁵⁹ la franquea que'ls dits en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa, e en Mi-¶^{64v}quel Giner han de la vila desús dita, la qual a hull los fon demostrada e per aquells requests que'ls fos servada, ans en menyspreu de la dita franquea, sens alcuna justa causa, camí caminant sens dan que no feyen, les dites penyores los foren feytes. Per què ab aquella instància que's mereix, notificaven les dites coses als dits honrats jurats, requirents a aquells que de béns de hòmens del dit loch de Ayòder, de la vila desús dita, sien repe<nyorats> e pagats, offerin-se aparellats donar fermança que les coses dessus per ells affermades, que són veres, e que en cars que repenyores sien feytes del dit loch de Ayòder, per re[stituir] a ells dels dits moltons, [...] [...] ço que dessus per ells estat affermat ¶^{65r} e request que sie tenguda la dita franquea a tot dan, mesions e interés, que per la dita rahó se faran. En altra manera que protestaven de tot llur

¶ ¹⁵⁹ A partir d'aquest full, la tinta ha cremat el paper i algunes paraules queden il·legibles perquè s'ha perforat, afectant també l'altra cara del full.

dret que·ls romangués salvo e conservat de present e en esdevenidor. Requirent de les dites coses a si ésser feta carta pública, si demostrada serà.

Et encontinent, los dits honrats jurats, oyda la dita requesta e notificació dels dits en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa e en Miquel Giner, e aquella entessa, dixeren que donant la damunt dita fermança per la <manera> dessús dita, que eren presents e aparellats a conservació de la franquea de la dita vila, donant licència als damunt dits de repenyorar ¶^{65v} béns de hòmens de Ayòder per fer re-integració e satisfacció a aquells, dels dits tres moltons a ells presos e penyorats, e de les mesions per la dita rahó feytes e fahedores. Requirent les dites coses ésser continuades.

Per què los dits en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa e en Miquel Giner, en aquell instant a [...] e seguretat de les coses sobredites e de la universitat de la vila damunt dita, donaren fermança de complir, tenir e servir ço que dessús per ells és estat affermat e request, e de pagar tot dan, mesions e interés en cars que averar no u poguessen, és a saber, en Pasqual Torner, major ¶^{66r} de dies, vehín de la dita vila, qui en presència dels dits honrats jurats ere, la qual fermança lo dit en Pasqual Torner feu, e per aquella tots sos béns obligà.

Presentes testimonis foren a les dites coses en Jacme de la Font e en Berthomeu Manyes.

Et encontinent, los dits honrats jurats, reebuda la dita fermança, donaren licència als dessús dits penyorants de fer repenyores de béns de hòmens de Ayòder per fer la integració e satisfacció a ells de ço que penyorat los és estat, e per les mesions, o si alcunes penyores haurien feytes, com ja moltes e diverses vegades \sien estat/ requestes fer execució e venda de aquelles al més de preu donant, e del preu de les dites pen-¶^{66v}yores satisfer e pagar de feyt als dits proposants e requirents de ço que pres e penyorat los és estat, e de les mesions.

Et enaprès, a poch instant en aquell dia matex, los dits en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa e en Miquel Giner, compa[regueren] davant los dits honrats jurats e dixeren que ells, anant per lo terme de la damunt dita vila, en lo dit terme, en l'enffront de la alqueria d'en Bernat Segarra, appellada l'alqueria Rodona, havien atrobat dos moros del dessús dit loch de Ayòder, cavalcant cascú en sa mula,¹⁶⁰ e que havien pres e penyorat als dits moros les dites mules per ço com los havien penyorat en lo dit loch de Ayòder tres moltons, segons que dessús per ells, dits proposa<n>ts, és estat affermat, passen per lo dit loch camí caminan sens mal que no fahien, no volen-los servir la ¶^{67r} carta de franquea que ab si portaven, la qual [a hull los fos] demostrada [...] axí que plagués als dits honrats jurats de fer venda de [cascuna de] les dites mules, e que del preu que de aquelles seria haüt los sie feta paga e integració dels dits tres moltons e de les mesions per la dita rahó fetes e fahedores.

¶¹⁶⁰ Ratllat: bèstia.

Et encontinent, los dits honrats jurats dixeren que·ls plahie molt de fer venda de les dites mules, e de pagar e satisfere a aquells dels dits tres moltons e de les mesions que justament hauran feytes per la dita rahó.¹⁶¹

¶^{69r} Enaprès, en lo dessus dit dia de dilluns, a .XVIII. dies del dit mes de maig, *anno predicto*, en ora de vespres majors vel quasi, davant los honrats en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt, jurats de la vila dessus dita, comparech Maphomat Yale, moro de Ayòder, e dix de paraula que ell, dit moro, vinent de la mar ab sa muller a ab altres moros de Ayn, en lo terme de Vila-real li fon pressa e penyorada per hòmens de la dita vila de Vila-real una mula, en la qual cavalcave sa muller, la qual mula ell tenie logada de un moro del dit loch de Ayòder, per ço com affermaven los dits hòmens de Vila-real que en lo dit loch de Ayòder, \pujant al Port/¹⁶² ab sos bestiar, camí caminant sens dan que no fahien, los foren preses e penyorats tres moltons, no volent-los servar la franquea que ab si portaven. E que per integració dels dits tres moltons e per les mesions que per la dita rahó havien feytes, penyoraven¹⁶³ la dita mula. Et axí ¶^{69v} que ell, dit Mafomat, per stalvi de mesions e per ço que de la dita rahó pleyt ni qüestió no fos entre lo dit loch de Ayòder e la vila de Vila-real, e axí matex per ço que del dit feyt pogués consultar lo senyor en Francisco Sànxez Munyoç, \cavaller e/ senyor del dit loch de Ayòder, pregave e supplicave los dits honrats jurats que la dita mula li deguessen fer tornar e restituir. Et que en loch de la dita mula, ell metrie e deposarie en poder dels dits honrats jurats dues maneres de argent, les quals serien completes e bastants, en cars que tengut ne fos, a satisfació e integració dels dits moltons e molt més.

Et encontinent, los dits honrats jurats, entessa la requesta del dit Maphomat Yale ésser justa e consonant rahó, dixeren que per stalvi de mesions e per \remoure/ pleyt e qüestió entre los dits lochs de Ayòder e Vila-real, que·ls pla-¶^{70r}hie reebre les dites dues maneres d'argent en loch de la dita mula, si seran cunplents e bastants a satisfacció e integració dels dits moltons e de les mesions.

Per què lo dit Maphomat, de feyt més e deposà les dites dues maneres d'argent \en poder dels honrats jurats en loch de la dita mula/, e aquelles foren posades en casa d'en Jacme Domingo, specier, present lo dit Mafomat, \e pesaren/¹⁶⁴ .VI. onzes. Requirent que aquelles tinguen en llur poder per penyora en loch de la dita mula.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Jacme Cortés, notari, en Berthomeu Rossiyol, vehins de Vila-real, e Abdulahiz Monmí?, moro de la vall d'Eslda.

¶¹⁶¹ El text continua al full 69r, amb aquesta referència: *Vide ultra processum et enantamentum [fecit] predicti sub tali signo*, i efectivament continua en dit full amb la següent:

Vide retro sub tali signo. ¶¹⁶² Ratllades tres entrades: *devallant, los eren, venint del.*

¶¹⁶³ Ratllat: *havien.* ¶¹⁶⁴ Ratllat: *e les quals pesaren.*

Et reebudes les dites dues maneres, encontinent los dits honrats jurats donaren e alliveraren la dita mula al dit Mafomat Yale, la qual mula lo dit moro confessà haver haüda e reebuda dels dits honrats jurats.

Testes qui supra.

¶^{70v} Et axí matex los dits honrats jurats, haüda certifficació plenera del alamí d'Eslida ab letra sua que l'altra mula qui fon pressa e penyorada ensemps ab la mula dessus dita, ere de Çat Albayrini, moro de Benafalill, alqueria de Ayn, terme d'Eslida, per ço de feyt tornaren e delliuraren la dita mula al dit Çat Albayrini, la qual lo dit Çat, dels dits honrats jurats confessà haver haüda e reebuda.

*Testes predicti.*¹⁶⁵

Enaprés, disapte, a deu dies del mes de octubre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII., los honrats en Arnau Ayç, en Ferrando de Calacceyt, e en Miquel Dezblada, jurats, donaren a vendre les dessus dites dues maneres d'argent en mà e poder d'en Miquel Blanch, saig e corredor públich de la cort de la dita vila, per satisfer e integrar los damunt dits vehins de Vila-real dels moltons que pres e penyorat los havien pujant al Port, no servant a aquells la lur carta de franquea.¹⁶⁶

¶^{71r} *Die sabbati, .XXXI^a. die octobris anno, a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. tercio.*

Fon feta venda en públich encant per¹⁶⁷ Miquel Blanch, saig e corredor públich de Vila-real, de dues maneres d'argent de Çaat Hiale, sarrahí de Ayòder, les quals maneres pesaren cinch onces, mitja e hun quart e mig, a·n Miquel Péreç, calderer de València, a rahó de onze sous per onça, que fa .LXIII^a. sous, .VII. diners, la qual venda fon manada fer per los honrats en Johan Pineda, e en Miquel Dezblada, jurats¹⁶⁸ de la dita vila de Vila-real, a instància d'en Guillamó Escuder, d'en Thomàs Belsa, e d'en Miquel Giner, et per integrar a aquells de les penyores que·ls havien feytes en Ayòder, la qual¹⁶⁹ quantitat, preu de les dites maneres, reebuda per los dits jurats, fon feta de aquella lo departiment següent:

Primo, pagaren al dit corredor per córrer e vendre les dites maneres, .VI. diners.

¶^{71v} Ítem, a·n Jacme Juneda, siser, per la sisa de la venda del dit argent, .IX. diners.

Ítem, a·n Guillamó Escuder, per integració del moltó que li fon penyorat, .XIII. sous.

Ítem, a·n Miquel Giner, per integració de altre moltó, .XIII. sous.

Ítem, a·n Thomàs Belsa, per integració de altre moltó, .XIII. sous.

¶¹⁶⁵ Al marge esquerre, deteriorat: *Fon feyta la franquea dels moros de Fanzara, anno Domini .M[...].LX°.* ¶¹⁶⁶ Al marge esquerre:

és la franquea [...]. ¶¹⁶⁷ Ratllat: *a manament.*

¶¹⁶⁸ Ratllat: *de Vila-real.* ¶¹⁶⁹ Ratllat: *de la qual.*

Ítem, pagaren a aquells matexs per los treballs que ells hagueren ensemps ab en Pedro Visiedo, en Bernat Ferrers e en Jacme Alfonso, per les penyores, .XII. sous.

Ítem, a'n Marquo de Calaceyt, notari, per scriptures e per la venda e departiment, .V. sous.

Ítem, pagaren per erba que fon donada a la mula que fon penyorada e la qual se menjà en l'ostal d'en Forner, .IIII. diners.

||^{72r} Los romanents quatre sous foren donats a'n Miquel Roquafort en loch e nom de Domingo Roquafort, germà seu, e en paga de concurrent quantitat de aquella ovella que li fon penyorada en Ayòder.

||^{72v} (en blanc)

||^{67v} Encara dixeren los dits en Guillamó Scuder, en Thomàs Bellsa e en Miquel Giner, dixeren als dits honrats jurats que ells, vinent en l'any proppassat del dit Port, passant per Castellmuntan, camí caminant ab son bestiar, los foren preses e penyorades tres cabeces del dit bestiar, ço és, al dit en Guillamó Scuder una ovella, a'n Thomàs Bellsa un moltó, e a'n Miquel Giner un moltó, sens mal ni dan que no fahien, no volén servir a aquells la carta de franquea que ab si aportaven, la qual a hull los fon demostrada. Per què requeriren los dits honrats jurats que·ls plàcie repenyorar béns de hòmens de Castellmuntan, e donar loch als dits proposants que puxen fer les dites repenyores per ço que dels béns d'aquells sien satisfeyts e integrats [de ço que] penyorat los és estat, oferin-se donar fermança de [dret] que les dites coses per ells dessús affermades són veres. Et que en cars que averen no les puxen, que la dita fermança sie ||^{68r} tenguda e [obligada] de tot dan, mesions e interés que per la dita raho se farà. En altra manera protestaren que tot llur dret los romangue salvu e conservat de present e en esdevenidor, requirent de les dites coses carta pública si l'an volran ni demanada serà.

Et encontinent, los dits honrats jurats dixeren que eren prests e aparellats de reebre la dita fermança et, reebuda, fer repenyores, e a donar loch e poder als dits requirents de fer aquelles de béns de hòmens del dit loch de Castellmuntan, e fer en lo dit feyt tot ço e qualque cosa <que> per justícia fer sien tenguts.

Et a poch [ins]tant, en aquell dia matex, lo dit en Guillamó Scuder donà fermança que totes coses dessús per ell affermades són veres, segons e per la manera ||^{68v} dessús requesta, dita e afermada, \et axí/ les dites coses segons que dit e afermat [...] [...] e provarà [bastant]ment que la dita fermança sie tenguda a tot dan, interés e mesions que \en deffensió de la dita franquea/ per la dita raho se farà, ço és, en Francesch Mosquera, vehín de la dita vila qui present és, la qual fermança lo dit en Francesch Mosquera feu e atorgà e per aquella tots sos béns obligà als dits honrats jurats.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Bernat Sentadina e en Guillamó Maestre, vehins de Vila-real.

Encara lo dit en Guillamó Scuder <digué> als dits honrats jurats, que ell pujant al dit Port en l'any present ab son bestiar li fon pres e penyorat en Alfanzara un moltó, no volent-li servir la carta de franquea segons que dessús per [...] sobre lo dit feyt li sia reebuda [...] segons que dessús, e reebuda la dita franquea que sia reintegrat e satisfeyt de béns de hòmens del dit loch de¹⁷⁰ ¶^{73r} Fanzara, o donar a aquell loch que puxe penyorar o repenyorar de béns dels dits hòmens, per integració a si fahedora del dit moltó e mesions per la dita rahó fahedores.

Encontinent, los dits honrats jurats dixeren que eren aparellats reebre la dita fermança e, reebuda, fer les dites penyores o donar loch al dit en Guillamó Scuder de fer aquelles, e fer en lo dit feyt ço que justícia sia fahedora.

Et encontinent, lo dit en Guillamó Scuder donà la dita fermança en poder dels dits honrats jurats que en cars que les coses per ell dessús afermades per dit en Guillamó Escuder haverar no podrà, segons e per la manera que per ell dessús és estat afermat, que la dita fermança sia tenguda e obligada a tot dan, interés e mesions que ¶^{73v} en defensió de la franquea e per la rahó damunt dita se faran, ço és, en Francesch Mosquera, vehín de la dita vila, qui present és. La qual fermança lo dit en Francesch Mosquera feu a atorguà e per aquella tots sos béns obligà als dits honrats jurats.

Presentis testimonis en Bernat Sentadina e en Guillamó Maestre, vehins de Vila-real.

Enaprés, dimecres que's comptave a .XX. dies del dit mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII., comparech davant los honrats en Johan Pineda, en Ferrando de Calaceyt, e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, e dix de paraula als dits honrats jurats que dos moros del dit loch de Fanzara havie, ab dues bèsties mulars, [trobat] en la vila, en casa d'en Pere Gòmiç. Et que'ls plagués de fer penyores de les dites bèsties, e fer venda e execució ¶^{74r} de aquelles per integrar e satisfèr a ell, dit en Guillamó Escuder, del dit moltó a ell pres e penyorat en lo dit loch de Fanzara injustament, no volent-li servir la carta de franquea segons que dessús per ell és estat afermat, e de les mesions feytes e fahedores per la dita rahó.

Et encontinent, los dits honrats jurats manaren a'n Berthomeu Manyes, saig, que anàs a les cases del dit en Pere Gòmiç e que prengués e penyorés les dites bèsties, o la una de aquelles, e que de feyt les corregués e subbastàs per la vila e, subbastades, liuràs al més de preu donant.

Et de feyt, lo dit en Berthomeu Manyes, saig, haüt lo dit manament dels dits honrats jurats, anà a les dites cases del ¶^{74v} dit en Pere Gòmiç e atrobà aquí Alií Alamí, moro del dit loch de Fanzara, e dix aquell que la sua bèstia se'n havie

¶¹⁷⁰ El text continua al full 73r, mitjançant el següent advertiment: *Vide ultra sub tali signo*

.C., i continua en aquest amb el següent encapçalament: *Vide extra sub tali signo* .C.

a menar per manament dels jurats, e axí que la mostràs qual ere, e de feyt se'n anàs als dits jurats en altra manera que certificave a aquell que manament havie de vendra la \dita bèstia/, e que si no y donave recapte, que de feyt se liurarie per integrar e satisfer a'n Guillamó Scuder de un moltó que li era estat pres e penyorat pujant al Port, ab son bestiar, en lo \dit/ loch de Fanzara, no volent a aquell servir la carta de franquea la qual ab si portave. Per què lo dit Alií Alamí, de feyt, peu a apeu se'n anà ensemps ab lo dit saig e ab lo dit Guillamó Scuder, penyorat davant los dits honrats jurats. Et lo dit Alií Alamí dix e requerí los dits ¶^{75r} honrats jurats de paraula que·ls plagués per sa bonea, de no fer venda de la dita bèstia e de no fer-li mesió, car ell ere aparellat de metre e depossar en son poder penyores d'argent bastants al dit moltó e a totes les mesions feytes per la dita rahó, e que les dites penyores tinguen en loch de la dita bèstia per fer de aquelles ço que tinguen en bé.

Et los dits jurats dixeren que per estalvi de mesions, que·ls plahie pendre les dites penyores, e feren lo dit feyt ço que per justícia atrobaran ésser fahedor.

Per què lo dit Alií Alamí, de continent e de feyt, mès e depossà en poder dels dits honrats jurats una manera d'argent, la qual pessa dues onzes, en presència dels dits ¶^{75v} jurats e del dit Alií Alamí, la qual los dits jurats conffesaren haver haüda e reebuda e manaren la dita bèstia al dit Alií ésser restituïda e tornada, la qual, lo dit moro, dels dits jurats, confessà haver haüda e reebuda.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Berthomeu Guerau, e en Jacme Juneda, vehins de Vila-real, e Abdullaphamén Fallí, moro del dit loch de Fanzara.

No res menys, los dits honrats jurats, a instància e requisió del dit Alamí Alií, manaren ésser feta \al alcayt, alamí e vells de Fanzara/ la letra sigüent:

Als honrats l'alcayt, alamí e veylls del loch de Alfanzara o a lurs locthinents, de nos, los jurats de Vila-real, saluts \e honor/. Fem-vos saber que nos, \en lo present dia de huy, *data* de la present/, a instància e requisició d'en Guillamó Scuder, vehín nostre, havem \feyt pendre/ e penyorar a Alií Alamí, moro vehín del dit loch de Fanzara, dins nostra jurisdicció, una mula per ço com per los erbatgadós del dit loch de Fanzara ¶^{76r} pujant \lo dit en Guillamó Scuder/ al Port ab son bestiar, \camí caminan sens dan que no fahien/, li fon pres e penyorat un moltó, no volén servir a aquell la carta de franquea que ab si portave e per aquell los fon mostrada a vull. Axí que per integrar lo dit vehín nostre havem \fet pendre/¹⁷¹ e penyorar al dit Alií Alamí la dita mula. Enaprés, a pregàries del dit Alií e per stalvi de mesions, en loch de la dita mula havem pres per penyora e en nom de penyora del dit Alií Alamí, una manera d'argent de pes de dues onzes, per satisfacció e integració fahedora al dit en Guillamó Scuder, vehín nostre, del dit moltó e de les mesions, e havem feta restituir e tornar al dit moro la dita mula. Per tal, a instància e requisició del dit Alií Alamí, vehín vostre, de les dites coses \ab la present/ vos certificam.

¶¹⁷¹ Ratllat: *pres*.

Scrita en Vila-real, a .XX. dies del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII.

Et enaprés, dilluns a .VIII. dies del mes de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII., constituït personalment en la vila de Vila-real ¶^{76v} l'onrat en Ramon Peyrats de Fanlo, procurador dels molt honrats en Pere Pasqual e n'Arnau Escarit, senyors de la Vall e Serra d'Eslida, en presència dels honrats n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de la dita vila. Et dix que a audiència sua era novellament pervengut que entre Vila-real e los lochs de Çuera e de Fanzara, de la dita Serra, era contrast e qüestió e fetes penyores dels uns als altres, per ço com alguns vehins de la dita vila pujant al Port ab sos bestiers, camí caminan sens dan que no fahien, en lo dit loch de Fanzara foren penyorats, no volen servir a aquells la llur franquea. Et enaprés, en Vila-real fon penyorat Alií Alamí, del dit loch de Fanzara, per integrar e satisfer los que eren estats penyorats en lo dit loch de Fanzara, de les quals coses ell, dit en Ramon Peyrats, ere fort despagat, que per la dita rahó entre la dita vila e lochs hagués contrast ne qüestió alcuna, com a ell fos cert e notorii per informació plenera que Vila-real era francha en los dits lochs e térmens de aquelles, de \leuda/, passatge, peatge, muntatge e de dret de castell, e que per null temps alcun dret per la dita rahó no havie pagat en los dits lochs, e per què per bon decuyt e per conservar bona amistat entre les dites vila e lochs, e axí matex per stalvi de mesions havia acordat, si los dits jurats ho tenien en bé,¹⁷² ¶^{79r} que la dita qüestió e contrast romangués, e que les penyores feytes per la una part a l'altra fossen tornades e restituïdes. Et que d'aquí avant en per tots temps, la dita franquea fos als vehins e habitants de Vila-real, en los dits lochs, tenguda e servada. Et que si açò volien fer los dits jurats, que ell en lo dit nom ho farie per part dels dits lochs complir per obra.

¶^{79v} Et encontinent los dits honrats jurats, entesses les paraules del dit honrat en Ramon Peyrats ésser rahanables, bones e justes, dixeren que en honor dels dits en Pere Pasqual e n'Arnau Scarit, e d'ells, e axí \matex/ per conservar bona amistat entre la dita vila e lochs, e per evitar escandells e perills e moltes mesions que leugerament per la dita rahó estaven apparellades de ensiguir, que'ls plahie molt de tornar les penyores que tenien ho havien fetes de moros del dit loch de Fanzara, los dits moros restituïn e tornan per semblant les penyores que tenien ho havien feytes de hòmens de Vila-real. Et \que/ de aquí avant qüestió, contrast ne impediment no fos feyt als vehins e habitants de Vila-real en la dita llur franquea.

Et lo dit honrat en Ramon Peyrats, en lo dit nom, per ensiguir e complir ço que dessús, de feyt donà e deliurà als dits honrats jurats, en paga e satisfacció de un moltó que per moros del dit loch de Fanzara ere estat pres e penyorat a'n

¶¹⁷² El text continua al full 79r mitjançant el següent advertiment: *vide ultra a .III. cartes sub*

tali signo .G., i continua en aquest sense cap encapçalament o signe que ho identifique.

Guillamó Scuder, vehín de Vila-real, pujant ab son bestiar al Port, .XIII. sous, requirent que li dejen restituir e tornar una manera d'ar-^{80r}gent que Alií Alamí ha mes e depossat en llur poder, en esmena e satisfacció de una mula que al dit Alií Alamí fon pressa e penyorada en lo terme de Vila-real.

Et encontinent, los dits honrats jurats, haüts e reebuts los dits .XIII. sous, de feyt liuraren la dita manera d'argent del dit Alií Alamí al dit honrat en Ramon Peyrats, per ço que per aquell fos tornada e restituída al dit Alií Alamí.¹⁷³

Et haüda e reebuda la dita manera del dit honrat en Ramon Peyrats, promès aquella donar e delliurar al dit Alií Alamí. Et a major seguretat dels dits jurats, donà fermança en Pasqual Torner, major de dies, que en cars que la dita manera d'argent fos per alcun temps demanada per lo dit moro, que¹⁷⁴ fos tengut e obligat a tornar e restituir la dita manera o la justa extimació de aquella, la qual fermança lo dit en Pasqual Torner feu e per aquella, als dits honrats jurats, tots sos béns obligà. Les quals totes e sengles coses, los dits honrats en Ramon Peyrats e jurats requeriren que per mi, en Marcho de Calaceyt, per auctoritat real \notari/, fossen scrites e continuades per haver memòria en esdevenidor.

Presentis testimonis en Domingo Muret e n'Anthoni Guasch, notari.

^{80v} No res menys, lo dit honrat en Ramon Peyrats, a caució e seguretat de la dita vila de Vila-real, requerí que \per mi/, dit notari, fos feta la letra següent.¹⁷⁵

^{77r} Divenres, a .XXII. dies del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII.

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, per autoritat real notari, e dels testimonis dejús scrits, [davant] los honrats en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, [co]mparech en Pere Visiedo e en Jacme Alfonso, vehins de la dita vila. Et dixeren de paraula davant aquells que ells, pujant al Port en l'any proppassat ab son bestiar, passant per lo loch e terme de Ayòder, camí caminan sens dan ne mal que no fahien, en lo dit loch de Ayòder los fon pres¹⁷⁶ e penyorat un moltó, dient, al·legant, que per lo passatge del dit bestiar los pertanye, no volen servir a aquells la carta de franquea que ab si portaven, la qual a vull los fon demostrada e requests que·ls fos servada. Per què requerien als dits honrats jurats que·ls plagués satisfer e integrar del dit moltó, axí de vehins de la dita vila de béns de moros del dit loch \de Ayòder/, o donar-los loch que ells, per si matex, [puxen] penyorar o repenyorar béns del dit loch de Ayòder ^{77v} que dins la jurisdicció de Vila-real atrobaran ne poran, com sien aparellats donar fermança en poder dels dits honrats jurats que les dites coses per ells affermades són veres. Et que en cars que averar no·ls poguessen, que la dita fermança sie tenguda e obligada a tot dan e mesions que la dita vila face ne sostingue per la dita rahó.

¶ ¹⁷³ Al marge esquerre: *resten los dits .XIII. sous, .II. sous e les mesions del scrivà.* ¶ ¹⁷⁴ Ratllat:

ell prometé. ¶ ¹⁷⁵ El document sembla no tenir continuïtat. ¶ ¹⁷⁶ Ratllat: *per los singulars pres.*

Et encontinent, los dits honrats jurats dixeran que·ls plahie de integrar e satisfacer, de béns de moros del dit loch de Ayòder, los dits en Pere Vesiedo e Jacme Alfonso, del dit moltó a ells penyorat injustament, e de fer o fer fer penyores \de béns/ dels dits moros per reintegrar e satisfacer a aquells tota vegada e quantque quant la desús dita fermança per ells offerta, donada serà. E fer en e sobre lo dit feyt tot ço que per justícia se sien tenguts en deffensió de la franquea de la vila damunt dita.

||^{78r} Per què los dits en Pere Vesi<e>do e Jacme Alffonso, en aquell instant mateix donaren fermança als dits honrats jurats que en cars que per ço que per aquells dessús és estat afermat averar no podrien, que a tot dan e mesions que la dita vila fos per les rahons damunt dites, axí per penyores com per integracions \als damunt dits requirents fahedores en/ defensió de la franquea, com encara per qualsevol causes, maneres e rahons emergents, descendents de la dita franquea, \e per les rahons dessús dites/ sie tenguda e obligada, ço és, en Guillamó Scuder, fill d'en Bernat Scuder, vehín de la vila sobredita, qui en presència dels dits honrats ere, la qual fermança lo dit en Guillamó Scuder feu en poder dels dits honrats jurats, e atorguà e per aquella tots sos béns obligà.

Presentis testimonis foren a totes les dites coses, en Francesch [...] e en Domingo Aragonés, notari.

||^{78v} *Eodem die, veneris intitulata .XXII^a. die madii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. tercio.*

En Pere Martorell, síndich e dispenser de Vila-real, requerií de paraula en presència de mi, en Marcho de Calacey, notari, e dels testimonis dejús scrits, a'n Pasqual Torner, major de dies, síndich e dispenser de la dita vila en l'any proppasat, que si diners o quantitat de moneda alcuna tenie en son poder de la dita vila, que aquells o aquella, de feyt, li degués restituir e donar, per ço que manleuta no li calgués fer per la dita vila. En altra manera que protestave que si per [...] serà vist que diners o quantitat haje, o ne sia en son poder, \de la dita vila/, que de aquells o \de/ aquella sie tengut pagar interés segons e per la manera que la vila desús dita pague e ha a apagar a sos creadors. Requirent de les dites coses a si en lo dit nom ésser [feta] carta pública a conservació del dret de la universitat e singulars de la vila sobredita. Et per haver memòria en esdevenidor.

Et encontinent, lo dit en Pasqual Torner dix e respòs que no sabia de grat si en son poder ||^{79r} tenia ne havia diners ne quantitat alcuna que fos de la vila. Et que era aparellat de donar compte a la dita vila o a qui lo consell de aquella plagués. E si per lo dit compte serà vist tenir o romanir en son poder alcuna quantitat de moneda, aquella de feyt tornar e restituir a la dita vila o al síndich en loch de aquella, sens alcun entrevall. En altra \manera/, que protestave que no estave per ell ne a culpa sua, requirent la dita resposta ésser continuada après de la damunt dita requesta.

Testimonis, Nicholau Palacià, Jacme Domingo e en Domingo Aragonés, notari, vehins de Vila-real.

¶^{81r} (en blanc)

¶^{81v} *Die mercuri<i>, .VIII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. tercio.*

Los honrats n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, a instància e requisició d'en Pere Maçaner, cequier de les céquies de la dita vila, manaren ésser feta al honrat lo justícia de Carabona o a son lochtinent la letra dejús següent:

Al honrat lo justícia de Carabona o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber que en Pere Maçaner, \vehín nostre/, cequier de les céquies \de la dita vila/ de Vila-real, és comparegut denant nos \axí com a jutges tenidós e administradós de les aygües de les dites céquies/,¹⁷⁷ claman-se d'en \Anthoni/¹⁷⁸ Calçenys e de \Domingo/¹⁷⁹ Guixar, habitants en Carabona, per ço com han feta parada en la céquia Jussana de la dita vila, e han regat \de la aygua de la dita céquia/ un troç de terra del dit \n'Anthoni/¹⁸⁰ Calcenys, lo qual ha en terme de Burriana, \los quals/,¹⁸¹ segons nostres stabliments, per les dites rahons¹⁸² són encorreguts en calònia o pena de huytanta sous, ço és, .XL^a. sous per la parada e .XL^a. sous per passar la ¶^{82r} dita aygua en lo dit terme de Borriana. Et lo dit clam \per nos/¹⁸³ bonament no puxe ésser justificat sens que- ls dits \n'Anthoni/¹⁸⁴ Calcenys e Domingo Guixar, citats e appellats no y sien. Per tal, instant¹⁸⁵ e requirent lo dit cequier, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats los dits \n'Anthoni e Domingo/ Guixar¹⁸⁶ que al terç dia après la citació per nos a aquells fahedora si feriat no serà, e si feriat serà al subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e peremptòria per perdonar a mesions e treballs de les parts, sien e compareguen davant nos per veure e justificar lo dit clam e per al·legar de lur dret. Àlias, certifficat a aquells que si al dit dia e hora no comparran davant nos, nos, en absència e contumàcia sua, justificarem lo dit clam e procehirem en lo dit feyt si requests ne serem, segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. ¶^{82v} Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, nos, si plaer és vostre, \per letra vostra/ certificar curets, com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia ensiguín.

Datum in Villaregali, .XVIII. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. tercio.

¶¹⁷⁷ Afegit al marge esquerre. ¶¹⁷⁸ Ratllat: Jacme. ¶¹⁷⁹ Ratllat: don. ¶¹⁸⁰ Ratllat: Jacme. ¶¹⁸¹ Ratllat: Et. ¶¹⁸² Ratllat: los dits Jacme (Anthoni) Calcenys e don Guixar. ¶¹⁸³ Ratllat:

calm i sobre línia per nos. ¶¹⁸⁴ Ratllat: en Jacme. ¶¹⁸⁵ Ratllat: instant e requirents lo dit cequier. ¶¹⁸⁶ Ratllat: en Jacme i don, i sobre línia: Anthoni i Domingo.

Enaprés, dijous, a .XXIII. dies del mes de juliol del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII., comparegren denant los honrats n'Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt, en Miquel Dezblada, jurats, e d'en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurat semblant de Vila-real, en \n'Anthoni/¹⁸⁷ Calcenys e Domingo Guixar, habitants en Carabona, terme de Borriana. Et dixeren de paraula als dits honrats jurats que ells eren venguts¹⁸⁸ e compareguts per vigor de una letra citatòria tramessa a instància d'en Pere Maçaner e Berenguer Morató, cequiers ^{83r} \|de Vila-real/ al justícia de Carabona. Et axí que·ls diguessen per que·ls havien fet venir.

Et encontinent, los dits honrats jurats fer<en> venir davant si los dits en Pere Maçaner e Berenguer Morató, cequiers, e interrogaren a aquells com ne per qual forma havien trobats los dits en \n'Anthoni/¹⁸⁹ Calcenys e Domingo Guixar regants de la aygua de la dita vila en lo terme de Borriana, en loch no degut ne acostumat de regar. Et respòs lo dit en Pere Maçaner que ell, anant seguín la céquia Jussana, atrobà una parada en la dita céquia, e que per un vull atinent de la dita parada, l'aygua de la dita céquia discorrie e anave tota. Et ell, veén anar la dita aygua que per lo dit vull exie perduda, seguí aquella e trobà lo dit Domingo Guixar que regave de aquella en lo dit terme de Borriana, un troç de terra del dit n'Anthoni ^{83v} \|Calcenys. Et axí que per les dites rahons eren encorreguts en pena de .LXXX. sous, ço `és/, de .XL. sous per la parada que havien feta en la dita céquia e altres .XL^a. sous per ço com regaven de la aygua de Vila-real en terme de Borriana, los quals dits .LXXX^a. <sous> requerien que fossen haüts e \xpendits/ de béns de aquells, e que li·n fos donat son terç, com tant li·n pertangués segons los stabliments de la vila.

Et lo dit n'Anthoni Calcenys e Domingo Guixar dixeren e responeren que no plagués abús que ells haguessen feta la dita parada, ans ho negaven expresament. Et que d'açò eren aparellats fer sagrament. És ver, emperò, que l'aygua anave perduda e que·l dit Domingo Guixar l'à pres, e que·n regà un troç de terra que·l dit n'Anthoni tenie a lauró.

Et los dits jurats, de feyt, per justificar les dites calònies, interrogaren los dits n'Anthoni e Domingo Guixar, sots virtut de sagrament, si havien feta o feta fer la dita parada, ni si sabien que alcú l'agués feta, los quals dixeren e responeren que no la havien feta ne feta fer ne sabien qui la havie feta.

^{84r} \| Ítem, interrogaren los dits n'Anthoni Calcenys e Domingo Guixar,¹⁹⁰ sots virtut de sagrament, si ells havien ubert lo damunt dit vull per lo qual l'aygua discorrie, ni si sabien qui·l hagués ubert. Et axí matex, si havien guiada ne feyt guiar la dita aygua per ço que de aquella regassen lo dit troç de terra. Los quals dixeren sots virtut del dit sagrament que no havien ubert ne feyt obrir ne sabien qui ubert

¶¹⁸⁷ Ratllat baix: *Jacme*. ¶¹⁸⁸ Ratllat: *davant*.
¶¹⁸⁹ A sota, ratllat: *Jacme*. ¶¹⁹⁰ Ratllat: *si havien*.

hagués lo dit vull. Mas que'l dit Domingo Guixar, sens manament e assentiment del dit n'Anthoni, havie guiada e pressa la dita aygua del terme de Vila-real en lo terme de Borriana, e que'n regà un troç de terra.

Et encontinent, los dits jurats, oyda la dita testificació dels dessus dits, donaren per justa la calònia del dit Domingo Guixar de .XL^a. sous, per ço com per sa relació e testificació aparre clarament aquella haver comessa, per què dixeren al ^{84v} dit Domingo Guixar que degués pagar la dita calònia, et [...] que no volgués que se feessen mesions. En altra manera, que ells trametrien una letra al justícia de Carabona que de feyt fes execució en sos béns a compliment de .XL^a. sous e de les mesions.

Et a poch instant, en aquell dia matex, los dits honrats jurats, a pregàries e supplicació del dit Domingo Guixar, feren gràcia de tota la dita calònia salvu de les quantitats sigüents, \que foren pagades les mesions/, ço és, .II. sous al saig que portà la damunt dita letra citatòri<a> al justícia de Carabona per son salarii. Ítem, al scrivà dels dits jurats per la dita letra e per continuar tot lo damunt dit enantament, .II. sous. Ítem, al dit en Pere Maçaner, cequier, .III. sous.

^{85r} Letra de fadiga.

Al honrat en Johan Péreç de Patos, alcayt de Alcatén, o a son legítim procurador, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber que nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, peyter de la dita vila, per paga a aquell fahedora de .XLVIII^a. sous \reals/, los quals segons que afferme li són per vós deguts de peyta de dues terçes pasades per los béns que tenits e possehits dins lo terme de la vila desús dita, havem <fet> córrer e públicament subbstar per temps legut e degut, la verema que de present és en la vostra vinya situada en lo terme de la vila sobredita. Et enaprés havem feta venda e liurament de la dita verema a'n Jacme de la Font, vehín nostre, a raó de dos sous per càrrega, compliment dels dits .XLVIII°. sous e de les mesions, com no hajam atrobat qui més de preu hi volgués donar. Et com segons nostres stabliments, ús, costum e usança antiga de la vila sobredita, après la dita venda feta vós ^{85v} hajats .X. dies per quitar e cobrar ço que venut vos és estat per la rahó damunt dita o per mostrar justes rahons, si les havets, perquè la dita venda fer no's puxe. Per tal, ab la present letra, de les dites coses vos certifficam e notificam, per ço que per vós ignorància alcuna sobre lo dit feyt no puxe ésser al·legada, certifficam vós que nos haurem plena fe a la relació que per en Miquel Blanch, saig de la cort de la vila damunt dita, portador de la present, a vós serà¹⁹¹ feta de la presentació de la dita letra, e de ço que per vós li serà respost.

Scrita en Vila-real, a .III. d'agost del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII.

¶ ¹⁹¹ Ratllat: *ésser*.

¶^{86r} *Die iovis, intitulata .VI^a. die augusti anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. tercio.*

Davant los honrats n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada, \en Ferrando de Calacey/ e en Pere Colomer, notari, tinent loch d'en Johan Pineda, jurats de Vila-real, comparech en Berenguer Morató, cequier en l'any present de les aygües e céquies de la dita vila e terme de aquella/, et dix de paraula als dits honrats jurats que digmenje pus proppassat, ell anant seguín les dessus dites céquies, aministrant e procurant les aygües de aquelles, atrobà que en Domingo Castelló, vehín de Nuules, havie feyta parada en la céquia Jussana de la vila damunt dita per regar un troç de terra que's diu haver en lo terme de la sobredita vila de Vila-real, quasi en la fi del dit terme, e axí matex que havie tanquat un vull o portell qui és en la dita céquia apellat lo Rabaçó, prop lo molí de na Blanca, sens licència e sabudia d'ell, dit cequier, och encara que havie desfeyta una parada que ell, dit ¶^{86v} cequier, havie feta en la dita céquia \ex causa/ per passar e menar l'aygua al terme de Nuules. Et axí que'l dit en Domingo Castelló ere vengut a ell, dit cequier, per avenir-se ab ell per les dites rahons, ans que altres mesions no s'i feessen. Per què a descàrrech seu e per conservacio del sacrament que havie feyt com entrà a cequier o com les dites céquies li foren liurades, que ans de avinença alcuna, notificave les dites coses als dits honrats jurats, et que acusave \al dit en Domingo Castelló/ les penes inposades e ordenades per lo consell de la vila desús dita contra¹⁹² qui semblants coses temptaran o ensagaran de fer. Et per ço, requirent los dits honrats jurats que dels béns del dit Domingo Castelló sien exsecudides¹⁹³ e levades, donant e liurant a aquell la part que li'n pertany segons la ordenació del dit consell. Et a cautela, e per ço que per los dits honrats jurats mils e pus clarament puxe ésser feta justícia, dix que havie a menar o feyt venir personalment davant \la/ presència \dels dits honrats jurats/, lo dit ¶^{87r} en Domingo Castelló per ço que per \ells/¹⁹⁴ fos interrogat \plenerament/ sobre lo dit feyt e sabuda la veritat.

Et encontinent los dits honrats jurats, oydes e entesses les coses desús per lo dit en Berenguer Morató, cequier, dites, requestes e demanades, dixeren que reebien la dita acusació de penes si e en tant com de fur e rahó eren reebedores, e que eren prests e apparellats de fer en e sobre lo dit feyt ço que per justícia e rahó sia fahedor. Et no res menys, a cautela, interrogaren lo dit en Domingo Castelló, lo qual en sa presència ere, si les coses damunt per lo dit en Berenguer Morató, cequier, dites e affermades, eren veres o no. Et que si aquelles o alcuna de aquelles eren en contrarii, que degués dir e al·legar en ajuda e deffensió de son dret com fossen apparellats de oyr-lo *ad plenum*, e fer-¹⁹⁵li compliment de justícia. Lo qual dit en Domingo Castelló dix e respòs de paraula als dits honrats jurats que és ver que ell ere vengut¹⁹⁵ disapte primer dia d'agost proppassat de Nuules en lo

¶¹⁹² Ratllat: *a aquell, aquells.* ¶¹⁹³ Ratllat: ¶¹⁹⁵ Ratllat: *de Nuules en lo terme de Vilareal per o almenas.* ¶¹⁹⁴ Ratllat: *los dits honrats jurats* ¶¹⁹⁵ Ratllat: *de Nuules en lo terme de Vilareal per regar un trot de terra que té.*

terme de Vila-real per regar un troç de terra que y té, e com fon aquí, alarguàs a la céquia per veure si'n pasave aygua per ço que pogués regar. E atrobà un bon hom de Vila-real e dix-li si ere cequier, lo qual li respòs que per que'n demanave, e ell dix que per ço com volie regar un troç de terra que tenie en lo terme de Vila-real. Et¹⁹⁶ lladonchs lo dit bon hom li respòs que no ere cequier, mas que si regar volie, que pensàs de regar e que tornàs l'aygua a la mare com hagués regat. Et que dix ell, dit en Domingo Castelló, och, mas com ho faré si aygua no ve per la céquia que puxa regar? Et lo dit bon hom li dix no's trigarà que no hajats prou aygua, e axí tenits-la a prop que bé porets regar. Axí que ell, dit en Domingo, veent que ja ere vespre e que per aventura seria gran nit ans que aygua no haurie, tornà-sse'n a Nuules. Et ^{188r} lo cendemà, qui ere digmenje bon maytí, ell tornà per regar lo dit troç de terra, et per ço com l'aygua de la dita céquia ere pocha feu la parada en la dita céquia e tanquà lo vull o portell qui és prop del dit molí de na Blanca, per ço que pogués regar. Et axí matex desfèu una parada qui atrobà feyta en la dita céquia per ço que hagués aviament l'aygua tro a la parada¹⁹⁷ per ell desús feta, mas no plàcia a Deus que ell passàs la dita aygua en lo terme de Nuules. Et que per ço com li havien dit que'l cequier l'avie menaçat que'n haurie calònia e li faria mesions, ere vengut per avenir-se ab aquell, per què pregave als dits honrats jurats e cequier que si¹⁹⁸ en alcuna cosa havie errat o delinquit, que lo'n deguessen perdonar, e que àls no entenie a dir.

^{188v} Et¹⁹⁹ encontinent lo dit en Berenguer Morató, cequier, dix e requerí de paraula als dits honrats <jurats> que de feyt dejen forçar e destrènyer lo dit en Domingo Castelló de pagar les penes per aquell comesses o, almenys, donar fermança \de dret, e si la dita fermança donar no volrà/²⁰⁰ que sia retengut a la presó tro la dita fermança haja donada, com sia axí per justícia fahedor.

Et los dits jurats dixeren que ells havien les dites penes per justes, \axí/ per relació del dit cequier com encara per confesió del dit en Domingo Castelló, per què dixeren al dit Domingo Castelló que ell havie comés .LXXX^a. sous de pena, ço és, .XL^a. sous per lo fahiment de la parada e .XL^a. sous per lo tanquament del vull o portell, e que a present les dites penes o calònies donaven per justes, e axí que pagàs o's avingués ab lo dit cequier. En altra manera, certifficaven a aquell que ells enan-^{189r}taran en lo dit feyt a postulació de la part, segons que per fur e rahó serà fahedor.

Et lo dit en Domingo Castelló dix que no \havia/ béns alguns de²⁰¹ què les dites penes puxa pagar, sinó tan solament lo damunt dit troç de terra que volia regar. E axí que's prenguen lo dit troç \de terra/ e que'n facen ço que'ls plàcia, e que de àls no és tengut.

¶¹⁹⁶ Ratllat: *e que*. ¶¹⁹⁷ Ratllada dues vegades l'abreviatura de *parada*.

¶¹⁹⁸ Ratllat: *en culpa*. ¶¹⁹⁹ Ratllat: *Et los dits h*.

¶²⁰⁰ Ratllat: *e seguretad en poder a aquells e si açò fer no volrà*. ¶²⁰¹ Ratllat: *qual*.

Et lo dit cequier dix que pus lo dit en Domingo Castelló deye e affermave que no havie béns de què pogués pagar sinó lo dit troç de terra, per ço requerí \que forçassen donar la damunt dita fermança de dret o/ que's assegurassen de la persona de aquell.

Et los dits jurats dixeren que com l'acte de la dita fermança ne pressó no's pertangue a ells sinó al ordinari de la dita vila, per ço que ensemps ab lo dit cequier eren apparellats requerre lo dit ordinari que forçàs lo dit Domingo Castelló donar la dita fermança de dret, o que'l retingués a la pressó tro la dita fermança ||^{89v} hagués donada.

Presentis testimonis foren a les damunt dites coses en Pere Ferrer e Miquel Blanch, vehins de Vila-real.

||^{90r} Letra tramessa al justícia de Nules.

Al honrat lo justícia de Nuules o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber que en Berenguer Morató, vehín nostre, cequier de les céquies e aygües de la dita vila e terme de aquella, és comparegut davant nos axí com a jutges e administradós de les dites céquies e aygües, e ha propossat clam e feyta querela d'en Guillamó Parallades, vehín vostre, per ço com és entrat en \lo/ nostre terme, tanquan los vulls \de la céquia Jussana de la dita vila/,²⁰² menant e guiant l'aygua que per aquella discorrie en lo terme de Nuules,²⁰³ per la qual rahó és encorregut segons nostres stabliments en calònia o pena de cent morabatins \d'or/ alfonsins, requirent-nos que sobre lo dit feyt li \dejam fer compliment/²⁰⁴ de justícia. On com nos lo dit clam bonament²⁰⁵ justificar no puxam sens que'l dit en Guillamó Paralledes, citat e apparellat no y sie. Per tal, instant e requirent lo dit cequier nostre, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats lo dit ||^{90v} Guillamó Parallades, vehín vostre, que al .V^{en}. dia après la citació per vós a aquell fahedora, si feriat no serà, e si feriat serà al subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e pe-remptòria, per perdonar a mesions e treballs de les parts, sie e comparegue davant nos per veure e justificar lo dit clam e per al·legar de son dret. Àlias certificat a aquell que si al dit dia e hora no comparrà davant nos, en absència e contumàcia sia, justifiarem lo dit clam e procehirem en lo dit feyt si requests ne serem, segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la citació que a aquell farets e de ço que us respondrà, vós, si plaer és vostre, per letra vostra certificar curets, com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia ensiguín.

Datum in Villaregali (en blanc).

¶²⁰² Ratllat: *dels dits cequiers.*

¶²⁰³ Ratllat: *lo qual segons nostres stabliments requirent-nos que sobre lo dit feyt li façam essegada justícia.*

¶²⁰⁴ Ratllat: *façam essegada.*

¶²⁰⁵ Error de l'escrivà. Al text, hi posa: *bonament.*

Als honrats e discrets los judeç e jurats de la ciutat de Terol o a lurs lochti-
 nents, de nos los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber denant nos ésser
 compareguts en Miquel Roquafort e en Miquel Giner, vehins nostres, dients e
 affermans davant nos que ¶^{91r} ells pujant al Port ab sos bestiar en lo mes de maig
 proppassat, compraren \en la dita ciutat, de un moro/, dotze fanequas de blat per
 a ops de provesió llur e de sos pastors. E comprat lo dit blat, donaren e liuraren
 aquell a un traginer \o moliner de la dita ciutat/ per molre e fer farina. Et²⁰⁶ por-
 tant lo traginer lo dit blat en lo dit molí, vench un missatge del plegador o collitor
 dels drets de la saqua \de la dita ciutat/ e dix als dits vehins nostres que paguassen
 la saqua del dit blat \e la calònia, per ço com havien treyt lo dit blat fora los murs
 de la dita ciutat, ço és .IIII. diners per dret de saqua, et .IIII. sous de calònia/; en
 altra manera que fariets penyorar. Et per los dits vehins nostres li fon respost que
 no sabien ni havien entés \ab veritat/ que dret de saqua alcú \haguessen/ a pagar,
 \sinó/ que de feyt ho hagren pagat. Et que \li havien demanat/ al venedor del dit
 blat si havien ha pagar nengun dret, e dix que no u sabia. E axí matex ho \havien/
 demanat al \dit/ traginer, e semblantment dix que no u sabia ni jamés ho havie oyt
 dir. \Per què apparie manifestament que no volien difraudar ne tolre alcun dret
 que per rahon del dit blat se pertangués pagar/, majorment que·l dit blat estant
 en lo dit molí, segons que·ls dits vehins nostres se són informats, no ere fora los
 límits dels quals en cars que·l \dit blat/ [...] pagar lo dret de la saqua, la calònia se
 hagués [a] pagar.²⁰⁷ Et lo dit plegador dels damunt ¶^{91v} dits drets de saqua, no con-
 trastan res de açò, feu \pagar als dits vehins nostres, de calònia o pena/, los dessús
 dits quatre sous, \parlant ab vostra honor/, sens alcuna justa causa o rahó. Per tal,
 instants e requirents los dits vehins nostres, vós en deute de justícia requerim e
 de part nostra affectuosamet pregam que us plàcia fer \reduyr lo dit feyt a justí-
 cia, fahent/ restituir e tornar \als dits vehins nostres/ los damunt dits quatre sous
 de calònia per aquell \axí/ injustament reebuts, \e totes messions que justament
 mostraran haver fetes per la dita rahó/, et de açò farets justícia als sobredits vehins
 nostres e a nos plaer e honor. Conexerem nos en son cars ésser aparellats vostres
 justes pregàries e requestes inseguir.²⁰⁸

Letra de fadiga.

Al honrat en Vicent Corral, vehín de la vila de Borriana, \tudor/, o a son
 legítim procurador, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber
 que nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, peyter nostre, per paga a
 aquell fahedora de .XXVIII. sous reals los quals segons que afferme li són²⁰⁹ deguts

¶²⁰⁶ Ratllat: *més que·l dit*. ¶²⁰⁷ Des de la men-
 ció del col·lector en el text, fins a la fi del full,
 línies ratllades i altres escrites a sobre, dificul-
 tant en alguns moments la lectura. ¶²⁰⁸ També
 tota aquesta part de la carta està plena de línies

ratllades i altres sobreescrites. Ratllat: *del dit ple-
 gador mostraran haver feytes per la dita rahó, al dit
 plegador dels drets de la saqua, fer per vós e cascú
 de vós en son cars semblants coses e majors justícia*.
 ¶²⁰⁹ Ratllat: *per vós*.

de peyta per los béns que té e \posseix/²¹⁰ dins terme de la dita ¶^{92r} vila de Vila-real, \ço és, de dos anys proppassats e del any present/, havem feyt córrer e públicament subbastar per temps legit e degut cent sous reals \de aquells .CC. sous que/ per en Ramon Cecili, habitador en lo dit terme, \al dit hereu/ són²¹¹ deguts²¹² ab carta pública de deute per la rahó \en aquella contenguda/. Et enaprés havem feta venda e liurament de aquells dits cent sous com a més donant e prometent \en aquells/ en públich enquant, a'n Lorenç Çamell, habitador en la Pobla de Bonretorn, per preu de cinquanta-cinch sous a compliment dels dits .XX. e huyt sous e de les mesions. Et com segons nostres stabliments, ús, costum e usança antiga de la vila desús dita, après la dita venda feta vós hajats deu dies per quitar e cobrar ço que venut vós és estat per la rahó damunt dita, o per mostrar justes rahons, si les havets, perquè la dita venda fer no's puxe. Per tal, ab la present letra, de les dites coses vos certifficam e notifficam, per ço que per vós ignorància alcuna sobre lo dit feyt no puxe ésser al·legada, certiffican-vos que nos haurem plenera fe a la relació ¶^{92v} que per en (en blanc), saig de la vila²¹³ damunt dita, portador de la present, a nos serà feta de la presentació de la dita letra e de ço que per vós li serà respost.

Scrita en Vila-real (en blanc).

Letra de fadiga.

Al honrat en Dalmau de Jardí, o a son legítim procurador, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber que nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, \vehí e/ peyter nostre, per paga a aquell fahedora de quaranta sous, huyt diners reals, los quals, segons que afferme, li són per vós deguts de peyta per los béns que tenits e posehits dins terme de la dita vila, havem feyt córrer e públicament subbastar per temps legit e degut, per arrendament, un troç de terra e alqueria en aquella situada, lo qual tenits e posehits en lo regadiu, terme de la vila desús dita. Et enaprés havem feta venda e liurament del dit troç de terra e alqueria per arrendament a'n Miquel Galí, vehín nostre, a raó de un diner per cascun any, a tant de temps que baste e comple als damunt dits ¶^{93r} .XL^a. sous e huyt \diners/ per vós deguts de peyta, e a les mesions. Et com segons nostres stabliments, ús, costum e usança antiga de la vila desús dita, après la dita venda feta vós hajats .X. dies per quitar e cobrar ço que venut o arrendat vos és estat per la rahó damunt dita, o per mostrar justes rahons si les havets, perquè les dites coses fer no's puxen ni dejen. Per tal, ab la present letra de les dites coses vos certifficam e notifficam per ço que per vós ignorància alcuna sobre lo dit feyt no puxe ésser pretessa o al·legada, certiffican-vos que nos haurem plenera fe a la relació que per lo portador de la present a nos serà feta de la presentació de la dita letra e de ço que per vós li serà respost.

Scrita en Vila-real, a .XXIX. dies de octubre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII.

¶²¹⁰ Ratllat: *tenits e possehits*. ¶²¹¹ Ratllat: *a nos, al dit hereu*.

¶²¹² Ratllat: *per rahó e preu*. ¶²¹³ Duplicat: *de la vila*.

Letra tramessa als justícia e jurats de Borriana.

Als molt honrats los justícia e jurats de la vila de Borriana o a lurs lochtiments, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor.²¹⁴ Fem-vos ¶^{93v} saber en lo dia data de la present ésser comparegut denant nos en Guillem Scuder, vehín nostre, dient e afermant que per ço com per lo seu pastor, poch temps ha passat, havie mès lo seu bestiar en troç de terra olivardar de na Miquella, muller *quondam* d'en Cerveró de Belloch, vehina vostra, lo qual ha .X. anys passats que no s'és laurat, havets penyorat e feta execució de una capa del dit seu pastor tro en certa quantitat o calònia que dehits aquell haver comessa per vigor de vostres stabliments, al·legan lo damunt dit troç de terra ésser coltius, de la qual cosa, si axí és, no són poch meravellats, car sabets bé e sots certs que los vehins e habitants de la dita vila de Vila-real e terme de aquella, per privilegii ha aenprius de pèxer los lurs bestiar en vostre terme en semblants lochs incults e albars, e que stabliment alcú en perjudici dels dits nostres aenprius, per la dita rahó, no poden ne deuen ésser feyts. Per tal, instant lo dit en Guillem Scuder, la vostra gran bonea e amistat requerim e afectuosament pregam que us plàcia restituir e tornar al dit en Guillem Escuder tot ço e qualque cosa per vós, o qualsevol de vós, per la dita rahó a aquell sia estat ¶^{94r} pres e penyorat, ensemps ab totes les mesions feytes per la dita rahó. Et en açò farets justícia e egualtat e nos haurem vós molt que gahir; en altra manera, si'l contrari serà feyt, ço que no creem, certificam vós que nos no podem defallir a deffendre e mantenir nostres vehins en son dret, haurem a fer en e sobre lo dit feyt segons que per fur e rahó atrobarem ésser fahedor.

Datum in Villaregali, .XV^a. die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

Die lune, intitulata .VIII^a. die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, per auctoritat real notari, e dels testimonis dejús scrits, los honrats en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, dixeren de paraula a'n Pere Maçaner e en Berenguer Morató, cequiers de la dita vila, los quals en lur persona eren en la casa de consell de la vila desús dita, que a audiència sua ere novella-¶^{94v}ment pervengut que un trench o portell havien fet davall lo molí d'en Anthoni Valls, en la céquia Jussana de la dita vila, per lo qual segons se diu, \que/ ix e discorre molta aygua, la qual ne va al terme de Borriana, per què interrogaven als dits cequiés ells si havien feyt lo dit portell o trench o si sabien qui'l hagués feyt, los quals dits cequiers dixeren e responeren que per ells ne per manament seu lo dit portell no ere estat feyt, ni

¶²¹⁴ Ratllat: *dilec*.

tampoch no sabien qui·l havie feyt, jatsia que·l haguessen vist, och encara incercat e feta inquisició e de present fahyen per saber e atrobar, si fer-se porà, qui haje fet lo dit trench. Et adonchs, los dits honrats jurats, axí com a regidors, jutges e administradós de les céquies e aygües de la dita vila, manaren als dits cequiers que ab gran diligència incerquen lo dit feyt, e si atrobaran alcú ésser culpable, de continen e de feyt ho dejen als dits jurats manifestar per ço que per aquells sobre lo dit feyt ^{95r} sia feta aquella justícia e punició que·s pertany. No res menys, manaren los dits honrats jurats als dits cequiers, sots pena de cinquanta morabatins d'or, que de feyt sens alcuna trigua vajan al dit portell o trench, que adoben e tanquen aquell de bona [argamassa?], per tal manera que jens de aygua per aquell no isqua ni·s perda. Et sots la dita pena, manaren a aquells que giren prou aygua \e que/ seguesquen e tinguen a prop les dites céquies per tal forma que·l terme de la dita vila e territoris de Bellaguarda, Bonastre e de Bonretorn, dins lo dit terme situats, hajan bo e suficient complement de aygua, en tal guissa que per minva de aygua splets ne fruyts no·s perden, segons que són obligats. En altra manera, certificaren los dits honrats jurats als dits cequiers que si en les dites coses o qualsevol de aquelles eren atrobats negligents \o remissos/, ço que no crehien, que ells procehirien contra los dits cequiés \e béns lurs/, a exacció de les dits penes e àls, segons que per fur e rahó atrobarien ésser ^{95v} fahedor, requirient de les dites coses a si ésser feta carta pública si la'n volran a conservació de llur dret e del dret de la universitat de la dita vila e singulars de aquella, e per haver memòria en esdevenidor.

Et encontinent los dits en Pere Maçaner e en Berenguer Morató, cequiers, dixeren que·ls plahie de incerquar diligentment en tant com en ells sie lo dit feyt, e fer e complir lo manament dels dits honrats jurats en totes coses e per totes, segons lur poder.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Jacme Pedrinyà e en Johan Piquer, vehins de Vila-real.

Enaprés, dimecres a deu dies del dit mes de febrer *anno predicto*, comparegren davant los honrats n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, los dits en Pere Maçaner e en Berenguer Morató, cequiers, e dixeren de paraula que ells eren anats al dessús dit trench e que havien adobat e tornat aquell de bones gleves cubosses, com a present no hajan pogut haver calç, en tal manera que jens de aygua no'n exia.

^{96r} Dimecres que ere comptat a .XVII. dies del mes de febrer del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil treents huytanta-quatre.

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, notari, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç, en Miquel Dezblada e en Pere Colomer, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, en la casa de consell de la dita vila comparech en Guillamó Scuder, vehín

de la vila desús dita, et dix de paraula als dits honrats jurats que'l \lochinent de/ justícia de la vila de Borriana, a instància e requesta dels vedalers o guardians de la dita vila e terme de aquella, havie feyt penyorar una capa del pastor del dit en Guillamó Scuder, per ço com lo dit pastor havie mes lo bestiar del dit en Guillamó Scuder en la terra de na Miquela, muller *quondam* d'en Cerveró de Bell·loch, habitadora en la dita vila de Borriana, la qual terra era tota herema e olivardar, e que havie passats .X. anys e més que no serie laurada, dient e al·legant los dits guardians que ere coltiva, e que segons stabliments de la dita vila de Borriana per ¶^{96v} ço com lo dit pastor havie més lo dit bestiar en la dita terra, eren encoreguts lo pastor e bestiar en certa calònia o pena. Et que per la dita rahó havien feta penyorar la dita capa e feta execució \o venda/ de aquella, com [...]taven que per los dits pastor e en Guillamó Scuder, los dits \lochinent de/ justícia e guardians fossen estats requests moltes e diverses vegades, axí de paraula com per scrit, que allò fer no podien ni devien com fos \estat feyt/ expresament contra los aemprius e libertats de la dita vila de Vila-real e dels habitants en aquella que han de pèixer los lurs bestians en lo dit terme de Borriana en semblants terres \albars/, ermes e incultes, requirent a aquells que la dita capa los deguessen restituir e tornar. En altra manera, que protestave que'l dret de la universitat de la vila desús dita e dels singulars de aquella romangués salvu e conservat, e que de les dites coses los dits \lochinent de/ justícia e guardians poguessen ésser convenguts en son loch e temps ab plenera restitució e esmena de tots dits greujes, mesions e intereses, sostenguts e sostenidors per la dita rahó. Per què lo dit en Guillamó Scuder, per ¶^{97r} conservació del dret de la universitat de la dita vila de Vila-real, requerí los dits honrats jurats que de béns de hòmens \sotmesses a la jurisdicció/ de la dita vila de Borriana, sie satisfeyt e pagat e integrat de la dita capa, com valgués a bona, comuna e justa extimació, e de totes les mesions per aquell fetes e fahedores per la dita rahó. Com sie prest e apparellat donar en poder dels dits honrats jurats fermança de dret, e de pagar la cosa jutgada, que les damunt dites coses per ell afermades són²¹⁵ veres. Et que en cars que averar no les pogués, que la dita fermança sie tenguda e obligada a tot dan, mesions e interés que la dita vila fes ne sostingués per la dita rahó.

Et encontinent los dits honrats jurats, dixeren que si axí ere, com per lo dit en Guillamó Escuder era estat affermat, donant la dita fermança \que offerta ere estada/, de pagar e integrar a aquell de la dita capa o de la justa extimació de aquella \e de les messions justament fetes per la dita rahó/, de béns de hòmens de la dita vila de Borriana, \e fer en et sobre los dits affers/ si e segons que per justícia atrobaran ésser ¶^{97v} fahedor.

Per què en aquell instant [...] [...] Guillamó Scuder donà e oferí fermança [de dret] en poder dels dits honrats jurats, en Bernat Scuder, pare del dit en Gui-

¶²¹⁵ Ratllat: *no*.

llamó, vehín de la dita vila [...] en poder dels dits honrats jurats, lo qual dit en Bernat dix que feye e atorgave la dita fermança, e que per aquella tots sos béns obligave, segons e per la manera que per lo dit en Guillamó Scuder, fill seu, oferta e promessa als dits honrats jurats ere estada.

Presentis testimonis foren a totes les dites coses en Domingo Aragonés, notari, e en Johan Piquer, vehins de la dita vila.

¶^{98r} Et enaprés, dimecres .XXIII. *febroarii anno predicto*, per integrar e satisfier al dit en Guillem Scuder, \los dits honrats jurats/ manaren a n Domingo Pèriç, a n Ramon Girvet e a n Bernat Aymar, guardians e vedallers del terme de la dita vila, que anassen vers les parts del riu Sech del terme de la dita vila et, si trobaven bèsties de hòmens sotsmesses a la districció de Borriana trahén lenya del dit terme, que penyorassen una bèstia de aquelles ab sa càrregua. Los quals, reebut lo dit manament, de feyt, tengren sa via vers les dites parts del dit terme per complir ço que manat los ere.

Et en aquell dia matex de \dimecres/,²¹⁶ en ora de vespres dites o quasi, los dits guardians vengren a la dita vila e amenaren ab si un rocí de pèll vermell scur ab sa càrregua de lenya, lo qual se dehie que ere d'en Guillem Marcho, vehín de la dita vila de Borriana. Et encontinent o a poch instant p[...] que l dit rocí ¶^{98v} fon mes en la plaça de la dita vila e aquell fon venut per en Berthomeu Manyes, saig, de manament dels dits honrats jurats, al dit en Guillem Scuder axí com [a més donant] e profirent en aquell per cent hun sous, et per reintegració e paga de concorrent quantitat del que li havie convengut pagar inconvinentment per força e destrent del lochtinent de justícia de la dita vila de Borriana, e de les mesions d'aquèn feytes per la dita rahó.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Jacme Guasch, Ferrando de Calaceyt, menor, e en Jacme Arnau, vehins de Vila-real.

Et enaprés, dilluns *ultima die febroarii anno predicto*, los dits hornats jurats, a instància del dit Guillamó Scuder, per reintegració e satisfacció del que ere estat ¶^{99r} agreviat, feren departiment del preu del dit rocí en la forma següent:

Primerament pagaren a n Domingo Pèriç, Ramon Girvet e Bernat Aymar, guardians e vedallers del terme de la dita vila, los quals anaren a penyorar lo dit rocí, per son loguer de un dia a raó de dos sous, .VI. diners, per cascú: .VII. sous, .VI. diners.

Ítem, pagaren a n Berthomeu Manyes, per córrer e subbastar lo dit rocí e per fer venda e liurament de aquell: .XII. diners.

Ítem, pagaren al dit en Guillem Scuder les quantitats dejús scrites, les quals affermà per son sagrament haver fetes e pagades per defensió dels dits greujes *ut sequuntur*:

¶²¹⁶ Ratllat: *divenres*.

¶^{99v} *Primo*, pagaren al dit en Guillamó Scuder, los quals affermà si haver pagats a·n Pere Colomer, notari, per son salarii de una protestació que ordenà contra lo lochtinent de justícia de Borriana e replicació a la resposta per lo dit lochtinent feta: .VI. sous.

Ítem, pagaren al dit Guillem, los quals dix si haver pagats a·n Ferrer Colomer, notari, per anar a la dita vila de Borriana per reebre la dita protestació, per lo viatge e scriptures: .X. sous.

Ítem, pagaren al dit en Guillem, los quals dix si haver pagats al dit en Ferrer Colomer, notari, per altre dia que anà a la dita vila de Borriana per reebre una scriptura o replicació que·l dit en Guillem proposà per satisfació a la resposta per lo dit lochtinent de justícia a la dita protestació feta: .X. sous.

¶^{100r} Ítem, pagaren al dit en Guillamó Scuder, los quals afermà si haver pagats al scrivà de la cort de Borriana per tresllat de alcunes scriptures, ço és,²¹⁷ per tresllat de la resposta a la protestació: .II. sous.

Ítem, d'altra part per tresllat de replicació o resposta per lo dit lochtinent feta a les replicacions: .XIX. diners.

Ítem, pagaren al dit en Guillem Scuder per un dia que anà a la dita vila de Borriana per veure justificar lo clam de la dita coltiva erma. Et per altre dia que anà a la dita vila ensemps ab en Ferrer Colomer, notari, per protestar al dit lochtinent de justícia. Et per altre dia que y anà per saber e reebre la resposta per lo dit lochtinent de justícia a la dita protestació²¹⁸ feta. Et per altre dia que anà a la ¶^{100v} dita vila, ensemps ab lo dit notari, per replicar e satisfer a la resposta per lo dit lochtinent de justícia a la dita replicació feta. Et com s'i aturàs acord, lo dit lochtinent de justícia convench-li tornar altre dia, que són cinch dies, per cascut dia tres sous, que fan: .XV. sous.

Ítem, pagaren per reintegrar e satisfer al dit en Guillem Scuder, de aquells .XVII. sous los quals lo dit en Guillem pagà per reembre una capa de drap burell, la qual per ban de la dita coltiva erma, per lo dit lochtinent de justícia fon venuda a·n Pasqual de Monçó, la qual a pregàries del dit Guillem Scuder tornà pagan los dits .XVII. sous per què s'és venuda: .XVII. sous.

Ítem, pagaren al dit Guillem, los quals dix si haver pagats per tresllats de les dites protes-¶^{101r}tació e replicació, los quals franchs ach a donar al dit lochtinent de justícia, continuats e conprovats: .III. sous.

Ítem, paga<ren> a·n Marcho de Calaceyt, notari, per scriptures \del dit feyt/ e per continuar lo present departiment: .VIII. sous.

Suma que munten totes les damunt dites pagues, despesses e mesions: .LXXXI. sous, .I. diner.

Los romanents .XIX. sous, .XI. diners restants a compliment dels damunt dits cent hun sous del preu del rocí, romangueren en poder del dit en Guillem Scuder.

¶²¹⁷ Ratllat: *de la relació*. ¶²¹⁸ Ratllat: *requesta*.

Et feyt lo dit departiment, los dits honrats jurats requerien a mi, en Marcho de Calaceyt, notari desús dit, que de totes les coses dessús dites los fes carta pública a conservació del dret de la dita vila e singulars de aquella, tota vegada que demanada serà.

Presentis testimonis Pere de la Foç, Berthomeu Verdú e Domingo Rossell.

¶^{101v} (en blanc)

¶^{102r} Et enaprés, dijous a .X. dies del mes de maig²¹⁹ del dit any, per integrar e satisfèr a'n Jacme de la Font, de la dita vila, de una burra la qual de manament segons que's diu dels jurats de la vila de Borriana ere estada penyorada e marchada e pressa del bestiar del dit en Jacme, lo qual pexie dins les terres de la dita vila de Borriana, segons que legut e permís li ere e és, los honrats jurats de la dita vila de Vila-real manaren ésser feta repenyora de béns de hòmens sotsmesses a districció de la dita vila de Borriana. Et fon repenyorat un asse de pell blanch d'en Arnau Bernat, vehín de la dita vila de Borriana, ab sa albarda. Et enaprés, en lo divenres après següent, .XI^a. *marcii*, de manament dels dits jurats de la dita vila de Vila-real, lo dit asse fon venut per mà d'en Berthomeu Manyes, saig, a'n Pere Maella, de la dita vila, per preu de .LXXX. sous, dels quals feren intregació al dit en Jacme de la Font, e pagaren mesions segons ¶^{102v} que appar per lo departiment següent.²²⁰

Testes, Guillamó Scuder e Guillamó Maestre.

¶^{103r} Al honrat lo justícia de la Salzadella, o a son lochtinent, de nos en Ferrando de Calaceyt, n'Arnau Ayç e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, jutges e determenadós de les qüestions que són entre qualsevol persones en e sobre lo feyt de les imposicions de la dita vila, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos ésser comparegut en Jacme Juneda, vehín nostre, comprador en l'any proppassat de les inposicions de les mercaderies de la dita vila \e terme de aquella/, affermant que com per en Bernat Ramon e en Francesch Monfort, vehins del dit loch de la Salzadella sien a ell deguts .IX. sous, .V. diners reals de inposició per rahon de .XXXVI. roves d'oli que compraren en lo terme de la dita vila de Vila-real de Mafomat Cap e Caldero, moros de Mascarell, a raó de .XI. sous per cascuna rova. Et per la venda que feren de aquelles matex .XXXVI. roves d'oli a'n Ramon Capdebou, vehín de Nuules, a raó de .X. sous per cascuna rova. Et haje request nos *verbotenus* que los dits .IX. sous, .V. diners li deguessen fer pagar de béns dels dits en Bernat Ramon e en Francesch Monfort. Et nos en lo dit feyt bonament procehir ni entendre no puxam sens que'ls dits en Bernat e en Francesch, citats e apparellats no y sien. Per tal, instant e requirent lo dit en Jacme Juneda, a vós en

¶²¹⁹ Possible error de l'escrivà, ja que unes línies més avall diu que era el mes de març.

¶²²⁰ Tota la resta del full en blanc, i a l'extrem inferior esquerre, en lletra molt menuda, figuren els testimonis.

deute de justícia requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats los dits en Bernat Ramon e en Francesch Monfort, que'l cinquè dia primervinent ¶^{103v} comptador après la citació per vós a aquells fahedora, de maytí, ans de cort partida e peremptòria per perdonar a treballs e despesses de les parts, sien e comparegüen denant nos apparellats de pagar los dits .IX. sous, .V. diners de inposició \e les mesions d'aquén feytes justament per la dita rahó/, o posar justes rahons e defensions perque tenguts no y sien, com nos siam apparellats de hojr cascuna de les parts en son dret. En altra manera certifficat a aquells que si en les dites coses seran negligents e remisses, nos en contumàcia \lur/,²²¹ passat lo dit termini, procehirem e enantarem en lo dit feyt si requests ne serem, segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, nos, si plaer és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que nos, per via de justícia, mils puxam procehir en lo dit feyt, com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors justícia migança.

Datum in Villaregali, decima die marci anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

Al honrat e \discret/ lo justícia de Borriana o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber que en Pere Maçaner, cequier de les céquies de Vila-real, és comparegut denant nos, axí com a jutges e administradors de les dites céquies e aygües de la ¶^{104r} dita vila, claman-se d'en Guillamó Coves e d'en Pere Mulner \e d'en Salvador d'Aven<ell>a, vehins vostres, per ço com han regat de la aygua de les dites céquies alguns troços de terra que han en lo terme de Borriana, \en loch no acostumat de regar de les aygües de les dites céquies, per la qual rahó, e per ço que com han passat la dita aygua en altre terme/²²² sens que aquells la han demanada al dit cequier, et segons nostres stabliments, los dits vehins vostres, per la dita rahó, són encorreguts cascú en pena de .XL^a. sous, et a justificar lo dit clam se pertangue los dits vehins vostres ésser citats e apparellats. Per tal, instant e requirent lo dit cequier, a vós en deute de justícia requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats los dits en Guillamó Coves e en Pere Mulner \e en Salvador d'Aven<ell>a, que al terç jorn primervinent après la citació o monició per vós a aquells fahedora si feriat no serà, e si feriat serà al subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e peremptòria, per perdonar a treballs e despesses de les parts, sien e comparegüen denant nos per veure justificar lo dit clam e per al·legar de lur dret. En altra manera certifficat a aquells que si al dit dia e hora no comparran, nos, en absència e contumàcia sua, justificarem lo dit clam e àls procehirem en lo dit feyt si requests ne serem ¶^{104v} segons que de justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, vós, si plaer és vostre, \per letra vostra/ certifficar curets

¶²²¹ Ratllat: *sua*. ¶²²² Text afegit sobre línia i al marge dret.

per ço que nos mils, per via de justícia, puxam procehir en lo dit feyt, com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia ensequín.

Datum in Villaregali, .XIII^a. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

Eodem die, lo justícia de Borriana feu resposta a la desús dita letra en la forma se-güent:

Als honrats los jurats de Vila-real o a lurs lochtinents, de nos en Bernat Pere, tinent loch del honrat lo justícia de Borriana, salut e honor. Fem-vos saber que nos, per ensequir una letra vostra a nos huy presentada per Johan Piquer, saig vostre, *data in Villaregali, .XIII^a. die mensis subscripti*, havem feta la citació en aque-lla contenguda e segons tenor de aquella a'n Guillamó Coves, a'n Pere Mulner e a'n Salvador d'Avenella, vehins nostres, et neguen les coses en aquella vostra letra contengudes ésser veres. Conegats nos ésser apparellats tota hora ensequir vostres justes requestes.

Datum Burriane, .XVIII^a. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o. octuages-imo quarto.

||^{105r} Enaprés, dilluns a .XXI. dia del dit mes de març del dit any, enaprés terça sonada, comparech davant los dits honrats jurats lo dit en Pere Maçaner, cequier, e dix de paraula que com los dits en Pere Mulner, en Guillamó Coves e en Sal-vador d'Avenella, al present dia de huy *in terciis*, \haguessen assignació/ davant los dits honrats jurats per ésser presents e veure justificació dels dits clams, e no sien curats compàrer per fer juhii ne hoyr la dita justificació. Per tal, que al levant de cort, que acusave la contumàcia als sobredits citats, no res menys, dix sots virtut del sagrament que feyt havie feyt, que havie trobat lo dit en Guillamó Coves que adonchs havie regat, et lo \fill del/ dit en Pere Mulner que regave de les aygües de les céquies de Vila-real, la qual contumàcia per los dits jurats li fon reebuda, si e en tant com per fur e rahó ere reebedora. Et encara donà e produy testimonis sobre'l clam del dit en Salvador de Avenella, los quals los dits jurats ensemps ab en Marcho de ||^{105v} Calaceyt, scrivà lur, \reeberen/ et f[...] provar que'l misatge del dit en Salvador d'Avenella, qui ha nom Pere, tollie l'aygua que venie de la cé-quia de Vila-real \a la dona muller d'en Martí Gandia/, que regave dins lo terme de la dita vila, obrín un ullet que y ha, e menave-la-se'n per regar les vinyes del dit en Salvador d'Avenella \en lo terme de Borriana/. Et que açò havie feyt di-verse vegades com se'n pujàs en una olivera e, com la dita dona tanquave lo dit vullet per regar, lo dit misatge devallave de la dita olivera e obrie lo dit vullet e menave-se'n la dita aygua per regar les dites vinyes del dit en Salvador d'Avenella. Per què los dits honrats jurats, haüda plenera informació e verdadera de ço que desús, justificaren e donaren per justes les dites calònies et per consegüent, instant e requirent lo dit en Pere Maçaner, cequier, manaren fer al honrat justícia de Bor-riana o a son lochtinent la letra infrasegüent:

Al honrat lo justícia de la vila de Borriana o ¶^{106r} a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor.²²³ [...]m que us reme[...] com per nos, a instància e requisició d'en Pere Maçaner, cequier, vehín nostre, fon a vós scrit que en loch nostre e per nos citàssets o citar féssets en Guillamó Coves, en Pere Mulner e en Salvador d'Avenella, vehins vostres, que al terç jorn primervinent [que] la citació per vós a aquells fahedora [...] per ço com havien regat de les aygües de les céquies de la [dita vila de Vila-real, alguns] troços de terres e vinyes que han [en lo terme de la vila de Borriana, són citats per] veure e justificar un clam que davant [nos és instat per en] Pere Maçaner, cequier nostre [...] Borriana, en loch no acostumat de regar de les dites aygües de les dites céquies,²²⁴ segons que les dites coses e àls en la dita nostra letra a vós tramessa, que *datam fuit in Villaregali, .XIII^a. die mensis marcii anni infrascripti*, són larguament contengudes. A la qual per vós fon respost que²²⁵ per ensequir aquella haviets feta la citació en aquella contenguda²²⁶ segons que en la vostra letra responsiva *data Borriane, predicta .XIII^a. die mensis marcii anni subscripti*, les dites coses \e altres/ són larguament declarades. Et com los dits en Guillamó Coves, en Pere Mulner e en Salvador d'Avenella, al dia e hora per nos a aquells assignat no sien compareguts ¶^{106v} davant [nos] per fer juhii ne hojr justificació dels clams damunt dits [...] manarem sie acusada la contumàcia a aquells [...] lo qual dit [...] justificat, la qual dita contumàcia per nos de feyt reebuda, si e en tant com per fur [atrobarem rebedora]. E no res menys \havem/ reebuda justificació [...] [...] dera sobre los dessús dits clams per vigor de la \dita estimació/ [...], los dits clams \li són/ estats per nos justificats. Et per tant haze request nos que deguésem scriure a vós [*ut inferius*], et nos veent la dita sua requesta ésser justa e consonant a rahó. Per tal, instant e requirent lo dit en Pere Maçaner, cequier e vehín nostre, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats execució en los béns dels dits en Guillamó Coves, en Pere Mulner e en Salvador d'Avenella, vehins vostres, en quantitat de cent vint sous reals, ço és, en cascú de aquells en quantitat de .XL. sous \en/ los quals, segons los nostres stabliments, són encorreguts per les rahons en la damunt dita primera nostra letra declarades, e en ¶^{107r} les mesions d'aquèn feytes per la [dita rahó, les] quals, si plaer és vostre, [a nos trame]tats per Johan Piquer, saig de la cort de Vila-real, portador de la present, ensemps ab [.XVI.] diners per la present letra, e dos sous per son salarii e treballs [de hun] jorn que per la dita rahó li convendrà fer e [sostenir], e totes altres messions que davant vós demostrarà haver feytes justament per la dita rahó, com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e major, justícia ensequín.

Datum in Villaregali, .XXI. die marcii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

¶²²³ Molt deteriorada la part superior del full, tant el vers com la part posterior. He tractat de reconstruir allò que tal volta hi era escrit.

¶²²⁴ Ratllat: *que al terç jorn primervinent après la*

citació o monició per vós a aquells fahedora, fossen e compareguessen devant nos per veure justificar.

¶²²⁵ Ratllat: *han.* ¶²²⁶ Ratllat: *segons tenor e continença de la dita letra.*

||^{107v} (en blanc)

|| [full solt]²²⁷ *Die sabati, .IX. die aprilis.*

Anthoni [Guasch], vehín de Vila-real, caplevà de poder²²⁸ dels honrats en Ferrando de Calaceyt e en Pere Colomer, notari, tinent loch del honrat en Johan Pineda, jurats de Vila-real, una mula \de Mafomat Abualí, sarrahí de Eslida/, la qual los dits jurats havien feta penyorar a instància d'en Anthoni d'Otos, vehín de la dita vila, per ço com li havien feta donar fermança en Eslida contra la franquea de Vila-real de [...] a aquell, leuda de cuyram que en Eslida havie comprat,²²⁹ la qual promès tornar etc., o per satisfacció de aquella [...] tota vegada que request ne serà, sots obligació de sos béns. Protesta emperò lo dit sarrahí que per la da[ta] de la [dita cap]leuta alcun prejudicii no·n sie feyt ni engenrat a Eslida, ans li romangue salvu e conservat.

Testimonis Pasqual Torner, en Guillem Loreta e Pere Martorell.

||^{108r} Dilluns, a .XXVIII. dies del mes de març del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXX. quatre.

E[*n* presèn]cia de mi, en Marcho de Calaceyt, notari, e dels testimonis de-
jús scrits, davant los honrats en Pere Colomer, notari tinent loch del honrat en
Johan Pineda, e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, comparech en la casa de
consell o cort de la dita vila n'Anthoni d'Otos, vehín de la vila dessus dita. Et dix
de paraula a aquells que ere anat a Eslida per comprar cuyram que havie mester
e que, comprat lo dit cuyram, lo peatger o leuder del dit loch de Eslida demanà
a ell, dit n'Anthoni, la leuda del dit cuyram. Et lo dit n'Anthoni dix que no ere
tengut pagar la dita leuda per ço com tots los vehins de Vila-real e terme de aque-
lla eren franchs en lo dit loch de pagar la dita leuda e altres coses, segons que per
la franquea, la qual a vull los demostrà e davant aquell feu legir, ere larguament
declarat, la qual franquea requerí que li fos servada. En altra manera, protestave
de tots dans, greujes e mesions que per defensió de la dita franquea li convingués
fer ne sostenir que·n ||^{108v} pogués haver e [retorn]ar en son loch e temps de qui·s
per[tany]. Et lo dit leuder, no contrastant la dita franquea e coses requestes, feu fer
empara, per vigor de la qual empara lo dit n'Anthoni d'Otos hac a donar fermança
de dret, conminan e menaçan a aquell que si de feyt no pagave la dita leuda, que
farien execució en la dita fermança per rahon de la dita leuda e en les mesions,
com Vila-real no fos francha en lo dit loch de Eslida. Emperò que la dita fermança

¶²²⁷ Tros de paper solt intercalat entre els fulls 107-108. Presenta la part esquerra molt deteriorada. No hi ha res escrit en la part posterior. Fa referència a l'acte contingut al full 108r.

¶²²⁸ Ratllat: *Maffomat Abualí, sarrahí de Slida, capleva de poder.* ¶²²⁹ Sobre línia però ratllat: *ço és n'Anthoni Guasch, vehín de la dita vila present [...].*

donà sens prejudici del dret de la universitat de Vila-real. Per què ab aquella instància que's merex, com no sie tengut, notiffiquave les dites coses als dits honrats jurats, offerín-se apparellat donar fermança que les coses dessús per ell afermades són veres, e que si la universitat de la vila damunt <dita>, per conservació de la franquea fahie mesions ne despeses, et ço que per lo dit n'Anthoni d'Otos és affermat no ere ver, que la dita fermança sia tenguda a tot dan, mesions e intereses que la dita universitat ¶^{109r} farà per la dita rahó.

Et encontinent, los dits honrats jurats dixeren que, donada la dita fermança per lo dit n'Anthoni d'Otos, en e per la forma damunt dita, són apparellats fer en lo dit feyt, a comprovació de la franquea de la dita vila, ço que dejen ne fer sien tenguts.

Et en aquell instant matex, \lo dit n'Anthoni d'Otos donà fermança en poder dels dits honrats jurats que, en cars que ço que per ell dessús és estat dit e affermat no ere ver, que la dita fermança sia tenguda a tot dan, mesions e intereses que la dita universitat fes ne sostingués per la dita rahó, ço és a saber, en Guillamó Scuder, vehín de la dita vila, qui en presència dels dits honrats jurats ere, la qual fermança lo dit en Guillamó Scuder feu e per aquella als dits honrats jurats tots sos béns obligà.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Domingo Aragonés, notari, e Ferrer Colomer, notari.

¶^{109v} (en blanc)

¶^{110r} Al honrat en Johan d'Anyó, vehín de Vila-real, o a son legítim procurador, de nos los jurats de Vila-real, [saluts e] honor. Fem-vos saber que nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, peyter de la dita vila en l'any proppassat, per paga a aquell fahedora de .VII. sous, .VI. diners reals, los quals, segons que afferme, li són per vós deguts de peyta per los béns que tenits e possehits dins la dita vila e terme de aquella, havem feyt córrer e públicament subbastar per temps legut e degut, per arrendament,²³⁰ un troç de orts, los quals vós posehits en lo regadiu, terme de la vila desús dita, segons que affronten ab orts d'en Francesch Solà e ab orts d'en Apparicií Piquamill, \ab lo càrrech del cens que fa/. Enaprés havem feta venda e liurament del dit \troç de/ orts a'n Pere Sen Genís, vehín nostre, per preu de .VI. diners per cascun any a tant de temps que \baste als dits .VII. sous .VI. diners per vós deguts de peyta e a les mesions/, com no hajam atrobat alcú que mes hi volgués dar ne prometre. Et segons nostres stabliments, ús, costum e usança antiga de la vila sobredita, après la dita venda feyta vós hajats .X. dies per quitar e cobrar ço que venut vos és estat per la rahó damunt dita, o per mostrar justes rahons, si les havets, per què fer no's puxe. Per tal, ab la ¶^{110v} present [letra], de les dites coses vos

¶²³⁰ Ratllat: *lo qual vós possehits*.

certifficam \e us fem [fa]diga/ per ço que ignorància [vostra] sobre lo dit feyt no puxe per vós ésser al·legada, certiffican-vos que nos haurem plenera fe a la relació que Johan Piquer, saig de la cort de la dita vila, portador de la present, a vós farà de la presentació de la dita letra, e de ço que per vós respost li serà.

Scrita en Vila-real, a .XXI. dies del mes d'abril del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII.

Die lune, .IX^a. die madii anno predicto.

En presència de mi en Marcho de Calaceyt, notari per auctoritat real, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Ferrando de Calaceyt e en Miquel Dezblada, jurats de Vila-real, comparech en Ramon Espàrech, carnicer e vehín de la dita vila, et dix de paraula davant aquells que en lo terme de Riba-roja, vinent a avall ab cabrons que havie comprat²³¹ ||^{111r} per a ops de la taula, li havie penyorat Domingo, [el taverner] del dit loch de [Riba-roja], un cabró per dret que dehia que li pertanya, ço és mealla per cascuna cabeça per rahon de passatge, no contrastan que per lo dit Ramon Espàrech fos al·legat²³² que no devie pagar com tots los vehins e habitants de Vila-real ne fossen franchs, e a major cautela mostrà al dit Domingo la carta de franquea que havie de la dita vila, la qual ab si portave, ans en gran prejudí \e menyspreu/ de la dita franquea, en lo camí caminan sens alcun mal que no fahie lo dit cabró, per lo dit en Domingo el taverner li fon pres e penyorat.²³³

|| [full afegit]²³⁴ Bernat Castellnou, vehín de Vila-real, caplevà de poder dels honrats jurats una mula de pèll blanch <de> Mafomat Alcada, moro del loch de Riba-roja,²³⁵ la qual los dits jurats, a instància e requisició d'en Ramon Spàrech, carnicer e vehín de la dita vila, havien feta pendre a mans sues per fer integració e satisfacció al dit en R(amon) de un cabró que per en Domingo el taverner, peiter del dit loch de Riba-roja, li fon penyorat en lo camí Real, camí caminan sens alcun mal que no fahien, no contrastan que a ull li fos mostrada la franquea de la dita vila. Axí que·l dit en Bernat Castellnou promès tornar la dita mula als dits jurats e, per satisfacció e integració de aquella, .XXX. sous.

Testimonis Ferrer Colomer, Bernat Colomer e Jacme [Devesa?].

||^{111v} (en blanc)

¶²³¹ Al marge inferior esquerre, amb lletra més menuda: *Domingo el taverner*. ¶²³² Ratllat: *e demostrat*. ¶²³³ A sota de tot, en lletra més menuda: *Dedit fidanciam Ferrarium Colomer, notarium, qui eam concessit*. ¶²³⁴ Es tracta d'un tros de full, de menor grandària, afegit i cosit a l'anterior,

possiblement reutilitzat ja que en la zona del marge inferior dret es veuen algunes paraules tallades. En la part posterior no hi ha cap cosa escrita. ¶²³⁵ El nom i la geografia del propietari de la mula està damunt del text, unit mitjançant una ratlla al lloc on hauria d'haver-se escrit.

¶^{112r} Als [honrats] e discrets los judeç, [...] e jurats [de la] ciutat de Terol o a lurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber en lo dia *data* de la present ésser comparegut denant nos en Jacme Traver, en Domingo Rocha, en Domingo Johan e en Domingo Périç, vehins nostres, dients que ells²³⁶ ab lurs cabanes de bestiar se'n entenen pujar, Deus volent, de feyt vers les parts de Albarrazí per estiuar, et que han temença que, passen per lo terme de la dita ciutat, per los saliners, munters o erbatgadós de la dita ciutat, contra forma de la llur franquea, \no sien penyorats/²³⁷ o feyt alcun inpediment, contrast o embarch per rahon del dit passatge. Per què han request nos que us deguésem scriure *ut infra*. Et nos, veent la²³⁸ sua requesta ésser justa e a rahó consonant, per tal, instants e requirents los desús dits vehins nostres, vós e cascun de vós requerim e de part nostra afectuosament pregam que us plàcia manar als dits saliners, munters e erbatgadós e a cascun d'ells que ¶^{112v} als dits [vehins] nostres lexen passar franquament ab lurs cabanes de bestiar per [lo dit] terme de la dita ciutat, camí caminan, no fahent dan alcú, servan a aquells e a cascun d'ells la lur franquea, la qual franquea a nos e a tots los vehins e habitants de Vila-real e de son terme, per lo senyor rey e altres predecessors seus és estada atorgada e confirmada, et que per aquells, inpediment, contrast o embarch alcú no·ls sia feyt ne donat. Et en açò facets justícia e egualtat, e nos haurem-vos molt que grahir. Conexerets nos ésser aparellats tota vegada vostres justes requestes e pregàries ensiguir.

Datum in Villaregali, .XVIII. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. quarto.

¶^{113r-v} (en blanc)

¶^{114r} De mi, en Ramon Peyrats \de Fanlo/, procurador dels molt [honrats] en Pere Pasqual e en n'Arnau Scarit, senyors de la \Vall e/ Serra d'Eslida, als amats²³⁹ los alamins, vells e aljama dels lochs de Ç[ue]ra e de Fanzara, \de la dita Serra/, saluts e dilecció. Faç-vos saber per mi ésser reebuda plenera informació que·ls vehins e habitants de Vila-real \e de Borriana/ són franchs de \leuda/, passatge, peatge e dret de castell²⁴⁰ en los dits lochs de Çuera e de Fanzara e térmens de aquells, ab privilegiis per lo senyor rey \d'Aragó/ e per los predecessors seus a les dites viles feyts e atorgats, et que \null temps/²⁴¹ als dits vehins e habitants de les dites viles²⁴² en los lochs damunt dits \e térmens de aquells/, drets alguns per les rahons dessus dites no foren presses ne demanats, ans \a aquells/ tota vegada \fon e és estada/ la llur franquea \en los dits lochs/²⁴³ ensiguida e servada. Per tal, instant

¶²³⁶ Ratllat: *ensemps*. ¶²³⁷ Ratllat: *no·ls sia*.

¶²³⁸ Duplicat: *la*. ¶²³⁹ Ratllat: *honrats*.

¶²⁴⁰ Ratllat: *de la*. Sobre línia: *e de Borriana, leuda*. Ratllat: *castellatge*.

¶²⁴¹ Ratllat: *per tal, jamás en temps passats*.

¶²⁴² Ratllat: *de Vilareal*. ¶²⁴³ Ratllat: *los és estada*.

e requirent lo síndich de la dita vila de Vila-real, de part dels dits molt honrats \en Pere Pasqual e n'Arnau Escarit/, senyors de la dita Serra, e a vós e a cascuns de vós, per vigor e auctoritat de la mia procuració, dich e man, sots pena de \cinquanta/²⁴⁴ morabatins d'or, que als dits vehins e habitants de Vila-real, en la sobredita llur franquea \alcun/ contrast, embarch o inpediment²⁴⁵ no façats \ne fer farets/, ans a aquells e a qualsevol de aquells servets e servir façats la dita franquea en totes coses segons sa tenor e continència, et açò ^{114v} [per res] no mudets. En altra manera, si per alcun de vós ere contrafeyt, ço que no crec,²⁴⁶ que per mi seria procehit contra vós e béns vostres \e de la dita aljama/²⁴⁷ a exacció de la dita pena e àlies, segons que per fur e rahó seria fahedor. Et no res menys, sots la dita pena, vos dich e man que si alcunes penyores havets feytes, presses o penyorades de hòmens de la vila damunt dita de Vila-real, per les rahons sobredites o per qualsevol de aquelles, que de²⁴⁸ continent e de feyt les dejats restituir e tornar.

Scrita en Vila-real, a .VIII. dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXXIII. Et com a present no haja sagell de la dita procuració, per ço sagilí la present ab mon propri sagell, scrita *ut supra*.

^{115r-v} (en blanc)

^{116r} Dilluns, a .XI. de maig *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° .tercio*.

En Johan Pineda e en Pasqual Torner partiren per misatges de la dita vila per anar a la Vall de Artana e al loch de Betxí per tornar pau entre la dita Vall e loch com lo consell, per bon vehinat, hagués acordat que y anassen. Tornaren dimarts sigüent.

Dijous, a .XXVIII. de maig *anno predicto*, partí en Johan Pineda per anar a València per recaptar dels jurats de València letra per als seus missatgers, que fesen instància e deffensió ab los altres missatgers de les viles reals en les corts sobre la transpor-tació que's dehie ésser feta de Vila-real en lo noble en Pere de Centelles. Et axí matex per demanar de consell sobre lo feyt del delme dels rayms penjats de les parres. Tornà disapte sigüent, a .XXX. dies del dit mes de maig.

^{116v} Dijous,²⁴⁹ a .IIII. de juny *anno etc. .LXXX° .tercio*.

[Partí] en Johan Pineda com a missatger de la [dita vila per anar] a les corts al loch de Monçó. Tornà divenres a .XXV. dies de setembre sigüent.

¶²⁴⁴ Ratllat: *cent*. ¶²⁴⁵ Ratllat: *alcú*.

¶²⁴⁶ A sota, ratllat: *creem*. ¶²⁴⁷ A sota, ratllat: *de les dites aljames*.

¶²⁴⁸ Ratllat: *feyt*. ¶²⁴⁹ A sota, ratllat: *dimecres a .IIII*.

Digmenje, a .VII. de juny, partiren n'Arnau Ayç e en Marcho de Calaceyt per anar a Borriana per vigor de una letra que·ls jurats de Borriana trameteren als jurats de Vila-real que volien haver parlament per affers toquants la utilitat e profit de les universitats. Tornaren *eadem die*.

Dijous, dia de sent Bernabeu, a .XI. dies del dit mes de juny, partiren los dits n'Arnau Ayç e \en Jacme Pedrinyà/ e en Marcho de Calaceyt per anar a la dita vila de Borriana per parlar ab mossén n'Andreu Castellà sobre lo feyt de la transportació de la vila que·s dehie ésser feta per lo senyor rey a·n Pere de Centelles. Tornaren [*eadem*] *die*.

Digmenje, a .V. dies de juliol, partiren n'Arnau Ayç e en Marcho de Calaceyt per anar a Betxí per parlar ||^{117r} ab [mossén Pere] Ladró sobre lo feyt de les penyores de Ayòder [...] [...]nat per en Francisco Munyoç, senyor del d[it loch de] Ayòder. Tornaren *dicta die*.

Dimarts, a .XXI. de juliol, partí en Pere Martorell, síndich, per anar a Borriana per comprar drap a Miquel Blanch, saig.

Dilluns, a .XXVII°. de juliol, partiren n'Arnau Ayç e en Marcho de Calaceyt per anar a Burriana e Almagora, és a saber, a Borriana per parlar ab los jurats sobre lo feyt de les aygües e del mig delme dels cordés, et Almagora per pregar e requerre lo official que li plagués donar prorogància sobre²⁵⁰ lo repicar que cascun jorn fahien en la ecclésia per manament del dit official²⁵¹ per rahon del vet de Gizpert Renart. Tornaren lo dit dia.

Disapte, primer dia d'agost \et dilluns següent, a .III. dies del dit mes, partí en Marcho de Calaceyt per anar a Borriana per parlar ab los jurats de Borriana sobre lo feyt de les aygües e sobre lo feyt del mig delme del bestiar de Vila-real que havie tenguda paridera en lo dit terme de Borriana. Torna lo dit dia, [après].

||^{117v} Divenres, a .XXI. d'agost, partiren en Jac[me Cortés] e en Marcho de Calaceyt per anar a [parlament] al molí d'en Estadella, ab prohòmens [de Borri]ana, sobre lo feyts dels clams d'en [Domingo] Romeu.

¶ ²⁵⁰ Duplicat: *sobre*.

¶ ²⁵¹ Ratllat: *per ço com la dita vila ere*.

Dimarts, a .XXV. de agost, partiren los dits en Marcho de Calaceyt e en Jacme Cortés per anar a parlament a la fi dels térmens a<b> prohòmens de Borriana per rahons de alguns stabliments que havien feyts [advesses] en prejudici dels aenprius que·ls vehins de la dita vila han en lo dit terme de Borriana.

Disapte, a .XXIX. d'agost, partiren en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà a la fi dels dits térmens a parlament ab los dits prohòmens de Borriana per la dita pròxima rahó.

Dijous, a .III. de setembre, partiren en Marcho de Calaceyt, en Jacme Cortés e en Pere Martorell, síndich, per anar a Borriana per parlar en lo consell de Borriana, dels dessús dits establiments tornassen e reduyssen a justícia ||^{118r} [...] manera que·l dit síndich protestàs [...]dicció dels dits stabliments.

||[full solt]²⁵² Ítem, .I. viatge a regonèxer l'escurament de la céquia, de la parada de la céquia Nova tro a la gola.

Ítem, .III. viatges al parlament de Burriana, dos ab en Marquo e l'altre ab en Pedrinyà.

Ítem, altre viatge a Burriana per lo dit parlament ab en Marquo e l'honrat en Pere Martorell.

Ítem, .I. viatge a Castelló per dir al governador que·ns fes saber si venie comissari.

Ítem, .I. viatge a Burriana per a dur los establiments, aní'm ab en Marquo.

Ítem, altre viatge al camí que obriren a la terra d'en Bernat Garriga.

||^{118r} Dimarts, dia de Santa Maria, a .VIII. dies de setembre, partí n'Arnau Ayç com a missatger de la dita vila per anar a València per fer ordenar rahons als advocats de la dita vila, e ordenades, proposar davant l'onrat en Pere Marrades, subdelegat del honrat en Francesch Marrades, uxer del senyor duch e comissari de la ínclita infanta na Yolant, del dit alt senyor duch cara muller, a demanar certes rendes e drets en alguns lochs del regne de València pertanyents a la dita senyora e *signanter* a Vila-real, cena de absència, la qual cena per null temps la dita vila no paga ne acostuma de pagar. Tornà dijous, a .XVII. dies del dit mes.

¶ ²⁵² Es tracta d'un tros de full menut, cosit entre els 117-118. Tots els ítems estan ratllats per traços verticals. El tros de full ha estat reaprofitat, ja que en la part posterior s'observen les restes parcials d'una altra escriptura, ta-

llant-se el text per allí on va ser tallat el full: «lo dit en Ballester com a taxadors. Ítem, li és degut per diffinir lo libre d'en A[...] síndich e dispenser en l'any passat, lo qual dis[...] ab en Francesch Ballester, comptador. Ja és pagat».

Divenres, a .II. dies de octubre,²⁵³ partí en Jacme Pedrinyà com a missatger de la vila per anar a València per saber si en Galceran de Centelles, qui ere vengut de les corts, si portave comissió ¶^{118v} del senyor rey per al governador [del regne de] València per liurar la possessió de la dita [vila en poder del no]ble en Pere de Centelles com se [digués que·l] senyor rey li'n havie feta venda. Tornà dilluns sigüent, a .V. dies del dit mes.

Dimarts,²⁵⁴ a .XXII. dies de setembre, partiren en Marcho de Calaceyt e en Pere Martorell per anar a Borriana per possar, per part de la vila, una scriptura o interrupció davant los jurats e síndich de la dita vila de Borriana, per rahó d'alcuns estatuts e ordenacions fetes per lo consell de Borriana en perjudici dels aemprius de Vila-real, ço és, en Marcho de Calaceyt com a notari per reebre la dita scriptura, e en Pere Martorell com a síndich per possar aquella. Tornaren *dicta die*.

Divenres, a .XVI. de octubre, partiren en Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt per anar a València e a Riba-roja, ço és, per presentar al governador lo privilegi que la ciutat e viles ¶^{119r} re[als han que no] puxen ésser separades de la corona r[eal], [...] [trans]portació al noble en Pere de Cent[elles] [e per] ordenar les dites presentacions als ad[vocats] de la dita vila, et per pregar los jurats de la \dita/ ciutat que en les dites presentacions [...]vinents per part de la dita ciutat [...] síndich de la dita ciutat, com se digués que·l dit noble havie comprada del senyor rey la dita vila de Vila-real. Tornaren dilluns a .XXVI. del dit mes.

Dimerces, a .XXV. de noembre *anno predicto*, partí n'Arnau Ayç per missatger de la dita vila per anar a València per demanar de consell a·n Martí de Torres e micer Pere Pastor, advocats de la vila, sobre los stabiliments que Borriana havie feyts en perjudici dels aemprius que Vila-real ha en lo dit terme de Borriana. Tornà disapte següent, a .XXVIII. de noembre.

Dilluns,²⁵⁵ a .XXIII. dies de noembre, partiren en Jacme Cortés e en Marcho de Calaceyt per anar a Borriana per parlar ab mossén n'Andreu Castellà e ab los jurats sobre lo feyt ¶^{119v} dels stabliments que havien promés [...] si u havien fet, e si feyt he[re] [...] [...]tassen tresllat. En altra manera [...] cascú usàs son dret. Tornaren *dicta die*.

¶²⁵³ Ratllat: *setembre*.

¶²⁵⁴ Al marge esquerre, una gran *a* minúscula.

¶²⁵⁵ Al marge esquerre, una gran *a* minúscula.

Partí en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per saber d'en Berenguer Moliner, qui ere vengut [de les corts] e comptave que Vila-real havie venut [lo senyor] rey a-n Pere de Centelles, cóm ho sabie, si havie estat present o si u havie oyt dir, ne a qui, per tal que la dita vila se [provehís] en lo dit feyt.²⁵⁶ Tornà lo dit dia, dimarts, a .XV. de deembre.

Dimerces a .XXIII. de deembre, partiren en Pasqual Torner e en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per fer presentació al lochtinent de governador del privilegi que la ciutat e viles reals han que no puxen ésser separades de la corona real. Tornaren lo dit dia.

Dijous, derrer dia de deembre, partiren en Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt per anar a la ciutat de València per notifficar als jurats de la dita ciutat que en Bernat Prat ¶^{120r} [Narbonés, tresorer de la] tresoreria del senyor rey ere [...] [...]sió o provissió real per liurar la pos[essió de la dita] vila a mossén en Pere de Centelles, \e per requerre [...] en lo dit feyt e donassen a aquell favor e ajuda/, e axí matex per presentar al governador lo privilegi que la dita ciutat e viles reals han de no [ésser] separades, e per protestar al dit en Bernat Prat Narbonés e fer a aquell presentació del dit privilegi. Tornaren dijous, a .XIII. de giner.

Digmenje, a .XVII. de giner, partiren en Johan Pineda e en Jacme Pedrinyà per anar a la dita ciutat com en Martín de Torres, ab letra sua, hagués feyt saber als jurats de la dita vila que trametessen dos prohòmens a la dita ciutat per instar lo feyt \de la venda de la dita vila/ sobre lo qual lo governador se havie retengut acord, com lo damunt dit en Bernat de Prat Narbonés o instàs per part del senyor rey, et lo dit governador ne volgués haver col·lació ab los advocats de les parts. Tornaren disapte següent, a .XXIII. dies del dit mes, tornaren del dit viatge.

Dimarts, a .XXVI. dies del dit mes de jener, partiren en Johan Pineda e en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per fer presentació del damunt dit privilegi als jurats de la dita vila, e axí matex per parlar ab ¶^{120v} Bernat de Prat Narbonés lo [...] que se'n tornave a cort [...].

Divenres, a .XXIX. de jener, partí en Johan Pineda per anar a Monçó al senyor rey sobre [lo feyt] de la venda feta per lo dit senyor rey de la [dita vila] a mossén en Pere de Centelles. Tornà disapte, a .III. de juny.

¶²⁵⁶ Ratllada i il·legible, una línia.

Protest. Dijous, a .XXV. de febrer, dia de sent Macià, partí en Jacme Pedrinyà per anar a València com a síndich per fermar de dret en poder del governador sobre la repenyora que ls guardians havien feta de un rocí d'en Guillem Marcho, de Borriana. Tornà dijous següent, a .III. de març.²⁵⁷

Dilluns, derer dia de febrer, partiren per anar al cap del terme a parlament ab prohòmens de Borriana, en Jacme Cortés, n'Arnau Ayç e en Marcho de Calaceyt.

Divenres, a .III. de març, partiren per anar a parlament ab los dits prohòmens de Borriana al cap del terme en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Marcho de Calaceyt.

Disapte, a .V. de març, partí en Marcho per anar a Castelló per comptar ab en Matheu Caro, scrivà de la cort del lochtinent de governador, de les scriptures que eren [de]gudes de la presentació del privilegii que la ciutat e viles reals han de no ésser separades. Tornà *dicta die*.

||^{121r} [...] març, en Marcho de Calaceyt [e en Ferrer Colomer] anaren a Borriana per fer presentació [de una letra del] governador, inpetrada sobre la ferma [de dret do]nada per part de la vila de e per rahon dels aemprius que la dita vila ha en lo terme de la dita vila de Borriana, la qual presentació fon feta als justícia, jurats e síndich de la dita vila de Borriana per lo dit en Ferrer Colomer, com síndich substituït d'en Jacme Pedrinyà, síndich de Vila-real, e reebuda per lo dit en Marcho de Calaceyt com a notari.

Disapte, a .XII. dies del mes de març, partí en Jacme Pedrinyà com a síndich per anar a València per ésser davant lo governador a l'assignació en la damunt dita letra contenguda. Tornà \digmenje/²⁵⁸ següent, a .XX. de març, que són .IX. jorns.

Eodem die, anà en Pere Sen Genís per part de la dita vila a la partició de les aygües del riu de Millars.

||^{121v} Dilluns, a .XIII. de març, partí en [Pere Sen Genís] a partir les aygües.

Dijous, a .XVII. del dit mes, partí lo dit en Pere Sen Genís per anar a la dita partició.

¶²⁵⁷ Ratllat: *march*. ¶²⁵⁸ Ratllat: *disapte*.

Dilluns, a .XXI. dies del dit mes de març, partí lo dit en Pere Sen Genís per anar a la dita partició de les aygües.

Dimarts, a .XXII. de març, partiren en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà per anar a parlament ab prohòmens de Borriana tro al cap del terme. Et en lo dit parlament finaren de la qüestió que a present era sobre los aenprius que Vila-real ha en lo terme de Burriana, e aquella posaren en cert estament.

Divenres, a .XXIX. dies del mes d'abril, partí en Marcho de Calaceyt com a síndich de Vila-real per anar a Castelló per inpetrar del lochtinent de governador una letra per a tots e sengles officials o loch de senyoria tinents, dins la juredicció a aquell ||^{122r} [...] de la dita vila les sues fran[...] [...] del senyor rey [...] que no prenen ni penyoren a vehins [...] per lurs térmens ab béns e bestiar per [...] ne per nengun altre dret vichtigual alcuna cosa, com al dit lochtinent se pertangue fer servir furs, privilegiis e libertats. Tornà *dicta die* [en?] vespres.

Dimecres, dia de Santa Creu, a .III. dies maig, partiren n'Arnau Ayç e en Marcho de Calaceyt per anar a Betxí per parlar ab mossén Francisco Sànzez Munyoç, senyor de Ayòder, lo qual ere en lo dit loch de Betxí ab mossén en Pere Ladró, sobre lo feyt del passatge de Ayòder dels bestiar que pujen e devallen del Port. Tornaren *dicta die*.

Divenres, a .VI. de maig, partí en Ferrando de Calaceyt com a missatger de la vila per anar a València per demanar de consell als advocats de la dita vila si los habitadós de Bonretorn, vinents contra los stabliments de la dita vila e *signanter* per ||^{122v} rahan del vet del vi de no [metre vi en la vila ni en] terme de aquella, havien est[...] sots discrecció del justícia de [...] [...] *endum*, et axí matex sobre lo feyt [...]os. Tornà dilluns següent, a .IX. de maig.

||^{123r-124v} (en blanc)

*M*anual de Consells

Núm. 3

(1388-1389)

¶^{1r} *Anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagessimo octavo.*¹

Libre dels manaments del consell de Vila-real,
et de albarans de manament e altres feyts e negociis del dit consell.

Die lune, .XVII^a. die madii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que per en Ferrer Colomer, síndich e procurador de la universitat de la vila dessus dita, sia feta absolució e diffinició a n Jacme Juneda, vehí de la vila damunt dita, de la col·lecta per aquell feta del libre de la peyta de la dita vila e terme d'aquella del any proppassat, de la qual col·lecta per lo dit en Jacme és estat donat compte segons que per la diffinició, escrita e continuada en lo damunt dit libre de peyta, clarament appar.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo síndich sien manlevats al millor que atrobar porà ¶^{1v} los .IIII. mil sous que la dita vila ha a donar per tot lo present mes de maig per la coronació del senyor rey. Et que a fer la dita manleuta sia manat albarà de manament per los jurats al dit síndich.

Ítem, acordà lo dit consell que en honor de Nostre Senyor Deus sien donats per lo síndich a n Pere Sentadina, qui per la gràcia de Déu és fuyt e exit de pressó de \Bogia/,² cinquanta-cinch sous reals en ajuda e sustentació de la sua vida.

¶¹ Cos d'escriptura més gran que el de la resta del text.

¶² Ratllat: *Barberia*.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo dit síndich sien donats e pagats a frare Bernat Punyet, prior del covent de Castelló, per alguns dies que hoy de confessions en Quaresma prop passada,³ e per dos sermons que feu en la dita vila, la hu en Quaresma e altre⁴ en lo present dia de huy qui és l'endemà de Cinquagèsima, onze sous reals, e que per los jurats sia manat albarà de manament.

Die dominica, .XIX^a. die iulii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo ^{||2r} dit consell que en Domingo Aragonés e en Nicholau Palacià sien hoidors e reebedors dels comptes de la vila en l'any present, d'ací a la primervinent festa de Cinquagèsima, e que hajan per lur salarii de reebre e diffinir los dits comptes lo salarii acostumat donar, és a saber, deu sous cascú de compte de tresorer, et deu sous cascú de compte de peyter. Et que sien tenguts justificar cèdules franques sens alcun salarii de alguns comptes que'n sien pagats *iuxta labores*.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per lo síndich sien prestats a \Guillamó/⁵ Spelt, fill d'en Domingo Spelt, lo qual és vengut de Bonretorn a la dita vila per usar de officii de fuster en aquella, en ajuda de comprar alguns arreus e aynes que ha mester per al dit officii, d'ací a un any primervinent, deu florins d'or. Et que reebe bona seguretat, en manera que a la fi del dit any los dits deu florins puxen ésser haüts e recobrats del dit Guillamó⁶ Spelt. En altra manera que sia inputat al dit síndich e béns de aquell.

^{||2v} Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats sia manat albarà de manament al síndich que pach a'n Martí Thomàs, correu del reverent bisbe de Tortosa, .VII. sous, .VI. diners, los quals per lo dit senyor bisbe són estats tatxats a la dita vila per rahó de la primícia, per alcunes \messions/ fetes en defensió, tuició e conservació sobre alguns negociis que en prejudici del dit senyor, libertat ecclesiàstica, e encara de tots los clergues, se procuren fer contra bon estament e utilitat de la cosa pública e ecclesiàstica, ab protestació procedent que si la dita vila no ere tenguda pagar per rahó de la dita primícia en les dites mesions, que la dita paga vaje e sie haüda per no feta, e que aquells puxen haver e recobrar del dit senyor bisbe o de qui's pertangue. Et que d'aquí avant no puxe ésser treyt a conseqüència.

Die lune, .XXI^a. die septembris.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per ^{||3r} lo dit consell que per part del dit consell sia request lo official d'Almaçora que, per ço com lo rector és en Avinyó gran temps ha passat, e en la ecclésia no ha sino vicarii que tingue lo regiment

¶ ³ Ratllat: *e axí matex per un ser*. ¶ ⁴ Ratllat: *dilluns*.

¶ ⁵ Ratllat: *Domingo*. ¶ ⁶ Ratllat: *Domingo*.

de aquella. Et de necessitat se convingue la dita ecclésia ésser mills provehida, esguardant lo poble de la dita vila, que sotsvicari sia haüt per lo dit rector, o a mesió de aquell, en tal manera que la dita ecclésia sia ben provehida per la forma que's merex. Et axí matex sia feta instància per part del dit consell que'ls benefficiats en la dita ecclésia, los quals servexen en altres lochs fora la vila, sia request que face tornar aquells a servir los lurs benefficiis o, en altra manera, que sia provehit, per tal manera que a mesió de aquells sien haüts altres preveres qui en loch de aquells servesquen e canten los dits benefficiis. Et foren elets a fer la dita requesta en Jacme Pedrinyà e en Jacme Cortés, jurats.

¶^{3v} Ítem, acordà lo dit consell que per part del dit consell sia fèrmat de dret davant l'onrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nçà sobre la possessió en què la dita vila és de repenyorar hòmens de la districció del castell d'Espadella per integrar los vehins de la dita vila qui són estats penyorats per rahó de passatge ab lurs bèsties per lo terme del dit loch de Spadella, no servant ne guardan als dits vehins les franquees que han de la dita vila. Et no res menys, que una mula qui en lo present dia és estada presa e penyorada a un moro del dit loch de Spadella, sia⁷ de feyt feta vendre per lo síndich, e que del preu de aquella exirà sien satisfeyts e integrats los dits vehins de ço que pres e penyorat los és estat, e de les mesions.

¶^{4r} Ítem, acordà lo dit consell que la obra del mur de la qual en Bernat Mulet és mestre/, obre e ha obrar de la torre d'en Baquó tro a la obra de la ecclésia dererament feta, sia continuada per lo dit en Bernat, e que per lo síndich o per altre hom per los jurats eligidor, cascun dia continuan la dita obra sia pagat lo salari dels manobres, calç,⁸ pedra e arena per cascun dia, per ço que per culpa o minva de diners la dita obra no sia embargada ni dilatada en res.

Enaprés, dilluns, a .XXIX. dies del mes de setembre del any damunt dit .MCCCLXXXVIII., corregí lo damunt dit notament. Acordà lo consell, lo qual en la cort de la dita vila ere ajustat, que continuan lo dit en Bernat⁹ Mulet, mestre de la dita obra del mur, la damunt dita obra, li sien pagats per lo síndich, per cascuna setmana, deu florins, los quals li sien pagats en lo comen-^{4v}çament de la setmana, e que en la [fi de] la dita setmana sia vist e regonegut si los dits deu florins seran despés en la dita obra o no. E si seran despesses, que li facen donar altres deu florins. Et si no seran despesses, que tro a tant sien despeses que no li'n sien donats més. Et que açò dur tant com als dits jurats serà ben vist, lexan-ho a discreció dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que per ço com en Berthomeu Verdú, guardià del terme, és malalt e no pot ben servir, que sia reebut en loch del dit Berthomeu, per guardià, en Ramon Girvet, habitador en la dita vila.

¶⁷ Ratllat: *feta*. ¶⁸ Ratllat: *e arena*.

¶⁹ Ratllat: *Maestre*.

Die iovis, .XXII. octobris.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que·ls jurats tracten ab alguns qui·s diu que volen ésser saigs, que·ls hagen si fer-o poden, com ne pas<e> la dita vila gran fretura. Et en cars que ajuda o salarii s'i ^{5r} pertangue, que n'i donen segons que ben vist los sie, lexan les dites coses a discrecció e conexença dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats sie comanat e donat loch a qui tendrà per bé que en loch de aquells facen penyores o repenyores de béns de hòmens de Cortes, per fer satisfacció e integració a·n Berthomeu Çamell, vehí de la dita vila, de un moltó que en lo dit loch de Cortes, devallant lo bestiar del dit en Berthomeu del Port, injustament, camí caminan sens dany ni mal que no fahien, \vinent/ contra la franquea que·l dit en Berthomeu ha del dit consell,¹⁰ per erbagadors del dit loch de Cortes li fon pres e penyorat, no contrastan la dita carta de franquea la qual a ull los fon demostrada. Et fetes les dites repenyores, que de feyt sia feta execució de aquelles, e del preu sia pagat e satisfeyt lo dit en Berthomeu del dit moltó e de les mesions que mostrarà haver fetes justament per la dita rahó.

^{5v} Ítem, acordà lo dit consell que n'Antho[ni Guasch] vaje com a síndich e missatger de la dita vila a les corts generals, al loch de Monçó, en les quals la dita vila o los jurats de aquella han assignació a trametre síndich ab poder bastant per ésser en les dites corts al terç dia de noembre primervinent. E que·l dit n'Anthoni sia a la proposició de les dites corts e, feta la dita proposició, que substituesque a qui tendrà en bé e que de feyt se'n torne per stalvi de mesions.

*Die dominica, .VIII^a. die novenbris.*¹¹

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que les messions que són fetes sobre lo feyt de la reintegració feta a·n Miquel Roquaffort, a·n Pere Vesiedo, a·n Pere Ocelló e a·n Jacme Alffonso, pastors vehins de la dita vila, de alcunes res que a aquells foren presses e penyorades per l'alcayt del castell d'Espadella, o per manament de aquell per ra-^{6r}[hó del passa]tge, contra la franquea que·ls dits pa[stors] e vehins de la vila dessus dita han de la vila damunt dita, sien per lo síndich pagades per ço com los jurats, a bé, profit e utilitat de la vila sobredita e per esquivar pleyt e qüestió que per la dita rahó estave apparellat de ensiguir, hagen lo dit feyt posat en cert estament ab lo procurador de la baronia de Vilafermosa, e ab lo dit alcayt d'Espadella. Et que les penyores e repenyores fetes per los uns e per los altres sien restituïdes e tornades, e les messions fetes per la rahó dessus dita sien per part dels dits vehins, axí de scrivà, sissa e saigs com de altres, sien per lo síndichs pagades.

¶¹⁰ Ratllat: *la qual a vull.*

¶¹¹ Tant en aquesta ocasió com en altres més avant hi apareix escrit *novenbris*, amb *n*.

Ítem, acordà lo dit consell per evitar fraus e per bé, profit e utilitat de la dita vila e dels habitants en aquella, que tota persona estrangera qui porta peix per vendre en la dita vila, puxe e sie lícit vendre lo dit peix a quin for se vol, no contrastant nenguns stabliments feyts per lo dit consell de la dita rahó en contrari, sots ¶^{6v} emperò condició que \les dites persones est[rangeres] [...] / sien tengudes tenir [e vendre lo pe]ix en la pescateria de la vila dessús dita un dia [tan solament] sots pena de .XX. sous pagadors, lo terç al senyor, lo terç al comú e lo terç al acusador. Et que sots la dita pena no haje ni puxe haver companya ab hom nengú de la vila damunt dita, pagadors *ut supra*. Et que sobre lo dit feyt puxe ésser feta inquisició per lo mustaçaff de la vila sobredita en totes aquelles maneres que'l feyt de la veritat puxe ésser atrobat. Et que no sia tengut dexellar lo acusador. En totes altres coses, los establiments feyts per lo dit consell del cot del peix romanin en sa força e valor.

Die veneris, .XXII^a. die ianuarii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. nono.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que per los jurats sie scrit als jurats de Morella sobre lo fet de la cena de absència que la senyora reyna demane per vigor de la donació que per lo senyor rey ¶^{7r} [...], que vingués a la dignitat real com [al] primogènit e governador general li fon feta de la dita cena, si és lur intenció que la dita cena deje ésser pagada o no, e que per la dita rahó ivaçosament sia haüt correu per los dits jurats qui port letra als dits jurats de Morella, e resposta de aquella.

Ítem, acordà lo dit consell que \per lo síndich/ sia pagat a'n Anthoni Guasch, graciosament e'n paga e satisfacció de les grans despesses e mesions que ha fetes en la missatgeria que ha feta com a síndich de la dita vila a les corts generals al loch de Monçó, *ultra* los huyt sous de salarii que per ordenació del dit consell deu haver per cascun jorn, és a saber, per cascun dia dels dies que ha estat en la dita missatgeria fahents los affers de la dita vila, dos sous reals. Enaxí que entre lo dit salarii acostumat donar segons la dita ordenació, e los dits dos sous de gràcia, haje per cascú dia deu sous reals.

¶^{7v} *Die mercuri<i>, .XXVII^a. die ianuarii.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que a'n Johan Remírez, justícia, e a'n Domingo Muret, mustaçaff del any passat, a supplicació de aquells, los sia feta gràcia e relexació dels terços pertanyents a la dita vila per rahon dels lurs officiis, la qual gràcia e relexació per lo dit consell los fon feta en aquell instant, ab condició emperò que'l dit en Domingo Muret, o qui culpa tingue, adoben lo kaffiç de la calç sens alcuna mesió de la vila.

Die Dominica, .XIII^a. die febroarii, anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. nono.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que com l'onrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús haje tramessa una letra al justícia de la dita vila en la qual *in effectu* és contengut que, sots pena de cinch-cens¹² florins d'or, no se entrametre de exercir ne usar de nengun acte o feyt que's pertangua al officii de la governació, la qual letra o ma-||^{8r}nament en aquella expressat és molt prejudicial a la universitat de la dita vila per moltes rahons. Per què en tot cars lo dit honrat lochtinent devie ésser supplicat e request que lo dit manament hagués per revocat. Et si fer no u volrà, que d'aquell sia apparellat per part de la dita vila, e posades rahons contra aquell. Per què lo dit consell acordà que n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notari, anassen a la vila de Castelló al dit honrat lochtinent de governador, e que per part de la dita vila fos suplicat e request *ut supra*.

Die dominica, ultima die febroarii.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que com la vila estia en gran destret de blat, e que los habitants en aquella passen gran fretura, que per los jurats sia incerquat e treballat de haver alcuna quantitat de blat per acórrer e ajudar a la universitat desús dita en aquesta manera, que aquell venedor \o venedós/ del dit blat tinguen e sien tenguts tenir botigua ||^{8v} [en] la dita vila a cert for, e que al dit for s[e puga] [do]nar \del dit/ blat a totes persones que'n demanaran, no sobrepujan lo dit for, emperò tan solament als de la dita vila e no a persones estrangeres. Et que per los dits jurats o per lo síndich, lo dit preu o for per lo qual se convendrà sia assegurat als venedors del dit blat en totes aquelles maneres que's merexerà, lexan lo dit feyt a discreció dels dits jurats.

Ítem,¹³ acordà lo dit consell que los dits jurats tracten ab en Barberà, \saig/ de Almagora, lo qual se diu que se'n vendrie estar en Vila-real per usar del dit officii de sagonia si alcuna poqua de ajuda per la dita vila li ere feta, que si venir hic volrà ne ab aquell se poran conpossar per alcuna poqua de ajuda, que u facen al millor que puxen, lexan semblantment lo dit feyt a coneguda dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que com en Guillamó Urgellés, barber, hajan entés que s'i vol partir per anar ||^{9r} [a habitar] a Onda, que per los dits jurats sia parlat [e tractat] ab lo dit Guillamó Urgellés que [atur] en la dita vila, e si fer-ne u volrà, que li sia promés donar alcuna cosa en ajuda de loguer de cases, en manera que, si fer se porà, que atur en la dita vila, lexan lo dit feyt a discreció dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell a supplicació d'en Guillamó Gil, peyter, e per bé e profit comú de la dita vila, de gràcia special, que la col·lecta del libre de la peyta

¶ ¹² Ratllat, inicialment: *cing*. ¶ ¹³ Duplicat i ratllat.

dur per tot lo [me]s de abril primervinent, ab condició e protestació que les pagues dels censals e deutes que'l dit peyter ha a fer segons [ten]or de la carta ab la qual lo dit libre li fon liurat, [roman]gue en sa força e valor.

Die mercuri<i>, .XVII^a. die marcii.

Ací deu ésser continuat un notament feyt per lo consell de la pensió d'en Guillamó Urgellés, barber, lo qual notament és continuat ab los albarans de manament en lo present libre, sots lo damunt dit kalendarii.

¶^{9v} *Die sabbati, prima die madii.*

Consell cridat e ajustat en la cort de la vila, fon acordat per lo dit consell que tres florins que'ls jurats han feyt donar, ab consell de prohòmens, a frare Bernat Punyet, prior del convent de Castelló, per .XV. dies que ha servit de confesions e sermons la dita vila en Quaresma prop passada, sien reebuts e pres en compte al síndich.

Ítem, acordà lo dit consell que .IX. sous que'ls dits jurats han pagat a'n Pere Aycart per rahó de .III. quà[nters] de vi que d'aquell havien comprat, los quals donaren [a] beure als qui ballaven e fahien festa en honor e reverència de la naxença del primogènit del senyor rey, sien preses en compte al dit síndich.

Ítem, acordà lo dit consell, en reverència del senyor bisbe de Tortosa e en honor dels jurats e prohòmens del loch de Cabanes, qui de aquest feyt havien pregat, que dos dels jurats de la dita vila¹⁴ e dos altres bons hòmens per los dits jurats eligidors, vagen ensemps ab missatgers del dit loch de Cabanes tro al loch de Atzeneta per tractar pau e concòrdia sobre una ¶^{10r} [mort] [...] feta en lo dit loch de Cabanes, en lo qual dit loch de Atzeneta està lo pare del mort, e que parlan ab los jurats e prohòmens del dit loch, que ensemps ab los dits missatgers, en honor e reverència de Nostre Senyor Deus e per evitar majors scàndells e perills, los plàcia treballar. Et feta la dita affronta, que comanen lo dit feyt als dits jurats e prohòmens de Atzeneta e que se'n tornen de continent.

Dijous, a .XIII. de maig.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que com lo lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús recús publicar un acord per ell retengut sobre la appellació per en Marcho de Calaceyt, notari, com a síndich de la dita vila interjecta, dilatant lo dit acord dient que lo dit síndich meté salarii en son poder per haver lo dit acord, la qual cosa redunde en gran perjudici de la universitat de la dita

¶¹⁴ Ratllat: *vagen*.

vila, per ço que sia protestat contra lo dit governador e, protestat, que'n sia recorregut al governador de València. E que a propossar la dita protestació vaje lo dit en Marcho en nom de síndich, e en Bertran Pineda per reebre aquella com a notari.

¶^{10v} *Die lune, .XXX^a. die madii.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que com per relació dels jurats, los dits jurats hajen feta cerqua per la vila per saber quant vi venal ha en la dita vila, per ço que si neccessarii era que fos feta provissió de aquell. Et hajen atrobat en la dita vila .LXX. gerres entre bo, convenient, e àlies.¹⁵ Per tal, lo dit consell, per evitar frauds e per ço que la dita vila sia de vi provehida a bon mercat, que per lo justícia sia feta fer crida pública per la vila desús dita que tot hom o dona qui vulle o haja a vendre vi, haja venut aquell per tot lo mes de juny primervinent. En altra manera, que en la dita crida sia notificat que si per lo dit temps venut no'l hauran, que d'aquí avant daran loch que tot hom n'i puxa metre per a ops de son beure si serà vist que neccessari hic sia.

Ítem, acordà lo dit consell que tot revenedor de vi de la dita vila haja venut lo vi que a present té comprat al for o preu per lo dit consell ordenat de dos diners de guany per quànter, d'ací per tot lo mes de juny primervinent. Et passat lo dit mes, que d'aquí avant null hom ne dona no gos o presumesqua vendre vi, o fer vendre en la dita vila,¹⁶ a nengun for per cap de revendre, ne¹⁷ guany que li'n sia donat, sots pena de sexanta <sous> partidors lo terç a la senyoria, lo terç al comú de la ¶^{11r} dita [vila e lo terç] al acusador. Et que d'açò sia feyt stabliment, lo qual sia continuat en los stabliments de la dita vila.

Die sabbati, quinta die iunii.

Consell cridat, fon acordat per lo dit consell que·ls jurats presents, ensemps ab los esdevenidors, associant a si n'Anthoni Guasch, regoneguen los treballs que en Berenguer Fuster, com a substituït d'en Anthoni Guasch, síndich de la dita vila, ha treballat en les corts. Et que *iuxta* sos treballs sia satisfeyt e pagat a coneguda dels dessús dits.

Ítem, acordà lo dit consell que les assignacions que són estades feytes per los jurats de quitar a·n Arnau Ayç, en Ferrando de Calaceyt e en Marcho de Calaceyt, sien ensiguides e conplides. En altra manera, que passat lo temps de la dita assignació, de continent e de feyt sia feyta execució realment en los béns d'en Pasqual Torner, síndich, a compliment de tota la dita quitació.

¶¹⁵ Ratllat: *que*.

¶¹⁶ Ratllat: *que de sa*.

¶¹⁷ Ratllat: *per salarii, lo qual per*.

¶^{11v} Ítem, acordà lo dit consell a confirmació e [...] dels stabliments e ordenaments feyts per lo dit consell, que lo síndich de la dita vila prene la deffensió del pleyt o qüestió que \l'onrat/¹⁸ en Pere Sen Genís, justícia de la dita vila, ha ab en Garcia [Comentiu] davant l'onrat loctinent de governador del riu d'Uxó a'nsús, en tant sens pus com [...] e interés de la vila dessus dita, e en prejudii dels dits stabliments, per deffensió dels dits stabliments declarà lo dit consell lo dit en Garcia Comentiu ésser en, de e comprés en los dits stabliments e haver comessa la pena en aquells declarada.

Ítem, acordà lo dit consell que per los jurats sia manat albarà de manament al síndich que pach a'n Domingo Mercador, trenta-tres sous, sons salarii de .V. jorns que estech en València per fer paga dels .IIII. mil sous que per la dita vila foren promeses a la coronació del senyor rey, la qual paga, lo dit en Domingo Mercador feu en loch de la dita vila e a pregàries dels jurats de aquella.

¶^{12r-15v} (en blanc)

¶^{16r} Albarans de manament.¹⁹

Nos, en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Bernat Punyet, prior del convent de Castelló, onze sous reals los quals lo consell de la dita vila, en lo present dia de huy, ha acordat que li sien donats per amor de Déu e en remuneració de alguns dies que hoý de confesions en Quaresma en la dita vila, e per dos sermons que ha feyts la hu en Quaresma e l'altre en lo present dia. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVII. de maig *anno etc.* .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Matheu Paner e Pasqual ¶^{16v} Mengot, juglars, vint sous reals, és a saber, a cascú deu sous, los quals los \jurats de l'any proppassat, de voluntat del/ consell de la dita vila, los prometeren donar, com se affermaren a dos anys, en ajuda de loguer de cases segons que en la carta del dit affermament és contengut, e los quals dits .XX. sous són de la paga del segon e derrer any. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXV. dies del mes de maig *anno etc.* .LXXX° VIII°.

¶¹⁸ Ratllat: *que lo*.

¶¹⁹ Cos d'escriptura més gran, entre parèntesis.

Al marge esquerre, tots els albarans tenen escrita l'abreviatura de *factum*.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual²⁰ Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Sentadina, lo qual per voluntat de Nostre Senyor Deus és fuyt de pressó de terra de Bogia, cinquanta-cinch sous reals los quals lo consell de la dita vila, en honor e reverència²¹ de Nostre Senyor Deus, graciosament ha acordat²² que li sien donats en ajuda e sustentació de sa vida, com sie misserable e ho haje gran mester. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXIX. de maig *anno* etc. .LXXX° VIII°.

|| [carta cosida entre fulls 16-17]

Bernardus Pallares, in decretis licenciatus, vicarius generalis et officialis reverendi domini episcopi Dertusi, honorabilibus viriis dominis priori et capitulo ecclesie Dertusensi et singularibus personis eiusdem nec non universis et singulis albatibus, prioribus, magistris, preceptoribus comendatoribus et fratribus quorum/cumque ordinorum existant, rectoribus, vicariis perpetuis, preberis ceterisque personis ecclesiasticis, secularibus et reglaribus in civitate et diocesi Dertusensi... constituta qui de suis redditibus seu beneficiis ecclesiasticis decima solvere consueverunt et eorum cuilibet in solidum, salutem in Domino. Cum sanctissimus in Christo pater et dominus dominus Clemens papa VII° concesserit et assignaverit super redditibus ecclesiasticis domino Aragonie regi, .XII. milia florinorum auri Aragonie racione non nullarum expensarum quas ipsum... subire oportuit racione questionum diversarum que erant inter multes et diversas personas sui regni pretextu ecclesiasticarum beneficiorum que obtenebant seu procedebant ius in eis habere. Et fuerit conventum inter dictum dominum regem et omnes prelatos dicti regni in curis Montesoni pro nunc existentes quod dicti XII milia florinorum solvantur et exhigant per modum decime, scilicet quod quilibet qui decima solvere tenentur, solvat in tallia dicte quantitate ad racionem .VIII°. denariorum pro libra, secundum valorem seu taxam ad quam eius beneficium fuerit in decima taxatum, prefatusque dominus episcopus Dertuse promiserit et se obligaverit curie domini regis quod hinc ad medium mensis Ianuarii proxime venturi solverit totam partem seu quantitatem iesium... et totum clerum sue diocesi solvere contingentem in predictis .XII. milia florinorum ad dictam racionem .VIII°. denariorum per libra. Idcirco vobis et vestrum singulis ex parte domini episcopi supradicti habemus serie dicimus et mandamus quatenus hinc ad decimam diem dicti mensis Ianuarii solvatis quilibet [ves]strum venerabili Andree Cosco, preceptori ecclesie Dertuse, subcollectori ad hec deputato in civitate Dertuse et in eius propria habitacione, predictos .VIII°. denarios pro libra de valore seu taxa vestrorum beneficiorum ut superius est dictum. Mandamus eciam quod omnes rectores moneant omnes presbiteros et alios qui infra suam parrochiam teneantur solvere in dicta tallia quod solvant ut prefertur. Alioquin nisi fecerint que mandamus in vos et quemlibet vestrum qui negligentes fuerint in predictis nunc ut ex tunc et contra, tali mo-

¶ ²⁰ Ratllat: Ferrer. ¶ ²¹ Ratllat: e reverència.

¶ ²² Ratllat: li donats.

niciónem premissa, vestri que et cuiuslibet vestrum contumacia seu rebellione exigente in hiis scriptis excommunicationis sententiam promulgamus. Et ultra hoc omnia dampna et expensas propterea culpa vestra fiendas de bonis illius seu illorum qui solvere infra dictum tempus [re]nuerit... exhihi faciemus et haberi absque aliqua remissione, diem vero qua vestram quilibet presentem nostram literam receperitis in dorso eius res[er]batis et sigillo vestro ibidem apponito eam reddite portitori.

Datum Dertuse, .XVI. die decembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°. Vidi... Bernardus.

¶^{17r} Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets als honorables n'Aznar Pardo de la Casta, cavaller portantveus de governador en lo regne de València, e a'n Pellegri Català, cavaller, comissariis del molt alt senyor rey d'Aragó sobre lo feyt de les demandes de la coronació del dit senyor rey; o a'n Ferrando Garcia, mercader de la ciutat de València, al qual per los dits honorables comissariis en loch e nom del dit senyor rey n'és estada feta assignació o dita, quatre mil sous reals los quals per los jurats del any proppassat, de voluntat e exprés manament del consell de la vila damunt dita, als dits honorables comisariis foren promesses donar e pagar en ajuda de la dessús dita coronació del dit senyor rey per tot lo mes present de maig, segons que per carta pública reebuda per lo discret en Pere Çolivella, notari e scrivà de les dites demandes, clarament appar, recobrant àpoqua o cautella bastant de la dita paga, e fahent dampnar e cancellar la dita carta al dit notari. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXVII°. de maig *anno etc.* .LXXX° VIII°.

¶^{17v} Nos,²³ en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a frare Bernat Punyet, prior del covent de Sent Agustí de Castelló, per sa karitat de alguns dies que hoy confessions en Quaresma prop pasada en la dita vila, e per dos sermons que feu, la hu en la dita Quaresma e altre l'endemà de Cinquagèsima, onze sous reals. En testimoni etc.

Feyt fon a .XVII. de maig *anno etc.* .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets, donets e delliurets a'n Bernat Jacme, prevere vicarii de la ecclésia de Borriana, cinquanta sous reals, pertanyents pagar \a Vila-real/²⁴ de dècima, per rahó de la primícia en la festa de sent Johan Babtista primvervinent. Et los quals, lo dit en Bernat Jacme, en loch nostre e per part de la universitat de la dita vila de Vila-real, ensemps ab la

¶²³ Al marge esquerre, afegit: *ja és atràs en altre loch.*

Tot aquest ítem apareix ratllat amb dues línies verticals. ¶²⁴ Ratllat: *a la dita vila.*

dècima de Borriana, ha promés portar o trametre a la ciutat de Tortosa per fer-ne paga als collitors assignats e diputats a reebre les dites quantitats. Et los quals són de la se-||^{18r}rgona e darrera paga del primer any, de aquells dos anys que per lo senyor papa n'és estada feta concessió e donació al senyor rey. En testimoni etc.

Feyt fon a .XIII. dies de juny *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester, \en Jacme de Pedrinyà e en Francesch Martí/, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Martí Thomàs, correu del reverent senyor bisbe de Tortosa e per aquell matex senyor comissari a les coses dejús scrites de-putat, ab letra sua que *data fuit Dertuse tercia iulii anno presenti et infrascripto*, set sous, sis diners reals los quals lo dit senyor bisbe pagar ha tatxats a la dita vila per rahon de la primícia, segons que en un qüern de paper sagellat ab lo sagell del dit senyor és declarat, per rahon \de alcunes messions fetes en defensió, tuició e conserva-ció/, de alguns negociis que en prejuhii del dit senyor e de la libertat ecclesiàstica, e encara de tots los clergues, se procuren fer contra bon estament ecclesiàstich e utilitat de la cosa pública e ecclesiàstica libertat. Et los quals dits .VII. sous, .VI. diners vos manam que li paguets ab protestació precedent que si la dita vila, en les dites messions, pagar no ere tenguda, que la dita paga vaje per no feta e que aquells puxen haver e recobrar del dit senyor bisbe ||^{18v} o de qui's pertangue, e que d'aquí avant no puxe ésser treyt a conseqüència per alcuna manera o rahó. En testimo-ni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVI. de juliol *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Predictius Martinus concedit albaranum recepte.

Eodem die, fon feta la dita paga dels damunt dits .VII. sous, .VI. diners al sobredit en Martí Thomàs, en lo nom qui dessús, per en Ferrer Colomer, notari, com a substituït del damunt dit en Pasqual Torner, ab la protestació dessús dita.

Presentis testimonis en Domingo Mora e en Ramon Roda, preveres.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Guillamó Spelt, fill d'en Domingo Spelt, cent deu sous reals los quals lo consell de la vila dessús dita ha acordat e tengut en bé que li sien prestats d'ací a un any primervinent per ||^{19r} a ops de comprar alguns arreus e aynes que ha \mester/ de gran necessitat per al officii que ha de fuster, segons que per notament del dit consell feyt en lo dia de digmenje proppassat que's comptave .XIX^a. *die iulii*, és contengut, reebén d'aquell bona seguretat, en tal manera que, finit e complit lo dit [any], o abans en cars que'l dit Guillamó no tingués sa habitació e cap major contínuament per lo dit any en la dita vila, que los dits cent deu sous se puxen haver e recobrar. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest

present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XX. de juliol *anno etc.* .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al discret en Jacme Vives, notari de la ciutat de València, cinquanta sous reals los quals lo consell de la dita vila cascun any li done \de pensió/, mentre emperò al dit consell ||^{19v} plaurà, per procurar los feyts e negociis de la vila damunt dita en la dita ciutat de València, en cascuna festa de sent Johan Bartista. Et los quals són de la paga o festa pus prop pasada. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XI. dies del mes de setembre *anno etc.* LXXX° VIII°.²⁵

Nos,²⁶ en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich etc., que paguets al discret en Pere Colomer, notari, tres protestacions \que per manament del consell e nostre ha ordenades/, una contra una crida manada fer per l'onrat en Domingo Aragonés, lochtinent del honrat en Johan Remírez, justícia de la dita vila, que arroces ab corentia ni stantia no fossen feyts en \lo terme/ de la dita vila,²⁷ sots pena certa, la qual crida se dehie que fahie per manament citatori del molt honrat lochtinent de governador del riu de Uxó a'nssús; altre contra altra crida feta ||^{20r} o manada fer per lo dit honrat en Johan Remírez, justícia, que correntia ni stantia en nenguna part del dit terme no fos feta; e l'altra contra lo damunt dit honrat lochtinent de governador per la dita rahó, com per vigor de una carta per aquell al dit justícia tramessa, lo dit justícia hagués manada fer la dessús dita crida, setze sous, sis diners. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon lo primer dia de octubre *anno etc.* .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Bertran Pastor, vehí d'aquella matexa vila, .XXV. sous reals los \quals/ pertayen pagar a la vila desús dita de cens \en cascuna festa de sent Johan Bartista/, d'aquella quantitat que lo dit en Bertran, ab alguns altres singulars, són obligats ||^{20v} e tenguts pagar als hereus d'en Serrana, de Atzeneta,²⁸ per certa quantitat que en Domingo Ferrer, *quondam* síndich, reebé

¶²⁵ Al marge esquerre, afegit: *Concedit et fecit albaranum recepte dicta die. Testes Franciscus Ballester et Dominicus Martin.* ¶²⁶ Afegit al marge esquer-

re: *Dicta die concedit albaranum recepte dictus Petrus Colomer.* ¶²⁷ Ratllat: *e terme de.* ¶²⁸ Ratllat: *e los quals a la dita vila pertanyen pagar.*

d'en Guillem Çavila,²⁹ hu dels damunt dits obligats, e los quals són de la festa de sent Johan prop passada. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVII°. de juny *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Nos,³⁰ en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que prestets a'n Anthoni Guasch, notari, en paga e solució de son salarii dels dies que estarà entre anar, estar e tornar de Vila-real al loch de Monçó com a missatger de la dita vila, vint-cinch florins d'or de la ley d'Aragó. Et com lo dit n'Anthoni serà tornat de la dita missatgeria, comptarets ab aquell a raó de .VIII. sous per cascun dia e finarets de compte. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit ^{||21r} de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Fet fon a .XXVIII. de octubre *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Enaprés que'l dit n'Anthoni fon tornat de la dita missatgeria, comptà ab lo dit en Pasqual Torner, síndich, e fon-li fet albarà de tot lo viatge, per què aquest albarà fon dampnat.

Nos, en Jacme Cortés, notari, en Jacme Pedrinyà, en Francesc Ballester e en Francesc Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n \Pasqual/³¹ Bataller, scrivà de la governació del riu d'Uxó a'nssús, per scriptures de un procès que fon feyt davant lo lochtinent de governador del dit riu d'Uxó a'nssús, sobre la inhibició que'l \dit lochtinent manà/³² ab crida pública ésser feta en la dita vila, que correnties no poguessen ésser fetes en lo terme de la vila damunt dita en nenguna manera, onze sous reals. En testimoni etc.

Feyt fon a .XXI. de noembre *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Nos,³³ damunt dits jurats, manam a vós, dit en Pasqual Torner, síndich etc., que paguets a'n Bernat Segarra, vehí de la dita vila, per son \loguer/³⁴ de portar letres nostres e un sindicat a'n Anthoni Guasch, missatger de la dita vila, a les corts a Monçó, .V. sous, .VI. diners. En testimoni [etc.].

^{||21v} Feyt fon a .XXI. de noembre *anno* etc. LXXX° VIII°.

Nos, dits jurats, manam a vós, dit en Pasqual Torner, síndich etc., que paguets a'n Johan Piquer, saig, \trenta sous reals/ de aquells LX sous que per los

¶ ²⁹ Ratllat: *qui*. ¶ ³⁰ Al marge esquerre: *Concedit albaranum recepte dicta die*.

¶ ³¹ A sota, ratllat: *Berthomeu*. ¶ ³² Ratllat: *manà*.

¶ ³³ Al marge esquerre, afegit: *Concedit albaranum recepte*. ¶ ³⁴ A sota, ratllat: *salarii*.

jurats del any .M CCC LXXXVI.³⁵ proppassat³⁶ li foren promesses de solda<da> per cascun any, \és a saber, a .VI. anys, per cridar consells e fer los manaments dels dits jurats segons que per carta pública reebuda per en Marcho de Calaceyt, notari, \scrita en lo libre dels notaments del dit any/ pot ésser vist, les quals són per la paga primera del segon any dels damunt dits .VI. anys. En testimoni, etc.

Feyt fon a .XXI. de noembre *anno* etc. .LXXX° VIII°.³⁷

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, et en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich etc., que paguets a'n Domingo Aragonés, notari, e en Nicholau Palacià, comptadors en l'any present dels comptes de la dita vila, per \son salarii/ de reebre e diffinir lo compte del libre de la dispenseria o tresoreria feyt per en Ferrer Colomer, ||^{22r} notari, com a síndich e dispenser de la vila desús dita en l'any proppassat, vint sous reals, és a saber, a cascú deu sous. En testimoni etc.

Feyt fon lo primer dia del mes de deembre *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Nos, dits jurats manam a vós, dit en Pasqual Torner, \síndich etc./, que paguets al honrat micer Pere Pastor, de la ciutat de València, cent sous reals los quals la dita vila cascun any li done de pensió mentre emperò al consell de la vila desús dita plaurà, per rahonar e advocar los feyts e negociis de aquella. Et los quals són de la paga \de la festa de Tots Sants/ del any present e davall scrit. En testimoni etc.

Feyt fon lo primer dia de deembre *anno* etc. .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner,³⁸ síndich e dispenser de la dita vila, que comprets, quitets o reemets ||^{22v} d'en Jacme Pedrinyà, jurat company nostre, los cent sous censals que la dita vila li fa cascun any en la festa de sent Lorenç per preu de mil cent sous segons que al dit en Jacme costaren³⁹ de la vila damunt dita, pagant a aquell lo cens degut prorrata,⁴⁰ com a la dita vila sia legut e permís comprar, quitar o reembre lo dit censal tota vegada que ben vist li serà, per vigor de una carta de gràcia per lo dit en Jacme feta a la vila sobredita, la qual compra o quitament manam que hajats feyt d'ací a dimarts primervinent. En altra manera, certifficam-vos que del dit dia a avant lo dit cens serà inputat a vós e béns vostres e no a la dita vila. En testimoni etc.

Feyt fon divenres, a .V. dies de deembre *anno* etc. .LXXX° VIII.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real,⁴¹ manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser⁴² de la dita vila, que paguets als davall scrits per les rahons sigüents, cent

¶³⁵ Ratllat: *present*. ¶³⁶ Ratllat: *predecessors nostres*. ¶³⁷ Al marge esquerre: *aquest dia fon feyt albarà de reebuda per en Bernat Alastre a'n Pasqual Torner, síndich, de .XXVII° florins*. ¶³⁸ Ratllat: *Jacme Pedrinya*. ¶³⁹ Ratllat: *que per lo qual*

lo dit en Jacme los comprà. ¶⁴⁰ Ratllat: *tro en lo dia de la compra*. ¶⁴¹ Afegit al marge esquerre: *Ací deu ésser lo albarà de manament dels .II. mil .DCCLXXII. sous, .VI. diners a'n Pere Aymar*. ¶⁴² Ratllat: *procurador*.

huytanta-||^{23r}huyt sous, deu diners. Primerament a·n Guillamó Cerdà, perayre, per rahó e preu de .XV. alnes de drap vermell e vert que d'aquell haviem comprat a raó de .IX. sous per alna, per a ops de vestir Matheu Paner e Pasqual Mengot, jutglars, de gramalles \e/ cotes,⁴³ ab \.XVIII./⁴⁴ diners de baxadures, .CXXXVI. sous, .VI. diners. Ítem, a·n Guillamó Escuder, per rahó e preu de tres calçats vermells, a raó de .VI. sous per calçat, per a ops de capirons e calces per als dits jutglars, .XVIII. sous. Ítem a·n Nicholau Palacià, per fill e seda a ops de costures e passanit, .V. sous, .X. diners. Ítem, a·n Francesch Mosquera, sartre, per costures de les dites robes, .XXVIII. sous, .VI. diners. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXIII. dies del mes de deembre *anno etc.* .LXXX° VIII°.

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesc Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Jacme Pedrinyà, jurat e companyó nostre, per son sala-||^{23vrii} de règer \e servir/ lo officii de jurat en lo present any qui finirà a Cinquagèsima primervinent, cinquanta sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon disapte, a dos de giner del any etc. .MCCCLXXXIX.⁴⁵

En Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats, manaren al dit síndich que pagàs a·n Jacme Cortés, notari, jurat, per la rahó en lo pròxime dit albarà de manament contenguda, .L. sous.

Feyt fon disapte, a dos de jener *anno predicto*.

En Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats, manaren al dit síndich que pagàs a·n Francesch Martí, jurat, per la pròxima dita rahó, cinquanta sous.

Feyt fon *die et anno predictis*.

En Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, et en ||^{24r} Francesch Martí, jurats, manaren al dit síndich que pagàs a·n Francesch Ballester, jurat, per la rahó desús dita, cinquanta sous.

Feyt fon *eodem die et anno*.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat n'Andreu Coscó, preceptor de la

¶⁴³ Ratllat: *capirons*. ¶⁴⁴ Ratllat: .XII.

¶⁴⁵ Afegit al marge esquerre: *concesserunt albaranos receptorum*.

ecclesià de Tortosa, subcol·lector a les coses dejús scrites en la ciutat de Tortosa deputat, trenta-tres sous, quatre diners reals pertanyents pagar a la dita vila de dècima per raxon de la primícia a raó de .VIII. diners per lliura en aquells .XII. mil florins d'or que per lo sant e reverent pare en Crist e senyor Clemens, papa .VII°., són estats atorgats e assignats sobre les rendes ecclesiàstiques al molt alt e príncep, lo senyor rey d'Aragó, per rahó de alcunes despesses que al dit senyor rey convench fer sobre diverses qüestions que eren entre moltes e diverses persones del seu regne per rahó dels beneficiis ecclesiàstichs que obtenien o pretenien en aquells haver dret, segons que ¶^{24v} totes les dites coses e altres, en una letra o carta del reverent molt honrat en Bernat Pallarés, licenciat en decrets, vicari general e official del reverent senyor bisbe de Tortosa, la qual fon donada en Tortosa a .XVI. de deembre del any davall scrit, és larguament declarades. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a dos de jener *anno etc. .LXXX°. nono.*

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁴⁶ que paguets a'n Gilabert Dezgraus, saig de la cort de la dita vila, trenta-tres sous reals de aquells [sisanta]-quatre sous que per nos, de voluntat e exprés consentiment del consell de la vila dessus dita, li foren promesses de soldada a un any segons que per carta pública reebuda per lo notari davall scrit *secunda die Novembris anno presentí et infrascripto* pot ésser vist. En testimoni etc.

Feyt fon a dos de jener *anno etc. .LXXX°. nono.*

¶^{25r} Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a Eça Abençaçim, sarrahí del loch d'Espadella, .XVII. sous, .VIII. diners, los quals lo dit sarrahí li havie convengut pagar de messions entre scriptures, sissa e salarii de saigs sobre lo feyt de la execcució que al dit sarrahí fon feta de una mula per satisfacció e integració fahedora⁴⁷ a'n Miquel Roquafort, a'n Pere Vessiedo, a'n Pere Ocelló e a'n Jacme Alfonso, vehins de la vila desús dita, de cinch oveles e un moltó que per lo alcayt e moros del dit loch d'Espadella los foren presses e penyorades pujant e devallant del Port, camí caminan, contra la franquea de Vila-real, lo qual feyt entre lo procurador de la baronia e lo dit alcayt d'Espadella e nos, dits jurats, és estat avengut e possat en cert estament, per què lo dit alcayt ha tornat e restituït als dits vehins nostres les damunt ¶^{25v} <dites> ovelles e moltó, \o la juxta extimació de aquelles/, e

¶⁴⁶ Al marge esquerre: *concedit albaranum recepte.*

¶⁴⁷ Al marge esquerre: *concedit albaranum recepte.*

nos havem feyt tornar e restituir al dit sarrahii lo preu ab íntegre per lo qual la damunt dita mula li fon venuda, en lo qual són compreses los damunt dits .XVII. sous, .VIII. diners de messions. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .V. de giner *anno etc. .LXXX°. nono.*

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Anthoni Guasch, notari, per les rahons següents, cinch-cents .XVII. sous, .VI. diners reals, és a saber, per son salarii de cinquanta jorns que és estat com a síndich e missatger de la dita vila en les corts generals al loch de Monçó, entre anar, estar e tornar, a raó de deu sous per cascun jorn, jatsia que per establiment [nostre], lo salarii del missatger sia .VIII. sous, però lo consell, de gràcia, ha acordat que li sie⁴⁸ donat a raó de deu sous segons que per notament ¶^{26r} del dit consell, feyt a .XXII. dies de jener del any davall scrit, pot ésser vist. Et deu sous, .III. diners jaquesses que havie pagats en la scrivania del senyor rey per una carta que·l dit senyor atorguà a la dita vila que dels quarts fos pagat lo salarii del justícia. E dos sous \jaquesses/ per fer metre la dita carta en forma a un scrivent. Et dos sous jaquesses que havie pagats a·n Bernat Rippoll, notari, per una sobstitució que·l dit n'Anthoni havie feta a·n Berenguer Fuster, missatger de Alzezira, los quals dits jaquesses, tornats a reals a raó de nou sous jaquesses per florí, fan .XVII. sous, .VI. diners, los quals tots ajuntats e acumullats fan los damunt dits cinch-cents .XVII. sous, .VI. diners. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVI. dies del mes de jener *anno etc. .LXXX°. nono.*

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser ¶^{26v} de la dita vila, \que paguets a·n Ramon Girbert/ per son loguer de quatre jorns que per nos, e a manament nostre, és anat a la vila de Morella ab letra nostra directa als jurats⁴⁹ sobre lo feyt de la cena de absència que ere estada demanada per \part/ de la senyora reyna per vigor d'una donació qui·s diu ésser feta de la dita cena a la dita senyora reyna per lo senyor rey estant primogènit, dotze sous reals. En testimoni de veritat fem-vos fer lo present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVII°. de jener *anno etc. .LXXX°. nono.*

¶⁴⁸ Ratllat: *sien pagats.*

¶⁴⁹ Al marge esquerre: *concedit albaranum recepte dicta die.*

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés et en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁵⁰ que paguets a·n Ramon Girvet set sous, .VI. diners per son loguer de tres dies que a manament nostre és anat a València, entre anar e estar e tornar, ab una letra nostra e ab tresllat de una letra del honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a·nssús, la qual⁵¹ havie tramessa al justícia de la dita vila, en la qual li manave sots pena de .D. florins d'or que no's entrametés en nenguna manera de exercir ne usar del officii de la governació ¶^{27r} [la] qual letra e tresllat nos trametem als honrats micer Pere Pastor e Martin de Torres, per ço que y ordenassen rahons com fos molt prejudicial a la dita vila.⁵² En testimoni etc.

Feyt fon a .XXIII. de febrer *anno* etc. .LXXX° IX°.

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Jacme Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que comprets, quitets o reemats d'en Arnau Ayç, vehí de la dita vila, los doents sous censals que la dita vila li fa cascadu any en la festa de sent Miquel, per aquell preu per lo qual lo dit n'Arnau los comprà de la dita vila, pagant a aquell lo cens degut prorata tro en lo dia de la compra, com a la dita vila sia legut e permís comprar, quitar o reembre los dits doents sous censals tota vegada que ben vist li serà per vigor de una carta de gràcia per lo dit n'Arnau, a la vila desús dita, feta, la qual compra o quitament manam que hajats feta del present dia de huy en deu jorns primervinents. En altra ma-¶^{27v} nera, certifficam-vos que del dit dia a avant, lo dit cens serà inputat a vós e béns vostres. En testimoni de les quals coses etc.

Feyt fon disapte, a .XXVII°. de febrer *anno* etc. .LXXX°. nono.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Martí e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets o prestets a·n Pere Canalls, hostaller vehí de la dita vila, vint florins d'or, los quals lo consell de la dita vila ha acordat que li sien prestats d'ací al .XV^{en}. dia del mes de maig primervinent, per ço que prestament do recapte e espatxament a aportar cinquanta kaffiços de forment \a la vila desús dita/ que ab aquell nos som avenguts e compossats que·ns portarà, vendre e tenir botigua contínuament tro que sien venuts en la dita vila, a raó de .XL. sous per kaffiç,⁵³ los quals dits cinquanta kaffiços de forment bo e bell, nédeu e reebedor, nos ha promés portar en aquesta manera, ço és, per cascuna setmana .VI. ¶^{28r} kaffiços o més si fer-o porà, en manera que d'ací al desús dit dia del .XV^{en}. dia de maig primervinent, ab acabament, haje aportats los dits cinquanta kaffiços de forment.

¶⁵⁰ Al marge esquerre: *concedit albaranum recepte dicta die.*

¶⁵¹ Ratllat: *in effectu ere* contengut.

¶⁵² Ratllat: *set sous, .VI. diners, a raó de .II. sous, .VI. diners per cascadu dia.*

¶⁵³ Ratllat: *en aquesta manera.*

Et que aquells vene al for o preu desús dit de .XL. sous e no a menor preu, als vehins e habitants de la vila sobredita e terme de aquella tan solament, e no a nenguna altra persona sens voluntat nostra. Pren[em] d'aquell caució e seguretat per tal manera que la promessa que ha feta dels damunt dits cinquanta⁵⁴ kaffiços de forment per portar <e> vendre a la vila desús dita en los terminis desús declarats, e al for o preu damunt dit, \sie *cum effectu* complida/. Et axí matex, que·ls dits vint florins d'or que us manam que li prestets \a aquell/ puxen ésser haüts e recobrats en lo termini dessús expressat. En testimoni etc.

Feyt fon a .XIII. de març *anno etc. .LXXX°. nono.*

Die mercuri<i>, .XVII^a. die marcii.

Fon acordat per lo dit consell que del \primer/ dia de abril primervinent en un any contínuament comptador,⁵⁵ sie donat e pagat de ¶^{28v} pensió o salarii a·n Guillamó Urgellés, barber e cilurgià, per usar dels dits officiis en la dita vila dins lo dit any, cinquanta sous, és a saber, .XXV. sous⁵⁶ encontinent e los romaments .XXV. sous en lo mig del any, donant seguretat de aquells, per los quals dits cinquanta sous lo dit en Guillamó Urgellés, lo qual present ere en lo dit consell, promès servir e usar dels dits officiis \en la dita vila/ lo dit any e d'aquí avant tant com al dit consell e a ell plaurà. Et en aquell instant donà fermança e principal per los dits .XXV. sous de la primera paga que, en cars que no servís, que sia tengut restituir aquells [comp]tan prorata, ço és, en Berthomeu Gil, notari, present, e la dita fermança e principalitat fahent e atorgant e per aquella tots sos béns obligant. Testimonis, n'Anthoni Guasch e Domingo Martorell.

¶^{28bis} La parròquia de Santa Maria. Bertran Pineda.
Pasqual Torner
Berthomeu Rossi<n>yol
Jacme Renau
Jacme Miquel⁵⁷

La parròquia de Santa Katerina. Nicolau Palacià.
Francesch Siffre
Pere Çabater
Pere Gomar
En Bernat Téner.

¶⁵⁴ Ratllat: *florins.*

¶⁵⁵ Ratllat: *present; ratllat: huy a avant, continuament comptador,*
i afegit al marge esquerre: *abril primervinent.*

¶⁵⁶ Ratllat: *en lo mig del any.*

¶⁵⁷ Ratllat: *Macià Pra<ts>.*

La parròquia de Santa Lúcia.   Anthoni Guasch.
Johan Remírez
Domingo Aragonés
Berthomeu Peyró
Domingo Traver.

La parròquia de Sent Julià.   Pere Sen Genís.
Berthomeu Gil
Pere Ferrer
Jacme Juneda
A(rnau) Forés.⁵⁸

*Sit omnibus notum.*⁵⁹

¶^{29r} Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Guillamó Urgellés, barber, vint-cinch sous reals en paga e solució de aquells cinquanta sous que per lo consell de la dita vila, en lo present dia de huy, li són estats promesses \donar en dues pagues/ de pensió o soldada per exercir e usar de son officii en la dita vila a un any primervinent, segons que per notament del dit consell appar, e los quals són de la primera paga \del any/. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XVII. de març *anno etc. .LXXX° IX°.*

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, en Francesch Balester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat en Martí de Torres, savi en dret de la ciutat de València, cent sous reals, los quals lo consell de la dita vila li done cascun any de pensió per rahonar e advocar los affers, feyts e negociis de la vila desús dita, mentre emperò al dit consell plaurà. Et lo quals dits C sous són de la paga del mes de octubre del any proppassat mil .CCC LXXX VIII. En testimoni etc.

Feyt fon a .XVII. de març *anno etc. .LXXX° nono.*⁶⁰

¶^{29v} Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁶¹ que paguets a'n Pere Sexa, almudiner, per son salarii e treballs de mesurar .XI. kaffiços <e> mig de forment, e per donar compte e rahó de aquells, ço és, deu kaffiços que

¶⁵⁸ Ratllat: *Miquel Dezblada*. ¶⁵⁹ Aquesta anotació en llatí apareix a la part inferior del full. En la part posterior, algunes xifres sense cap relació amb el que es diu en la

part anterior: *.XIII. sous, .III., .XIV. sous, .VI., .LXXXVIII. sous, .X. diners*. ¶⁶⁰ Ratllat: *.VIII.* ¶⁶¹ Al marge esquerre: *concedit albaranum recepte*.

nos havíem haüts per a ops e provesió de la dita vila d'en Muntalt de Lucena, e un kaffiç e mig que'l dit almudiner havie comprat en lo dit almudí de hòmens del Port, en lo qual kaffiç e mig se guayaren .XVIII. diners, axí que levats e deduyts del salarii del dit almudiner los dits .XVIII. diners, resten que li havets a pagar a raó de .VIII. diners per kaffiç, .VI. sous, .II. diners. En testimoni de les quals coses etc.

Feyt fon a .III. dies de abril *anno etc.* .LXXX° IX°.

Nos, dits jurats, manam a vós, dit síndich, que paguets a-n Pere Lop, Domingo Périç e Ramon Girvet, guardians del terme de la dita vila,⁶² cent cinquanta sous reals, és a saber, a cascú de aquells cinquanta sous los quals los resten a pagar de lur soldada que prenen a un any per guardar lo dit terme segons [...] carta pública feta per auctoritat del notari davall ||^{30r} scrit, a .XXVIII. [dies de] [...] del any proppassat .MCCCLXXXVIII.,⁶³ clarament se demostre. En testimoni etc.

Feyt fon a .V. dies d'abril *anno etc.* .LXXX° nono.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁶⁴ que paguets a frare Bernat Punyet, prior del convent de Castelló, trenta-tres sous reals, los quals ab consell de prohòmens consellers de la dita vila, per nos li són estats promesses e atorguats donar per sa karitat, salarii e treballs, per aquell e per lo rector del dit convent sostenguts en .XV. dies que han oyt de confessions en Quaresma prop passada, e per quatre⁶⁵ sermons que han feyts en la dita vila. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXI. dia del mes d'abril *anno etc.* .LXXX° IX°.

Nos, en Francesch Ballester, en Jacme Pedrinyà e en Jacme Cortés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual ||^{30v} Torner, síndich e dispenser de la dita vila que paguets als davall scrits, per les rahons següents, les quantitats dejús declarades. Primerament a-n Matheu Paner e a Pasqual Mengot, juglars \de cornamussa/, vint-tres sous, és a saber, a cascú .XI. sous e .XII. diners per ani. Ítem, a-n Macià Losella e Domingo Juncós, trompadós, onze sous, és a saber, a cascú .V. sous, .VI. diners. Ítem, a-n Jacme Rovira, taballer, .V. sous, .VI. diners. Ítem, a-n Johan Piquer, nafiler, .V. sous, .VI. diners, als quals per nos són estats promesses donar⁶⁶ per ço com han sonat ab lurs esturments e feta honor a la dita vila, en lo dia de digmenje proppassat, en honor de la naxença del primogènit del senyor rey, la dita vila feu festa \e gran/ alegria \per la dita rahó/.⁶⁷ Et a-n Pere Aycart, per tres quànters de vi vermell que d'aquell compram, lo qual donam a beure als balladors,

¶ ⁶² Ratllat: *restants a aquells a pagar de*. Al marge esquerre: *concesserunt albarana de tribus florinis inter eos*. ¶ ⁶³ Ratllat: *pot e és contengut*. ¶ ⁶⁴ Al marge es-

querre: *concedit albaranum recepte dicta die*. ¶ ⁶⁵ Ratllat: *dos*. ¶ ⁶⁶ Al marge esquerre: *concesserunt albaranum recepte dicta die*. ¶ ⁶⁷ Ratllat: *e gran solemnitat*.

nou sous. Suma per tot, cinquanta-quatre sous. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a .XXVI. d'abril *anno etc. .LXXX°. nono.*

||^{30bis} 68

[Parròquia de Santa Maria].

Domingo Gargallo.

[...]

Berthomeu Rossinyol.

Domingo Martí, notari.

Johan Cortés.

Parròquia de Santa Caterina.

Guillamó Scuder.

Pere Çabater.⁶⁹

Pere Martorell.

Pere Guerau.

Bernat Téner.⁷⁰

Parròquia de Santa Lúcia.

Berenguer Pellicer.

En Peyró.

Domingo Traver.

Johan Remírez.

N'Anthoni Guasch.

Parròquia de Sent Julià.

Pere Ferrer.

Ferrer Colomer.

A(rnau) Forés.

Berthomeu Gil.

Domingo Martorell.

||^{30v} Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual ||^{31r} Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁷¹ que paguets a'n Ramon Girvet, per son loguer de dos jorns e mig que és estat entre anar a València, estar e tornar, ab una letra nostra la qual trametem al honrat micer Pere Pastor, ensemps ab lo procés actitat davant lo lochtinent de governador, de e

¶⁶⁸ Full intercalat amb noms. La part superior està trencada, hi falta algun nom de persona i el de la parròquia, el qual hem afegit al conèi-

xer les altres parròquies. ¶⁶⁹ Ratllat: *Gomar*. ¶⁷⁰ Ratllat: *Pere Çabater*. ¶⁷¹ Al marge esquerre: *concedit albaranum dicta die*.

per rahó de la letra que havie tramessa al justícia de Vila-real en la qual li manave sots pena de .D. florins d'or, que no's entrametés de exercir ne usar de nenguna cosa que's pertangués al officii de la governació, és a saber, per haver son consell sobre lo dit feyt, .XI. sous, .III. diners. En testimoni⁷² de les quals coses etc.

Feyt fon a .VI. de maig *anno* etc. .LXXX° IX°.

Nos, en Jacme Cortés e en Bertran Pineda, tinent loch d'en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Ferrando de Calaceyt, substituït d'en Pasqual Torner, síndich e dispenser⁷³ de la dita vila, que paguets a'n Jacme Pedri-nyà e en Francesch Ballester, jurats e companyons nostres, per lur sa-^{31v}larii de tres jorns que, com a missatgers de la dita vila e per manament del consell de aquella, són estats entre anar, estar e tornar de Vila-real al loch de Atzeneta per parlar e tractar pau sobre⁷⁴ una mort que fon feta en lo loch de Cabanes, és a saber, entre n'Anthoni Guimerà, pare del dit mort, e en Lurenç Matamoros, segons que per notament del dit consell fet lo primer dia de maig pot ésser vist, trenta-sis sous, és a saber a cascú de aquells .XVIII. sous. En testimoni de les quals coses etc.

Feyt fon a .XIII. de maig *anno* etc. .LXXX° IX°.

Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Bertran Pineda, tinent loch d'en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁷⁵ que paguets a'n Domingo Aragonés, notari, e a'n Nicholau Palacià, \comptadors dels comptes de la vila/,⁷⁶ per lur salarii e treballs de reebre e difinir lo compte de la col·lecta del libre de peyta collit e plegat per en Bernat Scuder \e en Guillamó Gil/ en l'any present e davall scrit, vint sous reals, és a saber, a cascú deu sous. En testimoni etc.

Feyt fon lo derrer dia del mes de maig etc. *anno* etc. .LXXX°. *nono*.

^{32r} Nos, en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Bertran Pineda, tinent loch d'en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁷⁷ que paguets a'n Ramon Girvet, vehí de la vila dessus dita, per son loguer de .V. jorns que és estat entre anar a València, estar e tornar, ab lo procés de la qüestió que la vila sobredita ha ab l'onrat lo lochtinent de governador deçà lo riu d'Uxó, per revocar una letra per aquell tramessa al justícia⁷⁸ de la dita vila, en la qual li manave que no se'n trametés de usar ni exercir del officii de la governació sots pena de .D. florins, lo qual procés nos trametem al honrat micer Pere Pastor, advocat de la vila desús dita, per ordenar en aquell ço que s'i pertangués, dotze sous, .VI. diners reals, a raó de .II. sous, .VI. diners per cascun dia. En testimoni etc.

Feyt fon lo derer dia de maig *anno* etc. .LXXX°. *nono*.

¶ ⁷² Ratllat: *de veritat*. ¶ ⁷³ Ratllat: *procurador*.

¶ ⁷⁴ Ratllat: *entre*. ¶ ⁷⁵ Al marge esquerre: *concesserunt albaranum recepte*. ¶ ⁷⁶ Ratllat: *ve-*

hins de la vila desús dita. ¶ ⁷⁷ Al marge esquerre: *concessit albaranum recepte*. ¶ ⁷⁸ Ratllat: *a tots*.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Fran-^{||32v}cesch Ballester, jurats de Vila-real manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila,⁷⁹ que paguets a'n Guillamó Foçmany e en Domingo Périç, guardians del terme de la dita vila, cent sous reals de aquells doents sous de la dita moneda que per nos los són estats promeses donar de soldada a un any per guardar lo dit terme, segons que en carta d'aquèn feta en lo present dia e reebuda per lo notari davall scrit pot ésser vist, \és a saber, a cascú cinquanta sous/. En testimoni etc.

Feyt fon lo primer dia de juny *anno* etc. .LXXX° IX°.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Jacme Cortés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Pere Sexa, saig e almudiner de la dita vila, per son salarii e treballs de mesurar .XLIX. kaffços de forment que en Pere Canals ha aportat assegurats per nos, dits jurats, [a] vendre en la dita vila, e per minves de aquells e donar compte e rahó, a raó de .VIII. diners per kaffç, trenta-dos sous, .VIII. diners. En testimoni etc.

Feyt fon a .III. de juny *anno* etc. .LXXX° IX°.

^{||33r} Nos, en Francesch Ballester, en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Domingo Mercador, vehí de la dita vila, tres florins d'or per son salarii e treballs de .V. jorns que ha estat entre anar a València, estar e tornar, per fer paga en loch vostre e per vós en lo dit nom, de aquells quatre mil sous reals que per nos, de voluntat del consell de la vila dessus dita, foren promesses donar a la coronació del senyor rey⁸⁰ e per alcunes scriptures que per rahan de la dita paga li convench fer ordenar en la dita ciutat. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon⁸¹ a .IIII. dies del mes de juny *anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. nono*.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Marcho de Calaceyt, notari scrivà nostre, per son salarii de règer la \dita/ scrivania per un any contínuament qui finirà e complirà la vespra de Cinquagèsima primervinent, cent sous reals. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, etc.

Feyt fon a .IIII. de juny *anno* etc. .LXXX° IX°.

¶ ⁷⁹ Al marge esquerre: *concesserunt*.

¶ ⁸⁰ Ratllada la forma femenina: *de la senyora reyna*.

¶ ⁸¹ Ratllat: *en Vilareal*.

¶^{33v} Nos, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Berthomeu Cavero, vehí de la dita vila, per son loguer de portar una letra nostra a micer Pere Pastor, advocat de la vila damunt dita, en la qual *in effectu* és contengut que li plagués parlar ab en Bernat d'Alpicat, assessor ordinari de la governació, sobre lo feyt de la apel·lació interjecta per part de la dita vila, de e per rahon de la qüestió que la vila dessus dita ha ab [lo] lochtinent de governador del riu d'Uxó a·nssús per revocar una letra per lo dit lochtinent tramessa al justícia de la vila sobredita, per la qual li manave, sots pena de .D. florins, que no se'n trametés de exercir ne usar de res que's pertangués al officii de la governació, cinch sous, sis diners. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a quatre de juny *anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX° IX°*.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner,⁸² síndich e dispenser de la dita vila, que conprets, quitets o reemats los cents sous censals que la dita vila vos fà cascun any en la festa de ¶^{34r} santa Maria Magdalena del mes de juliol, \a·n Ferrando de Calaceyt, e los quals lo dit en Ferrando ha/⁸³ per títol de donació o cessió, havets haüt d'en Pasqual Torner, sogre \seu/,⁸⁴ qui aquells havie comprats sobre la dita vila per aquell preu per lo qual lo dit en Pasqual los comprà de la dita vila \pagant al dit en Ferrando/⁸⁵ vós lo cens degut prorata tro en lo present dia. La qual compra, quitament o reemçó hajats feyt per demà tot dia qui serà disapte, vespra de Cinquagèsima, a cinch dies del mes de juny. En altra manera certifficam-vos que, del dit dia a avant, lo dit cens serà inputat a vós e béns vostres, no a la dita vila. En testimoni etc.

Feyt fon a .IIII. dies⁸⁶ del mes de juny *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° .nono*.

Nos, en Francesch Ballester, en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Pere Lop, guardià del terme de la dita vila ensemps ab en Guillamó Focmany e en Domingo Périç, de aquells cent sous que per nos li són estats promesses donar de soldada a un any per guardar lo dit terme, cinquanta sous. En testimoni de les quals coses etc.

Feyt fon a .V. de juny *anno etc. .LXXX° .nono*.

¶^{34v} Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Johan Piquer, saig de la cort de la dita vila, trenta sous reals romanents

¶⁸² Ratllat: *Ferrando de Calaceyt, síndich substituït d'en*. ¶⁸³ Ratllat: *e los quals, vós*.

¶⁸⁴ Ratllat: *vostre*. ¶⁸⁵ Ratllat: *redimet*. ¶⁸⁶ Ratllat: *a V dies*.

a aquell a pagar de aquells sexanta sous que per los jurats del any proppassat li foren promeses donar de soldada⁸⁷ per cascun any, ço és a saber, a .VI. anys primersvi-nents, per cridar consells e fer los nostres manaments segons que per carta reebuda per en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà nostre, pot ésser vist. Et los quals són de la darrera paga del segon any. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari.

Feyt fon a .V. de juny *anno etc. .LXXX° IX°*.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Domingo Aragonés, notari, vint-hun sous, dos diners reals, los quals per nos e a manament nostre, ha pagats e bestrets en una flaçada que l justícia de la dita vila, per mana-^{35r}ment del \honrat/ lochtinent de governador del riu d'Uxó a nssús, fahie vendre d'en Marcho de Calaceyt com a síndich de la vila desús dita, per lo salarii d'en Bernat Alpicat, assesor ordinarii de la governació, \ab/ lo qual havie lo dit honrat lochtinent de governador volie haver acord sobre la causa o qüestió que la damunt dita vila ha ab lo dit lochtinent per revocar una letra per aquell tramessa al dit justícia de Vila-real, en la qual li manave sots pena de .D. florins d'or, que no s entrametés de exercir ne usar de res que s pertangués al officii de la dita governació. E per lo salarii del correu qui lo dit procés havie a portar al dit en Bernat d'Alpicat, et per lo salarii del saig qui vench de Castelló a Vila-real ab [letra] del dit lochtinent al dit justícia que feés la [dita] execució, e per scriptures de la presentació de la dita letra. En testimoni de les quals coses manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a cinch de juny *anno etc. .LXXX° nono*.

Nos, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Jacme Cortés, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n Marcho de Calaceyt, notari, síndich als pleyts de la dita vila, .XXVII°. sous, .VI. diners reals, los quals per manament del honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a nssús, ha ^{35v} donats e messes en poder del dit honrat lochtinent de governador per al salarii del savi ab lo qual lo dit honrat lochtinent volie e entenie haver acord sobre la qüestió que la dita vila \ha/⁸⁸ ab aquell per revocar una letra que havie tramessa al justícia de la vila desús dita, que no s'en trametés de exercir ne usar de res que s pertangués al officii de la governació. E per lo salarii del correu qui lo dit procés havie a portar al dit savi a la ciutat de València. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

Feyt fon a cinch de juny *anno etc. .LXXX° nono*.

¶ ⁸⁷ Ratllat: *a un any*. ¶ ⁸⁸ Ratllat a sota: *havie*.

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Matheu Caro e Pere Sànxez, scrivans de la cort de la governació del riu d'Uxó a'nssús, per scriptures del procés de la qüestió que la dita vila ha ab lo honrat lochtinent de governador del dit riu d'Uxó a'nssús, per revocar una letra per aquell tramesa al justícia de la vila damunt dita, que no s'entrametés de exercir ne usar de res que's pertangués al officii de la governació, vint-dos sous. En testimoni de les quals coses, etc.

Feyt fon a cinch de juny *anno etc. .LXXX° IX°*.

||^{36r} Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Jacme Çavila, de la ciutat de València, en nom de procurador del honrat en Johan Dezvall, fill e hereu del honrat en Pere Dezvall, *quondam* tresorer del senyor rey, los quals la universitat de la dita vila en nom e loch del dit senyor rey, dels censals, peyta, cena e terç de delme que lo dit senyor rey pren en la dita vila \e terme de aquella/, és tenguda pagar cascun any en la festa de Nadal al dit honrat en Pere Dezvalls, los quals dos mil set-cens setanta-dos sous, .VI. diners, recobram d'aquell àpocha bastant de la dita quantitat. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calacey, notari, a .XV. dies de juny *anno etc. .LXXX° nono*.⁸⁹

Nos, en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, manam a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets al honrat n'Andreu Coscó, preceptor de la seu de Tortosa, comissarii dellegat a reebre les dècimes del bis-||^{36v}bat de Tortosa, de les quals per lo senyor papa ne fon feta donació al senyor rey a dos [anys], e los quals pertanyen pagar a la dita vila per [raó] de la primícia, ço és de la paga de *Omnium Sanctorum* del any .MCCCLXXXVIII. En testimoni etc.

Feyt fon a .XV. dies de octubre *anno etc. .LXXX° VIII°*.⁹⁰

||^{37r-43v} (en blanc)

||^{44r} Letres e altres enantaments feyts per los honrats en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, en lo damunt dit any .MCCCLXXXVIII.

¶⁸⁹ Apareix ratllat: *nono* i també *.VIII°*.

¶⁹⁰ Possible error de l'escrivà, en lloc de *.IX°*.

*Die lune, .XX^a. die iulii.*⁹¹

Los honrats en Domingo Aragonés e en Nicholau Palacià, comptadors elets e assignats per lo consell de la dita vila a hoyr, reebre e diffinir los comptes de la vila dessus dita, a instància e requisició dels horants en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e d'en Francesch Ballester, jurats de la vila sobredita, manaren e assignaren a n Ferrer Colomer, notari, síndich e dispenser en l'any pus proppassat de la vila damunt dita, lo qual en lur presència ere, que d'ací a .VIII. jorns primersvinents haja mes en poder dels dits comptadors lo libre de la administració per ell feta com a síndich e dispenser damunt dit, de dates e reebudes, bo e continuat, segons que's pertany ab acabament ab ses àpoques, albarans e cauteles, certiffican ¶^{44v} a aquell que si alcunes reebudes o dates falliran del dit libre, que ells lo comdepnaran en les p[enes se]gons la ordenació de la dita vila, àlias procehiran en lo dit feyt segons que per fur, justícia e rahó atrobaren ésser fahedor.

Et lo dit en Ferrer Colomer dix que no consentia en la dita assignació.

Et los dits honrats comptadors dixeren que estaven e perseveraven en aquella.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Domingo Johan e en Jacme Siffre, vehins de Vila-real.

Enaprès, dimarts que's comptaven .XXVIII^a. iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°., davant los honrats en Domingo Aragonés e en Nicholau Palacià, comptadors dels comptes de la vila, comparegren los honrats en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats d'aquella mateixa vila, e dixeren de paraula davant los dits honrats comptadors que com en Ferrer Colomer, notari, síndich ¶^{45r} en l'any pus prop pasat de la vila desús dita, dins la assignació per los dits honrats comptadors a aquell feta a possar e metre en son poder lo libre de la administració per aquell feta com a síndich e dispenser de dates e reebudes, bo e continuat segons que's pertany, ab acabament, ab ses àpoques e albarans, no haja curat fer ni complir segons que manat e assignat li fo, per ço que acusaven al dit en Ferrer la contumàcia, requirint que assignació breu e peremptòria li sia feta *ad id quo supra*, protestan que \si d'ací avant/⁹² en poder del dit en Ferrer seran atrobats diners que sien de la vila, que pach e sia tengut pagar interés de aquells al for o preu que la dita vila pague de les quantitats que té manlevades o a cens.

Et los dits honrats comptadors dixeren que reebien la dita contumàcia si e en tant com per fur e rahó ere rebedora e no en pus. Et no res menys, assignaren al dit en Ferrer Colomer, en lo dit nom, que d'ací a disapte primervinent e peremptòria⁹³ ¶^{45v} haja mes e deposit en son poder lo damunt dit libre, àpoques e albarans, bo e continuat, segons que's pertany apparellat de donar compte. En altra manera

¶⁹¹ Ratllat abans de la data: «Los honrats en Jacme Cortés, en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vilar». ¶⁹² Ratllat: *si*.

¶⁹³ Ratllat: *per perdonar*.

certificaren a aquell que, passat lo dit dia, ells procehiran a reebre [lo dit] compte segons que atrobaran ni ben vist los serà, àlias enantaran en lo dit feyt segons que per fur e bona rahó atrobaran ésser faedor. *Et etiam* condempnaran a aquell en les .XIes., si reebudes alcunes falliran del dit libre, segons la ordenació de la dita vila.

Et lo dit en Ferrer Colomer dix que no consentia en la dita assignació peremptòria per ço com ell, per tan necessària, havie anar tro a Sent Matheu, e que en nengun partit del món no se u podie bonament escusar, com la causa per què havie anar fos cuytada e fort perillosa, e de gran necessitat sich havie a treballar, per què ell dins la dita assignació no poria complir ni ensguir aquella.

Et los dits honrats comptadors dixeren que, no contrastant les damunt dites rahons per lo dit en Ferrer Colomer dites ni proposades, que estaven e per-^{46r}severaven la damunt dita assignació peremptòria. Presents testimonis, en Domingo Martorell e n'Anthoni Pujalt, notari.

¶^{46v} (en blanc).

¶^{47r} Als honrats los justícia e jurats del loch de Xilxes o a lurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos a saber denant nos ésser comparegut en Pere Aycart, vehí nostre, donat del hospital de Santa Lúcia \de la dita vila/, dient e affermant que com ell, dirvendres proppassat que's comptave⁹⁴ lo derrer dia de juliol del any present e davall scrit, hagués loguat en Domingo Piquer per menar \al hospital de Almenara/ un malalt que per alguns dies havie tengut \e sostengut/ en lo dit hospital, lo qual dit en Domingo, per sa neligència, no entenent lo que manat li ere \estat/ per lo dit en Pere Aycart, segons que diu, possà e descarreguà lo dit malalt aquí, en lo dit loch de Xilxes, e tornà-se'n ab la somera \qui aquell/ havia aportat, la qual és del dit en Pere Aycart, hospitaller. Vós, dit justícia, ab alguns hòmens vingués-li detràs e prengués-li dita somera forçivolment en lo camí Real, sens alcuna causa, e aquella vós ne menàs e tenits huy en dia en poder vostre, de la qual cosa, \si axí és/, som molt meravellats. Per què us pregam que us plàcia de fet, ¶^{47v} per bonea vostra, restituir e tornar la dita somera al dit hospitaller, pus no havets causa⁹⁵ ne dret alcú de pendre ne retenir aquella et ahurem-vos molt que grahir. En altra manera, certificam-vos que nos, no podén ni devén defallir deffendre nostres vehins en son dret, haurem a procehir en e sobre lo dit feyt segons que per fur, justícia e bona rahó atrobarem ésser fahedor. Et plàcie-us que, de qualque cosa sobre lo dit feyt acordarets, ab letra vostra responsiva, \nos/ certificar vullats, com nos, en son cars, siam apparellats fer per vós e cascun de vós semblants coses e majors justícia migança.

Datum in Villaregali.

¶⁹⁴ Ratllat: *ultima die iulii*, any.

¶⁹⁵ Ratllat: *justa*.

¶^{48r} Tresllat treyt de un tresllat auttèntich pres de un capítol contengut en una carta real, en pergami escrita, del molt alt príncep e senyor lo senyor en Pere, per la gràcia de Deu rey d'Aragó, lo qual és segons que's segueix:

Hoc est translatum bene et fideliter factum in civitate Valencie, die martis que fuit .VIII^a. die octobris, anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°., sumptum a quodam capitulo contento in quadam carta regia in pergameneo scripta serenissimi principis et domini, domini Petri, Dei gracia regis Aragonum nunc regnantis suoque sigillo pendenti munita, que data fuit in villa Sancti Mathei, celebrando curias generales valencianis .XXI^a. die Februarii eiusdem anni a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXX°., cuiusquidem capituli tenor sequitur in hunc modum: Ítem, que algun ciutadà o habitant de València no puxa fer frau, parçoneria o salvateria de reebre, menar o metre altre bestiar ab lo seu o en altra ¶^{48v} manera sots e per la dita franquea, si no és de ciutadà, vehí o habitador de València o de la contribució general de aquella, o d'altre havent semblant franquea, et que açò sia tengut jurar quant la dita franquea li serà liurada. Et si porà ésser atrobat que algun ciutadà, vehí o habitador de València o de la contribució d'aquella, amenarà o erbejarà ab lo seu propi sots la dita franquea, bestiar d'altri alcú qui no sia hom de la dita ciutat o de la contribució d'aquella, que tot lo bestiar del cometent e consintent la dita frau, axí del vehí de la ciutat com dels altres, se distribuescha en la forma sigüent, ço és, que les dues parts sien de la dita ciutat a obs de la obra dels murs, e la terça part sia del senyor del castell on serà atrobat. Emperò, que de aquella terça part haja a dar lo terç al acusador o notificador de la dita frau,⁹⁶ e que no res menys aquell qui cometrà la dita frau sia privat per tots temps de la dita ¶^{49r} franquea. Et és entés que si el senyor del castell o loch on se cometrà la dita frau, per saber aquella volrà pendre sagrament del pastor o d'aquell qui erbajarà en son castell, que ho puxa fer. Et per ço que·ls vehins de la dita ciutat troben pastor qui·ls tenguen lurs bestiar, par al senyor rey que·ls pastors puxen tenir, a rahó de mil bèsties dels vehins de la ciutat, cinquanta bèsties franques. Et si més avant los dits pastors n'i tendran, que hagen a pagar al senyor del castell deu sous per centenar.

Sig+num venerabili Franciscii Iohannis, iusticie civilis civitatis Valencie, qui visa preffata originali carta regia huic translato auctoritatem suam prestitit et decretum.

Sig+num Blasii de Roures, auctoritate regia notarii publici Valencie et curie civilis eiusdem pro honorabili Iacobo Scriba, milite, qui in hoc translato auctoritatem dicti venerabili iusticie eius iussu appossuit et scripsit.

¶^{49v} *Sig+num mei Raymundi Ubach, auctoritate serenissimi domini regis Aragonum notarii publici per totam terram et dominacionem eiusdem et scribe honorabilium consilii et iuratorum civitatis Valencie, qui presens translatum ab originali capitulo supradicto scribi feci ac examinavi diligenter clausique loco, die et anno in prima eiusdem translati linea denotatis constat tamen inde derasis et abtatis in .III^a. linea ubi dicitur die se.*

¶⁹⁶ Ratllat: franquea.

||^{50r} *Die lune, intitulata ultima die augusti anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°.*

Davant la presència dels honrats en Jacme Cortés e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, comparech Miquel Roquafort, vehí de la dita vila, et dix de paraula davant aquells que ell, vinent o devallant del Port ab son bestiar e pasant dimecres proppassat, a .XXVI. dies del dit mes d'agost, per lo loch de Togua, camí caminan cap a avant sens dan ni mal que no fahia, fon pres e penyorat a ell, dit en Miquel Roquafort, una res del dit seu bestiar, ço és, una ovella, per los erbatgadors o munters del dit loch, dient que aquella prenien per dret de castell o asadura, no contrastant que per lo dit en Miquel Roquafort los fos mostrada a vull e presentada la carta de franquea la qual ab si portave. Per què notificave les dites coses als dits honrats jurats, requirent a aquells⁹⁷ ||^{50v} que com a vehí en sa justícia lo deguessen deffendre e mantenir. Et no res menys, li deguessen fer satisfèr, esmenar e integrar de béns de hòmens del dit loch de Togua o de sotsmesos a la juredicció de aquell, la damunt dita res injustament pressa e penyorada, ensemps ab totes les mesions feytes per la dita rahó, com fos axí per justícia fahedor.

Et encontinent, los dits honrats jurats dixeren que, donada fermança en poder lur segons que en semblants feyts és acostumat, eren prests e apparellats donar loch de fer repenyores de béns de hòmens del dit loch de Thogua, dins la juredicció dels dits honrats \jurats/, si e en tant com per fur, justícia e bona rahó donar puxen ni dejen, per satisfacció e integració de la dita res e mesions.

Et en aquell instant matex, lo dit en Miquel Roquafort donà fermança en poder dels dits honrats jurats per la damunt dita rahó, ço és a saber, que en cars que'l dit en Miquel Roquafort no averave ço que dit e notificat ha desús, en e per la forma desús declarada, que sia tenguda a tot<s> dans e mesions que per la ||^{51r} dita vila serien fetes en deffensió de la franquea, és a saber, n'Arnau Vidal, vehí de la vila desús dita present e la dita fermança fahent e atorgant, e per aquella tots sos béns obligant.

La qual fermança donada, los dits honrats jurats dixeren que havien aquella per reebuda e que atorgaven e donaven loch al dit en Miquel Roquafort de fer repenyores, empara o secrestació de béns de hòmens de Thogua e de la juredicció de aquella, per fer satisfacció e integració de la damunt dita res a aquell injustament penyorada, e per les mesions si e en tant com donar ni atorguar podien de fur, justícia e bona rahó.

Presentis testimonis foren a totes les damunt dites coses Guillamó Suchs e Pere Sexa, vehins de Vila-real.

¶⁹⁷ Ratllat: *que*. Al final del full, ratllat: *Fermança Arnau Vidal*.

Die sabbati, quinta die septembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°.

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, per auctoritat real notari, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e ¶^{51v} en Francesch Martí, jurats de Vila-real, comparech en Jacme Alffonso, vehí de la dita vila, e dix e proposà de paraula davant aquells que com ell, dit en Jacme, dimecres a .XXVII.⁹⁸ dies del mes d'agost proppassat, vinent o devallant del Port ab son bestiar, camí caminan cap avant sens dan ni mal que no fahia, passant per lo loch de Thogua⁹⁹ li és estada pressa e pe<n>yorada una ovella del ramat del dit seu bestiar per lo erbatgador o munter del dit loch, dient que aquella prenie per dret de castelatge, no contrastant la carta de franquea que'l dit en Jacme Alfonso ha del honrat consell e jurats de la dita vila, la qual a vull los fon mostrada. Per què notificave les dites coses als dits honrats jurats, requirent aquells que com a vehí lo deguessen deffendre e mantenir. Et no res menys, li deguessen fer, satisfer e esmenar e integrar de béns de hòmens del dit loch de Thogua e de la districció de aquell, la damunt dita res injustament pressa e penyorada ensemps ab totes les messions feytes per la dita rahó, com fos axí per justícia fahedor.¹⁰⁰

¶^{52r} Et encontinent, los dits honrats jurats dixeren que, donada fermança en poder lur segons que en semblants feyts és acostumat, eren prests e aparellats donar loch de fer repenyores de béns de hòmens del dit loch de Thogua dins la juredicció dels dits honrats jurats, si e en tant com per fur, justícia e bona rahó donar puxen ni dejen per satisfacció e integració de la dita res e messions.

Et en aquell instant matex, lo dit en Jacme Alffonso donà fermança en poder dels dits honrats jurats per la damunt dita rahó, és a saber, que en cars que'l dit en Jacme Alffonso, si no averave ço que dit e notificat havie en e per la forma desús declarada, que la dita fermança sia tenguda a tots dans e mesions que per la dita vila serien fetes en deffensió de la franquea, és a saber, en Pere ¶^{52v} Ocelló, vehí de la vila dessus dita, present, e la dita fermança fahent e atorgant e per aquella tots sos bens obligant.

Presentis testimonis foren a totes les damunt dites coses en Guillamó Scuder e en Johan Piquer.

La qual fermança, los dits honrats jurats dixeren que havien per reebuda, si e en tant com per fur e bona rahó reebre devien ni podien, per què atorgaven e donaven loch al dit en Jacme Alffonso de fer repenyores, empara o secrestació de béns de hòmens de Thogua e de la districció de aquella, per fer satisfacció e integració de la damunt dita res a aquell injustament penyorada, e per les mesions per la dita rahó fetes e fahedores, si e en tant com donar ni atorgar podien de fur e bona rahó.

Testes qui suppra, et Anthonius Guasch et Iacobus Guasch.

¶⁹⁸ En la carta anterior l'escrivà anotà el dia .XXVI. ¶⁹⁹ Ratllat: *Ayòder*. ¶¹⁰⁰ Al marge esquerre, afegit i ratllat: *Sie continuat sens pus e sens*

més de la notificació de Miquel Roquafort. En la part inferior del full, ratllat: *Fermança Pere Ocelló. Testimonis Anthoni Guasch e Jacme Guasch.*

¶^{53r} *Die lune, .XXI^a. die mensis septembris anno a Nativitate Domini M^o CCC^o LXXX° VIII°.*

En presència¹⁰¹ de mi, en Marcho de Calaceyt, per auctoritat real notari, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, comparech en Pere Vesiedo, vehí de la dita vila, et dix e proposà de paraula davant aquells que com ell, dit en Pere Vesiedo, dimecres a .XXVII°. dies del mes d'agost proppassat, vinent o devallant del Port ab son bestiar, camí caminan cap avant sens dan ni mal que no fahia, passant per lo loch de Thogua li fon pressa e penyorada una ovella del ramat del dit seu bestiar per lo erbatgador o munter del dit loch, dient que aquella prenie per dret de castelatge, no contrastant ¶^{53v} la carta de franquea que'l dit en Pere Vesiedo ha dels honrats consell e jurats de la dita vila, la qual a hull los fon mostrada. Per què notificcave les dites coses als dits honrats jurats requirent aquells que, com a vehí, lo deguessen deffendre e mantenir. Et no res menys, li deguessen fer, satisfere, esmenar e integrar de béns de hòmens del dit loch de Thogua, e de la districció de aquell, la damunt dita ovella injustament pressa e penyorada, ensemps ab totes les messions fetes e fahedores per la dita rahó, com axí sia per justícia fahedor.¹⁰²

¶^{54r} (en blanc)

¶^{54v} Enaprès, dimarts que's comptave a .XXII. dies del mes de setembre, en Pasqual Torner, síndich e procurador del consell e universitat de Vila-real, a instància e requisició d'en Miquel Roquafort, d'en Pere Vesiedo, d'en Pere Ocelló, d'en Jacme Alffonso, vehins de la dita vila, per paga, satisfacció e integració a aquells fahedora de \cinch ovelles e un moltó/¹⁰³ que per moros dels lochs de Espadella e de Thogua los són estades preses e penyorades pujant al Port e devallant ab lurs bestiar, camí caminan cap avant sens dan ni mal que no fahien, no volent servir la carta de franquea que han dels honrats consell e jurats de la dita vila, la qual \ab si portaven e/ a ull los fon demostrada, ço és a saber, al dit en Miquel Roquafort dues ovelles, una pujant al dit Port e altra devallant; a'n Pere Vesiedo, dues ovelles, una pujant al dit Port e altra devallant; a'n Pere Ocelló, un moltó pujant al dit Port, e a'n Jacme Alffonso una ovella ¶^{55r} devallant del dit Port, feu fer venda e execució en públich enquant de una mula \de pell càrdeno/ de Eça Abencacim, moro del loch d'Espadella, la qual en lo dia de dilluns pus proppassat li fon pressa en lo terme de la vila desús dita a manament del dit síndich, la qual mula en lo dit enquant fon venuda a'n Domingo Martorell, vehí de la vila sobre dita¹⁰⁴ com a més donant en aquella per preu de doents trenta-hun sous reals, \la qual li fon liurada per en Johan Piquer, saig e corredor/¹⁰⁵ públich de la cort de la vila dessús

¶¹⁰¹ Ratllat: *davant los.* ¶¹⁰² Resta de full en blanc, però al marge esquerre, afegit: *Sia continuat d'aquí avant sens pus segons la dessús fermaça*

Guillamó Scuder. Testimonis Pere Gòmic e Pere Ocelló. ¶¹⁰³ Ratllat: *.VI.* ¶¹⁰⁴ Ratllat: *per.* ¶¹⁰⁵ Ratllat: *dels quals feu lo departiment dejús següent.*

dita, dels quals dits doents trenta-hun sous lo dit síndich feu les pagues e departiment dejús següent:

+ Primerament, pagà al dit Miquel Roquafort, per integració e satisfacció de les dites ovelles a ell preses e penyorades, .XX. sous.

+ Ítem, pagà a·n Pere Vesiedo, per integració e satisfacció de les dites ovelles a ell preses e penyorades, .XX. sous.

¶^{55v} + Ítem, a·n Pere Ocelló, per satisfacció e integració del moltó a ell pres e penyorat, .XI. sous.

+ Ítem, a·n Jacme Alffonso, per satisfacció e integració de una ovella a ell pressa e penyorada, .X. sous.

+ Ítem, pagà a·n Marcho de Calaceyt, notari, per scriptures, ço és, de les notificacions fetes per los damunt dits vehins de la dita vila als honrats jurats de les dites resses a aquells penyorades, e per scriure e continuar lo present departiment, .XI. sous.

+ Ítem, pagà a·n Johan Piquer, saig e corredor dessus dit, per córrer, subbastar e vendre la dita mula, .XII. diners.

+ Ítem, pagà a·n Jacme Juneda e Domingo Andreu, compradors de les impositions de les mer-¶^{56r}caderies de la dita vila, per inposició de la dita venda de la dita mula, ço és, per la part pertanyent al síndich, .II. sous, .X. diners, mealla.

Los romanents cent cinquanta-cinch sous, .I. diner, mealla, lo dit síndich volch donar e liurar al damunt dit Eça, sarrahí, et lo dit sarrahí no volch rebre aquells ans dix en presència d'en Domingo Martí, notari, d'en Anthoni d'Otos, d'en Guillamó Maestre e d'altres, que no reebrie diners e que·n fes¹⁰⁶ ço que tingué en bé. Per què lo dit síndich retench en son poder los dits cent cinquanta-cinch sous, .I. diner, mealla, restants dels damunt dits doents trenta-hun sous.

Enaprés, digmenje que·s comptave a .XXV. dies del mes de octubre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC.¹⁰⁷ ¶^{58r} .LXXXVIII.,¹⁰⁸ en Francesch Ballester, en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà, jurats de Vila-real, restituiren e tornaren a Eça Abencacim, sarrahií de Spadella, los damunt dits cent cinquanta-cinch sous, .I. diner, mealla, restants a pagar del preu de la mula a aquell venuda, en presència del notari e testimonis dejús scrits, e aquells, lo dit sarrahií, dels dits honrats jurats confessà haver haüts e reebuts.

Testimonis en Domingo Muret, notari, e·n Johan Carbonell, vehins de Vila-real, e Cilim Maymó, sarrahií de Cirat, e Bonanat Ferran, alcayt d'Espadella.

Enaprés, dimarts a cinch dies del mes de giner del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCLXXX. nou, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la

¶¹⁰⁶ Ratllat: *fessen*. ¶¹⁰⁷ Al marge esquerre: *Vide ultra a .III. cartes sub tali signo* +. La conti-

nuació està al full 58r. ¶¹⁰⁸ Al marge superior esquerre: *Vide atràs a .III. cartes sub tali signo* +.

damunt dita vila, per manament dels dessús dits honrats jurats, donà, pagà, restituí e tornà al sobredit Eça, sarrahí de Spadella, en presència dels testimonis davall scrits, a compliment del preu de la dita mula <que> fon venuda, .XXIX. sous, .VIII. diners, en aquesta manera, .XII. sous que foren deduyts, levats e abatuts de la tatxació e departiment de les damunt dites cinch ovelles e moltó que foren pagades als sobre dits vehins de Vila-real; e .XVII. sous .VIII. diners per messions que'l dit moro havie fetes, com los romanents .XLIX. sous hagués pagat al dit moro en Bonanat Ferran, alcayt de Spadella, per satisfacció e integració de les dites .V. ovelles e moltó als dits vehins de Vila-real, per rahó de passatge per lo dit alcayt fetes penyorar.

Testimonis en [...] vehí de Vila-real e Abdal·là [...]llí, de Ayòder.¹⁰⁹

||^{56v} *Die mercurii, .XXI^a. die octobris anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX° VIII°.*

En presència de mi, en Marcho de Calaceyt, per auctoritat real notari, e dels testimonis dejús scrits, davant los honrats en Jacme Cortés e en Francesch Ballesster, jurats de Vila-real, comparech en Berthomeu Çamell, habitador en la Pobla de Bonretorn, situada dins terme de la dita vila, et dix e proposà de paraula davant aquells que com lo majoral de la sua cabana, devallant del Port ab la dita cabana de bestiar, passant per lo loch de Cortes, camí caminan cap a avant \sens dan ni mal que no fahia/, fon pres e penyorat al dit seu majoral un moltó de la dita cabana per en Berenguer Barberà, erbatgador del terme del dit loch de Cortes, dient que aquell prenie per dret de asadura o de castell, no contrastant que per lo dit majoral li fos dit e al·legat que fer no u podia, mostrant-li a vull la procuració que havie del dit en Berthomeu Çamell e la carta de franquea que'l dit en Berthomeu ha dels honrats consell, justícia e jurats de la dessús dita vila de Vila-real, requirent que aquella li fos servada, lo qual dit erbatgador no curant ne volent servir la dita carta, feu la dita penyora del dit moltó. Per què notificave les dites coses als dits honrats jurats, requirent a aquells que com a vehí lo deguessen deffendre, ajudar e mantenir en sa justícia. Et no res ||^{57r} menys li deguessen fer, satisfèr, esmenar e integrar de béns de hòmens del damunt dit loch de Cortes, del dit moltó injustament pres e penyorat, ensemps ab les mesions fetes e fahedores per la dita rahó, com axí fos per justícia fahedor.

Et encontinent, los dits honrats jurats, entessa la dita querela e notificació, dixeren que donada fermança per lo dit en Berthomeu Çamell en poder seu segons que en semblants feyts és acostumat, eren prests e aparellats donar loch al dit en Berthomeu que en loch dels dits honrats jurats, e per ells face e puxe fer penyores de béns de hòmens del dit loch de Cortes dins lo terme de Vila-real per fer satisfacció e integració a ell \del/ dit moltó e mesions, si e en tant com per fur e bona rahó donar ni atorgar li porien.

¶ ¹⁰⁹ Pràcticament il·legible, escrita sobre la vora del full, amb les paraules tallades.

Et en aquell instant matex *vel quasi*, lo dit en Berthomeu Çamell donà fermança en poder dels dits honrats jurats per la damunt dita rahó, és a saber, que en cars que'l dit en Berthomeu no averave ço que dit e notificat havie, en e per la forma dessus declarada, que la dita fermança sia tenguda a tots dans e messions que per la vila damunt dita serien fetes en deffensió de la franquea, ço és a saber, en Guillamó Bellina, vehí de la sobredita ¶^{57v} vila, present e la dita fermança fahent e atorgant e per aquella tots sos béns obligant.¹¹⁰

Et donada la dita fermança e per los dits honrats jurats reebuda, si e en tant com per fur e bona rahó reebre devien, los dits honrats jurats donaren e atorgaren licència al dit en Berthomeu que en nom dels dits jurats e per ells, face e puxe fer penyores de béns de hòmens de Cortes dins lo terme de la dita vila per paga, satisfacció e integració a aquell fahedora del damunt dit moltó e de les messions.

Presentis testimonis foren a totes les dites coses en Berenguer Rippoll e en Jacme Sent Johan, vehins de Vila-real.

¶^{58v} Als honrats los administradós de les inposicions de la ciutat de València, de nos los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber denant nos, axí com a jutges e administradós de les inposicions de la dita vila, ésser comparegut en Jacme Juneda, vehí nostre, comprador en l'any present e davall scrit de les inposicions de les mercaderies de la dita vila e terme de aquella, dient e affermant davant nos que per en Pere de Monçó, notari vehí de la dita ciutat, li són deguts dotze sous, sis diners, per rahó de inposició de una compra per aquell feta de un alberch d'en Johan Pineda, situat en la dita vila. Et per lo dit en Johan Pineda,¹¹¹ senyor del dit alberch, habitador en la dita ciutat, altres dotze sous, .VI. diners. Ítem, per en Sera, habitador en la dessus dita ciutat, per rahó de cinquanta roves de lana que comprà dins nostre terme d'en Berthomeu Çamell, vehí nostre, dotze sous, .VI. diners. Ítem, per en Miquel Marçal, notari, habitador en la dita ciutat, per rahó de una venda per aquell feta a n Johan Rovira, vehí nostre, de un alberch situat en la vila dessus dita, .XI. sous. Les quals quantitats, segons los capítols per nos liurats de les dites inposicions al dit en Jacme Juneda, pertanyen pagar als dessus dits, \per les rahons/¹¹² damunt declarades, ¶^{59r} a¹¹³ raó de .VI. diners per lliura entre comprador e venedor, requirén-nos que de béns de aquells li deguésem fer pagar la dita inposició. On com dins la nostra juredicció nos no sapiam¹¹⁴ béns alguns dels damunt dits vehins e habitants de la dita ciutat¹¹⁵ dels quals puxam fer¹¹⁶ pagar al dit en Jacme Juneda, vehí nostre e comprador¹¹⁷ dessus dit la damunt dita inposició, per tal, instant lo dit en Jacme, vós, en deute de justícia, requirem e de la nostra afectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats execució

¶¹¹⁰ Signe que ens fa saltar un paràgraf per continuar el document al mateix full.

¶¹¹¹ Ratllat: *venedor del dit*. ¶¹¹² Ratllat: *ço és*.

¶¹¹³ Ratllada la primera línia del full: *a saber*

al comprador la meytat e al venedor l'altra meytat.

¶¹¹⁴ Ratllat: *ni atrobat puixam*. ¶¹¹⁵ Ratllat: *de*

València. ¶¹¹⁶ Ratllat: *execució en quantitat de la*.

¶¹¹⁷ Ratllat: *de les*.

en béns dels dits vehins \e habitants de la dita ciutat/¹¹⁸ en les quantitats a cascú pertanyén pagar per rahó de la dita inposició, segons que dessús és declarat,¹¹⁹ et feta la dita execució vos plàcia delliurar¹²⁰ les dessús dites quantitats al dit en Jacme Juneda, comprador de les dites inposicions e portador de la present, fahent pagar a aquell .XII. diners per la present letra e totes altres mesions que davant nosaltres mostrarà haver fetes justament per la dita rahó. Emperò, si los damunt dits \en Pere de Monçó, notari, Johan Pineda, en Serra e en Miquel Marçal, notari/¹²¹ han o pretenen haver algunes justes rahons per què a les dites coses tenguts no sien, assignats a aquells e a cascú ¶^{59v} d'ells, en loch nostre e per nos, que dins .V. jorns primersvinents \après la assignació per vós a aquells fahedora/ e peremptòria, per perdonar a mesions e treballs de les parts, sien e compareguen davant nos com a jutges e administradors dessús dits¹²² en la dita vila de Vila-real per proposar aquelles \e per al·legar de son dret/, com nos siam aparellats de oyr aquells *ad plenum*¹²³ e fer-los compliment de justícia. En altra manera certifficat a aquells e a cascú d'ells que pasat lo dit termini, nos, si requests ne serem, \prochirem/¹²⁴ en lo dit feyt \segons/¹²⁵ que per justícia \atrobarem ésser/¹²⁶ fahedor. Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, nos, si plaer és vostre, per letra vostra certifficar curets, per ço que nos per via de justícia mills puxam procehir en lo dit feyt com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors justícia ensiguín.

Datum in Villaregali, .XXX^a. die octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°.

Die lune, secunda die novenbris anno predicto.

Los honrats en Jacme Pedrinyà, en Jacme Cortés, e en Francesch Ballester, jurats de Vila-real, per vigor de un notament feyt per lo consell de la dita vila a .XXII. de octubre del dit any, affermaren per saig e corredor públich del present dia en un any contínuament sigüent en Gilabert Dezgraus, per preu de .XLIIII. sous, los quals li prometeren pagar en aquesta manera, .XXXIII. sous en la primervinent festa de Ninou, e los romanents en la fi del any, e per les dites coses acreedors etc. obligaren los béns de la universitat, mobles etc. Et lo dit en Gilabert reebé etc. promès bé e lealment servir etc. e jurà de complir les dites coses etc.

Testimonis Bernat Alastre e Pere Aycart.

¶^{60r} *Postque die lune quarta die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. nono.*

Lo dit en Gilabert Dezgraus, saig, donà fermança e principal tengut e obligat per los dessús dits .XXXIII°. sous que ls dits jurats li prometeren donar en la festa de

¶¹¹⁸ Ratllat: *nostres*. ¶¹¹⁹ Ratllat: *los qual*. ¶¹²⁰ Ratllat: *aquella*.
 ¶¹²¹ Ratllat: *vehins vostres*. ¶¹²² Ratllat: *dins*. ¶¹²³ Ratllat: *en son dret*.
 ¶¹²⁴ Ratllat: *farem*. ¶¹²⁵ Ratllat: *e ço*. ¶¹²⁶ Ratllat: *sia*.

Ninou dels damunt dits .XLIII°. sous, en Nicholau Palacià, specier, present, que en cars que'l dit en Gilabert no complie lo damunt dit any al qual s'ere affermat, que fos tengut restituir aquells, la qual fermança e principalitat feu e atorgà e per aquella tots sos béns obligà.

Testimonis Aparici Johan e Berenguer Sifre.¹²⁷

Al honrat e discret lo justícia de Borriana o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber que en Ramon Carbó e en Assensi Bonsom, cequiers de les céquies e aygües de la dita vila de Vila-real, són compareguts davant nos \axí com a jutges e administradors de les dites céquies e aygües/, claman-se del missatge de la dona muller *quondam* d'en Francesch Argent, habitadora en la Pobla Francha, terme de Borriana e vehina vostra, per ço com atrobaren aquell dilluns proppassat que's comptave a nou dies del ^{60v} present mes de noembre del any davall scrit, regant un troç de terra guareyt \de la dita dona/ situat en lo dit terme de Borriana, de la aygua de les dites céquies de Vila-real, sens que aquella no havie demanada als dits cequiers ne encara \que/ d'aquella regar no podie ni devie, per la qual rahó, segons nostres stabliments, la dita dona o missatge de aquella, s'és encorregut en pena de .XL^a. sous. Et a justifficar lo dit clam se pertangue la dita dona e missatge d'aquella ésser citats e aparellats. Per tal, instants e requirents los dits cequiers, vós, en deute de justícia, requirim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats la dita dona e missatge seu, que al terç jorn primervinent après la citació o monició per vós a aquells fahedora si feriat no serà, e si feriat serà al subsegüent dia no feriat, de maytí, ans de cort partida e peremptòria, per perdonar a messions e treballs de les parts sien e compareguen davant nos ^{61r} en la dita vila de Vila-real per veure justifficar lo dit clam e per al·legar de lur dret. En altra manera, certifficat a aquells que passat lo dit dia e hora, en absència e contumàcia lur, justifficarem lo dit clam e àlias procehirem en lo dit feyt si requests ne serem, segons que de justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, nos, si plaer és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que nos mills per via de justícia puxam procehir en lo dit feyt, com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .X^a. die novembris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX° VIII°.

^{61v} Als honrats lo justícia e jurats del loch de Almaçora o a lurs lochtinents, de nos lo justícia e jurats de Vila-real, saluts e honor. Per tenor de les presents, la vostra honrada saviea, certifficam que ir dilluns que's comptave a .XIII. dies del present mes de deembre del any davall scrit, en Bernat Andreu, habitador en lo dit

¶ ¹²⁷ Els testimonis estan afegits al marge esquerre.

loch de Almagora, se feu vehí nostre, lo qual jurà la feultat del senyor rey e lo ve-
hinage de la dita vila segons és acostumat. Per què us pregam que al dit en Bernat
e los béns que dins vostra juradicia té e poseeix vullats ben tractar, segons que bé
havets fet e acostumat çà enrere a vehins nostres. Com nos siam ¶^{62r} apparellats fer
als vehins vostres, terres e possessions tinents dins nostra juradicia, semblants coses
e majors, que munten en honor e servi de vosaltres. En testimoni de la qual cosa
manam ésser feta al dit en Bernat Andreu la present letra testimonial sagellada ab
lo sagell del nostre officii.

*Datum in Villaregali, quintadecima die decembris anno a Nativitate Domini milles-
simo .CCC° LXXX° octavo.*

Al honrat e discret lo justícia de la vila de Borriana o a son lochtinent, de nos
los jurats de Vila-real, salut e honor. Fem-vos saber denant nos, axí com a jutges
e administradós de les inposicions de la dita vila,¹²⁸ ésser compareguts en Jacme
Juneda e en Domingo Andreu, vehins nostres, compradors en l'any proppassat de
les inposicions de les mercaderies de la dita vila e terme de aquella, dients e affer-
mants denant nos que per en Ramon Miquel, vehí vostre, \los són deguts/ .XIX.
diners, mealla, per rahó de inposició de deu roves d'oli que comprà en la dessús
dita vila de Vila-¶^{62v}real d'en Berenguer Siffre, vehí nostre.¹²⁹ Ítem, los són deguts
per en Domingo Gandia e per en Miquel Martí, vehins vostres o habitants en la
dita vila de Borriana, \nou sous/, per los quals se afforaren per rahó de inposició
\ab los dits compradors de les inposicions/ estants e habitants en Bonretorn, terme
de la vila desús dita de Vila-real,¹³⁰ és a saber, lo dit Domingo Gandia, .VI. sous, e
lo dit Miquel Martí, .III. sous, requirent-nos que de béns d'aquells los deguessen
fer pagar la damunt dita inposició. On com dins nostra juradicia nos no sapiam
béns alguns dels dessús dits vehins vostres dels quals puxam fer pagar als dits en Jac-
me Juneda e Domingo Andreu, compradors dessús dits, la sobredita inposició, per
tal, instants los dits compradors, vós, en deute de justícia, requirim e de la nostra
affectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats executió
en béns dels dits vehins vostres en les damunt dites quantitats per aquells degudes
per rahó de inposició, ¶^{63r} ço és, en cascú de aquells en les quantitats¹³¹ damunt de-
clarades, los quals, si plaer és vostre, liuraretis o liurar faretis a'n (en blanc) missatge
nostre, portador de la present, fahent pagar a aquell \per son salarii/ e treballs,
\dos sous/¹³² per cascun jorn que per la dita rahó li convindrà anar, estar e
tornar,¹³³ et XII diners per la present letra, e totes altres messions que davant nos
mostrarà haver fetes justament per la dita rahó. Emperò, si los damunts dits en

¶¹²⁸ Ratllat: *e terme de aquella.* ¶¹²⁹ Ratllat:
*Ítem, los són deguts per en Domingo Gandia, ha-
bitador en la dita vila de Borriana, per rahó de af-
forament per aquell fet.* ¶¹³⁰ Ratllat: *ab los dits*

compradors de les inposicions, nou sous. ¶¹³¹ Rat-
llat: *per aquells degudes.* ¶¹³² Ratllat: *dit portador,
.XII. diners per la present letra e totes altres me-
¶¹³³ Ratllat: .II. sous.*

Ramon Miquel, en Domingo Gandia e en Miquel Martí han o pretenen haver alcunes justes rahons per què a les dites coses tenguts no sien, assignats a aquells e a cascú d'ells en loch nostre e per nos que dins tres dies primersvinents après la assignació per vós a aquells fahedora, \maytí ans de cort partida/ e peremptòria, per perdonar a mesions e treballs de les parts, sien e compareguen davant nos en la dita vila de Vila-real per proposar aquelles e per al·legar de son dret, com nos siam aparellats de oyr aquells *ad plenum*, e fer-los compliment de justícia. En altra manera certifficat a aquells e a cascú d'ells que ^{63v} passat lo dit termini, nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt segons que per justícia serà fahedor, et de la citació que a aquells farets e de ço que us respondran, nos, si plaer és vostre, per letra vostra certifficar curets per ço que per nos, per via de justícia, mils puxam procehir en lo dit feyt. Com nos siam aparellats fer per vós semblants coses e majors justícia migança.

Datum in Villaregali, .III^a. die febroarii anno a Nativitate Domini millessimo .CCC^o LXXX°. nono.

Die mercuri<i>, .III^a. die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. nono.

Davant los honrats en Jacme Cortés, en Francesch Ballester e en Francesch Martí, jurats de Vila-real, comparegren Domingo Périç e Pere Lop, guardians del terme de la dita vila, et dixeren de paraula als dits honrats jurats que ells havien atrobat en les roques del riu de Milars, dins lo terme de la dita vila, fora camí, un ramat de bestiar cabriu d'en Garcia Ferràndiç d'Andosella, del qual ramat havien pres per dret de carnejament .XIII. cabeces ^{64r} com les atrobassen de nit, et axí que manassen què volien que feessen de les dites .XIII. cabeces de bestiar. Et los dits jurats dixeren que per ço que les dites .XIII. cabeces de bestiar no fossen malmenades, que lo dit bestiar fos donat a capleuta o sobre bona fermança, per tal manera que la dita vila haje son dret e que no sia en res perjudicada.

Et après, a poch instant en aquell dia matex, comparech davant los dits honrats jurats en Johan Remíreç, vehí de la dita vila, e constituís fermança als dits honrats jurats per les dites .XIII. cabeces de bestiar e per tot ço que'l dit en Garcia Ferràndiç fos tengut e obligat a la dita vila per rahon del damunt dit carnejament, e a·çò attendre e complir obligà tots sos béns mobles e seents on que sien, hàüts e per haver.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Domingo Aragonés e Bernat Scuder.

Enaprès, dijous, a .IIII. dies del mes de febrer del any .MCCCLXXXIX., davant los dits honrats jurats, comparech en Garcia Ferràndiç e pre-^{64v}guà als dits honrats jurats que per sa bonea li deguesen fer restituir e tornar les damunt dites .XIII. cabeces de bestiar cabriu per los guardians al seu pastor preses e carnejades, com ab veritat no passave lo damunt dit ramat de bestiar per nengun aempriu o

dret que entès haver de passatge en lo terme de la dita vila, si o per ço com lo dit bestiar havie a passar lo riu \de Millars/ e no podie passar si no per lo pont del dit riu, e que al menys dan pasaven per les roques del dit riu, jatsesia que passar no y deguessen ni poguessen.

Et los dits honrats jurats, atesses les pregàries desús dites, dixeren que·ls plahie fer restituir e tornar les dites .XIII. cabeces de bestiar, les quals en aquell instant li foren per los dits guardians tornades e restituïdes, e axí matex havien per solta la fermança feta per en Johan Remíreç per la dita rahó, e aquelles lo dit en Garcia Ferrandiç confessà haver haudes e reebudes.

Presentis testimonis n'Anthoni Guasch, notari, en Pere Martorell e Domingo Martorell.

¶^{65r} A .XIII. de març.¹³⁴

Conexeran tots com yo, en Pere Canals, vehí de Vila-real, confès e en veritat regonech mi deure a vós, en Pasqual Torner, síndich e dispenser de la dita vila, present, vint florins d'or los quals me havets prestat de manament dels jurats de la dita vila, e per los quals yo he promés a vós, dit en Pasqual Torner, en lo dit nom e als dits jurats, portar cinquanta kaffiços de forment bo, bell, nédeu e reebedor en la dita vila, et de aquell tenir botigua en la dita vila contínuament e vendre e liurar a totes persones qui·n demanaran n'i volran, habitants en la dita vila e terme de aquella, a rahó de .XL^a. sous per kaffiç, los quals dits cinquanta kaffiços de forment promet e en bona fe convinch a vós, dit en Pasqual Torner, en lo dit nom, portar e haver aportats en la dita vila en aquesta manera, és a saber, per cascuna setmana .VI. kaffiços e més si més poré, en tal manera que d'ací al .XV^{en}. dia del mes de maig primervinent haja aportats ab acabament tots los dits ¶^{65v} cinquanta kaffiços de forment, et de aquells contínuament per tot lo dit temps tenir botigua e venderia a totes persones habitants en la vila desús dita e terme de aquella, e no a altres persones, al dessús <dit> for de .XL^a. sous per kaffiç e no a major for. Et si per aventura tots los dits cinquanta kaffiços de forment no haurets o haviets mester, que fahent-mo a saber .VIII. dies abans yo sia escusat e exempt d'allí avant de no portar pus blat sinó lo que portat hauré, e que yo axí matex no puxa forçar ni destrènyer a vós en lo nom sobredit de reebre més blat de la notificació a avant. Encara promet e en bona fe convinch a vós, dit en Pasqual, en nom de síndich damunt <dit>, restituir e tornar los dessús dits vint florins d'or que·m havets prestat d'ací al damunt dit .XV^{en}. dia de maig primervinent, sens tota dilació etc. Enaxí que si per haver aquells o per fer complir a mi totes les damunt dites coses e sengles, o qualsevol de aquelles, dapnatge alcú sostenièts o mesions alcunes o despesses fahiets, que tot allò etc., de les quals coses siats creegut per vostre

¶¹³⁴ Ratllat: *maig*. Tot aquest full està ratllat amb línies verticals.

sols sacrament sens testimonis e altres proves. Et per totes les dites coses e sengles, atenedores e complidores, oblich a vós en lo nom desús dit tots mos béns mobles e seents¹³⁵ ¶^{67r} on que sien, haüts e per haver. Et a major seguretat e fermetat de les dites coses, do a vós fermança e principal tengut e obligat que ab mi e sens mi, a vós sia tengut e obligat, és a saber en Miquel Reus, vehí de la dita vila, present, e la dita fermança e principalitat fahent e atorgant, e per aquella tots sos bens obligant.

Testimonis en Francesch Mosquera, en Johan Miaffre e en Pere Aycart.

¶^{66r} *Postea die martis, .XX^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. nono.*

En Pasqual Torner, síndich en l'any proppassat de la dita vila, se tench per pagat del damunt dit en Pere Canals dels damunt dits vint florins d'or en la damunt dita carta debitòria contenguts, e volch que la dita carta fos dampnada e cancel·lada, en presència dels testimonis davall scrits.

Testimonis, Domingo Romeu e Pere Sexa.

Al honrat lo justícia de Nuules o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Anthoni Pujalt, notari, plegador del libre del cequiatge del terme de la dita vila de Vila-real, e per paga a aquell fahedora de .VIII. sous, .IIII. diners, deguts de cequiatge per lo noble en Pere de Centelles, per algunes possessions o heretats que té \e poseix/ dins lo dit nostre terme, hajam venut \o feyt vendre/ en públich enquant a'n Johan Argent, vehí nostre, axí com a més donant,¹³⁶ quatre sous censals que n'Arnau Aranyó, habitador en la Pobla de Bonretorn, situada dins lo terme \de la dita vila/¹³⁷ de Vila-real, fa \al dit noble/ cascun any \en la festa de Nadal/ sobre dues fanecades de terra situades en lo territori de la dita Pobla, confrontades ab terra d'en Ramon Bagó, ab terra d'en Andreu Ferran, per preu de vint e cinch sous \censals, com per arrendament res no s'i trobàs. Et segons los stabliments e ordenació de la dita vila, al dit noble sie legut e permís dins deu dies \aprés la dita venda feta/, quitar la dita cosa venuda pagan lo preu e les messions. Per tal, instant lo dit n'Anthoni ¶^{66v} Pujalt,¹³⁸ vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats al dit noble \o a procurador legítim de aquell/¹³⁹ fadiga e intimació de la dita venda, certiffican a aquell que si dins deu dies primersvinents e contínuament comptadors no haurà quitat o reemut los dits quatre sous censals venuts, nos, passats aquells, si requests ne serem, farem e atorgarem carta al dit en Johan Argent de la dita venda, e àlias procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la fadiga e intimació que a aquell farets e de ço que us respondrà, si plaer és vostre, per letra vostra nos

¶¹³⁵ Afegit al marge esquerre: *Vide in secunda pagina conclusionem.* Aquest ítem continua al full 67r, intercalat enmig d'una carta al justícia de la Pobla d'Alcoçayba. ¶¹³⁶ Ratllat: *com*

per arrendament res no s'i trobàs. ¶¹³⁷ Ratllat: *dit.* ¶¹³⁸ Ratllat: *plegador desús dit.* ¶¹³⁹ Ratllat: *o procurador legítim de aquell al honrat en Bernat Raffart, axí com a procurador de aquell.*

certifficar curets per ço que per via de justícia mils puxam procehir en lo dit feyt. Com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .XIX^a. die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o LXXX°. nono.

Al honrat lo justícia \de la Pobla/ de Alcoçayba o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Anthoni Pujalt, notari, plegador del libre del cequiatge del terme de la dita vila de¹⁴⁰ ||^{67r} Vila-real e per paga a aquell fahedora de .XXVII°. sous, .XI. diners, deguts de cequiatge per l'onrat en Johan de Bruscha, senyor de la dita Pobla, per alcunes heretats que té e poseix dins lo terme de la dita vila de Vila-real, hajam venut \o feyt vendre/ en públich enquant com a més donant, un cup¹⁴¹ que és en l'alqueria que'l dit honrat en Johan de Bruscha té \e poseix/ en lo dit terme de Vila-real, a'n Johan Remírez, vehí nostre, per preu de .XL^a. sous reals. Et segons los stabliments e ordenació de la dita vila, al dit honrat en Johan de Bruscha sie legut e permís dins deu dies \aprés la dita venda feta/, quitar la dita cosa venuda pagan lo preu e les messions. Per tal, instant e requirent lo dit n'Anthoni Pujalt, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra pregam que, en loch nostre e per nos, façats ||^{67v} o fer façats al dit honrat en Johan de Bruscha o a'n Domingo Ramo, habitador en la dita Pobla, axí com a procurador de aquell, fadiga e intimació de la dita venda, certiffican a aquell que si dins deu dies primersvinents e contínuament comptadors no haurà quitat o reemut lo dit cup venut, nos, passats aquells, si requests ne serem, farem e atorgarem la dita venda \ab acabament/ al dit en Johan Remírez, e àlias procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la fadiga e intimació que a aquell farets e de ço que us responderà, nos, si plaer <és> vostre, per letra vostra certifficar curets com nos siam apparellats fer per vós en son cars semblants coses e majors justícia enseguín.

Datum in Villaregali, .XIX^a. die madii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o LXXX°. nono.

||^{68r-69v} (en blanc)

||^{70r} Memòria sia a'n Domingo Mercador de ço que ha a fer per Vila-real en València.

Primerament, que de feyt que sia en València se veje ab mossén n'Aznar Pardo e digue-li que's face venir en Pere Çolivella, scrivà de les demandes de la coronació, e fer-li-\ha/ paga dels quatre mil sous que Vila-real ha a donar per a la dita coronació.

¶ ¹⁴⁰ Continua unes línies més avall, en el següent full 67r. Enmig s'ha intercalat el final

d'un altre ítem. ¶ ¹⁴¹ Ratllat: *del dit honrat en Johan de Bruscha, lo qual cup.*

Ítem, que com lo dit scrivà sia vengut, que face regonèxer al dit scrivà la obligació que reebé dels dits quatre mil sous, e segons forma de la dita obligació que sia feta la dita paga.

Ítem, que en la èpocha que serà feta de la dita quantitat sia feta menció de la dita obligació e mes lo kalendari de aquella.

Ítem, que la dita èpocha s'endreç a'n Pasqual Torner, síndich de Vila-real, et que sia enarrat que en loch de aquell ha pagat e delliurat la dita quantitat en Domingo Mercador. Et que la dita obligació sie dampnada e cancel·lada.

¶^{70v-71r} (en blanc)

¶^{71v} Ferrando Garcia, mercader qui stà prop Santa Caterina.¹⁴²

¶^{72r} Viatges de missatges.¹⁴³

Dimarts, a dos dies del mes de juny *anno* etc. .LXXX° VIII.º, partiren en Jacme Pedrinyà e en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per parlar ab los jurats sobre lo feyt de la ajuda que per los honrats en Jacme Marrades e en Johan Suau, com a missatgers de la ciutat de València e per part de la [dita ciu]tat, havien feta a la dita vila per a la arm[ada] que entenien fer de galleres contra los moros. Tornaren *dicta die*.

Dilluns, a .XIII. de setembre *anno*, etc. .LXXX° VIII.º., partiren per missatgers per anar Almagora al official per requerre aquell que forçàs e destrengués lo rector de la dita vila de tenir en la ecclésia sotsvicarii, stant absent lo dit rector de la dita vila,¹⁴⁴ és a saber, en Jacme Cortés e en Jacme Pedrinyà, jurats. Tornaren *dicta die*.

¶^{72v} Digmenje, a .XXVII.º dies de setembre, tornaren los dits en Jacme Pedrinyà e en Jacme Cortés, jurats, al dit loch d'Almagora per haver resposta del official de la requesta que en lo dia de dilluns proppassat li fon feta de fer tenir sotsvicarii com s'i hagués retengut acort. Tornaren *eadem die*.

Dimecres, derer dia de setembre, partí en Jacme Pedrinyà per missatger per anar a Castelló per passar rahons contra una crida que'l justícia de la dita vila de Vila-real, per manament \citori/ del honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, havie feta fer que correntia ni stantia en nenguna part del terme de la dita vila no pogués ésser feta. Tornà lo dit dia.

¶¹⁴² Anotació sense relació amb els documents anteriors i posteriors. ¶¹⁴³ Minúscules però amb cos

d'escriptura més gran que en la resta del text, emmarcades per unes ratlles. ¶¹⁴⁴ Ratllat: *tornaren*.

¶^{73r} Dimecres, a .XXVIII. de octubre, festa dels apòstols Simó e Judes, partí n'Anthoni Guasch per missatger de la dita vila per anar a les corts al loch de Monçó. Tornà de la dita missatgeria dimecres a .XVI. dies del mes de deembre del dit any .MCCCLXXXVIII.

Dilluns, a .XV. de febrer, partiren n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notari, com a missatgers de la dita vila per anar a la vila de Castelló al honrat lo lochtinent de governador per suplicar e requerre aquell que una letra que havie tramessa al justícia de Vila-real continent *in effectu* que no's entrametés de exercir ni usar de res que's pertangués al officii de la governació sots certa pena, li plagués revocar com fos prejudicial a la universitat de la vila damunt dita. Tornaren *dicta die*.

Dilluns, a .XXII. dies del damunt dit mes de febrer, partiren en Jacme Cortés e en Marcho de Calaceyt per anar a la dita vila de Castelló per la pròxima dita rahó, e si la dita letra revocar no volie, que fossen proposades rahons contra aquella. E per ço com l'assessor del lochtinent de governa-¶^{73v}dor no ere en la vila, e axí mateix com fos dia feriat, ço és, la cadira de Sent Pere, no pogren res fer e hagren-se'n a tornar *dicta die*.

Dimarts sigüent, a .XXIII. dies del dit mes, tornà lo dit en Marcho de Calaceyt com a síndich per posar rahons contra la dita letra, sobre les quals lo dit lochtinent se aturà a cort, lo qual li assignà oydor al dilluns subsegüent. Torna *eodem die*.

Dilluns, primer dia de març, tornà lo dit en Marcho de Calaceyt a la dita vila de Castelló per oyr publicació del dit acord. Et per ço com l'onrat en Lop Sànxez Dicastello, lochtinent de governador, no ere en la vila, en Francesch Miró prorogà la damunt dita assignació de oyr lo dit acord del dit dia de dilluns en .XV. dies primersvinents. Tornà *eodem die*.

Dilluns, a .XV. de març, partí lo dit en Marcho per anar oyr publicació del damunt dit acord, e per ço com lo damunt dit lochtinent de governador ere malalt fon prorogada assignació a oyr lo dit acord al primer dia d'abril primervinent. Tornà *dicta die*.

¶^{74r} Divenres, a .XXVI. de març *anno etc.* .LXXX° IX°.

Los davall scrits anaren veure e regonèxer la céquia Sobirana, çò és, dels partidors de Borriana tro al riu Sech, com l'agren scurada n'Asensi Bonsom e Ramon Carbó, cequiers, si ere ben scurada.

Primo, en Jacme Cortés.

Ítem, Jacme Pedrinyà.

Ítem, Francesch Ballester, jurats.

Ítem, en Bertran Pineda.
Ítem, en Domingo Aragonés.
Ítem, Johan Cortés.
Ítem, en Marcho de Calaceyt, prohòmens.

Dimecres, derrer dia de març *anno predicto*.

Los davall scrits anaren veure e regonèxer la céquia Major, dels partidors de Borriana tro a les ermites, si ere ben scurada.

Primo, Jacme Pedrinyà.
Ítem, Jacme Cortés.
Ítem, Francesch Ballester, jurats.
Bertran Pineda.
Pere Sen Genís.
Domingo Aragonés.
Johan Cortés.
Marcho de Calaceyt, prohòmens.

¶^{74v} Dimarts, a .XXX. de març, partí en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per oyr publicació del acort per lo damunt dit honrat lochtinent de governador retengut. E per ço com no havie acordat lo dit acord, ach-se'n a tornar, en lo qual dia hic fon present lo justícia e en Domingo Muret.

Enaprés, dijous, primer dia de abril, tornà lo dit en Marcho a la dita vila de Castelló per oyr publicació del dit acord, en lo qual dia fon publicat. Tornà *eodem die*.

Dilluns, a .v. dies del dit mes d'abril, tornà lo dit en Marcho de Calaceyt, notari, per manament dels jurats a la vila de Castelló, per haver e recaptar del scrivà de la governació lo procés feyt per la sobredita rahó davant lo dit honrat lochtinent de governador per vigor de la letra per aquell al justícia de Vila-real manada, e per comptar ab lo dit scrivà de les scriptures, per ço com los dits jurats havien acordat que'l dit¹⁴⁵ procés fos tramés a València als advocats per ordenar-hi ço que'ls aparegués de justícia. Tornà *dicta die*.

Dimerces, a .XIII. de abril, los davall scrits anaren veure e regonèxer la céquia Jussana, ço és, dels partidors de Borriana tro al riu Sech, si ere ben scurada.

Primo, tots los .III. jurats. Jurats.
Ítem, en Pere Sen Genís, justícia.
Ítem, en Domingo Aragonés, notari.
Ítem, en Johan Cortés.
Ítem, en Marcho de Calaceyt, notari, prohòmens.

¶¹⁴⁵ Ratllat: *tramés*.

¶^{75r} Disapte, a .X. dies del mes d'abril, partí lo damunt dit en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per possar apel·lació davant lo lochtinent de governador de la sentència o pronunciació per aquell feta en tant com toquave a interés de la dita vila en ço que declarave que de crim de lessa magestat, de falsador de moneda, de trenquador de camins e de resistències e injúries fetes als oficials, se pertanye a la cort de la governació. Tornà lo dit dia.

Dimercres, a .XXI. dia del dit mes d'abril, lo dit en Marcho de Calaceyt tornà a la dita vila de Castelló per oyr publicació del acord que'l damunt dit lochtinent de governador se havie retengut sobre la damunt dita apel·lació [...] assigna oydor al següent dia de di[venres]. Tornà *dicta die*.

Di[venres], a .XXIII. dies del dit mes, tornà lo dit en Marcho de Calaceyt a la dita vila de Castelló per [oyr] publicació del damunt dit acord e per protestar e per seguir la dita apel·lació.¹⁴⁶ Tornà *dicta die*.

[Di]sapte següent, a .XXIII. dies del dit mes d'abril, lo dit en Marcho de Calaceyt tornà a la dita vila de Castelló per recaptar e haver una letra del lochtinent de governador per a'n Bernat d'Alpicat, assessor de la governació, com lo dit lochtinent hagués dit en Vila-real als jurats e alguns prohòmens que ço ¶^{75v} que'l dit en Bernat d'Alpicat e los advocats de la dita vila declararien sobre lo dit feyt, que ell ho complirie e ensiguirie. Tornà *dicta die*.

Dilluns sigüent, a .XXVI. d'abril, lo dit en Marcho de Calaceyt [tornà per haver] e recaptar lo dit procés e [per la] letra, per ço que'l trametessen a micer Pere Pastor [a València], e que'l dit micer Pere sobre lo dit feyt prestàs son consell.

Disapte, a .VIII. de maig, partiren per missatgers de la dita vila per anar al loch de Atzeneta sobre lo feyt de les paus d'en Anthoni Guimerà e d'en Lurenç Matamoros. Tornaren dilluns, a .X. dies del dit mes.¹⁴⁷

Divenres, a .VII. de [maig, partí] lo dit en Marcho de Calaceyt com a síndich per protestar sobre lo feyt de la apel·lació desús dita.

Dilluns sigüent, a .X. de maig, partí lo dit en Marcho al dit loch de Castelló per la pròxima dita rahó. Tornà lo dit dia.

¶¹⁴⁶ Hi ha alguna cosa afegida al marge esquerre, però el full està trencat i només es llegeixen paraules soltes: *dins, en aquesta,*

argent, salarii, .I. sous de, scriptures. ¶¹⁴⁷ Al marge esquerre: *Jacme Pedrinyà e en Francesch Ballester, jurats.*

Dimecres, a .XII. dies del dit mes, tornà lo dit en Marcho a la dita vila de Castelló per protestar davant lo lochtinent de governador per la dita rahó.

Divenres, a .XIII. dies del [dit mes], partí lo dit en Marcho ensemps ab Bertran Pineda, notari, per anar protestar contra lo dit lochtinent de governador per ço com no volie atorgar ni denegar la appel·lació desús dita. Tornaren *dicta die*.

Disapte sigüent, tornaren los dits en Marcho e Bertran per oyr publicació del acord per lo dit lochtinent de governador retengut sobre la dessús dita protestació. Tornaren *dicta die*.

||^{76r} Digmenje, a .XVI. de maig, partiren en Jacme Pedrinyà e en Francesch Balles-ter, \jurats/, per anar a Castelló per parlar sobre lo feyt de les paus d'en Anthoni Guimerà e d'en Lurenç Matamoros ab alguns amichs del dit n'Anthoni Guimerà, qui estan en lo dit loch de Castelló. Tornaren lo dit dia.

Dilluns, a .XVII. de maig, partí lo dit en Marcho de Calaceyt com a síndich per anar a Castelló per continuar la dessús dita e appel·lar e propossar una scriptura que en Pere Colomer havie ordenada. Tornà lo dit dia.

Dimercres, a .XIX. dies del mes de maig, partí lo dit en Marcho per anar a Castelló per continuar e presentar la damunt dita appel·lació com lo lochtinent de governador hagués tramés lo procés de la dita appel·lació en el assessor general de la ciutat de València. Tornà lo dit dia.

Divenres, a .XXI. dia del dit mes de maig, partí lo dit en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló al damunt dit lochtinent de governador per continuar la dessús dita appel·lació e per oyr publicació del acord per lo dit lochtinent sobre lo feyt de la dita appel·lació retengut. Tornà *dicta die*.

Disapte següent, a .XXII. de maig, tornà lo dit en ||^{76v} Marcho al dit loch de Castelló per haver e recaptar lo procés del scrivà de la governació per ço que fos tramés a València als advocats de la vila. E per ço com no ere continuat ne registrat, no'l poch haver. Tornà *dicta die*.

Dilluns, a .XXIII. dies del dit mes de maig, tornà lo dit en Marcho al dit loch de Castelló per haver e recaptar del dit scrivà lo damunt dit procés per ço que ab temps pogués ésser tramés als advocats de la dita vila. E per ço com no ere continuat ne registrat, ach aturar per fer registrar aquell tot lo dia en la dita vila de Castelló.

Dilluns, a [.XXXI.] de maig, tornà lo dit en Marcho al dit loch de Castelló per propossar una scriptura o a[pe·l·lació] de la [sentència] o pron[unciació] última feta per lo dit honrat lochtinent de governador ab consell del honrat en Bernat d'Alpicat, assessor general de la governació. Tornà *dicta die*.

Dimecres, a .II. dies de juny, tor[nà lo dit] en Marcho al dit loch de Castelló per metre e propossar en poder del dit lochtinent de governador [el] salarii del savi ||^{77r} acordant lo damunt dit acord, e per protestar e continuar la apel·lació. Tornà lo dit dia.

||^{77v} (en blanc)

*M*annual de Consells

Núm. 4

(1393-1394)

¶^{1r} Libre de notaments del consell de Vila-real, albarans de manament de jurats, e altres affers e negociis de la dita vila del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCXC. tres.

Justícia, en Jacme Domingo.
En Marcho de Calaceyt, scrivà.
Jurats:
En Pere Rovira.
En Guillamó¹ Aragonés, notari.
En Berenguer Pellicer.
En Lorenç Oller.
N'Arnau Forner, síndich.

Dilluns, a .XXVI. de maig.

Consell cridat ab so de trompeta per veu d'en Johan Piquer, saig de la cort de Vila-real, segons que és acostumat, e ajustat en la casa de consell per alguns affers e negociis de la dita vila, e *signanter* per fer elecció de síndich, fon acordat per lo dit consell que per los jurats sien trameses a n Jacme de Sent Vicent, notari de la ciutat de València, procurador *quo ad lites* de la dita vila, deu florins d'or los quals, segons que ab letra sua ha fet saber, ha a donar al honrat micer Johan Dezpuig,²

¶¹ Possible error de l'escrivà en l'abreviatu-
ra del nom G^o, ja que la resta de vegades que

apareix al document, el nom del jurat és Do-
mingo Aragonés. ¶² Ratllat: *savi*.

de la dita ciutat, per fer relació en l'audiència del senyor rey del procés ¶^{1v} feyt e actitat axí en la cort del lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, com en la cort de la governació de la ciutat de València, com encara dels processos de appellació descendents del damunt dit procés davant diverses jutges, de e per rahó dels correnties, entre lo justícia de Vila-real de una part, et en Johan d'Anglesola, de la vila de Castelló, en son nom propri e com a procurador fiscal de la part altra, és a saber, .V. florins, per part de la vila desús dita, et .V. florins per part del dit en Johan d'Anglesola en los dits noms. Emperò, que aquells dits deu florins al dit savi no sien pagats tro la dita relació haje feta.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per los dits jurats sia manat al síndich que pach a'n Johan d'Anglesola, vehí de Castelló, en esguart \de son salarii/ de alguns dies que estech en la dita vila de Vila-real sperant resposta dels honrats batle, justícia e jurats de la dita vila, sobre un acord que's havien retengut de una presentació per lo dit en Johan³ a aquells feta de una letra del honorable batle general de la ciutat de València sobre lo fet de la col·lecta de la reebuscha del morabetí de la vila desús dita, com ¶^{4r} encara⁴ per alcunes quantitats que havien pagades als discrets en Berthomeu Gil e en Marcho de Calaceyt, notaris, per tresllats que li havien fets de la dita presentació e altres enantaments après de aquella ensiguits, .XVI. sous, .VI. diners.

Ítem, acordà lo dit consell que per los dits jurats sia manat albarà de manament al dit síndich que pach al honrat micer Pere Pastor, advocat de la dita vila, per alguns treballs e afanys per aquell sostenguts axí en ordenar en los processos del feyt de les correnties, com altres, com encara en col·laccions sobre acords haüdes, sexanta-sis sous reals, com altres tants [...] sien estats donats e pagats per en Jacme Guasch, *olim* síndich, al honrat en Martí de Torres, savi e advocat semblantment de la vila \dessús dita/⁵ per la rahó damunt dita.

Ítem, lo dit consell graciosament remeté e relexà a'n Domingo Martorell, .VI. sous reals de terç pertanyent a la dita vila per rahó del oficii que havia regit de mustaçaf, fet compte final ab los jurats de la vila dessús dita.

Ítem, fon acordat per lo dit consell que per los jurats ¶^{4v} sia affermat Johan Piquer, saig, per cridar consells e per fer tots e qualsevol manaments dels dits jurats, a quatre anys primersvinents, donant a aquell .LX. sous per cascun any, e vestits un any après altre, segons que per los jurats passats és estat donat e en carta reebuda per en Marcho de Calaceyt és declarat, com axí ho haje promés en lo dit consell, servant-li totes les altres condicions en la dita carta contingudes.

¶³ Ratllat: *feta*. ¶⁴ El manuscrit està foliat amb llapis. Segons la foliació, és el full número 4. Però s'hi ha afegit una anotació, per la qual s'in-

dica *los folios 2 y 3 pasan al lugar correspondiente*. Per evitar alteracions, seguirem la numeració dels fulls ja existent. ¶⁵ Ratllat: *sobre dita*.

Ítem, elligí lo dit consell en comptadors dels comptes de la vila en l'any present e justificadors de cèdules, los discrets n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notaris. Et que hajen per lur salarii e treballs de com[pte] de tesor, .X. sous cascú, e de compte de peyter altres .X. sous cascú. Dels altres comptes, que sien pagats *iuxta labores*, emperò que sien tenguts justificar les dites cèdules sens alcun salarii.

Dijous, a .XXIX. de maig *anno predicto*.

Los⁶ honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenc Oller, jurats de Vila-real, requiriren, assignaren e manaren en presència de mi, en Marcho de Calaceyt, notari, e dels testimonis dejús scrits, a'n Pere Pastor, síndich e dispenser de la dita vila en l'any ^{5r}proppassat, \lo qual en lur presència ere/, que de feyt do e delliure a'n Arnau Forner, síndich e dispenser en l'any present, totes e qualsevol quantitats de moneda que tingua, haja o sàpia, o a ell s'esguarden, com a síndich del temps de la sua administració, per ço que \de/ aquelles lo dit síndich \se/ puxa ajudar a emprar e servir en los fets e negociis de la dita vila. En altra manera, certificarem a aquell que del present dia a avant, si alcunes manleutes al dit síndich convendrà fer, o de tanta quantitat com en son poder serà atrobada, ne que del temps de la sua administració sia, pagarà l'interés al for major que la⁷ dita vila lo pague als creditors a qui és tenguda e obligada.

Presentis testimonis foren a les dites coses, en Johan Carbonell, en Francesch Siffre e en Bernat Castellnou, vehins de Vila-real.

Eodem die et anno.

Los honrats en Jacme Cortés e Anthoni Guasch, notaris, comptadors dels comptes de la vila, assignaren a'n Pere Pastor, síndich e dispenser de la dita vila en l'any proppassat, que dins .XV. jorns primersvinents e contínuament comptadors, haje mes e depossat en poder lur o d'en Marcho de Calaceyt, notari, lo libre de reebudes e da-^{5vtes} per aquell fetes com a síndich e dispenser en lo dit any de la vila desús dita, ensemps ab totes cauteles, àpoques e albarans fahents a la reddició del compte per aquell donador del⁸ dit libre e administració per aquell feta del dit sindicat e dispenseria, e açò per primera assignació, àlias certifficaren a aquell que pasat lo dit termini ells procehiran en lo dit feyt segons que per fur e rahó atrobaran ésser fahedor.

Testes qui supra.

¶⁶ Al marge esquerre: *assignació*.

¶⁷ Ratllat: *de la*.

¶⁸ Ratllat: *de la*.

Die Lune, .XVI^a. die iunii.

Los⁹ honrats n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notaris, comptadors dels comptes de la vila, assignaren a n Pere Pastor, síndich e dispenser de la dita vila en l'any proppassat, \present/, per II^a assignació e peremptòria, que dins deu jorns primersvinents haje mes e depossat en poder lur lo libre de reebudes e dates per aquell fetes com a síndich e dispenser en lo dit any proppassat de la vila desús dita, ensemps ab totes cauteles, àpoques e albarans fahents a la reddició del compte per aquell donador del dit libre e administració per vigor del dit sindicat feta. En altra manera certificaren a aquell que, passat lo dit termini, ells procehiran en lo dit feyt segons que per justícia serà fahedor.

Testes, Bernat Lóppiç, Bonanat Figuerola e Jacme Juneda.

¶^{6r} *Die dominica, .XXIX^a. die iunii.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que n'Anthoni Guasch vaje per missatger al senyor rey a la ciutat de Tortosa per vigor de una letra per lo dit senyor rey tramesa a justícia, jurats e prohòmens de la dita vila, per la qual los manave que a la dita ciutat de Tortosa, lo primer dia de juliol pus propvinent, li trametesen alguns bons hòmens per haver ab aquells consell sobre alguns grans e àrdues negociis dels sotsmesos del dit senyor rey.

Ítem, acordà lo dit consell que·ls jurats treballen, en totes maneres que hagen, un saig, com los que y són no sien complets al servi e necessitat de la vila, e que s'avinguen ab aquell al millor que puxen, lexan-ho a discreció dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que la ferma de dret que en Marcho de Calaceyt, notari, com a síndich de la dita vila, de manament dels jurats ha donada en poder del honorable n'Ambert de Barberà, lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, per rahó de les atzembles ¶^{6v} de Bonretorn, sia proseguida e deffessa ab consell dels advocats per justícia.

Digmenje, a .XIII. de juliol *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que·l present que per los jurats, de part del dit consell, és estat fet al honorable en Nicholau Morató, sotstresorer del senyor rey e rector de la dita vila, sia pagat per lo síndich e fet albarà de manament per los dits jurats.

Dimarts, a .XXIX. dies del mes de juliol

Los¹⁰ honrats n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notaris, comptadors dels comptes de la vila en lo dit any, assignaren a n Pere Pastor, síndich e dispenser

¶⁹ Al marge esquerre: *assignació*. ¶¹⁰ Marge esquerre: *assignació*.

en l'any proppassat de la vila desús dita, lo qual en lur poder donave e retís compte de la administració que feta havie del sindicat e dispenseria, present, que d'ací a divenres primervinent per tot dia haje meses e continuades totes e qualssevol reebudes per aquell fetes, de e per vigor del dit sindicat, e axí matex haje mes e continuades ab acabament totes e qualsevol dates que haje a continuar. En altra manera certi-^{7r}ficarem a aquell que, passat lo dit dia, si alcunes reebudes haurà lexades per continuar, serà encorregut en les onzenes, segons la ordenació de la cort del senyor rey. Et les dates no li seran reebudes. Et axí matex, assignaren als honrats en Domingo¹¹ Aragonés, en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer, jurats, qui en sa presència eren, que d'ací al dit dia hagen dit e inpugnat contra los dits comptes tot ço e qualque cosa dir ni inpugnar vullen. En altra manera certifficaren a aquells que, passat lo dit dia, no'ls seran reebudes nengunes inpugnacions. Et no res menys assignaren a les dites parts a oyr sentència e difinició dels dits comptes al disapte après següent, en ora de vespres, e peremptòria.

Divenres, primer dia d'agost.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que n'Anthoni Guasch e en Ferrer Colomer, vagen a la ciutat de València per demanar de consell als advocats de la vila si ço que demane en Jacme Sent Ilarii, segons forma e tenor de una letra per l'onrat micer Francesch Tallat, de la ciutat de València, com a comissarii del senyor rey, al justícia de la dita vila tramessa, és prejudicial a la ^{7v} dita vila, ne si toque a interés de aquella, portant als dits advocats la dita letra. Et si los dits advocats entendran ni conexeran ésser prejudicial a la dita vila, ne toquar a interés de aquella, que d'aquí avant per part de la dita vila sia proseguit e defés en tant com al dit prejuhii e interés toquarà. Et si entendran ni conexeran que no sia prejudicial ne toch a interés de la vila, que romangua e que preseguesqua a aquell o aquells de qui serà interés. Et axí matex, acorda lo dit consell que'ls dits misatgers demanen de consell als dits advocats sobre la venda fahedora de Bellaguarda, despertan-los alguns duptes que a la dita vila ocorre en la dita venda, los quals als dits missatgers per lo dit consell són estats declarats.

Die martis, .XXVI^a. die augusti.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que los jurats, ensemps ab n'Anthoni Guasch e en Marcho de Calaceyt, notari, e ab d'altres prohòmens si¹² los dits jurats conexeran que y sien necesariis, tracten ab en Guillem Loreta, senyor de la \Pobla/ de Bellaguarda, e ^{8r} ab los emphiteotes del dit en Guillem Loreta heretats en lo territori de la dita Pobla, sobre la venda per lo dit en Guillem

¶ ¹¹ Possible error, ja que el jurat és Guillamó Aragonés.

¶ ¹² Ratllat: *als d.*

fahedora de la dita Pobla e sobre la quitació o enffranquiment dels censals carreguats sobre les heretats e possessions del dit territori, en totes aquelles millors maneres que ells conexeran ni entendran que sien fahedores al major profit e utilitat de la dita vila, lexan les dites coses e altres decedents de aquelles a discreció dels dessús dits tro a difinició del dit feyt.

Ítem, acordà lo dit consell que a·n Anthoni Guasch sien pagats per lo síndich .XVI.¹³ sous .II. diners per les rahons següents, és a saber, .X. sous, II diners per una letra revocatòria que per manament dels jurats fon inpetrada del senyor rey, de la comissió que micer Francesch Tallat havie de la qüestió que, entre la vila de una part, e en Jacme Sent Ilarii de la part altra, ere¹⁴ per rahó del regadiu nou e altres. Et .III. sous que pagà a un scrivent de la cort del dit [¶]8^v senyor rey per registrar e metre en forma la dita letra revocatòria. E altres .III. sous que pagà a altre scrivent per un tresllat que feu de alcunes provecions que foren feytes sobre lo consell que·l dit senyor rey demanave als missatgers de les ciutats e villes reals per rahó del passatge que, Deus volent, lo dit senyor entenia fer en la illa de Cerdenya.

Disapte, a .VI. dies del mes de setembre *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que com sobre la demanda per part de la senyora reyna feta a la dita vila de cena de presència, sien estades fetes penyores de deu cabeces de bèsties rocinals e mulars, per la qual rahó se han enseguides moltes e diverses mesions, axí en misatgeries com proveció de les dites bèsties, \e salari de pa[...] e venda/ en la execució que de aquelles se's feta en la ciutat de València per preu de .D. sous, \com en scriptures/, que per lo dit síndich sien pagades les dites mesions, salariis de misatgers e porter, proveció de bèsties e a·n Miquel Marçal, notari [¶]9^r de la ciutat de València, .D. sous que ha pagats¹⁵ en e per rahó de les dites bèsties en públich enquant, axí com a més donant e prometent en aquelles, lexan les dites coses a discreció e conexença dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que en ajuda de loguer de cases sien pagats a·n Ferrando d'Ezlava, barber, a un any e a tant de temps com al dit consell plaurà, .XVI. sous reals, et que aquell sia tengut per tot lo dit temps servir e usar del dit art de barber en la dita vila, los quals dits .XVI. sous li sien pagats per lo síndich en la fi del dit any.

Dijous, a .XI. de setembre *anno predicto*.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que n'Anthoni Guasch, notari, vaje a la ciutat de València per missatger de la dita vila per vigor de una letra de la molt alta senyora reyna, lochtinent general del molt alt senyor rey,

¶ ¹³ Ratllat: *deu*.

¶ ¹⁴ Ratllat: *sobre*. ¶ ¹⁵ Ratllat: *en la pre*.

contenent *in effectu* que com per alguns arduus affers del dit senyor rey toquants lo benaventurat passatge de Cerdenya, los quals requerien gran celeritat, lo dit senyor la hagués tramessa ¶^{9v} en aquest regne, per tal que manave a justícia e jurats que, vista la present, la trametessen lurs síndichs e misatgers ab¹⁶ poder bastant de finir ab ella sobre los dits affers.

Disapte, primer dia de noembre.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que dos florins que los jurats, de consell de alguns prohòmens, són estats donats als almugàvers qui anaven a Port Fangós per recollir, sien reduïts en compte a'n Arnau Forner, síndich de la dita vila, qui aquells per manament dels dits jurats, ha pagats, e manat per los dits jurats albarà de manament.

Dijous, a .XIII. de noembre.

Consell¹⁷ cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que n'Anthoni Guasch vaje per missatger de la vila a la ciutat de València per demanar de consell als advocats de la vila dessus dita sobre la letra per lo molt honorable mossén en Ramon de Soler, batle general del regne de València, tramessa als honrats jurats e prohòmens de la vila damunt dita, dels .V. ballestés que per part del senyor rey demanave ¶^{10r} a la vila damunt dita que passassen ab lo dit senyor en illa de Cerdenya, com lo dit senyor, ab carta sua, hagués graciosament atorgat a la dessus dita vila que per rahó del pasatge de Cerdenya no demanaria, ni demanar faria, algun do, servi o ajuda, ne hòmens alguns de aquella matexa vila, com ja per la dita rahó \la dita vila/ li hagués fet subsidi de mil florins. Et qualque cosa trobàs de consell dels dits advocats, que allò ensiguís per part del dit consell.

Dimarts, a .XVIII. de noembre.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per la major part del dit consell que n'Anthoni Guasch torne a la dita ciutat, e que per part del dit consell se avingue al millor que puxe ab lo honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, e altres, als quals lo negoci de Jesús scrit per lo¹⁸ senyor rey és estat comanat sobre la demanda que per lo dit honorable en Ramon de Soler, de part del dit senyor és estada feta a la dita vila de .V. ballesters qui passen ab lo dit senyor rey en la illa de Cerdenya, com sia estat dit en lo dit consell que per dos mil sous que la dita vila hi do serà lo dit feyt finat, ¶^{10v} ab protestació e salvament que per la present avinença o composició fahedora la carta o privileggi per lo dit

¶¹⁶ Duplicat i ratllat: *ab*.

¶¹⁷ Al marge esquerre: *Reebé aquest notament en Pujalt*. ¶¹⁸ Ratllat: *dit*.

senyor rey atorgat a la vila sobredita per rahó del dit passatge sia e romangua en sa força e vallor.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo síndich sien pagades qualssevolle quantitats que n'Anthoni Guasch haze pagades en València, axí a savis com a notariis, per rahó de fer ordenar rahons contra la damunt dita letra del dessus dit honorable batlle tramesa als jurats e prohòmens, de e per rahó dels .V. ballesters que per part del senyor rey demanave a la dita vila, com per scriptures devallants del dit feyt.

Die lune, .XXII^a. die decembris anno predicto.

Consell cridat e ajustat \per fer elecció de justícia/, fon acordat per lo dit consell que deu sous que'ls jurats, ab acord e consell de prohòmens, havien donat als almugàvers qui anaven a Port Fangós per recollir en ajuda de lur messió, sien presses en compte a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la vila, qui aquells, per manament dels dits jurats, ha pagats, e de aquells per los dits jurats sia manat albarà de manament.

||^{11r} Ítem, acordà lo dit consell que'l viatge que en Marcho de Calaceyt, notari, per manament dels jurats, ha feyt tro al mas d'en Çuera, anant a Culla per supplicar e requerre l'onrat lochtinent de governador del riu de Uxó a'nssús, qui ere en lo dit loch de Culla, que li plagués que les osts de la dita vila, qui per manament seu eren convocades per anar al dit loch de Culla, fosen en cert nombre mitigades, e axí matex que lo salarii que les dites hosts segons privilegii del senyor rey, devien haver, fos assegurat, sie pagat per lo síndich de la dita vila e per los dits jurats, de aquell manat albarà de manament.

Ítem, acordà lo dit consell que la quitació que n'Arnau Forner, síndich, per manament dels jurats ha feta de .CCCLXXV. sous censals que la dita vila fahie a'n Arnau Olives, armer de la ciutat de València, vaje e sie haüda per notada, axí com si lo dit notament fos feyt ans de la dita quitació.

Ítem, acordà lo dit consell que dels .X. florins que a'n Jacme de Sent Vicent, notari e procurador *quo ad lites* de la dita vila, foren trameses per fer-ne paga al honrat micer Johan Dezpuig, per la relació per aquell fahedora en la Audiència del senyor rey dels processses axí principals com de appellació del feyt de les correnties, sien pagats \e donats graciosament/ al dit en Jacme de Sent Vicent per alguns treballs per aquell sostenguts tinent la audiència en la ciutat de València, .XIII. sous, et .L. sous de son salarii de la ||^{11v} procuració, un any qui finirà en la primervinent festa de Nadal, e dels romanents do lo dit en Jacme compte e rahó.

Ítem, acordà lo dit consell que per lo síndich sien pagats al honrat micer Johan Dezpuig, per sos treballs de veure e regonèxer los processses, axí principal com de appellacions del fet de les correnties, dels quals havie a fer relació en la audiència del senyor rey, e per ço com la dita relació no poch fer com la dita audiència se fos partida de la ciutat de València, és estat composat e avengut que haze per los dits treballs, dos florins, e que de aquells sia manat albarà de manament per los dits jurats.

Disapte, a .III. de jener *anno etc. XC^o. quarto.*

Los honrats n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notaris, comptadors dels comptes de la vila, assignaren a-n Jacme Juneda, peyter del any passat, que de dilluns primervinent en .VIII. jorns haje mes en poder dels dits comptadors, o d'en Marcho de Calaceyt, notari scrivà dels jurats, lo libre de la peyta, àpoques, cauteles e albarans fahents a la reddició del compte e peremptòria. En altra manera etc.

Lo qual respòs que li plahia.

*Testes, Pere Pastor e Guillamó Scuder.*¹⁹

||^{12r} *Die veneris, .IX^a. die ianuarii.*

Consell cridat e ajustat en la cort de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que los jurats tracten ab n'Arnau Téner e Guillamó Aragonés²⁰ sobre la pesquera que dien que tendran en Vila-real, si lo consell los volrà prestar .XX. florins d'ací a Pasqua Cinquagèsima, lexan-les dites coses a discreció e conexença dels dits jurats.

Ítem, acordà lo dit consell que n'Anthoni Guasch vaje a València sobre algunes provisions que'l dit consell ha mester del senyor rey, e *signanter* sobre la demanda que mossén en Jacme Castellà, per vigor de una carta de creença del dit senyor rey, ha feta al dit consell en ajuda del matrimoni de la inffanta dona Johana ab lo comte de Foix.

Ítem, acordà lo dit consell que graciosament sien donats e pagats²¹ per lo síndich a-n Ramon Dolç, porter, .V. sous, .VI. diners.

||^{12v} *Digmenje, a .XI. de jener.*

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que en Marcho de Calaceyt, notari, vaje a la ciutat de València, e que ensemps ab n'Anthoni Guasch, qui ja és en la dita ciutat per missatger de la dita vila, juste e affronte lo feyt de la demanda que mossén en Jacme Castellà e en Johan Figueres, porter, fan a la dita vila per rahó del matrimoni de la comtessa de Foix en totes aquelles maneres que ab consell dels advocats de la vila desús dita trobaren de consell. E si atrobaran que la dita demanda no-s porà escusar, que ab consell de mossén en Nicholau Morató se avinguen al millor que puxen.

Dimarts, a .XXVIII°. de jener.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que un penó d'estame-nya que los jurats han feyt comprar en València per preu de .VI. florins, sie pagat per lo síndich e manat albarà de manament per los dits jurats.

¶ ¹⁹ Al marge esquerre: *assignació.*

¶ ²⁰ Ratllat: *que.* ¶ ²¹ Ratllat: *al.*

Ítem, acordà lo dit consell que en Marcho de Calaceyt e un altre prohóm de la dita vila, a aquell per los jurats associat, vagen a València per finir de la demanda que mossén en Jacme Castellà e en Johan Figueres, porter per part del senyor rey, han fet a la dita vila per rahó del matrimoni de la comtessa de Foix, per totes aquelles maneres que entendran ab consell dels advocats de la vila.

¶^{13r} Ítem, acordà lo dit consell que per los dits missatgers sia parlat²² a'n Pere Fabra, de la ciutat de València, si li plaurà que Vila-real li faça quitació dels .MD. sous censals que la dita vila \li fa/, com segons lo dit consell ha entés, lo dit en Pere Fabra ha dit a'n Jacme Juneda que si la dita vila ho volrà quitar, que ell ho farà volenters en honor del consell de la vila desús dita, donant-li la sort principal e lo cens degut prorata. Et si atrobaran que'l dit en Pere Fabra ho volrà fer, que vejen si atrobaran diners en València e que a raó de .XII. mil sous per mil, o a major preu si atrobaran ab que's puxen quitar de mig censal en mig censal, que's hajen e que's faça lo dit quitament.

Ítem, acordà lo dit consell que Domingo Esteve, lo qual los jurats han per²³ pres per servir de saig e de trompador en la dita vila a dos anys, donant-li que vestir segons als altres juglars, e cinch florins de soldada dels dits dos anys,²⁴ que \sia/ per los dits jurats afermat e reebuda²⁵ seguretad e caució de aquell per manera que durant lo dit temps la dita vila sia servida bé e complidament.

¶^{13v} Dilluns, a .XXIII. dies del mes de febrer.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que .VII. sous que n'Arnau Forner, síndich, havie pagats a'n Johan Figueres, porter, per una taça de argent que tenie en son poder, la qual havie penyorada de casa d'en Arnau Ayç per lo seu salarii e de mossén en Jacme Castellà, qui eren venguts per demanar en ajuda del matrimoni de la comtessa de Foix, sien per los jurats manat albarà de manament e aquells al dit n'Arnau Forner reebuts en compte.

Dilluns, a .XVI. de març.²⁶

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que'l viatge que en Marcho de Calaceyt, notari, per manament dels jurats ha fet a València per demanar de consell als advocats de la vila sobre lo fet de la remissió que'l honrat lochti- nent de governador del riu d'Uxó a'nssús demanave que li fos feta de un presoner que'l honrat justícia de la vila desús dita tenie pres en son poder a instància del justícia de Borriana per crim que's dehia que haurie comés de fabricant de falsa moneda, sia per lo síndich de la vila sobredita pagat, e per los dits jurats manat albarà de manament.

¶²² Ratllat: *ab*. ¶²³ Sobra un *per*.

¶²⁴ Ratllat: *.CIII. per que lo dit consell reebent caució e seguretad de aquell, acordà.*

¶²⁵ Ratllat: *la dita*. ¶²⁶ Marge esquerre: *aquest notament reebé en Domingo Martí, notari.*

¶^{14r} Digmenje, a .XXII. de març.

Consell cridat e ajustat, fon acordat per lo dit consell que n'Arnau Ayç, ab letra de crença, vaje a la ciutat de València al senyor rey, per vigor de una letra del dit senyor tramessa als honrats jurats e prohòmens de la dita vila, contenent *in effectu* que, vistes les presents, li trametessen un missatger ab poder bastant per donar-li consell ensemps ab les altres ciutats e viles del regne de València sobre la recuperació del seu patrimoni.

Dilluns, a .VI. d'abril *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. quarto.*²⁷

Los honrats n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notariis, comptadors per l'onrat consell de Vila-real a reebre e difinir los comptes de la dita vila en l'any present assignats, assignaren e manaren a-n Jacme Juneda, vehí de la dita present, que demà dimarts²⁸ durant lo toch de missa major, sie davant ells en la cort de la dita vila on, Deus volent, seran per oyr publicació, sentència o pronunciació de la difinició dels comptes per ells reebuts ¶^{14v} e per lo dit en Jacme en poder lur donats de la col·lecta per lo dit en Jacme feta del libre de peyta del any pus proppassat, e de les dates e pagues fetes per aquell de la dita col·lecta del dit libre e peremptòria. Àlias certificarem a aquell que, pasada la dita hora,²⁹ absent o present, ells³⁰ enantaran a publicació de la dita sentència o pronunciació de la difinició dels dits comptes.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Bernat Lòppiç e en Guillamó Suchs, vehins de Vila-real.

Dijous, a .XXX. dies del mes d'abril *anno predicto.*

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que si en Berenguer Mo[rat]ó se obligarà al síndich de la dita vila a pena de dos mil sous, que d'ací per tot lo mes d'agost primervinent haurà quitat los .IIII. mil sous que la dita vila deu a-n Bernat Mut \e a-n Arnau Agramunt/, de Castelló per los quals li fa .CCCVIII. sous censals sens fadiga e loysme, [e] lo cens de quatre mesos esdevenidors, que li sia feta substitució per lo dit síndich a demanar .IIII. mil sous e tant com muntarà lo dit cens dels dits quatre mesos a-n Jacme Juneda, fermances e principals obligats ab ell ensemps, del libre ¶^{15r} de peyta que'l dit en Jacme ha plegat e collit en l'any prop pasat .MCCCXCIII., los quals lo dit en Jacme e principals obligats per resta del dit libre han a tornar ab major quantitat a la dita vila, e dels quals en la fi del dit libre són estats condempnats en donar e pagar a-n Arnau Forner, com a síndich e procurador de la vila desús dita, segons que en la dita condempnació és contengut, e que aquesta obligació sie feta per lo dit en Berenguer Morató, d'ací a digmenje primervinent per tot dia. \Et fahent la

¶²⁷ Marge esquerre: *assignació.*

¶²⁸ Ratllat: *toquant.* ¶²⁹ Ratllat: *ells.* ¶³⁰ Ratllat: *pronunciaren.*

dita fermetat e obligació/³¹ plau al dit consell que la dita substitució li sia feta \per lo dit síndich e no/ en altra manera, e que d'aquí avant en demanar la dessús dita resta contra los dits en Jacme, fermances e principals d'aquell, romangua al dit en Berenguer Morató tota sa acció e demanda.

Enaprés, digmenje, a III dies del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCXCIII., en Berenguer Morató, vehí de Vila-real, per vigor e auctoritat del damunt dit notament fet e ordenat per consell de la dita vila, volent ensiguir e complir aquell e per fer bona obra a'n Jacme Juneda e guardar la dita vila de dan e de messions per rahó de la resta que'l dit en Jacme Juneda, fermances e principals obligats ab ell ensemps del libre de peyta per lo dit en Jacme collit e plegat en l'any proppassat .MCCCXCIII., han a tornar a la vila desús dita segons que per la difinició del dit libre clarament appar. Emper amor d'açò, de certa sciència e agrada-^{15v}ble voluntat, e per pacte special promet e en bona fe convinch a vós, n'Arnau Forner, síndich e procurador del consell e universitat de la vila damunt dita, present, que d'ací per tot lo mes d'agost primervinent hauré quitat, enfranquit e reemut d'en Bernat Mut e d'en Arnau Agramunt, vehins de la vila de Castelló, aquells treents huýt sous censals, rendals e annuals, sens fadiga e loysme, que la dita universitat de Vila-real los fa, e fer és tenguda cascun any lo VIII^{en} dia del mes de febrer, segons que per carta pública reebuda per lo discret en Bernat Pellegrí, notari de la dita vila de Castelló, larguament és declarat, per preu de quatre mil sous com per lo dit preu fossen venuts, et lo cens de quatre meses, ço és a saber, de maig, juny, juliol e agost ab mos propnis diners e a cost e mesió mia donant e liurant a vós, dit n'Arnau Forner, en lo dit nom, lo contracte principal e la carta de la reevenda o enfranquiment en sa forma, franquament sens alcun salarii, e sens tota dilació, escusació, defensió e execució. Et si no u faré o no ho hauré feyt dins lo dit termini, que en continent e de feyt, passat lo dit termini, encórregua e sia encorregut *ipso facto* per lo dit pacte en pena de dos mil sous reals de València, donadós e pagadors dels meus béns propnis en aquesta manera, ço és a saber, la terça part als cofres del senyor rey ^{16r} per pena e en nom de pena, e les romanents dues parts al comú de la dita vila per son dan e interés, la qual pena pagada o no pagada, no res menys per lo dit pacte sia e romangua tengut e obligat fer la dita quitació, et a fer e complir aquella puxa ésser destret e forçat ab totes aquelles compulsions, força e destrents que fer se puxa ni deja, de fur ne de bona rahó, per qualsevol jutge seglar per vós, dit n'Arnau Forner, en lo dit nom, o per part de la dita universitat, dins lo regne de València eligidor, al for del qual mi e tots mos béns sotsmet. Et renunciu a mon for propni introduít en favor mia, attenén que a cascú és lícit a son propni for e dret renunciar. Encara sia tengut e obligat pasat lo dit termini per lo [dit pacte] pagar als sobredits en Bernat

¶ ³¹ Sobre línia: *et fahent la dita fermetat e obligació*, a sota ratllat e volch lo.

Mut e n'Arnau Agramunt los dits .CCCVIII. sous de cens tant e tan longuament tro per mi sien quitats, enffranquits e reemuts, relevan del dit termini a avant a la dita universitat e singulars de aquella de tot lo càrrech e obligació del dit censal. Et per les dites coses e sengles \per mi atenedores e complidores/, e encara per tots dons, \greujes/, intereses e mesions que per les dites \rahons/ o per qualsevol de aquelles a la dita universitat se convendrà pagar, fer ne sostenir, oblich a vós en lo dit nom, present, e a la dita universitat e singulars de aquella, absents, e al notari davall scrit axí com a pública persona stipulant e reebent ¶^{16v} en loch dels absents, tots mos béns mobles e no mobles, on que sien, haüts e per haver.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Pere Ocelló e en Berthomeu Guillem, vehins de Vila-real.

Volgren les dites parts que lo³² damunt dit contracte sia ordenat a profit e utilitat de la damunt dita universitat, no mudada la substància del feyt a consell de savi, com mils dictar e ordenar se puxe.³³

¶^{17r} *Die mercurii, .XXVI^a. die madii.*

Consell cridat e ajustat en la cort o casa de consell de la dita vila, fon acordat per lo dit consell que³⁴ l'onrat en Ferrer Colomer, justícia de la dita vila, vaje personalment a la Pobla de Bonretorn, e continuan la possessió en la qual la vila dessus dita és de pendre atzembles per servi del senyor rey, prengue dues atzembles de la dita Pobla, e ensemps ab les altres atzembles que la vila sobredita, per vigor de una letra real, ha a trametre a València per portar la roba del dit senyor rey, vagen e sien trameses per complir lo manament del dit senyor. Et per semblant si en Bellaguarda n'atrobarà, prengue una atzembra de Bellaguarda.

Ítem, acordà lo dit consell que dos florins e mig que en Jacme de Sent Vicent, notari e procurador *quo ad lites* en la ciutat de València de la dita vila, ha enviat que li trameten per pagar a n Pere d'Oliva, ¶^{17v} notari de la dita ciutat, per scriptures de uns testimonis per aquell reebuts per part de la dita vila en lo pleyt que la vila desús dita ha ab en Jacme de Sent Ilarii per rahó del regadiu del molí Nou, li sien per los jurats trameses e que'n hajen albarà de reebuda.

Ítem, acordà lo dit consell que .VII. florins que coste de fer la roda del pou xich, sien pagats per lo síndich e per los jurats, manat albarà de manament.

Ítem, acordà lo dit consell que sia vist lo establiment feyt per lo consell qui parle de ço que ha a fer lo scrivà de jurats, per los dits jurats, e que si veen per aquell que en Marcho de Calaceyt, notari e scrivà dels dits jurats, deu ne haje a ésser pagat de alguns contractes de reevendes de censals per aquell reebuts en la

¶³² Ratllat: *present*. ¶³³ Marge esquerre:

Vide instrumentum indepnitatis factum per Guillelmi Scuder, Berengario Morato et substitutionem factam per Arnaldum Forneri, sindicum per dicto Berengario Morato, in libro notularum Marchi de Calaceyt, anni presentis et sub dicto kalendario de .III^a. die Madii. ¶³⁴ Ratllat: en Ferrer.

ciutat de València e en altres lochs fora la vila desús dita, que els dits contractes li sien per lo síndich pagats, e manat albarà de manament per los dits jurats, a bona e justa estimació de aquells o dels comptadors dels comptes de la vila damunt dita.

¶^{18r} *Die sabbati, .VI^a. die iunii.*

Consell cridat e ajustat en la cort de la dita vila per fer elecció de jurats, fon acordat per lo dit consell que a·n Arnau Ayç sie pagat lo salarii de un jorn que estech en València a pregàries d'en Anthoni Guasch, missatger de la dita vila, per ço que se'n portàs una letra de sobresehiment que'l dit n'Anthoni havie obtenguda sobre lo feyt de la execució que mossén en Jacme Castellà, cavaller, e en Johan de Figueres, porter, fahien e[n la] dita vila per rahó del exovar de la comtessa de Foix.

Ítem, acordà lo dit consell que sien pagats per lo síndich a·n Berenguer Morató, per son salarii de dos jorns qui, per manament dels jurats e ab consell de alguns prohòmens, anà a València per missatger de la dita vila per scusar les atzembles que per lo senyor rey eren dema-¶^{18v}nades per portar la roba del Real de València vers la ciutat de Barcelona, o per mitigar aquelles en cars que escusar no's poguessen, .XII. sous. E d'altra part, .XLV. sous en³⁵ ajuda de la mesió dels dits dos jorns de .XV. atzembles que ab si, lo dit en Berenguer Morató, tro a la dita ciutat de València se'n menà.

¶^{19r} (en blanc)

¶^{20r} Registre de albarans de manament.³⁶

Nos, en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés e en Pere Rovira, jurats de Vila-real, manam a vós, n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a·n Arnau Ayç, vehí de la dita vila, cent deu sous reals los quals lo consell de la dita vila, en lo present dia, ha acordat que per lo dit n'Arnau Ayç sien portats a·n Jacme de Sent Vicent, notari de la ciutat de València, per çò que per lo dit en Jacme sie feta paga de aquells al honrat micer Johan Dezpuig, de la dita ciutat, per son salarii e treballs de regonèxer los proces[se]s, axí principals com de apel·lació, feyts e actitats sobre lo feyt de les correnties, e per fer relació de aquells en l'audiència del senyor rey, és a saber, cinch florins per part de la dita vila e altres cinch florins per part del fiscal, qui \en son nom propri e com a fiscal/, ha fet part en lo dit feyt. En testimoni de les quals coses, manam-vos fer aquest present albarà de manament, scrit de mà d'en Marcho de Calaceyt, notari, e sagellat ab lo nostre sagell secret.

¶³⁵ Ratllat: *per*.

¶³⁶ Títol emmarcat. Al costat de cada ítem d'aquest apartat apareix l'abreviatura *factum*.

Feyt fon a .XXVI. dies del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCXCIII.

¶^{20v} *Eodem die.*

Los honrats en Pere Rovira e en Domingo Aragonés, notari, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament al dit n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Johan d'Anglesola, vehí de la vila de Castelló, .XVI. sous, .VI. diners, reals, \los quals lo consell de la dita vila, en lo present dia, ha tengut en bé que li <sien> donats e pagats/ en esguart de son salarii de alguns dies que ha estat en Vila-real sperant resposta dels honrats batle, justícia e jurats de la dita vila, sobre un acord que's havien retengut de una presentació per lo dit en Johan a aquells feta de una letra del honorable batle general de la ciutat de València sobre lo feyt de la col·lecta de la reebuscha del morabatí de la vila desús dita, com encara per alcunes quantitats que ha pagades als discrets en Berthomeu Gil e en Marcho de Calaceyt, notariis, per tresllats que li havien fets de la dita presentació e altres enantaments après de aquella ensiguits. En testimoni etc.

Die lune, .II^a. die iunii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich de la dita vila, que pach a'n Arnau Ayç, vehí de aquella matexa vila, sis sous reals per son salarii e treballs de un jorn qui estech en la ciutat de València per demanar, recaptar e haver tresllat de alguns capítols que per part del senyor rey, e per la dita ciutat ¶^{21r} de València, foren e són estats \feyts e/ ordenats sobre lo feyt de la quitació o reemçó del patrimoni del \dit/ senyor rey, com de dos jorns l'ajen pagat entre Castelló e Borriana. En testimoni, etc.

Die dominica, .VIII^a. die iunii.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach al honrat micer Pere Pastor, advocat de la dita vila, sexanta-sis sous reals, los quals lo consell de la vila dessús \dita/ graciossament ha acordat que li sien donats en esguart de molts e diverses treballs que ha sostengut, axí en advocació com en col·lacions en lo pleyt de les correnties,³⁷ segons que <per> notament del dit consell fet a .XXVI. de maig proppassat pot ésser vist. En testimoni etc.

¶³⁷ Ratllat: *en testimoni, etc.*

Die lune, .XVI^a. die iunii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Anthoni Guasch, notari, .XLII. sous, .VI. diners reals, per les rahons següents, ço és, per son salarii e treballs de .VI. jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per vigor de una ^{||21v} letra real tramessa a nos, dits jurats, sobre lo fet de les inposicions, .XXXVI. sous. Ítem, los quals lo dit n'Anthoni ha pagats a'n Pere Çolivella, notari e scrivà del fet de les dites inposicions, per scriptures de la presentació que per lo dit n'Anthoni fon feta davant lo molt honrat mossén en Ramon Tolsà, cavaller e comissarii del dit feyt, .V. sous, .VI. diners. Ítem, los quals pagà a un porter del senyor rey per sos treballs de anar de casa de tresorer tro a casa del dit mossén en Ramon, per fer scriure e continuar la licència que'l molt honrat en Nicholau Morató, sotstresorer del dit senyor rey, havie donada al dit n'Anthoni que se'n tornàs a Vila-real, .XII. diners. En testimoni, etc.

Die martis, .XVII^a. die iunii.

Los damunt dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit n'Arnau Forner, síndich, que pach al honrat n'Andreu Coscó, canonje de la seu de Tortosa, sotscol·lector de la dècima \biennal/ per nostre senyor lo papa al senyor rey atorgada en lo bisbat de Tortosa, perta<n>yents pagar a la dita vila per rahó de la primícia en la festa de sant Johan Babtista primervinent, cinquanta sous reals, los quals manam que donets e delliurets a'n \Berthomeu Caveró/³⁸ per portar aquells a la ciutat de Tortosa e liurar al dit honrat sotscol·lector, et .XII. diners per a la àpoch. Et³⁹ .VI. sous al dit en Berthomeu Caveró ^{||22r} per son loguer de portar aquells a la dita ciutat. En testimoni etc.

Die martis, prima die iulii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, notari, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Jacme Alfonso, Pere Johan e Sancho⁴⁰ Lop, vehins de la dita vila, cent cinquanta sous reals de aquells .CCC. sous de la dita moneda que per los dits jurats los foren promesses donar de soldada a un any per ésser guardians del terme de la vila desús dita, \segons que en carta pública, reebuda per en Marchó/⁴¹ de Calaceyt, notari, a .XXVII°. de juny *anno presenti et infrascripto* és contengut, és a saber, a cascú cinquanta sous. En testimoni etc.

¶ ³⁸ Ratllat: *Ros Pineda*. ¶ ³⁹ Ratllat: *en testimoni, etc.* ¶ ⁴⁰ Ratllat: *Pere*. ¶ ⁴¹ Duplicat però sols

ratllada la primera paraula: *çò és, a saber, a cascú cinquanta sous*. Ratllat: *en testimoni, etc.*

Die sabbati, quinta die iulii.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a-n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach al discret en Johan Tallada, notari e scrivà de la cort de la governació del riu d'Uxó a-nsús, per scriptures de un procès qui's mena en la dita cort entre la ^{22v} universitat de la dita vila de una part, et la Pobra de Bonretorn de la part altra, per rahó de les atzembles, tretze sous, quatre diners reals. En testimoni, etc.

Die⁴² lune, .XIII^a. die iulii.

Los honrats en Pere Rovira, en Domingo Aragonés, notari, e en Berenguer Pellicer, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a-n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a-n Guillamó Julach, saig, onze sous reals de aquells .XXII. sous de la dita moneda que per los dits jurats li són estats promesses donar de soldada a un any per servir en la dita vila del dit officii de sagonia. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a-n Marcho de Calaceyt, notari, per son salarii e treballs de .VII. jorns que com a missatger \e síndich/ de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per fer ordenar rahons e proposar aquelles contra una ferma de dret per part de mossén en Gilabert de Centelles e del síndich de la universitat de la Pobra de Bonretorn, en poder del honorable portantveus de governador en lo regne de València donada e offera per lo fet de les adzembles, quaranta-dos sous reals. En ^{23r} testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach al discret en Leonart Gómiç, notari e scrivà de la cort de la governació de regne de València, per scriptures de un procès qui's mena en la dita cort entre procuradors de mossén en Gilabert de Centelles e de la universitat de la Pobra de Bonretorn de una part, e la universitat de la dita vila de la part altra, per rahon de les adzembles, dehuyt sous, sis diners, los quals fet compte entre lo dit en Leonart e en Marcho de Calaceyt, notari, com a síndich de la dita vila, munten les dites scriptures. Et d'altra part, dehuyt diners los quals lo dit en Marcho pagà a un scrivent de la dita cort per scriure e continuar lo dit procès per çò que'l dit en Marcho se'n pogués portar aquell,⁴³ los quals \dits .XVIII. sous, .VI. diners/ són scrits e feta paga per mà del dit scrivà en lo dit procès. En testimoni, etc.

¶⁴² Ratllat: *Los*.

¶⁴³ Ratllat: *en testimoni, etc.*

Die sabbati, .XIX^a. die iulii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, notari, e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a·n Guillamó Jullach, saig, onze sous restants a pagar de aquells .XXII. sous de la dita moneda que per los dits jurats li són ^{||23v} estats promeses donar de soldada a un any per servir la dita vila de officii de sagonia. En testimoni etc.

Dimarts, a .XXIX. de juliol.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Berenguer Pellicer, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a·n Johan Fillol e Pere Gual, vehins de la dita vila, cent sous reals de València restants a aquells pagar de aquells .CCC. sous de la dita moneda que per los jurats del any proppassat los foren promeses, ensemps ab Jacme Alfonso, donar de soldada \a un any/ per ésser vedallers e guardians del terme de la dita vila, segons que en carta pública reebuda per lo notari davall scrit, a .XXVIII. de juny del dit any proppassat .MCCCXCII. és contengut. En testimoni, etc.

Eodem die.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Johan Piquer, cent setanta-hun sous, .V. diners, que ha pagats e bestrets per manament⁴⁴ lur en una vedella e altres coses, les quals foren presentades al molt honrat en Nicholau Morató, sots tresorer del senyor rey e rector de la dita vila, segons que per menut en una cédula de paper són declarades. En testimoni, etc.

^{||24r} *Die sabbati, .II^a. die augusti.*

Los honrats en Domingo Aragonés, en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita via, que pach⁴⁵ al discret n'Anthoni Guasch, notari, per son salarii e treballs de .XXV. jorns que com a missatger de la vila desús dita és estat entre anar a la ciutat de Tortosa, estar e tornar, per vigor de una letra del molt alt senyor rey tramesa als justícia, jurats e prohòmens de la dita vila, contenent *in effectu* que·l primer dia de juliol proppassat fossen alguns bons hòmens de la sobre dita \vila/ ab lo dit senyor rey en la dita ciutat de Tortosa, doents sous reals,⁴⁶ a raó de .VIII. sous per cascun jorn. En testimoni, etc.

¶⁴⁴ Ratllat: *de*.

¶⁴⁵ Ratllat: *a·n Anthoni*.

¶⁴⁶ Ratllat: *en testimoni, etc*.

Eodem die.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach als discrets n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notari, vint sous reals per lur salarii e treballs de reebre e diffinir los comptes d'en Pere Pastor, síndich e dispenser de la dita vila en l'any proppassat, axí com a comptadors per lo consell de la vila dessus dita als dits comptes e altres \a reebre/ assignats, és a saber, a cascú deu sous. En testimoni, etc.

||^{24v} *Die lune, .XI^a. die augusti.*

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a n'Anthoni Guerau, barber, huyt sous reals de aquells .XVI. sous de la dita moneda que per lo consell de la vila desús dita li són estats promesses donar en ajuda de loguer de cases, segons que per notament del dit consell fet a .XII. de jener *anno presenti et infrascripto* clarament se demostre. En testimoni, etc.

Die martis, .XII^a. die augusti.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach als discrets n'Anthoni Guasch e en Ferrer Colomer, notariis, per lur salarii e treballs de cinch jorns que com a missatgers de la dita vila són estats entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als advocats de la vila sobre una letra que'l honrat micer Francesch Tallat, com a comissarii del senyor rey, a instància d'en Jacme Sent Ilarii havie tramés al justícia de Vila-real, ço és per saber si ere prejudicial a la dita vila ne si toquave a interés de aquella. Et axí matex per demanar-los de consell sobre alguns duptes que al dit consell ocorrie sobre la venda fahedora de Bellaguarda, .LX^a. sous reals, ço és, a cascú .XXX. sous. En testimoni, etc.

||^{25r} *Die martis, .XIX^a. die augusti.*

Nos, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manam a vós, n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a n'Pere Johan, àlias appellat de Malorcha, .XVI. sous, .VIII. diners reals restants a aquell a pagar de la soldada que en loch d'en Jacme Alfonso, guardià e vedaller del terme de la dita vila, li ere deguda del any pus proppassat. En testimoni, etc.

Die martis, .XXV^a. die augusti.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich, que pach a·n Anthoni Guasch, notari, dehuyt⁴⁷ sous, dos diners reals, per les rahons següents, és a saber, deu sous dos diners⁴⁸ que ha pagats en la scrivania del senyor rey per una letra revocatòria que per manament dels dits jurats fon inpe-trada del dit senyor rey de una comissió per lo dit senyor feta a micer Francesch Tallat, sobre un pleyt e qüestió que entre la universitat de la dita vila, e en Jacme Sent Ilarii ere per rahó del regadiu nou e altres. Et tres sous que pagà a un scrivent de la dita cort per registrar e metre en forma ivaçosament la dita letra. Et altres tres sous que pagà a altre ¶^{25v} scrivent per un tresllat que feu de algunes supplicacions, protestacions e provisions que foren feytes sobre lo consell que·l dit senyor rey demanave als missatgers de les ciutats e viles reals per rahó del passatge que, Deus volent, fer entenia en la illa de Cerdenya.⁴⁹ Et dos sous que pagà a un porter del senyor rey per son salarii de emparar la posada que·l dit n'Anthoni tenie en Tortosa per rahó de la cena de presència que la molt alta senyora reyna demanave a la damunt dita vila de Vila-real, e per desemperar e soltar aquella. En testimoni, etc.

Die martis, .II^a. die septembris.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich, que pach a·n Pere Rovira, cilurgià e vehí de la dita vila, .L. sous reals los quals lo consell de la dita vila cascun any li done de pensió, mentre emperò al dit consell plaurà, per exercir e usar del seu art en la dita vila segons que per notament del dit consell, feyt a .XXV. dies del mes de febrer del any proppassat .MCCCXC. dos, pot ésser vist, e los quals són de la paga del any ¶^{26r} present e davall scrit⁵⁰ qui finirà a .XXIII. dies del mes de febrer del any prop vinent .MCCCXC. quatre. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Pere Rovira, jurat e companyó lur, per son salarii e treballs de règer e servir lo officii de jurat per un any contínuament, cinquanta sous. En testimoni, etc.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Berenguer Pellicer, jurat e companyó lur, per son salarii e treballs de règer e servir lo officii de jurat, per un any contínuament, cinquanta sous. En testimoni, etc.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Domingo Aragonés, notari, jurat e companyó lur, per son salarii e treballs de règer e servir lo officii de jurat per un any contínuament, cinquanta sous. En testimoni, etc.

¶⁴⁷ Ratllat: *setze*. ¶⁴⁸ Ratllat: *per*. ¶⁴⁹ Ratllat: *en testimoni, etc*. ¶⁵⁰ Ratllat: *en testimoni, etc*.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés et en Pere Rovira, jurats, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Lorenç Oller, jurat e companyó lur, per son salarii e treballs de règer e servir lo officii de ¶^{26v} jurat per un any contínuament, cinquanta sous reals. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats, tots quatre, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Marcho de Calaceyt, notari e scrivà lur, per son salarii e treballs de règer e servir la \dita/⁵¹ scrivania per un any contínuament, cent sous reals. En testimoni, etc.

Disapte, a .XX. dies del mes de setembre.

Los honrats en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Ferrando Dezlava, barber, huyt sous reals de aquells .XVI. sous de la dita moneda que per lo consell de la dita vila li són estats promeses donar a un any en ajuda de loguer de cases, segons que per notament del dit consell, feyt a VI dies del mes \de setembre/⁵² pot ésser vist. En testimoni, etc.

Dilluns, a .XXII. dies del mes de setembre.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Ferrer Colomer, notari, vehí de la dita vila, set-cents noranta-nou sous, sis diners reals per les rahons en⁵³ una cèdula de paper declarades. En testimoni, etc.⁵⁴

¶^{27r} *Die iovis, secunda die octobris.*

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Anthoni Guasch e n'Arnau Ayç, vehins de la dita vila, doents \vint-huyt/⁵⁵ sous reals per les rahons següents, és a saber, al dit n'Anthoni per dos jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per vigor de una letra de la senyora reyna tramessa a justícia e jurats, \contenent *in effectu*/ que de feyt li trametessen missatgers ab poder bastant de finir ab ella, com a lochtinent del senyor rey, sobre lo feyt del benaventurat passatge de Cerdanya, .XII. sous. Ítem, als dits n'Anthoni e n'Arnau, \per lur salarii/ per .XVII. jorns que com a missatgers de la vila dessus dita són estats per la pròxima dita rahó e ab poder del consell⁵⁶ ab la dita senyora reyna, entre anar, estar e tornar en dos viatges que aquells hi han fet la hu a .XV. de setembre e l'altre a .XXIII. del

¶⁵¹ Ratllat: *officii de*. ¶⁵² Ratllat: *dit*. ¶⁵³ Ratllat: *la p*. ¶⁵⁴ Al marge esquerre, afegit: *Ací és la cena de la senyora reyna e lo salarii d'en Anthoni Guasch de .VI. jorns.*

¶⁵⁵ Ratllat *setze*. ¶⁵⁶ Ratllat: *de la vila damunt dita*.

dit mes, .CCIIII. sous. Ítem, al dit n'Anthoni Guasch, los quals ha pagats e bestrets per loguer de un correu que tramès de València als dits jurats e certiffican-los ab letra que li trametessen sindicat special sobre lo feyt de la letra o provissió per lo senyor rey feta \e atorgada/ a la dita vila que no pogués fer demanda alcuna per rahó del damunt dit benaventurat passatge, ¶^{27v} .XII. sous. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Arnau Ayç, .XI. sous reals los quals ha \pagats e/ bestrets \de manament nostre/ al honrat en Martí de Torres, savi en dret de València, per acordar un procés que'l justícia de la dita vila li havie tramés per lo fet d'en Jacme Sent Ilarii. En testimoni, etc.

Die dominica, .XIX^a. die octobris.

Los honrats en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich, que pach al honrat n'Andreu Coscó, canonje de la ecclésia de Tortosa, sotscol·lector de la dècima per nostre senyor lo papa \novellament/ al senyor rey atorgada, cinquanta sous reals pertanyents pagar a la dita vila en la primervinent festa de *Omnium Sanctorum* per rahó de la primícia, e los quals vos manam que liurets a·n Pere Rovira, jurat e companyó lur,⁵⁷ lo qual per altres affers va a Tortosa, e fer-na paga al dit honrat n'Andreu Coscó, pagant-li .XII. diners per a la àpocha. En testimoni, etc.

¶^{28bis} Ítem,⁵⁸ és degut a·n Marcho per una procuració que feu a [Pere] Rovira, la qual li feren sobre lo feyt dels censals de [...] Maynes.

Ítem, per una letra que·ls jurats feren a mossén en Nicholau Morató pregant-lo que en los dits affers tingués ben [...] larguament ordenada.

Ítem, [per] un memorial que feu al dit en Pere, largua-||guame[nt] [ord]enat en lo qual eren espacificats tots los cen[sals].

Ítem, per al[tra] [le]tra que havie feta al dit mossén en Nicholau Morató la qual li volien trametre per correu, e per ço com sabem que no ere en Tortosa, romàs, que no y anà.

¶^{28r} Ítem, los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Johan Tallada, notari e scrivà de la cort de la governació del riu d'Uxó a·nssús, .XVI. sous, .VI. diners per rahó de scriptures per en Marcho de Calaceyt, notari, com a síndich \de la dita vila/ *quo ad lites*, ha feytes en la dita cort per rahó de una excecució per lo dit en Marcho de Calaceyt, en lo dit nom, requesta contra en Francesch Miró, vehí de la vila de Castelló. Ítem, d'altra part paguets a·n Ferrer

¶⁵⁷ Ratllat: *per por*.

¶⁵⁸ Es tracta d'un fragment de paper, trencat, que conté aquestes línies. Apareix numerat com 28bis.

Caçador, saig de la dita cort, per ésser al inventarii o scripció dels béns mobles del dit en Francesch e per guardar aquells, .II. sous, que són \per tots/⁵⁹ .XVIII. sous, .VI. diners. En testimoni, etc.

Die lune, .XXVII^a. die octobris anno predicto.

Los honrats en Pere Rovira e en Domingo Aragonés, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach al honrat micer Pere Pastor cent sous reals, los quals lo consell de la dita vila cascun any li done mentre emperò al dit consell plaurà, de pensió per advocar e rahonar los feyts e negociis del dit consell en cascuna festa de *Omnium Sanctorum*, és a saber, per la solució o paga de la propvinent festa de *Omnium Sanctorum*. En testimoni, etc.

¶^{28v} *Die sabbati, prima die novenbris.*

Nos, en Domingo Aragonés e en Pere Rovira, jurats de Vila-real, manam a vós, n'Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que paguets a'n Bernat d'Aynes, cap dels almugàvers qui a present passen ab lo senyor rey en la illa de Cerdenya, e los quals se van recollir a Port Fangós, en ajuda de messió, .XXII. sous reals los quals de consell de alguns prohòmens li⁶⁰ són estats graciosament promès donar e dels quals hi ha notament del consell, feyt en lo present dia e any davall scrit. En testimoni, etc.

Die lune, .X^a. die novenbris.

Los honrats en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Berenguer Pellicer, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que d'ací a deu jorns primersvinents haje quitat, enfranquit e reemut .CCCLXXV. sous⁶¹ censals que la universitat de la dita vila fa a'n Arnau Olives, de la ciutat de València, per preu de quatre mil e cinch-cents sous, pagant-li cens degut prorrata tro al dia de la dita quitació. En altra manera certifficaren \a aquell/⁶² que, passat lo dit termini, lo dit càrrech del cens serà inputat al dit síndich en son nom propri e béns de aquell. En testimoni, etc.

¶^{29r} *Die martis, .XVIII^a. die novenbris.*

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Anthoni Guasch, notari, .XXXVI. sous reals per son salarii e treballs

¶⁵⁹ Ratllat: *en suma*. ¶⁶⁰ Ratllat: *los*.
¶⁶¹ Duplicat: *sous*. ¶⁶² Ratllat: *a aquell*.

de .VI. jorns que com a misatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als advocats de la vila desús dita sobre la letra per lo molt honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, de part del senyor rey tramessa als jurats e prohòmens de la vila damunt dita, per la qual los manave que de feyt, sens triga alcuna, trametessen .V. hòmens ballesters a Port Fangós. En testimoni, etc.

Ítem, manaren albarà de manament al dit síndich que pach al honrat en Martí de Torres, savi en dret de València, cent sous reals los quals lo consell de la dita vila cascun any li done de pensió per rahonar e advocar los feyts e negociis de aquella, e los quals són de la paga del mes de octubre del any proppassat .MCCCXCII., la qual paga li devie fer en Pere Pastor, síndich del dit any. En ¶^{29v} testimoni, etc.

Die sabati, .XXII^a. die novenbris.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach al discret n'Anthoni Guasch, notari, cinquanta-cinch sous, sis diners reals, per les rahons següents, és a saber, trenta sous per son salarii de cinch jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per compositar e avenir-se ab lo honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, per part del senyor rey, sobre la demanda que'l dit senyor rey fahie a la dita vila de .V. ballesters per passar ab lo dit senyor en la illa de Cerdenya, e de la dita composició fer-li paga de feyt per part de la dita vila. Et onze sous que havie pagats al honrat micer Johan Bruscha, doctor en leys, per alcunes rahons que havie ordenades contra lo dit honorable en Ramon ¶^{30r} de Soler, e en deffensió de la vila desús dita per rahó de la dita demanda. Et nou sous al discret en Berenguer de Gostems, notari e scrivà del dit honorable en Ramon de Soler, per un tresllat que feu de les rahons desús dites e de la resposta a aqueles per lo dit honorable en Ramon de Soler feta, e per la àpocha que \reebé e mès/⁶³ en forma pública de la quantitat pagada per rahó de la dita composició. Et cinch sous, sis diners que havie pagats a n Miquel Marçal, notari, per dues cartes que havie reebudes a instància del dit n'Anthoni Guasch e d'en Arnau Ayç, misatgers, per rahó de alcunes comparacions que havien feytes en la ciutat de València sobre alcunes assignacions que'ls eren estades fetes per part de la senyora reyna per rahó de la demanda damunt dita dels ballesters que demanaven a la vila sobredita. En testimoni, etc.

¶⁶³ Ratllat: *que feu*.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach al honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, en nom e loch del senyor rey, cent huytanta florins d'or per composició e avinença feta⁶⁴ ¶^{30v} ab aquell per rahó dels cinch ballesters que'l dit senyor rey demanave a la dita vila que passasen ab ell en la illa de Cerdenya. En testimoni, etc.

Die veneris, quinta die decembris.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Johan Piquer, saig e missatge lur, trenta sous reals de aquells .LX. sous de la dita moneda que per los dits jurats li foren promeses donar de soldada per cascun any a quatre anys primersvinents, pagadors la meytat en la migança del any e l'altra meytat en la fi del dit any,⁶⁵ los quals són de la primera paga del dit any. En testimoni, etc.

Die lune, .VIII^a. die decembris.

Los honrats en Lorenç Oller, en Domingo Aragonés e en Berenguer Pellicer, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Ferrando d'Ezlava, barber, huyt sous reals restants a pagar de aquells .XVI. sous de la dita moneda que per lo consell de la vila dessus dita li foren promeses ¶^{31r} donar a un any en ajuda de loguer de cases, segons que per notament del dit consell, feyt a .VI. dies del mes de setembre del any present e davall scrit pot ésser vist. En testimoni, etc.

Die lune, .XXII^a. die decembris.

Los honrats en Pere Rovira, en Domingo Aragonés,⁶⁶ en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Johan Ferrandiç, cap de certa companya de almugàvers qui passaren per la dita vila per anar recollir a Port Fangós, en ajuda de lur messió, deu sous reals, los quals de consell de prohòmens los foren donats segons que per notament del dit consell, feyt⁶⁷ en lo present dia e any davall scrits, pot ésser vist. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Marcho de Calaceyt, notari, .XII. sous reals per son salarii e treballs de dos jorns que com a missatge de la dita vila és estat en lo camí anant a Culla, sobre lo

¶⁶⁴ Ratllat: *per rahó*. ¶⁶⁵ Ratllat: *en testimoni, etc.*

¶⁶⁶ Ratllat: *Martorell*. ¶⁶⁷ Ratllat: *a .X.*

feyt de les osts \de la dita vila/ que, per manament del \loch tinent de governador del riu d'Uxó a'nssús/,⁶⁸ eren convocades per anar al dit loch de Culla, e no y plegà per ço com en l'ostal d'en Çaera ach ardit que sobresehiment hic h[ere].⁶⁹ En testimoni, etc.

||^{31v} Divenres, a .IX. de jener.

Los honrats en Domingo Aragonés, notari, en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Anthoni Guerau, barber, huyt sous reals restants a aquell a pagar de aquells .XVI. sous de la dita moneda que per los jurats del any proppassat, de voluntat e exprés assentiment del consell de la dita vila, li foren promeses \donar a un any/ en ajuda de loguer de cases. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Ramon Dolç, porter, .V. sous, .VI. diners, los quals lo consell de la dita vila ha acordats que li sien donats graciosament en esguart de alguns servis que ha feyts a la dita vila. En testimoni, etc.

||^{32r} Die sabbati, .XXIII^a. ianuarii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Bernat Lóppiç, menor de dies, dotze sous reals per son loguer de quatre jorns que és estat entre anar a València, estar e tornar, ab letres dels dits jurats, les quals trametien a'n Anthoni Guasch, que per misatger de la dita vila \ere/ en València, sobre lo feyt del enantament que mossén en Jacme Castellà, en Johan Figueres, porter, e \lo/ lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, fahien en la dita vila per rahó de la demanda \del matrimoni/ de la comtessa de Foix. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach als discrets n'Anthoni Guasch e en Marcho de Calaceyt, notari, per les rahons següents, les quantitats dejús declarades, és a saber, al dit n'Anthoni Guasch, per son salarii e treballs de .XVI. jorns, e al dit⁷⁰ en Marcho per son salarii e treballs de .XIII. jorns, que com a missatgers de la dita vila són estats entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als advocats de la dita vila sobre la demanda que mossén en Jacme Castellà, et en Johan Figueres, porter, per part del senyor rey fahien a la dita vila per rahó del matrimoni de la comtessa de Foix, \si en nenguna

¶⁶⁸ Ratllat: *e tornant com a [...] portantveus de governador.*
¶⁶⁹ Nota al marge dret, mig esborrada, des de *per ço* fins *h[ere]*.
¶⁷⁰ Duplicat i ratllat: *e al dit.*

manera se podie escusar, e si escusar no's podie, de aquells avenir e compositar. Et encara/ per haver e recaptar alcunes proessions del dit senyor necessàries a la vila desús dita, et encara \per fer declarar/⁷¹ lo feyt de la cena de presència ^{32v} que per part del [dit] senyor rey ere estada demanda ans de les kalendes de jener, com dins l'any \la dita vila hagués/⁷² pagada altra, cent huytanta sous reals, ço és, al dit n'Anthoni noranta-sis sous, e al dit en Marcho huytanta-quatre sous. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a Johan Vinyoles per son loguer de portar de Vila-real a València a n'Anthoni Guasch e en Marcho de Calaceyt, los quals per missatgers de la dita vila eren en València, lo privilegii de les inposicions de la vila desús dita lo qual havien a exhibuir en poder del tresorer del senyor rey, sis sous reals. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a n'Nicholau d'Alama<n>ya, de la ciutat de València, per son loguer de portar una letra que en Marcho de Calaceyt tramès de la dita ciutat als dits jurats a Vila-real, certificant-los de ço que havia fet ab lo honorable en Berenguer de Cortiles, tresorer de la senyora reyna, sobre lo feyt de la demanda \del matrimoni/ de la comtessa de Foix, .VII. sous. En testimoni, etc.

^{33r} Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach al discret en Jacme de Sent Vicent, notari de la ciutat de València, .VII. sous, .VI. diners per rahó del contracte que reebé e mès en forma pública de la reevenda que per n'Arnau Olives, armer de la dita ciutat, \fon/ feta al dit síndich de .CCCLXXV. sous censals que la universitat de la dita vila li fahie, e per la àpocha del preu. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a n'Pere Çaera, de la ciutat de València, per rahó e preu de un penó d'estamenya que ha fet e venut per a ops de la dita vila, sexanta-sis sous reals. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a n'Domingo Esteve, lo qual los dits jurats de voluntat del consell de la dita vila han haüt e affermat a dos anys per servir la dita vila de officii de saig e de trompador, cinquanta-cinch sous reals, segons que per notament del dit consell fet a .XXVII°. de jener pot ésser vist. En testimoni, etc.

^{33v} *Die martis, .III^a. die febroarii.*

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer, en Lorenç Oller e en Pere Rovira, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a n'Arnau

¶ ⁷¹ Ratllat: *sobre*. ¶ ⁷² Ratllat: *n'aguesen*.

Fornier, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Pere Colomer, notari, .XV. sous per son salarii e treballs de dues protestacions que ordenà contra mossén en Jacme Castellà, cavaller, e en Johan de Figueres, porter del senyor rey, e lo honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, de e per rahó de la execcució que fahien en la dita vila per lo feyt de la demanda del matrimoni de la senyora infanta, comtessa de Foix. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach al honrat en Martí de Torres, savi en dret de la ciutat de València, cent sous reals, los quals a aquell són deguts per sa pensió o salarii \de advocar los feyts e negociis de la dita vila/ del any proppasat .MCCCXCIII., que finí en lo mes de octubre pus proppasat⁷³ del dit any .MCCCXCIII. En testimoni, etc.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenc Oller, jurats, manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Pere Rovira⁷⁴ e en Marcho de Calaceyt, notari, per lur salarii e treballs de .VI. jorns que, com a misatgers de la dita vila, són estats entre anar a València, estar e tornar, per finir ^{34r} de la demanda que per mossén en Jacme Castellà e en Johan Figueres, porter del senyor rey, de part del dit senyor rey \ere/⁷⁵ feta a la dita vila en ajuda del matrimoni de la senyora infanta, comtessa de Foix. E axí matex per lo feyt de la quitació dels .MD. sous censals que la dita vila fa a'n Pere Fabra, de la dita ciutat, setanta-dos sous reals,⁷⁶ és a saber, a cascun, trenta-sis sous. En testimoni, etc.

Die iovis, quinta die febroarii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés e en Lorenc Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Fornier, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Pere Rovira, jurat e companyó lur, e a'n Francesch Mosquera, sartre, per les rahons següents, les quantitats dejús declarades, és a saber, al dit en Pere Rovira, .CCCLX. sous per rahó e preu de .XL.^a alnes de drap blau e vermell que de aquell han comprat per a ops de vestir Macià Losella, Domingo Esteve, Pasqual Mengot e en Jacme Rovira, juglars, e Johan Piquer, saig e misatge lur, a raó de .IX. sous per alna. Et al dit en Francesch Mosquera, sartre, per costures e averies de .V. parells de [robbes], \caperons e calces/ dels dits juglars e saig, .LXXV. sous; e per baxadures ^{34v} de les dites .XL. alnes de drap, a raó de .II. diners per alna, .VI. sous, .VIII. diners, que són⁷⁷ en suma totes les dites quantitats, .CCCCXLI. sous, .VIII. diners. En testimoni, etc.

¶ ⁷³ Ratllat: *en testimoni, etc.*

¶ ⁷⁴ Ratllat: *jurat.*

¶ ⁷⁵ Ratllat: *havien.*

¶ ⁷⁶ Ratllat: *en testimoni, etc.* ¶ ⁷⁷ Ratllat: *per.*

Ítem, d'altra part per vós manam que paguets a'n Guimerà Aragonés .XXVII. sous, .VI. diners, per rahó e preu de .V. parells de calçats vermells, que d'aquell havem comprat, per a ops dels damunt dits juglars e saig. Scrit *ut supra*.

Die lune, .XXIII^a. febroarii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Berenguer Morató e a'n Marcho de Calaceyt, notari, per les rahons següents les quantitats dejús declarades, és a saber, al dit en Berenguer Morató per son salarii e treballs de .VIII. jorns, e al dit en Marcho de .VI. jorns que, com a missatgés de la dita vila, són estats entre anar a València, estar e tornar,⁷⁸ per lo fet de la demanda que mossén en Jacme Castellà, cavaller, e en Johan Figueres, porter del senyor rey, per manament del dit senyor fahien a la dita vila per rahó del matrimoni de la comtessa de Foix, ço és, lo dit en Berenguer per dir e declarar a mossén Nicholau Morató que·ls dits mossén en Jacme e en Johan Figueres eren venguts en la dita vila per fer execució per rahó ^{||35r} de la dita demanda, no volent servir ço que per lo dit mossén en Jacme era esta<t> promés, que tro per l'audiència del dit senyor rey fos determenat, no farie \la dita/ execució,⁷⁹ e per haver sobrehiment del dit feyt. Et lo dit en Marcho de Calaceyt, per finir e assegurar la quantitat que per rahó de la demanda dessus dita serie composada, de e per nom de la vila sobredita, setanta-huyt sous reals, ço és a saber, al dit en Berenguer quaranta-huyt sous, e al dit en Marcho trenta-sis sous. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Marcho de Calaceyt, notari, per son salarii e treballs de .VII. jorns que com a misatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, ensemps ab vós, dit síndich, per quitar e reembre del honrat en Pere Fabra los .MD. sous censals que la dita vila li fahie \cascun any/ en dues pagues, e per vendre altres MD sous censals sobre la dita vila ab lo preu dels quals pogués ésser fet lo dit quitament,⁸⁰ quaranta-dos sous reals, retinent-vos dels diners que en poder vostre són de la dita vila altres quaranta-dos sous per la dita rahó. En testimoni, etc.

^{||35v} Ítem, manaren los dits jurats albarà de manament al dit síndich que·s retin-gua vers si, dels diners que en son poder té de la dita vila, tots aquells .CCCLXXXV. sous reals que per manament dels dits jurats havie pagats e bestrets en quitar e reembre diverses penyores d'argent \de les quals, per lo/⁸¹ honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó \a·nssús/, a requesta de mossén en Jacme Castellà,⁸²

¶⁷⁸ Ratllat: *ço és*. ¶⁷⁹ Ratllat: *en la dita vila*.

¶⁸⁰ Ratllat: *huytanta-quatre sous*.

¶⁸¹ Ratllat: *que·l*. ¶⁸² Ratllat: *menor*.

cavaller, menor de dies, e d'en Johan Figueres, porter del senyor rey, ere esta<t> feta execució e venda per pagar-se de lurs salariis e mesions que havien fetes per alguns dies que eren estats en la dita vila per rahó de la demanda que fahien en ajuda del matrimoni de la comtessa de Foix, segons que \per los actes/ de la cort del dit honrat lochtinent de governador \pot ésser vist/.⁸³ En testimoni, etc.

Ítem, manaren albarà de manament los dits jurats al dit síndich que pach a n Johan Figueres, porter del senyor rey, set sous reals per los quals tenie penyora una taça d'argent d'en Arnau Ayç, del segon viatge que ensemps ab mossén en Jacme Castellà, cavaller, feu a la dita vila per rahó de la demanda \del matrimoni/ de la comtesa de Foix, los quals afermave que havie pagats a n Ramon Dolç, porter, per \son salarii de/ dos dies que fon ab ells ensemps en la dita vila. En testimoni, etc.

¶^{36r} Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que⁸⁴ quite e reeme del honrat en Pere Fabra, de la ciutat de València, los .MD. sous de cens mort que la dita universitat cascun any li fa en dues pagues, donant-li per preu de aquells .XVIII. mil sous, com per tant fossen comprats per en Galceran de Centelles, de la universitat damunt dita, e lo cens degut prorata to en lo dia de la quitació e reemçó. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a les persones dejús scrites, per les rahons següents, les quantitats davall declarades, és a saber, al discret en Jacme Pastor, notari de la ciutat de València, per son salarii e treballs de dos contractes que reebé de dos \migs/ censals que per lo dit síndich foren venuts als honrats en Rodrigo de Herèdia, sacristà de la Seu de la dita ciutat, e a n Ramon Pere, canonje de la dita Seu, ço és, .D. sous a cascú. Et per ordenar lo sindicat fet per rahó de la dita venda e carragament, e per dos tresllats autèntichs que feu del dit sindicat, la hu dels quals ha haüt a donar al dit en Ramon Pere, e l'altre a n Johan Martorell, al qual, \per vós/,⁸⁵ són estats venuts \com a síndich/ .CCCCLXII. sous, .VI. diners censals,⁸⁶ e per dues cartes de gràcia que al dit síndich ha fetes e liurades dels damunt dits dos migs censals, deu florins d'or. Ítem,⁸⁷ ¶^{36v} al scrivent qui mès en forma lo dessus dit sindicat, .II. sous, .VI. diners. Ítem, a n Johan Cacau, notari de la dita ciutat, per son salarii e treballs del contracte que reebé del damunt censal d'en Johan Martorell, .V. florins d'or. Ítem, a n Ramon Bonet e Bonanat Bonet,⁸⁸ corredors, per lur salarii e treballs de procurar e haver los sobredits censals, .VI. florins e mig d'or, los quals dits censals per lo dit síndich són estats venuts per quitar los .MD. sous censals que la universitat de la dita vila fahie al honrat en Pere Fabra, que són en suma totes les desús dites quantitats, doents trenta-nou sous reals. En testimoni, etc.

¶⁸³ Ratllat: *totes les dites coses, e altres, en los llibres, largauament són declarades.* ¶⁸⁴ Ratllat: *pach.*

¶⁸⁵ Ratllat: *semblantment.* ¶⁸⁶ Ratllat: *deu florins d'or.* ¶⁸⁷ Duplicat i ratllat. ¶⁸⁸ Ratllat: *germans.*

Die lune, .XVI^a. die marcii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament al síndich, que pagàs a n Pere Amiguet, vehí de la dita vila, set sous, sis diners reals per son loguer de tres dies e mig que estech entre anar a València, estar e tornar, ab una letra que apportà dels dits jurats als honrats micer Pere Pastor e en Martí de Torres, savi en dret, advocats de la dita vila, sobre lo feyt de la remissió que l honrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a nssús/⁸⁹ demanave, e manave \que li fos feta per lo/⁹⁰ justícia de la vila desús dita,⁹¹ de un presoner que tenie en son poder, a instància del ¶^{37r} justícia de Borriana per crim que s dehia que haurie comés de⁹² fabricant de falsa moneda. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pagàs a n Marcho de Calaceyt, notari, .XXIII. sous reals per son salarii e treballs de quatre jorns que com a misatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per demanar de consell als honrats micer Pere Pastor e en Martí de Torres, savi en dret, advocats de la vila desús dita, sobre lo feyt de la remissió que per l'onrat lochtinent de governador del riu d'Uxó a nssús és estada demanada al justícia de la vila sobredita de un \hom/⁹³ que tenie pres en son poder, a instància del justícia de Borriana, per crim que s dehia que haurie comés per fabricant de falsa moneda, si la dita remissió devia ésser feta ne si era prejudicial a la damunt dita vila. En testimoni, etc.

Die sabbati, quarta die aprilis.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer, e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a n Marcho de Calaceyt, notari, per son salarii de la carta de reevenda, àpocha del preu, feta per en Pere Fabra, de la ciutat de València⁹⁴ ¶^{37v} al dit síndich, de .MD. sous reals de València censals que la universitat de la dita vila cascun any li fahie en dues pagues, és a saber, la meytat lo derrer dia de octubre, e l'altra meytat lo derrer dia de abril, per la difinició e absolució feta \per lo dit en Pere Fabra/ de totes e qualssevol penes comeses, \axí/⁹⁵ per retardació de pagua com per qualsevol altra causa, manera o rahó, de tot lo temps passat tro en lo dia de la dita reevenda, la qual carta, àpocha e difinició, en presència dels dits honrats jurats, en sa forma lo dit en Marcho liurà al dit síndich, .XI. sous. En testimoni, etc.

¶⁸⁹ Ratllat: *demanave e ma.* ¶⁹⁰ Ratllat: *al.*

¶⁹¹ Ratllat: *que li fos.* ¶⁹² Ratllat: *falsa.*

¶⁹³ Ratllat: *presoner.*

¶⁹⁴ Ratllat: *a vós.* ¶⁹⁵ Ratllat: *per.*

Die martis, .VII^a. die aprilis.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach als discrets n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notariis, vehins de la dita vila, per lur salarii de reebre e difinir los comptes del libre de peyta d'en Jacme Juneda, peyter de la dita vila en l'any proppassat, axí com a comptadors dels comptes de la vila desús dita en l'any present, vint sous reals, és a saber, a cascú deu sous. En testimoni, etc.

¶^{38r} Ítem, manaren los dits honrats jurats al dit n'Arnau Forner, síndich e dispenser, que d'ací a Pascha de Resurecció primervinent haja quitats e reemuts d'en Bernat Mut e d'en [en blanc]⁹⁶ Agramunt, vehins de la vila de Castelló, aquells .CLXXXIII.⁹⁷ sous, \.III. diners/ reals de València censals que la universitat de la dita vila de Vila-real los fa cascun any. En altra manera certificaren a aquell que de la dita festa de Pasqua a avant, lo càrrech dels dits .CLXXXIII. sous, .III. diners⁹⁸ censals, e totes altres mesions e dapnatges, serà inputat al dit síndich e béns seus, e que aquells quite e reeme dels .CC. florins que en Guillamó Scuder \té/⁹⁹ ab carta de comanda d'en Pere Pastor, \olim síndich de la vila damunt dita/.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Francesch Mosquera e en Guillamó Gil, vehins de Vila-real.

Die veneris, .X^a. die aprilis.

Los honrats jurats manaren a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a·n Arnau Ayç, vehí de la dita vila, per son salarii e treballs de .XVII. jorns que com a missatger de la dita vila és estat entre anar a València, estar e tornar, per vigor de una letra del senyor rey \tramessa als dits honrats jurats/ per la qual *in effectu* los manave que, vista la present, li deguessen trametre un missatger per donar-li consell, ensemps ab les altres ciutats e viles reals del regne de València, sobre la recuperació del seu patrimoni, huytanta-sis sous reals, és a saber, los .IX. jorns, a raó de .VI. sous \per cascun jorn/, e los .VIII., a raó de .III. sous segons ordenació del consell de la dita vila. En testimoni, etc.

¶^{38v} *Die sabbati, .XXV^a. die aprilis.*

Los honrats en Pere Rovira, en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach al honrat en Jacme Çavila, ciutadà de València, procurador de la honrada dona na Francescha, muller e hereua del honrat en Pere

¶ ⁹⁶ Per altra referència, ff. 14v, 15v, 16r, considerem que es tracta d'Arnau Agramunt, veí

de Castelló. ¶ ⁹⁷ Ratllat: .CCCVIII. ¶ ⁹⁸ Ratllat: .CCCVIII. sous. ¶ ⁹⁹ Ratllat: *deu*.

Dezvall, \quondam/ conseller e mestre racional de la cort del senyor rey, \habitadora en la ciutat de Barcelona/, dos mil set-cents setanta-dos sous, sis diners reals, los quals lo consell e universitat de la dita vila, en nom e loch del dit senyor rey, de la cena, peyta e terç de delme que'l dit senyor pren e reeb cascun any en la vila desús dita, pagar e donar són tenguts a la damunt dita dona com a hereua sobre dita en cascuna festa de Nadal, e los quals són de la paga o solució de la festa de Nadal pus prop pasada,¹⁰⁰ fahent-vos àpocha de la dita quantitat. En testimoni, etc.

Die lune, .XVIII^a. die madii.

Los honrats en Pere Rovira, en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a'n Ar-^{39r}nau Ayç .CXVIII. sous, .VI. diners, és a saber, huytanta-sis sous per son salarii de .XVII. jorns que com a missatger és estat en València entre anar, estar e tornar, per tornar resposta a mossén en Ramon Alamany de Cervelló en persona del senyor rey sobre lo consell e demanda que demanave a totes les ciutats e viles reals del regne de València. Et .XXXII. sous, .VI. diners per scriptures e salarii de porters que havie pagat a scrivans de la cort del dit senyor rey, segons que en una cèdula de paper escrita de mà del dit n'Arnau és per menut declarat. En testimoni, etc.

Die mercuri<i>, .XXVII^a. madii.

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Domingo Aragonés, en Pere Rovira e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich de la dita vila, que pach a'n Anthoni Bagó, fuster, setanta-set sous reals per rahó e preu de una roda que ha feta a estall, ab sa fusta e claus, per a ops del pou xich \de la vila dessús dita/. En testimoni, etc.

^{39v} *Die lune, prima die iunii.*

Los honrats en Berenguer Pellicer, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés e en Lorenç Oller, jurats, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Miquel Galí, ferrer, per rahó e preu de un banch ab sa cadena de ferre que ha fet e obrat per a ops de un poal del pou xich, .XIX. sous reals, compreses .XII. diners que per los dits jurats li foren manats \donar/¹⁰¹ per adobar e soldar un altre banch de ferre de¹⁰² un poal del dit pou. En testimoni, etc.

¶¹⁰⁰ Ratllat: *reebén àpocha.*

¶¹⁰¹ Ratllat: *dar.*

¶¹⁰² Ratllat: *del.*

Die veneris, quinta die iunii.

Los honrats en Domingo Aragonés, en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer e en Lorenç Oller, jurats de Vila-real, manaren albarà de manament a'n Arnau Forner, síndich, que pach a'n Johan Piquer, saig e missatge lur, trenta sous reals restants a pagar de aquells sexanta sous de la dita moneda que per los dits jurats li foren promeses donar de soldada per cascun any, a quatre anys primersvients, pagadors la meytat en la migania del any e l'altra meytat en la fi del dit any, e¹⁰³ ¶^{44r} los quals són de la derrera paga del dit primer any. En testimoni, etc.

¶^{40r} *Venia prius per universitate advocato et pro.*¹⁰⁴

Davant vós, molt honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle de la ciutat e regne de València, constituït en Jacme de Sent Vicent, notari, síndich e procurador de la universitat de Vila-real, diu que com per vós, ab letra vostra, sia estat manat de part del molt alt senyor rey, sots pena de .D. morabatins, que de continent sens altra triga, no esperada altra letra ni manament, la dita universitat trametés al molt alt senyor rey, a Port Fangós, .V. balesters bons e bé armats, o trametesen a vós alcuna persona ab poder bastant e ab los diners que costarien los dits .V. balestés pagats a .IIII. meses que pogués finir ab vós de les dites coses, pretenent en la dita letra que la molt alta senyora reyna l'altre dia com hic era havie demanats a la dita universitat los dits .V. balesters ab més, e los quals la dita¹⁰⁵ senyora, ¶^{40v} haüda del·liberació, havie posat en son memorial pretenent encara a vós ésser stat expressament manat e comanat per lo molt alt senyor rey, segons que totes les dites coses e altres en la dita vostra letra que *data fuit Valencie*, a .IX. dies dels presents mes de noembre e any, són pus largament contengudes, a les quals coses manades la dita universitat no és tenguda ni obligada, ab deguda honor parlant, ne vos havets pogut fer lo dit manament ne imposar les dites penes parlant *ut supra*, e açò appar per les rahons següents:

Primo, vós no havets pogut fer lo dit manament per tal com vós, en la dita vostra letra, nos dehits haver manament del dit senyor rey, del qual no costa ab letra del dit senyor, e és clar per disposició de rahó scripta e fur que, si algú al·lega o pretén si haver manament del príncep de alguna cosa fer, no li deu ésser donada fe ni deu ésser obeït *quantacumque fulgeat dignitate vel presit officio nisi in scriptis litteras seu mandatum donatum*.

¶^{41r} Ítem, diu que parlant ab honor la dita universitat¹⁰⁶ no ha promés a la molt alta senyora reyna, o a alguna altra persona per aquella, los dits .V. balesters per vós, en la dita vostra letra, demanats, hans cesa ésser ver, parlant ab deguda reverència e honor que la dita universitat hauria promés algun balester o algun nombre de

¶¹⁰³ Continua en el full 44r. ¶¹⁰⁴ Frase que encapçala el full, sense relació amb l'ítem anterior ni el posterior. Entre aquesta línia i el

següent text l'escrivà deixà l'espai de cinc línies. ¶¹⁰⁵ Ratllat: *universitat*. ¶¹⁰⁶ Duplicat i ratllat.

balesters a la dita senyora o a alguna altra persona per aquella en nom del dit senyor rey, o en alguna altra manera, e per consegüent, pus res no li han promés, no li serien tenguts a dar-li algun balester o reempçó de aquells.

Ítem, diu que lo molt alt senyor rey, ab letra sua, graciosament ha acordat a la dita universitat e singulars de aquella que, per rahó del passatge de Cerdenya, no·ls demanarà o demanar farà algun do, servi o ajuda, o alguna petició o demanda o alguna altra cosa per rahó del dit passatge, hans ha emfranquida e exempta la dita universitat e singulars de aquella com la dita universitat ja haje fet subsidi al dit senyor ¶^{41v} rey per rahó del dit passatge, segons appar de les dites coses per una carta real de la qual vos fa fe.

Per què lo dit en Jacme de Sent Vicent, en lo dit nom, requer a vós, dit molt honorable batle, que hajats per revocada la dita vostra letra *in omnibus et per omnia in ea contentis* et que per vigor de aquella no procehiscats o procehir façats en alguna cosa contra la dita universitat ni singulars de aquella, e axí u requir ésser fet *de facto, cum ea que de facto fuiret de facto possunt et debent per iudices facientes revocari*, com per justícia axí sie faedor. Àlies, si contrafahiets, ço que no creu, com de vós no espere la dita universitat sinó tota favor, justícia, benignitat e egualtat, protesta ab la vènia que dessús contra vós et béns vostres, de tots dans, mesions e greuges que per la dita rahó convendria fer e sostenir a la dita universitat, e que us ne puxen convenir e afrontar davant lo molt alt senyor rey, en son loch e temps. Requirín de les dites coses carta públichha per conservació del dret de la dita uni-¶^{42r}versitat, e per haver-ne memòria *in futurum si et quantum* etc.

¶^{42v-43v} (en blanc)

¶^{44r} *Die sabbati, .VI^a. <die> iunii.*

Los honrats en Pere Rovira, en Berenguer Pellicer e en Domingo Aragonés, jurats, manaren albarà de manament a·n Arnau Forner, síndich e dispenser de la dita vila, que pach a·n Arnau Ayç, vehí d'aquella matexa vila, trenta-nou sous reals per les rahons en una cédula de paper declarades. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a·n Berenguer Morató, vehí d'aquella matexa vila, cinquanta-set sous reals per les rahons següents, ço és, per son salarii e treballs de dos jorns que, com a missatger de la dita vila, és estat entre anar a València, estar e tornar, per escusar o mitigar les \.XXV./ atzembles que, per part del senyor rey, eren demanades a la vila desús dita per portar la roba del Real de València vers la ciutat de Barcelona,¹⁰⁷ dotze sous. E d'altra part, los quals lo consell de la vila sobredita ha acordat que sien pagats als senyors de les dites atzembles en ajuda de la messió que han feta anant,

¶¹⁰⁷ Ratllat: *et axí matex.*

\ensemps ab lo dit en Berenguer/, e tornant ab lurs bèsties dels dits dos jorns, com se'n tornassen sens càrregues, quaranta-cinch sous, és a saber, a cascú, per cascun dia, .XVIII. diners. En testimoni, etc.¹⁰⁸

||^{44v} Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que tramete o pach a'n Jacme de Sent Vicent, notari procurador *quo ad lites* en la ciutat de València de la dita vila, dos florins e mig los quals ha a donar a'n Pere d'Oliva, notari de la dita ciutat, per scriptures de un procès de testimonis per aquell reebuts en lo pleyt o qüestió que's mena, e s'és menat longuament, entre la universitat de la vila dessus dita de una part, et en Jacme de Sent Ilari de la part altra, per rahó del regadiu nou. En testimoni, etc.

Los dits honrats jurats manaren albarà de manament al dit síndich que pach a'n Marcho de Calaceyt, notari, sexanta-cinch sous los quals a aquell són estats ajudgats e tatxats de volentant del consell de la dita vila per los discrets n'Anthoni Guasch e en Jacme Cortés, notariis comptadors en l'any present dels comptes de la vila dessus dita, de e per rahó de .XIII. contractes per aquell reebuts e mesos en forma pública de reevendes fetes a'n Jacme Guasch com a síndich de la vila damunt dita ab ||^{45r} \ses àpoques/ dels censals \morts/ dejús scrits, \los quals la universitat de la vila damunt dita fahie a les persones davall nomenades/, ço és, d'en Guillamó Castelló e de la dona na Sibília, muller sua, doents cinquanta sous. Ítem, d'en Francesch Pérez, peller de la ciutat de València, mil sous. Ítem, d'en Arnau Boig, blanquer, marmesor de la ànima de la dona na Francescha, muller *quondam* d'en Bonanat de Berga, de la dita ciutat, mil sous. Ítem, d'en Martí Exeménez Romeu, del loch de Gandia, .D. sous. Ítem, d'en Francesch Aguillar, fill d'en Francesch, .D. sous. Ítem, d'en Guillem Ros, perayre, tudor e curador de les filles d'en Bernat de Pàmies, *quondam* habitador en Gandia, mil sous. Ítem, d'en micer Bernat Blanch e de la dona na Angellina, muller sua, mil sous. Ítem, de la dona na Elvira, muller *quondam* d'en Ramon de Monreal, del loch de Benaçal,¹⁰⁹ .CCCLXXV. sous. Ítem, de la dona na Angellina, muller *quondam* d'en Nicholau de Valliriola, e d'en Nicholau Valliriola, fills de aquells, .D. sous. Ítem, d'en Martí de Contijoch, de la dita ciutat, .D. sous. Ítem, d'en Francesch Miró, fill d'en Berthomeu Miró, de la dita ciutat, .D. sous. Ítem, de la dona na Anthona, muller *quondam* d'en Bernat Pinell, de la vila de Castelló, .D. sous. Ítem, de la dessus dita dona na Angellina, muller *quondam* d'en Nicholau Valliriola, mil sous. En testimoni, etc.

||^{45v} (en blanc)

¶¹⁰⁸ Duplicat i ratllat: *en testimoni, etc.*

¶¹⁰⁹ Ratllat: *Albocàcer.*

¶^{46r} Letres.

Al honrat lo justícia de la vila de Borriana o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber denant nos¹¹⁰ axí com a jutges e administradós de les inposicions de la dita vila e terme de aquella, ésser comparegut en Domingo Aragonés, notari, vehí nostre, comprador de les inposicions de les mercaderies de la dita vila en l'any proppassat, dient e affermant que per en Domingo Galià, vehí vostre, habitador en la Pobla de Lombar, situada dins vostre terme, li són deguts cinch sous, deu diners reals per rahó de inposició de cent cabeces de bestiar lanar que comprà d'en Bernat Scuder, vehí nostre, a raó de .III. sous, .VIII. diners per cabeça, requirent-nos que, de béns de aquell, la dita inposició li deguésem fer pagar. Et nos, veent la sua requesta ésser justa e a rahó consonant, com béns alguns del dit vehí vostre no atrobem, hajam ni sapiam dins nostra juredicció, instant lo dit en Domingo Aragonés, notari, comprador de les dites inposicions, vós, en deute de justícia, requerim e de la vostra affectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats execució en béns del dit en Domingo Galià, vehí vostre, en quantitat dels dits .V. sous, .X. diners per aquell deguts de inposició, los quals, si plaer vostre serà, ¶^{46v} liurarets o liurar farets a Johan Piquer, missatge nostre, portador de la present, fahent pagar a aquell per son salarii e treballs dos sous per cascun jorn que per la dita rahó li convendrà anar, estar e tornar, et .XII. diners per la present letra, e totes altres mesions que davant vós mostrarà haver fetes justament per la dita rahó. Emperò, si lo dit en Domingo Galià pretén haver algunes justes rahons per les quals a les dites coses tengut no sie, assignat a aquell en loch nostre e per nos que dins tres jorns primersvintés après la assignació per vós a aquell fahedora, de maytí ans de cort partida e peremptòria, sia e comparegua denant nos en la dita vila de Vila-real per proposar aquelles e per al·legar de son dret, com nos siam apparellats oyr \aquell/ *ad plenum* e fer-li compliment de dret. En altra manera certifficat a aquell que, pasat lo dit termini, nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt la sua absència¹¹¹ no contrastant segons que per fur serà fahedor. Et de la citació que a aquell farets e de ço que us respondrà nos, si plaer serà vostre, per letra vostra certifficar curets, com nos siam apparellats fer per vós en son cars semblants coses e majors, justícia migança.

Data in Villaregali, .XVII^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. tercio.

¶^{47r} Al honrat lo justícia de Nuules, o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber en lo dia *data* de la present ésser comparegut denant nos, \axí com a jutges e administradós de les inposicions de la dita vila e terme de aquella/, en Domingo Aragonés, notari, vehí nostre, comprador de les inposicions de les mercaderies de la dita vila en l'any proppassat, dient e afermant que per

¶¹¹⁰ Ratllat: *ésser comparegut*. ¶¹¹¹ Ratllat: *e contumàcia*.

Mafomat Çuleyme, àlias appellat Mafomat Cap, habitador en Mascarell, situat dins vostre terme, li són deguts tres sous \reals/ per rahó de inposició de li que vené¹¹² en la dita vila a la muller d'en Miquel Arruffat, vehina nostra, requirent-nos que de béns de aquell la dita inposició li deguésem fer pagar. Et nos, veent la sua requesta ésser justa e a rahó consonant, com béns alguns del dit \Maffomat/, vehí vostre, no atrobem ni sapiam dins nostra juredicció, instant lo dit en Domingo Aragonés, notari, comprador de les dites inposicions, vós, en deute de justícia, requerim e de la nostra affectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats execució en béns del dit Mafomat, vehí vostre, en quantitat dels dits tres sous per aquell deguts de inposició, los quals, si vostre plaer serà, liurarets o liurar farets a Johan Piquer, missatge nostre, portador de la present, fahent pagar a aquell per son salarii e treballs, dos sous per cascun jorn que per la dita rahó li convendrà anar, estar e tornar, et .XII. diners per la present letra, e totes altres mesions que davant vós mostrarà haver fetes justament per la ^{47v} dita rahó. Emperò, si lo dit Mafomat pretén haver algunes justes rahons per les quals a les dites coses tengut no sie, assignat a aquell en loch nostre e per nos que dins .III. jorns primersvinents après la assignació per vós a aquell fahedora, de maytí ans de cort partida e peremptòria, sie e comparegue davant nos en la dita vila de Vila-real per proposar aquelles e per al·legar de son dret, com nos siam apparellats oyr aquell *ad plenum* e fer-li compliment de dret. En altra manera certifficat a aquell que, passat lo dit termini, nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt, la sua absència o contumàcia no contrastant, segons que per fur serà fahedor. Et de la citació que a aquell farets e de ço que us responderà, nos, si vostre plaer serà, per vostra letra certifficar curets, com nos siam apparellats fer per vós en son cars semblants coses e majors, justícia migança.

Data in Villaregali, .XIX^a. die iulii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o III°.

^{48r} *Die sabbati, .XIX^a. die iulii.*

En Guillamó Julach, saig, promès als honrats en Domingo Aragonés, Berenguer Pellicer e Lorenç Oller, jurats de Vila-real, presents, servir la dita vila del oficii de sagonia bé e lealment segons que's pertany, és a saber, del primer dia del present mes de juliol a un any següent e contínuament comptador, e a·çò atendre e complir obligà als dits honrats jurats tots sos béns mobles e seents on que sien.¹¹³ Et los dits honrats jurats prometeren donar a aquell en satisfacció e esguart de sos treballs per rahó del dit offici sostenidors, dos florins d'or, los quals li prometen donar ab aytal condició, que ell sia te<n>gut contínuament servir en la dita vila del dit offici. E si no u farà, que sia aquells tengut, de feyt e de pla, restituir e tornar, si donchs per cars de malaltia o per mort no'l podie servir, e en lo dit cars que sia comptat per temps, e que segons lo temps que servirà que sia pagat dels dits dos

¶¹¹² Ratllat: *a la*. ¶¹¹³ Ratllat: *et a major seguretat de les dites*.

florins. Et lo dit en Guillamó Julach atorguà e dix que li plahia. Et no res menys, a major seguretat de les dites coses, donà fermança e principal de fer, ensiguir e complir les dites coses e cascuna de aquelles, e de restituir si's ¶^{48v} convendrà los dits dos florins o part de aquells, ço és saber, en Jacme Juneda, vehí de la dita vila, present, la qual fermança e principalitat atorgà e per aquella tots sos béns obligà.

Presentis testimonis en Berenguer Morató e en Domingo Martí, notari.

Die mercurii, .XXIII^a. die iulii.

Al honrat lo justícia de Almagora o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos saber en lo dia *data* de la present ésser comparegut denant nos, axí com a jutges e administradós de les inposicions de la dita vila e terme de aquella, en Domingo Aragonés, vehí nostre, comprador de les inposicions de les mercaderies de la dita vila en l'any proppassat, dient e afermant que per en Berenguer Bondia, vehí vostre, li són deguts tres sous reals per rahó de inposició de alcunes baretes, vendes e compres de bèsties per aquell fetes en la dita vila, requirent-nos que de béns de aquell la dita inposició li deguésem fer pagar. Et nos, veent la sua requesta ésser justa e a rahó consonant, com béns etc.

Sia feta sens pus e sens més, segons la letra dejús escrita directa al justícia de Nuules.

¶^{49r} Als honrats los batle, justícia e jurats del loch de Nuules o a lurs lochtinents, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Per tenor de les presents, la vostra honrada saviea certifficam, huy dijous *data* de la present, ésser feyt vehí nostre e vasall del senyor rey en Bernat Mercer, habitador en lo dit loch de Nuules, lo qual ha jurat en poder nostre e del honrat lo batle de la dita ¶^{49v} vila la feultat del \dit/ senyor rey e lo vehinat de la vila desús dita segons és acostumat, per què us pregam que al dit en Bernat e los béns de aquell vullats ben tractar segons que bé havets \fet/ ça enrere a d'altres vehins nostres, com nos siam aparellats fer als vehins vostres semblants coses e majors que tornen a honor e servi de vosaltres. En testimoni de la qual cosa manam fer al dit en Bernat la present letra testimonial sage-llada ab lo sagell major del nostre officii.

Data in Villaregali, .XXX^a. die octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. tercio.

Die lune, .III^a. die novembris anno predicto.

Comanda de una trompa.¹¹⁴

Los honrats en Domingo Aragonés, en Berenguer Pellicer e en Pere Rovira, jurats de Vila-real,¹¹⁵ et n'Arnau Forner, síndich de la dita vila, comanaren a'n

¶¹¹⁴ Afegit al marge esquerre. ¶¹¹⁵ Ratllat: *et Mar*.

Jacme Simó, vehí de aquella matexa vila, present, una trompa bona e sancera, de cinch peces e dos bastarts foradats, ab son estoix de drap de cànem, en la forma següent, ço és, que aquella tingue en condret tant com al consell de la vila dessus dita plaurà, e no més. Enaxí que en lo dit estament sia tengut la dita trompa restituir e tornar de pla en pla tota vegada e quantque quant ¶^{50r} per los dits jurats e síndich, o per los jurats e síndich que per temps seran de la vila damunt dita, demanada e requesta serà. Et lo dit en Jacme Simó, reebén en comanda la dita trompa dels dits honrats jurats e síndich en la forma desús dita, promès aquella tornar e restituir tota vegada que per los dits jurats o síndich request ne serà. Et per les dites coses e sengles atenedores e complidores obligà si e tots sos béns als dits honrats jurats e síndich, mobles e seents on que sien.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Nicholau Palacià, Guillamó Scuder e en Pere Canals, vehins de la dita vila.

¶^{50bis} És¹¹⁶ degut [a·n] Marcho de Calaceyt per les rahons següents:

Primo, per .I. viatge que feu a Nules a la senyora reyna, ensemps ab en Ferrer Colomer, sobre lo feyt de les bèsties¹¹⁷ que per manament de la dita senyora foren presses e penyorades, per ço com no li volien pagar cena de presència, en lo qual viatge estech .I. dia e mig¹¹⁸ entre anar, estar e tornar, que fa .IX. sous.

Ítem, li és degut per altre viatge, .III. sous.

Ítem, li és degut per .I. viatge que feu a Castelló com a síndich per fer presentació de una letra executòria del honorable en Roger de Muncada, portantveus de governador, al honrat n'Ambert de Barberà, lochtinent de governador deçà riu d'Uxó, per la qual li manave que de feyt menàs a execució tres [...].

¶ Ítem, és degut al dit en Marcho per I viatge que feu a Bonretorn ensemps ab n'Anthoni Guasch per parlar ab los emphiteotes d'en Guillem Loreta sobre lo tracte qui's fahia que Vila-real compràs Bellaguarda, ço és, si volrien enfranquir del cens que fan, .II. sous.

Ítem, li és degut per dos viatges que tramès son fill Marquo a Castelló per demanar lo procès que s'ere feyt davant l'onrat n'Ambert de Barberà, lochtinent, per rahó de la presentació de la letra executòria desús dita, .II. sous.

¶^{50v} Al honrat lo justícia de la vila de Castelló o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, plegador de la peyta de la dita vila de Vila-real en l'any proppasat .MCCCXCIII., per paga a aquell fahedora de .LVII.¹¹⁹ sous, .VIII. diners reals al dit peyter deguts e restants a pagar de major quantitat de peyta per en Guillem Loreta, senyor de la Pobra de Bellaguarda, situada dins nostre terme, hajam venut en públich enquant

¶¹¹⁶ Es tracta d'una tira de paper molt estreta situada entre els fulls 49-50.

¶¹¹⁷ Ratllat: *que havien penyorades, que la.*

¶¹¹⁸ Ratllat: *dos dies entre.* ¶¹¹⁹ Ratllat: *.LXX.*

per arrendament .LXXX. sous censals que al dit en Guillem Loreta fa en Jacme Guerau, sobre l'alqueria Redona, situada semblantment dins nostre terme, a'n Anthoni Ballester, vehí nostre, a raó de .X. sous per cascun any, a tant de temps que cuple als dits .LVII. sous, \.VIII. diners/¹²⁰ deguts de peyta e les mesions. Et com segons ordenació nostra, pràtica e usança antiga \de la dita vila/, al dit en Guillem Loreta sia legut e permís dins .X. dies après la dita venda feta, quitar e reembre ço que venut li és estat, pagan emperò lo preu e les mesions. Per tal, instant lo dit peyter, vós, en deute de justícia, requerim e de la nostra affectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats al dit en Guillem Loreta fadiga e intimació de la dita venda, certifficant a aquell que si dins .X. dies primersvinents e contínuament comptadors no haurà quitat e reemut los damunt dits .LXXX. sous censals a aquell venuts, nos, passats aquells, si requests ¶^{51r} ne serem, farem e atorgarem carta al dit n'Anthoni Ballester de la dita venda e metrem aquell en possessió de la cosa venuda, pregan e requerín, nos, si plaer serà vostra, que per letra vostra nos dejats certifficar de ço que per vós, en lo dit feyt, procehit e enantat serà, per ço que per nos mils puxa ésser feta justícia en lo dit feyt, com nos siam apparellats fer per vós semblants coses e majors, justícia migançan.

Data in Villaregali, .X^a. die ianuarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. quarto.

Al honrat lo batle del loch de Nuules o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, jutges e administradós de les céquies e aygües de la dita vila e terme de aquella, saluts e honor. Fem-vos saber en lo dia data del present ésser comparegut denant nos en Domingo Pelegero, vehí e cequier nostre, claman-se de Parri et de Melich, sarrahins habitants en la Vilavella, \situada dins vostre terme/, per ço com afferme que dijous proppassat, a .V. dies del mes de febrer present del any davall scrit, anant guian e seguín les dites céquies e aygües atrobà los dits sarrahins, cascú guardant son ramat de bestiar cabriu, tro a cent cabeças \cascú poques més o menys, passant e travessant los dits ramats de bestiar/¹²¹ per diverses parts de la céquia Major e Sobirana de la dita vila en ¶^{51v} l'enfront de la terra o heretat de la dona na Roïça, muller *quondam* del honrat en Pere Exeménez d'Uarreç, vehina nostra,¹²² reblín \la dita céquia/, afollan \los quexers de aquella/,¹²³ per la qual rahó, segons nostres stabliments, los dits sarrahins serien e són encorreguts en pena o calònia de .LXVI. sous, huyt diners, a raó de .IIII. diners per cabeça, és a saber, cascú .XXXIII. sous, .IIII. diners, et nos lo dit clam bonament justifficar no puxam sens que ls dits sarrahins citats e apparellats no y sien. Per tal, instant lo dit cequier nostre, vós, en deute de justícia, requerim e de part nostra \affectuosament/ pregam que, en loch nostre e per nos, citets o citar façats los dits Parri e Melich,

¶¹²⁰ Ratllat: .LXX. ¶¹²¹ Sobre línia des de «cascú poques» fins «bestiar». Baix, ratllat: *de cascú de aquells que pasave e travesave.* ¶¹²² Ratllat: *los dits lurs bestiar.* ¶¹²³ Ratllat: *e franquejan la dita céquia.*

sarrahins e vehins vostres, que al terç dia après la citació per vós a aquells fahedora, si feriat no serà, e si feriat serà al subsegüent dia no feriat, de maytí ans de cort partida e peremptòria, per perdonar a mesions e treballs de les parts sien e compareguen davant nos en la dita vila de Vila-real per veure justificar lo dit clam¹²⁴ e per al·legar de lur dret. En altra manera certifficat a aquells e a cascú d'ells que si al dit dia e hora no comparran denant nos, nos, si requests ne serem, en absència e contumàcia lur enantarem a justifficació ¶^{51bis} dels¹²⁵ dits clams, e àlies procehirem en lo dit feyt segons que per justícia atrobarem ésser fahedor. Et de la cita[cí]o que a aquells faret e de ço que us respondran, nos, si p[la]er és vostre, per letra vostra certifficar curets, com [nos] siam aparellats fer per vós semblants coses e ma[jors], justícia ensequín.

Data in Villaregali, sex[ta]¹²⁶ die febroarii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. quarto.

¶^{51bis-v} [Al] honrat lo justícia de la vila de Borriana, o a son lochtinent, [de] nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Fem-vos [saber] en lo dia *data* de la present ésser comparegut denant [n]ós, axí com a jutges e administradors de les inposicions [de] la dita vila e terme de aquella, en Ferrando de Calaceyt e en Loys Pardo, compradós de les inposicions de les merca[de]ries de la vila desús dita en l'any proppassat, dients e afer[m]ants que per en Guillamó Sent Johan, vehí vostre e *olim* vehí nostre, los són deguts .XIII. sous, .IIII. diners reals per rahó de inposició de una venda o barata que per aquell fon feta de un troç de vinya ab un troç de orts d'en Berthomeu Çamell, situats dins nostre terme, requirents nos que de béns de aquell la dita inposició los deguésem fer pagar. Et nos, veent la \lur/¹²⁷ requesta ésser justa e a rahó consonant,¹²⁸ instants e requirents los dits en Ferrando e Loys, compradors de les dites inposicions, vós, en deute de justícia, requerim e de la nostra afectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats, o fer façats execució en béns del dit en Guillamó Sent Johan, vehí vostre, en quantitat dels dits .XIII. sous, .IIII. diners deguts de inposició, los quals, si plaer és vostre, liurarets o liurar faret a [en blanc], saig e missatge nostre portador de la present, fahent pagar a aquell per son salari e treballs dos sous per cascun jorn que per la dita rahó li convendrà anar, estar e tornar, e .XII. diners per la present letra, e totes altres ¶^{52r} mesions que davant vós mostrarà haver fetes just[ament] per la dita rahó. Emperò, si lo dit Guillamó Sent Johan pretén haver alcunes justes rahons per les quals a [dites] coses tengut no sie, assignat a aquell en loch [nostre e] per nos que, dins tres jorns primersvinents après la assi[gnació] per vós a aquell fahedora, de

¶¹²⁴ Ratllada una s a les tres paraules doncs estava en plural. ¶¹²⁵ La persona que va foliar el llibre degué oblidar aquest full, indicant posteriorment que era el 51bis. A banda és un full completament restaurat

en la part exterior, mancant l'inici o final de moltes paraules. ¶¹²⁶ Ratllat: *quinta*. ¶¹²⁷ Ratllat: *sua*. ¶¹²⁸ Ratllat: *com béns moebles alguns del dit vehí vostre dins nostra juridicció no sapiam*.

maytí ans de [cort] partida e peremptòria, sie e comparegue denant nos en [la] dita vila de Vila-real per proposar aquelles e per al·le[gar] de son dret, com nos siam aparellats oyr aquell[es *ad plenum* e fer-li compliment de dret.¹²⁹ En altra manera, certifficat a aquell que passat lo dit termini, nos, si requests ne serem, procehirem en lo dit feyt, la sua absència o contumàcia no contrastant, segons que per fur serà fahedor. Et de la citació o assignació que a aquell farets, e de ço que us responderà, nos, si plaer és vostre, per letra vostra certifficar curets, com nos siam aparellats fer per vós en son cars semblants coses e majors, justícia migançan.

Data in Villaregali, .XI°. die marcii anno a Nativitate Domini millesimo .CCC^o XC^o. quarto.

Al honrat lo justícia de la vila de Castelló o a son lochtinent, de nos los jurats de Vila-real, saluts e honor. Com nos, a instància e requisició d'en Jacme Juneda, plegador \e colector/ del libre de peyta de la dita vila ||^{52v} [e] terme de aquella en l'any present e davall scrit, per pa[ga] a aquell fahedora de .CXXX. sous, .III. diners reals [al] dit peyter deguts¹³⁰ per en Guillem Loreta, senyor de la Pobla de Bellaguarda, [si]tuada dins nostre terme, de dues terces passades ha[ja]m venut per arrendament en públich enquant .[LX]XX. sous censals que al dit en Guillem Loreta [fei]a en Berthomeu Cortés, \habitador en la Pobla de Bonretorn/, sobre l'alqueria Redona, situada semblantment dins nostre terme, a·n Guillamó Sen Johan, major de dies, vehí nostre, a raó de .XX. sous per cascun any, a tant de temps que cumples als dits .CXXX. sous, .III. diners deguts de peyta e les mesions. Et com segons ordenació nostra, pràtica e usança antiga de la dita vila, al dit en Guillem Loreta sia legut e permís dins .X. dies après la dita venda feyta, quitar e reembre ço que venut li és estat pagan emperò lo preu e les mesions. Per tal, instant lo dit peyter, vós, en deute de justícia, requerim e de la nostra afectuosament pregam que, en loch nostre e per nos, façats o fer façats al dit en Guillem Loreta fadiga e intimidació de la dita venda, certificant a aquell que si dins .X. dies primersvinents e contínuament comptadors no haurà quitat e reemut los damunt dits .LXXX. sous censals a aquell venuts, nos, pasats aquells, si requests ne serem, farem e atorgarem cas ||^{52bis} al dit comprador de la dita venda e metrem aquell en possessió de la cosa venuda, pregan e requerín vós, si plaer és vostre, que per letra vostra nos dejats certificar de ço que per vós, en lo dit feyt, procehit e enantat serà, per ço que per nos mils puxa ésser feta justícia en lo dit feyt, com nos siam aparellats fer per vós en son cars semblants coses e majors, justícia migançan.

Data in Villaregali, quinta die madii anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o. quarto.

||^{52bis-53r} (en blanc)

¶¹²⁹ Ratllat: *e de justícia.*

¶¹³⁰ Ratllat: *de dues terces pasades.*

¶^{53v} *Die Sabbati, quarta die octobris anno predicto.*

Davant los honrats en Bertran Pastor, tinent loch de batle en Vila-real, en Pere Rovira, en Domingo Aragonés, jurats de la dita vila, comparech en Jacme Alffonso, guardià del terme de la dita vila, e dix de paraula davant aquells que ell, anant guardant lo dit terme, ha atrobat un ramat de bestiar d'en Berenguer Boxadors, del loch de Benicàcim, en lo \camí vehinal appellat de les Vinyes/¹³¹ appellat lo bovallar, qui parteix del pont del riu e va vers lo vinyet, lo qual \camí/¹³² és vedat e no acostumat passar bestiar alcú, per la qual rahó ha penyorat e carnejat VII cabeces de ovelles, les quals ab si se'n à menades, e té a present de manifest, notiffican e demostran les dites coses als dits honrats batle e jurats per conservació del dret del senyor rey e de la universitat de la dita vila.

Presentis testimonis en Miquel Foix e en Pere Gòmiç, vehins de Vila-real.

¶^{54r} Enaprès, dimarts, a .VII. dies del mes de octubre *anno predicto*, davant los dits honrats tinent loch de batle e jurats, en Berenguer Boxadors, del loch de Benicàcim, pregant e requirent a aquells que per sa bonea los plagués fer restituir e tornar .VII. cabeces de ovelles que per en Jacme Alffonso, guardià del terme de la dita vila, en lo dia de disapte proppassat que's comptave a .III. dies del mes de octubre del dit any, passant per un camí qui parteix del pont del riu e va vers lo loch de Onda, per lo vinyet de la dita vila, li foren preses, penyorades e carnejades, dient que'l dit camí ere \vehinal/¹³³ e que bestiar no'n devie passar, de la qual cosa ell, dit en Berenguer, ere ignorant e que, si peccat ne errat havie, allò haurie fet ignorantment e de no de certa sciència, pregant-los que sa bonea li'n fesen gràcia.

Et los dits honrats tinent loch de batle e jurats, atesses les dites pregàries e veent que ignorantment e no de certa sciència lo dit en Berenguer Boxadors passave per lo dit \camí/,¹³⁴ manaren al dit en Jacme Alffonso, guardià, que les dites .VII. cabeces de ovelles a aquell preses e penyorades li restituís e tornàs, e que'l satisfessen en alcuna cosa de sos treballs.

Presentis testimonis foren a les dites coses en Johan Argent e Salvador Gòmiç, vehins de Vila-real.

¶^{54v} *Die lune, .VI^a. die octobris anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o III°.*

Davant los honrats en Bertran Pastor, tinent loch de batle, en Domingo Aragonés, jurat de Vila-real, en ora de nona *vel quasi*, comparech Jacme Alffonso \e Sanxo Lop/, guardians del terme de la dita vila, e dixeren de paraula davant aquells que com ells, dits guardians, en lo present dia, en ora de mig dia *vel quasi*, anant guardant lo dit terme hajen atrobat un ramat de bestiar cabriu e lanar d'en

¶¹³¹ Ratllat: *açagador, camí*, sobre línia *camí vehinal appellat de les vinyes*. Duplicat: *de les vinyes*.

¶¹³² Ratllat: *camí, açagador*. ¶¹³³ Ratllat: *açagador*. ¶¹³⁴ Ratllat: *açagador*.

Bernat Macip e d'en Domingo Vila-roja, vehins de la Torre d'en Besora, anant pexén per la senda de les Vinyes appellat lo bovallar, la \qual senda/¹³⁵ se pren prop les roques del riu de Millars e va vers lo terme de Onda, e lo qual camí és vedat e no acostumat passar bestiar, per la qual rahó ell, dit guardià, ha carnejat e penyorat .VII. cabeces de cabres per conservació del dret del senyor rey e de la vila e de son sagrament, notiffican les dites coses als dits honrats batle e jurat.

Presents testimonis foren a les dites coses en Pere Martí e en Pere Reboll.

Enaprés, dimarts següent, a VII dies del mes de octubre *anno predicto*, davant los dits honrats tinent loch de batle e n Domingo Aragonés ¶^{55r} comparegueren en Bernat Macip e en Domingo Vila-roja, vehins de la Torre d'en Besora, e¹³⁶ pregaren e requiriren de paraula los dits honrats batle e jurats que per sa bonea los plagués fer restituir e tornar .VII. cabeces de cabres que per en Jacme Alffonso e en Sanxo Lop, guardians del terme de la dita vila, en lo dia proppassat, passant per un camí qui parteix del pont del riu de Millars e va per lo vinyet vers lo loch de Onda, los foren penyorades e carnejades, com ab veritat ells pensan e cuydan que fos camí públich e que n poguessen passar, per ço hic passaven, e que si errat han, haurien errat ignorantment e no res de certa sciència, \demanant-los-ne gràcia/. Per què los dits honrats tinent loch de batle e jurats, ateses les pregàries dels dits en Bernat Macip e Domingo Vila-roja, manaren restituir e tornar les dites .VII. cabeces de cabres a aquells \demanades per gràcia/, pagant e satisfent los dits guardians de lurs treballs.

Et los dits en Bernat Macip e Domingo Vila-roja, acceptan la gràcia dessus per los dits honrats tinent loch de batle e jurats, dixeren que ls plahie satisfer als dits guardians.

Presents testimonis foren a les dites coses en Johan Argent, Domingo Vidal e Salvador Gómic.¹³⁷

¶^{55v} (en blanc)

¶^{56r} Viatges.¹³⁸

Dilluns, a .IX. de juny *anno a Nativitate Domini .M^o CCC^o XC^o III°.*, partí n'Anthoni Guasch per missatger per anar a la ciutat de València per vigor de una letra real tramessa a justícia e jurats, sobre lo fet de les inposicions, lo negocii o procehiment de les quals per lo senyor rey fon comanat al honorable mossén en Ramon Tolsà, cavaller. Tornà disapte següent, a .XIII. del dit mes de juny.

¶¹³⁵ Ratllat: *camí i açagador*.

¶¹³⁶ Ratllat: *digueren de paraula da*.

¶¹³⁷ Al final del full, ratllat: *testimonis, Johan Argent e Salvador Gómic*.

¶¹³⁸ Paraula emmarcada com a títol.

Disapte, a .XXVIII. de juny, partí en Marcho de Calaceyt com a síndich per anar a Castelló per proposar una ferma de dret davant lo honrat n'Ambert de Barberà, lochtinent de governador del riu d'Uxó a'nssús, sobre lo feyt de les atzembles de Bonretorn. Tornà lo dit dia.

Dilluns, derrer dia de juny, partí n'Anthoni Guasch per missatger de la dita vila per anar al senyor rey a la ciutat de Tortosa per vigor de una letra per lo ^{56v} dit senyor tramessa a justícia, jurats e prohòmens, contenent *in effectu* que'l primer dia de juliol alguns bons hòmens de la dita vila, per part del consell de la vila desús dita, fossen ab ell en la dita ciutat de Tortosa. Tornà de la dita missatgeria dijous, a .XXIII. dies del mes de juliol següent.

Dimarts, primer dia de juliol *anno predicto*, partí en Marcho de Calaceyt, notari, síndich de la dita vila, per anar a Castelló per ésser a la assignació peremptòria per lo honorable tinent loch de portantveus de governador del riu d'Uxó a'nssús feta als honrats justícia, jurats e prohòmens de la Pobra de Bonretorn a posar \justes/ rahons, si alcunes n'avien,¹³⁹ contra la ferma de dret per part del dit en Marcho en lo dit nom donada en poder del dit honorable \tingent loch de/ portantveus de governador, sobre la possessió en que la dita vila ere de pendre atzembles en la dita Pobra de Bonretorn. Et per ço com los dits justícia, jurats e prohòmens de la dita Pobra no comparegueren ne satisfèren a la dita assignació, fon-los per lo dit en Marcho acusada la contumàcia e peremptòria.

Lo damunt dit dia de disapte, a .XXVIII. de juny, partiren lo dit en Marcho de Calaceyt en lo dit nom, e en Ferrer Colomer, notari, per anar a la dita Pobra de Bonretorn, ço és, lo dit en Marcho per presentar als justícia, jurats e prohòmens de la dita Po-^{57r}bla la letra manada per lo honorable¹⁴⁰ tinent loch de portantveus de governador del riu d'Uxó a'nssús per vigor de la ferma de dret per lo dit en Marcho, en lo dit nom, donada. Et lo dit en Ferrer Colomer per rebre la dita presentació.

Divenres, a .III. de juliol *anno predicto*, partí lo dit en Marcho de Calaceyt, notari, en lo nom dessús dit, per anar a la vila de Castelló per demanar tresllat de una letra per lo molt honorable n'Arnau de Vilarnau, tinent loch de portantveus de governador del molt honorable en Roger de Munchada, portantveus de governador del regne de València, tramessa al honorable n'Ambert de Barberà, tinent loch de portantveus de governador del riu d'Uxó a'nssús, per la qual li inhibie e manave que de la ferma de dret per part de la universitat de Vila-real en son poder donada sobre lo feyt de les atzembles, en alcuna manera no's entrametés, com los procuradors de mossén en Gilabert e de la universitat de la Pobra de Bonretorn haguessen fermat dret en poder seu. Et per ço com l'escrivà de la cort no havia continuat lo

¶ ¹³⁹ Ratllat: *sobre la contra*.

¶ ¹⁴⁰ Ratllat: *portantve*.

procés, lo dit en Marcho ach a esperar aquell tot lo dit dia de divenres e lo disapte següent tro en ora de miga [tèrcia], per què li convench jaure e romanir en la dita vila de Castelló.

¶^{57v} Disapte, a .V. de juliol *anno predicto*, partí en Marcho de Calaceyt, notari, síndich de la dita vila, per anar a València per fer ordenar rahons e propossar aquelles contra una ferma de dret per part de mossén en Gilabert de Centelles e de síndich de la universitat de la Pobla de Bonretorn, en poder del honorable portantveus de governador en lo regne de València, donada per lo feyt de les atzembles. Tornà divenres següent, a .XI. dies del dit mes.

Dilluns, a .III. dies d'agost *anno predicto*, partiren per missatgers en Anthoni Guasch e en Ferrer Colomer, notari, per anar a València per demanar de consell als advocats de la vila sobre una letra que'l honrat micer Francesch Tallat, com a comissarii del senyor rey, a instància d'en Jacme Sent Ilari, havie tramés al justícia de Vila-real, ço és, per saber si ere prejudicial a la dita vila ne si toqua a interés de aquella, e axí matex per demanar de consell sobre alguns duptes sobre la venda de Bellaguarda. Tornaren de la dita missatgeria divenres següent, a .VIII. dies del dit mes d'agost.

Dijous, a .XXVIII. d'agost *anno predicto*, partiren per misatgers en Ferrer Colomer e en Marcho de Calaceyt, notariis, per anar a la senyora reyna al loch de Nuules sobre lo fet de les bèsties que'l porter de la dita senyora, per manament de aquella o de son majordom, de hòmens singulars de Vila-real havie penyorades e ab si menades, per ço com la dita vila no volie pagar cena de presència a la dita senyora. Tornaren divendres següent.

¶^{58r} Divenres, a .XXIX. d'agost, partí lo dit en Ferrer Colomer per anar a València com se digués que les bèsties penyorades per manament de la senyora \reyna/ per rahó de la cena que demanave, se farie execució e venda, per ço que y donàs recapte. Tornà divenres següent, a .V. de setembre.

Digmenje, derer dia d'agost, partí n'Anthoni Guasch per anar a València per la pròxima dita rahó, e per ço que entre ell e lo dit en Ferrer Colomer feessen affronta en la dita ciutat, davant la dita senyora reyna, de la dita cena. Tornà divenres següent, a .V. de setembre.

Dimarts, a .IX. de setembre, partí en Marcho de Calaceyt com a síndich per anar a Castelló per fer presentació de una letra executòria del honorable en Roger de Muncada, portantveus de governador, al honrat n'Ambert de Barberà, lochtinent seu deçà lo riu¹⁴¹ d'Uxó, sobre la qual se retench acord a ora de vespres, per què al dit en Marcho convench aturar en Castelló.

¶¹⁴¹ Ratllat: *dellà riu*.

Dijous, a .XI. del dit mes, partí lo dit en Marcho per anar a Castelló per oyr publicació de un acord per lo dit honrat lochtinent de governador retengut sobre la damunt dita presentació de letra.

Divenres, a .XII. de setembre, partí n'Anthoni Guasch per anar a València per vigor de una letra de la senyora reyna per la qual manave a jurats e prohòmens que de feyt li trametessen missatgers ab poder bastant de finir ab ella. Tornà disapte següent.

||^{58v} Dilluns, a .XV. de setembre, partiren lo dit n'Anthoni Guasch e n'Arnau Ayç per anar a València per la pròxima dita rahó, e ab poder bastant del consell. Tornaren dilluns següent, a .XXII. dies del dit mes, per fer relació de ço que havien fet.

Dimarts següent, a .XXIII. dies del mes de setembre *anno predicto*, partiren los damunt dits n'Anthoni Guasch e n'Arnau Aiç per la rahó damunt dita, per anar a la senyora reyna a la ciutat de València. Tornaren dimecres següent, primer dia de octubre.

Dijous, a .XIII. de noembre *anno predicto*, partí n'Anthoni Guasch per misatger de la dita vila per anar a València per demanar de consell als advocats de la vila desús dita sobre una letra per lo honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, de part del senyor rey tramessa a jurats e prohòmens de la vila sobredita, que de feyt li trametessen a Port Fangós .V. ballesters. Tornà dimarts següent, a .XVIII. dies del dit mes.

Eodem dies.

Dimarts, a .XVIII. dies del dit mes de noembre, tornà lo damunt dit n'Anthoni Guasch a la ciu-||^{59r}tat de València per manament del consell per compositar e avenir-se ab lo honorable en Ramon de Soler, cavaller e batle general del regne de València, sobre la demanda dels .V. ballesters que demanave de part del senyor rey a la vila desús dita, per passar en la illa de Cerdenya. Tornà dijous següent, a .XXII. del dit mes de noembre.

Dimecres, a .X. dies del mes de deembre, partí n'Arnau Forner, síndich, per anar a València per fer quitació e enffranquiment de .CCCLXXV. sous censals que la universitat de Vila-real fa a n'Arnau Olives, armer de la \dita/ ciutat.

Dilluns, a .XXV. de deembre *anno predicto*, partí en Marcho de Calaceyt, notari, per manament dels jurats com a missatger de la dita vila, per anar al loch de Culla al lochtinent de governador sobre lo feyt de les osts que, per manament de aquell, eren convocades per anar al dit loch de Culla. E anant son camí, en l'ostal d'en Çaera, ach cert ardit de sobreseiment. Tornà dimarts següent.

Dijous, a .VIII. de jener, partí en Marcho de Calaceyt per anar a Castelló per saber dels jurats si havien feta avinença ne composició sobre la demanda que per mossén

en Jacme Castellà los ere estada feyta per rahó del matrimoni de la inffanta dona Johanna ab lo comte de Foix. Tornà lo dit dia.

¶^{59v} Divenres, a .IX. dies de jener, partí n'Anthoni Guasch per anar a València per haver alcunes provissions del senyor rey e, specialment, per demanar de consell si la dita vila ere tenguda pagar la demanda que per mossén en Jacme Castellà, de part del dit senyor rey, ere estada feta per lo matrimoni de la inffanta dona Johanna ab lo comte de Foix. Tornà disapte, a .XXIII. dies del dit mes de jener.

Digmenje, a .XI. dies del mes de jener, partí en Marcho de Calaceyt, notari, per anar a València per instar e afrontar, ensemps ab lo dit n'Anthoni Guasch, davant lo senyor rey, los greujes e prejuhiis que mossén en Jacme Castellà e en Johan Figueres, porter e lochtinent de governador del riu d'Uxó a nssús, fahien a la dita vila per rahó de la damunt dita demanda, com realment e de feyt fessen execució en la dita vila, no volent oyr ne escoltar la part de la dita vila en son dret e no contrastant una letra de sebrehiment de mossén en Berenguer de Cortiles, tresorer de la senyora <reyna>, per més faticar fahien execució per lur salarii. Et en cars que de consell trobasen que la dita demanda no's pogués escusar, que's avinguesen al milor que poguessen. Tornà disapte, a .XXIII. dies del dit mes de jener.¹⁴²

Dimecres, a .XXVIII. de jener, partiren en Marcho de Calaceyt e en Pere Rovira per missatgers per anar a València per finir ¶^{60r} de la demanda que mossén en Jacme Castellà e en Johan Figueres, porter del senyor rey, havien feta per part del dit senyor rey a la dita vila per rahó del matrimoni de la comtessa de Foix, et axí matex per parlar ab en Pere Fabra, de la dita ciutat, si volrà que la dita vila li face quitació dels .MD. sous censals que li fa, com fos donat a entendre al consell que ell havia dit que u faria. Tornaren dilluns següent, dia de Santa Maria Canallera, a .II. de febrer.

Disapte, a .VII. de febrer, partí en Berenguer Morató per anar a València per dir e declarar a mossén en Nicholau Morató que mossén en Jacme Castellà e Johan Figueres, porter, eren en Vila-real per fer execució de la demanda de la comtessa de Foix, no volen servir ne tenir ço que lo¹⁴³ dit mossén en Jacme havie promés en presència del dit mossén en Nicholau, e per haver, si fer ho podie, sobrehiment del dit feyt. Tornà disapte següent, a .XIII. dies del dit mes.

Dilluns, a .IX. de febrer, partí en Marcho de Calaceyt, notari, per anar a València per finir e assegurar la dita demanda a n Bernat Ferrer, mestre de la secca, o aquell al qual mossén en Berenguer de Cortiles plaurà. Tornà disapte següent, a .XIII. dies del dit mes.

¶¹⁴² Al marge esquerre, afegit: *tornà disapte, a .XVII. de jener [...] e lo digmenje tornà-se'n a València.*

¶¹⁴³ Ratllat: *al dit.*

¶^{60v} Digmenje, a .XV. dies del mes de febrer, partiren en Marcho de Calaceyt, notari, e n'Arnau Forner, síndich, per anar a València per quitar e reembre d'en Pere Fabra, de la ciutat de València, los .MD. sous censals que la universitat de Vila-real li fahie. Tornaren disapte següent, a .XXI. dia del dit mes.

Dilluns, a .XXIII. de març, partí n'Arnau Ayç per anar a València per vigor de una letra del senyor rey tramessa als honrats jurats e prohòmens contenen *in effectu* que, vistes les presents, li trametessen un missatger per donar-li consell ensemps ab les altres ciutats e viles reals del regne de València sobre la recuperació del seu patrimoni. Tornà dimecres, a .VIII. d'abril.

Dilluns, a .XXVII. d'abril *anno predicto*, tornà lo dit n'Arnau Ayç a València per la pròxima dita rahó com hic hagués assignació ensemps ab los altres missatgers de les ciutats e viles reals. Tornà dimecres, a .XIII. de maig següent.

¶^{61r} És¹⁴⁴ degut a n Marcho de Calaceyt, per la vila, les quantitats següents:
Primo, de .I. viatge que feu a Castelló, .III. sous.
Ítem, de .X. [jorns que,] ensemps ab n'Anthoni Guasch, estech en València, .LXXXIII. sous.
Ítem, de .VI. jorns que, ensemps ab en Pere Rovira, fon en València, .XXXVI. sous.
Suma de reebudes, .CXXXII. sous.
Suma de dates, .CLXII. sous, .VI. diners.
Ha a cobrar, .XXX. sous, .VI. diners.

¶^{61v} Reebí yo, en Marcho de Calaceyt, com aní a València, d'en Pere Rovira, .III. florins.
Ítem, reebí en València de Johan Vinyoles, per al penó, .VI. florins.
Ítem, reebí d'altra part d'en Pere Rovira, del segon viatge, dels quals he fetes les pagues següents, .III. florins:
Primo, al penó, .II. florins.
Ítem, lo qual prestí a n Anthoni Guasch, .I. florí.
Ítem, a n Jacme de Sen Vicent, notari, per los contractes de la reevenda del censal d'en Olives, .VI. sous, .VI. diners.

¶ [...] ¹⁴⁵ de la vila dessus dita [...] per lur salarii e treballs de hoyr, reebre e difinir lo compte del libre de la peyta collit per en Berenguer Pellicer en l'any proppassat, .MCCCCVII.

¶^{62r} (en blanc)

¶ ¹⁴⁴ Es tracta d'un fragment rectangular de paper solt sense numeració. ¶ ¹⁴⁵ Es tracta de les últimes línies del fragment inferior d'un full

que, per la cronologia, no es correspon amb aquest volum de Manuals de Consells, ja que indica la peita de l'any 1407.

Índex antroponímic

A

- Abdal·là, mudèjar d'Aiòder 258
- Abencacim (*Abençaim*), Eçà, sarraí d'Espadella 239
- Abincanes, Davino (*Davina*), jueu 171
- Abualí, Mafomat, sarraí d'Eslida 209
- Agramunt, Arnau, veí de Castelló 285-287, 306
- Aguilar (*Aguillar*), Francesc (*Francesch*), ciutadà de València 58, 63, 175, 178, 310
- Aicart (*Aycart*), Pere, hospitaler 88, 229, 244, 252, 260, 265
- Aimar (*Aymar*), Bernat, frare prior del monestir de Sant Agustí de Castelló 167
- Aimar (*Aymar*), Bernat, guardià del terme 125, 172, 174, 203
- Aimar (*Aymar*), Pere 237
- Aines (*Aynes*), Bernat d', cap d'almogàvers 297
- Aís (*Aiç*, *Ayç*), Arnau, *olim* justícia, jurat, síndic i dispenser, missatger 25, 27, 28, 33, 34, 37, 39, 40-52, 55-71, 73, 76, 81-84, 86-94, 97, 98, 104, 110, 119, 120, 123, 125, 131, 132, 138-140, 143, 150, 156-180, 182, 185, 189, 190, 192, 193, 195, 200, 201, 205, 214-216, 218, 219, 230, 241, 284, 285, 288, 289, 295, 296, 298, 304, 306, 307, 309, 322, 324
- Alacant (*Alaquant*), Nadal d', veí de Castelló 94
- Alagó (*Alaguó*), Jaume d' (*Jacme d'*), porquer 87, 88
- Alamí, Alí (*Alií*), mudèjar de Fanzara 187-190
- Alastre, Bernat, àlies de Bernat Mulet, obrer de Castelló 147, 179, 225, 237, 260
- Alatzar, Jafudà, jueu 162
- Albayriní, Çat, mudèjar de Benafalill, alqueria d'Aín, terme d'Eslida 185
- Alberic (*Alberich*), Pere 52, 54, 58
- Albert, Domingo, ciutadà de València 78, 79
- Alcada, Mafomat, de Riba-roja 211
- Alemaný (*Alamany*), En, batle i comissari sobre la qüestió del molí Nou 109
- Alemaný de Cervelló (*Alamany de Cervelló*), mossèn Ramon, de València 307
- Alemanya (*Alamanya*), Nicolau d' (*Nicholau d'*), de València 301
- Alfonso, Jaume (*Jacme*), pastor, guardià 186, 190, 191, 239, 255, 290, 292, 293
- Alminatler, Bernat, savi 171
- Alós, Arnau d' 168
- Alpicat (*Alpiquat*), Bernat d', assessor de la governació 31, 248, 249, 270, 272
- Ametla, Ramon, el major 33, 34
- Ametla, Ramonet 42, 65
- Amiguet, Pere 305
- Andreu, Bernat, antigament habitant d'Almassora 261, 262

- Andreu, Domingo, comprador de les impositions sobre mercaderies 257, 262
- Andreua, muller de Jaume Juneda 114
- Angelina (*Angellina*), muller de Bernat Blanc 310
- Angelina (*Angellina*), vídua de Nicolau de Valeriola, de València 102, 131, 310
- Anglesola, Joan d' (*Johan d'*), procurador fiscal, de Castelló 276, 289
- Antona (*Anthona*), vídua de Bernat Pinell, de Castelló 310
- Anyó, Aparici d' (*Apparici d'*), pescador 27, 29, 40, 45
- Anyó, Joan d' (*Johan d'*) 21
- Aragó, Joan d' (*Johan d'*) 144
- Aragó, Pere 168
- Aragonés, Domingo, jurat, comprador de les impositions, notari, conseller, lloctinent del jurat Arnau Aís, comptador 25, 33, 34, 37, 39, 40-68, 71, 72, 76, 79-82, 84, 86-88, 90-98, 112, 124, 139, 143, 144, 154, 178-180, 182, 191, 192, 203, 210, 224, 235, 237, 243, 246, 249, 251, 263, 269, 275, 277, 279, 288-299, 301-303, 305-309, 311-313, 318, 319
- Aragonés, Guillamó 91, 275, 279, 283
- Aragonés, Guimerà 164, 303
- Aranyó, Arnau, habitant de la pobla de Bonretorn 265
- Argent, Domingo 40, 156, 160, 161, 168, 175
- Argent, Joan (*Johan*) 265, 318, 319
- Argent, vídua de Francesc (*Francesch*), habitant de la Pobra Franca 261
- Armengou (*Armengau*), Pere, lloctinent de dispenser del duc 160
- Arnau, Bernat, fiscal de Castelló 122, 132
- Arnau, Guillem, sequier 36, 37, 39, 82-84, 86
- Arnau, Jaume (*Jacme*) 203
- Arrufat, Miquel 47, 143
- Assenó, vídua de Joan (*Johan*) Peris (*Pèric*) 86
- Aster, Arnau, *quondam* 95
- Avenella, Salvador d', habitant de Borriana 207, 208
- Aγς* → Aís
- Aycart* → Aicart
- Aymar* → Aimar
- Aynes* → Aines
- B*
- Baciero, Pasqual 41
- Bagó, Antoni (*Anthoni*), fuster 307
- Bagó, Ramon 265
- Ballester, Antoni (*Anthoni*) 315
- Ballester (*Balester*), Francesc (*Francesch, Franciscus*), sagristà major, comptador, ferrer, conseller, lloctinent de jurat, jurat 90, 109, 110, 122, 125, 132, 139, 143, 159, 162, 169, 215, 231-251, 254-258, 260, 263, 268-271
- Barberà, saig d'Almassora 228
- Barberà, Albert (*Ambert*) de, lloctinent del governador del riu d'Uixó ensús 278, 314, 320, 321
- Barberà, Berenguer, herbatjador de Cortes 258
- Barreda, Miquel, de Morella 95
- Bataller, Pasqual, escrivà de la governació del riu d'Uixó ençà 236
- Batlle (*Batle*), Domingo 65
- Bellina, Guillamó 259
- Bell·lloc (*Belloch*), Cerveró de, *quondam* marit de Miquela, habitant de Borriana 150, 200
- Belsa (*Bellsa*), Tomàs (*Thomàs*) 38, 84, 182, 183, 185, 186
- Benet, Pasqual 86
- Berga (*Bergua*), Bonanat de, de València 102, 131, 310
- Bernat, Arnau, de Borriana 205
- Bisbals, Francesc (*Francesch*), escrivà del rei 117
- Blanch, Bernat, misser 310
- Blanch, Miquel, saig i joglar de Borriana, saig i corredor 115, 141, 159, 185, 194, 197, 214
- Boig, Arnau, blanquer de València 310
- Bonanat, Ramon, notari de València 162
- Bonastre, Bernat de, protonotari del rei 102, 116, 131
- Bondia, Berenguer, veí d'Almassora 313
- Bonet, Bonanat, corredor de València 304
- Bonet, Domingo, mestre de l'obra del mur 27, 28, 51, 60, 61, 71, 107, 108, 118, 140, 143
- Bonet, Guillem, de Borriana 162
- Bonet, Ramon, corredor de València 304
- Bonet, Romeu 94, 137
- Bonfill, Domingo, veí de Vilafranca 97

- Bonsom (*Bonshom*), Asensi (*Assensi*), sequier, sabasequier 65, 80-86, 133, 139, 261, 268
- Borràs (*Borraç*), Domingo, comissari de les atzembles, administrador del bosc de les galeres 34, 57, 73
- Bosch, Arnau, *olim* síndic i dispenser 25, 26, 33, 34, 40, 92
- Bou, Arnau 91, 161
- Bou, muller d'Arnau 161
- Boixadors (*Boxadors*), Berenguer de, de Benicàssim 318
- Bretó, Ramon 65
- Brusca (*Bruscha*), Joan (*Johan*) de, senyor d'Alcosaiba, doctor en lleis 266, 298
- Bues, Bartomeu (*Berthomeu*), savi de Castelló 50, 52, 56
- C
- Çabater → Sabater
- Cabeça, Bernat, de Castelló 102, 118
- Cabrera, Jaume (*Jacme*) 65
- Caçador, Ferrer, saig de la cort del governador de Castelló 297
- Cacau, Joan (*Johan*), notari de València 304
- Çaera → Saera
- Calasseit (*Calaceyt*), Ferrando, el menor 203
- Calasseit (*Calaceyt*), Ferrando de, lloctinent de justícia, jurat, substitut de síndic, comprador impositcions mercaderies 105, 139, 153, 155-182, 184, 185, 187, 190, 192, 193, 200, 201, 205, 209, 211, 219, 230, 246, 248, 316
- Calasseit (*Calaceyt*), Marc (*Marcho*, *Marchi*, *Marquo*) de, jurat, escrivà, notari, síndic, missatger 25, 26, 29-32, 34, 37, 39-57, 59-76, 79, 80, 82, 84, 86-93, 95-98, 101, 108, 111, 116-127, 131, 140-142, 146, 147, 151, 154, 156, 157, 159-182, 186, 190, 191, 200, 201, 204, 205, 207, 209, 211, 214-219, 229-231, 234-240, 243-245, 247-250, 255-258, 267-271, 275-279, 282-284, 287-291, 295, 296, 299-303, 305, 310, 314, 320-324
- Calasseita (*Calaceyta*), Na, vídua de Domingo Sentís, i casada amb Domingo Muret 42
- Calcenys, Antoni (*Anthoni*), habitant de Carabona 192, 193
- Caldero, mudèjar de Mascarell 205
- Çamell → Samell
- Campos, Domingo 59
- Campos, Francesc (*Franceschi*) 65
- Canals (*Canalls*), Pere, hostaler 241, 247, 264, 265, 314
- Cap, Mafomat, àlies de Mafomat Suleime, mudèjar de Mascarell 205, 312
- Capdebou, Ramon, veí de Nules 205
- Carbó, Ramon, sequier 261, 268
- Carbonell, Joan (*Johan*) 27, 69, 257, 277
- Caro, Mateu (*Matheu*), escrivà del lloctinent de portantveus de governador, de Castelló 31, 52, 56, 59, 66, 72-74, 161, 172, 175, 218, 250
- Casserres (*Caseres*), Joan (*Johan*), vicari general de la seu de Tortosa 132
- Castellà, mossén Andreu, de Borriana 214, 216
- Castellà, mossén Jaume (*Jacme*), menor de dies, cavaller 283, 284, 288, 300, 302-304, 323
- Castellnou, Bernat 211, 277
- Castelló, Domingo, veí de Nules 195, 196, 197
- Castelló, Guillamó 310
- Català, Domingo, porter 162
- Català, Peregrí (*Pellegrí*), cavaller 233
- Cavaller, Pere, notari de València, síndic als plets 30, 48, 52, 55, 58, 60, 64
- Cavero, Bartomeu (*Berthomeu*) 248, 290
- Çavila → Savila
- Cecili, Ramon, habitant al terme de Vila-real 199
- Centelles, Galceran de 141, 165, 216, 304
- Centelles, mossén Gilabert de 291, 321
- Centelles, Pere de, noble, senyor de Nules 35, 56, 61, 62, 66, 74, 75, 90, 138, 141, 142, 145-149, 154, 155, 158, 162, 165, 169, 170-173, 182, 213, 214, 216, 217, 265
- Cerdà, Guillamó, paraire 158, 159, 238
- Cesoliveres → Sesoliveres
- Cifre (*Sifre*, *Siffre*), Berenguer 167, 261, 262
- Cifre (*Siffre*), Francesc (*Franceschi*) 242, 277
- Cifre (*Siffre*), Jaume (*Jacme*) 251
- Çigar → Sigar
- Clairà (*Clayrà*), Ramon, porter del rei 106, 119
- Claramunt, Ramon 86
- Climent VII (*Clemens*), papa d'Avinyó 232, 239

- Çolivella → Solivella
 Çolivera → Solivera
 Colomer, Bernat 211
 Colomer, En 167
 Colomer, Ferrer (*Ferrarium*), notari, síndic, procurador, justícia 144, 151-154, 156, 204, 210, 211, 218, 223, 234, 237, 245, 251, 252, 279, 287, 293, 295, 314, 320, 321
 Colomer, Pere (*Petrus*), notari, àrbitre, conseller, lloctinent de jurat 46, 109, 111, 124, 139, 143, 156, 173-182, 193, 195, 200, 201, 204, 209, 235, 271, 302
 Comallonga (*Comalangua*), Berenguer, de l'escuderia de la duquesa 174
 Comentiu, Garcia 231
 Conques, Pere de, manobrer 34, 48, 54, 66, 171
 Conques, Ramon de 65
 Contijoch (*Contigoch*), Martí de, de València 25, 26
 Corral, Vicent, veí de Borriana 198
 Cortés, Bartomeu (*Berthomeu*), habitant de Bonretorn 317
 Cortés, Bernat, notari escrivà de la cort de l'oficial d'Almassora 63
 Cortés, Jaume (*Jacme*), notari, escrivà, comptador, conseller, justícia, jurat 37, 38, 40-69, 71, 72, 82-84, 102, 104, 106, 108, 110-112, 118, 124, 125, 139, 140, 142-144, 149, 156, 166, 167, 178-180, 182, 184, 214-216, 218, 219, 225, 228, 231-241, 243-251, 254, 255, 257, 258, 260, 263, 267-269, 277, 278, 283, 285, 293, 306, 310
 Cortés, Joan (*Johan*), prohoms 39, 269
 Cortilles (*Cortiles*), Berenguer de, tresorer de la reina 301, 323
 Coscó, Andreu (*Andree*), preceptor de Tortosa, canonge de Tortosa, sotscol·lector de la dècima 232, 238, 250, 290, 296
 Coves, Guillamó, habitant de Borriana 206-208
 Çuleyme → Suleime
- D**
 Devinat, Dauder (*Daudé*), barber, peiter 36, 41, 65, 66, 94
 Desblada (*Dezblada*), Miquel, jurat 28, 45, 65, 70, 92, 93, 97, 98, 139, 143, 156-162, 165-182, 185, 187, 189, 190, 192, 193, 195, 200, 201, 205, 209, 211, 243
 Desgraus (*Dezgraus*, *Guerau*), Gilibert, joglar, trompador, saig i corredor 32, 43, 51, 239, 260
 Desjunquer (*Desjonquer*), Bernat, lloctinent de procurador del duc 122
 Despont (*Dezpont*), misser Bernat, promotor del duc 108, 122, 123, 132
 Despuig (*Dezpuig*), misser Joan (*Johan*), de València 275, 282, 288
 Desvall (*Dezvall*), Joan (*Johan*), fill de Pere Desvall, *quondam* tresorer del rei 250
 Desvall (*Dezvall*, *Dezvalls*), Pere, tresorer del rei 110, 111, 116, 126, 132, 250, 307
 Díaz (*Dies*), Bernat 143
 Dies (*Díez*), Rodrigo, senyor d'Artana 116
 Dolç, Ramon, porter del rei 146, 161, 169, 283, 300, 304
 Domingo, Jaume (*Jacme*), lloctinent de jurat, conseller, especier, justícia 53, 67, 68, 139, 152, 159, 166, 179, 180, 184, 192, 275
 Donat, misser Eimeric (*Aymerich*), habitant de València, fill i hereu de Na Saurina 117
 duc (*duch*) → Joan I
 duquesa (*duquessa*, *duchesa*) → Violant de Bar
- E**
 Igual → Gual
 Elvira, vídua de Ramon de Monreal, de Bessal 310
 Erau, Guillem, lloctinent del justícia de Borriana 81
 Escarit (*Scarit*), Arnau, senyor de la vall i serra d'Eslida 189, 212, 213
 Escrivà (*Scriba*), Jaume (*Jacobo*), cavaller de València 253
 Escuder, Bernat, el menor 65
 Escuder (*Scuder*), Bernat, pare de Guillamó Escuder, jurat, col·lector peita 101, 104, 108, 116-118, 120-127, 154, 191, 202, 246, 263, 311
 Escuder, Domingo 167
 Escuder (*Scuder*), Guillamó (*Guillem*), fill de Bernat, jurat, manobrer, prohoms 93, 101, 104, 107, 116-128, 133, 143, 144, 150, 168, 174, 178, 182, 183, 185-188,

- 190, 191, 200–205, 210, 238, 245, 255, 256, 283, 287, 306, 314
- Eslava (*Ezlava*), Ferrando d', barber 280, 295, 299
- Espàrrech (*Espàrech*, *Spàrech*), Ramon, carnisser 211
- Esparsa (*Ezparça*), Pere Arnau d', batlle de la Vall d'Uixó 176
- Espelt (*Spelt*), Domingo, pare de Guillamó 224, 234
- Espelt (*Spelt*), Guillamó, fuster de Bonretorn 224, 234
- Esquerre, Pasqual 34, 41
- Esteve, Domingo, saig, trompador, joglar 284, 301, 302
- Estopinyà, Domingo 65
- Eximenes (*Exeménez*), Pere 168
- Eximenes d'Uarres (*Exeménez d'Uarçç*), honrat Pere 315
- Eximenes Romeu (*Exeménez Romeu*), Martí, de Gandia 310
- Eximeno (*Exemeno*), Bartomeu (*Bertomeu*) 168
- Eximeno (*Exemeno*), Pasqual, guardià del terme 45, 64, 98, 127, 128
- F**
- Fabra, Pere, de València 284, 302–305, 323, 324
- Fallií, Abdulamén (*Abdullaphamén*), mudèjar de Fanzara 188
- Falomir (*Fellemir*), Jaume (*Jacme*), escrivà dels jurats de València 170
- Fellemir* → Falomir
- Ferran, Andreu 265
- Ferran, Bonanat, alcaid d'Espadella 257, 258
- Ferrandis (*Ferrandiç*), Joan (*Johan*), barber 165
- Ferrandis (*Ferrandiç*), Joan (*Johan*), cap d'almogàvers 299
- Ferrandis d'Andosella (*Ferrandiç d'Andosella*), Garcia 263, 264
- Ferrandis, Garcia, porter de la infanta 124
- Ferrando, Domingo, vedaler 46, 97
- Ferrando, Jaume (*Jacme*), saig i corredor 37, 43, 61, 67, 80–82, 86, 90, 146
- Ferrando, Miquel 92, 93
- Ferrer, Bernat, mestre de la seca 323
- Ferrer, Bartomeu (*Berthomeu*), correu 170
- Ferrer, Bertran, notari de València 79
- Ferrer, Domingo, comprador de les impositions, síndic 34, 68, 235
- Ferrer, Pere, conseller 33, 34, 197, 243
- Ferrers, Bernat 186
- Figueres, Joan de, porter del rei, lloctinent de governador 283, 284, 288, 300, 302–304, 323
- Figuerola, Bonanat 92, 93, 278
- Fillol, Joan (*Johan*), guardià 292
- Foçmany, Berenguer, guardià del terme 149
- Foçmany, Guillamó (*Guillem*) 26, 34, 247
- Foix, comte/comtessa de 283, 284, 288, 300–304, 323
- Foix, Miquel 318
- Foix, Pere 38
- Font, Berenguer 34
- Font, Jaume de la (*Jacme de la*) 28, 45, 70, 149, 183, 194, 205
- Font, Pere de la 84, 98
- Forés, A. 243, 245
- Fornet, En 186
- Fornet (*Fornerí*), Arnau (*Arnaldum*), síndic, dispenser 275, 277, 281, 282, 284–300, 302, 303, 305–309, 313, 322, 324
- Fornet, Jaume (*Jacme*), doctor en lleis 160
- Fornet, Pere, collidor de la peita 113, 114
- Fos (*Foç*), Pere de la 205
- Franca (*Francha*), Na, vídua de Bernat Pineda 171
- Francesca (*Francescha*), vídua de Bonanat de Berga, de València 102, 131, 310
- Francesca (*Francescha*), vídua hereua de Pere Desvall, habitant de Barcelona 306
- Fuster, Berenguer, missatger d'Alzira 230, 240
- G**
- Galí, Miquel, ferrer 199, 307
- Gàlia, Domingo, habitant de la pobla de Llombar 311
- Gallach, Berenguer, comissari del duc, llicenciat en decrets 121, 160
- Gandia, Domingo, veí de Borriana 262, 263
- Gandia, Martí 207
- Garcia, Ferrando, mercader de València 233, 267
- Garcia, Joan (*Johan*), porter del governador 164
- Gargallo, Domingo 245

- Garriga, Bernat, conseller, síndic, dispenser 33, 34, 37, 38, 66, 81, 82-84, 215
- Garriga, Ferrer 65
- Garriga, Jaume, notari 46
- Gasch* → Guasch
- Gil, Bartomeu (*Berthomeu*), notari, conseller 33, 34, 39, 41, 49, 64, 85, 92, 139, 242, 243, 245, 276, 289
- Gil, Guillamó, col·lector de la peita 93, 228, 246, 306
- Gil, Martí (*Martín*) 96, 97
- Gil, Pere, veí de Sant Mateu 161
- Gilabert, En → Desgraus, Gilabert
- Gilabert, Jaume (*Jacme*), franciscà de Morvedre 157
- Gileta, Na, vídua d'Arnau Aster, de Morella 95
- Giner, Guillamó (*Guillem, Guillemó*) 90-92
- Giner, Jaume (*Jacme*) 168
- Giner, Miquel 182, 183, 185, 186, 198
- Girbet (*Girvet*), Ramon, vedaler, guardià del terme 46, 125, 170, 172, 203, 225, 241, 244-246
- Gomar, Pere 242, 245
- Gomis (*Gómiç*), Guillamó 72
- Gomis (*Gómiç*), Lleonard (*Leonart*), notari, escrivà de la governació de València 180, 291
- Gomis (*Gómiç*), Pere 86-88, 187, 256, 318
- Gomis (*Gómiç*), Salvador 318, 319
- Gostemps (*Gostems*), Berenguer de, notari escrivà del batlle general 298
- Gual (*Egual*), Joan (*Johan*), guardià del terme 45, 127
- Gual, Pere, guardià 292
- Guàrdia, Domingo 92
- Guasch, Antoni (*Anthoni, Anthonius*), lloctinent del batlle, notari, comptador, síndic i missatger en corts 32, 34, 41, 53-56, 58-60, 63, 65, 72-75, 90, 97, 98, 105-107, 109, 124, 128, 137, 138, 145, 158, 190, 209, 226-228, 230, 236, 240, 242, 243, 245, 255, 264, 268, 277-283, 285, 288, 290, 292-298, 300, 301, 306, 310, 314, 319-324
- Guasch, Bernat 65
- Guasch (*Gasch*), Ferrer, trompador 43
- Guasch, Jaume (*Jacme, Iacobus*), síndic 32, 153, 164, 203, 255, 276, 310
- Guerau, Antoni (*Anthoni*), barber 293, 300
- Guerau, Bartomeu (*Berthomeu*) 188
- Guerau, Gilabert → Desgraus, Gilabert
- Guerau, Jaume (*Jacme*) 315
- Guerau, Pere, saig 143, 245
- Guiam, Pere, saig i crida pública 67, 104
- Guillem, Bartomeu (*Berthomeu*) 287
- Guillem, Bernat, batlle de Borriana 27, 69, 71
- Guimerà, Antoni (*Anthoni*) 246, 270, 271
- Guixart (*Guixar*), Domingo, habitant de Carabona 192-194
- H**
- Herèdia, Rodrigo d', sagristà de la Seu de València 304
- Hiale, Çaat, sarrà d'Aiòder 185
- Hiale (*Yale*), Mafomat (*Maphomat*), mudèjar d'Aiòder 184, 185
- J**
- Jardí, Dalmau de 199
- Jaume (*Jacme*), Bernat, prevere de Borriana 233
- Joan (*Johan*), infant, duc (*duch*) 31, 44, 69, 71, 72, 108, 116, 120-123, 125, 131, 132, 140, 145, 160, 161, 163, 215
- Joan (*Johan*), Aparici 261
- Joan (*Johan*), Domingo 212, 251
- Joan (*Johannis*), Francesc (*Franciscii*), justícia civil de València 253
- Joan (*Johan*), Jordi (*Gordi*), de València, diputat i clavari del general 55, 62, 64, 126, 127
- Joan (*Johan*), Marco (*Marcho*) 168
- Joan (*Johan*), Pere, àlies de Mallorca (*Malorcha*), guardià 290, 293
- Joan (*Johan*), Pere, jurat i missatger de València 181
- Joan (*Johan*), Pere, regent la diputació i clavari del general del Regne 126, 127
- Joan (*Johan*), Rigo, de València 28, 33, 55
- Joana (*Johana*), infanta i senyora de Vila-real 108, 109
- Jofre (*Joffre*), misser Jaume (*Jacme*), de València 29-32, 42, 44, 51, 53, 54, 70, 71, 73
- Jonquer (Junquer)* → Desjunquer
- Jover, Pere 34
- Jullach (*Julach*), Guillamó, saig 291, 292, 312, 313

- Juncós, Domingo, trompador, joglar 32, 51, 109, 123, 244
- Juneda, Jaume (*Jacme*), peiter, comprador de les imposicions, síndic, ciser 36, 65, 79, 102, 104, 109-112, 114, 124, 125, 150, 173, 179, 181, 185, 188, 194, 198, 199, 205, 210, 223, 243, 257, 259, 260, 262, 278, 283-286, 306, 313, 317
- Juneda, Jaume (*Jacme*), el major 33, 34, 145, 173
- Juneda, Jaume (*Jacme*), el menor, comprador de les imposicions 36, 78, 79, 95, 152
- Junquer (Jonquer)* → Desjunquer
- L**
- Litago, Joan (*Johan*) 173
- Lladró (*Ladró*), mossén Pere, senyor de Betxí 70, 156, 214, 219
- Llobregat (*Lobregat*), Jaume (*Jacme*) 93
- Llop (*Lop*), Pere, guardià 174, 244, 248, 263
- Llop (*Lop*), Sanxo (*Sancho*), guardià 290, 318, 319
- Llopis (*Lóppiç*), Bernat, menor de dies 278, 300
- Llosella (*Losella*), Macià, joglar, trompador 109, 123, 244, 302
- Loreta, Guillem, antic síndic i dispenser, senyor de Bellaguarda 78, 79, 105, 106, 114, 145, 209, 279, 314, 315, 317
- Lucha* → Olucha
- M**
- Macip, Bernat, de la Torre d'En Besora 319
- Maçaner, Cardona 167
- Maçaner, Pere, taxador de la peita, sabasequier, sequier 31, 34, 36, 56, 64, 82, 143, 144, 163, 168, 174, 176, 192-194, 200, 201, 206-208
- Maella, Pere 205
- Maestre* → Mestre
- Maimó (*Maymó*), Cilim, mudèjar de Cirat 257
- Mansella, muller de Nicolau Palacià 173
- Manyes, Bartomeu (*Berthomeu*), saig 37, 67, 115, 183, 187, 203, 205
- Marçal, Miquel, notari, comptador, de València 105, 106, 124, 145, 259, 260, 280, 298
- Marco (*Marcho*), Guillem, de Borriana 203, 218
- Maria, Na, muller de Guillem Arnau 39
- Marieta de N'Adam 34, 50, 53, 64
- Marqués, Arnau, frare de Sant Agustí de Castelló 60
- Marrades, Francesc (*Francesch*), uixer del duc, comissari de la infanta Violant 140, 163, 215
- Marrades, Jaume (*Jacme*), missatger de València 267
- Marrades, Pere, subdelegat de l'uixer del duc 140, 163, 164, 215
- Martell, Ramon, notari de València 117
- Martí, Bonanat 53
- Martí, infant, fill del rei Pere el Cerimoniós 164
- Martí (*Martin*), Domingo (*Dominicus*), notari, lloctinent del justícia 33-35, 50, 63, 82, 84, 105, 118, 235, 245, 257, 284, 313
- Martí, Francesc (*Francesch*), jurat 101, 108, 116-118, 121-128, 232-241, 243, 246, 250, 255, 263
- Martí, Jaume (*Jacme*), conseller 82, 139, 144
- Martí, Joan (*Johan*), notari de València, escrivà de la cort 61, 164
- Martí, Miquel, veí de Borriana 262, 263
- Martí, Pere 319
- Martorell, Domingo, taxador peita, conseller, síndic, procurador de la universitat, mostassaf 31, 34, 56, 139, 143, 144, 178, 242, 245, 252, 256, 264, 276, 299
- Martorell, Guillamó 65
- Martorell, Joan (*Johan*) 304
- Martorell, Pere, síndic i dispenser, manobrer 29, 30, 35, 40-68, 70, 71, 74, 89, 92, 140, 147, 149, 156-182, 191, 209, 214-216, 245, 264
- Mascó (*Maschó*), misser Domingo, honrat 143, 164
- Massot, Joan (*Johan*) 94
- Mateu (*Matheu*), Berenguer, notari de Castelló 62
- Matamoros, Llorenç (*Lurenç*) 246, 270, 271
- Maymó* → Maimó
- Mel, Bartomeu (*Berthomeu*) de la 89
- Melich, sarraí de Vilavella 315
- Mengot, Pasqual, joglar de cornamusa 231, 238, 244, 302
- Mercader, Berenguer, de València 50
- Mercador, Domingo 231, 247, 266, 267

- Mercer (*Merçer*), Bernat, antic veí de Nules 313
- Mestre (*Maestre*), Guillamó 186, 187, 205, 257
- Mestre (*Maestre*), Jaume (*Jacme*) 83, 84, 143, 173
- Miquel, Bernat, escrivà i secretari del rei 65, 66, 120
- Miquel, Folch 27, 28, 60
- Miquel, Jaume (*Jacme*) 242
- Miquel, Ramon, veí de Borriana 262, 263
- Miquela (*Miquella*), vídua de Cerveró de Bell-lloc, habitant de Borriana 150, 200, 202
- Miquelo (*Miqualo*), Miquel, veí de Nules 81
- Miró, Bartomeu (*Berthomeu*), de València, pare de Francesc 310
- Miró, Francesc (*Francesch*), de Castelló 268, 296
- Miró, Francesc (*Francesch*), fill de Bartomeu, de València 310
- Miró, Guillem, lloctinent del governador del riu d'Uixó 161, 172
- Moliner, Berenguer, de Castelló 145, 217
- Moliner, Joan (*Johan*), menescal 46
- Monçó* → Montsó
- Monmí, Abdulahiz, mudèjar de la vall d'Es-lida 184
- Montcada (*Munchada*), Roger de, portant-veus de governador 320
- Montfort (*Monfort*), Francesc (*Francesch*), veí de Salzadella 205, 206
- Montsó (*Monçó*), Pasqual de 204
- Montsó (*Monçó*), Pere de, justícia de Borriana 81
- Montsó (*Monçó*), Pere de, notari de València 259, 260
- Monreal, Ramon de, de Benassal 310
- Montesa (*Muntesa*), mestre de l'orde de Santa Maria de 28
- Mora, Domingo, prevere 59, 234
- Morató, Berenguer (*Berengario*), sequier 163, 168, 170, 193, 195-197, 200, 201, 285-288, 303, 309, 313, 323
- Morató, Nicolau (*Nicholau*), sotstresorer del rei, rector de Vila-real 278, 283, 290, 292, 296, 303, 323
- Mosquera, Francesc (*Francesch*), sastre 186, 187, 238, 265, 302, 306
- Moster, Pere, notari de Castelló 118
- Mulet, Bernat, àlies Bernat Alastre, obrer de Castelló 147, 179, 225, 325
- Mulet, Martí, fuster 159
- Mulner, En 91
- Mulner, Pere, habitant de Borriana 206-208
- Munchada* → Montcada
- Muntalt, En, de Llucena 244
- Munyós (*Munyoç*), Francisco → Sanxes
- Munyós, Francisco
- Muret, Domingo, notari, mostassaf 42, 49, 53, 69, 190, 227, 257, 269
- Mut, Bernat, de Castelló 285-287, 306
- N
- Navarro, Antoni (*Anthoni*), habitant de Bon-retorn 157
- Navarro, Pedro, rector de Betxí 63
- O
- Ocelló, Pere 171, 226, 239, 255-257, 287
- Odé, Berenguer, sequier 36, 37, 82-86, 160
- Oliva, Pere d', notari de València 120, 121, 287, 310
- Olives, Arnau, armer de València 282, 297, 301, 322, 324
- Oller, Guillamó (*Guillem*) 91, 97
- Oller, Llorenç (*Lorenç*), jurat 65, 275, 277, 289-303, 305-308, 312
- Olucha (*Lucha*), Domingo, joglar 109, 123, 145
- Otos, Antoni d' (*Anthoni d'*) 209, 210, 257
- P
- Palacià, Nicolau (*Nicholau*), comprador de les imposicions i de la primícia, sagristà, especier, comptador 34, 104, 112, 143, 145, 153, 164, 173, 192, 224, 237, 238, 242, 246, 251, 261, 314
- Pallarés, Bernat (*Bernardus*), vicari general del bisbe de Tortosa, llicenciat en decrets 232, 239
- Pàmies, Bernat, *quondam* habitant de Gandia 310
- Paner, Mateu (*Matheu*), joglar de cornamusa 231, 238, 244
- Parellades (*Parallades*), Guillamó, veí de Nules 197
- Pardo, Lluís (*Loys*), comprador de les imposicions de mercaderies 316

- Pardo de la Casta, mossén Asnar (*Aznar*), cavaller habitant a València, portantveus del governador 34, 44, 55, 73, 102, 117, 118, 123, 124, 131, 141, 154, 155, 165, 171, 233, 266
- Parri, sarraí de Vilavella 315
- Pasqual, Domingo, vedaler 46, 56, 97
- Pasqual, Guillamó 171
- Pasqual, Pere 168
- Pasqual, Pere, senyor de la Vall d'Eslida 189, 212, 213
- Pastor, Bertran, de casa del senyor Duc, lloctinent de batlle 121, 235, 318
- Pastor, Jaume (*Jacme*), notari de València 304
- Pastor, misser Pere, advocat a València, *olim* síndic 107, 109, 121, 138, 140, 142, 148, 158, 161, 162, 164, 166, 170, 216, 237, 241, 245, 246, 248, 270, 276-278, 283, 289, 293, 297, 298, 305, 306
- Pedrinyà, Jaume de (*Jacme de*), jurat, justícia, missatger, síndic 25, 27, 28, 33, 34, 37, 39, 40-70, 72, 73, 76, 80-84, 87, 90-94, 97, 98, 108, 111, 123, 126, 132, 139, 141, 146, 148, 151, 165, 180, 181, 201, 214-219, 225, 231-241, 243-251, 256, 257, 260, 267-271
- Peirats (*Peyrats*) de Fanlo, Ramon, procurador de Pere Pasqual i Arnau Escarit, senyors de la vall i serra d'Eslida 189, 190, 212
- Peiró (*Peyró*), Bartomeu (*Berthomeu*) 243, 245
- Pelegero, Domingo, sequier 119, 315
- Pelegrí (*Pellegrí*), Bernat, notari de Castelló 286
- Pellisser (*Pellicer*), Berenguer, lloctinent de jurat, jurat 118, 245, 275, 277, 279, 288-295, 297-303, 305-309, 312, 313, 324
- Pellisser (*Pellicer*), Guillamó, veí de Betxí 29
- Perdigó, Bartomeu (*Berthomeu*) 45, 128
- Pere, missatge de Salvador d'Avenella 207
- Pere (*Petri*) IV el Cerimoniós, rei d'Aragó 253
- Pere, Bernat, lloctinent de justícia de Borriana 207
- Pere, Ramon, canonge de la Seu de València 304
- Peres (*Pérez*), Francesc (*Francesch*), peller de València 310
- Peres (*Pérec*), Miquel, calderer de València 185
- Peres de Patos (*Pérec de Patos*), Joan (*Johan*), alcaid de l'Alcalatén 194
- Peris (*Pèric*), Domingo, guardià del terme 172, 203
- Peris (*Pèric*), Joan (*Johan*) 86
- Picamill (*Piquamill*), Aparici (*Apparici*) 210
- Pina, Alfonso de, pescador 27, 29, 40, 45
- Pineda, Bertran, fill de Joan Pineda, prohom i notari, lloctinent del jurat 141, 143, 145, 146, 148, 163, 167, 169, 171, 172, 230, 242, 246, 269, 271
- Pineda, Joan (*Johan*), taxador peita, justícia, comptador, notari, missatger, àrbitre, síndic, jurat, habitant de València 11, 27, 28, 31, 33-35, 45, 56, 70, 74, 102, 104, 105, 109, 110, 116, 124, 131, 137-139, 141, 142, 144-146, 148, 152, 156-158, 160-182, 184, 185, 187, 193, 195, 200, 201, 209, 213, 216, 217, 259, 260
- Pineda, Ros 290
- Pinell, Bernat, de Castelló 310
- Pinós, Pere, veí de Betxí 98
- Piquer, Domingo 113, 252
- Piquer, Joan (*Johan*), saig i corredor públic, nafiler, missatger 50, 101, 105, 108, 118, 146, 150, 151, 156, 175, 178, 201, 203, 207, 208, 211, 236, 244, 248, 255-257, 275, 276, 292, 299, 302, 308, 311, 312
- Piquer, Ramon, d'Atzeneta 113, 115, 133
- Porquet, Bonanat 65
- Prat-Narbonés (*Prats Narbonés*), Bernat de, comissari del rei, tresorer 146, 169, 170, 181, 217
- Pròxita (*Pròxida*), mossén Olf de (*Ulfo de*), governador i comissari del rei 164
- Pujalt, En 281
- Pujalt, Antoni (*Anthoni*), notari, plegador del sequiatge 252, 265, 266
- Pujalt, Bernat, notari de Castelló, 122
- Punyet, Bernat, frare prior del convent de Castelló 224, 229, 231, 233, 244

Q

Queralt, Ramon, porter 33, 52

- R
- Rafart (*Raffart*), Bernat, propietari de molí 144, 146, 265
- Ramo, Domingo, veí de Móra de Rubiols (Terol) 128, 129
- Ramo, Domingo, correu dels jurats de València 169
- Ramo, Domingo, habitant de la Pobla d'Alcossaiba 266
- Ramon, Bernat, veí de Salzedella 205, 206
- Reboll (*Rebol*), Pere 167, 168, 319
- Remires (*Remirez*), Joan (*Johan*), justícia 227, 235, 243, 245, 266
- Renart, Gisbert (*Gizpert*) 214
- Renau, Jaume (*Jacme*) 97, 242
- Reus, Domingo 127, 128
- Reus, Miquel 265
- Reus, Pere 65
- Ripoll, Berenguer 33, 34, 259
- Ripoll (*Rippoll*), Bernat, notari 240
- Roca (*Rocha*), Domingo 212
- Roca (*Roqua*), Ramon 171
- Rocafort (*Roquafort*), Domingo, germà de Miquel 186
- Rocafort (*Roquafort*, *Roquaffort*), Miquel, germà de Domingo, pastor 186, 198, 226, 239, 254-257
- Roda, Ramon, prevere 234
- Roig, Pere 41
- Roissa (*Roïça*), vídua de Pere Eximenes d'Uarrés 315
- Romeu, Berenguer 90, 91
- Romeu, Domingo 33, 34, 129, 130, 214, 265
- Ros, Bernat, justícia civil de València fins 300 sous, batlle 79, 128
- Ros, Guillem, paraire 310
- Rossell, Domingo 205
- Rossinyol (*Rosinyol*), En 28, 45, 70
- Rossinyol, Bartomeu (*Berthomeu*) 184, 242, 245
- Roures, Blai de (*Blay de*, *Blasii de*), escrivà de governació, notari de València 164, 253
- Rovira, Domingo, veí de Borriana 80, 81
- Rovira, Jaume (*Jacme*), joglar, tabaler 109, 123, 244, 302
- Rovira, Joan (*Johan*) 259
- Rovira, Pere, taxador peita, lloctinent de jurat, comprador de rendes, cirurgia, jurat 31, 33, 34, 56, 82, 84, 88, 138, 143, 158, 275, 279, 288-303, 305-309, 313, 318, 323, 324
- S
- Sabater (*Çabater*), Bartomeu (*Berthomeu*) 168
- Sabater (*Çabater*), Pere 65, 242, 245
- Saera (*Çaera*), En, de Culla 282, 300, 322
- Saera (*Çaera*), Pere, de València 301
- Sala, Berenguer 91
- Sala, Bartomeu (*Berthomeu*), veí de Borriana 94
- Sala, Jaume (*Jacme*) 91
- Salvador, Pere, veí de Vilafranca 97
- Samell (*Çamell*), Bartomeu (*Berthomeu*), habitant de Bonretorn, carnisser 226, 258, 259, 316
- Samell (*Çamell*), Llorenç (*Lorenç*), habitant de Bonretorn, 199
- Sans (*Sanç*), Guillamó (*Guillem*), veí de Betxí 43, 48, 67, 68, 70
- Sans (*Sanç*), Guillem, veí de Vilafranca 97
- Sant Feliu (*Sent Feliu*), Bonafonat 164
- Sant Genís (*Sent Genís*), Pere 143, 161
- Sant Hilari (*Sent Ilari*, *Sent Ilarii*), Jaume (*Jacme*), de València, parçoner del Molí Nou 109, 121, 131, 160, 279, 280, 287, 293, 294, 296, 310, 321
- Sant Joan (*Sent Johan*), Guillamó (*Guillem*), aveinat a Borriana, 38, 67, 68, 316
- Sant Joan (*Sent Johan*), Guillamó, major de dies 317
- Sant Joan (*Sent Johan*), Jaume (*Jacme*) 33, 34, 259
- Sant Joan (*Sent Johan*), Ramonet, joglar de cornamusa 32, 43, 51
- Sant Vicent (*Sent Vicent*), Jaume de (*Jacme de*), notari de València, síndic i procurador als plets 275, 282, 287, 288, 301, 308, 310
- Sant Vicent (*Sent Vicent*), Joan de (*Johan de*) 34, 98
- Sanxes (*Sànxez*), Pere, escrivà de la governació 250
- Sanxes de Dicastillo (*Sànxez Dicastello*), Llop (*Lop*), lloctinent de governador 268
- Sanxes Munyós (*Sànxez Munyoç*), Francisco, cavaller, senyor d'Aiòder 156, 184, 214, 219
- Sanxo, Joan (*Johan*), de Vilafranca 97

- Sanxo, Pasqual 95-97
 Saurina, mare d'Eimeric Donat, habitant en València 117
 Saurina, hospitalera, vídua de Guillem Foçmany 26, 34
 Savila (*Çavila*), Guillem 236
 Savila (*Çavila*), Jaume (*Jacme*), de València 250, 306
 Savila (*Çavila*), Joan (*Johan*) 41
Scarit → Escarrit
Scribà → Escrivà
Scuder → Escuder
 Segarra, Bernat 183, 263
Sent Genís → Sant Genís
 Sentadina, Bernat 186, 187
 Sentadina, Ferrer, notari 53
 Sentadina, Pere 64, 223, 232
Sent Feliu → Sant Feliu
Sent Ilari → Sant Hilari
 Sentís, Domingo, *quondam* notari 42, 68
 Sentís, Miquel, pare de Domingo 68
Sent Johan → Sant Joan
Sent Vicent → Sant Vicent
 Serra (*Sera*), En, habitant de València 259, 260
 Serra, Francesc (*Francesch*) 62
 Serra, Guillem, notari de València 43
 Serrana, En, *quondam*, d'Atzeneta 35, 41, 124, 159, 235
 Sesoliveres (*Cesoliveres*), Francesc (*Francesch*), rector de Cubelles 40, 49
 Sexa, Pere de, saig i almodiner 96, 97, 243, 247, 254, 265
 Sibília, muller de Guillemó Castelló 310
Sifre → Cifre
 Sigar (*Cigar*), Pere, corredor de València 54
 Simó, Jaume (*Jacme*) 314
 Siurana, Jaume (*Jacme*), notari i escrivà de Borriana 43
Sobirats → Subirats
 Solà, Francesc (*Francesch*) 210
 Soler, Ramon de, cavaller, batlle general del regne 164, 281, 298, 299, 308, 322
 Solivella (*Çolivella*, *Çolivera*), Pere, notari i escrivà, de València 164, 233, 266, 290
 Sorribes, Pere, frare de l'orde dels Predicadors 45
Spàrrech → Espàrrech
Spelt → Espelt
 Suau, Joan (*Johan*), missatger de València 267
 Subirats (*Sobirats*), Arnau, notari escrivà del lloctinent del governador del riu d'Uixó ençà 59
 Suchs, Guillamó (*Guillem*) 34, 254, 285
 Suleime (*Çuleyme*), Mafomat, àlies Mafomat Cap, de Mascarell 312
- T**
 Tallada, Joan (*Johan*), notari escrivà del governador del riu d'Uixó ensús 291, 296
 Tallat, misser Francesc (*Francesch*), de València, comissari del rei 279, 280, 293, 294, 321
 Tarragó, Pere 65
 Taverner, Domingo el, peiter de Riba-roja 211
 Téner, Arnau, sequier 65, 82-86, 283
 Téner, Bernat 168, 242, 245
 Téner, Domingo 171
 Téner, Pere 167
 Terolí, don, sarraí de Mascarell 82
 Tolrà, Mateu (*Matheu*) 90-92
 Tolsà, Ramon de, cavaller, comissari del rei 290, 319
 Tomàs (*Thomàs*), Martí, correu del bisbe de Tortosa 224, 234
 Torner, Pasqual, comptador, taxador peita, síndic, dispenser, procurador, missatger 26-28, 31, 33, 34, 51, 56, 63, 64-66, 68, 69, 72, 74, 75, 84, 101, 102, 104-109, 112, 116-122, 124-127, 131-133, 166, 167, 173, 183, 190, 209, 213, 217, 230-250, 256, 257, 264, 265, 267
 Torner, Pasqual, major de dies, síndic i dispenser, procurador, missatger 101, 113, 115, 119-127, 157, 183, 190, 191
 Torner, Pasqual, menor de dies, jurat, síndic 120-127
 Torner, Ramon 34, 91-93
 Torres, Antoni (*Anthoni*), batlle de Nules i procurador dels Centelles 35
 Torres, Martí de (*Martín de*), savi de València, advocat 29-32, 42, 44, 49, 54, 61, 68-71, 81, 109, 138, 142-144, 148, 162, 164, 166, 170, 216, 217, 241, 243, 276, 296, 298, 302, 305
 Traver, Domingo 243, 245
 Traver, Jaume (*Jacme*) 212

U

- Ubach, Ramon (*Raymundí*), notari de València 253
Urgell, Ramon 98
Urgellés, Francesc (*Francesch*), síndic de València 142, 164
Urgellés, Guillamó, barber i cirurgià 228, 229, 242, 243

V

- Valeriola (*Valliriola*), Nicolau de (*Nicholau de*), de València 102, 131, 310
Valls, Antoni (*Anthoni*) 65, 90, 174, 200
Vendrell (*Venrell*), En, de Castelló 38
Verdú, Bartomeu (*Berthomeu*), guardià del terme 65, 91, 205, 225
Vesiedo → Visiedo
Vicent, Esteve (*Steve*) 65
Vidal, Arnau 163, 168, 254
Vidal, Bartomeu (*Berthomeu*) 65
Vidal, Domingo, guardià del terme 127, 319
Vilagrassa, Domingo 65
Vilagrassa, Miquel, guardià 174
Vilalba, Bartomeu de (*Berthomeu*), notari de València 117

- Vilarnau, Arnau de, lloctinent del portaveu de governador 118, 320
Vila-roja (*Vilaroja*), Domingo, veí de la Torre d'En Besora 319
Vinader, Bernat, fuster 86, 159
Vinyoles, Joan (*Johan*) 301, 324
Vinyoles, Ramon, comptador, taxador peita 26, 31, 33, 34, 51, 56, 63-66, 82
Violant de Bar (*Yolant*), duquesa, infanta, muller de Joan I 125, 140, 145, 163, 174, 215, 302
Violant (*Yolant*), muller del governador, muller d'Asnar Pardo 148, 171
Visiedo (*Vesiedo*), Pere (*Pedro*), pastor 186, 190, 191, 256, 257
Vives, Jaume (*Jacme*), notari de València 107, 108, 125, 140, 160, 181, 235

X

- Xicàs (*Xiquaç*), Bernat, porter del rei 53, 54, 59

Y

- Yale* → Hiale
Yolant → Violant

Índex toponímic

A

Ademús (*Adamuç*), vila d' 75
Aiòder (*Ayòder*), lloc i terme d' 153, 156, 182-186, 190, 191, 214, 219, 255, 258
Aín (*Ayn*), alqueria d' (terme d'Eslida) 184, 185
Albarrasí (*Albarrazí*), ciutat d' (Terol) 212
Alcosaiba (*Alçoçayba*), pobla d' (terme de Borriana) 265, 266
Algonder, rambla d' 72
Almassora (*Almaçora*), lloc d' 30, 63, 70, 72, 83, 90, 137, 214, 224, 228, 261, 262, 267, 313
    Almassora (*Almaçora*), pont d' 91
Alpont, vila d' 75
Alzira (*Alzezira*), vila d' 240
Arcedo (*Arziedo*), riu d' (Terol) 88
Artana, vall d' 116, 157, 213
Atzeneta del Maestrat (*Adzeneta*), lloc d' 41, 113, 115, 124, 133, 159, 229, 235, 246, 270
Avinyó, ciutat d'(França) 224
Ayòder → Aiòder

B

Barcelona, ciutat de 44, 288, 307, 309
Bellaguarda, pobla de (terme de Vila-real) 71, 78, 155, 201, 279, 287, 293, 314, 317, 321
Benafalill, alqueria d'Aín (terme d'Eslida) 185
Benassal (*Benaçal*), vila de 129, 310

Benicàssim (*Benecàcim*, *Benicàcim*), lloc de 86, 318
Betxí, lloc de 29, 30, 43, 63, 68, 70, 98, 116, 156, 157, 213, 214, 219
Bogia → Bugia
Bonastre, pobla de (terme de Vila-real) 71, 155, 201
Bonretorn, pobla de (terme de Vila-real) 35, 56, 58, 61, 71, 74, 75, 90, 155-157, 175, 176, 199, 201, 219, 224, 258, 262, 265, 278, 287, 291, 314, 317, 320, 321
Borriana (*Burriana*, *Buriana*), vila de 27, 29, 35, 43, 48, 69, 71, 80, 81, 94, 115, 120, 127, 131, 133, 140, 142, 143, 150, 151, 153, 162, 164, 166, 176, 180, 181, 198, 200, 202-208, 212, 214-216, 218, 219, 234, 261, 262, 284, 289, 305, 311, 316
    església de 233
    grau de la mar de 42
    molí d'Estadella 214
    partidors de 268, 269
    séquia de 91, 92
    terme de 139, 143, 150, 151, 173, 180, 181, 192-194, 200, 202, 206, 207, 214, 215, 219, 216, 261
Borriol, lloc de 129, 130
    hostal d'En Verdú 129
Bugia (*Bogia*), terra de (Algèria, nord d'Àfrica) 223, 232
Burriana → Borriana

C

- Cabanes, lloc de 229, 246
Cap de Terme, partida de (terme de Vila-real) 139, 218, 219
Carabona, pobla de (terme de Borriana) 192-194
Castellmontan (*Castellmuntan*), lloc i terme de 153, 186
Castellnou, lloc de 29, 44, 70, 76
Castelló de la Plana (*Castelló*), vila de 31, 35, 38, 50, 52, 56, 59, 62, 66, 69, 72-75, 94, 102, 108, 118, 120, 122, 123, 129-132, 145-148, 154, 161, 167, 175, 215, 217-219, 228, 249, 267-272, 276, 285, 286, 289, 296, 306, 310, 314, 317, 320-322, 324
    convent o monestir de Sant Agustí (*Sent Agostí*) 60, 144, 224, 229, 231, 233, 244
Castielfabib (*Castellfabib*), lloc de 75
Catalunya, Principat de 120
Caudiel (*Caudiell*), pobla de (terme de Xèrica) 78
Cerdanya → Sardenya
Cirat, lloc de 257
Cortes d'Arenós (*Cortes*), lloc de 226, 258, 259
Cubelles (*Cubells*), lloc de (Catalunya) 40, 49
Culla, lloc de 282, 299, 300, 322
    mas i hostal d'En Saera (*Çaera*) 282, 300, 322

E

- Eslida (*Slida*), vall o serra d' 34, 55, 73, 184, 185, 189, 209, 212
Espadilla (*Espadella*, *Spadella*), castell i lloc d' 225, 226, 239, 256-258

F

- Fanzara (*Alfanzara*), lloc de 185, 187, 188, 189, 212
Foix, Títol del comtat de (França) 283, 284, 288, 300-304, 323
Franca (*Francha*), pobla (terme de Borriana) 261

G

- Gandesa (*Gandessa*), lloc de (Catalunya) 106, 119, 131
Gandia, lloc de 310

J

Jérica → Xèrica

L

- Lleida (*Leyda*), ciutat de 174
Llucena del Cid (*Lucena*), vila de 244
Llombard (*Lombar*), pobla de (terme de Borriana) 311

M

- Mascarell (*Masquarell*), lloc de 82, 205, 312
Millars (*Milars*), riu de 133, 218, 263, 264, 319
Montsó (*Monçó*), loch de, corts de (Osca) 36, 43, 48, 55, 56, 58, 60, 62-64, 75, 107, 120, 126, 127, 132, 138, 139, 141, 145-149, 157, 158, 160, 161, 163, 165, 167, 168-172, 181, 213, 217, 226, 227, 236, 240, 268
Mora de Rubiols (*Mora del Sol*), vila de (Terol) 128
Morella, vila de 94, 97, 120, 227, 240
Morvedre (*Murvedre*), vila de 157
Mosquerola, lloc i terme de (Terol) 86, 87

N

- Nules (*Nuwles*, *Nuules*), lloc, baronia, terme de 25, 81, 90, 139, 195-197, 205, 265, 311, 313, 314, 315, 321

O

- Onda, lloc i terme d' 27, 28, 45, 70, 228, 318, 319
Orpesa, lloc d' 53, 65

P

- Plana, La (llocs de la comarca de) 116
Portfangós (*Port Fangós*), (Tortosa, Catalunya) 281, 282, 297-299, 308, 322
Puertomingalvo (*El Port*), lloc de (Terol) 156, 219, 226, 239, 244, 254, 255, 256, 258

R

- Riba-roja, lloc i terme de (València) 142, 162, 211, 216
Riu Sech (*Riusech*) 33, 139, 203, 268, 269

S

Sagunt → Morvedre

Salzadella, lloc de la 205
Sant Mateu (*Sent Matheu*), vila de 161, 252
Saragossa (*Saragoça*), ciutat de (Aragó) 148
Sardenya (*Cerdenya*), illa de 280, 281, 294,
295, 297-299, 309, 322
Serra d'En Galceran, lloc de la, el bosc de la
34, 53, 57, 65, 73
Sogorb (*Sogorp*), ciutat de 29-32, 34, 44, 47,
51, 53, 55, 69-71, 73, 74, 77, 89
Suera (*Çuera*), lloc de la Serra d'Eslida 189,
212

T

Tamarit, lloc de (Tarragona) 156, 175, 176,
178, 179
Tarragona (*Taragona*), ciutat de 59
Terol, ciutat i terres de (Aragó) 198, 212
Toga (*Thogua*), lloc de 254-256
Torre d'En Besora, lloc de la 319
Tortosa (*Tortossa*, *Dertuse*), ciutat, bisbat,
seu de (Tarragona) 40, 59, 111, 126, 132,
152, 224, 229, 232-234, 239, 250, 278,
290, 292, 294, 296, 320

U

Uixó (*Uxó*)
riu d' 30, 35, 49, 52, 59, 62, 69, 146,
154, 161, 172, 175, 225, 228, 229,
231, 235, 236, 241, 246, 248-250,
267, 276, 278, 282, 284, 291, 296,
300, 302, 303, 305, 314, 320, 321,
323
Vall d' 176

V

València, bisbat de 152
València, ciutat de 28-32, 34, 36, 42-44,
47-56, 58-64, 68-71, 73-75, 78, 79, 81,
102, 103, 106-109, 113, 116-121, 123-
125, 127, 131, 132, 138, 140-143, 146-
150, 155, 157, 160-166, 169-171, 173,
175, 176, 178, 180-181, 185, 213, 215-
219, 230, 231, 233, 235, 237, 241, 243,
245-247, 249, 250, 253, 259, 266, 267,
269-271, 275, 276, 279-291, 293, 295-
298, 300-310, 319, 321-324
València, Real de 288, 309
València, regne de 31, 43, 48, 55, 60, 62-
64, 75, 76, 124, 126, 127, 140-142, 151,
154, 162, 163, 165, 171, 181, 215, 216,

233, 281, 285, 286, 291, 298, 299, 306-
308, 320-322, 324
Vilafranca (*Vilafranqua*), aldea de Morella 97
Vila-real (*Vilarreal*)
alqueria d'Asnar Pardo 154
alqueria de Bernat Segarra o alqueria
Rodona 183
alqueria d'en Conques 70
alqueria de Dalmau de Jardí 199
alqueria de Jaume Mestre 83, 143,
173
alqueria de Joan de Brusca 266
alqueria de Joan Pineda 144
alqueria de Mateu Tolrà 90-92
alqueria Rodona coneguda com de
Bernat Segarra 183, 315, 317
areny de la mar (aempriu al terme de
Borriana) 29, 45
areny del riu 72
assut (*açut*) 82-85
barraca a l'areny de la mar 29, 45
camí de Castelló 130
camí (*senda*) les Vinyes, conegut com
del Bovalar, camí del pont del riu
vers Onda 318, 319
camí mitger entre termes de Vila-real
i Borriana 143, 173
camí Reial (*Real*) 129, 130, 211, 252
Ermites, les 144, 269
església 45, 59, 60, 103, 109, 110,
112, 122, 126, 132, 152, 214, 224,
225, 267
gola de la séquia 33, 51, 71, 85, 86,
163, 215
grau de la mar (aempriu al terme de
Borriana) 42
hospital d'Almenara 252
hospital de Santa Llúcia 26, 34, 252
hostal d'En Forner 186
molí d'Antoni Valls 174, 200
molí de Bernat Rafart 144, 146
molí de Na Blanca 195, 196
molí Nou 108, 109, 122-124, 131,
132, 287
molí de Pere de Centelles 90
mur 27, 28, 42, 51, 54, 60, 61, 66,
103, 106-108, 111, 112, 118, 166,
167, 176, 179, 225, 253
mur jussà, de l'enfront del pany jussà
140

- mur de l'enfront de València 143, 147
 mur del raval de Castelló 140
 mur del raval de València 103
 obrador 106
 parròquia de sant Julià 243, 245
 parròquia de santa Caterina 242, 245
 parròquia de santa Llúcia 243, 245
 parròquia de santa Maria 242, 245
 pescateria 227
 plaça 103, 105, 203
 portal, portes 141, 147-149, 152, 153, 155, 159, 182
 portal de Borriana 159
 portal de Castelló 105, 148
 portal de Jaume Pedrinyà 148
 portal dels Martins 155
 portal d'Onda 152
 portal d'En Queixal (*Quexal*) 155
 portal de València 105, 148
 pou 158, 159
 pou de la plaça 103
 pou Nou 41, 42, 47
 pou Xich 287, 307
 presó 196
 raval de Castelló 140
 raval de València 103
 rabaço, portell de la séquia Jussana 195
senda de les Vinyes → camí de les Vinyes
 séquia de la vila 33, 36, 37, 39, 71, 80-86, 90, 139, 163, 192, 195, 196, 197, 201, 206-208, 261, 315
 séquia Jussana 90, 174, 192, 193, 195, 197, 200, 269
 séquia Major 51, 108, 269, 315
 séquia Mare 80, 196
 séquia Nova 51, 71, 215
 séquia Roja 166, 167
 séquia Sobirana 268, 315
 torre d'En Bacó (*Baquó*) 66, 225
 torre d'En Bernat Miquel 66
 torre d'En Folch Miquel 27, 28, 60
 torre Motxa 27, 28, 60
 vall de la vila 155
 Vilavella, en terme de Nules 315
 Villahermosa (*Vilafermosa*), baronia de 226
 Vistabella, terme de 87, 88

 X
 Xelva 124, 132
 Xèrica (*Exèrica*), lloc de 29, 33, 35, 36, 44, 53, 61, 69, 70, 73, 77, 78
 Xilxes, lloc de 252

 Z
Zaragoza → Saragossa

Índex

<i>Introducció</i>	7
Vila-real en la segona meitat del segle XIV	10
Els manuals de consells del segle XIV	16
Criteris de transcripció	19
Bibliografia	20
ELS LLIBRES DE CONSELLS DE LA VILA DE VILA-REAL	
MANUAL DE CONSELLS (NÚM. 0) 1377-1378	23
MANUAL DE CONSELLS (NÚM. 1) 1382-1383	99
MANUAL DE CONSELLS (NÚM. 2) 1383-1384	135
MANUAL DE CONSELLS (NÚM. 3) 1388-1389	221
MANUAL DE CONSELLS (NÚM. 4) 1393-1394	273
<i>Índex antroponímic</i>	325
<i>Índex toponímic</i>	337

*P*ublicat

en octubre de 2021

per la Universitat de València

fontS històriques valencianeS
79.

VNIVERSITAT
IB VALÈNCIA

PUBLICACIONS

PUV